

Măsuri de combatere a spălării banilor și a finanțării terorismului. România

Raportul aferent celei de-a cincea runde de evaluare reciprocă
mai 2023

Toate drepturile rezervate. Reproducerea este autorizată dacă sursa este recunoscută, cu excepția cazului în care este specificat altfel. Pentru orice utilizare în scopuri comerciale, nicio parte a prezentei publicații nu poate fi tradusă, reprodusă sau transmisă, sub nicio formă sau prin niciun mijloc, electronic (CD-Rom, Internet etc.) sau mecanic, inclusiv fotocopiere, înregistrare sau orice sistem de stocare sau recuperare a informațiilor fără permisiunea prealabilă, în scris, din partea Secretariatului MONEYVAL, Direcției Generale pentru Drepturile Omului și Statul de Drept, Consiliului Europei (F-67075 Strasbourg sau moneyval@coe.int)

Comitetul de experți pentru evaluarea măsurilor de combatere a spălării banilor și finanțării terorismului - MONEYVAL este un organism permanent de monitorizare, al Consiliului Europei, însărcinat cu evaluarea respectării principalelor standarde internaționale de combatere a spălării banilor, finanțării terorismului și eficacității implementării acestora, precum și emiterea recomandărilor pentru autoritățile naționale în vederea îmbunătățirii sistemelor utilizate. Prin intermediul unui proces dinamic ce implică evaluare reciprocă, analiză inter pares și follow-up constant al rapoartelor emise, MONEYVAL urmărește să îmbunătățească capacitățile autorităților naționale în vederea combaterii spălării banilor și finanțării terorismului într-un mod mai eficient.

Cel de-al cincilea raport de evaluare reciprocă privind România a fost adoptat de Comisia MONEYVAL în cadrul celei de-a 65-a reuniuni plenare (Strasbourg, 24 - 26 Mai 2023)

Cuprins

REZUMAT	7
CONSTATĂRI PRINCIPALE.....	7
Riscuri și situație generală	9
Nivel general de conformitate și eficacitate.....	10
Acțiuni prioritare.....	16
Eficacitate și evaluări tehnice de conformitate	17
<i>Evaluări ale eficacității</i> ¹	17
<i>Evaluări de conformitate tehnică</i> ²	17
RAPORT DE EVALUARE RECIPROCĂ	18
1. RISCURI DE SB/FT ȘI CONTEXT	19
1.1. Riscurile de SB/FT și identificarea zonelor cu risc ridicat de SB/FT	19
1.2. Materialitate	23
1.3. Elemente structurale:	24
1.4. Contextul și alți factori contextuali	25
2. POLITICI NAȚIONALE PENTRU CSB/CFT ȘI COORDONARE	37
2.1. Constatări principale și acțiuni recomandate	37
2.2. Rezultatul imediat 1 (Risc, politică și coordonare)	38
3. SISTEMUL JURIDIC ȘI ASPECTE OPERAȚIONALE	54
3.1. Constatări principale și acțiuni recomandate	54
3.2. Rezultatul imediat 6 (Informații financiare SB/FT)	58
3.3. Rezultatul imediat 7 (anchetarea și urmărirea penală a SB)	77
3.4. Rezultatul imediat 8 (Confiscare).....	93
4. FINANȚAREA TERORISMULUI ȘI FINANȚAREA PROLIFERĂRII.....	106
4.1. Constatări principale și acțiuni recomandate	106
4.2. Rezultatul imediat 9 (anchetarea și urmărirea penală a FT).....	109
4.3. Rezultatul imediat 10 (măsuri preventive pentru FT și sancțiuni financiare).....	113
4.4. Rezultatul imediat 11 (sancțiuni financiare FP)	119
5. MĂSURI PREVENTIVE	127
5.1. Constatări principale și acțiuni recomandate	127
5.2. Rezultatul imediat 4 (Măsuri preventive)	128
6. SUPRAVEGHERE.....	149
6.1. Constatări principale și acțiuni recomandate	149
6.2. Rezultatul imediat 3 (Supraveghere)	151
7. PERSOANE ȘI CONSTRUCȚII JURIDICE.....	183

7.1. Constatări principale și acțiuni recomandate	183
7.2. Rezultatul imediat 5 (Persoane și construcții juridice)	184
8. COOPERARE INTERNAȚIONALĂ	196
8.1. Constatări principale și acțiuni recomandate	196
8.2. Rezultatul imediat 2 (Cooperare internațională).....	197
ANEXĂ PENTRU CONFORMITATE TEHNICĂ	216
<i>Recomandarea 1 – Evaluarea riscurilor și aplicarea unei abordări bazate pe riscuri</i>	<i>216</i>
<i>Recomandarea 2 – Cooperare și coordonare națională</i>	<i>219</i>
<i>Recomandarea 3 - Infrafracțiunea de spălare de bani</i>	<i>222</i>
<i>Recomandarea 4 - Confiscarea și măsurile provizorii</i>	<i>221</i>
<i>Recomandarea 5 - Infrafracțiunea de finanțare a terorismului</i>	<i>226</i>
<i>Recomandarea 6 - Sanctiuni financiare specifice legate de terorism și finanțarea terorismului</i>	<i>228</i>
<i>Recomandarea 7 - Sanctiuni financiare specifice legate de proliferare.....</i>	<i>234</i>
<i>Recomandarea 8 - Organizații non-profit</i>	<i>237</i>
<i>Recomandarea 9 – Legislația privind secretul profesional al instituțiilor financiare</i>	<i>241</i>
<i>Recomandarea 10 – Măsuri de cunoaștere a clientelei (CDD).....</i>	<i>243</i>
<i>Recomandarea 11 – Păstrarea datelor</i>	<i>248</i>
<i>Recomandarea 12 – Persoane expuse politic (PEP)</i>	<i>249</i>
<i>Recomandarea 13 – Corespondent bancar.....</i>	<i>251</i>
<i>Recomandarea 14 – Servicii de transfer de bani sau valori</i>	<i>252</i>
<i>Recomandarea 15 – Noile tehnologii.....</i>	<i>253</i>
<i>Recomandarea 16 – Transferuri bancare</i>	<i>258</i>
<i>Recomandarea 17 – Recurgerea la terți</i>	<i>260</i>
<i>Recomandarea 18 – Controale interne și sucursale și filiale străine</i>	<i>261</i>
<i>Recomandarea 19 – Țări cu risc crescut.....</i>	<i>263</i>
<i>Recomandarea 20 – Raportarea tranzacțiilor suspecte</i>	<i>264</i>
<i>Recomandarea 21 – Divulgare și confidențialitate</i>	<i>265</i>
<i>Recomandarea 22 – DNFBP: Măsuri asiguratorii privind clientela CDD).....</i>	<i>266</i>
<i>Recomandarea 23 – DNFBP: Alte măsuri.....</i>	<i>268</i>
<i>Recomandarea 24 – Transparența și beneficiarul real (BR) al persoanelor juridice.....</i>	<i>270</i>
<i>Recomandarea 25 – Transparență și beneficiarii reali ai construcțiilor juridice.....</i>	<i>278</i>
<i>Recomandarea 26 – Reglementarea și supravegherea instituțiilor financiare.....</i>	<i>281</i>
<i>Recomandarea 27 – Competențele supraveghetorilor</i>	<i>286</i>
<i>Recomandarea 28 – Reglementarea și supravegherea DNFBP</i>	<i>288</i>
<i>Recomandarea 29 - Unități de informații financiare (UIF)</i>	<i>292</i>
<i>Recomandarea 30 – Responsabilitățile autorităților de aplicare a legii și de anchetă.....</i>	<i>296</i>

<i>Recomandarea 31 - Atribuțiile autorităților de aplicare a legii și de anchetă</i>	298
<i>Recomandarea 32 – Cărașii de bani</i>	301
<i>Recomandarea 33 – Statistici</i>	304
<i>Recomandarea 34 – Îndrumări și feedback</i>	305
<i>Recomandarea 35 – Sancțiuni</i>	307
<i>Recomandarea 36 – Instrumente internaționale</i>	313
<i>Recomandarea 37 - Asistență judiciară reciprocă (MLA)</i>	313
<i>Recomandarea 38 – Asistență judiciară reciprocă (MLA): înghețare și confiscare</i>	315
<i>Recomandarea 39 – Extrădarea</i>	316
<i>Recomandarea 40 – Alte forme de cooperare internațională</i>	317
REZUMATUL CONFORMITĂȚII TEHNICE – DEFICIENȚE	327
ANEXĂ: TABELUL 1. RESPECTAREA RECOMANDĂRILOR GAFI	327
GLOSAR DE ACRONIME ¹¹⁹	333

REZUMAT

1. Acest raport oferă un rezumat al măsurilor de combatere a spălării banilor și finanțării terorismului (CSB/CFT), în vigoare în România la data vizitei la fața locului (21 septembrie - 4 octombrie 2022). Raportul analizează nivelul de conformitate cu recomandările GAFI 40, nivelul de eficacitate al sistemului CSB/CFT din România și oferă recomandări cu privire la modul în care sistemul ar putea fi consolidat.

CONSTATĂRI PRINCIPALE

a) România denotă o înțelegere corectă a riscului de spălare a banilor (SB), deși înțelegerea riscului de finanțare a terorismului (FT) este dezvoltată într-o măsură mai mică. Cu toate că aranjamentele necesare pentru cooperarea și coordonarea internă sunt în vigoare, din cauza caracterului recent, eficacitatea lor nu a fost încă demonstrată. Coordonarea internă se extinde la finanțarea proliferării armelor de distrugere în masă (FP). Autoritățile încep procesul care vizează atenuarea eficientă a riscurilor.

b) O gamă largă de informații financiare, administrative și de aplicare a legii sunt colectate și accesibile agențiilor de aplicare a legii (AAL), procurorilor și serviciilor de informații. Cu toate acestea, informațiile financiare sunt accesate și utilizate numai într-o anumită măsură. Lipsa resurselor tehnice și resursele umane limitate alocate unității de informații financiare, mai exact Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor (ONPCSB-UIF) limitează cantitatea și calitatea informațiilor financiare furnizate de ONPCSB-UIF în sprijinirea nevoilor operaționale și strategice ale partenerilor săi. Lipsa anchetatorilor financiari și calitatea informațiilor din anumite baze de date (de exemplu, registrele privind beneficiarii reali (BR)) au un impact asupra abilităților autorităților competente de a utiliza informațiile în vederea realizării analizei și anchetelor financiare, identificării și urmăririi activelor și dezvoltării analizei operaționale. Autoritățile competente utilizează informațiile pentru a ancheta infracțiunile predicat mai degrabă decât cele de SB.

c) România nu are o strategie națională de ansamblu cu privire la CSB/CFT, care să asigure aplicarea unei abordări și metodologii consecvente pentru CSB/CFT, în toate domeniile. S-a demonstrat că lipsesc comunicarea, cooperarea și coordonarea sistematică între diferitele parchete. Anchetarea și urmărirea penală a spețelor de SB nu sunt tratate ca prioritate, în ansamblu. Infracțiunile fiscale predicat care implică SB și spălarea veniturilor obținute din fapte de corupție dispun de resurse adecvate și se desfășoară în mod eficient. Anchetele și urmărirea penală privind traficul de persoane și de droguri se concentrează mai degrabă pe infracțiunile predicat decât pe acțiunile de spălare a banilor aferente infracțiunii predicat. Autoritățile însărcinate cu anchetarea acestor infracțiuni predicat și cu acțiunile de SB aferente au nevoie de resurse și sesiuni de formare mai specializate. Atunci când există condamnări pentru SB, acestea tind să fie pentru situațiile în care autorul infracțiunii predicat este și autorul infracțiunii de SB (*autospălare*) și există foarte puține condamnări pentru infracțiuni de SB efectuate de terți precum și foarte puține acțiuni de urmărire penală bazate pe infracțiuni de SB de sine stătătoare. Sancțiunile aplicate de instanțele de judecată pentru infracțiunea de SB par reduse și nu sunt disuasive.

d) România aplică în mod activ măsuri de confiscare a produselor infracțiunilor și a instrumentelor/obiectelor rezultate din infracțiunile predicat interne în cazul celor mai prevalente infracțiuni predicat, în timp ce cazurile în care se confiscă efectiv produsele infracțiunilor predicat externe, sau produsele localizate în străinătate, în cazuri care implică

terți sau doar infracțiuni de SB de sine stătătoare, sunt rare. Sunt necesare resurse suplimentare pentru efectuarea cercetărilor financiare, precum și ghiduri practice și sesiuni de instruire pentru procurori și AAL astfel încât să poată urmări obiective de confiscare a produselor infracțiunilor în cazuri mai complexe. Confiscarea bancnotelor din transporturile transfrontaliere suspecte nu este urmărită ca obiectiv de politică, iar numărul tranzacțiilor transfrontaliere cu valută nedeclarată sau falsă este scăzut, în timp ce sancțiunile aplicate (amendă sau confiscare) sunt rare și nu sunt disuasive.

e) Nu a fost demonstrată o înțelegere deplină a rolurilor specifice care ar putea fi jucate de finanțatorii actelor de terorism. Strategia națională privind terorismul datează din 2002 și nu există o politică specifică pentru FT. Agențiile relevante – Serviciul Român de Informații (SRI) și Direcția de Investigare a Crimei Organizate și Terorismului (DIICOT) – se axează, în principal, pe prevenirea și combaterea terorismului, mai degrabă decât pe detectarea, anchetarea și urmărirea penală a FT *per se*. Autoritățile române au derulat cu succes activități de detectare, anchetare, urmărire penală și de obținere a unei condamnări pentru un caz de FT iar, în această privință, au avut ocazia să demonstreze și chiar au demonstrat că pot desfășura în mod eficient activitățile de anchetare și urmărire penală a unui caz de FT.

f) Deși băncile și instituțiile financiare mai mari (IF) denotă o înțelegere corectă a cerințelor și practicilor de implementare a sancțiunilor financiare specifice (SFS), instituțiile economice și profesiunile non-financiare desemnate (DNFBP) și furnizorii de active virtuale (VASP) au o înțelegere mai redusă a ceea ce implică SFS, fapt care poate cauza lacune în implementare. Detectarea legăturilor indirecte și a asocierii strânse cu entitățile și persoanele sancționate reprezintă o preocupare în toate sectoarele. Nu există un cadru de reglementare și de supraveghere bazat pe riscuri pentru sectorul non-profit.

g) În general, băncile au demonstrat o bună înțelegere a riscurilor asociate SB și FT. Înțelegerea riscurilor asociate SB în instituțiile financiare nebankare, inclusiv instituțiile de plată (IP), a fost, de asemenea, în general, bună, dar înțelegerea riscului FT este mai puțin dezvoltată. Măsurile de cunoaștere a clientelei (KYC)(CDD) aplicate de entitățile raportoare sunt, în general, bazate pe risc, dar acest lucru nu este valabil pentru casele de schimb valutar și majoritatea DNFBP. Cu excepția băncilor și IP, se acordă prea multă încredere declarațiilor pe propria răspundere și registrelor interne de beneficiari reali pentru a afla și verifica beneficiarul real (BR) al clienților persoane juridice. Raportarea este concentrată în trei sectoare: bănci operatori de servicii de transmitere de bani sau valori (MVTS) și notari. Alte sectoare comunică un număr neglijabil de rapoarte de tranzacții suspecte (RTS) - în care există dovezi de subraportare a faptelor de SB/FT suspectate și nu se acordă o atenție specială scenariilor de detectare și raportare a cazurilor de FT. Există lacune în domeniul de aplicare a cerințelor CSB/CFT pentru VASP.

h) Banca Națională a României (BNR) și Autoritatea pentru Supraveghere Financiară (ASF) aplică controale de intrare „de competență și onorabilitate”, eficiente. Controalele sunt mai reduse la intrarea pe piață în alte zone, inclusiv pentru VASP și nu există nicio autoritate clar responsabilă pentru identificarea proactivă a activității de oferire de servicii bancare sau de plată fără licență. În general, este necesară o analiză mai detaliată a riscului inerent la nivel sectorial și instituțional. Cea mai robustă abordare bazată pe risc (ABR) aferent CSB/CFT este aplicată de BNR, care supraveghează cele mai importante instituții financiare. BNR se implică foarte frecvent, dar funcționează mai degrabă *ad-hoc*. Riscurile aferente SB/FT sunt luate în considerare într-o anumită măsură de către ASF și ONPCSB. Supravegherea VASP a început recent. De regulă se aplică măsuri de remediere, dar eficacitatea sancțiunilor nu a fost încă demonstrată.

i) În timp ce înțelegerea nivelului de risc la care sunt expuse persoanele juridice este mai mare decât rezultă din Evaluarea Națională a Riscurilor (denumită în continuare NRA), nivelul de risc este mai mare decât cel atribuit de autorități în NRA (nivel mediu), cel puțin într-o anumită măsură. Au fost luate măsuri importante pentru a preveni utilizarea abuzivă din partea persoanelor juridice, inclusiv dezvoltarea și utilizarea registrelor publice. Punerea în aplicare a acestui cadru global este încă în curs de desfășurare, dar nivelul progresului înregistrat este substanțial.

Autoritățile competente se bazează cel mai mult pe informațiile privind BR furnizate și deținute de bănci, iar aproximativ 80% dintre persoanele juridice înființate în conformitate cu legislația română dețin un cont bancar în țară. Lipsa statisticilor agregate privind constatările cu privire la aplicarea măsurilor CDD de către bănci îngreunează concluziile privind acuratețea și actualitatea informațiilor deținute de această sursă.

j) Deși România are un cadru juridic solid pentru cooperare internațională, lipsa semnificativă de date și statistici fiabile afectează capacitatea autorităților de a opera eficient în acest domeniu. România nu deține un sistem centralizat de gestionare a cazurilor și nici linii directe formalizate pentru prioritizarea cererilor primite. Acest lucru afectează în mod semnificativ capacitatea autorităților de a monitoriza și de a urmări cererile de asistență. Cu toate acestea, feedback-ul din partea rețelei globale GAFI a fost, în linii mari, pozitiv – asistența oferită altor țări în majoritatea cazurilor este constructivă și livrată în timp util.

Riscuri și situație generală

2. Cele mai răspândite infracțiuni prediate depistate în România sunt:

(i) evaziunea fiscală; (ii) corupția; (iii) fraudă, inclusiv infracțiuni cibernetice; (iv) contrabanda; (v) traficul de persoane și (vi) traficul de droguri. În plus, un număr semnificativ de infracțiuni de mediu sunt raportate în fiecare an. Grupurile infracționale organizate (GIO) operează în România, manifestându-se în majoritatea sectoarelor vieții economice și sociale, incluzând evaziunea fiscală, criminalitatea cibernetică, traficul de droguri și traficul de persoane. Corupția reprezintă o provocare la nivel național și regional. Condițiile socio-economice scăzute din România, comparativ cu multe alte țări europene, cărora li se adaugă alți factori de risc demografici și culturali, continuă să contribuie la activitatea continuă în sfera traficului de cetățeni români.

3. GIO-urile de origine română care operează în străinătate prezintă principala amenințare SB externă, cu indicii că produsele infracționale sunt transferate prin sistemul financiar românesc și investite în România. România este, de asemenea, un spațiu de tranzit pentru traficul de droguri cu risc ridicat. În cazul traficului de persoane, al criminalității cibernetice și al traficului de droguri, activitatea infracțională este adesea săvârșită în străinătate, iar fondurile ilicite sunt transferate în România.

4. Utilizarea numerarului este principala metodă de SB la nivel național. Economia României este bazată pe numerar, iar dimensiunea economiei subterane este de aproximativ 30% din PIB. Sectorul financiar al României rămâne dominat de bănci, iar sectorul nebancar rămâne subdezvoltat. Baza de clienți este predominant internă și există o lipsă de produse

complexe.

5. Până în prezent nu a fost identificată nicio manifestare teroristă autohtonă, nu sunt cunoscute organizații sau celule teroriste active în țară și nu au existat atacuri teroriste. În prezent, (auto)radicalizarea jihadistă este principalul risc la adresa securității naționale a României și reprezintă o preocupare constantă din perspectiva securității.

Nivel general de conformitate și eficacitate

6. De la ultima evaluare, România a luat măsuri pentru a remedia deficiențele identificate în timpul acestui proces – țara și-a consolidat cadrul juridic și de reglementare și a realizat prima sa ENR cuprinzătoare, care a fost adoptată în septembrie 2022 (pe baza datelor pentru perioada 2018-2020).

7. În majoritatea privințelor, elementele unui sistem eficient de combatere a spălării banilor și finanțării terorismului sunt în vigoare, dar aplicarea practică a cadrului existent necesită îmbunătățiri în continuare, pentru a atinge un nivel semnificativ de conformitate. Aceste îmbunătățiri ar trebui să includă, printre altele: (i) îmbunătățirea eforturilor naționale menite să diminueze riscurile; (ii) creșterea/îmbunătățirea resurselor și a sesiunilor de formare disponibile pentru ONPCSB-UIF și AAL în vederea asigurării unui acces mai bun și utilizării mai eficiente a informațiilor financiare; (iii) creșterea capacității anchetatorilor financiari de a efectua anchete financiare paralele și de a urmări activele și emiterea de orientări practice pentru procurori cu scopul de a îmbunătăți activitatea de anchetare și urmărire penală a infracțiunilor de SB și confiscarea activelor; (iv) dezvoltarea unei strategii naționale exhaustive privind CFT și asigurarea/furnizarea de resurse și sesiuni de formare relevante; (v) elaborarea unei reglementări bazate pe riscuri și a unui regim de supraveghere a sectorului non-profit (vi) furnizarea unor ghiduri adiționale entităților raportoare în domeniu privind factorii de risc specifici sectorului și semnalelor de alertă (*red flags*) pentru monitorizarea tranzacțiilor; (vii) calibrarea mai sofisticată a acțiunilor de supraveghere ale BNR în raport cu riscul; ASF să asigure recunoașterea la nivel mai înalt a autorității de supraveghere a CSB/CFT; extinderea resurselor ONPCSB în vederea alinierii cu responsabilitățile statutare; (viii) dezvoltarea susținută a controalelor existente pentru a asigura acuratețea și actualitatea informațiilor deținute în registrele BR și (ix) dezvoltarea sistemelor de gestionare a spețelor în domeniul cooperării internaționale.

8. În ceea ce privește conformitatea tehnică, cadrul juridic a fost îmbunătățit în multe aspecte, cu toate acestea, rămân unele probleme, inclusiv: (i) măsurile aplicate VA (*activelor virtuale*) și VASP (R.15); (ii) reglementarea și supravegherea DNFBP (R.22 și R.28); (iii) căraușii de numerar (R.32) și (iv) sancțiunile pentru nerespectarea cerințelor privind CSB/CFT (R.35).

Evaluarea riscului, coordonarea și stabilirea politicilor (Capitolul 2; 10.1, R.1, 2, 33 și 34)

9. Autoritățile demonstrează o înțelegere corectă a riscurilor asociate SB la care este expusă România, dar cu toate acestea, înțelegerea riscurilor asociate FT este realizată într-o măsură mai mică. Riscurile sectoriale inerente sunt destul de bine înțelese în sectorul financiar și mai puțin în sectorul DNFBP. În unele domenii, înțelegerea riscurilor SB/FT este mai dezvoltată decât sugerează raportul ENR. Înțelegerea riscurilor este împiedicată de lipsa unor date statistice complete precum și de domeniile unde riscurile nu sunt evaluate suficient de în profunzime, cum ar fi expunerea sectorului non-profit la FT, evaluarea riscurilor persoanelor juridice, riscul asociat FT etc. Astfel, este nevoie de o analiză mai aprofundată a anumitor factori sau a informațiilor din anumite domenii.

10. Nu există o strategie națională de ansamblu cu privire la CSB/CFT. Deși au fost elaborate

numeroase strategii (care vizează combaterea diferitelor infracțiuni precum corupția, traficul de droguri și de persoane, criminalitatea organizată etc.), care reflectă în general mediul de risc din România, informațiile privind nivelul de atenuare a riscurilor atins nu sunt cuprinzătoare.

11. Deși la momentul vizitei la fața locului autoritățile se aflau încă în curs de elaborare a unui plan de acțiune – un document care vizează riscurile identificate în raportul ENR - o serie de acțiuni de atenuare a riscurilor au fost întreprinse de autorități înainte de începerea ENR, cum ar fi: (i) acțiuni de combatere a corupției; (ii) reformele ONPCSB-UIF privind consolidarea capacităților în domeniul informațiilor financiare și supravegherii – (creșterea personalului de supraveghere cu 100% și mutarea în spații de lucru noi și mai bine dotate) și (iii) reducerea riscurilor legate de numerar etc.

12. Consiliul interinstituțională (CI) este însărcinat cu rolul de coordonare a aspectelor legate de combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, inclusiv cu evaluarea și atenuarea riscurilor. Cu toate acestea, eficacitatea activității sale nu a fost încă observată, deoarece CI a fost înființat destul de recent, iar diferitele autorități competente sunt la începutul relației de cooperare.

13. România nu aplică nicio excepție statutară de la standardele GAFI pentru IF, DNFBP și VASP acoperite. Măsurile simplificate și sporite de diligență sunt în conformitate cu mediul general de risc de țară. Entitățile raportoare trebuie să efectueze evaluări ale riscurilor la nivelul întreprinderii (BRA) și să aplice măsuri de atenuare în principal conforme cu standardele GAFI. După publicarea ENR au avut loc câteva evenimente de sensibilizare la care s-au discutat riscurile la nivel național, însă aceste acțiuni s-au desfășurat după vizita la fața locului.

Informații financiare, anchete de SB, urmăriri penale și confiscare (Capitolul 3; IO.6, 7, 8; R.1, 3, 4, 29–32)

14. De la ultima evaluare reciprocă, România și-a îmbunătățit semnificativ accesul la informații financiare. Ca urmare a adoptării unei legi revizuite privind CSB/CFT în 2019, rapoartele către ONPCSB-UIF sunt depuse prin canale de raportare dedicate, iar accesul direct la diferite baze de date guvernamentale a crescut, inclusiv pentru AAL. Cu toate acestea, sunt necesare îmbunătățiri semnificative pentru a crește eficiența sistemului. Acestea includ creșterea/îmbunătățirea resurselor de IT și comunicații, a resurselor umane și a formării pentru ONPCSB-UIF și AAL. Lipsa anchetatorilor financiari și calitatea informațiilor din anumite baze de date (de exemplu, registrele BR) afectează îndeosebi capacitatea autorităților competente de a utiliza informațiile în realizarea analizei și anchetelor financiare, identificarea și urmărirea activelor și în dezvoltarea analizei operaționale.

15. Legislația României acoperă criteriile tehnice impuse de standardele Grupului de Acțiune Financiară (GAFI) în ceea ce privește anchetarea și urmărirea penală în spețele de SB, însă eficacitatea sistemului este restricționată de diverse elemente. Ancheta și urmărirea penală în spețele de SB nu sunt tratate ca o prioritate în ansamblu, iar numărul total de anchete și condamnări în spețe de SB în România este scăzut. S-a dovedit că parchetele nu comunică între ele, nu cooperează și nu sunt coordonate sistematic suficient. Deși anchetele și urmărirea penală în spețele de spălare a banilor în infracțiunile predicat fiscale și spălarea veniturilor provenite din fapte de corupție se realizează eficient, anchetele și urmărirea penală în cazurile de trafic de persoane și droguri se concentrează mai degrabă pe infracțiunile predicat decât pe spălarea produselor aferente acestor infracțiuni predicat. Unele tipuri de infracțiuni predicat sunt urmate de o anchetă SB serioasă, efectuată în paralel; alte tipuri de infracțiuni predicat nu sunt urmate, de regulă, de o anchetă SB. Cazurile SB care implică terți și urmărirea penală a spețelor SB de sine stătătoare sunt rare. În unele domenii cheie, infracțiunile SB anchetate și

urmărite penal nu par a fi proporționale cu riscurile SB identificate la nivelul țării. Atunci când există condamnări pentru SB, sancțiunile aplicate de instanțe pentru infracțiunea de SB par, uneori, insuficiente și nu sunt disuasive. Lipsa unei strategii naționale de CSB/CFT, lipsa unor orientări practice pentru procurori, precum și lipsa anchetatorilor financiari sunt principalele motive pentru care există o inconsecvență în abordarea anchetării și urmării penale a spețelor de SB.

16. De la runda anterioară de evaluare, România și-a îmbunătățit capacitatea de a îngheța, indisponibiliza și confisca produsele și instrumentele/obiectele infracțiunilor. Aceasta a adoptat Strategia Națională de Recuperare a Activelor care stabilește un cadru național comun menit să sporească eficiența recuperării produselor și instrumentelor/obiectelor infracțiunii. România aplică în mod activ măsurile existente pentru confiscarea produselor și instrumentelor/obiectelor aferente infracțiunilor predicat de pe teritoriul său pentru cele mai răspândite infracțiuni predicat. Confiscarea produselor din infracțiunile predicat externe, aflate în țări străine, în spețe care implică terți și în spețele de SB de sine stătătoare sunt rare, iar motivele pentru aceasta implică lipsa anchetatorilor financiari precum și carențele existente în îndrumarea și instruirea practică a procurorilor și a AAL, ceea ce îngreunează confiscările în cazurile mai complexe. România dispune de măsuri eficiente care permit autorităților să păstreze valoarea produselor și instrumentelor/obiectelor sechestrate și confiscate. Autoritățile depistează și confiscă numerarul fals sau nedeclarat, însă nu atât de mult pe cât ar fi de așteptat de la o țară care utilizează intens numerarul. Sancțiunile impuse pentru nedeclararea numerarului la frontieră nu sunt suficient de disuasive.

Finanțarea terorismului și proliferării (Capitolul 4; 10.9, 10, 11; R. 1, 4, 5-8, 30, 31 și 39.)

17. Infracțiunea de FT în România este, în general, în conformitate cu standardele necesare. Agențiile relevante – SRI și DIICOT – s-au concentrat pe terorism, mai degrabă decât pe FT *per se*. Strategia națională privind terorismul datează din 2002, iar autoritățile nu aveau nicio strategie sau politică semnificativă care să se concentreze în mod specific asupra FT. Nu a fost demonstrată în mod uniform înțelegerea deplină a rolurilor specifice care ar putea fi jucate de finanțatorul terorismului. Riscurile prezentate de mișcările transfrontaliere de numerar și dificultățile în depistarea unor astfel de mișcări în scopul FT au fost minimizezate. Autoritățile române au depistat, anchetat, urmărit penal cu succes și au obținut o condamnare într-un caz de FT. Acest lucru a fost realizat chiar dacă acel caz a implicat un element internațional iar suma în cauză a fost mică. Este dificil de generalizat, pe baza unui singur caz, dar sancțiunea impusă în cazul de FT al României nu poate fi considerată disuasivă. Acestea fiind spuse, autoritățile române au avut ocazia să demonstreze și au demonstrat că pot ancheta și urmări penal eficient cazurile de FT.

18. România utilizează o combinație de mecanisme naționale și supranaționale (la nivelul Uniunii Europene (UE)) pentru implementarea SFS. Mecanismele pentru FP și FT nu diferă. Prin legislația națională, toate rezoluțiile Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite (ONU) (RCSONU) sunt direct obligatorii pentru toate persoanele și entitățile din momentul adoptării (intrării în vigoare). România nu a identificat nicio persoană sau entitate pentru desemnare și nu a propus nicio desemnare Comitetului 1267/1989 sau Comitetului 1988. România nu a identificat nicio persoană sau entitate pentru desemnare și nu a propus nicio desemnare Comitetului 1267/1989 sau Comitetului 1988. Nicio altă țară nu i-a solicitat vreodată României să desemneze o persoană sau o entitate și nici nu a propus nicio desemnare în conformitate cu RCSONU 1373. Agenția Națională de Administrare Fiscală (ANAF) este autoritatea competentă responsabilă pentru emiterea ordinelor de blocare/înghețare, deblocare

și gestionarea fondurilor blocate. Deși în România nu au fost blocate fonduri sau alte resurse economice în temeiul RCONU (SFS legate de FP și SFS legate de FT), fondurile au fost înghețate pe baza regimului SFS al UE, ceea ce arată că sistemul funcționează.

19. Controalele de conformitate cu cerințele SFS fac de obicei parte din examinările complete CSB/CFT (excepția fiind BNR care efectuează examinări tematice începând cu 2019). În general, toate entitățile raportoare cunosc obligațiile de verificare SFS și cerințele de înghețare a fondurilor/activelor. Tehnicile de implementare prin IF/DNFBP variază. Deși băncile demonstrează o înțelegere destul de dezvoltată a riscului de sustragere de la aplicarea sancțiunilor internaționale, toate entitățile raportoare, inclusiv băncile, se confruntă cu dificultăți în identificarea asocierilor strânse (legături indirecte) cu entitățile și persoanele fizice sancționate.

20. La momentul vizitei la fața locului nu exista niciun cadru de reglementare și supraveghere bazat pe riscuri pentru sectorul ONG. Lipsesc premisele pentru dezvoltarea acestui cadru, anume identificarea organizațiilor non-profit (ONG) care se încadrează în definiția GAFI și identificarea ulterioară a organizațiilor non-profit vulnerabile la abuzul FT.

Măsuri de prevenție (Capitolul 5; IO.4; R.9-23)

21. În general, băncile au demonstrat o bună înțelegere a riscurilor SB și FT. Înțelegerea riscurilor SB în IF nebankare, inclusiv IP, a fost, de asemenea, în general, bună, dar înțelegerea riscului de FT este mai puțin dezvoltată și nivelul de înțelegere al riscurilor este redus în ceea ce privește casele de schimb valutar. În sectorul DNFBP a existat o apreciere redusă a riscurilor care pot fi prezente în oferirea serviciilor companiei, iar notarii subestimează riscurile prezentate și rolul important pe care îl joacă în calitate de controlor al tranzacțiilor imobiliare. Au fost luate măsuri pentru a atenua riscul de utilizare a numerarului. Cu toate acestea, măsurile de atenuare aplicate de casele de schimb valutar nu sunt proporționale cu riscul.

22. Măsurile CDD aplicate de entitățile raportoare sunt, în general, bazate pe riscuri. Acest lucru nu este valabil pentru casele de schimb valutar și majoritatea DNFBP. Mai multe sectoare, inclusiv băncile și IP, au implementat sisteme eficiente de monitorizare automată. Pentru DNFBP, se acordă foarte puțină atenție scenariilor care vizează detectarea FT. În afara băncilor și IP, se acordă prea multă încredere declarațiilor pe propria răspundere și registrelor interne de BR pentru a afla și verifica beneficiarii reali ai clienților persoane juridice. În general, măsurile CDD aprofundate (măsuri EDD) sunt aplicate în mod eficient. Cu toate acestea, AT (*echipa tehnică*) este preocupată de faptul că unele persoane expuse politic (PEP) (membri ai familiei și asociați ai persoanelor cu notorietate) nu vor fi identificate în toate cazurile, deoarece sursele publice și declarațiile pe propria răspundere sunt utilizate insuficient în unele sectoare.

23. Raportarea este concentrată pe trei sectoare: bănci, operatori MVTS și notari. Alte sectoare transmit un număr neglijabil de RTS - acolo unde există dovezi de subraportare a cazurilor suspectate de SB/FT. Cu excepția sectorului bancar și a unor operatori MVTS, nu se acordă o atenție specială scenariilor de depistare și raportare a FT, cu excepția cazurilor în care există conexiuni cu țările cu risc ridicat.

24. IF mai mari au dezvoltat în mod eficient trei linii de apărare, inclusiv o funcție de audit independent care acoperă conformitatea în ce privește CSB/CFT. În alte zone, controalele și procedurile sunt adecvate.

25. Există lacune în domeniul de aplicare a cerințelor CSB/CFT pentru VASP. Cu toate acestea, sectorul are deja o înțelegere relativ bună a riscurilor și a cerințelor de CSB/CFT.

Supraveghere (Capitolul 6; IO.3; R.14, R.26-28, 34, 35)

26. BNR și ASF aplică, la intrarea pe piață, controale „de competență și onorabilitate” eficiente. Există controale mai limitate la intrarea pe piață în alte zone, inclusiv pentru VASP, care sunt mai puțin eficiente și prezintă unele vulnerabilități. Nu există nicio autoritate care să aibă clar definită responsabilitatea de a identifica proactiv activitățile de prestare servicii bancare sau de plată fără licență.

27. În ansamblu, supraveghetorii financiari și ONPCSB demonstrează o înțelegere corectă a riscurilor asociate SB/FT, din țară, și a riscurilor aferente sectoarelor aflate sub supravegherea lor, această înțelegere manifestându-se cel mai puternic la nivelul BNR. În general, este necesară o analiză mai detaliată a riscului inerent la nivel sectorial și instituțional. Deși autoritățile de supraveghere financiară (în special BNR) dispun de o cantitate semnificativă de informații, utilizarea acestora nu este încă suficient de sistematică pentru a sprijini o înțelegere amplă, comparabilă și continuă a riscurilor. Supraveghetorii DNFBP, alții decât reprezentanții ONPCSB, prezintă o înțelegere limitată a riscului asociat SB/FT la nivel sectorial, iar organismele de autoreglementare (SRB-uri) nu evaluează riscul la nivelul fiecărei instituții.

28. Ca mai robustă ABR aferentă CSB/CFT este aplicată de BNR, care supraveghează cele mai importante IF-uri. Recent, a crescut semnificativ numărul de angajați și a introdus modificări organizaționale pentru a remedia unele blocaje anterioare. Implicarea BNR în activitatea entităților supravegheate, în principal a băncilor, este foarte frecventă, iar BNR utilizează o gamă largă de instrumente de supraveghere. În timp ce abordarea BNR este eficientă într-o oarecare măsură, aceasta funcționează pe o bază destul de *ad-hoc* și pare să nu aibă o direcție generală și o strategie la nivel înalt în domeniul combaterii spălării banilor și a finanțării terorismului. Riscurile asociate SB/FT sunt luate în considerare într-o anumită măsură de către ASF și ONPCSB (acesta din urmă bazându-se în mod semnificativ pe înțelegerea riscurilor sectoriale). Supravegherea CSB/CFT nu pare să fie un domeniu prioritar pentru ASF. Activitățile ONPCSB sunt grav afectate de numărul redus de personal implicat în supraveghere în raport cu numărul entităților supravegheate. Supravegherea VASP a început abia recent.

29. Măsurile de remediere sunt aplicate, ca regulă, de BNR, ASF și ONPCSB atunci când sunt identificate încălcări, acestea fiindurmărite în mod corespunzător. Supraveghetorii IF au aplicat, de asemenea, o gamă largă de sancțiuni, inclusiv împotriva managerilor. Cu toate acestea, sancțiunile nu au fost aplicate în mod consecvent, iar eficacitatea lor, în general, nu a fost demonstrată. ASF a trecut la o abordare mai sistematică însă e prea devreme de evaluat impactul acesteia.

30. Urmărirea cu diligență a planurilor de remediere de către autoritățile de supraveghere a dus la o creștere a conformării în anumite instituții. BNR și ONPCSB au demonstrat un impact larg în ceea ce privește conformitatea în toate sectoarele pe care le supraveghează; ONPCSB, în principal, prin activitățile sale de conștientizare. Cu toate acestea, doar BNR a măsurat (într-o anumită măsură) impactul activităților sale și nicio autoritate de supraveghere nu măsoară succesul acțiunilor sale (de control) la un nivel strategic mai ridicat.

31. În general, în România este promovat un mesaj clar privind obligațiile de CSB/CFT și riscul asociat SB/FT. Limitările înțelegerii riscurilor afectează aspectele din urmă.

Transparență și beneficiari reali (Capitolul 7; IO.5; R.24, 25)

32. Caracteristicile de bază ale persoanelor juridice sunt prevăzute în legislația disponibilă publicului.

33. Înțelegerea riscului de abuz al persoanelor juridice există la un nivel mai înalt decât cel prezentat în raportul ENR. Cu toate acestea, autoritățile nu specifică în mod clar ce fel de riscuri

asociate SB prezintă numeroasele tipuri de persoane juridice înființate în România și, în general, riscul ca persoanele juridice să fie implicate în comiterea infracțiunii de SB este mai mare decât cel recunoscut de autorități (la nivel mediu), cel puțin într-o anumită măsură. România a luat măsuri importante pentru a preveni utilizarea abuzivă a persoanelor juridice, inclusiv crearea și utilizarea registrelor publice care susțin o abordare multidimensională a colectării și accesării informațiilor privind BR. Punerea în aplicare a acestui cadru cuprinzător este încă în curs de desfășurare, dar nivelul progresului este important.

34. Cererile de înființare a majorității persoanelor juridice sunt, printre altele, însoțite de declarații care consemnează că acționarii fondatori (proprietarii legali) și administratorii inițiali nu au fost condamnați pentru anumite infracțiuni de SB/FT. Declarația este solicitată și pentru unele modificări ulterioare. Această abordare este de reală valoare în a împiedica înființarea de persoane juridice în scopuri infracționale.

35. Autoritățile competente se bazează în special pe: (i) un registru al conturilor bancare deținute de ANAF; și (ii) informații deținute de bănci pentru accesarea informațiilor privind BR persoanelor juridice. Aproximativ 80% dintre persoanele juridice înființate în conformitate cu legislația română dețin un cont bancar în România. În timp ce majoritatea inspecțiilor realizate în bănci au constatat deficiențe în aplicarea măsurilor CDD, BNR consideră că acestea sunt cazuri izolate. Pe de altă parte, autoritatea de supraveghere a luat măsuri pentru a solicita unor bănci importante să corecteze datele clienților. În consecință, deși există dovezi că băncile dețin informații corecte și actualizate privind BR, acestea nu sunt complete. Registrele publice sunt utilizate de autoritățile competente ca sursă secundară de informații. Datele furnizate la momentul vizitei la fața locului arată că informațiile complete privind BR sunt deținute de ONRC (cel mai mare registru) pentru 72% dintre persoanele juridice.

36. Nu sunt impuse sancțiuni pentru depunerea cu întârziere a informațiilor de bază și BR în registre. Societățile au fost dizolvate pentru că nu au reușit să convertească acțiunile la purtător în acțiuni nominative.

Cooperare internațională (Capitolul 8; IO.2; R.36–40)

37. România are un cadru juridic solid pentru cooperare internațională. În general, țara denotă o atitudine constructivă, iar majoritatea jurisdicțiilor externe au laudat România, în linii mari, din punctul de vedere al acordării asistenței internaționale.

38. România nu are un sistem central de administrare a cazurilor, necesar pentru gestionarea și supravegherea cererilor de asistență judiciară reciprocă (MLA) și nu există orientări generale pentru prioritizarea cererilor primite. Acest lucru îngreunează analiza eficientă și acțiunile ulterioare. Lipsa semnificativă a datelor și statisticilor calitative limitează în mod serios capacitatea țării de a demonstra eficiența în mod comprehensiv. O proporție semnificativă a cererilor MLA trimise de autorități a fost legată de corupție și evaziune fiscală, iar cooperarea a fost limitată pentru alte infracțiuni predicat. În același timp, majoritatea cererilor MLA primite au fost legate de fraudă și criminalitate cibernetică, fiind executate de către PÎCCJ și parchetele regionale.

39. ONPCSB-UIF este, în general, activă în ceea ce privește cooperarea dintre unitatea de informații financiare (UIF) și alte UIF, însă au existat întârzieri semnificative legate de rezolvarea solicitărilor primite. Informații detaliate despre solicitări și explicarea tendințelor nu au fost puse la dispoziția echipei tehnice (AT). IGPR, BNR și ASF dispun de mecanisme pentru a furniza și a solicita informații în mod informal, în timp util și în mod constructiv. Un număr mare de echipe comune de anchetare au fost formate la inițiativa autorităților române, ceea ce

demonstrează proactivitate în cooperarea internațională. Majoritatea autorităților nu colectează statistici privind cooperarea în ceea ce privește informațiile de bază și BR.

Acțiuni prioritare

- a) Demararea imediată a implementării acțiunilor de atenuare care vizează cele mai mari riscuri la care este expusă țara.
- b) Creșterea resurselor IT, a resurselor umane și intensificarea sesiunilor de formare pentru ONPCSB și AAL pentru a asigura îmbunătățirea accesării și utilizării informațiilor financiare.
- c) Creșterea capacității anchetatorilor financiari de a efectua anchete financiare paralele și de a urmări activele și emiterea de orientări practice pentru procurori pentru a îmbunătăți anchetarea și urmărirea penală aferentă cazurilor de SB și confiscarea activelor.
- d) Calibrarea acțiunilor supraveghere ale BNR cu riscurile de SB/FT, asigurarea unei mai mari recunoașteri a importanței supravegherii CSB/CFT realizate de către ASF și creșterea capacității de supraveghere a DNFBP în zonele cu risc mai ridicat, de exemplu, VASP și profesioniștii din domeniul juridic, în vederea alinierii la responsabilitățile statutare.
- e) Sprijinirea monitorizării îmbunătățite a tranzacțiilor și a raportării suspiciunilor de către entitățile raportoare, furnizarea orientărilor suplimentare cu privire la factorii de risc specifici sectorului și „semnalele de alertă” (*red flags*), de exemplu, în ceea ce privește FT și tipologiile pentru infracțiunile importante observate în România în cazul în care nu sunt deja disponibile.
- f) Continuarea dezvoltării controalelor existente pentru a asigura acuratețea și actualitatea informațiilor deținute în registrele BR și elaborarea unui plan de reducere a numărului de persoane juridice care mai trebuie să depună informații despre BR.
- g) Elaborarea unei strategii și a unui plan de acțiune național exhaustiv privind CFT și furnizarea de instruire suplimentară tuturor autorităților competente relevante pentru a îmbunătăți înțelegerea și eficacitatea acestora în: (i) anchete și urmăriri penale în FT; și (ii) detectarea mișcărilor transfrontaliere de numerar în scopul FT.
- h) După realizarea unei evaluări a riscurilor FT, implementarea unui cadru de reglementare și supraveghere bazat pe riscuri în sectorul ONG.
- i) Dezvoltarea de soluții automatizate care să permită colectarea de statistici cuprinzătoare pentru a sprijini analiza multifuncțională la nivel național.

Eficacitate și evaluări tehnice de conformitate

Evaluări ale eficacității¹

IO.1 - Risc, politici și coordonare	IO.2 - Cooperare internațională	IO.3 - Supraveghere	IO.4 - Măsuri de prevenire	IO.5 - Persoane juridice și construcții juridice	IO.6 - Informații financiare
Moderat	Substanțial	Moderat	Moderat	Moderat	Moderat
IO.7 - Anchetarea și urmărirea penală pentru infracțiunea de SB	IO.8 - Confiscarea	IO.9 - Anchetarea și urmărirea penală pentru infracțiunea de FT	IO.10 - Măsuri de prevenire a FT și sancțiuni financiare	IO.11 - Sancțiuni financiare FP	
Moderat	Moderat	Moderat	Moderat	Moderat	

Evaluări de conformitate tehnică²

R.1 - evaluarea riscului și aplicarea abordării bazate pe risc	R.2 - cooperare și coordonare națională	R.3 - infracțiunea de spălare a banilor	R.4 - confiscări și măsuri provizorii	R.5 - infracțiunea de finanțare a terorismului	R.6 - sancțiuni financiare specifice - terorism și finanțarea terorismului
LC	PC	C	C	C	PC
R.7 - sancțiuni financiare specifice - proliferare	R.8 - organizații non-profit	R.9 - legile privind secretul instituțiilor financiare	R.10 - Măsuri de cunoaștere a clienței	R.11 - Păstrarea evidențelor	R.12 - Persoane expuse politic
PC	PC	PC	LC	LC	PC
R.13 - Bănci corespondente	R.14 - Servicii de transfer de bani sau valori	R.15 - Tehnologii noi	R.16 - Transferuri bancare	R.17 - Recurgerea la terți	R.18 - Controale interne și sucursale și filiale externe
PC	PC	PC	LC	LC	LC
R.19 - Țări cu risc crescut	R.20 - Raportarea tranzacțiilor suspecte	R.21 - Divulgarea și confidențialitatea	R.22 - DNFBP: Măsuri de diligență pentru clienți	R.23 - DNFBP: Alte măsuri	R.24 - Transparența și BR ai entităților juridice
LC	LC	LC	PC	LC	PC
R.25 - Transparență și BR ai construcțiilor juridice	R.26 - Reglementarea și supravegherea instituțiilor financiare	R.27 - Competențe de supraveghere	R.28 - Reglementarea și supravegherea DNFBP	R.29 - Unități de informații financiare	R.30 - Responsabilitățile autorităților de aplicare a legii și de anchetă
LC	LC	LC	PC	LC	C
R.31 - Competențele autorităților de aplicare a legii și de anchetă	R.32 - Cărauși de bani	R.33 - Statistici	R.34 - Îndrumări și feedback	R.35 - Sancțiuni	R.36 - Instrumente internaționale
C	PC	PC	LC	PC	C
R.37 - Asistența juridică reciprocă	R.38 - Asistență judiciară reciprocă: înghețare și confiscare	R.39 - Extradare	R.40 - Alte forme de cooperare internațională		
LC	C	LC	LC		

¹ Evaluările eficacității pot avea un nivel de eficacitate: ridicat - HE, consistent - SE, moderat - ME sau scăzut - LE.

² Evaluările tehnice de conformitate pot fi: C - conform, LC - în mare parte conform, PC - parțial conform, ori NC - neconform.

RAPORT DE EVALUARE RECIPROCĂ

Prefață

1. Acest raport rezumă măsurile de combatere a spălării banilor și a finanțării terorismului (CSB/CFT) în vigoare la data vizitei la fața locului. Acesta analizează nivelul de conformitate cu recomandările GAFI 40 și nivelul de eficacitate al sistemului de CSB/CFT și recomandă modul în care ar putea fi consolidat sistemul.
2. Această evaluare s-a bazat pe recomandările GAFI din 2012 și a fost pregătită utilizând metodologia din 2013. Evaluarea s-a bazat pe informațiile furnizate de țară și pe informațiile obținute de echipa de evaluare în timpul vizitei sale la fața locului, în țară, în perioada 21 septembrie - 4 octombrie 2022.
3. Evaluarea a fost efectuată de o echipă tehnică (AT) formată din (în ordine alfabetică): (i) doamna Sophia ASANIDZE, șefa Departamentului de metodologie și supraveghere de la distanță, Banca Națională a Georgiei (evaluator financiar); (ii) domnul Mark BENSON, Procuror General, criminalitate economică, Procuratura generală, Insula Man (evaluator juridic); (iii) domnul Markko KARD, Departamentul de analiză strategică, Unitatea de informații financiare din Estonia (evaluator de aplicare a legii); (iv) domnul Aram KIRAKOSSIAN, șef interimar, Divizia de relații internaționale, Centrul de monitorizare financiară, Banca Centrală a Armeniei (evaluator juridic); (v) doamna Katerina PSCHEROVA, șefa Unității de supraveghere de la distanță a CSB/CFT, Banca Națională a Cehiei (evaluator financiar); și (vi) domnul Richard WALKER, director Combaterea Criminalității Financiare și Consilier în reglementare internațională, Consiliul politic, Guernsey (evaluator financiar). Echipa tehnică (AT) a fost susținută de Secretariatul MONEYVAL (în ordine alfabetică): (i) doamna Kotryna FILIPAVICIUTE (administrator); (ii) domnul Andrew LE BRUN, secretar executiv adjunct; și (iii) doamna Veronika METS (administrator). Raportul a fost revizuit de (în ordine alfabetică): (i) Secretariatul GAFI; (ii) domnul Lajos KORONA, Procuror, șef de divizie, Parchetul Metropolitan al Ungariei; (iii) domnul Christopher VELLA, director executiv, Gestionarea datelor și analiză, Unitatea de analiză a informațiilor financiare, Malta; și (iv) domnul Rizumu YOKOSE, director adjunct, Biroul de combatere a fluxurilor financiare ilicite, Ministerul Finanțelor, Japonia.
4. România a făcut anterior obiectul unei evaluări reciproce în 2013/2014, efectuată în conformitate cu metodologia GAFI din 2004. Raportul de evaluare 2014 a fost publicat și este disponibil la adresa <https://www.coe.int/en/web/moneyval/jurisdictions/romania>.
5. Rezultatul runde de evaluare reciprocă a relevat faptul că România a obținut standardul "conform" la șapte Recomandări; "în mare parte conform" (LC) la 18 recomandări; "parțial conform" la 23 recomandări. Nicio recomandare nu a fost evaluată ca fiind "neconformă". O recomandare nu a fost aplicabilă. România a obținut standardul "conform" sau "în mare parte conform" pentru opt dintre cele 16 Recomandări de bază și principale.
6. În urma adoptării celei de-a 4-a runde a RER (*Raportul de Evaluare Reciprocă*), România a fost plasată sub procedură normală de monitorizare. La cea de-a 56-a sesiune plenară din iulie 2018, a fost aplicat Pasul 1 al procedurilor de îmbunătățire a conformării (CEP) ale MONEYVAL, care au fost în cele din urmă suspendate la cea de-a 59-a sesiune plenară din decembrie 2019. România a fost eliminată din procesul de follow-up aferent celei de-a patra runde și din procedurile de îmbunătățire a conformării la cea de-a 61-a sesiune plenară din luna decembrie a anului 2021, când s-a concluzionat că țara a remediat toate deficiențele la un nivel echivalent cu "în mare parte conform" (LC).

1. RISCURI DE SB/FT ȘI CONTEXT

7. România se află în sud-estul Europei Centrale. Țara este situată în partea de est a Balcanilor și se învecinează cu Bulgaria, Ungaria, Republica Moldova, Serbia, Ucraina și Marea Neagră. Cu o suprafață totală de 238 397 km², este a 12-a țară ca mărime din Europa. Frontierele României însumează un total de 3 140 km (frontieră pe apă și pe uscat), din care 2 070 km reprezintă frontiera externă a Uniunii Europene (UE). România are o populație de 19,3 milioane de locuitori (ianuarie 2020), din care românii reprezintă 86,8% și maghiarii 6,3%. Produsul intern brut (PIB) al acestei țări este de aproximativ 219 miliarde EUR. Cei mai mari contribuabili la PIB sunt industria, comerțul și administrația publică.

8. România are 41 de județe plus capitala București care are un statut asemănător cu cel al unui județ. Puțin peste jumătate din populație locuiește în zone urbane.

9. România este o republică semiprezidențială în care funcțiile executive sunt exercitate de Guvern. Președintele României nominalizează Primul ministru și numește Guvernul care este supus aprobării Parlamentului. Parlamentul este organul legislativ și este format din două camere (Senat și Camera Deputaților). Sistemul juridic din România se bazează pe sistemul de drept civil. Sistemul de justiție este independent de Guvern și este alcătuit dintr-un sistem ierarhic de instanțe judecătorești, Înalta Curte de Casație și Justiție fiind instanța supremă a României. Există, de asemenea, curți de apel, judecătorii și tribunale. Sistemul judiciar românesc se bazează pe dreptul civil și are un caracter inchizitorial³.

10. Țara este membră a UE din ianuarie 2007, dar nu face parte din spațiul Schengen. Printre altele, este membru al ONU (din 1955), al Consiliului Europei (din 1993) și al Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa (din 2003).

11. Moneda României este leul (pluralul este lei). Cinci lei este echivalentul a aproximativ un Euro. Codul monedei pentru leul românesc este RON.

1.1. Riscurile de SB/FT și identificarea zonelor cu risc ridicat e SB/FT

1.1.1. Prezentare generală a riscurilor SB/FT

12. Pe baza valorii bunurilor indisponibilizate, cele mai răspândite infracțiuni predicat la **nivel național** detectate în România sunt: (i) evaziunea fiscală; (ii) corupția; (iii) fraudă, inclusiv infracțiunile cibernetice; (iv) contrabanda; (v) traficul de persoane; și (vi) traficul de droguri. În plus, un număr semnificativ de infracțiuni de mediu sunt raportate în fiecare an. Autoritățile consideră că amenințările SB reprezentate de evaziunea fiscală, corupție, traficul de persoane și infracțiunile cibernetice sunt cele mai mari. Grupurile infracționale organizate (GIO) operează în România, manifestându-se în majoritatea sectoarelor vieții economice și sociale, inclusiv evaziunea fiscală, criminalitatea cibernetică, traficul de droguri și traficul de persoane.

13. Corupția reprezintă o provocare la nivel național și regional. Condițiile socio-economice scăzute din România, comparativ cu multe alte țări europene, combinate cu alți factori de risc demografici și culturali, contribuie neîncetat la activitatea continuă în ceea ce privește traficul de cetățeni români.

³ Un sistem inchizitorial este un sistem juridic în care instanța sau o parte a instanței este implicată activ în anchetarea faptelor cauzei.

14. GIO-urile de origine română care operează în străinătate prezintă principala amenințare SB **externă**, cu indicii că produsele infracționale sunt transferate prin sistemul financiar românesc și investite în România. România este, de asemenea, un spațiu de tranzit pentru traficul de droguri cu risc ridicat, iar o convergență tot mai mare a rutelor de trafic a permis traficantilor să conecteze zonele de producție a heroinei din Afganistan, Pakistan și Iran cu principalele puncte de intrare în Europa pentru cantități mari de cocaină din America de Sud și cu exportul către Orientul Mijlociu de droguri sintetice⁴. În cazul traficului de persoane, al criminalității cibernetice și al traficului de droguri, activitatea infracțională este adesea săvârșită în străinătate, iar fondurile ilicite sunt transferate în România. Prin emigrare, un număr considerabil de români a ajuns să trăiască în străinătate și există o diasporă românească semnificativă care transferă fonduri în țară.

15. Utilizarea numerarului este principala metodă de spălare a banilor (SB) la nivel național. Economia României este bazată pe numerar, iar dimensiunea economiei subterane este de aproximativ 30% din PIB⁵, ceea ce este semnificativ. Utilizarea societăților fictive a fost, de asemenea, observată în activitățile de SB, în special spălarea banilor obținuți ilegal prin evaziune fiscală. Există un risc ridicat de SB în sectorul imobiliar (construcții și dezvoltare), în care există o utilizare pe scară largă a numerarului pentru achiziționarea de materiale și pentru plata forței de muncă.

16. Sectorul financiar al României rămâne dominat de bănci, iar sectorul nebancaș rămâne subdezvoltat. Baza de clienți este predominant internă și există o lipsă de produse complexe.

17. Până în prezent nu a fost identificată nicio manifestare teroristă autohtonă, nu sunt cunoscute organizații sau celule teroriste active în țară și nu au existat atacuri teroriste. Autoritățile sunt, de asemenea, încrezătoare că extremiștii de dreapta nu reprezintă o amenințare la adresa securității naționale. Nu au fost identificate rețele naționale care să obțină, să colecteze sau să transfere fonduri în străinătate în beneficiul organizațiilor teroriste. În prezent, (auto)radicalizarea jihadistă este principalul risc pentru securitatea națională a României și reprezintă o preocupare constantă din perspectiva securității. Au existat exemple de rezidenți străini care au transferat fonduri în zonele de conflict, dar nu a fost posibilă conectarea acestora cu terorismul. Autoritățile nu au identificat legături între GIO-uri și persoane care au conexiuni cu activități de terorism/organizații teroriste. De asemenea, informațiile nu indică faptul că activitățile GIO se desfășoară în beneficiul entităților/organizațiilor teroriste.

1.1.2. Evaluarea riscurilor la nivel de țară și delimitarea zonelor cu risc ridicat

18. În septembrie 2022, România a adoptat primul său raport național de evaluare a riscurilor (ENR) care acoperă perioada 2018-2020. Evaluarea a fost finalizată utilizând o metodologie dezvoltată de Consiliul Europei, care valorifică îndrumările GAFI și standardele Organizației Internaționale de Standardizare (ISO 31000:2009 și ISO 31010:2009). Până la finalizarea procesului ENR, activitățile autorităților competente au ținut cont de evaluarea supranațională a riscului SB/FT produsă de Comisia Europeană (CE). ENR completează adoptarea multor strategii cu elemente de SB/FT deja existente pentru a aborda riscurile din România.

19. Pregătirea ENR a fost condusă de un Comitet Director format din reprezentanți ai Oficiului Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor (ONPCSB), Banca Națională a

⁴ Raportul global al Biroului ONU pentru droguri și criminalitate privind cocaina 2023.

⁵ ENR – capitolul 1 (considerente introductive).

României (BNR), Autoritatea pentru Supraveghere Financiară (ASF), PÎCCJ, Ministerul Justiției (MJ), Ministerul Afacerilor Interne (MAI) și Serviciul Român de Informații (SRI). Aceleași instituții au fost reprezentate la nivel de experți în Echipa tehnică a proiectului, care a fost responsabilă de colectarea și analizarea datelor cantitative și calitative și de elaborarea raportului NRA. ONPCSB a coordonat activitatea Comitetului Director și a Echipei tehnice de proiect. În conformitate cu metodologia adoptată, Echipa tehnică a proiectului a analizat amenințările, vulnerabilitățile prezentate de persoanele juridice, vulnerabilitățile din sectoarele non-financiare și vulnerabilitățile în activitățile reglementate de Legea CSB/CFT. Evaluarea riscurilor a fost susținută de asistența tehnică oferită de Consiliul European.

20. Datele colectate au inclus: (i) condamnări și inculpări anterioare pentru infracțiuni de SB/FT; (ii) informații privind anchetele și urmărirea penală în curs (prin chestionare) și (iii) date de supraveghere. S-a făcut referire, de asemenea, la surse externe, cum ar fi evaluarea riscurilor supranaționale a CE și documentele relevante ale GAFI. ENR constată că au existat lacune semnificative în informațiile disponibile pentru a susține evaluarea.

21. Mai multe discuții de tip focus-grup au fost organizate în decembrie 2021 pentru a discuta rezultatele primului proiect al ENR. Aceste discuții de grup au inclus toate autoritățile de supraveghere (inclusiv organismele de autoreglementare (SRB)), ONPCSB, PÎCCJ, MJ, MAI și SRI, precum și reprezentanți ai sectorului privat. Concluziile acestor discuții au fost integrate într-un al doilea proiect al ENR.

22. În septembrie 2022 a fost înființat oficial Consiliul Interinstituțional CI) în urma unei decizii a Prim-Ministrului. Această autoritate are competența de a adopta ENR și politicile și actualizările de atenuare aferente.

23. O gamă largă de amenințări este luată în considerare în raportul ENR. România a identificat următoarele infracțiuni predicat ca având risc ridicat: evaziunea fiscală, corupția, traficul de persoane (inclusiv traficul de copii) și criminalitatea cibernetică. Contrabanda cu țigări și traficul de droguri sunt privite ca prezentând un risc mediu. Riscurile transfrontaliere sunt, de asemenea, luate în considerare în ENR, iar fluxurile financiare transfrontaliere sunt considerate ca având risc ridicat. Distribuția riscului pe sectoare este următoarea: (i) risc ridicat - sectorul jocurilor de noroc, imobiliare, furnizori de servicii fiduciare și de companii (TCSP) și VASP; (ii) risc mediu-mare - instituții de plată (IP) și (IEME); (iii) risc mediu - sectoarele bănci, valori mobiliare⁶ și asigurări, case de schimb valutar, instituții de creditare supravegheate de ONPCSB, contabili, avocați și notari; și (iii) risc scăzut - administratori de scheme de pensii private, furnizori de servicii poștale giro (serviciu de transfer de valoare monetară (MVTs) - ordine de plată poștale) și instituții de creditare supravegheate de BNR. Riscul de FT este evaluat ca fiind scăzut.

24. În timp ce elaborarea unui plan național de acțiune era încă în curs de desfășurare la momentul vizitei la fața locului, unele zone cu risc ridicat au fost deja identificate de către autorități ca necesitând o analiză suplimentară. De exemplu, autoritățile vor efectua o evaluare sectorială dedicată riscurilor, pentru a analiza utilizarea activelor virtuale (VA) și a furnizorilor de servicii de active virtuale (VASP), iar un prim atelier de lucru a fost deja organizat.

25. În plus față de ENR, există mai multe strategii care sunt relevante pentru combaterea spălării banilor și finanțării terorismului. A se vedea R.2 din anexa TC.

⁶ Intermediarii de investiții sunt evaluați ca prezentând un risc mediu-ridicat.

26. Înaintea vizitei la fața locului, echipa tehnică (AT) a identificat mai multe domenii care necesită o atenție sporită în evaluare printr-o analiză a informațiilor furnizate de autorități și prin consultarea diferitelor surse deschise.

27. AT a examinat cât este de cuprinzător procesul de ENR și cât sunt de întemeiate concluziile sale în ceea ce privește amenințările. În ceea ce privește FT, printre alte elemente, AT s-a axat pe modul în care România a evaluat riscurile care decurg din poziția sa geografică, cum ar fi fluxurile de migrație. În concordanță cu amenințările identificate de autorități, AT a analizat, de asemenea, dacă măsurile instituite pentru combaterea corupției și SB aferente au fost eficiente și a discutat posibilele provocări în ceea ce privește anchetarea, urmărirea penală, condamnarea și confiscarea bunurilor în cazurile legate de persoanele expuse politic (PEP)/oficialii de nivel înalt. O abordare similară a fost urmată și în cazul crimei organizate. AT a analizat legătura dintre crima organizată și corupție și riscurile SB care derivă din aceasta. În legătură cu aceasta, AT a luat în considerare și transportul fizic transfrontalier de numerar și instrumente negociabile la purtător, inclusiv utilizarea cărașurilor de bani.

28. AT a analizat, de asemenea, mecanismele de combatere a FT, inclusiv dacă toate cazurile de FT au fost anchetate în mod corespunzător și, la nevoie, urmărite penal, precum și capacitatea organelor de la frontieră de a gestiona nivelul tot mai ridicat de riscuri.

29. AT a avut în vedere cooperarea și coordonarea dintre Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor (ONPCSB-UIF), autoritățile de aplicare a legii și procuratura, concentrându-se asupra modului în care mecanismele de partajare și coordonare a informațiilor permit depistarea, anchetarea și urmărirea penală eficientă a SB/FT și confiscarea activelor. Acesta a analizat modul în care modificările recente ale structurii ONPCSB-UIF au abordat problemele identificate în evaluările anterioare, cum ar fi o întârziere semnificativă în analiza rapoartelor de tranzacții suspecte (RTS) și diseminarea informațiilor către agențiile de aplicare a legii (AAL), precum și resursele și capacitatea insuficiente.

30. AT s-a axat pe măsurile aplicate de entitățile raportoare care desfășoară activitățile cele mai semnificative și cu cel mai mare risc inerent pentru: (i) a identifica și verifica beneficiarii reali (BR) ai structurilor complexe de proprietate; (ii) a identifica și atenua riscurile legate de relațiile cu clienții în cazul PEP; (iii) a identifica modelele suspecte în cazul operațiunilor cu numerar; și (iv) a identifica legăturile cu GIO. Echipa tehnică (AT) a analizat, de asemenea, modul în care cei care manipulează numerar și efectuează servicii MVT au diminuat riscul în acest sens și măsura în care avocații și contabilii care oferă servicii trusturilor și companiilor înțeleg riscurile SB/FT. De asemenea, au fost luate în considerare nivelurile de raportare sectoriale, în special în rândul celor în care acestea sunt scăzute sau inexistente.

31. AT a luat în considerare independența supraveghetorilor și cât de bine au fost coordonate activitățile de supraveghere, inclusiv în cadrul întreprinderilor și profesiilor nefinanciare desemnate (DNFBP) în care există mai multe SRB-uri. AT a analizat, de asemenea, măsura în care SRB-urile aplică o abordare bazată pe riscuri (ABR) și măsura în care această abordare acoperă conformitatea cu cerințele CSB/CFT și amenințările identificate în ENR. Având în vedere utilizarea MVTS pentru a transfera venituri ilicite, AT a luat în considerare mecanismele de supraveghere din România pentru IP din Spațiul Economic European (SEE) care funcționează prin acorduri de pașaportare ale UE.

32. AT s-a concentrat, de asemenea, să afle în ce măsură sunt utilizate societățile „fantomă” și persoanele nominalizate și ce rol joacă avocații și contabilii în înregistrarea și administrarea persoanelor juridice. În urma înființării registrelor de BR pentru persoane și construcții juridice, AT a luat în considerare, de asemenea, în ce măsură informațiile despre BR deținute sunt

actualizate și corecte. În urma interdicției recente privind acțiunile la purtător, AT a luat în considerare, de asemenea, în ce măsură a devenit necesară anularea acestor acțiuni (neînregistrarea).

33. Având în vedere natura transfrontalieră a riscului SB/FT și numărul de bănci și sucursale naționale care fac parte din grupuri financiare internaționale, AT a luat în considerare în ce măsură România solicită și furnizează cooperare internațională.

34. Au fost identificate următoarele domenii de interes scăzut: asigurări (cu excepția asigurărilor legate de investiții); instituții emitente de monedă electronică; instituții de creditare; dealeri de metale și pietre prețioase.

1.2. Materialitate

35. Cea mai mare parte a PIB-ului României este produsă de activitatea industrială (20%), comerțul cu amănuntul și cu ridicata (18%) și sectorul public (15%). Intermediarii financiari și de asigurări reprezintă doar 2,5% din PIB. Prin comparație, tranzacțiile imobiliare reprezintă 8% din PIB. Nu sunt disponibile informații cu privire la dimensiunea sectorului jocurilor de noroc (inclusiv activitățile online), dar sectorul de divertisment reprezintă în general mai puțin de 2,5% din PIB.

36. În 2019, România a avut un salariu mediu lunar net de aproximativ 660 EUR și o rată a șomajului de 3,9%. În acest context, 4.632.000 de persoane s-au aflat sub pragul sărăciei.

37. Sectorul financiar din România rămâne dominat de bănci, din care o mare parte este deținută de străini (amestec de grupuri globale și regionale), iar sistemul bancar deține aproximativ 80% din activele sectorului financiar. Activele totale ale sectorului bancar sunt printre cele mai scăzute din UE în ceea ce privește ponderea PIB-ului nominal – 129,3 miliarde EUR la 31 decembrie 2021. În 2019, ponderea activelor bancare în PIB a fost de 58%. Baza de clienți este predominant internă și există o lipsă de produse complexe. Sectorul financiar tradițional nebanca rămâne subdezvoltat. Piața de capital este subdimensionată (70% din media UE), dar acum este clasificată ca fiind o piață secundară emergentă. Totalul activelor gestionate în sectorul valorilor mobiliare la 31 decembrie 2021 a fost de 16,7 miliarde⁷ EUR. Piața asigurărilor din România are unul dintre cele mai scăzute niveluri de densitate a asigurărilor și de penetrare a asigurărilor din Europa⁸. La 31 decembrie 2021, activele gestionate de administratorii de pensii private se ridicau la 736 milioane EUR.

38. La momentul vizitei la fața locului, 26 de VASP (furnizori de active virtuale) au notificat ONPCSB că sunt activi în furnizarea de servicii de schimb între VA (active virtuale) și monede fiduciare sau portofele digitale în România (domeniul de aplicare al reglementării nu se extinde la toate activitățile acoperite de standardul GAFI). România se situează în top 10 țări din lume după numărul de ATM-uri cripto raportate, reflectând într-o oarecare măsură mărimea populației țării⁹. Marile orașe din România se dezvoltă ca hub-uri de top în domeniul tehnologiei informației (IT) din Europa, cu programatori români bine respectați în spațiul fintech, blockchain și cripto. Acești factori indică un nivel semnificativ al activităților VA în țară.

39. Aproximativ 1,2 milioane de companii sunt înregistrate în România, reprezentând aproximativ 3% din cele constituite în UE¹⁰.

⁷ Split: firme de investiții – 4,6 miliarde EUR; administratori de fonduri – 7,3 miliarde EUR și fonduri de investiții alternative – 4,8 miliarde EUR.

⁸ Primele de asigurare legate de viață/investiții pentru societățile de asigurare de viață și filialele societăților de asigurare de viață au totalizat 649 milioane EUR în 2021.

⁹ <https://cryptohead.com/crypto-ready-index/>

¹⁰ [Defalcarea pe industrii a companiilor din România | HitHorizons.com](https://www.hit-horizons.com/defalcarea-pe-industria-a-companiilor-din-romania/)

1.3. Elemente structurale:

40. România are o parte dintre elementele structurale cheie necesare pentru un sistem eficient de CSB/CST: (i) stabilitate politică; (ii) un angajament la nivel înalt de a aborda problemele legate de SB/FT; (iii) instituții stabile; (iv) stat de drept guvernamental; și (v) un sistem judiciar capabil.

41. Angajamentul la nivel înalt al țării de a aborda problemele SB/FT este demonstrat prin adoptarea Strategiei Naționale de Apărare (2020-2024), care identifică SB ca o vulnerabilitate care trebuie diminuată. Acest lucru este susținut de alte strategii – a se vedea R.2 din anexa TC.

42. România ocupă locul 41 (din 139 de țări) în Indicele statului de drept 2021¹¹ și 66 (din 180 de țări) în Indicele de percepție a corupției 2021¹². România se situează după cum urmează în cadrul indicatorilor de guvernare la nivel mondial¹³ (202): (i) exprimare și responsabilitate – 65/100; (ii) stabilitate politică și absența violenței/terrorismului – 63/10; (iii) eficacitatea guvernului – 43/100; (iv) calitatea reglementării – 64/100; (v) statul de drept – 64/100; și (vi) controlul corupției – 55/10.

43. Conform autorităților, corupția afectează eficiența și profesionalismul instituțiilor și autorităților publice și generează un nivel scăzut de încredere în rândul cetățenilor în capacitatea statului de a gestiona relațiile sociale¹⁴. În plus, lipsa profesioniștilor din administrația publică (din cauza politizării excesive și a interferenței în procesele de selecție, evaluare și promovare) a avut un impact negativ asupra performanței instituționale¹⁵.

44. Reformele propuse pentru sistemul de justiție penală (Codul penal (CP) și Codul de procedură penală (CPP)) în perioada 2017-2019 au dus la un val amplu de proteste publice și îngrijorări exprimate de numeroși reprezentanți și asociații ale sistemului judiciar și de urmărire penală, precum și de comunitatea internațională, cu privire la consecințele asupra independenței judecătorilor și procurorilor. În 2018, un aviz al Comisiei de la Veneția (parte a Consiliului European)¹⁶ a subliniat că unele dintre modificările propuse intrau în conflict cu obligațiile internaționale ale țării. A existat preocuparea de faptul că multe amendamente – dacă ar fi implementate - ar afecta grav eficacitatea sistemului de justiție penală din România în lupta împotriva diferitelor forme de criminalitate, inclusiv a infracțiunilor legate de corupție, a infracțiunilor violente și a criminalității organizate.

45. GRECO (parte a Consiliului European) a efectuat o evaluare *ad-hoc* în 2019 în care au fost identificate probleme majore în sistemul judiciar în ce privește: (i) crearea unei Secții pentru anchetarea infracțiunilor din sistemul judiciar (ulterior desființată); (ii) sistemul de justiție civilă

¹¹Indicele statului de drept 2021, [Indicele statului de drept 2021 al WJP | Proiectul mondial privind justiția](#). Acoperind 139 de țări și jurisdicții, indicele se bazează pe sondaje naționale efectuate în peste 138.000 de gospodării și 4.200 de practicieni și experți în domeniul juridic pentru a măsura modul în care statul de drept este experimentat și perceput în întreaga lume.

¹²[Indicele de Percepție a Corupției, România - Transparency.org](#)

¹³Proiectul Worldwide Governance Indicators (WGI) raportează indicatori de guvernare pentru peste 200 de țări și teritorii în perioada 1996–2020, pentru șase dimensiuni ale guvernării, [WGI 2021 Interactive > Home \(worldbank.org\)](#).

¹⁴Strategia Națională Anticorupție 2021-2025.

¹⁵Strategia națională de apărare 2020-2024.

¹⁶Aviz cu privire la modificările CP și CPP (2018), [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2018\)021-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2018)021-e). A se vedea rezumatul de la nota sursei românești: <https://de.netdocuments.com/neWeb2/goid.aspx?id=2775-1843-9686>.

răspunderea judecătorilor și procurorilor; (iii) sistemele de pensionare anticipată; (iv) intrarea în profesie; și (v) statutul și numirea procurorilor de rang înalt. Această evaluare a fost continuată în 2021, când GRECO a constatat că autoritățile păreau hotărâte să inverseze sau să abandoneze multe dintre reformele judiciare controversate. Un raport de monitorizare a conformității GRECO (adoptat în decembrie 2022) menționează: (i) un rol sporit al Inspecției judiciare în a răspunde riscurilor aduse integrității judecătorilor și procurorilor; și (ii) introducerea unei noi legislații cu scopul de a consolida independența. În același timp, OCDE a raportat (2022) că presiunea politică asupra Direcției Naționale Anticorupție (DNA) a slăbit lupta împotriva corupției¹⁷.

46. Actualul guvern are un program legislativ de consolidare a independenței, eficienței și responsabilității sistemului judiciar, care a intrat în vigoare în noiembrie 2022 (după încheierea vizitei la fața locului)¹⁸.

1.4. Contextul și alți factori contextuali

47. În calitate de stat membru al UE, țara implementează legislația UE, deși a existat o întârziere semnificativă în transpunerea celei de-a patra Directive privind combaterea spălării banilor. După cum s-a menționat mai sus, din punct de vedere geografic, România se află în zona de tranzit pentru traficul de droguri cu risc ridicat, care leagă traficul de heroină din Afganistan, Pakistan și Iran cu intrarea în Europa a cocainei din America de Sud și cu exporturile de droguri sintetice în Orientul Mijlociu. România are cea mai lungă frontieră terestră a UE și este situată pe o rută secundară pentru fluxurile de migrație ilegală către Europa de Vest. De asemenea, se află pe o rută secundară de tranzit (sub-rută balcanică) către Europa din Orientul Mijlociu, Africa de Nord și Asia Centrală de Sud.

48. România are un sistem financiar subdezvoltat, dominat de sectorul bancar, din care o mare parte este deținut de străini (amestec de grupuri globale și regionale). Baza de clienți este predominant internă și există o lipsă de produse complexe. Cu toate acestea, există o utilizare semnificativă a persoanelor juridice, iar totalul companiilor din această țară atinge cele mai mari praguri din Europa¹⁹.

49. Corupția reprezintă o provocare la nivel național și regional chiar dacă, la nivel strategic, comportamentul infracțional este cel mai adesea subiectul aplicării legii în România. Multe surse publice (mass-media și instituții internaționale și europene) indică o problemă cu „marea corupție” (abuzul de putere la nivel înalt).

50. În 2016, rata numerarului din România (plățile în numerar ca procent din totalul plăților) a fost a doua cea mai mare dintre statele membre ale UE, la 85%. Cel mai mic raport dintr-un stat membru a fost de 13%. Un număr relativ mare de persoane cu conturi bancare își folosesc conturile doar pentru a-și primi salariul și pentru a retrage numerar. Acest lucru se întâmplă în ciuda introducerii unor limite stricte privind utilizarea numerarului și raportarea tranzacțiilor în numerar către ONPCSB-UIF. Există un procent ridicat de persoane care trăiesc sub pragul sărăciei (peste 20% din populație) fără educație, care pot fi exploatare de GIO-uri.

¹⁷ Sondajul economic OCDE din România (2022), <https://www.oecd.org/economy/romania-economic-snapshot/>

¹⁸ Acest program acoperă: (i) Legea privind statutul judecătorilor și procurorilor (Legea nr. 303/2022); (ii) Legea privind organizarea judiciară (Legea nr. 304/2022); și (iii) Legea privind Consiliul Superior al Magistraturii de către Senat la 17 octombrie 2022 (Legea nr. 305/2022).

¹⁹ Defalcarea pe industrii a companiilor din România | HitHorizons.com.

Nivelul de incluziune financiară este scăzut (în prezent 68%) – parțial din cauza unei rețele reduse (și în scădere ca număr) de sucursale bancare în zonele rurale - dar care a început să crească ușor (10% în ultimii zece ani).

1.4.1. Strategia CSB/CFT

51. Nu există o strategie națională CSB/CFT. În schimb, mai multe documente de politici publice au fost adoptate la nivel național pentru a aborda criminalitatea economică și care evidențiază riscurile asociate cu SB/FT. A se vedea R.2 din anexa TC.

1.4.2. Cadrul juridic și instituțional

52. Un *Consiliu interinstituțional* a fost înființat în septembrie 2022 pentru a aproba raportul ENR și planul național de acțiune aferent. Președintele Consiliului este președintele ONPCSB. În plus față de ONPCSB, următoarele autorități fac parte, de asemenea, din Consiliu: MJ; PÎCCJ, MAI; SRI; BNR și ASF. La ședințele Consiliului pot participa experți sau reprezentanți ai altor autorități, însă fără a putea participa la procesul decizional. Secretariatul tehnic este asigurat de ONPCSB.

53. La nivel național, prevenirea și combaterea terorismului se organizează și se desfășoară în cadrul *Sistemului Național de Prevenire și Combatere a Terorismului*, la care participă 26 de autorități publice. SRI asigură coordonarea tehnică a sistemului prin intermediul Centrului de coordonare operațională în domeniul combaterii terorismului.

54. Există un *Consiliu interinstituțional care se ocupă de punerea în aplicare a sancțiunilor internaționale*, la care participă 12 autorități publice. În funcție de natura sancțiunilor, Consiliul poate solicita participarea reprezentanților altor autorități sau instituții publice la ședințele sale.

55. Coordonarea și cooperarea la nivel național se extinde până la finanțarea proliferării armelor de distrugere în masă (FP) prin intermediul *Consiliului de lucru interinstituțional pentru FP*.

56. Cadrul instituțional implică o gamă largă de autorități.

Ministere

57. *Ministerul Finanțelor (MF)* autorizează casele de schimb valutar.

58. *Ministerul Afacerilor Externe (MAE)* coordonează implementarea sancțiunilor internaționale la nivel național.

59. *Ministerul Justiției (MJ)* elaborează politici publice, strategii și planuri de acțiune în domeniile justiției, prevenirii și combaterii corupției și criminalității grave. De asemenea, deține informațiile de bază și BR pentru asociații și fundații și este autoritatea centrală în domeniul cooperării judiciare internaționale.

Justiția penală și agențiile operaționale:

60. *Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor (ONPCSB)* este unitatea de informații financiare a României care primește, analizează și prelucrează informații financiare. ONPCSB este, de asemenea, organismul național de coordonare pentru evaluarea riscului de SB/FT la nivel național și are responsabilitatea de a supraveghea respectarea prevederilor cadrului juridic CSB/CFT de către unele IF nebankare și DNFBP. ONPCSB este subordonat MF.

61. *Inspectoratul General al Poliției Române (IGPR)* este unitatea centrală de prevenire și detectare a criminalității prin: (i) Direcția pentru Combaterea Criminalității Organizate; (ii) Direcția de Investigare a Criminalității; (iii) Direcția de Investigare a Criminalității Economice; (iv) Direcția Operațiuni Speciale; (v) Direcția Arme, Explozivi și Substanțe Periculoase; (vi) Direcția Ordine Publică; (vii) Direcția Poliției Transporturilor; și (viii) Institutul pentru Cercetarea și Prevenirea Criminalității. IGPR și unitățile teritoriale aflate în subordinea sa fac parte din MAI.

62. *Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție (PÎCCJ)* anchetează cazurile de SB prin: (i) parchetele de pe lângă instanțele de judecată; (ii) parchetele militare; (iii) *Direcția de Investigare a Criminalității Organizate și Terorismului (DIICOT)*; și (iv) *Direcția Națională Anticorupție (DNA)* pentru corupție mare și medie. PÎCCJ prin DIICOT este autoritatea competentă să ancheteze infracțiunile FT.

63. *Serviciul Român de Informații (SRI)* protejează și promovează interesele României și ale aliaților săi, securitatea cetățenilor, securitatea economică și secretele de stat pentru asigurarea securității naționale. Acesta există pentru a preveni și combate spionajul, terorismul (inclusiv FT) și crima organizată transfrontalieră care afectează securitatea națională. Acesta gestionează Centrul de coordonare operativă antiteroristă și este, de asemenea, punctul focal pentru gestionarea interinstituțională a situațiilor de risc asociate proliferării. Totodată, în vederea protejării securității naționale, desfășoară activități specifice, individual sau împreună cu Serviciul de Informații Externe. SRI este autoritatea competentă și destinatarul informațiilor ONPCSB-UIF atunci când există suspiciuni de FT.

64. *Agencia Națională de Administrare a Bunurilor Indisponibilizate (ANABI)* este responsabilă pentru urmărirea activelor la nivel internațional și gestionarea activelor indisponibilizate cu valoare ridicată. Agenția este subordonată Ministerului Justiției.

65. *Agencia Națională de Administrare Fiscală (ANAF)* efectuează controale fiscale, încasări, gestionează și lucrează la dezvoltarea relațiilor cu contribuabilii. De asemenea, deține informațiile de bază și despre BR pentru trusturi și construcții juridice similare, deține un registru central al conturilor bancare și de plăți și implementează sancțiuni internaționale. ANAF este subordonată MF.

66. *Autoritatea Vamală Română (AVR)* este responsabilă de aplicarea controalelor la frontieră, inclusiv asupra numerarului care intră sau iese din UE. Este subordonată MF. În cadrul Autorității există: (i) Direcția Generală a Vămirilor; (ii) departamentele vamale regionale; și (iii) birourile vamale interne și de frontieră din cadrul direcțiilor generale regionale ale finanțelor publice.

67. *Poliția de Frontieră Română* supraveghează și controlează trecerea frontierei de stat, prevenirea și combaterea migrației ilegale și a actelor specifice de criminalitate transfrontalieră săvârșite în aria sa de competență.

68. *Oficiul Național al Registrului Comerțului (ONRC)* deține un registru central de informații de bază și de BR pentru persoanele juridice obligate să se înregistreze în registrul comerțului. Informațiile de bază pentru astfel de persoane juridice sunt, de asemenea, păstrate în registrele celor 41 de județe ale României și municipiului București.

Supraveghetori financiari și nefinanciari:

69. *Banca Națională a României (BNR)* este banca centrală a României. Este o instituție publică independentă care, printre altele, îndeplinește rolul de supraveghetor financiar pentru

sectorul bancar românesc și are responsabilitatea exclusivă de a supraveghea respectarea prevederilor cadrului juridic CSB/CFT de către următoarele categorii de IF, care desfășoară activități și au o prezență fizică în România: (i) Instituții de credit; (ii) IP; (iii) IEME; și (iv) IF nebankare de creditare care sunt înregistrate în Registrul special.

70. *Autoritatea de Supraveghere Financiară (ASF)* este o autoritate administrativă independentă care, printre altele, are responsabilitatea exclusivă de a supraveghea respectarea dispozițiilor cadrului juridic privind combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului de către instituțiile financiare nebankare care operează pe piețele de capital/valori mobiliare, asigurări și pensii private.

71. *Oficiul Național pentru Jocuri de Noroc (ONJN)* împarte responsabilitatea cu ONPCSB pentru supravegherea respectării prevederilor cadrului legal CSB/CFT de către cazinouri (fizice și online).

72. În plus față de ONPCSB, mai multe SRB-uri au, de asemenea, responsabilitatea de a supraveghea respectarea prevederilor cadrului juridic CSB/CFT. Acestea includ: (i) Corpul Experților Contabili și Contabililor Autorizați din România (CECCAR); (ii) Camera Consultanților Fiscali (CCF); (iii) Uniunea Națională a Notarilor Publici din România (UNNPR) și (iv) Uniunea Națională a Barourilor din România (UNBR). Sunt în vigoare acorduri de cooperare între ONPCSB și SRB-uri.

73. Legea nr. 129 din 11 iulie 2019 privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului (Legea CSB/CFT) este principala lege care stabilește cadrul CSB/CFT. Legea CSB/CFT transpune Directivele 849/2015 (a 4-a Directivă CSB) și 2018/843 (a 5-a Directivă CSB). Printre altele, Legea privind CSB/CFT acoperă definirea SB, aplicarea măsurilor preventive, obligațiile de raportare, supravegherea combaterii spălării banilor și a finanțării terorismului, funcționarea registrelor BR pentru persoane și construcții juridice, precum și analiza și prelucrarea informațiilor și a schimbului de informații de către ONPCSB.

74. Alte legi relevante includ: (i) legi sectoriale care reglementează sectoarele financiare și DNFBP; (ii) CP și CPP; (iii) Legea nr. 535/2004 privind prevenirea și combaterea terorismului (Legea privind terorismul); (iv) Ordonanța Guvernului nr. 9/2021 aprobată prin Legea nr. 169/2022 privind schimbul de informații cu infracțiunile grave; (v) Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 202 privind punerea în aplicare a sancțiunilor internaționale; (vi) Regulamentul (UE) 2018/1672 privind controlul numerarului care intră sau iese din UE; (vii) Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale (Legea societăților comerciale), care reglementează asocierea persoanelor fizice și juridice, precum și înregistrarea noilor entități; și (viii) Ordonanța Guvernului nr. 26/2000 privind asociațiile și fundațiile (Legea asociațiilor și fundațiilor).

1.4.3. Sectorul financiar, DNFBP și VASP

Tabelul 1.1: numărul de IF-uri înregistrate

N/A – indisponibil

N/Ap – nu este cazul

Tipul entităţii	2017	2018	2019	2020	2021	2022 (Iunie)
Toate băncile	28 (+9 sucursale)	27 (+9 sucursale)	27 (+8 sucursale)	26 (+9 sucursale)	26 (+10 sucursale)	25 (+10 sucursale)
IP-uri	9 (+3 sucursale)	8 (+3 sucursale)	9 (+4 sucursale)	8 (+4 sucursale)	9 (+4 sucursale)	10 (+4 sucursale)
IEME-uri	3	2 (+1 sucursală)	2 (+1 sucursală)	2 (+3 sucursale)	2 (+3 sucursale)	2 (+3 sucursale)
Agenţi ai IP- urilor din SEE	N/A	N/A	1 759	2 543	3 570	2 656
Intermediari de investiţii	24 (+ sucursale)	21 (+ sucursale)	20 (+ sucursale)	19 (+ sucursale)	18 (+ 7 sucursale)	18 (+ 7 sucursale)
Administratori de active/ fonduri (SAI/AFIA)	23	22	22	22	23	24
Scheme de investiţii - directorul fondului este din România	109	109	122	115	117	117
Consilieri de investiţii	27	26	24	4	8	10
Depozite	4	4	4	4	4	4
Societăţi de asigurare de viaţă	13	13	13	13	13	13
Intermediari de asigurări de viaţă	207	193	181	178	176	175
Administratori de scheme de pensii	8	8	8	8	9	9
Case de schimb valutar	398	411	425	436	451	449
Case de ajutor reciproc	2 980	2 914	2 817	2 800	2 511	2 478
Case de amanet	3 141	3 217	3 287	3 350	3 407	3 486
Alte instituţii de creditare/ leasing	183	178	177	174	178	178
Furnizori poştali - servicii de plată	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

75. Sectorul financiar din România rămâne dominat de bănci, din care o mare parte este deţinută de străini (amestec de grupuri globale şi regionale), iar sistemul bancar deţine aproximativ 80% din activele sectorului financiar. În 2019, raportul dintre activele bancare şi PIB a fost de 58%, comparativ cu activele IF nebancale de 14%, activele de pe pieţele de capital de 4%, activele fondului de pensii de 7% şi activele de asigurare de 2%. Activităţile în afara

României prin sucursale și filiale sunt foarte limitate. Informațiile privind activele deținute în sectoarele financiare mai mari sunt incluse în secțiunea 1.2.

76. Băncile deserveșc atât persoane fizice, cât și companii și oferă o gamă completă de servicii, inclusiv depozite, conturi curente, împrumuturi, transferuri și schimb valutar. Persoanele fizice reprezintă peste 93% din relația cu clienții. Clienții rezidenți reprezintă peste 90% din relațiile cu clienții²¹. 15 bănci oferă acum posibilitatea de a deschide conturi și de a accesa produse și servicii de la distanță. Retail-ul și business banking-ul reprezintă cea mai mare parte a pieței și există o activitate bancară privată minimă.

77. Piața MVTS din România este dominată de un operator licențiat de BNR. Cu toate acestea, există, de asemenea, mulți agenți ai IP-urilor care sunt autorizați și supravegheați de autoritățile de reglementare din alte părți ale UE și care nu sunt pe deplin acoperiți de Legea privind combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului. La 30 iunie 2020, existau puțin peste 2.500 de astfel de agenți (terți), dintre care 98% acționează în numele a doi IP globali.

78. Doar un singur IEME este implicat activ în emiterea de monedă electronică.

79. Sectorul financiar tradițional nebancaș rămâne subdezvoltat. Creditele de consum și cardurile de credit reprezintă 99% din totalul creditelor acordate de instituțiile financiare nebancaș. Piața de capital este subdimensionată (70% din media UE), dar acum este clasificată ca fiind o piață secundară emergentă. Aproximativ 90% dintre clienții IF nebancaș sunt persoane fizice, iar numărul clienților nerezidenți este neglijabil. În sectorul valorilor mobiliare, majoritatea clienților sunt clienți care nu sunt persoane juridice.

80. Piața asigurărilor din România are unul dintre cele mai scăzute niveluri de densitate a asigurărilor și de penetrare a asigurărilor din Europa. Asigurarea de viață reprezintă aproximativ 20% din veniturile din prime.

81. În timp ce aproximativ 450 de case de schimb valutar sunt înregistrate pentru a desfășura activități de schimb valutar (inclusiv două hoteluri), acestea fac acest lucru prin intermediul a aproximativ 2.700 de birouri de schimb valutar conectate. Utilizarea nu se face de agenți terți. Nu există jucători dominanți, cele mai mari cinci birouri reprezentând puțin sub 20% din piață. Proprietatea este predominant internă (în jur de 95%).

Tabelul 1.2: numărul de DNFBP-uri și VASP-uri înregistrate

N/A – indisponibil

N/Ap – nu se aplică

²⁰ Include toți intermediarii care furnizează asigurări de viață și asigurări de investiții. Exclueș sucursalele.

²¹ Persoanele fizice rezidente reprezintă 99% din conturile deținute pentru persoane fizice. Persoanele juridice rezidente cu beneficiari reali numai rezidenți reprezintă 92% din numărul total de persoane juridice care sunt clienți. Persoanele juridice rezidente doar cu beneficiari reali nerezidenți reprezintă 0,27% din numărul total de persoane juridice care sunt clienți.

Tipul entității	2017	2018	2019	2020	2021	2022 (Iunie)
Cazinouri - fizice	5	5	6	3	5	3
Cazinouri - on-line	26	27	27	28	29	31
Agenți imobiliari ²²	6 358	6 469	6 650	6 944	6 911	7 274
DPMS (comercianți de metale și pietre prețioase) ²³	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	10
Avocați	22 943	22 878	23 554	23 424	23 308	22 818
Notari	2 360	2 422	2 478	2 479	2 509	2 550
Consultanți fiscali	5 876	6 116	6 187	6 170	6 316	6 357
Contabili	46 205	47 445	47 232	47 599	47 558	47 485
TCSP	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	761
VASP	N/Ap	N/Ap	N/Ap	N/Ap	5	11

82. Nu sunt disponibile informații cu privire la dimensiunea pieței DNFBP. Cu toate acestea, se știe că activitățile imobiliare reprezintă 8% din PIB.

83. Numărul cazinourilor fizice a scăzut considerabil în ultimii ani și doar trei cazinouri fizice sunt active în prezent. Rezidenții și turiștii alcătuiesc baza de clienți. În cazul cazinourilor on-line, activitățile au crescut considerabil, iar baza de clienți este exclusiv formată din rezidenți români.

84. Numai IF-urile, avocații și notarii pot acționa în calitate de fiduciar (o construcție juridică recunoscută în temeiul Codului civil - a se vedea secțiunea 1.4.5). Există un număr mare de TCSP.

85. Sectorul VASP este încă în curs de formare, cu un număr limitat de entități. La momentul vizitei la fața locului, 26 notificaseră ONPCSB că desfășoară activități de schimb valutar sau de portofel electronic. Cei mai mari trei VASP reglementați au împreună aproximativ 100 000 de clienți (majoritatea sunt rezidenți) și o valoare anuală a tranzacției de 1,8 miliarde RON (360 milioane EUR). Nu sunt disponibile informații privind activitățile VASP nereglementate (adică cele din cadrul standardului GAFI care nu sunt reglementate în România), dar există dovezi că acestea sunt semnificative.

86. În ceea ce privește relevanța, sectorul bancar este considerat ca fiind cel mai important. Diaspora românească utilizează pe scară largă acest sector care generează cel mai mare număr de RTS. Limitele impuse la utilizarea de numerar înseamnă că majoritatea activităților economice vor implica o bancă. IP-urile, inclusiv operatorii MVTS, sunt, de asemenea, considerate ca fiind cele mai importante, având în vedere evaluarea riscului SB din acest sector (mediu-mare), utilizarea pe scară largă a numerarului (în ciuda limitelor plasate pe acesta) și numărul mare de RTS.

²² Sunt raportați cei a căror activitate principală este agenția imobiliară.

²³ Include numai comercianții care acceptă plata în numerar de 10 000 EUR sau mai mult.

87. Următoarele sectoare sunt considerate ca fiind foarte importante: (i) casele de schimb valutar - având în vedere utilizarea pe scară largă a numerarului în țară, numărul de rapoarte de tranzacții în numerar (RTN) efectuate și pragul ridicat peste care trebuie solicitate informații privind sursa fondurilor; (ii) notarii - deoarece reprezintă al treilea cel mai mare număr de RTS și trebuie să autentifice toate tranzacțiile imobiliare (zonă cu risc ridicat); (iii) avocații, deoarece sunt implicați pe scară largă în înființarea de companii (zonă cu risc ridicat); (iv) contabilii, deoarece sunt implicați în înființarea de companii (zonă cu risc ridicat) și utilizați pentru plata impozitului pe profit; (v) TCSP (persoane care nu sunt avocați sau contabili) - deoarece prezintă un risc ridicat de SB conform ENR; și (vi) VASP - deoarece există dovezi că activitățile VA semnificative se desfășoară în țară, cerințele legale și supravegherea în sector sunt noi, cerința „travel rule” nu este în vigoare, iar autoritățile consideră riscul SB ca fiind ridicat.

88. Următoarele sectoare sunt considerate ca fiind de importanță moderată: (i) cazinourile - care sunt considerate a prezenta un risc ridicat în ENR; (ii) agenții imobiliari - având în vedere că sectorul imobiliar este evaluat ca prezentând un risc ridicat, echilibrat de faptul că majoritatea tranzacțiilor nu implică agenți și (iii) sectorul valorilor mobiliare - care nu este o parte semnificativă a sectorului financiar.

89. Următoarele sectoare sunt considerate ca fiind mai puțin importante: asigurări (risc mediu SB în ENR), IEME (un operator), creditare (risc mediu spre scăzut în ENR) și DPMS (comercializarea de metale și pietre prețioase)(activități limitate).

1.4.4. Măsuri de prevenție

90. Conform celor sus-menționate, Legea CSB/CFT este principalul instrument legal prin care se aplică măsuri de prevenție în conformitate cu recomandările GAFI (a se vedea anexa TC). Acestea sunt completate de linii directoare (inclusiv instrucțiuni) - a se vedea R.34.

91. Următoarea activitate - acoperită de definiția GAFI a IF - nu face obiectul Legii CSB/CFT: păstrarea și administrarea numerarului. Următoarele activități care sunt acoperite de definiția GAFI a DNFBP nu fac obiectul Legii CSB/CFT: (i) pentru avocați, notari și alte profesii juridice, nu se face nicio referire la gestionarea conturilor de titluri de valoare; (ii) pentru contabili, nu există o definiție pentru „chestiuni fiscale și financiare” și, prin urmare, nu este posibilă confirmarea că toate elementele definiției GAFI sunt îndeplinite și (iii) pentru TCSP, nu există nicio referire la acțiunea în calitate de sau posibilitatea ca altcineva să acționeze în calitate de secretar al unei persoane juridice. Decalajul în sfera de acoperire a IF și DNFBP nu este considerat a fi semnificativ. Următoarele activități care sunt acoperite de definiția GAFI a VASP nu fac obiectul Legii privind combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului: (i) schimb între una sau mai multe forme de VA; (ii) transferuri de VA; (iii) păstrarea și/sau administrarea VA (cu excepția furnizării de portofele electronice) sau instrumente care permit controlul asupra VA; sau (iv) participarea și furnizarea de servicii financiare legate de oferta și/sau vânzarea unei VA a emitentului. Acest decalaj în domeniul de aplicare este semnificativ.

92. Cerințele CSB/CFT nu se aplică activităților desfășurate la distanță, în România, de către IF-uri din SEE, care fac obiectul unor cerințe echivalente privind combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului și care sunt supravegheate în țările lor de origine (statul membru în care IF își are sediul central). În conformitate cu această abordare, BNR și ASF sunt responsabile pentru supravegherea CSB/CFT a IF-urilor care sunt persoane juridice române în cazul în care prestează servicii la distanță clienților din SEE.

93. Se impun restricții în ceea ce privește măsura în care societățile pot utiliza numerar (L.70/2015 privind consolidarea disciplinei financiare în ceea ce privește încasările și plățile în

numerar). Se impun limite zilnice de 5 000 RON (1 000 EUR) sau 10 000 RON (2 000 EUR) (sau echivalent în valută) pentru suma care poate fi: (i) plătită în numerar aceleiași persoane și (ii) primită în numerar de la aceeași persoană - sub rezerva unei limite totale zilnice de 10 000 RON din suma totală care poate fi acceptată (cu excepția unor magazine). Restricțiile nu se aplică IF-urilor sau operatorilor de jocuri de noroc. În plus, sunt impuse restricții asupra transferurilor de numerar între persoane fizice care se referă la: (i) transferul proprietății asupra bunurilor sau drepturilor (inclusiv imobiliare); (ii) prestarea de servicii și (iii) acordarea sau rambursarea împrumuturilor. La fiecare tranzacție se aplică un plafon zilnic de 50 000 RON (10 000 EUR).

94. În plus, sunt supuse Legii CSB/CFT: (i) serviciile de jocuri de noroc care implică o miză monetară, inclusiv cele cu un element de abilitate, cum ar fi loteriile și pariurile; (ii) agenții imobiliari atunci când acționează ca facilitatori în închirierea de bunuri imobile, dar numai în ceea ce privește tranzacțiile pentru care valoarea chiriei lunare este echivalentul în lei a 10 000 EUR sau mai mult; (iii) dezvoltatorii imobiliari; (iv) persoanele fizice care, în calitate de profesioniști, vând bunuri, în măsura în care efectuează tranzacții în numerar a căror limită minimă reprezintă echivalentul în lei a 10 000 EUR; (v) activitățile legate de cumpărarea sau vânzarea de acțiuni sau elemente de fond comercial de către avocați și notari publici; (vi) operațiunile sau tranzacțiile care implică o sumă de bani sau un transfer de proprietate efectuat de avocați și notari publici; (vii) consultanții financiari, de afaceri și contabilii; (viii) executorii judecătorești; (ix) evaluatorii imobiliari și (x) auditorii.

1.4.5. Persoane și construcții juridice

95. Principalele tipuri de persoane juridice care pot fi stabilite în România sunt reglementate de: (i) Legea societăților comerciale (persoane juridice care desfășoară activități comerciale); și (ii) Legea asociațiilor și fundațiilor (persoane juridice fără scop patrimonial).

96. Persoanele juridice care desfășoară activități comerciale (societăți comerciale) pot avea una dintre următoarele forme statutare: (i) societate cu răspundere limitată; (ii) societate pe acțiuni; (iii) societate în nume colectiv; (iv) societate în comandită simplă; sau (v) societate în comandită. O asociație se constituie în baza unui acord între trei sau mai multe persoane de a-și împărtăși contribuția materială și cunoștințele pentru realizarea activităților de interes general. Fundația se înființează în baza unui act juridic, prin care bunurile sunt deținute permanent și irevocabil pentru realizarea unui obiectiv de interes general sau, după caz, al unor comunități. Atât asociațiile, cât și fundațiile trebuie înființate în scopuri non-profit.

97. Numărul total al societăților cu răspundere limitată a crescut treptat cu peste 200 000 din 2017. Autoritățile nu au oferit o explicație pentru creștere, de exemplu, dacă aceasta se poate datora circumstanțelor economice sau acțiunilor specifice întreprinse de autorități.

Tabelul 1.3: Numărul persoanelor juridice înregistrate în România la sfârșitul anului 2021

Forma juridică	Număr
Societate cu răspundere limitată	1 254 428
Asociații	104 288
Fundații	20 628
Societăți pe acțiuni	10 466
Cooperative agricole	2 371
Societăți în nume colectiv	2 284
Societăți cooperatiste	1 948
Federații	1 560
Societăți și companii naționale	1 046

Sindicate	796
Regii autonome	208
Societăți în comandită simplă	188
Organizații sindicale de credit	129
Cooperative meșteșugărești	58
Grupuri de interes economic	43
Cooperative de consum	34
Grupuri europene de interes economic	15
Societăți europene	6
Societăți în comandită	3
Societăți cooperatiste europene	3
Cooperative de consum	1
Organizații cooperatiste	1

98. România nu îndeplinește condițiile unui centru de afaceri internațional și nu prezintă elemente de atractivitate pentru marile companii financiare internaționale. MF a confirmat că nicio măsură fiscală care vizează investițiile externe nu este inclusă în strategia sa fiscală pentru perioada 2022-2025.

99. Cu toate acestea, potrivit unui studiu publicat de Parlamentul European privind societățile fictive (2018), se estimează că 30 000 din cele aproximativ 420 000 de înregistrări ale „societăților străine” în registrele comerciale ale statelor membre ale UE se află în România, ceea ce o plasează în urma a doar două alte state.

100. Toate persoanele juridice înființate în România trebuie să fie înregistrate. La momentul înregistrării, persoanele juridice trebuie să furnizeze informații privind BR pentru înregistrare în: (i) registrul central al BR deținut de ONRC; sau (ii) registrul central al asociațiilor sau fundațiilor deținute de MJ.

101. „Fiducia” (o construcție juridică) este reglementată în România în temeiul titlului IV din Codul civil. O fiducie este un contract care include un mandatar, un mandant și beneficiari, legat de un scop economic comun. Fondul fiduciar creat trebuie considerat distinct de fondurile proprii ale administratorului fiduciar și de orice alte fonduri gestionate de acesta. Autoritățile au confirmat că o fiducie îndeplinește testul prevăzut la articolul 2 din Convenția de la Haga privind trusturile. Există 51 de fiducii înregistrate la ANAF.

102. România nu este un centru internațional pentru crearea sau administrarea de construcții juridice/trusturi și nu se comportă/nu este utilizată ca țară-sursă de drept. Cu toate acestea, autoritățile au la dispoziție informații limitate cu privire la activitățile TCSP. Nu sunt înregistrate trusturi externe la ANAF.

103. Construcțiile juridice trebuie să furnizeze informații privind BR către un registru central organizat de ANAF. Contractele fiduciare sunt, de asemenea, înregistrate la ANAF.

1.4.6. Mecanisme de supraveghere

104. BNR este responsabilă de supravegherea următoarelor entități din punctul de vedere al respectării Legii CSB/CFT și al sancțiunilor financiare specifice (SFS): (i) instituții de credit care sunt persoane juridice române (inclusiv în cazul în care prestează servicii într-un alt stat membru fără prezență fizică în acel stat); (ii) IP care sunt persoane juridice române (inclusiv în cazul în care prestează servicii într-un alt stat membru fără prezență fizică în acel stat); (iii) IEME care sunt persoane juridice române (inclusiv în cazul în care prestează servicii într-un alt

stat membru fără prezență fizică în acel stat); (iv) IF nebankare înregistrate în Registrul special și (v) IF nebankare înregistrate numai în Registrul general care sunt IP sau IEME. BNR este, de asemenea, responsabilă pentru supravegherea activității de CSB/CFT a sucursalelor românești ale persoanelor juridice externe aferente tipurilor de IF de mai sus. Instituțiile din România care își desfășoară activitatea într-un alt stat membru UE cu prezență fizică sunt supravegheate în scopuri de combatere a spălării banilor și a finanțării terorismului de către autoritatea competentă din statul membru gazdă.

105. De asemenea, BNR supraveghează, pe bază de ABR, dacă operațiunile din România ale agenților și distribuitorilor de IP/IEME străini sunt conforme cu cerințele românești privind combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului. În cazul unor deficiențe majore care necesită intervenție urgentă, BNR poate lua măsuri temporare. În caz contrar, BNR va informa autoritatea competentă din statul membru de origine.

106. ASF este responsabilă de supravegherea următoarelor persoane juridice române din punctul de vedere al respectării Legii CSB/CFT și al reglementărilor subiacente: (i) intermediari de investiții; (ii) administratorii de active/fonduri; (iii) schemele de investiții cu un administrator de fonduri din România; (iv) consilierii de investiții; (v) depozitarii de instrumente financiare și active ale schemelor de pensii private; (vi) societățile de asigurare și reasigurare; (vii) intermediarii de asigurări și (viii) administratorii schemelor de pensii facultative și ai schemelor de pensii ocupaționale. ASF este, de asemenea, responsabilă pentru supravegherea sucursalelor românești ale persoanelor juridice externe aferente tipurilor de IF de mai sus.

107. ONPCSB este responsabil pentru supravegherea tuturor celorlalte IF acoperite, din punctul de vedere al respectării Legii CSB/CFT, care nu fac obiectul supravegherii de către BNR sau ASF. Sub această umbrelă sunt incluse împrumuturile (de exemplu, cooperativele de credit și casele de amanet), leasingul financiar (nu există companii de leasing, dar leasingul poate fi furnizat de IFN-uri), casele de schimb valutar și oficiul poștal (atunci când furnizează servicii de plată).

108. BNR și ONPCSB sunt responsabile pentru supravegherea respectării Regulamentului (UE) 2015/847. În cazul celui din urmă, este vorba despre furnizorii de servicii poștale care prestează servicii de plată.

109. Furnizorii de servicii de cazinou sunt supuși supravegherii prin Legea CSB/CFT și SFS de către ONJN. ONPCSB poate efectua, de asemenea, supravegherea cazinourilor în anumite cazuri. Modalitățile de cooperare în ceea ce privește supravegherea sunt stabilite într-un acord de cooperare între ONPCSB și ONJN, în temeiul căruia ONJN va desfășura în mod normal activități de supraveghere și va transmite periodic planul său de supraveghere și rezultatele activității sale de supraveghere către ONPCSB.

110. ONPCSB este autoritatea competentă desemnată pentru supravegherea respectării de către toate celelalte DNFBP incluse în Legea CSB/CFT și SFS. Organismele de autoreglementare sunt, de asemenea, desemnate ca supraveghetori - în măsura în care acestea „reprezintă și coordonează” DNFBP acoperite. Modalitățile de cooperare în ceea ce privește supravegherea sunt stabilite în acordurile de cooperare dintre ONPCSB și SRB-urile respective.

111. Competențele generale sunt explicate în R.26 și R.28. Resursele sunt luate în considerare în cadrul IO.3.

112. BNR acționează în calitate de supraveghetor intern consolidat pentru două bănci care au operațiuni externe foarte limitate.

113. În afară de acordurile bilaterale de cooperare în vigoare între ONPCSB și alți

supraveghetori DNFBP, nu există niciun mecanism care să sprijine coordonarea funcțiilor operaționale și strategice, în general, între supraveghetori.

1.4.7. Cooperare internațională

114. România dispune de un cadru juridic solid pentru cooperarea internațională. Două autorități centrale sunt responsabile pentru tratarea cererilor de asistență judiciară reciprocă (MLA) – MJ și PÎCCJ . În cadrul unui regim de cooperare directă, ordinele europene de anchetă sunt gestionate direct de DNA, DIICOT sau 235 de Parchete de pe lângă Curțile de apel, Judecătorii și Tribunale.

115. Ministerul Justiției este autoritatea centrală pentru tratarea cererilor de extrădare. Cererile de confiscare referitoare la statele care nu sunt membre ale UE sunt tratate de Ministerul Justiției, iar cererile de confiscare bazate în principal pe instrumentele UE sunt tratate de către PÎCCJ și parchetele regionale.

116. Nu există impedimente legale pentru o cooperare eficientă între unitățile de informații financiare (UIF-UIF) și România. Sunt utilizate canale securizate pentru schimbul de informații, cum ar fi Egmont Secure Web și UIF.Net.

117. Centrul de Cooperare Polițienească Internațională din cadrul IGPR este autoritatea națională centrală în domeniul cooperării polițienești internaționale. Această unitate este punctul central de contact pentru schimbul de informații cu Interpol, Europol și SIRENE. Acest centru este, de asemenea, punctul de contact pentru ofițerii de legătură români trimiși în străinătate (de exemplu, la Europol) și ofițerii de legătură străini și atașații afacerilor interne acreditați în România.

118. ANABI este o structură independentă din punct de vedere operațional în cadrul Ministerului Justiției și este punctul de contact pentru o abordare integrată a recuperării activelor - combinând sprijinul acordat organelor de urmărire penală cu atributele cooperării internaționale, gestionării activelor confiscate și reutilizării sociale a activelor confiscate.

119. Autoritățile de supraveghere, și anume BNR și ASF cooperează cu omologii străini prin solicitări formale, precum și prin participarea la colegii de supraveghere și alte foruri de supraveghere.

2. POLITICI NAȚIONALE PENTRU CSB/CFT ȘI COORDONARE

2.1. Constatări principale și acțiuni recomandate

Constatări principale

Rezultat imediat 1

- a) Autoritățile române au depus eforturi semnificative pentru a încheia ENR privind SB/FT, care a fost adoptată oficial în septembrie 2022. ONPCSB a coordonat procesul ENR. Raportul ENR conține o bună imagine de ansamblu a riscurilor SB cu care se confruntă România, deși analiza FT este dezvoltată într-o măsură mai mică. În general, majoritatea autorităților demonstrează o înțelegere corectă a principalelor riscuri SB/FT, deși profunzimea înțelegerii riscurilor variază.
- b) Unele preocupări pot fi ridicate în legătură cu profunzimea, caracterul rezonabil și implicațiile unor riscuri (cum ar fi traficul de droguri, traficul de persoane, criminalitatea de mediu, ONG-urile, persoanele juridice, serviciile MVTs fără licență, VASP) și nivelurile de risc sectorial. Lipsa datelor cantitative cuprinzătoare și a statisticilor care susțin analiza și concluziile ENR-urilor limitează profunzimea înțelegerii riscurilor.
- c) Recent (septembrie 2022) a fost format un Consiliu interinstituțional (CI), care este responsabil pentru atenuarea riscurilor la nivel național. Deși înființarea CI este o evoluție pozitivă, nu toate autoritățile care au luat parte la procesul ENR sunt reprezentate în cadrul acesteia și nu este clar modul în care coordonarea și cooperarea vor fi realizate în practică.
- d) Un număr mare de strategii privind riscurile specifice (corupția, FP, imigrarea, traficul de droguri, traficul de persoane etc.) care reflectă, în general, mediul de risc din țară au fost elaborate înainte de demararea ENR. Cu toate acestea, nu există o strategie de ansamblu, aspect care face dificilă asigurarea unei abordări uniforme în toate domeniile CSB/CFT. Legate de aceasta, informațiile privind nivelul de atenuare a riscurilor înregistrat nu sunt cuprinzătoare. Cu toate acestea, autoritățile lucrează la elaborarea unor contramăsuri specifice al căror efect nu a fost încă observat.
- e) Planul de acțiuni care vizează diminuarea riscurilor identificate în raportul ENR a fost formalizat în urma vizitei la fața locului. Deși autoritățile au lucrat la atenuare anterior, dar și pe parcursul procesului de inițiere a ENR, măsura în care acțiunile lor s-au dovedit a avea efect de atenuare nu poate fi determinată pe deplin din cauza naturii recente a acestor eforturi. S-a demonstrat că riscurile naționale sunt integrate într-o anumită măsură în obiectivele și activitățile autorităților competente individuale.
- f) România nu practică nicio excepție legală de la recomandările GAFI care să se aplice instituțiilor financiare reglementate și DNFBP-urilor. Scenariile de risc mai ridicat care declanșează măsuri sporite de cunoaștere a clientelei (CDD) și factorii de risc mai mici care declanșează CDD simplificate sunt în concordanță cu mediul general de risc din România.
- g) Deși a existat o coordonare între agenții în scopul ENR, coordonarea formală de rutină a dezvoltării răspunsurilor politice la nivel strategic, inclusiv cu privire la activitățile operaționale, este în curs de desfășurare; coordonarea și cooperarea se concentrează pe analiza și raportarea RTS, aspecte legate de supraveghere într-o anumită măsură, creșterea gradului de conștientizare și schimbul de informații între supraveghetori, schimbul de

informații între supraveghetori, procuratură și ONPCSB-UIF . Coordonarea și cooperarea națională se extind la FP.

h) Autoritățile au început diseminarea rezultatelor ENR către IF-uri, DNFBP-uri și VASP-uri la o lună după vizita la fața locului prin diverse inițiative de informare și prin publicarea pe site-ul web al ONPCSB. Această întârziere este atribuită adoptării recente a raportului ENR.

Acțiuni recomandate

Rezultat imediat 1

a) România ar trebui să aprofundeze înțelegerea riscurilor asociate SB în anumite domenii (cum ar fi traficul de droguri, traficul de persoane, criminalitatea de mediu, ONG-uri, persoanele juridice, serviciile MVTS fără licență, VASP) și să îmbunătățească înțelegerea riscurilor asociate FT, astfel încât să se asigure că o înțelegere de ansamblu a riscurilor este transpusă în planul de acțiune pentru atenuarea riscurilor.

b) România ar trebui să elaboreze un document strategic consolidat (general) pentru CSB/CFT, care să asigure o abordare uniformă în toate domeniile CSB/CFT. În cadrul acestei strategii, autoritățile ar trebui să elaboreze planul de acțiuni care vizează atenuarea riscurilor. Ca parte a acestui proces, obiectivele și acțiunile fiecăreia dintre autoritățile competente implicate în atenuare ar trebui definite în mod clar, împreună cu termenii și acțiunile de atenuare, prioritizate în funcție de nivelul de expunere la risc.

c) România ar trebui să se asigure că mecanismul său de cooperare și coordonare internă care vizează atenuarea riscurilor naționale este eficient și că ONPCSB are autoritatea corespunzătoare de a coordona politica și activitatea operațională în cadrul acestui mecanism. Toate autoritățile competente relevante ar trebui să fie reprezentate în activitatea CI și ar trebui asigurată supravegherea centralizată a procesului (inclusiv monitorizarea punerii în aplicare a acțiunilor). Conform planificării, ONPCSB ar trebui să recruteze personal suplimentar în scopul activităților sale de evaluare a riscurilor și coordonare.

d) Autoritățile ar trebui să dezvolte un sistem automatizat și să stabilească procesele necesare pentru colectarea și analizarea continuă a datelor statistice. În acest sens, România ar trebui să ia în considerare stabilirea unui punct central la nivel național, care să fie responsabil pentru consolidarea statisticilor în scopuri analitice și utilizarea soluțiilor adecvate de automatizare IT pentru colectarea datelor și utilizarea multifuncțională.

120. Rezultatul imediat (IO) relevant luat în considerare și evaluat în acest capitol este IO.1. Recomandările relevante pentru evaluarea eficacității în temeiul prezentei secțiuni sunt R.1, 2, 33 și 34 și elementele din R.15.

2.2. Rezultatul imediat 1 (Risc, politică și coordonare)

121. Sectorul financiar al României este dominat de sectorul bancar, din care o mare parte este deținut de străini. Baza de clienți este predominant internă; produsele și serviciile financiare nu sunt complexe. România are un număr substanțial de companii; funcționarea companiilor fantomă nu este neobișnuită. Dimensiunea economiei subterane se ridică la aproximativ 30% din PIB, iar utilizarea numerarului este predominantă.

122. Cele mai ridicate rate ale criminalității sunt legate de corupția internă și criminalitatea organizată, care este de natură transnațională. România este o țară de tranzit pentru traficul de droguri și traficul de persoane.

2.2.1. Nivelul de înțelegere a României a riscurilor proprii asociate SB/FT

Prezentare generală

123. Lucrări semnificative au fost întreprinse de autorități în timpul primei lor ENR, raportul pentru care a fost adoptat în septembrie 2022²⁴.

124. Raportul ENR acoperă atât SB cât și FT și a implicat o serie de autorități care și-au coordonat activitatea în mai multe foruri interconectate (un grup de coordonare, un comitet tehnic și un grup de lucru). Cu toate acestea, ENR nu a fost prima evaluare a riscurilor, deoarece BNR a pregătit o evaluare sectorială a riscurilor (ESR) înainte de începerea ENR. ONPCSB a emis, de asemenea, analize strategice și tipologii și intenționează să întreprindă ESR-uri pentru sectoarele aflate sub supravegherea sa. Au fost elaborate mai multe documente de orientare care aduc informații privind conștientizarea riscurilor (a se vedea R.34 pentru mai multe informații).

125. ONPCSB a coordonat procesul ENR. Personalul său de supraveghere a fost responsabil pentru supravegherea, evaluarea riscurilor și coordonarea ENR. ONPCSB recunoaște că are nevoie de resurse suplimentare pentru responsabilitățile sale de coordonare, precum și pentru administrarea CI și intenționează să recruteze personal suplimentar pentru zona de supraveghere²⁵; se propune utilizarea acestei capacități suplimentare pentru a stabili o unitate de risc separată anul viitor în cadrul diviziei de supraveghere. Acest lucru va aduce beneficii viitoarelor ENR-uri.

126. Autoritățile văd ENR ca pe o formulare limpede a riscurilor de care erau deja conștiente din experiența lor; nu au fost identificate noi riscuri. Raportul ENR conține o bună imagine de ansamblu a riscurilor SB cu care se confruntă România, deși analiza amenințărilor și vulnerabilităților legate de FT este dezvoltată într-o măsură mai mică. AT consideră că o aprofundare a procesului de evaluare, incluzând mai multe părți interesate aparținând mai multor autorități, va duce la o evaluare și o înțelegere mai profundă și la o formulare mai clară a riscurilor și a concluziilor. În general, majoritatea autorităților demonstrează o înțelegere corectă a principalelor riscuri asociate SB/FT, deși nivelul de înțelegere riscurilor în rândul autorităților variază. În unele domenii, cum ar fi criminalitatea organizată și corupția, înțelegerea este clar mai mare decât sugerează raportul ENR. Înființarea a două unități specializate de procurori, și anume DNA și DIICOT, care sunt însărcinate cu cercetarea și urmărirea penală a criminalității organizate și a corupției, arată că aceste riscuri importante sunt înțelese și recunoscute în țară.

127. Pentru analiză s-au utilizat datele statistice din perioada 2018-2020 (de exemplu, infracțiuni principale, condamnări SB), împreună cu statisticile puse la dispoziție de autoritățile de supraveghere cu privire la riscurile sectoriale, datele calitative și studiile de caz.

²⁴ ENR a fost realizată printr-un proiect SRSP 2020/137.01 finanțat de CE în cadrul Programului de sprijin pentru reforme structurale 2017-2020, implementat cu sprijinul Consiliului European, și a fost aprobat de CE în februarie 2020 și lansat în iulie 2020.

²⁵ Un număr suplimentar de 30 de membri ai personalului urmează să fie recrutați în 2023; planul a fost aprobat de Guvern la 18 octombrie 2022.

128. Deficiențele ENR referitoare la lipsa de exhaustivitate a datelor utilizate sunt notate în acest raport. Autoritățile au informat că aceste deficiențe statistice nu afectează constatările generale ale ENR, deoarece au folosit statisticile ca punct de plecare, fiind luați în considerare și alți factori. Cu toate acestea, AT a remarcat disponibilitatea parțială a datelor în timpul evaluării și a concluzionat că datele și analizele incomplete au în cele din urmă un efect de descurajare asupra capacității de a obține o înțelegere globală a riscurilor din România. În legătură cu aceasta, AT a remarcat că raportarea statistică a urmărilor penale și a condamnărilor din raportul ENR ar beneficia de consecvența abordării și că se pot utiliza în continuare informațiile RTN.

129. În ceea ce privește abordarea de ansamblu, autoritățile au utilizat mai degrabă raționamentul în evaluarea riscurilor, mai degrabă decât ponderile specifice exprimate în cifre. O pondere deosebită este acordată numărului și tipului de condamnări în lumina certitudinii pe care le oferă. Într-o măsură mai mică, ponderea a fost, de asemenea, acordată, în ordinea descrescătoare a importanței, rechizitoriilor, cauzelor pe rol, anchetelor, RTS și informațiilor referitoare la și de la entitățile raportoare. În ceea ce privește supravegherea, factorul important a fost nivelul de conformitate al entităților raportoare. Autoritățile au indicat, de asemenea, că au fost luați în considerare și alți factori, inclusiv rapoartele externe privind România. AT este preocupat de faptul că ponderea condamnărilor și sistemul de justiție penală în general a fost prea mare, chiar dacă există domenii în care autoritățile au ignorat condamnările în abordarea lor.

130. Lipsa semnificativă de resurse este o carență pe care un număr important de autorități competente o au în comun. Aceasta include lipsa de personal, lipsa resurselor financiare/bugetare și a echipamentelor tehnice (instrumente IT necesare, automatizare), precum și cunoștințe sau experiență de specialitate. Această vulnerabilitate este evidențiată în raportul ENR în ceea ce privește funcțiile UIF, supravegherea (în special în ceea ce privește DNFBP) și anchetatorii financiari și ofițerii de poliție judiciară însărcinați cu anchetele paralele ale cazurilor complexe (inclusiv infracțiunile principale externe care implică structuri corporative complexe) și colectarea probelor. Este îmbucurător faptul că au început lucrările de soluționare a acestor probleme, de exemplu, ONPCSB a primit resurse bugetare suplimentare care au permis mutarea sediului în spații mai bine echipate și este în curs de angajare a personalului suplimentar care va fi însărcinat cu funcția de supraveghere, inclusiv asupra DNFBP. Autoritățile, inclusiv autoritățile de aplicare a legii, participă la atelierele/conferințele de formare care vizează sporirea experienței acestora.

Spălarea banilor

131. O gamă largă de amenințări este luată în considerare în raportul ENR. România a identificat următoarele infracțiuni predicat ca fiind cu risc ridicat: evaziunea fiscală, corupția, traficul de persoane (inclusiv traficul de copii) și criminalitatea cibernetică. Contrabanda cu țigări și traficul de droguri sunt văzute ca prezentând un risc mediu. Riscurile transfrontaliere aferente fluxurilor de numerar sunt considerate ca fiind de nivel ridicat. Distribuția riscului pe sectoare este următoarea: (i) cu risc ridicat – sectorul jocurilor de noroc, imobiliare, TCSP și VASP; (ii) cu risc mediu-mare – IP și IEME; (iii) cu risc mediu – sectorul bancar, , titluri de valoare și asigurări; case de schimb valutar, instituții de creditare supravegheate de ONPCSB, contabili, avocați și notari și (iii) cu risc scăzut – administratori de sisteme de pensii private, operatori de servicii poștale giro (MVTs – mandate poștale) și instituții de creditare supravegheate de BNR.

132. AT își exprimă îngrijorarea cu privire la caracterul rezonabil și implicațiile ratingurilor de risc ale câtorva amenințări și sectoare de activitate. Cu toate acestea, AT constată, de

asemenea, că autoritățile au fost în măsură să ofere explicații pentru concluziile la care au ajuns.

133. Nivelul rezidual de risc ridicat al traficului de persoane din raportul ENR s-a bazat pe patru condamnări. Acest număr mic este un exemplu în care România s-a îndepărtat de la simpla considerare a condamnărilor drept criteriu cheie pentru stabilirea nivelului de risc. Traficul de persoane continuă să fie încadrat ca având risc ridicat considerând poziția României ca țară de tranzit și țară sursă a traficului, tipologiile cazurilor, valoarea veniturilor generate și un număr mai mare de rechizitorii. Chiar și așa, autoritățile recunosc că, din cauza problemelor de anchetare, dar și de altă natură, a numărul de cazuri nu este ridicat. Strategia de imigrare constată că lipsa controalelor ar putea determina dezvoltarea fenomenului traficului de persoane și admite, de asemenea, existența unor cazuri de intrare ilegală în România pe baza unor documente de călătorie false. Aceasta este o abordare pozitivă a României.

134. Riscul rezidual al traficului de droguri este mediu. Numărul de cazuri este ridicat, dar numai câteva sunt considerate a fi cazuri complexe; majoritatea cazurilor sunt de anvergură mică, cu valori scăzute implicate (referitoare la posesia de droguri). Autoritățile continuă să considere că nivelul de risc este mediu; acest lucru se bazează pe faptul că infracțiunile au loc parțial pe teritoriul României și în mare parte în alte jurisdicții, ceea ce înseamnă că produsele infracțiunii sunt generate în străinătate. Accentul pus pe cazurile relativ minore de trafic de droguri este explicat de autorități ca fiind rezultatul unui nivel de trai scăzut care afectează capacitatea traficantilor de droguri de a achiziționa cantități mari de droguri din străinătate, subliniind astfel importanța relativă a cazurilor asupra cărora se concentrează. Cu toate acestea: (i) problemele identificate în IO.7 în care se explică faptul că sistemul de justiție penală are nevoie de mai multe resurse și instruire, astfel încât să abordeze atât traficul de droguri, cât și spălarea veniturilor provenite din traficul de droguri în mod robust (și, prin urmare, sugerând că ar trebui să existe mai multe cazuri) și (ii) nivelul probabil al consumului de droguri în populația relativ mare a României sugerează că riscul de SB din traficul de droguri exprimat în ENR și în înțelegerea actuală de către autorități este foarte scăzut²⁶.

135. Infracțiunile de mediu (exploatarea forestieră ilegală, gestionarea deșeurilor) au al șaptelea cel mai mare număr de rechizitorii pentru SB și sunt evaluate ca având un risc rezidual scăzut pentru SB în raportul ENR. Autoritățile consideră că statisticile nu indică un risc ridicat – acest lucru se datorează faptului că nu au existat suficiente cazuri care să justifice un rating de risc mediu/ridicat la momentul evaluării. AT constată că raportul ENR spune că a existat o percepție că unele infracțiuni de mediu nu au fost depistate și că au existat probleme cu ancheta financiară și în alte zone din sistemul de justiție penală. Autoritățile au informat AT că complexitatea cazurilor și a informațiilor din mass-media din ultimii ani a crescut profilul și riscul acestei infracțiuni. Există o tendință de creștere a situațiilor de punere sub acuzare și există încă o percepție că unele infracțiuni nu au fost depistate. În urma raportului ENR se înțelege mai clar că riscul de infracțiuni de mediu este ridicat. AT împărtășește această opinie.

136. Criminalitatea cibernetică este evaluată în raportul ENR ca având un risc rezidual ridicat. Nu au existat condamnări la momentul evaluării, dar a existat un număr mare de rechizitorii și au fost implicate valori semnificative. Este posibil să fi existat o subraportare a criminalității cibernetice, deoarece aceasta este adesea raportată și văzută ca sinonimă cu fraudă. În prezent, există o tendință de creștere a criminalității cibernetice. AT este de acord că există un risc ridicat.

137. GIO-urile sunt implicate într-o serie de activități infracționale în România, axate în principal pe traficul de droguri, traficul de persoane și exploatarea sexuală, infracțiunile

²⁶ Acest lucru este susținut și de constatările raportului ONU publicat după vizita la fața locului, la care se face referire în capitolul 1 „Raportul global al Biroului ONU pentru droguri și criminalitate privind cocaina 2023”.

împotriva proprietății, fraudă organizată cu TVA, fraudă cu fonduri UE și criminalitatea cibernetică. Autoritățile au un nivel bun de înțelegere a modului în care funcționează GIO-urile. Autoritățile au demonstrat, de asemenea, o bună înțelegere a faptului că „profesioniștii SB” operează în România atât în cadrul GIO-urilor, cât și în mod autonom.

138. Sectorul bancar este evaluat ca prezentând risc mediu pentru SB²⁷. Acest lucru se datorează faptului că sistemul bancar este matur, își evaluează riscurile, atenuază riscurile cu controale de bună calitate, iar sectorul este mic în comparație cu cel din alte țări. În timp ce AT acceptă acest din urmă punct într-un context de țară, în cazul României, AT consideră că un rating de risc mediu nu este în concordanță cu dimensiunea și materialitatea sectorului, legăturile transfrontaliere ale sectorului, numărul de RTS de la bănci, numărul de rechizitorii și condamnări ale persoanelor fizice cu conturi bancare, tipologiile și opiniile exprimate de diverse autorități că veniturile din corupție și evaziune fiscală sunt spălate prin sistemul bancar.

139. IEME sunt evaluate ca având risc mediu ridicat (adică risc mai mare decât băncile), deși sectorul este foarte mic iar sumele și valorile tranzacțiilor nu sunt ridicate. Aceasta se bazează pe introducerea recentă a unui cadru de reglementare, produsele din sector fiind noi, tipologiile de recunoaștere a suspiciunii fiind dificil de determinat și concluzia că controalele sunt slabe. Birourile de schimb valutar sunt evaluate ca având risc mediu, în ciuda dimensiunii relativ mici a acestui sector, pe baza faptului că există o utilizare intensivă a numerarului și o aplicare slabă a măsurilor CDD. AT consideră că ar România ar trebui să reanalizeze nivelurile de risc asociate acestor două sectoare.

140. Deși s-a afirmat că avocații sunt implicați în înființarea persoanelor juridice și oferă ulterior servicii de administrator, autoritățile nu sunt sigure cu privire la amploarea activității CSP în țară. Estimările inițiale de aproximativ 13 000 de CSP-uri s-au bazat pe codurile de activitate ale entităților juridice care acoperă, printre altele, holdingurile (gestionarea acțiunilor grupului) și închirierea și subînchirierea bunurilor imobiliare proprii sau închiriate. Conform ultimei estimări a autorităților (pe baza notificărilor primite de la CSP-uri), există 761 de CSP-uri. Absența unui regim de intrare pe piață pentru acele entități care desfășoară activități CSP sugerează că nu există o înțelegere de ansamblu a activităților din sector. Riscul de CSP este clasificat ca fiind ridicat în ENR, chiar dacă persoanele juridice și avocații sunt considerați a avea risc mediu.

141. VASP-urile au fost obligate să notifice ONPCSB cu privire la existența lor începând cu iulie 2022 (26 au făcut acest lucru la momentul vizitei la fața locului). Riscurile nu au fost încă evaluate - ONPCSB a început pregătirea unei SRA (analize supranaționale de risc) privind VASP. Înțelegerea riscurilor VASP se află într-un stadiu incipient, deși se pare că există o înțelegere generală, iar informațiile disponibile public sugerează utilizarea predominantă a bancomatelor cu criptomonede, care a fost recunoscută în raportul ENR drept un serviciu cu risc ridicat.

142. Utilizarea numerarului este frecventă din cauza unei combinații dintre lipsa de dezvoltare a sectorului bancar, adică a prezenței sale limitate în afara orașelor, a absenței bancomatelor în multe părți ale țării și a unor zone slab populate în rural cu un apetit scăzut de a utiliza sistemul bancar. În plus, autoritățile au informat că numerarul este utilizat de infractori pentru a achiziționa bunuri imobiliare (principalul motiv pentru care sectorul imobiliar este tratat ca prezentând risc ridicat în raportul ENR). Băncile acordă o atenție deosebită utilizării numerarului și autoritățile se așteaptă ca legislația care impune limite privind utilizarea numerarului (introdusă în 2015) să contribuie la atenuarea riscurilor legate de numerar. Riscurile de utilizare a numerarului sunt înțelese în mod rezonabil. Autoritățile ar beneficia de aprofundarea înțelegerii riscurilor legate de transportul de numerar prin frontiere (a se vedea IO.8 pentru informații suplimentare).

²⁷ Riscul rezidual

143. În ceea ce privește utilizarea semnificativă a numerarului, incluziunea financiară este scăzută. Acest lucru sugerează o economie subterană mare, care, potrivit estimărilor autorităților, se ridică la 30% din PIB. Raportul ENR constată că numerarul este utilizat ca metodă principală de plată de către GIO-uri pentru a ascunde originea ilicită a banilor în România; acest lucru este evidențiat de cazurile analizate în raport. Pe de altă parte, există multe sectoare economice din România care efectuează în mod obișnuit tranzacții în numerar, cum ar fi agricultura, industria deșeurilor, casele de schimb valutar și jocurile de noroc.

144. Există șase zone de liber schimb (FTZ) în România²⁸; acestea oferă scutire de tarife vamale. FTZ-urile nu sunt văzute ca fiind atractive pentru GIO-uri de către autorități, deoarece activitățile infracționale nu sunt predominante. De exemplu, autoritățile au detectat doar un număr limitat de cauze penale, după cum urmează: (i) cazuri de contrabandă (țigări, contrabandă cu droguri) și depunerea de documente false la autoritatea vamală care implică FTZ din Constanța; (ii) a fost examinat un caz referitor la încălcarea sancțiunilor internaționale în FTZ Giurgiu (transportul de mărfuri din SUA în Emiratele Arabe Unite, România fiind o țară de tranzit) și (iii) în zonele libere rămase, cazurile suspecte identificate includ utilizarea documentelor de vehicule falsificate, furturi izolate comise de persoane și contrabandă cu cantități mici de țigări și petrol.

145. Autoritățile se consolează, de asemenea, cu reglementările MAI și alte controale. Acestea includ, de exemplu, în FTZ Constanța, monitorizarea plasării și depozitării bunurilor, cerința de a obține acordul prealabil pentru construirea spațiilor de depozitare etc. Doar echipajele navelor și oficialii portuari pot vizita două dintre FTZ-uri. Autoritățile nu consideră că FTZ-urile prezintă un risc semnificativ, iar AT nu a văzut nicio informație care să fie incompatibilă cu acest punct de vedere.

146. Se consideră că persoanele juridice prezintă un risc rezidual mediu pe baza faptului că aceste persoane au conturi bancare în țară. Se estimează că 80% dintre persoanele juridice stabilite în România dețin un cont bancar în țară. Riscul cheie asociat SB este văzut ca fiind societățile cu răspundere limitată cu un singur acționar care, în practică, sunt societăți fantomă. Acestea sunt utilizate cel mai mult pentru evaziunea fiscală (frauda în materie de TVA) pentru a prezenta tranzacțiile ilicite ca fiind legale și nu într-o măsură la fel de semnificativă pentru alte infracțiuni. Se consideră că persoanele juridice facilitează aproximativ jumătate din SB din țară, GIO-urile folosindu-le în legătură cu corupția. Autoritățile consideră că persoanele juridice din afara României nu sunt utilizate în mare măsură de infractorii din România (jurisdicțiile de destinație fiind variate, cum ar fi țările din Europa de Vest și țările din estul Mediteranei), ci mai degrabă imaginea activității transfrontaliere este că infractorii din afara României folosesc persoane juridice înregistrate în țară.

147. În ceea ce privește riscurile transfrontaliere în general, autoritățile române au observat un model tangibil al fluxurilor de venituri provenite din săvârșirea de infracțiuni către alte jurisdicții, inclusiv către alte state membre ale UE, Orientul Îndepărtat și paradisurile fiscale. Infractorii utilizează adesea mai multe conturi bancare „de tranzit” pentru a canaliza fonduri ilegale, adică fonduri primite și plătite într-o perioadă scurtă de timp. Analiza acestor fluxuri contribuie la o mai bună înțelegere a riscurilor transfrontaliere. Cu toate acestea, nu sunt disponibile statistici cuprinzătoare privind cooperarea internațională, astfel încât măsura în care domeniul de aplicare, frecvența și dimensiunea geografică a cooperării internaționale sunt în conformitate cu profilul de risc al României nu poate fi determinat pe deplin (pentru mai multe informații, a se vedea IO.2). Autoritățile ar beneficia de aprofundarea înțelegerii riscurilor transfrontaliere și/sau considerentele legate de geografie atașate riscurilor individuale: aria geografică a relațiilor juridice și BR ale relațiilor de afaceri și companiilor; aria geografică legată de cele mai răspândite infracțiuni predicat, legate de acest lucru, aspecte legate de cooperarea internațională; elementul geografic al expunerii inerente la risc a entităților raportoare etc.

Finanțarea terorismului

²⁸ Constanța, Brăila, Galați, Sulina, Giurgiu și Curtici – Arad.

148. Riscul FT este considerat scăzut. Acest raționament este susținut în principal de absența atacurilor teroriste și de capacitatea generală, percepută de autoritățile competente, de a identifica FT.

149. Nu au existat atrocități teroriste în România până în prezent. Autoritățile nu cunosc nicio rețea din România care să se implice în FT; sunt conștiente de faptul că a existat o propagandă accesibilă la nivel național emisă din alte țări prin intermediul internetului. Nu există informații care să sugereze că se desfășoară, în România, activități de strângerea de fonduri sau de tranzitare a banilor cu scopul de a-i utiliza în altă parte. A existat o condamnare FT (a se vedea IO.9). Autoritățile nu au informații despre implicarea GIO din România în FT. Nu există informații sau date din alte jurisdicții care să sugereze că ar exista rețele care operează în România.

150. În opinia AT, impactul vulnerabilităților FT asupra evaluării riscurilor este într-o oarecare măsură subevaluat; de asemenea, autoritățile ar avea de câștigat de pe urma unei analize mai cuprinzătoare a unor elemente legate de riscul FT. De exemplu, există o analiză limitată a modului în care geografia României poate influența riscul FT.

151. În scopul realizării ENR autoritățile au colectat date privind transferurile bancare de intrare și de ieșire (pentru perioada anului 2020) efectuate prin intermediul băncilor și operatorilor MVTs. Datele privind transferurile transfrontaliere arată că sectorul MVTs este utilizat mai frecvent pentru transferurile de bani către/din jurisdicții care sunt considerate un risc crescut de terorism sau FT decât sectorul bancar, sugerând că riscul sectorului ar putea fi mai mare decât cel evaluat de autorități; în special având în vedere faptul că sectorul MVTs încă aplică controale mai puțin robuste (deși încă bune), în comparație cu sectorul bancar. În general, înțelegerea riscului asociat FT, de către entitățile raportoare, este dezvoltată într-o măsură mai mică decât pentru SB și, legată de aceasta, domeniul de aplicare pentru o mai bună articulare de către autorități a cazurilor care ar putea constitui suspiciunea FT, ar putea duce la subraportarea STR-urilor legate de FT.

152. Autoritățile au informat că există unele operațiuni informale de remitere de bani (*hawala*) (în ciuda ilegalității acestora). Aceștia au explicat că *hawala* este folosită în principal de studenții care doresc să evite comisioanele bancare ridicate; destinațiile fondurilor includ țări din regiunea Orientului Mijlociu, cum ar fi Siria; tranzacțiile sunt mici (de exemplu, sute de euro). SRI a analizat operațiunile *hawala* și a concluzionat că nu există niciun semn că acestea ar fi utilizate pentru FT, deși unele au legături cu traficul de droguri și traficul de persoane ca urmare a poziției geografice a României ca țară de tranzit. SRI a prezentat într-o manieră pozitivă înțelegerea riscurilor.

153. AAL-urile au avut în vedere posibilitatea, chiar dacă teoretică, ca rețelele *hawala* să poată fi utilizate de GIO-uri pentru a canaliza fonduri ilegale, dar, chiar și așa, infracționalitatea este privită ca având loc în altă parte, România fiind considerată o țară de tranzit.

154. ONG-urile au încetat să mai fie entități raportoare de la mijlocul anului 2019, ceea ce a eliminat, de asemenea, ONG-urile din cadrul de supraveghere al ONPCSB. În timp ce acest cadru s-a bazat mai degrabă pe SB decât pe FT, acesta a inclus inspecții la fața locului pe întreg teritoriul României și a furnizat cunoștințe despre ONG-uri. Înțelegerea riscurilor în sensul ENR a fost realizată din experiența de supraveghere a ONPCSB înainte de jumătatea anului 2018, a RTS-urilor primite de ONPCSB și din experiența SRI. ONPCSB nu a remarcat nicio utilizare a ONG-urilor în scop de terorism sau FT. SRI²⁹ a informat AT că a analizat activitățile ONG-urilor care i-au fost aduse la cunoștință din cauza suspiciunii de FT și că, pe baza acestei analize, nu a identificat niciun ONG implicat în FT.

²⁹ Cu toate acestea, informațiile referitoare la ONG care au apărut sub radarul SRI sunt secrete și, prin urmare, nu au fost puse la dispoziția AT.

155. Nu au existat anchete externe cu privire la posibila implicare a ONG-urilor românești în terorism sau FT. Această experiență a determinat scurta secțiune privind ONG-urile din ENR. Experiența ONPCSB și a SRI este pozitivă în ceea ce privește contribuția la înțelegerea riscului FT în raport cu ONG-urile, deși este necesară o evaluare cuprinzătoare a riscului (inclusiv a tranzacțiilor financiare efectuate de ONG-uri) și identificarea ONG-urilor vulnerabile la FT pentru a construi pe fundațiile existente. Se anticipează că planul de acțiune al ENR va remedia ceea ce este considerat a fi un decalaj în capacitatea de rutină a autorităților de a obține informații de la ONG-uri cu privire la tranzacțiile financiare și fluxurile de bani.

156. ENR afirmă că un număr semnificativ de imigranți au fost împiedicați să intre în România, acești imigranți provenind din Siria și din alte părți. Acest punct de vedere este susținut de o strategie de imigrare care recunoaște existența unei amenințări că persoanele care au legături cu organizațiile teroriste ar putea fi ascunse în fluxul de migrație³⁰.

Covid -19 și evoluțiile recente

157. Autoritățile au înțeles bine schimbarea riscurilor în timpul pandemiei. Inevitabil, companiile au prestat online serviciile pentru clienți. Comerțul electronic a crescut semnificativ. RTS-urile legate de fraudă au crescut cu aproximativ 15%, în special în ceea ce privește achizițiile care au legături cu cazuri medicale/farmaceutice. Corupția a jucat un rol în aceste cazuri și în altele cum ar fi comerțul cu certificate de vaccinare falsificate. Aceste cazuri și altele demonstrează o creștere a riscului de criminalitate cibernetică, cu o creștere a RTS care reflectă direct și indirect creșterea criminalității cibernetice. În general, modificarea profilului de risc reflectă oportunitatea creșterii opacității și anonimatului atunci când activitatea comercială semnificativă s-a mutat rapid la mecanisme online la nivel național. Nu a existat o scădere a altor infracțiuni predicat.

158. Au avut loc și alte modificări ale riscului care nu sunt legate de pandemie, în special, după cum s-a menționat mai sus, autoritățile au detectat o creștere în crimele de mediu și de SB, în consecință.

159. În general, autoritățile au remarcat că infractorii au devenit mai sofisticati în ultimii ani. Încasările nu sunt păstrate mult timp în conturi bancare, intenția fiind din ce în ce mai mult de a muta rapid încasările pentru investiții în active precum proprietăți imobiliare din România și din alte părți, iar infractorii să caute intermediari care să faciliteze acest lucru. Modificările aduse mediului de risc din cauza Covid-19 sunt abordate în același mod ca riscurile mai extinse SB/FT; a se vedea analiza privind atenuarea riscurilor de mai jos.

2.2.2. Politici naționale de abordare a riscurilor identificate asociate SB/FT

160. CI (Consiliul Interinstituțional) a fost înființat în septembrie 2022 pentru a conveni asupra ENR și a coordona elaborarea unui plan de acțiune care să abordeze constatările ENR. CI a s-a întrunit în două ocazii, în una dintre ele fiind de acord cu ENR. Principalele autorități care au fost direct implicate în ENR sunt reprezentate în CI, și anume: reprezentanți ai ONPCSB, MJ, PICCJ, MAI, SRI, ASF și BNR. Nu toate autoritățile care sunt obligate prin Legea CSB/CFT să joace un rol în evaluarea riscurilor naționale și a atenuării sunt reprezentate în CI (a se vedea R.2 pentru mai multe informații), cum ar fi ANAF, ANV și Poliția de Frontieră și ONG-urile.

161. La momentul vizitei la fața locului, planul de acțiune care viza atenuarea riscurilor identificate în raportul ENR era în curs de elaborare. Acesta a fost aprobat oficial în februarie 2023 – la 4 luni după vizita la fața locului.

³⁰ Au fost semnalate cazuri de imigrare ilegală prin utilizarea unor documente false.

Deși planul de acțiune ar trebui să contribuie la dezvoltarea nivelului de percepere și a abordărilor comune în măsurile de atenuare întreprinse până în prezent, în contextul recente înființării a CI, AT consideră că o măsură de bun augur este articularea manierei în care mecanismul de coordonare pentru politicile naționale de combatere a SB/FT, pentru toate autoritățile, va funcționa în practică.

162. Numeroase strategii au fost elaborate înainte de începerea ENR: (i) Strategia operațională a ONPCSB; (ii) Strategia națională de securitate cibernetică; (iii) Strategia națională privind drogurile; (iv) Strategia națională împotriva criminalității organizate; (v) Strategia națională împotriva traficului de persoane; (vi) Strategia națională de apărare; (vii) Strategia națională privind imigrarea; (viii) Strategiile naționale anticorupție; (ix) Strategia națională de recuperare a activelor; (x) Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României³¹; (xi) Strategia națională pentru prevenirea și combaterea proliferării armelor de distrugere în masă; și (xii) Strategia națională pentru prevenirea și combaterea terorismului; (a se vedea c.2.1 pentru mai multe informații) cu un număr de părți interesate diferite implicate. Existența acestor strategii indică eforturile naționale de abordare a riscurilor importante înainte de adoptarea oficială a ENR.

163. În general, strategiile reflectă în mare măsură imaginea riscurilor din România, de exemplu, corupția, infracțiunile ciberneticе, traficul de persoane, traficul de droguri și sunt documente strategice/politice utile. Chiar și așa, în absența unei strategii naționale de ansamblu CSB/CFT este dificil să se asigure o abordare uniformă în toate domeniile CSB/CFT. De exemplu, este dificil să se asigure că anchetarea produselor provenite din săvârșirea infracțiunilor predicat sunt prioritizate, sectoarele cu cel mai mare risc sunt prioritizate pentru acțiuni de supraveghere mai intense etc.

164. Cu toate că informațiile privind acțiunile întreprinse de diferitele autorități competente pentru îndeplinirea obiectivelor strategice și informațiile privind nivelul de atenuare atins nu sunt cuprinzătoare, autoritățile au lucrat în mod clar împreună la elaborarea contramăsurilor. Acest lucru este evident din exemplele de mai jos.

165. Obiectivele strategice ale ONPCSB în cadrul strategiei sale operaționale, printre altele, au inclus mutarea în spații mai bine echipate, angajarea de personal suplimentar și investirea în instrumente IT de analiză financiară. La momentul vizitei, autoritatea se afla în mijlocul proceselor necesare pentru atingerea acestor obiective (a se vedea secțiunea 2.2.4).

166. Deși strategia de combatere a crimei organizate a fost aprobată în 2021, iar activitatea autorităților privind atingerea obiectivelor strategice este recentă, unele modificări legislative importante au fost deja introduse în iulie 2022 – acestea se referă, printre altele, la mandatul ANABI de a identifica activele în jurisdicții externe, extinzând mandatul agenției în ceea ce privește administrarea și valorificarea activelor indisponibilizate.

167. Au fost introduse elemente importante în ceea ce privește combaterea corupției, cum ar fi: (i) modificări legislative (precum modificări ale CPP pentru a extinde dispozițiile existente privind confiscarea); (ii) introducerea unei metodologii standard aprobate de Guvern pentru evaluarea riscurilor de corupție în cadrul autorităților publice centrale; (iii) îmbunătățirea proceselor de achiziții publice, inclusiv introducerea unui mecanism de monitorizare a achizițiilor publice; și (iv) colaborarea cu OCDE în ceea ce privește evaluarea strategiei anticorupție 2016-2020.

³¹ Documentul nu a fost pus la dispoziția AT din cauza naturii sale sensibile, cu toate acestea, autoritățile au informat că obiectivul acestei strategii este de a reduce în mod semnificativ fluxurile financiare și de arme ilicite, de a consolida recuperarea și returnarea activelor furate și de a combate toate formele de criminalitate organizată.

168. În ceea ce privește prevenirea migrației ilegale (în special în legătură cu terorismul), a fost instituit un mecanism național de cooperare care implică o serie de autorități. Un număr mare de activități operaționale au fost efectuate în perioada de revizuire, ceea ce a dus la identificarea migranților ilegali și la măsuri ulterioare.

169. Autoritățile recunosc importanța și sensibilitatea infracțiunilor de trafic de persoane în care sunt implicați cetățeni români și depun eforturi pentru a aborda acest risc ca prioritate națională. Activitățile din acest domeniu includ: campanii de informare privind traficul de persoane, activități de creștere a capacităților de anchetare; și consolidarea cooperării cu părțile interesate externe.

170. Este recunoscut faptul că numărul de RTS legate de traficul de persoane este relativ scăzut. ONPCSB, în cooperare cu Centrul Universitar al ONU pentru Cercetarea Politicilor ³², a lansat o discuție cu mai multe părți interesate (care implică ONG-uri, participanți la piața financiară, unități de informații financiare și autorități de supraveghere) privind traficul de persoane și riscurile de sclavie modernă și sectorul financiar din Moldova și România (iunie 2022). Această inițiativă națională a generat rezultate: (i) creșterea gradului de conștientizare în părțile relevante ale sectorului financiar a riscurilor de trafic de persoane; (ii) dezvoltarea indicatorilor traficului de persoane și a semnalelor de alarmă; și (iii) orientarea și tipologiile privind traficul de persoane și sclavia modernă. Autoritățile au inițiat, de asemenea, acțiuni menite să aprofundeze înțelegerea riscurilor FT, precum și expunerea la risc a ONG-urilor la amenințările FT. Cel mai recent, în iunie 2022, ONPCSB, în cooperare cu un organism european de cercetare bine-cunoscut, a organizat un atelier de lucru privind FT pentru a consolida cooperarea dintre ONG-uri, UIF, AAL și autoritățile de supraveghere.

171. CI este văzută ca un forum care formalizează relațiile și abordările existente pentru supravegherea punerii în aplicare a acțiunilor de atenuare care vizează abordarea riscurilor. Ar fi important ca CI să ocupe un rol similar în ceea ce privește strategiile naționale.

2.2.3. Excepții, măsuri consolidate și simplificate

172. România nu aplică nicio excepție legală de la recomandările GAFI aplicabile FI, DNFBP sau VASP acoperite. Cu toate acestea, așa cum s-a menționat în capitolele 1 și 5 (IO.4), unele servicii conexe VA, unele servicii oferite de profesioniști din domeniul juridic, TCSP și contabili, precum și păstrarea și administrarea numerarului – așa cum sunt definite de GAFI – nu fac obiectul măsurilor preventive CSB/CFT. Acest lucru nu este susținut de evaluarea riscurilor, iar implicațiile aferente sunt incerte.

173. În conformitate cu Legea CSB/CFT, IF, DNFBP și VASP reglementate trebuie să ia măsuri sporite în următoarele situații: (i) relații de afaceri sau tranzacții cu țări terțe cu risc ridicat; (ii) relații de corespondență; (iii) relații de afaceri sau tranzacții cu PEP; (iv) alte cazuri prevăzute în reglementările sau instrucțiunile sectoriale emise de autoritățile competente; și (v) alte scenarii de risc ridicat SB/FT. Legea prevede o listă a situațiilor cu risc ridicat care trebuie luate în considerare la efectuarea evaluărilor de risc la nivel de întreprindere pentru SB/FT și oferă exemple de scenarii cu risc mai ridicat, de exemplu, activități bazate pe numerar, produse sau tranzacții legate de anonim, servicii bancare private, plăți de la terți necunoscuți, utilizarea persoanelor nominalizate și a acțiunilor la purtător, noi tehnologii (inclusiv produse, servicii și mecanisme de distribuție),

³² Inițiativa Finanțare Împotriva Sclaviei și Traficului de Persoane (FAST) a fost lansată în septembrie 2019 în cadrul Adunării Generale a ONU ca proiect al Centrului Universitar al ONU pentru Cercetarea Politicilor din New York. FAST este un parteneriat cu mai multe părți interesate care vizează prevenirea sclaviei moderne și a traficului de persoane. Mai multe informații la: <https://www.fastinitiative.org>.

tranzacții legate de petrol, arme, metale prețioase, produse din tutun și țări identificate ca fiind cu risc ridicat de către surse credibile și în care funcționează celule teroriste. Reglementările ASF enumeră, de asemenea, o serie de situații care indică un risc mai mare, inclusiv: (i) sectoare legate de corupție; (ii) clienți care sunt PI sau case de schimb valutar; (iii) sectoare care implică sume semnificative de numerar; și (iv) clienți care utilizează structuri complexe. Măsurile îmbunătățite sunt detaliate în continuare în diverse alte reglementări, cum ar fi Regulamentul BNR, care face, de asemenea, o trimitere la orientările recente ale ABE privind factorii de risc din 2022 și orientările ONPCSB privind criteriile și regulile de recunoaștere a SB/FT cu risc ridicat sau scăzut.

174. Situațiile scenariilor cu risc ridicat care declanșează măsuri CDD îmbunătățite (măsuri EDD) sunt în conformitate cu constatările raportului ENR și constatările AT.

175. Entitățile raportoare au permisiunea de a aplica măsuri simplificate de precauție clienților cu risc scăzut după evaluarea riscurilor aferente clienților și a factorilor de risc mai scăzut prevăzuți în Legea CSB/CFT și în regulamentele BNR, ASF și ONPCSB subiacente.

176. Factorii de risc mai scăzut care trebuie luați în considerare atunci când se decide dacă CDD simplificată este adecvată includ: (i) societăți publice cotate la o bursă de valori și supuse cerințelor de informare, inclusiv pentru BR; (ii) clienți care locuiesc în zone geografice cu risc scăzut; (iii) polițe de asigurare de viață cu prime sub anumite praguri; (iv) sisteme de pensii care îndeplinesc anumite condiții; și (v) produse și servicii care vizează creșterea incluziunii financiare etc. Reglementările publicate de BNR și ASF prevăd că măsurile simplificate pot consta în ajustarea: (i) volumului de informații colectate; (ii) numărului de surse de informații utilizate; și (iii) frecvenței și intensității monitorizării tranzacțiilor și actualizărilor de informații. Procedurile de punere în aplicare emise de ONPCSB detaliază măsurile pe care entitățile raportoare le pot întreprinde atunci când aplică SDD, de exemplu, reducerea domeniului de aplicare a CDD și reducerea frecvenței actualizărilor CDD și a gradului de monitorizare. Acești factori și măsuri sunt în concordanță cu mediul general de risc din România.

177. Legea privind disciplina financiară și plățile în numerar introduce restricții pentru plățile în numerar care variază de la o plată zilnică cuprinsă între 1 000 și 10 000 EUR, în funcție de circumstanțele prevăzute de lege. Aceste praguri nu se aplică IF și operatorilor de jocuri de noroc. Această limită a fost introdusă având în vedere prevalența utilizării numerarului în România; combinația dintre limita și raportarea tranzacțiilor cu numerar (a se vedea IO.6 pentru mai multe informații privind raportarea RTN) sunt mijloace importante și pozitive de atenuare a riscurilor naționale legate de numerar. Așa cum s-a discutat în cadrul IO.6, există posibilitatea ca autoritățile să îmbunătățească sistemul de raportare RTN pentru a spori eficacitatea. Având în vedere riscurile asociate activităților desfășurate de casele de schimb valutar și numărul de RTN depuse de aceste birouri, există posibilitatea de a reconsidera pragul legal la 15 000 EUR și peste, pe care casele de schimb valutar trebuie să efectueze CDD standard. Acest prag nu este susținut de rezultatele ENR.

2.2.4. Obiectivele și activitățile autorităților competente

178. Autoritățile au demonstrat că obiectivele și activitățile autorităților competente sunt în concordanță cu politicile naționale în evoluție în domeniul combaterii spălării banilor și finanțării terorismului și cu riscurile identificate în materie de combatere a spălării banilor și finanțării terorismului într-o anumită măsură.

179. Deși planurile de acțiune pentru atenuarea riscurilor SB/FT identificate în raportul ENR nu au fost finalizate până la sfârșitul vizitei la fața locului, a fost elaborată o serie de strategii (a se vedea c.2.1 pentru lista de strategii) cu o serie de diferite părți interesate implicate și responsabile pentru

punerea în aplicare (a se vedea secțiunea 2.2.2 pentru mai multe informații despre activitatea privind atingerea obiectivelor strategice).

180. Deși măsura în care rezultatele evaluării riscurilor sunt integrate în obiectivele și activitățile autorităților competente individuale nu poate fi evaluată pe deplin, unele exemple de caz furnizate de autoritățile individuale arată luarea în considerare a riscurilor naționale în activitățile lor operaționale.

ONPCSB

181. Ca răspuns strategic pentru a proteja vulnerabilitățile aferente funcției de UIF, ONPCSB a primit resurse financiare suplimentare pentru a acoperi cheltuielile de închiriere a spațiilor noi și mai bine echipate,³³ inclusiv angajarea de personal suplimentar (30 posturi)³⁴ și dezvoltarea capacității IT pentru analiza informațiilor - ceea ce ar trebui să sporească capacitatea autorității de a-și îndeplini funcțiile zilnice într-un mod mai eficient. La nivel operațional, de exemplu, matricea de prioritizare a STR ia în considerare elementele de risc în concordanță cu constatările ENR (de exemplu, PEP și corupția aferentă).

182. După scăderea pragului de raportare a tranzacțiilor în numerar (de la 15 000 EUR la 10 000 EUR) în 2019 (care este văzută ca o măsură importantă de atenuare a riscurilor legate de numerar și, într-o oarecare măsură, a economiei subterane și a evaziunii fiscale), numărul RTN-urilor a crescut semnificativ. Acesta este un pas făcut în direcția bună. Pentru a profita din plin de această raportare dezvoltată, sunt necesare sisteme IT mai sofisticate pentru a permite ONPCSB-UIF să efectueze o analiză mai detaliată și mai eficientă. Acest lucru este recunoscut ca fiind următorul pas înainte.

183. Funcția de supraveghere a ONPCSB a fost consolidată prin înființarea unei unități separate în mai 2022, însărcinată cu supravegherea sectorului VASP.

Autoritățile judiciare și de aplicare a legii

184. Înființarea direcțiilor specializate³⁵, și anume DNA și DIICOT, care sunt însărcinate cu acnhetarea/urmărirea penală a infracțiunilor asociate infracțiunilor predicat de corupție, crimă organizată și terorism semnalează că, la nivel strategic, au fost luate măsuri pentru a se asigura că autoritățile judiciare acordă prioritate infracțiunilor predicat care prezintă cele mai mari riscuri.

185. Pe parcursul perioadei de revizuire, judecătorii, procurorii și polițiștii au participat la seminarii, majoritatea legate de corupție și criminalitatea economică și financiară în general, precum și la mai multe evenimente de instruire privind criminalitatea organizată, traficul de droguri/persoane și anchetele financiare avansate. Deși acest lucru este pozitiv, participarea la seminarii scurte nu poate rezolva sistematic problema expertizei limitate în anchetarea infracțiunilor financiare de către organele judiciare. Cu toate acestea, parchetele specializate au făcut pași importanți pentru atingerea acestui obiectiv. De exemplu, în 2017, DNA a adoptat o metodologie de efectuare a anchetelor financiare. În noiembrie 2021, departamentul însărcinat cu anchetele financiare a fost extins pentru a-i crește capacitatea. Din 2017, numărul ofițerilor de poliție din cadrul organului de poliție judiciară al DNA a crescut cu 19% (de la 243 de ofițeri de poliție în 2017 la 289 în octombrie 2022)³⁶. În mod similar, în cadrul DIICOT, numărul specialiștilor însărcinați cu anchetele financiare a crescut treptat pe tot parcursul

³³ ONPCSB s-a mutat în noul sediu după vizita la fața locului, în decembrie 2022.

³⁴ Proiectul de creștere a resurselor umane a fost inițiat în iulie 2022, dar aprobarea finală la nivel guvernamental a fost acordată după vizita la fața locului – octombrie 2022; procedurile de recrutare au început în ianuarie 2023.

³⁵ Aceste acțiuni au început înainte de perioada de revizuire.

³⁶ În urma vizitei la fața locului, acest număr a crescut în continuare cu 8% și a ajuns la 311 în decembrie 2022.

perioadei de revizuire (18 specialiști în 2017, 26 în 2019) și a ajuns la 43 în octombrie 2022³⁷ – o creștere de 238% față de 2017. De asemenea, au fost sporite resursele în cadrul IGPR, de exemplu, în cadrul Direcției de Investigare a Criminalității Economice, unde au fost angajați 25 de anchetatori financiari suplimentari până la momentul vizitei la fața locului. În plus, a fost luată decizia de a achiziționa software specializat pentru anchetele poliției care implică VA (acest proces a fost început, dar nu este încă finalizat).

Administrare Fiscală

186. În perioada 2019-2022 ANAF a fost implicată în eforturile de atenuare a riscurilor de evaziune fiscală. În prezent, sunt în curs de implementare următoarele măsuri – proiecte de digitalizare care vizează eliminarea declarațiilor fiscale pe suport de hârtie, introducerea unui sistem electronic de facturare și introducerea aparatelor electronice de marcat fiscale. Aceste inițiative vizează o mai bună eficiență în monitorizarea datelor fiscale, inclusiv analiza declarațiilor fiscale, îmbunătățirea colectării TVA și detectarea cazurilor de fraudă fiscală. Autoritățile pot fi ajutate pentru a lua aceste măsuri importante în combaterea infracțiunilor fiscale; va fi nevoie de mai mult timp pentru a măsura eficacitatea acestora.

Autorități de supraveghere

187. În timpul perioadei de revizuire, autoritățile de supraveghere și-au dezvoltat și consolidat abordările de supraveghere bazate pe riscuri; a se vedea mai multe informații în cadrul IO.3. Chiar înainte de începerea ENR formale, BNR a luat în considerare riscurile sectoriale specifice, deși atenția asupra riscului FT trebuie dezvoltată în continuare. BNR ia în considerare riscurile sectoriale (care au informat despre riscurile naționale) atunci când își planifică activitățile de supraveghere, de exemplu, supunând domeniul de aplicare/profunzimea examinărilor la fața locului. În general, pe parcursul perioadei de revizuire, autoritățile de supraveghere au lucrat la elaborarea și/sau îmbunătățirea procedurilor interne care vizează supravegherea și reglementarea CSB/CFT, inclusiv aspectele legate de acordarea licențelor și aplicarea (sanționarea).

188. Pe parcursul perioadei de revizuire, autoritățile de supraveghere au organizat evenimente de sensibilizare (sesiuni de formare, seminarii) pentru sectorul privat și au elaborat documente de orientare și informare organizată care vizează promovarea unei înțelegeri clare a măsurilor preventive CSB/CFT și punerea în aplicare a acestora; a se vedea R.34 pentru mai multe informații cu privire la diverse documente de orientare. Au existat, de asemenea, modificări structurale care au afectat structura organizatorică a funcției de supraveghere, de exemplu, în 2021 divizia de supraveghere a BNR a fost împărțită în unități externe și la fața locului, iar în 2022 ONPCSB a înființat o unitate separată însărcinată cu supravegherea VASP.

2.2.5. Coordonare și cooperare națională

189. Deși a existat o coordonare între agenții în scopul ENR, în general, se dezvoltă o coordonare formală de rutină privind dezvoltarea politicii și la nivel operațional. A existat o bună coordonare în ceea ce privește autoritățile implicate în procesul ENR – această coordonare este văzută de ONPCSB ca un pas semnificativ în procesul de coordonare și cooperare viitoare. CI ar trebui să fie un forum util în aprobarea politicilor de atenuare și în coordonarea răspunsurilor la aceste politici, precum și în supravegherea punerii în aplicare a acestora. Au fost elaborate o serie de strategii (a se vedea R.2, C.2.1 pentru mai multe informații) cu o serie de diferite părți interesate responsabile pentru punerea lor în aplicare (a se vedea secțiunile 2.2.2 și 2.2.4 de mai sus).

³⁷ După vizita la fața locului, numărul specialiștilor a scăzut cu 39.

190. La nivel operațional, inițiativele de cooperare între ONPCSB-UIF, autoritățile de supraveghere și AAL au fost benefice.

191. Schimbul de informații între ONPCSB și supraveghetorii financiari este bidirecțional, supraveghetorii notificând ONPCSB cu privire la constatările examinărilor la fața locului, precum și cazurile în care tranzacțiile externe, în numerar și suspecte, nu au fost raportate de entitățile raportoare. ONPCSB oferă feedback autorităților de supraveghere cu privire la tendințele de raportare a RTS. În plus, există discuții separate cu privire la calitatea STR, organizate în cea mai mare parte pe o bază *ad-hoc*. BNR și ASF raportează că au întâlniri de rutină cu privire la supravegherea entităților raportoare care fac parte din grupuri financiare mai mari, în legătură cu care ambele acționează în calitate de supraveghetori. Autoritățile raportează că această cooperare s-a dovedit în mod constant utilă și a dus la o creștere a RTS *ex ante* și la îmbunătățirea calității acestora, în special a calității RTS depuse de sectorul bancar.

192. PÎCCJ a luat mai multe măsuri pentru a îmbunătăți calitatea diseminării ONPCSB - UIF – declanșată de un număr redus de rechizitorii inițiate ca urmare a informațiilor ONPCSB - UIF. Acțiunile întreprinse includ: (i) analiza anuală a diseminării ONPCSB-UIF atât la parchetele specializate, cât și la cele ale tribunalului; (ii) elaborarea de orientări pe baza rezultatelor unor astfel de analize, care au fost puse la dispoziția tuturor procurorilor; și (iii) feedback ulterior către ONPCSB-UIF. Deși autoritățile pot fi lăudate pentru că au luat măsuri care vizează îmbunătățirea informațiilor ONPCSB-UIF, succesul acestor eforturi nu a fost încă observat, deoarece nu a fost observată nicio tendință de creștere a rechizitoriilor bazate pe diseminările ONPCSB-UIF în perioada revizuită (nici în ceea ce privește numerele absolute, nici referitor la proporția rechizitoriilor față de diseminările ONPCSB-UIF).

193. DIICOT și DNA discută ocazional (atunci când consideră necesar) cazuri specifice cu ONPCSB; iar la unele dintre aceste întâlniri aduc autoritățile de supraveghere pentru a discuta despre RTS și cazurile pe care le au. Aceste interacțiuni sunt *ad-hoc* și există posibilitatea de a organiza întâlniri formale regulate pentru a discuta probleme de interes reciproc. AAL au contribuit la modificarea listei criteriilor menite să ghideze sectorul privat spre identificarea suspiciunilor (lista a fost modificată ultima dată în 2020). Având în vedere constatările din alte Rezultate imediate, există posibilitatea intensificării feedback-ului între AAL și ONPCSB; în plus, autoritățile ar trebui să utilizeze mai bine feedback-ul pentru a îmbunătăți capacitatea sectorului privat de a identifica activitățile și tranzacțiile suspecte.

194. Există întâlniri între ONPCSB și alți supraveghetori, inclusiv SRB-uri, pentru a dezvolta o abordare comună privind formarea în domeniul CSB/CFT. Există posibilitatea de a spori coordonarea dintre BNR, ASF și ONPCSB, astfel încât să se alinieze eforturile de politică și de supraveghere, în special pentru cazurile în care acestea supraveghează aceleași entități raportoare. Până de curând, a existat o coordonare limitată între ONPCSB, ONG-uri și diverse SRB-uri, în ciuda faptului că toate DNFBP-urile sunt supravegheate de ONPCSB și de o altă autoritate de supraveghere. În acest sens, ONPCSB și-a asumat recent un rol mai proactiv și a pus în aplicare un protocol cu fiecare dintre ceilalți supraveghetori ai DNFBP (a se vedea IO.3 pentru informații suplimentare).

195. La nivel național, prevenirea și combaterea terorismului se organizează și se desfășoară în cadrul *Sistemului Național de Prevenire și Combatere a Terorismului (SNPCT)*, la care participă 26 de autorități publice. SRI asigură coordonarea tehnică a sistemului prin intermediul Centrului de Coordonare Operativă Antiteroristă (CCOA). SNPCT include următoarele autorități: ONPCSB, PÎCCJ, MAI, BNR, MAE, MJ și SRI. Aceștia au desemnat reprezentanți permanenți la CCOA pentru a asigura schimbul operațional de date și informații. Deși responsabilitățile sale nu ating direct FT, sistemul

demonstrează cooperarea și coordonarea națională în domeniul combaterii terorismului, iar acest lucru va avea aplicare indirectă asupra FT.

196. Coordonarea și cooperarea la nivel național acoperă SFS. Un *Consiliu interinstituțional care se ocupă de punerea în aplicare a sancțiunilor internaționale* (CIISI) acoperă toate sancțiunile, inclusiv FP; acesta este prezidat de Oficiul MAE pentru punerea în aplicare a sancțiunilor internaționale. Întâlnirile CIISI sunt organizate *ad-hoc* și pot fi *secrete* sau *nesecrete*, în funcție de natura discuției. CIISI s-a reunit o dată în 2017, de două ori în 2018, de două ori în 2019 și de patru ori în 2020.

197. Coordonarea și cooperarea se extind la FP – *Grupul de lucru interinstituțional pentru FP* (CGI) care a fost înființată în 2016 și este responsabil de implementarea strategiei FP a țării³⁸; acesta include reprezentanți ai 21 de autorități. Înființarea acestui grup a fost declanșată de cadrul sancțiunilor iraniene și de apropierea relativă de țările care fac obiectul sancțiunilor. GCI organizează reuniuni în fiecare trimestru, unele reuniuni fiind de rutină, iar altele *ad-hoc* (atât în persoană, cât și online); reuniunile de rutină se concentrează asupra Programului „PROTECTOR” al cărui obiectiv principal este sensibilizarea cu privire la riscurile care decurg din punerea în aplicare a SFS de către FI. În plus față de întâlnirile de rutină, GCI organizează informări anuale privind activitatea. Informațiile cu privire la acestea nu au fost puse la dispoziția AT, deoarece documentele sunt secrete. AT a fost informată că, ori de câte ori au fost ridicate probleme legate de FP, acestea au inclus tranzacții financiare.

198. În general, abordarea a fost atentă, iar autoritățile au răspuns referitor la importanța dezvoltării coordonării.

2.2.6. Conștientizarea riscurilor de către sectorul privat

199. Sectorul privat a fost implicat în procesul ENR într-o măsură limitată. Majoritatea reprezentanților sectorului privat reuniți la fața locului nu aveau cunoștință de progresul sau constatările raportului ENR, având în vedere adoptarea sa foarte recentă la momentul vizitei la fața locului. O parte din aceștia au confirmat participarea la proces prin furnizarea de date autorităților, în timp ce alții au fost angajați prin intermediul asociațiilor profesionale și al organismelor care reprezintă FI și DNFBP (inclusiv unele SRB-uri). Raportul ENR, care a fost adoptat de CI la 15 septembrie 2022, urma să fie publicat, dar nu a fost publicat la momentul vizitei la fața locului. Astfel, la momentul vizitei la fața locului, doar reprezentanții autorităților care sunt membri ai CI erau familiarizați cu conținutul raportului ENR. Autoritățile de supraveghere intenționează să transmită o versiune concisă a ENR sectorului privat. Acest lucru a fost confirmat de reprezentanții sectorului privat care s-au întâlnit la fața locului. Aceștia au putut, în general, să elaboreze riscurile naționale care s-ar putea materializa în activitățile lor comerciale, cum ar fi corupția, utilizarea numerarului în scopuri ilicite – în conformitate cu constatările raportului ENR. Ca urmare, unele entități au putut lua în considerare o parte din riscurile naționale în evaluările interne ale riscurilor SB/FT.

³⁸ România a elaborat o strategie privind FP (Strategia națională de prevenire și combatere a proliferării armelor de distrugere în masă aprobată de Consiliul Suprem de Apărare a Țării prin decizia 36/2002). Documentele care prezintă obiectivele implementării, acțiunile întreprinse de autorități și stadiul implementării sunt secrete și, prin urmare, nu au fost puse la dispoziția AT.

200. Raportul ENR a fost făcut public pe site-ul web al ONPCSB după vizita la fața locului. O proporție semnificativă a evenimentelor de sensibilizare (fizice și online) privind riscurile naționale discutate în raportul ENR a avut loc după vizita la fața locului.

201. Cu toate acestea, pe parcursul perioadei analizate, autoritățile de supraveghere s-au implicat în mod obișnuit în sensibilizarea cu privire la FI și DNFBP prin informare (instruire) și îndrumare. BNR a informat că furnizează în mod curent informații cu privire la riscurile sectoriale pentru sectoarele supravegheate. Acest lucru a fost întreprins prin inițiative specifice de informare și formare. ONPCSB, acționând în calitate de supraveghetor și UIF, a crescut, de asemenea, gradul de conștientizare în sectoarele DNFBP și a emis o serie de orientări relevante pentru înțelegerea și recunoașterea riscului suspiciunii SB/FT, de exemplu, ghidul privind indicatorii și tipologiile de suspiciune (2020 și 2022) și privind criteriile și regulile de recunoaștere a SB/FT cu risc ridicat sau scăzut (2021). Informații suplimentare sunt furnizate în cadrul IO.3.

Concluzii generale privind IO.1

202. În general, autoritățile competente demonstrează o înțelegere corectă a riscurilor SB, precum și a riscurilor sectoriale. Deși riscurile FT sunt înțelese într-o măsură mai mică, trebuie recunoscut faptul că România nu prezintă caracteristici pentru o probabilitate ridicată de apariție a FT. Lipsa datelor statistice cuprinzătoare împiedică înțelegerea în profunzime a riscurilor.

203. CI este însărcinat cu rolul de coordonare pentru CSB/CFT, inclusiv evaluarea riscurilor și eforturile de atenuare, care oferă, de asemenea, o platformă pentru cooperarea și coordonarea la nivel național. Datorită naturii recente a înființării sale, nu s-a demonstrat încă eficacitatea sa pe deplin. România are implementate, de asemenea, acorduri de coordonare a FP.

204. A fost elaborat un număr mare de strategii (dedicate combaterii diverselor infracțiuni, cum ar fi terorismul, corupția și traficul de persoane/droguri) care reflectă mediul general de risc al României. Un plan de acțiune – un document care vizează direcționarea riscurilor identificate în raportul ENR – a fost aprobat în mod oficial după vizita la fața locului. Cu toate acestea, chiar înainte de începerea ENR, autoritățile au întreprins acțiuni relevante de atenuare, cum ar fi reformele judiciare pentru combaterea corupției, a criminalității organizate și a FT, reformele UIF referitoare la consolidarea capacităților în domeniile informațiilor și supravegherii financiare, emiterea de reglementări care vizează orientarea sectorului privat către o implementare cuprinzătoare a măsurilor preventive și eforturile de reducere a riscurilor legate de numerar.

205. România nu aplică excepții statutare de la standardele GAFI entităților acoperite. Măsurile de precauție simplificate și îmbunătățite sunt în conformitate cu mediul general de risc din țară.

206. O serie de evenimente de sensibilizare pentru a discuta riscurile naționale au urmat publicării ENR; aceste acțiuni au avut loc după vizita la fața locului.

207. **România este evaluată ca având un nivel moderat de eficacitate pentru IO.1.**

3. SISTEMUL JURIDIC ȘI ASPECTE OPERAȚIONALE

3.1. Constatări principale și acțiuni recomandate

Constatări principale

Rezultatul imediat 6

- a) Autoritățile competente au acces la o gamă largă de informații financiare și alte informații relevante pentru a fi utilizate în anchetarea financiară a infracțiunilor predicat, SB, FT și în identificarea produselor infracțiunii. Autoritățile utilizează aceste informații într-o anumită măsură, deoarece anchetele paralele în unele domenii nu sunt întreprinse sau nu sunt întreprinse suficient de eficient (a se vedea IO.7) și calitatea RTS, analiza ONPCSB-UIF și promptitudinea schimbului de informații financiare necesită îmbunătățiri suplimentare.
- b) ONPCSB-UIF colectează informații financiare și de altă natură din bazele de date și rapoartele transmise de entitățile raportoare. ONPCSB-UIF are acces direct la toate registrele publice necesare pentru analiza sa operațională în dezvoltarea indiciilor și conexiunilor. STR-urile și alte rapoarte primite conțin, într-o anumită măsură, informații relevante și exacte care ajută ONPCSB-UIF în îndeplinirea atribuțiilor sale. ONPCSB-UIF a oferit îndrumări și sesiuni de formare utile pentru a ajuta entitățile raportoare în sarcinile lor de raportare. Există încă unele preocupări cu privire la calitatea RTS-urilor primite.
- c) Analiza și diseminările ONPCSB-UIF sprijină, într-o oarecare măsură, nevoile operaționale ale autorităților competente. Diseminările ONPCSB-UIF conțin informații din RTS, baze de date guvernamentale și analize, dar rareori se referă la potențiala infracțiune predicat. ONPCSB-UIF rareori solicită informații suplimentare în privința rapoartelor de la entitățile raportoare; acest lucru limitează profunzimea și calitatea analizei ONPCSB-UIF și utilitatea acesteia pentru AAL. În plus, lipsa resurselor IT și umane împiedică efectuarea unei analize de calitate.
- d) Din 2021 s-au alocat fonduri suplimentare semnificative pentru ONPCSB-UIF pentru a-și spori capacitatea tehnică și pentru a dezvolta și implementa un nou sistem dedicat de gestionare a spețelor. Funcția de analiză strategică este încă subdezvoltată și nu utilizează surse de date externe. Schimbul de informații financiare între autoritățile competente se realizează prin trimiterea de copii ale documentelor pe suport de hârtie prin curier militar, ceea ce nu este o metodă eficientă.
- e) Cooperarea ONPCSB-UIF cu AAL și procurorii este limitată. ONPCSB-UIF nu face parte din nicio echipă de anchetă formată, chiar și în cele mai complexe cazuri, și, prin urmare, nu este în măsură să furnizeze indicii și informații în timpul desfășurării anchetei cu excepția cazului în care răspunde solicitărilor scrise din partea autorităților de anchetă. Procurorii și AAL nu oferă ONPCSB-UIF feedback cu privire la calitatea și utilitatea diseminărilor sale. ONPCSB-UIF trimite sesizări procurorilor și AAL legate de domeniile lor de activitate, dar acestea nu sunt neapărat despre activitatea infracțională suspectată.
- f) ONPCSB-UIF are o relație bună de lucru cu BNR și ASF. Autoritățile fac schimb de informații pentru a îmbunătăți supravegherea entităților raportoare.

g) Deși autoritățile mențin unele statistici referitoare la RTS și alte rapoarte, primite și diseminate, sunt necesare statistici mai cuprinzătoare cu privire la aspecte relevante pentru eficacitatea și eficiența sistemelor CSB/CFT (a se vedea R.33).

Rezultatul imediat 7

a) Sistemul juridic din România are o legislație CSB/CFT care acoperă criteriile necesare în majoritatea privințelor. Autoritățile de aplicare a legii și de anchetă sunt coordonate de diferitele parchete. Fiecare tip de parchet are domenii specifice de responsabilitate. Nu toate parchetele desfășoară anchete și urmăriri penale SB în aceeași măsură. Unele se concentrează, în esență, aproape exclusiv pe infracțiunile predicat. Altele afirmă că ar avea de câștigat de pe urma mai multor resurse specializate și a sesiunilor de formare.

b) România este o jurisdicție relativ mare, cu o serie de diferite parchete și inspectorate de poliție. Între diferitele parchete a fost demonstrată comunicare, cooperare și coordonare sistematică insuficientă. În mod inevitabil, vor exista oportunități ratate în detectarea și anchetarea SB în cazul în care există deficiențe în integrarea sistemului de urmărire penală în ansamblu. Ancheta și urmărirea penală a SB nu este urmărită ca o prioritate în ansamblu.

c) Corupția internă, evaziunea fiscală, delapidarea și fraudă sunt anchetate și urmărite penal, la fel ca și infracțiunile de SB asociate. Cu toate acestea, există deficiențe grave în ceea ce privește faptul că spălarea altor produse din infracțiuni predicat răspândite nu este anchetată sau urmărită penal în mod adecvat. Traficul de persoane, inclusiv copii, fie pentru exploatare sexuală, fie pentru altă formă de exploatare este o infracțiune gravă, iar spălarea acelor venituri care sunt susceptibile de a fi substanțiale nu este urmărită în mod eficient. Același lucru se poate spune și despre SB asociată cu traficul de droguri și criminalitatea informatică. Anchetele paralele în aceste domenii nu sunt întreprinse la fel de des pe cât ar putea fi sau nu sunt întreprinse în mod eficient.

d) Estimarea brută dată este că mai puțin de 10% din condamnări apar în cazul în care ancheta este inițiată de un STR. Cererile CSB primite nu sunt tratate ca o resursă care dă naștere oportunităților de anchetare SB/FT. Autoritățile urmăresc acțiunile de SB a infracțiunilor predicat financiare interne, dar este probabil ca SB aferentă altor infracțiuni predicat interne sau spălarea banilor în România aferentă infracțiunilor comise în afara României să rămână nedepistate. Acestea sunt deficiențe grave în sistem, având în vedere contextul României.

e) Autoritățile române (cu foarte puține excepții) urmăresc doar cazurile unde autorul infracțiunii predicat este și autorul infracțiunii de SB (*autospălarea*). Terții asociați infracțiunii de SB sunt rareori anchetați, iar urmărirea penală pentru cazurile de SB de sine stătătoare sunt și mai rare. Acest lucru nu se datorează numai faptului că astfel de cazuri sunt mai dificil de judecat în instanță, rezultă din problema structurală că unele parchete și AAL au permisiunea de a ancheta SB numai dacă anchetarea acestui tip de infracțiune predicat se încadrează în sfera lor de competență. O speță unde este posibil a se dovedi din circumstanțe factice, obiective, că proprietatea este obținută ilicit (dar infracțiunea predicat în sine sau tipul de infracțiune nu a fost identificată) nu ar fi anchetată. România este echipată necorespunzător pentru a face față spălării produselor infracțiunilor predicat externe cu structuri complexe.

f) Atunci când există condamnări pentru SB, sancțiunile aplicate de instanță pentru infracțiunea SB sunt uneori insuficiente și nu sunt disuasive.

Rezultatul imediat 8

- a) România aplică în mod activ măsuri de confiscare a produselor infracționale și a instrumentelor/obiectelor infracțiunilor predicat interne pentru cele mai răspândite infracțiuni predicat, dar confiscarea efectivă a produselor din infracțiunile predicat și a veniturilor externe, situate în străinătate, nu a fost demonstrată. Confiscările în cazurile cu terți și a spețelor de SB de sine stătătoare sunt rare.
- b) Există o strategie în vigoare pentru recuperarea activelor. Cu toate acestea, resursele suplimentare pentru efectuarea anchetelor financiare, precum și îndrumarea și instruirea practică a procurorilor și AAL ar fi benefice pentru îmbunătățirea aplicării măsurilor de confiscare în cazuri complexe, inclusiv pentru confiscarea produselor infracțiunii care nu provin din țară sau au circulat în străinătate.
- c) Activele indisponibilizate sunt gestionate în mod eficient și, atunci când este necesar, sunt partajate cu omologii internaționali sau returnate victimelor. ANABI a demonstrat rezultate impresionante în perioada scurtă de timp care a trecut de la înființare.
- d) Confiscarea transportului transfrontalier de numerar suspect nu este urmărită ca obiectiv politic, iar numerarul detectat în mod fals sau valuta nedeclarată aferentă tranzacțiilor transfrontaliere detectate au valori scăzute, deși nu au fost detectate încălcări pentru tranzacțiile valutare/BNI efectuate prin intermediul serviciilor de poștă și transport marfă. Unele sancțiuni (amenzi sau confiscări) au fost aplicate pentru numerar fals/nedeclarat/suspect, dar acestea nu pot fi considerate ca fiind disuasive.
- e) În general, rezultatele confiscării la nivel național sunt în conformitate cu riscurile, însă politicile și prioritățile generale ale SB/FT doar într-o anumită măsură. Lipsa unor statistici cuprinzătoare și a unui mecanism de coordonare (a se vedea IO.1) împiedică potențialul țării de a evalua, identifica și aborda în mod corespunzător vulnerabilitățile sistemului de confiscare.

Acțiuni recomandate

Rezultat imediat 6

- a) Autoritățile ar trebui să acorde prioritate informațiilor financiare ca sursă din care să dezvolte probe și să urmărească veniturile ilicite aferente SB, infracțiunilor predicat asociate și FT și să crească semnificativ gradul de utilizare a informațiilor financiare.
- b) Autoritățile ar trebui să sporească potențialul schimbului electronic de informații pentru a accelera schimbul de informații financiare. ONPCSB-UIF ar trebui să își modifice practicile atunci când contactează entitățile raportoare și să solicite mai multe informații pentru a urmări RTS-urile depuse și, de asemenea, să solicite informații atunci când sursa de informații este o altă entitate raportoare sau o UIF externă.
- c) ONPCSB-UIF ar trebui să-și concentreze capacitatea pe SB/FT și infracțiunile predicat asociate pentru a merge dincolo de diseminarea informațiilor cu privire la un număr limitat de tranzacții, pentru a produce o analiză care este relevantă pentru cazurile mai complexe de SB, care implică modele sau scheme mai complexe de tranzacții între persoane conectate.
- d) ONPCSB-UIF ar trebui să-și sporească considerabil capacitățile umane și tehnice, inclusiv să investească mai mult în baze de date și instrumente de analiză terțe. Sistemele IT interne ar trebui să fie integrate cu baze de date externe, să cuprindă toate informațiile primite, structurate

și nestructurate, de la entitățile raportoare fără intervenție manuală și să ofere posibilitatea de a analiza toate rapoartele prezentate.

e) ONPCSB-UIF ar trebui să-și dezvolte în continuare funcția de analiză strategică. Aceasta ar trebui să fie echipată cu resurse umane și instrumente adecvate.

f) ONPCSB-UIF ar trebui să sporească calitatea RTS-urilor, printre altele, solicitând o încercare de a identifica infracțiunea predicat care stă la baza acesteia, făcând distincție între rapoartele privind infracțiunile SB, FT și infracțiunile predicat. Ar trebui să analizeze calitatea și cantitatea diferitelor tipuri de rapoarte realizate de diferite sectoare și să ofere feedback calitativ direct entităților raportoare pentru a crește calitatea raportării acestora. Autoritățile ar trebui să sporească în continuare activitățile de sensibilizare și conștientizare a sectoarelor cu risc ridicat care prezintă un număr scăzut de raportări și/sau o depistare scăzută a tranzacțiilor suspecte cu numerar.

g) ONPCSB-UIF ar trebui să își refacă mecanismul de analiză a RTS prin modificarea criteriilor de triaj și a punctajului pentru a însoți riscurile identificate în ENR dincolo de corupție și numerar.

h) Autoritățile ar trebui să îmbunătățească cadrul de cooperare și să se concentreze mai mult pe un proces de schimb de informații operaționale pentru a sprijini anchetarea penală în cazurile de SB și FT. AAL și procurorii ar trebui să fie încurajați să ofere feedback în timp util și acces la diseminări unice de-a lungul istoricului unui caz și, de asemenea, încurajați să ofere feedback periodic cu privire la calitatea diseminărilor.

Rezultatul imediat 7

a) Elaborarea unei strategii naționale de ansamblu de combatere a spălării banilor care să vizeze o abordare și o metodologie coerente în domeniul combaterii spălării banilor, care să ofere îndrumări detaliate în toate domeniile; în special, subliniind necesitatea ca anchetele privind principalele infracțiuni generatoare de venituri ilicite să fie însoțite de o anchetă paralelă privind combaterea spălării banilor.

b) Creșterea capacității anchetatorilor financiari de a efectua anchete financiare paralele pentru a ajuta autoritățile de anchetă. Asigurarea unor sesiuni de formare suplimentare pentru autoritățile relevante cu privire la efectuarea anchetelor complexe privind SB. Crearea unor orientări pentru anchetele și urmărirea penală pentru infracțiunile de SB de sine stătătoare și infracțiunile de SB asociate infracțiunilor predicat externe cu structuri complexe.

c) Creșterea numărului de anchete care pot fi urmărite, după caz, până la etapa de urmărire penală pentru spălarea produselor infracțiunilor predicat externe și a infracțiunilor predicat interne non-financiare semnificative (de exemplu, traficul de persoane, traficul de droguri și criminalitatea cibernetică).

d) Întocmirea de statistici în rândul diferitelor parchete pentru a înregistra anchetele, urmărirea penală și condamnările obținute în ceea ce privește cazurile SB, dar și care dintre acestea sunt declanșate de un RTS și infracțiunile predicat aferente. Se vor determina, de asemenea, cazurile individuale, care implică terți sau infracțiuni de sine stătătoare, astfel încât aceste statistici să poată fi utilizate pentru a identifica lacunele și ineficiențele în anchetarea și urmărirea penală a SB, care pot fi apoi abordate.

e) Valorificarea cererilor de asistență judiciară reciprocă (MLA) primite ca oportunități de anchetare și elaborarea instrucțiunilor/orientărilor în acest sens, inclusiv cu privire la modul în care cererile MLA ar putea declanșa anchete SB.

f) Elaborarea unei strategii și a unei politici pentru a aborda deficiența care împiedică anumite agenții de la anchetarea infracțiunilor de SB de sine stătătoare și asigurarea implementării acesteia.

Rezultatul imediat 8 (IO 8)

- a) Elaborarea orientărilor practice și asigurarea instruirii periodice a autorităților de urmărire penală cu privire la confiscarea produselor infracțiunii, inclusiv cu privire la:
- (i) confiscarea veniturilor din bunuri spălate, în special în următoarele scenarii: cazuri de SB de sine stătătoare, în care nu există o condamnare pentru o infracțiune predicat și cele cu un element transfrontalier (adică venituri din infracțiuni predicat externe spălate în România sau spălarea de fonduri ilicite generate în România);
 - (ii) confiscarea instrumentelor infracțiunilor;
 - (iii) confiscarea bunurilor cu valoare echivalentă;
 - (iv) confiscarea de la terți;
 - (v) urmărirea confiscării bunurilor aflate în străinătate; și
 - (vi) confiscarea valutei/BNI suspecte.
- b) Creșterea capacității anchetatorilor financiari de a efectua anchete financiare pentru a urmări activele și recuperarea acestora.
- c) Dezvoltarea unor instrumente IT suficiente pentru gestionarea bunurilor indisponibilizate și confiscate.
- d) Asigurarea dezvoltării profesionale continue a ofițerilor din cadrul ANV și elaborarea indicatorilor de risc relevanți pentru detectarea și urmărirea confiscării transportului transfrontalier cu numerar suspect ca obiectiv de politică prin verificarea declarațiilor privind circulația transfrontalieră a unor sume semnificative de numerar, care poate fi un indicator al spălării veniturilor provenite din infracțiuni principale externe, precum și a altor informații relevante disponibile (de exemplu, informații de la Poliția de Frontieră și ONPCSB-UIF).
- e) Remedierea deficiențelor tehnice identificate la criteriul 32.5 din Anexa privind conformitatea tehnică și sporirea aplicării sancțiunilor și confiscărilor legate de mișcările valutare transfrontaliere și instrumente negociabile la purtător declarate în mod fals sau nedeclarate.

208. IO-urile relevante luate în considerare și evaluate în acest capitol sunt IO.6-8. Recomandările relevante pentru evaluarea eficacității în cadrul acestei secțiuni sunt R.1, R. 3, R.4 și R.29-32 și elementele din R.2, 8, 9, 15, 30, 31, 34, 37, 38, 39 și 40.

3.2. Rezultatul imediat 6 (Informații financiare SB/FT)

209. Constatările AT se bazează pe statisticile limitate și alte informații relevante (inclusiv studii de caz) furnizate, precum și pe interviurile cu autoritățile competente.

3.2.1. Utilizarea informațiilor financiare și a altor informații

210. Autoritățile competente au acces la o gamă largă de informații financiare și alte informații cu ajutorul cărora să dezvolte dovezi și să urmărească veniturile infracționale din infracțiunea predicat sau spălarea ulterioară sau (într-o anumită măsură) FT.

211. Orice ofițer de poliție poate începe o anchetă SB. De îndată ce ancheta este înregistrată la parchet pentru a i se da un număr de caz, este desemnat un procuror. Chiar dacă a fost desemnat un procuror, o anchetă poate fi efectuată în întregime de poliție, dar este mult mai probabil ca procurorul să conducă ancheta. Diferitele tipuri de parchete au responsabilități specifice (a se vedea R.30) și anchetatori financiari care efectuează anchete financiare paralele în cauze penale (a se vedea IO.7).

212. Există o mare varietate de baze de date de stat pe care organele de anchetă, inclusiv poliția judiciară, și ONPCSB-UIF le pot accesa pentru a colecta informații financiare și alte informații relevante pentru a-și desfășura anchetele cu privire la infracțiunile principale, SB și FT. PÎCCJ primește și informațiile distribuite de ONPCSB-UIF.

213. AAL pot accesa informațiile de bază și de BR în timp util prin intermediul registrelor publice ținute de ONRC și MJ, privind persoanele juridice și un registru central al conturilor bancare administrate de ANAF (a se vedea IO.5). Anchetatorii au declarat că au folosit registrul conturilor bancare ca primă sursă cu care să identifice beneficiarii reali (BR) și (dacă este necesar) vor verifica suplimentar informațiile deținute atât de bănci, cât și de alte registre publice. Anchetatorii și procurorii au mai spus că pot accesa registrul bunurilor imobile, bazele de date fiscale și diferitele registre de active (de exemplu, vehicule, nave, aeronave etc.), toate acestea fiind surse utile pentru colectarea probelor. Deși AAL-urile nu au acces la baze de date terțe, acestea pot solicita aceste informații prin intermediul ONPCSB-UIF în măsura în care sunt disponibile pentru ONPCSB-UIF. AAL a evidențiat și în ENR ONPCSB-UIF ca una dintre sursele lor de obținere a informațiilor despre operatorii economici. AAL utilizează, de asemenea, în mod activ rețele internaționale cum ar fi Interpol, Europol și Camden Asset Recovery Inter-Agency Network (CARIN).

214. Interviuurile la fața locului au confirmat măsura în care sunt dispuse măsuri asiguratorii (înghețarea activelor – a se vedea IO.8) și unele dintre exemplele de caz furnizate (de exemplu, studiul de caz 3.3 din IO.7) au demonstrat că AAL au utilizat informații financiare și alte informații relevante pentru a căuta și colecta date sau informații privind comiterea infracțiunilor, identificarea persoanelor care le-au comis și identificarea bunurilor infracționale. Cu toate acestea, anchetele paralele în unele domenii nu au fost întreprinse sau nu au fost întreprinse suficient de eficient (a se vedea IO.7). Există, de asemenea, unele preocupări cu privire la calitatea RTS, calitatea analizei ONPCSB-UIF și oportunitatea schimbului de informații financiare (a se vedea mai jos). Astfel, se poate concluziona că AAL utilizează informațiile financiare și informațiile conexe numai într-o anumită măsură și sunt necesare îmbunătățiri suplimentare.

215. ONPCSB-UIF are acces direct la toate registrele publice necesare pentru analiza operațională implicată în dezvoltarea de indicii și conexiuni, dar numărul de stații de lucru necesare pentru accesarea unor baze de date (de exemplu, registrele BR și registrele persoanelor juridice) este limitat. Acest lucru îngreunează analizarea cu promptitudine deoarece analistul trebuie să dedice mai mult timp planificării activității decât ar fi altfel necesar.

216. ONPCSB-UIF are, de asemenea, acces la informații media adverse privind PEP externe, precum și la informații despre entitățile nerezidente din diferite jurisdicții printr-o bază de date terță, dar accesul la această bază de date a fost limitat la o singură licență și abia în 2022 a fost achiziționată o licență suplimentară. Având în vedere profilul de risc al României (nivel ridicat de corupție etc.), accesul limitat la astfel de baze de date restricționează eficacitatea activității analitice a ONPCSB-UIF.

217. Calitatea analizei ONPCSB-UIF este, de asemenea, afectată de un număr insuficient de solicitări de informații adresate entităților raportoare. De exemplu, ONPCSB-UIF nu monitorizează

rapoartele prezentate de bănci pentru a aduna informații despre CDD și tranzacțiile conexe, corespondența de afaceri, adresele IP etc., care sunt esențiale în depistarea și analiza rapoartelor de activitate suspectă. De asemenea, ONPCSB-UIF nu a furnizat exemple de caz, statistici sau informații privind cererile adresate entităților raportoare pe baza informațiilor primite din surse independente (de exemplu, informații furnizate de un denunțator sau de o altă unitate de informații financiare care ar fi trebuit să declanșeze o anchetă). Autoritățile au informat că astfel de cazuri sunt limitate, ceea ce pune sub semnul întrebării natura surselor de informare și calitatea analizei. O parte semnificativă a schimbului de informații între autoritățile competente se realizează prin trimiterea de copii pe suport de hârtie prin curieri militari. Acesta este un canal sigur, dar metoda are impact asupra promptitudinii colectării de informații și dovezi.

218. Declarațiile de numerar transfrontaliere pot fi accesate direct de către ONPCSB-UIF și sunt utilizate pentru a evidenția posibile noi indicii în timpul analizei operaționale individuale. Autoritățile nu au indicat că vreo anchetă SB/FT a fost declanșată de circulația transfrontalieră a numerarului.

219. Nu au fost disponibile statistici privind numărul de solicitări adresate diferitelor baze de date și entităților raportoare. Au fost furnizate câteva exemple de caz care au demonstrat tipul de verificări efectuate și informațiile utilizate de ONPCSB-UIF în elaborarea analizei lor în cazul în care a existat o activitate infracțională suspectă:

Studiu de caz 3.1: Delapidare în compania de telecomunicații deținută de stat

ONPCSB-UIF a primit un RTS de la o bancă la 9 februarie 2015, indicând faptul că o companie românească X, administrată de un cetățean grec, a primit transferuri semnificative de la o companie românească de telecomunicații deținută de stat, cu denumirea Y. ONPCSB-UIF a verificat diferite baze de date și a analizat extrasele bancare, identificând că tranzacțiile din cont nu corespundeau situațiilor financiare depuse de companie. De asemenea, ONPCSB-UIF a analizat rapoartele aferente, a solicitat informații suplimentare de la o unitate de informații financiare externă și a identificat un flux circular de fonduri.

Analiza ONPCSB-UIF a identificat faptul că societatea Y a obținut servicii de la societatea privată X pentru a vinde coduri pentru timpul de emisie în termeni deosebit de nefavorabili și ar fi putut obține aceleași servicii fără a utiliza societatea X ca intermediar. Conducerea societății Y nu a plătit la timp serviciile, rezultând plăți suplimentare de dobânzi și compensații prin intermediul Biroului Executorului Judecătoresc. Fondurile delapidate (aproximativ 6 389 520 euro) au fost canalizate prin conturi ale unei rețele de companii românești și străine, controlate de același cetățean grec. ONPCSB-UIF și-a diseminat analiza către PÎCCJ la 16 octombrie 2015. La 3 octombrie 2017, DNA a inițiat o anchetă penală împotriva unui director al societății Y. Cazul a fost închis din cauza unei decizii obligatorii a Curții Constituționale a României privind aplicarea termenului de prescripție. Cu toate acestea, 2 393 000 EUR au fost confiscați la 22 februarie 2021 prin confiscare specială.

Studiu de caz 3.2: Persoane fizice care utilizează prestatori de servicii de plată (PSP) pentru transferuri internaționale cu suspiciune de FT.

În 2017, ONPCSB-UIF a primit două RTS de la un PSP cu suspiciune de FT care rezultă din tranzacții în care mai multe persoane (cu domiciliul în România) au efectuat mai multe transferuri (în valoare totală de aproximativ 17 000 EUR) către persoane fizice situate în Egipt, Tunisia și Turcia. Printre beneficiari s-a numărat o persoană (persoana A), care a fost – potrivit informațiilor din surse deschise – arestată anterior (în India) pentru strângere de fonduri pentru Statul Islamic. PSP a identificat, de asemenea, 8 transferuri de intrare în valoare de aproximativ 4 500 EUR către persoanele posibil legate de persoana A.

ONPCSB-UIF a efectuat verificări și a identificat expeditorii, inclusiv faptul că aceștia au utilizat mai multe conturi în bănci românești cu depuneri, retrageri și încasări de numerar din Franța și transferuri ulterioare în Tunisia. Informațiile despre rețeaua de persoane legate de potențiala FT au fost transmise către PÎCCJ și SRI la 10 noiembrie 2017.

Ancheta SRI a confirmat legătura persoanei A cu contribuția financiară către Statul Islamic și că unul dintre expeditorii fondurilor către persoana A a fost un cetățean tunisian (persoana B) care locuiește în România, care a prezentat un grad ridicat de radicalizare islamică și propagandă online în beneficiul ISIS. Persoana B a fost declarată non grata timp de 10 ani de către Curtea de Apel București la 1 august 2017 și forțată să părăsească România. Autoritățile române au comunicat partenerilor străini rezultatele anchetei privind persoana B. În ceea ce privește celelalte persoane implicate în acele tranzacții, autoritățile de anchetă au concluzionat că acestea nu au fost efectuate în scopul FT.

220. Nu sunt întocmite statistici privind RTS care să conducă la rechizitorii și condamnări. Estimarea brută dată de autorități este că mai puțin de 10% din condamnările SB apar în cazul în care ancheta este inițiată de un RTS. Motivele posibile pentru ca RTS să declanșeze anchete în doar 10% din cazurile care duc la o condamnare SB includ următoarele: (i) anchetele paralele în unele domenii nu sunt întreprinse la fel de des pe cât ar putea fi sau nu sunt întreprinse în mod eficient (a se vedea IO.7); și (ii) calitatea rapoartelor de caz diseminate de ONPCSB-UIF care necesită îmbunătățiri (a se vedea mai jos în secțiunea 3.2.3).

3.2.2. RTS-uri și alte rapoarte primite și solicitate de autoritățile competente

221. ONPCSB-UIF este autoritatea centrală care primește, evaluează, analizează și diseminează RTS-urile de la entitățile raportoare. Dispune de două sisteme de raportare on-line: unul pentru instituțiile de credit; al doilea pentru restul entităților raportoare. ONPCSB-UIF primește patru tipuri de rapoarte: (i) rapoarte de tranzacții suspecte (RTS); și (ii) trei tipuri de rapoarte bazate pe praguri – RTN (tranzacții în numerar de 10 000 EUR sau mai mult), rapoarte de transfer extern (RTE) (tranzacții transfrontaliere de 10 000 EUR sau mai mult) și rapoarte de transfer de fonduri (RTF) (tranzacții de remitere de bani de 2 000 EUR sau mai mult).

222. ONPCSB-UIF primește RTS-uri care, într-o anumită măsură, conțin informații relevante și exacte care ajută ONPCSB-UIF în îndeplinirea atribuțiilor sale. ONPCSB-UIF a publicat în mod regulat orientări relevante, tipologii și a efectuat cursuri de formare în efortul de a crește gradul de conștientizare a riscurilor entităților raportoare și de a sublinia importanța depunerii de rapoarte adecvate care să identifice și să evalueze tranzacțiile suspecte și cu risc ridicat.

223. Până la mijlocul anului 2019 a existat o opțiune de a trimite rapoarte în format hârtie și o proporție semnificativă de entități raportoare au ales această opțiune (a se vedea statisticile de mai jos). Deși de la mijlocul anului 2019, toate rapoartele au fost trimise electronic, ONPCSB-UIF încă le listează și introduce unele informații manual în baza sa de date. Această practică încetinește analiza RTS și permite potențiale erori care pot împiedica identificarea activității suspecte și descoperirea de tipologii atunci când sunt corelate cu rapoarte bazate pe praguri.

224. Autoritățile nu păstrează statistici cu privire la tipurile de conținut ale RTS primite, inclusiv câte dintre ele se referă doar la infracțiunile predicat și, dacă un RTS se referă la SB, care infracțiune predicat este suspectată a fi conectată SB. Deoarece nu există nicio obligație de a distinge în RTS dacă suspiciunea se referă la SB/FT și/sau la infracțiunile predicat asociate, câmpul RTS care descrie suspiciunea este adesea completat în termeni generali care nu descriu în amănunt natura suspiciunii de SB/FT sau a infracțiunii predicat subiacente suspectate. ONPCSB-UIF trebuie să stabilească în mare măsură care ar putea fi activitatea infracțională subiacentă. Acest lucru face dificilă detectarea de către ONPCSB-UIF a raportărilor întârziate și defensive. Din exemplele de RTS furnizate AT, pragul de raportare pare să fie scăzut și indică o tendință de a raporta doar ceea ce este neobișnuit, mai degrabă decât în cazul în care se suspectează o activitate infracțională. Deși România este considerată ca având un risc ridicat de corupție, este de remarcat faptul că autoritățile nu au detectat niciun caz de informare în cazul în care au fost depuse RTS-uri.

Tabelul 3.1: Numărul de RTS depuse de entitățile raportoare pe suport de hârtie și în format electronic

Entități raportoare	2017	2018	2019	2020	2021
Numărul total de RTS	12 683	11 993	15 841	19 468	15 368
RTS-uri prezentate pe suport de hârtie	5 240	4 920	2 610	0	0
% RTS prezentate pe hârtie	40,7%	41%	16,5%	0	0

RTS-uri

225. În perioada de evaluare (2017-2022 al doilea trimestru), RTS au fost depuse predominant de către bănci și operatorii MVTS/IP (a se vedea tabelul 3.2). Numărul rapoartelor prezentate de bănci a crescut între 2017 și 2022 cu 79%. Sucursalele băncilor externe din România prezintă proporțional mai multe RTS în comparație cu băncile autohtone. Potrivit ONPCSB-UIF, sucursalele externe depun rapoarte defensive de teama măsurilor de aplicare a supravegherii. Numărul rapoartelor transmise de operatorii MVTS/IP a scăzut între 2017 și 2022 cu 35%. Având în vedere că cel mai mare risc de SB din țară rezultă din utilizarea numerarului (a se vedea capitolul 1 (IO.1)), scăderea numărului de rapoarte transmise de operatorii MVTS/IP nu este în concordanță cu riscul de țară (scăderea a avut loc deja înainte de pandemia COVID-19 și, prin urmare, nu ar fi putut avea legătură cu carantina).

226. Numărul de RTS depuse de notari a scăzut considerabil în ultimii ani. Acest lucru a fost atribuit de către ONPCSB-UIF schimbărilor de comportament și scăderii numărului de proiecte de construcții din cauza pandemiei Covid-19.

227. Al patrulea cel mai mare raportor care, la fel ca sectorul MVTS/IP, se ocupă cu numerar, sunt casele de schimb valutar. Nivelul de raportare al caselor de schimb valutar a scăzut cu 97% între 2017 și 2021 (de la 638 la 17 rapoarte). Având în vedere că aceste case de schimb valutar raportează semnificativ mai multe tranzacții în numerar în RTN decât operatorii MVTS, este posibil ca un număr semnificativ de tranzacții suspecte să fi rămas nedepistate și neraportate. ONPCSB-UIF a explicat, de asemenea, că numărul mare de rapoarte de la casele de schimb valutar din 2017 se refereau la un singur operator și de fapt nu aveau legătură cu suspiciunea.

228. RTS raportate de diferite DNFBP au fost în mod constant sub nivelurile așteptate, având în vedere contextul de risc al României. Se remarcă faptul că România a finalizat și a adoptat prima ENR abia în 2022 și, prin urmare, că entitățile raportoare nu au fost în măsură să evalueze dacă raportarea lor este în conformitate cu evaluarea riscului țării (a se vedea IO.1). ENR a identificat utilizarea companiilor fictive, utilizarea „intermediarilor” în înființarea companiei și riscul ridicat prezentat de furnizorii de servicii ai companiei. Cu toate acestea, nivelurile de raportare ale celor implicați în înființarea persoanelor juridice, inclusiv avocați și contabili, sunt mult sub ceea ce s-ar putea aștepta. Deși sectorul imobiliar este evaluat ca fiind cu risc ridicat în ENR, reprezentanții acestui sector au depus mai puțin de 10 RTS pe parcursul întregii perioade de evaluare. Interesant, datele arată că VASP-urile depuneau RTS-uri la ONPCSB-UIF din 2017, deși VASP-urile nu erau atunci reglementate și au devenit entități raportoare abia la 15 iulie 2020. Nivelurile de raportare sunt luate în considerare și la capitolul 5 (IO.4).

229. Nu au fost disponibile statistici pentru RTS depuse în cazul în care suspiciunea a fost FT. Autoritățile au declarat că numărul total de rapoarte legate de FT (cu suspiciunea identificată ca fiind a FT fie de către entitatea raportoare, fie de către ONPCSB-UIF) a fost mic. Majoritatea acestor rapoarte au provenit de la operatorii MVTS și au fost legate de tranzacții cu jurisdicții cu risc ridicat, iar alte sectoare au raportat foarte rar suspiciuni FT. Numărul scăzut de rapoarte în care suspiciunea a fost FT ar putea fi, de asemenea, legat de nivelul mai scăzut de conștientizare cu privire la FT în acest domeniu (a se vedea IO.4).

Tabelul 3.2: Numărul de RTS depuse de entitățile raportoare

Entități raportoare	2017	2018	2019	2020	2021	30.06.2022
Bănci	6 185	7 182	10 269	12 883	11 097	5 827
Creditori/leasing	4	3	21	11	12	11
Operatori MVTS/PI	4 570	3 047	3 641	4 930	2 959	1 548
Emiterea sau gestionarea mijloacelor de plată	23	0	0	0	18	1
Firmele de valori mobiliare	47	11	28	55	10	4
Scheme de plasament colectiv	0	0	0	0	0	0
Companii de asigurări de viață	30	38	59	32	26	8
Case de schimb valutar	638	70	52	24	17	134
Alte IF	0	0	0	0	11	1
Lichidatori judiciari	3	0	0	0	1	1
Alte instituții financiare nebankare	33	0	76	13	21	10
Cazinouri	1	0	0	5	1	0
Furnizori de servicii de jocuri de noroc	0	0	1	34	105	72
Agenți imobiliari și dezvoltatori imobiliari	0	0	0	0	6	0
DPMS	0	0	0	0	0	0
Avocați	7	2	2	3	4	1
Notari (UNPR)	813	1 090	1 193	762	567	274
Alți profesioniști independenți din domeniul juridic	0	0	0	0	0	0

Contabili (CECCAR) (inclusiv auditori/ evaluatori)	10	1	5	9	11	0
TCSP	0	0	0	0	0	0
VASP	2	13	2	2	4	2
Alte persoane juridice care comercializează bunuri	15	34	11	5	2	0
Ministerul Public	139	133	76	61	60	14
MAI	87	81	87	93	120	69
MF (ANAF)	72	47	31	45	25	7
BNR	100	192	246	475	248	76
ASF	3	4	0	4	1	1
Petiții	37	27	19	8	16	10
Analiza proprie ONPCSB-UIF	43	10	12	9	14	110
Alte instituții	1	7	6	5	12	4
Guvern	0	1	4	0	0	0
TOTAL	12863	11993	15841	19468	15368	8185
<i>Incl. rapoartele întocmite în baza regimului de consimțământ</i>	326	431	613	1 147	1 532	749

230. România a introdus, de asemenea, un regim de consimțământ în care entitățile raportoare solicită feedback de la ONPCSB-UIF înainte de a executa o tranzacție. Tendința pozitivă a rapoartelor în cadrul regimului de consimțământ ar putea indica adoptarea unor proceduri mai bune, o conștientizare sporită din partea entităților raportoare cu privire la tranzacțiile SB/FT și soluții mai avansate de monitorizare tehnică pentru detectarea activităților suspecte. ONPCSB-UIF a informat, de asemenea, că a observat raportarea defensivă în cazurile în care entitățile raportoare au raportat tranzacții de 1 euro sau mai multe tranzacții consecutive efectuate de același client sau situații unde tranzacțiile sunt în conformitate cu activitatea comercială a clientului. De asemenea, au existat rapoarte duplicate privind aceleași tranzacții (tranzacții de intrare și de ieșire de la doi clienți) de către aceeași entitate raportoare. Majoritatea acestor tipuri de RTS provin de la bănci. Având în vedere contextul de risc și utilizarea pe scară largă a numerarului, alte sectoare ar trebui să poată detecta, suspenda și raporta mai multe tranzacții suspecte înainte de a fi executate.

Tabelul 3.3: Tranzacții care acoperă regimul de consimțământ raportate la ONPCSB-UIF

Entități raportoare	2017	2018	2019	2020	2021	30.06.2022
Bănci	277	393	549	1085	1492	755
Firme de leasing	0	0	0	0	3	9
Operatori MVTS/IP	27	9	43	31	7	1
IEME	0	0	0	0	1	0
Firmele de valori mobiliare	0	1	0	3	1	0
Alte IF nebancale	0	0	0	1	0	0
Asigurări	17	26	19	23	9	4
Notari	2	0	2	0	3	1
Cazinouri și jocuri de noroc	1	0	0	4	16	0
Contabili, auditori, evaluatori, consultanți de afaceri	1	0	0	0	0	0
VASP	1	2	0	0	0	0
Total	326	431	613	1 147	1 532	770

Număr de tranzacții suspendate în cadrul regimului de consimțământ	232	295	430	781	133	6
---	-----	-----	-----	-----	-----	---

231. În 2021, entitățile raportoare au depus în total 15 368 RTS, iar dintre acestea, 1 532 (10%) au fost rapoarte în cadrul regimului de consimțământ în care tranzacția a fost deja blocată de entitatea raportoare însăși sau în care a apelat la ONPCSB-UIF pentru a bloca fondurile. Cu o marjă considerabilă, majoritatea RTS realizate în cadrul regimului de consimțământ provin de la bănci. De-a lungul anilor, ponderea acestor rapoarte de la operatorii MVTs a scăzut, dar acest lucru reproduce tendința generală în ceea ce privește numărul de RTS și RTN depuse de sectorul respectiv.

232. ONPCSB-UIF este în măsură să blocheze o tranzacție timp de 48 de ore și să o extindă pentru încă 72 de ore cu permisiunea parchetului. Dacă suspiciunea persistă, se deschide o anchetă penală și se confiscă fondurile în cadrul procedurilor penale. Din cele 1 532 de rapoarte din cadrul regimului de consimțământ, entitățile raportoare au blocat 50 de tranzacții, iar ONPCSB-UIF a blocat alte 133 de tranzacții (aproximativ 9% din RTS-urile în regim de consimțământ) timp de 48 de ore. PÎCCJ a prelungit suspendarea în 8 cazuri (aproximativ 0,5% din RTS-urile în regim de consimțământ). Nu există statistici cu privire la numărul de cazuri de acest tip în care fondurile au fost în cele din urmă sechestrate și confiscate în cadrul procedurilor penale. În plus, ONPCSB-UIF nu a amânat niciodată o tranzacție atunci când a identificat ea însăși o activitate suspectă.

233. Numărul tranzacțiilor suspendate a scăzut semnificativ în 2021. Acest model reflectă scăderea considerabilă a raportării suspiciunii de SB/FT către parchete (a se vedea mai jos în secțiunea 3.2.3). Autoritățile au informat că această scădere la nivelul tranzacțiilor suspendate a fost convenită între autorități pentru a evita riscul ca proprietarii fondurilor să fie informați și, prin urmare, să dăuneze anchetelor potențiale. Mecanismul de amânare nu este utilizat în mod eficient, iar drepturile de amânare ale ONPCSB-UIF nu oferă o soluție eficientă pentru suspendarea activelor infracționale pentru imobilizare și confiscare ulterioară.

234. ONPCSB-UIF a început să ofere feedback trimestrial entităților raportoare și autorităților de supraveghere prudențială cu privire la tranzacțiile care fac obiectul regimului de consimțământ în 2021. Deși acest feedback trimestrial conținea elemente calitative, era predominant de natură cantitativă și, prin urmare, nu a furnizat informații relevante pentru aceștia pentru a permite îmbunătățirea activității lor de raportare. În cursul anului 2021, ONPCSB-UIF a furnizat feedback de 96 de ori, iar notificările au fost distribuite aproape uniform între diferite sectoare.

Alte forme de raportare (RTN, prag și raportare obligatorie etc.)

235. Entitățile raportoare au o responsabilitate suplimentară de a raporta tranzacțiile care nu prezintă niciun indicator de suspiciune. Toate entitățile raportoare au datoria să raporteze la ONPCSB-UIF tranzacțiile în numerar (RTN) în lei sau în valută, care sunt egale cu sau depășesc echivalentul a 10 000 EUR (până la sfârșitul anului 2019, pragul a fost echivalentul a 15 000 EUR) fie în tranzacții unice, fie în tranzacții conexe. În plus, instituțiile de credit și FI trebuie să depună RTE în și din conturi în lei sau în valută, care sunt egale cu sau mai mari decât echivalentul a 10 000 EUR (până la sfârșitul anului 2020 a fost echivalentul a 15 000 EUR) fie în tranzacții unice, fie în tranzacții conexe. De asemenea, expeditorii de bani trebuie să depună RTF care sunt egale cu sau mai mari decât echivalentul a 2 000 EUR. Un singur raport de tranzacție în numerar ar putea conține mai multe tranzacții.

Tabelul 3.4: Numărul de RTN-uri depuse de entitățile raportoare

	2017		2018		2019	
	RTN	Nr. de tranzacții	RTN	Nr. de tranzacții	RTN	Nr. de tranzacții
Bănci	4210	8 049 797	4030	7 818 133	4580	8 168 695
Operatori MVTS	45	855	64	1 020	54	570
Case de schimb valutar	2736	8 796	2641	10 364	6013	11 848
Alte IF nebankare	139	588	152	868	527	2 062
Jocuri de noroc	160	297	168	203	643	772
Cazinouri	247	2 781	328	2 942	337	1 184
Notari	1666	96	1243	81	1279	488
Alte DNFBP	0	0	2	2	3	3
Altele	513	2 730	343	2 407	579	775
Total	9716	8 065 940	8971	7 836 020	14015	8 186 396

	2020		2021		30.06.2022	
	RTN	Nr. de tranzacții	RTN	Nr. de tranzacții	RTN	Nr. de tranzacții
Bănci	5682	8 759 898	5798	1 0868 059	2814	5 517 870
Operatori MVTS	113	2 452	251	1 803	31	114
Case de schimb valutar	7724	12 892	4892	27 534	448	2 399
Alte IF nebankare	2777	3 227	1690	9 423	529	6 015
Jocuri de noroc	1447	1 603	2632	8 416	1869	5 957
Cazinouri	43	188	726	4 433	383	3 276
Notari	3117	664	204	807	95	423
Alte DNFBP	1	1	4	4	0	0
Altele	55	690	294	2 402	122	882
Total	20959	8 781 615	16491	10 922 881	6291	5 536 936

236. Statisticile de mai sus arată un număr semnificativ de tranzacții cu numerar efectuate în România. Scăderea numărului de RTN depuse de operatorii MVTS urmează o tendință de scădere a numărului de RTS realizate de același sector. Deși numărul RTN-urilor efectuate de alte IF-uri nebankare a scăzut în ultimii ani, numărul tranzacțiilor din rapoarte a crescut semnificativ. Numărul RTN-urilor de la casele de schimb valutar a scăzut semnificativ în prima jumătate a anului 2022. Numărul substanțial de RTN-uri și tranzacții asociate în cazinouri nu este în concordanță cu numărul redus de RTS depuse de sector. Numărul mai mare de RTN-uri pentru tranzacții înainte de 2021 pentru notari se datorează faptului că până la jumătatea anului 2020 majoritatea a trimis RTN-uri nu prin sistemul electronic de raportare, ci sub diferite forme și, prin urmare, statisticile privind numărul de tranzacții nu sunt exacte. ONPCSB-UIF a explicat că numărul RTN-urilor de la notari a scăzut din 2019 din cauza restricțiilor de acceptare a plăților în numerar pentru anumite tranzacții, iar numărul mai mic de rapoarte de la cazinouri în 2020 a fost legat de carantina Covid-19.

Tabelul 3.5: Numărul de RTE depuse de entitățile raportoare

	2017		2018		2019	
	RTE	Nr. de tranzacții	RTE	Nr. de tranzacții	RTE	Nr. de tranzacții
Bănci	3 792	2 901 925	3 678	3 485 671	4 146	3 983 971
Sucursalele din România ale băncilor externe	775	355 521	711	410 825	689	52 4832
Sucursala română a IF externe	0	0	0	0	15	4738
Altele	0	0	0	0	0	0
Total	4 567	3 527 446	4 389	3 896 496	4 850	4 513 541

	2020		2021		30.06.2022	
	RTE	Nr. de tranzacții	RTE	Nr. de tranzacții	RTE	RTE
Bănci	4 877	2 436 534	5100	3 643 098	2 426	2079787
Sucursalele din România ale băncilor externe	1017	1 363 756	1112	1 784 276	555	985704
Sucursala română a IF externe	83	8 635	N/A	6 882	31	3228
Altele	3	4	71	21	304	918
Total	5 980	3 808 929	6283	5 434 277	3 316	3069637

237. Instituțiile de credit și IF sunt obligate să prezinte RTE. Deși este de înțeles că cea mai mare parte a RTE va proveni de la bănci, numărul scăzut de RTE de la alte IF ar putea însemna că acestea nu își pot îndeplini obligațiile de raportare RTE sau nu pot identifica tranzacțiile conexe sau ambele. Deoarece aceste IF au conturi în bănci, RTE de la bănci vor include majoritatea operațiunilor de transfer extern efectuate de alte IF, cu limitarea că băncile nu pot detecta tranzacțiile aferente ale clienților individuali ai IF.

Tabelul 3.6: Numărul de RTF depuse de operatorii MVTs

	2017	2018	2019	2020	2021	30.06.2022
	RTF	RTF	RTF	RTF	RTF	RTF
Numărul de rapoarte	0	0	0	0	392	371
Număr de tranzacții	0	0	0	0	8 839	14 412

238. Începând cu luna mai 2021, operatorii MVTs trebuie, de asemenea, să depună RTF la ONPCSB-UIF care sunt egale cu sau mai mari decât echivalentul a 2 000 EUR (până la jumătatea anului 2021 RTF au fost raportate în formatul prevăzut pentru RTN). În timp ce numărul de tranzacții efectuate de operatorii MVTs a crescut între mijlocul anului 2021 și mijlocul anului 2022, numărul de RTF a scăzut ușor în aceeași perioadă. Potrivit ONPCSB-UIF, ar putea exista mai multe motive pentru aceasta: înregistrarea de noi rapoarte;

tranzacții mai vechi care decurg din corecțiile rapoartelor anterioare; și opțiunea ca entitățile raportoare să cumuleze mai multe tranzacții într-un singur raport.

239. ONPCSB-UIF colectează date statistice despre numărul de RTN/RTE/RTF și numărul de tranzacții și valoarea fondurilor acoperite. Rapoartele RTN/RTE/RTF sunt evaluate prin analiză operațională în cazul în care aceleași entități sunt raportate în RTS, iar RTS face obiectul unei analize aprofundate. RTN-urile/RTE-urile/RTF-urile sunt utilizate pentru a dezvolta tipologii și pentru a face trimiteri încrucișate cu declarațiile de numerar depuse la trecerea frontierei, iar prezentarea statistică este prevăzută în rapoartele anuale de activitate întocmite de ONPCSB.

240. Băncile reprezintă majoritatea RTN/RTE, iar raportarea acestora a crescut ușor de-a lungul anilor. Raportarea de către casele de schimb valutar, precum și de cazinouri și operatorii de jocuri de noroc a crescut, de asemenea, de-a lungul anilor, iar acest lucru corespunde contextului de risc al țării și utilizării semnificative a numerarului în activitățile de zi cu zi. În cazul în care entitățile raportoare identifică elemente suspecte în ceea ce privește tranzacțiile în numerar peste prag, acestea trebuie să depună un RTS în plus față de un RTN. După cum se poate observa dintr-o comparație a RTS și a altor tipuri de rapoarte, există o neconcordanță semnificativă, arătând că este posibil ca mai multe sectoare, inclusiv operatorii MVTs, casele de schimb valutar și operatorii de jocuri de noroc să fi depus rapoarte bazate pe praguri și totuși să nu fi reușit să identifice unde ar trebui să existe suspiciuni și să depună suplimentar un RTS. Acest lucru ar putea indica o sub-raportare. De asemenea, ONPCSB-UIF nu a analizat posibile cazuri de neraportare sau denunțare.

Declarații transfrontaliere

241. ONPCSB-UIF are acces direct la baza de date a ANAF, unde sunt înregistrate declarațiile transfrontaliere de numerar și BNI. În plus, ANV depune RTS-uri la ONPCSB-UIF dacă suspectează infracțiuni de SB/FT cu privire la intrarea sau ieșirea transfrontalieră de numerar din UE.

Tabelul 3.7: Declarații și nedeclarații identificate privind numerarul și BNI de către ANV

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Total
Declarații de numerar transfrontaliere	1 461	1 422	1 187	664	995	2 207	7 936
Suma în declarații (EUR)	186 322 356	217 145 008	80 845 452	48 390 096	87 453 001	228 336 697	848 492 610
Cazuri nedeclarate identificate	22	17	17	6	6	4	72
Suma în nedeclarații (EUR)	564 442	111 141	155 324	130 368	60 951	1 638 540	2 660 766
Cazuri cu suspiciune SB/FT raportate la ONPCSB-UIF ***	4	9	0	2	0	2	17

*Până la 30 iunie 2022.

** Până la 3 iunie 2021, toate cazurile de declarare, nedeclarare și suspiciuni au fost trimise la ONPCSB-UIF pe suport de hârtie. După 3 iunie 2021, ANC înregistrează informațiile obținute și le transmite către ONPCSB-UIF în format electronic prin intermediul modulului CASH + al aplicației OLAF – AFIS.

***Suspiciune legată numai de numerarul declarat.

242. Numărul de cazuri de numerar nedeclarat identificate este mic, iar numărul de cazuri identificate în care a existat suspiciune de SB și un raport întocmit către ONPCSB-UIF a fost în cifre unice pe tot parcursul perioadei de evaluare. Nu au fost identificate cazuri cu o

suspiciune de FT. ANV a informat că nu are tipologii și indicatori de risc mai mari pentru evaluarea cărăușilor de bani (a se vedea IO.4. 8). Având în vedere utilizarea pe scară largă a numerarului în economia românească, precum și faptul că țara se află pe ruta de contrabandă din Balcanii de Vest și are frontiere cu mai multe state membre din afara UE, numărul de cazuri nedeclarate identificate și numărul de cazuri în care a existat suspiciune de SB/FT sunt foarte scăzute și nu sunt în concordanță cu riscurile SB/FT ale țării. Acestea fiind spuse, România a introdus de la mijlocul anului 2021 o cerință legală care depășește standardele de declarare a metalelor și pietrelor prețioase care valorează peste 10.000 de euro și care au fost preluate la frontiera externă a UE. Și în acest caz, ANV nu a identificat încă niciun caz de nedeclarare.

3.2.3. Nevoile operaționale susținute de analiza și diseminarea UIF

243. Analiza și diseminările ONPCSB-UIF sprijină într-o oarecare măsură nevoile operaționale ale autorităților competente. Diseminările ONPCSB-UIF sunt structurate și conțin informații din RTS, baze de date naționale și o analiză, dar rareori se referă la potențiala infracțiune predicat. Lipsa resurselor IT și umane împiedică calitatea efectuării analizei.

244. Numărul total de rapoarte care sunt diseminate în continuare este modest, după cum se poate observa din tabelul de mai jos.

Tabelul 3.8: Numărul de cazuri diseminate diferitelor autorități:

	2017	2018	2019	2020	2021	30.06.2022
Numărul total de RTS primite de la entitățile raportoare	12863	11993	15228	19468	15368	8185
Cazuri SB/FT transmise către PICCJ	675	622	516	674	203	20
Cazuri FT transmise către SRI*	5	11	11	0	24	19
Suspiciunea altor infracțiuni transmise către AAL	569	502	432	542	709	400
Cazuri transmise la IGPR*	-	-	-	-	583	396
Cazuri diseminate către PICCJ și DIICOT*	-	-	-	-	124	4
Cazuri transmise la DNA*	-	-	-	-	2	-
Numărul total de cazuri diseminate	1 249	1 135	959	1 216	1 645	839

*Din numărul total de cazuri transmise.

245. Tabelul 3.8 de mai sus descrie numărul de cazuri transmise diferitelor autorități (mai multe detalii despre conținutul cazurilor transmise sunt explicate mai jos). Statisticile furnizate compară numărul de RTS primite cu numărul de cazuri transmise și, prin urmare, gradul de utilizare a RTS nu poate fi calculat, deoarece calculele nu reflectă cu exactitate numărul de RTS transmise, deoarece un caz transmis ar putea conține mai multe RTS, precum și rapoarte bazate pe praguri, care sunt legate de aceiași subiecți. Autoritățile au informat că aproximativ 70-90% din diseminări au fost inițiate ca anchete penale care rareori au ajuns să fie urmărite penal cu posibilitatea unei condamnări, indicând calitatea modestă a RTS. Scăderea semnificativă a rapoartelor de caz SB/FT diseminate către PICCJ în 2021 și scăderea ulterioară în 2022 este rezultatul întâlnirilor și discuțiilor dintre ONPCSB-UIF

și PICCJ cu scopul de a se concentra asupra cazurilor mai complexe de SB/FT și de a spori utilitatea diseminării cazurilor către autoritățile judiciare. Analiza posibililor infracțiuni predicat, care a fost transmisă anterior și parchetelor pentru inițierea urmăririi penale, sunt (din mai 2022) diseminate către organele abilitate cu funcții de conducere pentru informare. Impactul acestei schimbări în procesul de diseminare asupra numărului de urmăririi penale și rechizitorii nu poate fi încă determinat, deoarece anchetele sunt lungi și încă în curs de desfășurare. Pe partea pozitivă, un indicator al calității analizei de către ONPCSB-UIF este numărul considerabil de diseminări spontane către omologii străini (a se vedea IO.2).

246. Scăderea semnificativă a diseminării cazurilor în care SB/FT este suspectată din 2021 (a se vedea tabelul 3.8) și însoțită de o creștere a diseminării în care sunt suspectate alte infracțiuni decât SB/FT. Acest lucru poate fi explicat prin faptul că o cantitate semnificativă de resurse ale ONPCSB-UIF sunt blocate în analizarea informațiilor financiare despre alte infracțiuni diverse și nu sunt dedicate funcției de bază a unei UIF, care îmbogățește informațiile financiare în legătură cu SB, infracțiunile predicat asociate și FT.

247. Cifrele pentru diseminarea cazurilor legate de suspiciunea FT sunt scăzute. Autoritățile nu au întocmit și publicat o listă a țărilor FT cu risc mai ridicat și există o mai mică conștientizare și îndrumare cu privire la acest subiect. Autoritățile au explicat că toate rapoartele cu o conexiune FT sunt diseminate către SRI.

248. De asemenea, trebuie remarcat faptul că, până la adoptarea Legii revizuite privind combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului la mijlocul anului 2019, ONPCSB-UIF a operat o „sesiune plenară”, care a constatat din reprezentanți ai MF, MJ, MAI, PICCJ, BNR, Curtea de Conturi și ASF. Plenul a fost o structură decizională numită pe o perioadă de 5 ani, prin hotărâre a Guvernului, la propunerea instituțiilor reprezentate. Una dintre sarcinile principale ale Plenului a fost aprobarea analizei efectuate de ONPCSB-UIF înainte de transmiterea către autoritățile judiciare. Întrucât Plenul a avut autoritatea de a amâna și de a respinge diseminarea analizelor de caz, acesta a interferat direct cu autonomia și independența operațională a ONPCSB-UIF. De la mijlocul anului 2019, difuzările sunt la discreția Președintelui și Vice-Președintelui ONPCSB-UIF și, prin urmare, independența operațională a ONPCSB-UIF a fost restabilită.

Personal UIF și IT

249. ONPCSB este condus de un Președinte și un Vice-Președinte care sunt numiți pentru un mandat de patru ani și pot fi reinvestiți o singură dată pentru un nou mandat de patru ani. Oficiul este format din: (i) Cabinetul Președintelui; (ii) Cabinetul Vice-Președintelui; (iii) Compartimentul Corp Control; (iv) Compartimentul Audit Public Intern; (v) Compartimentul Managementul Resurselor Umane; și (vi) Direcția Generală Operativă (care este formată din 3 Direcții: Direcția Tehnologia Informației, Baze de Date și Statistică; Direcția Secretariat, Registratură, Arhivă și Direcția Analiză și Prelucrare a Informațiilor) și (iv) alte direcții subordonate Președintelui ONPCSB (Direcția Prevenire, Supraveghere și Control; Direcția Cooperare, Sancțiuni Internaționale și Finanțare a Terorismului; Direcția Juridică, Metodologie și Relația cu Parlamentul și Direcția Economico-Financiară și Administrativă). Angajații ONPCSB-UIF cuprind personal specializat de analiști financiari, personal auxiliar specializat de asistenți analiști, precum și personal contractual cu funcții specifice sectorului bugetar, format din conducători auto și lucrători³⁹.

³⁹ Organigrama ONPCSB-UIF , O.N.P.C.S.B. – Organigrama (onpcsb.ro). Raport de activitate 2021, p. 84-85, O.N.P.C.S.B. – Raport activitate (onpcsb.ro).

250. Personalul ONPCSB-UIF a rămas neschimbat în ultimii cinci ani (a se vedea tabelul 3.9). Pe parcursul întregii perioade de evaluare, o proporție semnificativă de posturi au rămas vacante din cauza bugetului limitat (a se vedea tabelul 3.10). Există o lipsă de personal în mai multe funcții de bază ale ONPCSB-UIF. În ultimii cinci ani, doar doi angajați au efectuat analize strategice și aproximativ 60 de angajați (din aproximativ 100) sunt analiști care au, de asemenea, atribuții de supraveghere care monitorizează respectarea de către IF și DNFBP a Legii CSB/CFT (în sensul IO.3). Având în vedere numărul semnificativ de RTS și alte rapoarte primite și volumul de muncă manuală necesar pentru analizarea acestor rapoarte (de exemplu, toate rapoartele trebuie introduse manual în bazele de date și, ulterior, sunt disponibile numai instrumente analitice bazate pe Excel), lipsa resurselor disponibile pentru activitatea operațională (analiză operațională și strategică) este evidentă. În plus, ONPCSB-UIF a informat că salariile sale nu sunt competitive cu salariile din sectorul privat, ducând la pierderea de personal în favoarea sectorului privat.

Tabelul 3.9: Numărul de angajați din ONPCSB-UIF:

	2017	2018	2019	2020	2021	30.06.2022
Numărul de posturi ocupate de angajați cu normă întreagă	130	130	130	130	130	130
Posturi ocupate	107	104	96	100	106	109

251. Bugetul ONPCSB-UIF (a se vedea tabelul 3.10) indică resurse limitate (aproximativ 7 – 10% din bugetul total) pentru activitățile de bază ale ONPCSB-UIF (de exemplu, întreținerea sistemelor IT, taxele de licență pentru diferite baze de date și instrumente IT, cooperarea internațională, participarea la diferite foruri etc.) pentru cea mai mare parte a perioadei de evaluare.

Tabelul 3.10: Bugetul ONPCSB-UIF (valori în mii de euro):

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Cheltuieli cu personalul	2 638	2 811	2 959	2 760	2 858	3 004
Cheltuieli administrative și IT	318	336	276	223	442	715
Buget suplimentar pentru noul Sistem Informatic Integrat	0	0	0	0	3 142 (alocare separată neinclusă în buget)	2 248 (inclus în buget)
Total	2 956	3 147	3 235	2 983	3 300	5 967

252. Instrumentele analitice actuale ale ONPCSB-UIF necesită îmbunătățiri pentru a-și spori capacitatea de a efectua analize operaționale și strategice complexe. Sistemul de gestionare a cazurilor al ONPCSB-UIF este gestionat intern și conține informații despre cazurile analizate, RTS primite, rapoarte bazate pe praguri, cereri externe și informații spontane primite de la omologii străini. Confidențialitatea/securitatea informațiilor este asigurată deoarece sistemul de gestionare a cazurilor este deconectat de la internetul public, consolidând securitatea sistemului, iar accesul la informațiile digitale este restricționat pe baza principiului „nevoii de cunoaștere”⁴⁰.

253. Sistemul IT utilizat în prezent, descris ca un sistem moștenit, necesită o muncă manuală semnificativă, împiedicând astfel în mod semnificativ oportunitatea și eficiența accesului la informații financiare și efectuarea analizei financiare. Există limite semnificative ale posibilității

⁴⁰ Principiul nevoii de cunoaștere – accesul la informații trebuie să fie necesar pentru îndeplinirea îndatoririlor oficiale.

de recuperare a datelor automatizate, ceea ce înseamnă că o cantitate semnificativă de date din RTS și informațiile schimbate cu autoritățile externe trebuie să fie tastate sau copiate manual. Informațiile din RTS și alte rapoarte sunt introduse în baza de date parțial manual, permițând erori umane și împiedicând astfel utilizarea eficientă a informațiilor financiare. În plus, sistemul existent nu permite integrarea căutărilor automate de date în diferite baze de date externe, care, prin urmare, trebuie căutate manual de către analist (de la stații de lucru separate neintegrate). ONPCSB-UIF nu are acces la instrumente analitice blockchain dedicate, care ar ajuta în activitățile de supraveghere și analiza RTS legate de tranzacțiile VA. În prezent, nu există instrumente pentru vizualizare, iar extrasele de cont sunt analizate în Microsoft Excel. Schemele lanțurilor de tranzacții sunt întocmite în Microsoft Word sau Microsoft Excel. Acest lucru are impedimente grave asupra calității analizei, precum și a actualității și pare a fi unul dintre principalele motive pentru care, până în 2021, informațiile diseminate de ONPCSB-UIF către AAL au acoperit, în principal, tranzacții unice, lipsa tiparelor tranzacționale precum și scheme de tranzacții și persoane conectate.

254. A existat o evoluție pozitivă semnificativă de la începutul anului 2021, când ONPCSB-UIF a început să elaboreze specificații tehnice pentru un nou sistem informatic integrat. ONPCSB-UIF a efectuat analize și oferte pentru noul sistem IT în cursul anului 2021. În cursul anului 2022 și înainte de evaluarea la fața locului, ONPCSB-UIF a achiziționat licențele hardware, software necesare și a primit majoritatea modulelor pentru noul sistem IT. Deoarece testarea, instruirea și implementarea completă au fost programate să fie finalizate până la sfârșitul anului 2022/începutul anului 2023, nu a fost posibil să se evalueze în ce măsură eficiența ONPCSB-UIF și funcțiile sale principale vor fi afectate pozitiv de implementarea noului sistem IT și de automatizarea operațiunilor anterior predominant manuale.

Analiză operațională

255. ONPCSB-UIF dispune de un proces de revizuire și prioritizare a RTS. Cu toate acestea, mecanismul de revizuire și prioritizare a RTS ar trebui modificat pentru a include riscurile identificate în ENR dincolo de corupție și numerar.

256. RTS-urile primite trec prin două niveluri de evaluare a riscurilor și de triaj. În timpul triajului de nivel 1, analiștii (există doi analiști care fac acest lucru în această etapă) compară informațiile din RTS pe suport de hârtie cu 15 indicatori: 9 dintre aceștia sunt conectați la sectoare sau produse, cum ar fi numerar, VA, forex, imobiliare, schimb valutar, zone libere etc. Acești indicatori au fost creați înainte ca rezultatele ENR să fie disponibile, ceea ce ar putea duce la situații în care unele sectoare materiale sau RTS importante din sectoarele nemateriale au trecut neobservate. Există 6 indicatori legați de alte elemente cu risc ridicat, cum ar fi conexiunea la PEP, GIO sau orice alte informații media negative. Dacă cel puțin unul dintre indicatori este prezent, analistul transmite RTS pe suport de hârtie la triajul de nivel 2 către un alt analist (triajul de nivel 2, inclusiv introducerea datelor, este gestionat de șapte analiști). Înainte de triajul de nivel 2, RTS sunt introduse manual în baza de date și fișierele suplimentare care însoțesc RTS sunt încărcate în foldere dedicate din rețeaua internă de calculatoare într-un server de fișiere separat. Aceste atașamente rămân disponibile pentru analiști în serverul de fișiere, dar informațiile nu sunt adăugate într-un mod structurat în baza de date ONPCSB care conține RTS și acest lucru oferă o altă interfață separată pentru a fi utilizată de analiști.

257. După introducerea, analiștii din triajul de nivel 2 accesează bazele de date disponibile pentru ONPCSB-UIF, precum și informațiile open-source și calculează un scor de risc pentru raport. Punctajul ia în considerare 21 de indicatori care dau fiecare un număr diferit de puncte (de la 0,5 la 4 puncte). Acești indicatori se suprapun semnificativ cu cei din triajul de nivel 1 și atrag

aceeași sumă a punctelor, ceea ce înseamnă că, în cele din urmă, nivelul scorului și diferența dintre rapoarte se face prin valoarea unui RTS și dacă sunt identificate PEP și numerar (sau active similare). RTS-urile sunt trimise pentru analize operaționale suplimentare (10 analiști) numai atunci când un raport primește 10 puncte. ONPCSB-UIF a explicat că punctajul care se concentrează pe PEP și numerar se bazează în principal pe cazuri de succes istoric, iar ENR a coroborat faptul că numerarul și corupția sunt principalele vulnerabilități din România. Atunci când se ia în considerare sistemul de notare (pentru a obține 10 puncte, RTS trebuie să fie conectat la o valoare semnificativă a banilor și, eventual, a numerarului sau a PEP), ar putea exista un număr semnificativ de rapoarte de risc ridicat de SB/FT pe care sistemul actual de notare nu le observă. Aceste rapoarte ar putea fi reevaluate și li s-ar putea recalcula scorul dacă sunt depuse RTS-uri suplimentare cu privire la aceleași entități.

258. În timp ce RTS-urile și orice fișiere atașate pot fi căutate în fișierele serverului de fișiere dedicat, introducerea manuală a informațiilor din rapoarte în baza de date a ONPCSB-UIF implică riscul de eroare umană. Deși ONPCSB-UIF are unele posibilități de validare automată a datelor, procesul complicat și parțial manual nu garantează că datele sunt identice.

259. După cum s-a descris mai sus, RTS-urile nu sunt, de obicei, urmărite, iar ONPCSB-UIF rareori contactează entitățile raportoare pentru informații suplimentare. Acest lucru limitează posibilitățile de urmărire a unor indicii sau de efectuare a unei analize dincolo de cea a tranzacțiilor individuale. (Acest lucru a fost predominant până în 2021 și este încă un factor, deoarece RTS-urile nu sunt urmărite).

260. Deoarece nu există statistici privind infracțiunile predicat care stau la baza acestora, AT nu este în măsură să confirme dacă informațiile diseminate de ONPCSB-UIF sunt în conformitate cu profilul de risc al țării. Excepția este corupția ca infracțiune predicat în spețe de SB, unde autoritățile au putut prezenta câteva cazuri pozitive de analiză operațională.

261. Deoarece AT nu a primit statistici privind RTS în cazul în care suspiciunea este de FT, nu este în măsură să evalueze care sectoare ale entităților raportoare sunt în măsură să identifice suspiciunile legate de FT. În mod similar, AT nu a primit date despre utilizarea ulterioară a diseminării cazurilor legate de FT către SRI și parchete, ceea ce ar indica calitatea acestor diseminări.

262. Atunci când ONPCSB-UIF identifică o suspiciune de SB, informează imediat PÎCCJ. După cum s-a menționat mai sus, rapoartele bazate pe praguri nu sunt analizate separat. Acestea sunt considerate informații suplimentare în analiza RTS, dar nu sunt colectate statistici cu privire la numărul de rapoarte bazate pe praguri diseminate către AAL. În cazurile de suspiciune de FT, informațiile sunt, de asemenea, transmise către SRI. În acele cazuri în care ONPCSB-UIF identifică alte infracțiuni decât SB/FT, transmite informații către AAL. ONPCSB-UIF poate, de asemenea, să transmită din proprie inițiativă altor autorități competente (inclusiv autorităților de supraveghere) cu privire la aspectele relevante pentru domeniul lor (descrise în continuare în cadrul cooperării).

263. Cazurile diseminate conțin descrierea RTS primită de la entitățile raportoare, care este dezvoltată cu o analiză suplimentară a tranzacțiilor, inclusiv din informații anterioare din diferite tipuri de rapoarte ale entităților raportoare, declarații de numerar transfrontalier și diferite legături și informații din gama largă de baze de date accesibile ONPCSB-UIF. ONPCSB-UIF solicită, de asemenea, informații de la unitățile de informații financiare externe, dacă este necesar, și adaugă informațiile primite la diseminare. Diseminările sunt bine structurate, permițând destinatarilor să navigheze cu ușurință prin conținutul lor. Înainte de 2021, majoritatea diseminărilor au tratat o singură tranzacție sau câteva tranzacții și, prin urmare, nu cazuri complexe. De la mijlocul anului 2021, numărul diseminărilor SB/FT a scăzut semnificativ

și o sumă considerabilă din resursele ONPCSB-UIF este cheltuită pentru alte sarcini diverse care nu au legătură cu depistarea și analiza infracțiunilor SB/FT.

Studiu de caz 3.3: O anchetă complexă SB inițiată de un RTS din regimul consimțământului

O bancă a suspendat transferul sumei de 30 000 EUR de la o societate românească în contul din Bulgaria al unei persoane juridice înregistrate în Seychelles și a depus o cerere de RTS la 16 iulie 2020. RTS a indicat că a fost utilizat contul companiei românești pentru tranzitarea plăților externe cu descrieri foarte generale ale scopurilor de plată și cu retragerea unor sume mari de bani de la bancomate. Banca a concluzionat că societatea nu are o activitate economică legitimă.

Analiștii ONPCSB-UIF au reușit să coroboreze informațiile din RTE și RTN și au stabilit că societatea românească a fost înființată recent, avea sediul social la un birou de avocatură și era administrată și deținută de un cetățean italian. Pe baza mai multor semnale de alarmă tipice tipologiilor SB cunoscute, ONPCSB-UIF a suspendat tranzacțiile și a raportat cauza către PICCJ la data de 17 iulie 2020. Ancheta cazului este încă în curs.

264. Există, de asemenea, cazuri în care informațiile sunt furnizate AAL-urilor pe baza propriei cereri, dar numai în scopuri de informații. De regulă, poliția judiciară solicită informații despre persoanele fizice și juridice cercetate penal, dar și solicitări din partea altor UIF. Cu toate acestea, autoritățile nu păstrează statistici cu privire la numărul și raportul dintre diferitele tipuri de solicitări. Prin urmare, AT nu este în măsură să evalueze dacă ONPCSB-UIF acționează doar ca o cutie poștală între AAL-uri și alte UIF sau dacă și cum sprijină mai mult nevoile operaționale ale AAL-urilor. Există solicitări din partea SRI, dar autoritățile spun că majoritatea privesc mai degrabă securitatea națională decât de FT. Din nou, resursele limitate ale ONPCSB-UIF sunt utilizate în alte scopuri decât sprijinirea, cu informații financiare, a anchetării SB/FT. Autoritățile nu au furnizat AT informații dacă sau în ce măsură ONPCSB-UIF a fost în măsură să sprijine nevoile autorităților competente în ceea ce privește FT.

Tabelul 3.11: Numărul de solicitări primite de la diferite autorități și la care ONPCSB-UIF răspunde:

	2017	2018	2019	2020	2021	30.06.2022
Răspunsuri către autoritățile competente	195	152	155	110	114	91
Răspunsuri către SRI în legătură cu securitatea națională	46	80	120	154	208	92

265. După cum se poate observa din tabelul 3.12, există o creștere a numărului de diseminări către diferite autorități în care ONPCSB-UIF nu a identificat o suspiciune SB/FT sau o suspiciune de orice altă infracțiune specificată. Legea CSB/CFT adoptată în 2019 prevede că ONPCSB-UIF poate prezenta din proprie inițiativă informații autorităților competente sau instituțiilor publice cu privire la neconformitatea entităților raportoare precum și cu privire la aspecte relevante pentru domeniul lor de activitate.

Tabelul 3.12: Numărul de rapoarte transmise diferitelor autorități, altele decât din motive SB/FT sau infracțiuni principale

	2019	2020	2021	30.06.2022
Alte diseminări (total)	21	62	1 509	634
ANAF*	5	10	709	115
Poliția/IGPR	11	5	493	292
PÎCCJ și DIICOT*	1	6	272	180
DNA*	2	2	19	28
SRI*	2	39	16	19

*Din numărul total de alte diseminări.

266. În 2021 s-a înregistrat o creștere semnificativă a diseminărilor către diferite autorități care nu aveau legătură cu nicio infracțiune. ONPCSB-UIF a oferit exemple de diseminări către ANAF care conțineau informații despre conturile persoanelor fizice utilizate pentru posibile activități comerciale și despre retrageri semnificative de numerar din conturile persoanelor juridice. În mod similar, diseminările de mai sus către AAL-uri și parchete au rezultat din RTS-urile depuse de entitățile raportoare ca urmare a unei solicitări prealabile de informații către acestea din partea AAL-urilor și parchetelor în care analiza ONPCSB-UIF nu a evidențiat nicio legătură cu SB/FT. Modificarea tipurilor de diseminare indică faptul că o proporție semnificativă din resursele ONPCSB-UIF nu sunt direcționate către identificarea cazurilor (complexe) de SB/FT, ci sunt alocate unor chestiuni minore care nu au nicio legătură cu SB/FT sau alte infracțiuni. Acest lucru ridică întrebări cu privire la nivelul de analiză furnizat și prioritățile strategice ale ONPCSB-UIF.

Analiză strategică

267. Rezultatul activității de analiză strategică, introdusă de Legea CSB/CFT în 2019, constă în mai multe rapoarte tipologice care oferă indicatori pentru detectarea activității suspecte, o analiză a tranzacțiilor transfrontaliere pe baza RTE primite și o analiză a declarațiilor de numerar transfrontaliere în 2022. Nu există nicio analiză sectorială efectuată de ONPCSB-UIF.

268. Accesul la diferite baze de date poate fi utilizat pentru analiza operațională, dar nu există posibilități pentru anchete mai ample care ar fi necesare pentru a efectua analize strategice. Deși în unele cazuri ar putea fi posibilă obținerea indirectă a unor astfel de date la cerere scrisă, analiza strategică a ONPCSB-UIF nu a utilizat surse de date externe. Instrumentele analitice rămân să fie dezvoltate, MS Excel fiind în prezent principalul instrument de analiză.

269. Analiza strategică se bazează pe rapoartele și diseminările primite ale ONPCSB-UIF și nu este dezvoltată din surse externe de date. Utilizarea limitată a informațiilor și resursele umane și tehnice limitate determină AT să concluzioneze că funcția de analiză strategică este încă subdezvoltată și se află în stadii incipiente de creație. Prin urmare, funcția de analiză strategică nu susține în mod eficient nevoile ONPCSB-UIF, ale parchetelor, ale autorităților competente sau ale entităților raportoare.

3.2.4. Cooperarea și schimbul de informații/informații financiare

270. Cooperarea ONPCSB-UIF cu AAL și parchetele are elemente operaționale limitate. Este în principal în formă scrisă – ONPCSB-UIF difuzează informații, iar AAL-urile fac anchete. Dacă se face schimb de informații, acest lucru se face, de obicei, prin trimiterea de copii pe suport de hârtie ale documentelor prin curier militar. Acesta este un canal sigur pentru schimbul de informații, dar afectează

operativitatea acestui schimb de informații. Legea CSB/CFT oferă ONPCSB-UIF temeiul juridic pentru accesul direct la diferite baze de date ale agențiilor guvernamentale care sunt deținute într-o rețea securizată, oferind un grad mai ridicat de securitate.

271. Există un element pozitiv în cooperarea cu autoritățile competente și alte instituții publice pe care ONPCSB-UIF le notifică despre anumite aspecte din domeniul lor de activitate. Un număr semnificativ de diseminări ONPCSB-UIF sunt din diverse motive, inclusiv cazuri trimise ANAF în cazul în care ONPCSB-UIF vede o cifră de afaceri mare în numerar, dar acest lucru nu poate fi asociat nici cu infracțiunile principale, nici cu SB/FT. În plus, ONPCSB-UIF trebuie să informeze registratorii de BR și cei de informații de cont bancar dacă dețin informații incorecte. Cu toate acestea, astfel de schimburi de informații depășesc în mod semnificativ numărul de diseminări SB/FT și numărul de diseminări către AAL în legătură cu potențiale infracțiuni care nu au legătură cu SB/FT. Deoarece aceste diseminări nu sunt obligatorii și rămân la inițiativa ONPCSB-UIF, ele ridică întrebări cu privire la prioritățile stabilite de conducerea superioară a ONPCSB-UIF, deoarece resursele umane limitate sunt consumate pe activități care nu au legătură directă cu identificarea și analiza infracțiunilor legate de SB/FT.

272. În timp ce șefii autorităților se întâlnesc în mod regulat în diferite formate, cum ar fi pentru formularea și monitorizarea diferitelor strategii (Strategia Națională de Combatere a Criminalității Organizate 2021-2024, Strategia Națională Anticorupție 2021-2025, Strategia Națională de Prevenire și Combatere a Terorismului etc.), ședințele nu se desfășoară niciodată la nivel operațional. ONPCSB-UIF nu este angajată ca membru al echipei de anchetă, nici măcar în cele mai complexe cazuri și, prin urmare, nu este în măsură să furnizeze indicii și informații în curs de desfășurare. Cooperarea operațională se bazează exclusiv pe cereri și răspunsuri scrise, prin urmare, nu utilizează întregul potențial al ONPCSB-UIF de a furniza informații financiare. Pentru a înțelege nevoile autorităților și anchetele în curs de desfășurare, ONPCSB-UIF a solicitat entităților raportoare să depună un RTS atunci când o AAL solicită informații de la acesta.

273. Singurul feedback pe care procurorii și poliția judiciară îl oferă ONPCSB-UIF din proprie inițiativă este dacă a fost inițiată sau nu o anchetă penală, dar niciodată cu privire la evoluția ulterioară a cazului. Aceasta înseamnă că ONPCSB-UIF nu primește feedback cu privire la calitatea și utilitatea diseminării specifice și la așteptările AAL. Din 2018, ONPCSB-UIF a apelat la PÎCCJ pentru a solicita feedback calitativ general despre cazurile diseminate către parchete și despre utilitatea informațiilor financiare. În ciuda feedback-ului primit, diseminările de către ONPCSB-UIF au continuat să fie despre tranzacții unice sau despre un număr mic de tranzacții până în 2021, care au fost suficiente pentru a iniția procese penale, dar aceste cazuri au ajuns rareori în faza de urmărire penală. O serie de întâlniri în 2021 între părți pentru a alinia așteptările determină ONPCSB-UIF să disemineze mai puține cazuri, dar de o calitate și complexitate superioară. Cu toate acestea, acest lucru a avut un alt efect prin care numărul de cazuri diseminate în care ONPCSB-UIF a identificat suspiciuni de SB a scăzut substanțial la 20 de diseminări în prima jumătate a anului 2022.

274. ONPCSB-UIF are o bună cooperare de lucru cu BNR și ASF. Autoritățile fac schimb de informații pentru a îmbunătăți supravegherea entităților raportoare. ONPCSB-UIF oferă o imagine de ansamblu a rapoartelor prezentate, inclusiv în ceea ce privește cantitatea și calitatea, care permite BNR și ASF să testeze în timpul activităților de supraveghere respectarea obligației de raportare și să îmbunătățească calitatea acesteia. BNR depune apoi RTS-urile în cazurile în care a descoperit neraportarea. BNR și ASF evidențiază constatările activităților de supraveghere, astfel încât ONPCSB-UIF să poată înțelege mai bine riscul prezentat de anumite entități raportoare și, prin urmare, să tragă concluzii cu privire la conținutul și calitatea rapoartelor primite.

Concluzii generale privind IO.6

275. Autoritățile competente au acces la o gamă largă de informații financiare și alte informații relevante și le utilizează într-o oarecare măsură pentru a-și dezvolta anchetele. Numărul condamnărilor SB în cazurile inițiate de RTS este scăzut. Acest lucru se datorează în principal faptului că anchetele paralele în unele domenii nu sunt întreprinse sau nu sunt întreprinse suficient de eficient, iar calitatea RTS, calitatea analizei ONPCSB-UIF și oportunitatea schimbului de informații financiare necesită îmbunătățiri suplimentare.

276. ONPCSB-UIF primește RTS-uri și alte rapoarte care, într-o anumită măsură, conțin informații relevante și exacte care ajută ONPCSB-UIF în îndeplinirea atribuțiilor sale. Sunt necesare îmbunătățiri suplimentare pentru a face informațiile mai accesibile analiștilor ONPCSB-UIF. Există o mobilizare proactivă limitată pentru îmbunătățirea calității informațiilor financiare atât de la ONPCSB-UIF la entitățile raportoare, cât și de la parchete și AAL-uri la ONPCSB-UIF.

277. Diseminările ONPCSB-UIF sprijină nevoile operaționale ale AAL numai într-o anumită măsură, deoarece cazurile rareori ajung în stadiul de urmărire penală. De la mijlocul anului 2021, numărul diseminărilor către autoritățile judiciare a scăzut datorită concentrării ONPCSB-UIF asupra depistării, analizării și diseminării cazurilor mai recente și mai complexe. ONPCSB-UIF a diseminat spontan un număr considerabil de cazuri omologilor străini pe parcursul întregii perioade de evaluare.

278. Există câteva elemente pozitive în cooperarea ONPCSB-UIF cu autoritățile competente și instituțiile publice și notificarea acestora cu privire la aspecte din domeniul lor de activitate. ONPCSB-UIF are o bună cooperare de lucru cu BNR și ASF. Autoritățile fac schimb de informații pentru a îmbunătăți supravegherea entităților raportoare. Cooperarea ONPCSB-UIF cu AAL și parchetele se limitează la schimbul de informații, în cea mai mare parte în format scris.

279. **România este evaluată ca având un nivel moderat de eficacitate pentru IO.6.**

3.3. Rezultatul imediat 7 (anchetarea și urmărirea penală a SB)

280. România nu întocmește statistici cuprinzătoare cu privire la anchetele, urmărirea penală și condamnățile SB. Constatările AT se bazează, în esență, pe statisticile limitate furnizate de ENR, pe exemplele de cazuri selectate furnizate și pe interviurile cu autoritățile locale, cu procurorii și judecătorii.

3.3.1. Identificarea și anchetarea SB

281. România are un cadru juridic și instituțional cuprinzător pentru anchetarea și urmărirea penală a SB, dar eficacitatea generală este scăzută, deoarece sunt necesare unele îmbunătățiri fundamentale. În cazul în care SB este anchetată, aceasta este, de obicei, în legătură cu infracțiunea principală, dar uneori există urmăriri penale autonome SB care pot duce la o condamnare. ENR a estimat că 1% din toate condamnățile SB provin din urmăriri penale independente. Luând în considerare competența în ansamblu, nu există un număr suficient de anchetatori financiari specializați și ofițeri de poliție judiciară specializați în România. Este necesară perfecționarea și specializarea organelor de poliție judiciară în anchete financiare paralele, având în vedere diversitatea mecanismelor SB, numărul și complexitatea cazurilor întâlnite, precum și dificultățile implicate în obținerea probelor. România este în prezent slab echipată pentru a face față spălării produselor provenite din infracțiuni predicat externe cu structuri complexe.

282. Autoritățile sunt conduse de diferitele parchete în ceea ce privește anchetele SB. Fiecare tip de parchet are domenii specifice de responsabilitate, așa cum sunt descrise la punctul R.30. Principalele organe de urmărire penală – specializate sau nu – și care anchetează și urmăresc penal SB se află în cadrul PÎCCJ . Parchetele de specialitate sunt DIICOT și DNA.

283. Principalele structuri care anchetează SB în cadrul IGPR sunt Direcția de Investigare a Criminalității Economice (DICE) și Direcția pentru Combaterea Criminalității Organizate (DCCO). Orice ofițer de poliție poate demara o anchetă SB. De îndată ce ancheta este înregistrată la parchet pentru a i se da un număr de caz, este desemnat un procuror. Acesta inițiază urmărirea penală în baza sesizării. PÎCCJ primește, de asemenea, informații distribuite de ONPCSB-UIF (a se vedea IO.6). Ancheta ar putea fi efectuată în întregime de poliție, chiar dacă este desemnat un procuror, dar este probabil ca procurorul să conducă ancheta.⁴¹

284. Tabelul 3.13 stabilește atât numărul de procurori, cât și numărul de anchetatori financiari implicați sau capabili să ancheteze SB care lucrează la DIICOT, DNA și PÎCCJ. Tabelul 3.14 stabilește numărul de ofițeri de poliție și anchetatori financiari implicați sau capabili să ancheteze SB care lucrează la DICE și DCCO la momentul vizitei la fața locului.

Tabelul 3.13: Numărul de procurori și anchetatori financiari implicați sau abilitați să ancheteze SB în DNA, DIICOT și PÎCCJ

	DNA	DIICOT	PÎCCJ ⁴²
Numărul de procurori	90-100	257	125
Numărul de anchetatori financiari	19	43	196

Tabelul 3.14: Numărul de ofițeri de poliție și anchetatori financiari implicați sau abilitați să ancheteze SB în DICE și DCCO

	DICE	DCCO
Numărul de ofițeri de poliție	700	75
Numărul de anchetatori financiari	350	40

285. Fie că este vorba de un procuror sau un anchetator financiar, acestea sunt cifrele pentru cei care pot lucra la cazurile SB, dar nu neapărat exclusiv la cazurile SB. Toți procurorii din cadrul DNA care anchetează infracțiunile predicat acoperite de DNA sunt, de asemenea, specializați în cazurile de SB. Același lucru nu s-ar aplica neapărat la DIICOT, având în vedere că infracțiunile predicat nu sunt exclusiv de natură financiară (deși fiecare infracțiune de acest tip va avea un element financiar dacă generează proprietate ilicită.) La PÎCCJ și parchetele obișnuite subordonate (la nivel național) există aproximativ 125 de procurori care lucrează la cazurile SB (aproximativ 90 de procurori atașați tribunalelor, 30

⁴¹ CPP nu reglementează o etapă pre-investigativă, dar solicită procurorului să dispună începerea procedurii penale *in rem* (în ceea ce privește fapta) pe baza documentului de notificare (fără o etapă pre-investigativă), în cazul în care documentul de notificare îndeplinește condițiile prevăzute de lege (inclusiv descrierea infracțiunii). Acest act semnifică începerea fazei de anchetă, adică a urmăririi penale. Atunci când actul de sesizare îndeplinește condițiile prevăzute de lege, organul de urmărire penală dispune începerea urmăririi penale cu privire la fapta săvârșită sau a cărei săvârșire se pregătește, chiar dacă autorul este indicat sau cunoscut (CPP, art. 305 alin. (1)).

⁴² Numărul include parchetele obișnuite subordonate (la nivel național).

de pe lângă Curțile de Apel și 5 procurori de la PÎCCJ). *Departamentul de Investigații Financiare* a fost înființat în cadrul DNA înainte de 2017, cu 3-5 ofițeri de poliție specializați în anchete financiare, care lucrează la nivel central. În 2021, acest departament a fost redenumit *Biroul de informații și investigații financiare*. Se intenționează ca acest Birou să dispună de resurse suplimentare (1 șef de birou și 9 ofițeri de poliție) pentru a spori sprijinul acordat procurorilor DNA. În prezent, în această nouă unitate lucrează 5 ofițeri de poliție specializați (există un ofițer de poliție care lucrează pentru fiecare dintre serviciile teritoriale ale DNA (total de 15 servicii) însărcinat cu identificarea și confiscarea bunurilor). DNA are, de asemenea, un departament numit *Serviciu Specialiști* format din (în prezent 47) specialiști în analize financiare și de fraudă. DIICOT are 43 de anchetatori financiari. PÎCCJ are 196 de specialiști fiscali (8 la PICCJ și 188 la parchetele de pe lângă curțile de apel și tribunale) care sprijină procurorul în anchetele financiare, dar aceștia sunt descriși mai degrabă ca specialiști fiscali decât ca anchetatori financiari ca atare.

286. ENR prezintă opinia practicienilor că în 30-40% din cazuri la nivelul DNA, 70% din cazuri la nivelul DIICOT și (o estimare foarte largă) între 5 și 80% din cazuri în unitățile de urmărire penală nespecializate (în principal 5-30%) nu se desfășoară anchete financiare paralele. Situația la nivelul întregii țări este inegală din cauza variațiilor în lipsa resurselor umane specializate. ENR constată, de asemenea, că anchetele financiare paralele nu sunt inițiate în timp util și că lipsa procurorilor și judecătorilor specializați și instruiți pentru a se ocupa de cazurile SB este un obstacol major în urmărirea penală cu succes a acestor cazuri și este unul dintre principalele motive care determină numărul scăzut de condamnări pentru SB.

287. Statisticile limitate și exemplele de caz care au fost furnizate precum și variația răspunsurilor autorităților intervievate au evidențiat o discrepanță între principalele parchete în ceea ce privește abordarea adoptată și eficacitatea corespunzătoare a acestora în efectuarea anchetelor/urmăririlor penale. Anchetele și urmărirea penală privind spălarea produselor din infracțiuni predat fiscale (DIICOT) și spălarea veniturilor din corupție (DNA) sunt finanțate în mod adecvat și efectuate în mod eficient. Anchetele și urmărirea penală privind traficul de persoane și droguri (DIICOT) tind să se concentreze mai degrabă pe infracțiunile predat decât pe spălarea rezultată din aceste infracțiuni. Cei intervievați de la DIICOT și organele de urmărire penală nespecializate au exprimat opinia că ar avea nevoie de resurse și formare mai specializate în ceea ce privește SB, având în vedere numărul și complexitatea cazurilor, diversitatea mecanismelor SB și dificultatea colectării de probe. În special, sunt necesare mai multe îndrumări în efectuarea anchetelor și urmăririlor penale pentru infracțiuni de SB de sine stătătoare, precum și pentru abordarea spălării aferentă infracțiunilor predat externe cu structuri complexe.

288. Combaterea SB și importanța recuperării activelor a fost identificată ca un (din mai multe) obiectiv (care acoperă o serie de infracțiuni) pentru toate parchetele în rapoartele de activitate ale Ministerului Public pentru fiecare an din perioada de referință. Deși există un angajament expres de combatere a SB și FT în Strategia națională de apărare (2020-2024) și deși acest lucru este susținut de strategii privind traficul de persoane (2018-2022,) criminalitatea organizată (2021-2024,) corupția (2021-2025) și o strategie privind drogurile (2022-2026), în mod semnificativ nu există o strategie națională de ansamblu de combatere a spălării banilor și a finanțării terorismului care să asigure o abordare și o metodologie coerentă în combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului în toate domeniile. Prin urmare, nu există nicio strategie, politică, cerință sau îndrumare detaliată cu privire la necesitatea ca anchetele privind veniturile ilicite de bază să fie însoțite de o anchetă paralelă a SB. Unele tipuri de infracțiuni predat sunt însoțite în mod eficient de o anchetă paralelă SB, însă alte tipuri de anchete ale infracțiunilor predat, de regulă, nu sunt.

289. Legea românească nu incriminează toate tipurile de situații unde autorul infracțiunii predicat este și autorul infracțiunii de SB: dobândirea, deținerea sau utilizarea proprietății ilicite de către infractorul predicat nu reprezintă o infracțiune SB, deoarece dobândirea și deținerea sunt „*situații de fapt care rezultă în mod inevitabil din săvârșirea infracțiunii [predicat]*”, iar utilizarea „*nu presupune în sine existența unei noi rezoluții penale*” (a se vedea R.3)

290. Deși nu au fost prezentate statistici care să stabilească scăderea numărului de anchete și urmăriri penale de situații unde autorul infracțiunii predicat este și autorul infracțiunii de SB (*autospălare*), autoritățile raportează că nu efectuează la fel de multe urmăriri penale pentru SB ca înainte de decizia Curții Constituționale privind situațiile ante-menționate, decizie care a restricționat scenariile în care auto-spălarea ar fi fost clasificată drept infracțiune penală separată de infracțiunea predicat: în cazul în care infracțiunea predicat fiscală este autospălarea, simpla plată a unei facturi fictive, retragerea de numerar și returnarea banilor către beneficiarul real, fără operațiuni separate de ascundere, constituie doar o operațiune fictivă care intră în sfera infracțiunii de evaziune fiscală și nu ar fi considerată acum SB. SB impune ca produsele presupusei infracțiuni să fie ascunse, iar acest lucru trebuie să fie distinct de actele care au constituit elementul material al infracțiunii principale. În mod similar, cu, de exemplu, auto-SB într-un caz de corupție care implică o mită: SB poate fi doar o acuzație în plus față de orice infracțiuni de corupție dacă SB nu este considerată a fi acel tip de auto-spălare care face parte din elementul constitutiv al infracțiunii predicat (de exemplu, trebuie să se distingă de actul de obținere a unei mite). Deși nu toate tipurile de autospălare a banilor sunt incriminate și deși autoritățile au raportat că decizia Curții Constituționale a avut un impact asupra faptului dacă ar urma o anchetă/urmărire penală pentru autospălarea banilor, autoritățile au raportat, de asemenea, că autospălarea banilor este mult mai probabil să fie anchetată și urmărită penal decât infracțiunile de SB comise de terți sau infracțiunile de SB de sine stătătoare.

291. Nu există niciun mecanism de prioritizare a cazurilor de SB sau a anumitor tipuri de cazuri de SB în cadrul diferitelor autorități. Anumite autorități acordă prioritate SB (DNA). Alții o pot ancheta, dar nu în toate cazurile în care se justifică o anchetă și, în multe cazuri, nu prin urmărire penală (DIICOT). Anchetele de evaziune fiscală au fost efectuate cu ajutorul specialiștilor ANAF detașați la parchete. Se preconizează că o anchetă privind fraudă sau corupția fiscală (în special internă) va implica urmărirea fondurilor luate în fraudă sau obținute prin corupție. Se pune un accent pe SB în cazul în care infracțiunea principală este ea însăși o infracțiune financiară și o minimizare a aspectului SB în care infracțiunea generatoare de venituri nu este ea însăși de natură financiară — cum ar fi traficul de droguri și traficul de persoane.

292. Nu există statistici cu privire la cât de multe sau ce proporție din anchetele SB sunt declanșate de un RTS sau alte rapoarte trimise către ONPCSB-UIF cu o divulgare ulterioară din partea ONPCSB-UIF către Parchet, cât de multe sau ce proporție din anchetele SB provin dintr-o cerere de asistență judiciară reciprocă (MLA) și cât de multe sau ce proporție din anchetele SB rezultă din anchetele financiare efectuate în paralel cu anchetarea infracțiunii predicat. Estimarea brută dată de organele de urmărire penală, cu care a fost de acord ONPCSB-UIF, este că mai puțin de 10% din condamnări apar în cazul în care ancheta este inițiată de RTS. Cererile de asistență juridică (MLA) primite nu sunt tratate ca o resursă care dă naștere oportunităților de anchetare SB/FT și nu există nicio politică sau strategie care să sugereze că ar trebui să fie. Autoritățile urmăresc SB din infracțiuni predicat financiare domestice, dar spălarea aferentă altor infracțiuni predicat interne sau spălarea în România a produselor din infracțiuni comise în afara României este probabil să rămână nedepistate. Acestea sunt deficiențe grave în sistem, având în vedere contextul României.

293. DNA și anchetatorii subordonați au capacitatea și efectuează anchete SB în paralel cu anchetele privind infracțiunile predicat de corupție, care sunt de competența sa.

294. DIICOT și anchetatorii subordonați nu efectuează întotdeauna anchete SB în paralel cu acele infracțiuni predicat pe care au sarcina de a le ancheta. DIICOT a susținut că, în mod inevitabil, a acordat prioritate anumitor cazuri, iar în cazurile în care a efectuat anchete, acestea s-au desfășurat în paralel cu anchetarea infracțiunii predicat. DIICOT a apreciat că ar putea fi întreprinse mult mai multe anchete paralele decât în prezent. Aceștia au înțeles necesitatea de a aborda această problemă și au solicitat anchetatori instruiți suplimentar pentru a face acest lucru. Au susținut că a existat o problemă de capacitate.

295. Nu au fost furnizate statistici privind durata medie a cazurilor SB, de la începutul unei anchete, acuzații, condamnări, sentințe. Au fost adresate întrebări pentru a încerca să se stabilească rate reprezentative de progresie în diferite tipuri de cazuri și a oricăror probleme sau blocaje în sistem (dacă există). Dacă va exista un proces al infracțiunii predicat și un proces pentru infracțiunea SB, acestea vor fi judecate invariabil împreună de către instanță. Dacă un inculpat pledează vinovat, acesta poate fi judecat mai rapid și separat. S-a făcut observația că un caz simplu de SB ar putea fi încheiat într-un an, dar multe dintre ele necesită mult mai mult timp. În exemplele de caz furnizate AT (care ar putea fi cazurile mai complexe) există un număr de ani între începerea anchetei și condamnarea inculpatului și, așa cum s-a anticipat, pregătirea cazurilor complexe va dura mai mult.

296. S-a demonstrat că diferitele parchete comunică, cooperează și sunt coordonate sistematic insuficient în încercarea de a elabora un set integrat de statistici pentru a arăta cel mai bine eficacitatea acestei evaluări. În mod inevitabil, vor exista oportunități ratate în detectarea și anchetarea SB în cazul în care există deficiențe în integrarea sistemului de urmărire penală în ansamblu. Un punct de vedere avansat de unele persoane la fața locului este că există puțină cooperare între parchete, deoarece niciunul nu este cu adevărat necesar; fiecare are responsabilități și domenii de competență diferite. Dacă a existat o suprapunere într-o anchetă, autoritățile au sugerat că ar putea exista cooperare. Acestea fiind spuse, cazurile complexe de SB pot fi anchetate de un parchet care nu este cel mai bine echipat pentru a face față acestora, iar rigiditatea sistemului de determinare a alocării înseamnă că nu poate merge la parchetul cu mai multă experiență în gestionarea unor astfel de spețe.

297. Există acorduri ale Echipei comune de anchetă semnate cu țări din UE și din afara UE.

3.3.2. Coerența anchetelor și urmărilor penale pentru infracțiuni de SB cu amenințările și profilul de risc și politicile naționale de CSB

298. Anchetele și urmările penale aferente infracțiunilor de SB din România sunt doar parțial în conformitate cu amenințările și profilul de risc al României. România anchetează spălarea veniturilor din impozite și corupție și alte infracțiuni financiare — în special dacă acestea sunt de origine națională. Dificultățile existente în anchetarea și urmărirea penală a infracțiunilor predicat aferente criminalității informatice sunt de înțeles. Cea mai gravă deficiență apare în anchetarea infracțiunilor de SB a veniturilor provenite din traficul de droguri și traficul de persoane. DIICOT susținea că traficanții de droguri sau traficanții de persoane din România erau la scară mică și pur și simplu păstrau, mai degrabă decât spălau, beneficiile obținute din acest comerț. Un alt argument invocat a fost că orice produs infracțional generat de români în afara jurisdicției ar fi foarte puțin probabil să fie repatriat și spălat în România. AT nu a fost convinsă că acești factori se vor aplica în marea majoritate a cazurilor și vor ține cont de numărul de anchete/urmăriri penale/condamnări asociate cu aceste infracțiuni predicat – deși

este posibil ca percepțiile reținute să contribuie la deciziile de a nu utiliza resurse limitate ale DIICOT sau ale parchetului în astfel de anchete paralele. Prin urmare, există mai multe motive pentru deficit. Având în vedere că nu există nicio politică care să abordeze faptul că, deoarece traficul de droguri și de persoane reprezintă amenințări semnificative, anchetele SB efectuate în paralel cu anchetele asupra acestor infracțiuni predicat în particular trebuie să fie prioritizate; absența unei astfel de politici înseamnă că nu există o desfășurare corespunzătoare a resurselor pentru a pune acest lucru în aplicare. În schimb, se întâmplă contrariul; din mai multe motive, spălarea banilor obținuți din infracțiuni de trafic de droguri și a celor privind traficul de persoane nu sunt pur și simplu anchetate în număr suficient și, prin urmare, nu sunt urmărite penal în număr suficient. Aceasta este o deficiență semnificativă și nu este în conformitate cu profilul de risc al României.

299. Luând pe rând fiecare dintre infracțiunile principale (și lăsând la o parte numărul mare de infracțiuni (minore) de furt), cele mai răspândite infracțiuni predicat depistate în România sunt următoarele: (i) evaziunea fiscală; (ii) corupția; (iii) traficul de persoane; (iv) infracțiunile cibernetice; (v) contrabanda; (vi) traficul de droguri; și (vii) infracțiunile de mediu. În cazul traficului de persoane, infracțiunilor cibernetice și traficului de droguri, dacă o parte semnificativă a activității infracționale este săvârșită în străinătate, fondurile ilicite fiind transferate în România, această infracțiune de SB ar fi mai dificil de detectat și anchetat. Dacă infracțiunea predicat apare în afara jurisdicției, dovada că veniturile provin din infracțiuni este mai dificil de obținut.

300. Singurul set coerent de statistici pentru România în ceea ce privește anchetarea și urmărirea penală, în ansamblu, a cazurilor SB (în care a existat cel puțin o condamnare SB în fiecare dintre aceste cazuri) și infracțiunilor predicat este pentru perioada limitată 2018-2020 din ENR⁴³ (tabelul 3.15 de mai jos).

Tabelul 3.15: Tabel care prezintă cercetarea, urmărirea penală și condamnarea pentru SB și infracțiunile predicat în perioada 2018-2020.

Infracțiune penală predicat	Cazuri care trebuie soluționate pentru aceste infracțiuni predicat (numărul de anchete în curs de desfășurare)	Cazuri „soluționate” pentru aceste infracțiuni predicat fără a exista o punere sub acuzare)	% CAZURI pentru Aceste infracțiuni predicat pentru care Procurorul direcționează ancheta (# rechizitorii)	# de persoane fizice puse sub acuzare pentru această infracțiune	# de persoane juridice puse sub acuzare pentru aceste infracțiuni predicat	# de persoane fizice sau juridice CONDAMNATE pentru această infracțiune	# de # cazuri SB (care pot avea mai mult de un inculpat) în care a fost cel puțin 1 condamnare finală pentru SB
Corupție [fără a include corupția minoră]	23 487	9 040	709	1 275	93	Nu au fost furnizate cifre	21
Evaziune fiscală	59 281	16 335	2 054	3 628	289	Nu au fost furnizate cifre	68
Delapidare	22 016	5 990	1 197	1 505	5	Nu au fost furnizate cifre	10
Înșelăciune sau „Fraudă”	197 825	48 609	2 034	3 718	63	Nu au fost furnizate cifre	13
Infracțiuni împotriva fondurilor UE	5 691	2 067	271	406	63	Nu au fost furnizate cifre	3
Criminalitate cibernetică: Frauda prin sisteme	53 402	9 022	447	659	0	Nu au fost furnizate cifre	5

⁴³ ENR, paginile 18, 20 și 21.

Informatice și mijloace electronice de plată							
Trafic total de persoane (adulți și minori) și proxenetism, cu excepția traficului de migranți	8 243	2 660	524	1 357	1	Nu au fost furnizate cifre	4
Trafic de migranți	1 942	748	192	392	1	Nu au fost furnizate cifre	
Furt	2 056 933	454 305	16 166	23 387	9	Nu au fost furnizate cifre	
Trafic de droguri	52 093	20 661	3 420	5 756	1	Nu au fost furnizate cifre	1
Infrațiuni împotriva mediului	2 667	971	2.3	32	9	Nu au fost furnizate cifre	
Infrațiuni prevăzute de Codul Silvic	75 374	16 351	1 188	1 871	10	Nu au fost furnizate cifre	
Contrabandă	28 499	7 768	1 880	3 494	6	Nu au fost furnizate cifre	

301. Acest tabel este alcătuit din statisticile furnizate în ENR. Nu au fost furnizate cifre privind câte dintre persoanele puse sub acuzare au fost condamnate pentru infracțiunile predicat enumerate. Deoarece cifrele de condamnare pentru infracțiuni predicat nu sunt disponibile, nu se poate compara numărul de condamnări SB ale anumitor tipuri de infracțiuni predicat cu numărul de condamnări din aceeași categorie. În mod similar, nu au fost furnizate cifre pentru numărul de achete pentru infracțiuni de SB (pentru spălarea aferentă fiecăreia dintre infracțiunile predicat) pentru a putea fi comparat cu numărul de achete efectuate pentru fiecare dintre infracțiunile predicat.

302. Cu toate acestea, devine imediat evident că există o concentrare asupra spălării veniturilor din infracțiunile financiare (predominant, dar nu exclusiv interne): veniturile din fraude fiscale, corupție, delapidare și fraudă constituie aproape toate condamnările pentru infracțiuni de SB din perioada 2018-2020. Autoritățile nu au furnizat estimări ale procentului de achete financiare paralele efectuate în tandem cu achetele asupra fiecărei categorii de infracțiune predicat.

303. Singurul tabel consolidat suplimentar furnizat care acoperă condamnările pentru infracțiunile de SB urmărite de oricare dintre autoritățile de urmărire penală este prezentat mai jos:

Tabelul 3.15(a)⁴⁴: PÎCCJ, DNA, DIICOT – Numărul persoanelor fizice sau juridice condamnate pentru SB în perioada 2018-2020 și pentru care infracțiune predicat au fost condamnate.

⁴⁴ Tabelele 3.15 a-e pot prezenta neconcordanțe cu datele prezentate în tabelul 3.15, care este preluat din ENR.

Infrațiunea penală predicat	Numărul de persoane fizice condamnate pentru SB din aceste infracțiuni predicat	Numărul de persoane juridice condamnate pentru SB din aceste infracțiuni predicat
Corupție	39	7
Evaziune fiscală	114	6
Delapidare	13	3
Înșelăciune sau „fraudă”	12	1
Infrațiuni împotriva fondurilor UE	4	2
Criminalitatea cibernetică: Frauda prin sisteme informatice și mijloace electronice de plată	19	0
Trafic total de persoane (adulți și minori) și proxenetism excluzând traficul de migranți	7	0
Furt	16	0
Trafic de droguri	1	0

304. Există foarte puține condamnări pentru SB în această perioadă în ceea ce privește spălarea produselor unor infracțiuni predicat – mai ales traficul de droguri (o persoană fizică) și traficul de persoane (șapte persoane fizice).

305. DNA a furnizat o defalcare a cazurilor lor pentru perioada 2018-2020:

Tabelul 3.15(b): DNA – Numărul de persoane fizice sau juridice condamnate pentru SB în perioada 2018-2020 și pentru care infracțiune predicat.

Infrațiunea predicat	Numărul persoanelor fizice condamnate pentru infracțiuni de SB	Numărul persoanelor juridice condamnate pentru infracțiuni de SB
Corupție	39	7
Evaziune fiscală	35	5
Înșelăciune sau fraudă	2	1
Infrațiuni împotriva fondurilor UE	4	2
	Total: 80	Total: 15

306. Numărul total de persoane fizice sau juridice condamnate pentru infracțiuni de SB în cazurile DNA în perioada de evaluare este stabilit în **tabelul 3.15(c)** de mai jos. Acest tabel nu detaliază câte condamnări pentru infracțiuni de SB din fiecare an au fost conectate către infracțiuni.

Tabelul 3.15(c): DNA – condamnări SB ale inculpaților pe an.

An	Numărul de condamnări pentru SB ale inculpaților pe an
2017	78
2018	41
2019	33
2020	21
2021	26
2022 (până la 31.08.2022)	7

307. DIICOT a elaborat propriul **tabel 3.15(d)** care arată numărul de achete pentru infracțiuni de SB din fiecare an și numărul de rechizitorii pentru infracțiuni de SB din fiecare an în perioada de revizuire și în legătură cu care infracțiuni predicat.

Tabelul 3.15(d): DIICOT – achete pentru infracțiuni de SB și numărul de rechizitorii de SB pe an și cu privire la care infracțiune predicat.

Număr de achete pentru infracțiuni de SB / an „proceduri închise înainte de proces”		Cu privire la care infracțiune predicat			Numărul de rechizitorii de SB pe an		Cu privire la care infracțiune predicat		
An	Cazuri SB	Trafic de persoane	Criminalitate cibernetică	Trafic de droguri	An	Rechizitorii SB	Trafic de persoane	Criminalitate cibernetică	Trafic de droguri
2017	33	18	12	3	2017	16	8	7	1
2018	37	14	19	4	2018	16	6	8	2
2019	59	19	33	7	2019	29	12	12	5
2020	38	14	19	5	2020	19	13	4	2
2021	46	16	26	4	2021	20	11	6	3
30.09.2022	27	7	16	4	30.09.2022	14	6	4	4

308. Devine imediat evident că tabelul nu arată câte dintre aceste cazuri în care au existat rechizitorii de SB au dus la o condamnare pentru infracțiuni de SB. Explicația dată de autorități a fost că nu există încă niciuna. Autoritățile au explicat că până în septembrie 2022 nu ar fi fost stabilită nicio punere sub acuzare pentru infracțiuni de SB pentru cazurile din tabel – chiar și în situațiile unde inculpatul a fost pus sub acuzare la începutul anului 2017.

309. În ceea ce privește furnizarea dovezilor cu privire la un tabel echivalent care să arate (pentru DIICOT) de la an la an condamnările pentru infracțiuni de SB cu privire la aceste categorii de infracțiuni în care a început ancheta sau a început rechizitoriul în orice an precedent – chiar și în anii anteriori perioadei de evaluare – nu a fost furnizat niciun tabel echivalent. Singurul tabel suplimentar de la DIICOT care a fost furnizat a fost următorul:

Tabelul 3.15(e): DIICOT – Număr de condamnări

An	Număr de cazuri cu condamnări definitive pentru infracțiuni de SB	Numărul total de persoane fizice și juridice condamnate pentru infracțiuni de SB
2017	28	100
2018	13	38
2019	14	22
2020	9	39
2021	11	25
30.06.2022	1	4
TOTAL	76	228

310. Tabelul de mai sus nu detaliază câte condamnări pentru infracțiuni de SB din fiecare an au fost conectate cu care infracțiune predicat. Tabelul pe care s-a bazat AT este, prin urmare, cel preluat din ENR, Tabelul 3.15.

311. Volumul estimat pentru veniturile obținute în urma fiecărei categorii de infracțiune predicat anchetată nu este furnizat, dar totalurile pentru sumele percepute în fiecare categorie sunt prezentate în tabelul 3.15 din ENR:

Tabelul 3.16: Tabel care prezintă totalul sumelor aferente persoanelor fizice și juridice puse sub acuzare cu următoarele infracțiuni în perioada 2018-2020.

Infracțiunea penală predicat	Persoane fizice puse sub acuzare pentru această infracțiune	Persoane juridice puse sub acuzare pentru această infracțiune	Suma TOTALĂ în EUR percepută pentru această infracțiune
Corupție (Legea nr. 78/2000) [cu excepția corupției minore]	1 275	93	441 257 444
Evaziune fiscală (Legea nr. 241/2005)	3 628	289	651 460 139
Delapidare	1 505	5	83 780 951
Înșelăciune sau „fraudă”	3 718	63	66 739 076
Infracțiuni împotriva fondurilor UE	406	63	67 790 476
Criminalitate cibernetică: Frauda prin sisteme informatice și mijloace electronice de plată	659	0	86 549 658
Trafic total de persoane (adulți și minori) și proxenetism, dar excluzând traficul de migranți	1 357	1	11 240 715
Trafic de migranți	392	1	0
Furt	23,387	9	36 786 919
Trafic de droguri	5 756	1	184 117
Infracțiuni împotriva mediului	32	9	30 248
Infracțiuni prevăzute de Codul Silvic	1 871	10	1 415 329
Contrabandă	3 494	6	30 918 840

312. Cifrele din tabelul de mai sus și detaliile cu privire la acestea provin de la ENR. Cele mai frecvente condamnări pentru SB din infracțiuni fiscale sunt în sectoare precum produsele petroliere, agricultura, mediul (gestionarea deșeurilor), construcțiile și alte activități comerciale. Au existat 68 de cazuri (în total implicând transferuri bancare în valoare de 100 435 328 EUR). În 57 din cele 68 de cazuri, infracțiunea de SB s-a săvârșit prin societăți fictive (transferuri de bani prin conturi bancare în valoare de 98 691 028 EUR). Fondurile au fost retrase în numerar în 52 de cazuri (85 733 462 euro) și, într-un caz, a fost constituit un depozit bancar de 7 500 000 EUR. Banii au fost transferați în principal în România (60 de cazuri, 78 653 507 EUR), dar ocazional în afara României (5 cazuri, 14 275 321 EUR) și într-un caz, a fost găsit un schimb valutar de 556 000 EUR.

313. SB din infracțiuni fiscale predicat s-a săvârșit, în principal, de către rezidenții români (78 902 007 EUR), dar uneori și de către nerezidenți (3 cazuri, în total, 9 065 321 EUR), persoane juridice rezidente (12 000 000 EUR) și PEP rezidente (180 000 EUR).

314. Autoritățile remarcă faptul că, în cazul în care sunt implicate GIO, poate exista o componentă transnațională care implică societăți fantomă și entități juridice offshore.

315. Cazurile de corupție care au dus la condamnări definitive pe motiv de SB în perioada 2018-2020, funcționari publici români ca firme românești – împreună cu rezidenți străini. Infracțiunile de SB au fost săvârșite de funcționari publici (4 cazuri, suma de 5 708 822 EUR), rezidenți PEP (4 cazuri, 1 275 000 EUR), persoane fizice rezidente (2 cazuri, 502 500 EUR), persoane fizice nerezidente (1 caz, 144 401 569 EUR) și persoane juridice rezidente (1 caz, 40 000 EUR). Scenariile comune în cazurile de corupție au fost traficul de influență și supraevaluarea în materie de achiziții publice.

Studiu de caz 3.4: Condamnare pentru SB din infracțiunea predicat de delapidare, implicând: GIO, societăți fictive, persoane juridice, consilieri profesioniști, contracte de vânzare-cumpărare false, bunuri imobiliare, înghețarea și confiscarea produselor infracționale.

Între iulie 2008 și iunie 2009, membrii unui GIO, inclusiv directorul și acționarul companiei, au decis să delapideze bani de la o companie IT și apoi să spele veniturile. Administratorul societății a apelat la consultanța oferită de un avocat specializat în litigii comerciale și un consultant în companii fiscale și offshore.

Societățile au fost înființate în străinătate (Delaware, Seychelles, Cipru) cu scopul de a juca rolul de cumpărători fictivi de echipamente IT sub controlul membrilor GIO. Aceste achiziții false au generat „datorii” false, care au fost apoi cedate unei alte societăți românești care a recuperat plățile acestor „datorii” sub formă de bunuri imobile de la societatea victimă. În cele din urmă, imobilul a fost transferat unei alte companii românești, unde a fost exploatat prin contracte de închiriere.

Urmărirea penală a început în iunie 2013 în baza informațiilor colectate de ofițerii de poliție. Procedura în primă instanță a avut loc în fața Curții de Apel București între 2015 și 2019, iar hotărârea definitivă a fost pronunțată la Înalta Curte de Casație și Justiție în octombrie 2019.

4 inculpați au fost condamnați (delapidare și SB) și unul a fost achitat de aceste acuzații: administratorul și consultantul fiscal au primit amândoi 2 ani de închisoare pentru SB; avocatul și angajatul său care au pledat amândoi vinovați au fost amândoi condamnați la 1 an și 6 luni de închisoare pentru SB; iar persoana juridică care a fost obligată la dizolvare a fost condamnată la plata a 18 000 RON (aproximativ 3 545 EUR) pentru SB.

Procurorii au înghețat plățile lunare ale chiriei și au confiscat proprietatea imobiliară (produsul infracțiunii), care au fost confiscată în întregime de instanță, deoarece societatea a fost dizolvată la momentul pronunțării hotărârii judecătorești definitive.

316. Sancțiunile în cazul de mai sus par minore, având în vedere natura profesională a SB.

Studiu de caz 3.5: Condamnare pentru SB prin infracțiunea predicat de corupție

În perioada 2009-2011, un inculpat, persoană fără statut special, a pretins și a primit, în mai multe tranșe, 9 000 000 de euro de la două persoane pentru a interveni la un fost ministru, precum și la alte persoane din Guvernul României, pentru a garanta că firmelor susținute de martori li se atribuie un contract de închiriere de produse educaționale.

În a doua jumătate a anului 2014, în timp ce ancheta a fost efectuată cu privire la aspectele menționate mai sus, știind că suma de 500 000 EUR pe care a primit-o în contul său personal în 2011 reprezenta o parte din suma menționată mai sus de 9 000 000 EUR, și pentru a crea o aparență de legalitate, inculpatul a ascuns adevărata natură a originii acesteia prin încheierea unui contract de împrumut fictiv cu unul dintre martori.

Inculpatul a fost inițial trimis în judecată pentru trafic de influență, iar după condamnarea sa și pedeapsa cu închisoare de 2 ani și 4 luni, a fost trimis în judecată pentru SB, a fost condamnat la un an de închisoare. Deoarece o parte din această pedeapsă a fost executată concomitent cu pedeapsa pentru infracțiunea predicat, pedeapsa totală executată a fost de 2 ani și 8 luni de închisoare.

(Decizia nr. 1470/29.12.2021 a Tribunalului București – Secția I penală).

317. Problema relevată de cifrele din tabelul 3.15 de mai sus care arată numărul de anchete, urmăriri penale și numărul de cazuri (în care a existat cel puțin o condamnare finală pentru SB) pentru SB și infracțiunile predicat în perioada 2018-2020 este că există deficiențe în anchetarea și urmărirea penală a spălării veniturilor provenite din criminalitatea cibernetică, traficul de persoane și traficul de droguri. Există unele anchete și urmăriri penale în fiecare dintre aceste domenii (cazuri în care a existat cel puțin o condamnare finală a SB): criminalitatea informatică (5), traficul de persoane (4) și traficul de droguri (1)) și pentru care exemplele de caz sunt prezentate mai jos, dar nu atât de multe pe cât ar fi de așteptat.

318. Fiecare prezintă propriile provocări. Criminalitatea cibernetică (de exemplu, phishing, atacuri malware, fraudă de licitații online, fraudă de comerț electronic, compromiterea e-mailului de afaceri (BEC), fraudă online, fraudă cu rezervări etc.), indiferent dacă a fost comisă în România sau de către cetățeni români din afara jurisdicției, a fost menționată de autorități ca fiind o zonă în creștere. În perioada 2018-2020, un total de 659 de persoane au fost urmărite penal pentru infracțiuni cibernetice, în 447 de cazuri, pentru sume în valoare totală de 87 de milioane de euro. Doar 5 persoane au fost condamnate pentru prejudicii cauzate de criminalitatea cibernetică.

319. Autoritățile au raportat că persoanele care se află în spatele spălării produselor acestor infracțiuni predicat sunt experimentate și sofisticate în tehnicile pe care le folosesc, sunt suspectate ca fiind membri GIO și sunt rareori depistate. Criminalitatea cibernetică românească și spălarea produselor aferente infracțiunilor predicat pot fi controlate atât din exterior, cât și din interiorul României, iar cei implicați sunt adepți ai mascării identității lor. Tehnicile comune de spălare a banilor includ utilizarea „cărucioarelor de bani”, utilizarea rezidenților români pentru a deschide și opera conturi bancare pentru a efectua/ primi transferuri bancare sau pentru a muta fonduri prin MVTs sau prin numerar, transferurile ulterioare fiind adesea efectuate prin alte jurisdicții succesive. Multe jurisdicții se confruntă cu aceleași provocări atunci când vine vorba de combaterea criminalității cibernetice și a spălării veniturilor provenite din criminalitatea cibernetică, iar numărul scăzut de condamnări pentru infracțiuni informatice nu ar putea fi considerat neobișnuit.

Studiu de caz 3.6: Condamnarea pentru infracțiunea de SB a veniturilor din criminalitatea cibernetică, care implică GIO transnațional, infracțiuni predicat comise în străinătate

În perioada 2013 - 2015, cinci români (A, B, C, D și E) au devenit membri ai unui GIO transnațional care a spălat produsele obținute din fraudele comise de infractorii care operează în afara României și care au obținut și utilizat în mod fraudulos aplicații bancare compromise pentru conturi bancare deschise în România, Germania, Austria, Franța și Olanda. Infracțiunile predicat nu au fost cercetate penal în țările în care au avut loc.

A, B, C, D și E au identificat persoane fizice (X, Y, Z etc.) care au permis ca propriile conturi bancare să fie utilizate pentru primirea bunurilor infracționale din conturile compromise din România sau Germania, Austria, Franța și Olanda.

Titularii conturilor destinate (X, Y, Z etc.) au transferat apoi fondurile către alți membri ai GIO cu sediul în Ucraina, prin Western Union și Money Gram.

Cei 5 inculpați români (A, B, C, D și E) au fost urmăriți penal și judecați în 2016. Dovezile împotriva lor au constat în ascultarea convorbirilor telefonice și analiza calculatoarelor și telefoanelor lor.

Toți cei 5 inculpați au fost condamnați în 2019 pentru infracțiuni de SB și au fost condamnați la închisoare pentru o perioadă cuprinsă între 2 și 3 ani și au primit și alte pedepse impuse pentru elementul de infracțiune cibernetică. Toate sentințele au fost suspendate, motivul fiind că acești inculpați nu au săvârșit infracțiuni anterior.

S-a dispus confiscarea produsului infracțiunii în cuantum de 60 000 EUR cu restituirea către victime a sumei de 12 400 EUR.

320. Probleme mari apar în lipsa condamnărilor și, probabil, în lipsa unor anchete semnificative privind spălarea produselor rezultate din infracțiuni predicat grave, trafic de droguri și trafic de persoane.

321. Există o singură condamnare pentru infracțiuni de SB pentru veniturile provenite din traficul de droguri în perioada 2018-2020. AT nu a acceptat unele dintre punctele avansate. O țară relativ mare, cu o populație de 19 milioane de persoane, va avea o cantitate semnificativă de trafic intern de droguri, ceea ce este extrem de profitabil. Spălarea acestor profituri nu este urmărită penal. Transportul organizat de cocaină și heroină de la est la vest și, într-o măsură mai mică, de droguri sintetice de la vest la est, care implică persoane fizice române și GIO-uri care lucrează cu GIO-uri externe, va implica, de asemenea, profituri semnificative care urmează să fie spălate. Cantitățile și valoarea drogurilor transportate pot fi enorme. O captură de peste 100 de milioane de euro de cocaină în Marea Neagră; o captură de 1,4 tone de heroină într-un singur transport au fost furnizate ca exemple. Este simptomatic faptul că lipsa de prioritate acordată anchetării/urmăririi penale a spălării produselor din infracțiunile legate de traficul de droguri prevede că cifrele furnizate nu fac distincția dintre posesia de droguri ilegale în calitate de utilizator în cazul în care nu poate exista spălare și furnizarea de droguri în cazul în care (cel puțin mai sus în lanțul de aprovizionare) ar exista.

Studiu de caz 3.7: Condamnare pentru infracțiuni de SB a veniturilor provenite din traficul de droguri

, Inculpatul a livrat heroină clienților din București timp de 3 luni, în 2016.

Banii proveniți din traficul de droguri au fost investiți în proprietăți imobiliare și licențe de taxi. Proprietatea a fost transferată altora pentru a o ascunde. Banii găsiți în mai multe conturi bancare pe numele inculpatului au fost confiscate. Inculpatul a fost condamnat în 2018 la închisoare pentru 3 ani și 4 luni, din care 2 ani și 6 luni pentru infracțiunea de SB (pedeapsa inculpatului a fost redusă din cauza pledoariei sale de vinovăție și a altor atenuări).

De asemenea, instanța a confiscat (aplicând atât confiscarea specială, cât și cea extinsă) suma totală de 111 050 euro și 320 700 LEI.

322. Traficul de persoane, inclusiv copii, fie pentru exploatare sexuală, fie pentru altă formă de exploatare este o infracțiune gravă, iar spălarea acelor venituri care sunt susceptibile să fie substanțiale nu este urmărită în mod eficient. Există doar 4 cazuri de SB în ceea ce privește spălarea veniturilor provenite din traficul de persoane în aceeași perioadă.

Studiu de caz 3.8: Condamnare pentru infracțiuni de SB pentru veniturile provenite din traficul de persoane.

În perioada 2014 - 2017, inculpatul a recrutat două minore din România pretinzând că este iubitul lor și promițând în mod fals un loc de muncă legitim. Fetele au fost transportate și apoi forțate să se prostitueze în Germania, Finlanda și Spania. Victimele erau recrutate în baza unor promisiuni false de angajare și prin metoda „*Lover Boy*”.

Inculpatul a spălat 62.500 euro transferându-i pe numele tatălui său pentru a achiziționa bunuri imobiliare.

În 2017, DIICOT a urmărit în justiție suspectul pentru trafic de persoane și SB. Suspectul a fost condamnat la închisoare pentru 8 ani și 2 luni, din care 3 ani de închisoare a fost pedeapsa pentru SB. Instanța a dispus și confiscarea sumei de 40.000 euro.

323. Numărul de cazuri este scăzut. Problema esențială pare a fi că, acolo unde există infracțiuni transnaționale, există o reticență privind utilizarea resurselor și implicarea într-o anchetă transnațională paralelă pentru infracțiuni de SB până la o urmărire penală eficientă. AT nu a acceptat că bunurile provenite din infracțiuni generate de românii din afara jurisdicției ar fi

foarte puțin probabil să fie repatriate și spălate în România.

324. DIICOT se ocupă de anchetarea și urmărirea penală a traficului de droguri și a traficului de persoane. Echipa DIICOT a înțeles problemele implicate și a apreciat necesitatea efectuării unor astfel de anchete paralele pentru infracțiuni de SB. Concentrarea lor tinde să fie pe infracțiunea predicat. S-a raportat la AT că ofițerii de poliție judiciară care acționează la indicația procurorului DIICOT ar putea să nu aibă pregătirea necesară în efectuarea unei anchete privind infracțiunile financiare.

3.3.3. Tipuri de cazuri de SB urmărite

325. România nu a fost în măsură să furnizeze statistici detaliate cu privire la tipurile de cazuri de SB urmărite. AT și-a bazat constatările pe studiile de caz prezentate de România și pe interviurile cu autoritățile din parchete și cu autoritățile locale.

326. *Autospălare*: Autoritățile române au indicat că (cu foarte puține excepții) urmăresc doar autospălarea. Unele (dar nu toate) tipuri de autospălare sunt incriminate (a se vedea R.3). În urma deciziei Curții Constituționale, articolul 49 alineatul (1) litera (c) din Legea CSB/CFT exclude ca infractorii care au săvârșit infracțiunea predicat (fie în calitate de autor, complice sau instigator) să fie urmăriți penal în calitate de auto-spălători de bani; condiția fiind ca achiziționarea, deținerea sau utilizarea proprietății să fie realizată „de către o altă persoană decât subiectul activ al infracțiunii din care derivă proprietatea [adică provine]”⁴⁵. Procurorii intervievați cu privire la această decizie au raportat că aceasta a avut un impact redus și, în acele cazuri, în care nu a fost posibilă o acuzație de autospălare a banilor, a fost aplicată confiscarea extinsă.

327. *Infracțiuni de SB de sine stătătoare și realizate prin terți*: Infracțiunile de SB realizate prin terți sunt rareori anchetate, iar urmărirea penală pentru infracțiuni de SB de sine stătătoare sunt și mai rare. Acest lucru nu se datorează numai faptului că aceste cazuri de sine stătătoare sunt mai dificil de urmărit în justiție ci rezultă și din problema structurală că unele autorități de urmărire penală și AAL-uri au permisiunea de a ancheta SB numai dacă anchetarea acestui tip de infracțiune predicat se încadrează în sfera lor de competență, iar cazurile în care infracțiunea predicat nu este identificabilă sunt în afara sferei de competență a parchetelor mai specializate — DIICOT și DNA — care ar avea abilitățile și resursele financiare pentru a ancheta și urmări în justiție aceste cazuri mai dificile. Acest lucru are ca rezultat faptul că cele mai dificile cazuri de sine stătătoare cu infracțiuni predicat neidentificate sunt direcționate către parchetele de pe lângă tribunale, care sunt cel mai puțin echipate din punct de vedere al experienței și resurselor pentru a le soluționa.

328. *Cazuri complexe de SB și infracțiuni predicat externe*: (de exemplu, cele care implică utilizarea persoanelor juridice pentru a ascunde proprietatea, cazuri cu elemente transnaționale, cazuri în care infracțiunea predicat este necunoscută etc.): deși au fost furnizate câteva exemple de caz care implică utilizarea persoanelor juridice pentru a ascunde proprietatea în cazurile SB, AT nu a fost convinsă că autoritățile competente efectuează urmărirea penală în toate aceste cazuri, în special cu elemente transnaționale (de exemplu, infracțiuni predicat comise în străinătate) care necesită identificarea fondurilor ilicite.

329. Un caz în care ar fi posibil să se dovedească din circumstanțe de fapt obiective că proprietatea este ilicită (dar infracțiunea predicat în sine sau tipul de infracțiune nu au fost identificabile) nu ar fi susceptibilă de a fi urmărită. Există o reticență din partea procurorilor de a urmări astfel de cazuri

⁴⁵ Art.1 alin. (5) și art. 23 alin. (12) din Constituție (Decizia Curții Constituționale nr. 418/2018). A se vedea Rec. 3 de mai jos.

și încă o reticență din partea unor judecători de a constata, atunci când li se prezintă dovezi în circumstanțe obiective de fapt, că fondurile sunt ilicite. În practică, acolo unde există un element transnațional din cauza standardului probatoriu ridicat impus de instanța română, procurorul român va lăsa în seama celeilalte jurisdicții anchetarea și urmărirea penală a SB.

3.3.4. Eficiența, proporționalitatea și caracterul disuasiv al sancțiunilor

330. În ansamblu, autoritățile au furnizat statistici adecvate pentru a arăta gama de sentințe impuse și principiile care stau la baza aplicării acestora. Din perspectiva sentințelor, statisticile nu denotă înregistrarea separată a sentințelor pentru infracțiuni de SB de sentințele pentru infracțiuni predicat sau de cele pentru alte infracțiuni. Un sistem care înregistrează doar pedeapsa totală impusă are o utilizare foarte limitată pentru orice examinare a modului în care sunt sancționate condamnările pentru infracțiuni de SB.

331. În mai multe dintre exemplele furnizate pentru spețele de auto-spălare, pedeapsa aplicată pentru autospălare nu s-a cumulat cu pedeapsa aplicată pentru infracțiunea predicat și nu se poate spune că este disuasivă. În alte cazuri, se putea face contrariul. DNA a oferit 10 exemple de caz care oferă cele mai lungi sentințe pronunțate doar pentru infracțiunea de SB care rezultă dintr-o urmărire penală a DNA în perioada de revizuire. În aceste sentințe definitive din perioada 2017-2020 (dar în care infracțiunea fusese comisă adesea cu 6, 7 sau 8 ani înainte) pedepsele au fost cuprinse între 4 și 6 ani.

Studiu de caz 3.9: Sancțiune aplicată pentru SB

În perioada 2011-2012, pentru a se asigura că inculpații (NR și NDM) vor păstra încasările din evaziune fiscală, inculpații (CD și S.C. IJ S.R.L.) au efectuat operațiuni bancare repetate, transferând prin CI Limited, suma de 13 212 000 USD într-un cont din Dubai controlat de NR și NDM. Aceste tranzacții au fost deghizate în operațiuni de consultanță. Condamnare de 6 ani pentru infracțiunea de SB. Inculpatul CD a fost condamnat de Înalta Curte de Casație și Justiție, prin hotărâre definitivă la data de 15. 04. 2019, pentru infracțiunea de SB la 6 ani închisoare.

332. Nu s-a putut stabili, din statisticile furnizate, (care arată numărul de pedepse cu închisoarea pe an și durata medie a acestor pedepse) dacă și în ce măsură aceste pedepse medii au fost pentru infracțiuni de SB sau pentru infracțiunea predicat sau pentru orice altă infracțiune. Din acest motiv, nu s-a demonstrat din statisticile furnizate dacă sancțiunile aplicate persoanelor fizice sau juridice condamnate pentru infracțiuni de SB sunt eficiente, proporționale și disuasive. Acestea fiind spuse, în unele dintre exemplele de caz furnizate au fost pronunțate pedepse cuprinse între 4 și 6 ani, reprezentând cea parte a pedepsei totale aferentă infracțiunii de SB. Se poate spune că o pedeapsă cuprinsă între 4 și 6 ani este eficientă, proporțională și disuasivă.

Sanțiuni impuse pentru infracțiuni de SB (persoane juridice)

333. Datele privind sancțiunile impuse pentru infracțiuni de SB, astfel cum au fost furnizate de DIICOT, PÎCCJ și DNA, demonstrează că sancțiunile impuse în cazurile PÎCCJ și DIICOT persoanelor juridice au fost rare, în timp ce în cazurile DNA sancțiunile împotriva persoanelor juridice pentru infracțiuni de SB au fost aplicate mai frecvent și pot avea un efect disuasiv.

Tabelul 3.17: Sancțiuni impuse pentru infracțiuni de SB (persoane juridice) de către DIICOT

Tipuri de sancțiuni	2017	2018	2019	2020	2021	30.06.2022
Număr de cazuri	1	-	1	-	-	-
Amenzi (EUR)	34 666	-	7 643	-	-	-
Lichidarea firmei	3	-	2	-	-	-
Interdicția de a desfășura activități	-	-	-	-	-	-
Confiscarea (EUR)	-	-	3 454 512	-	-	-

Tabelul 3.18: Sancțiuni impuse pentru infracțiuni de SB (persoane juridice) de către PÎCCJ

Tipuri de sancțiuni	2015	2016	2017	2018	2019
Număr de cazuri	-	-	-	2	7
Cuantumul amenzii (în EUR)	-	-	-	40 460	161 840
Lichidare	-	-	-	-	-
Interdicția de a desfășura activități	-	-	-	-	-
Confiscare	-	-	-	-	-

Tabelul 3. Sancțiuni impuse pentru infracțiuni de SB (persoane juridice/PJ) de către DNA

Tipuri de sancțiuni	2015	2016	2017	2018	2019
Număr de cazuri	1	2 cazuri (9 PJ condamnate)	7 cazuri (18 PJ condamnate)	4 cazuri (7 PJ condamnate)	3 cazuri (5 PJ condamnate)
Amenzi (EUR)	121 738	193 766	546 836	73 995	369 978
Lichidarea firmei	1	9	18	7	5
Interdicția de a desfășura activități	1	09	18	7	5
Confiscarea (EUR)	-	907 186	1 442 409	918 714	-

3.3.5. Utilizarea de măsuri alternative

334. România aplică alte măsuri de justiție penală în cazurile unor anchete privind infracțiunile de SB, cum ar fi confiscarea produselor aferente infracțiunii predicat, dar acest lucru nu constituie un motiv justificat pentru a nu ancheta sau pronunța sentințe pentru infracțiuni de SB în anumite categorii de cazuri.

335. Organele de urmărire penală au susținut că au procedat la urmărirea penală în cazul în care un astfel de comportament era încă incriminat și au utilizat confiscarea extinsă în cazul în care nu mai era incriminat. (Consultați R.3 pentru distincția dintre cele două).

Studiu de caz 3.10: Confiscarea extinsă

În 2015, 9 inculpați dintr-un grup infracțional organizat au sustras 431 260 euro de la firme din Italia și România. Infracțiunea predicat și spălarea produselor generate de aceasta au fost anchetate. Inculpații au cumpărat mai multe mașini de lux în nume propriu. Nicio infracțiune de SB nu a fost anchetată, dar mașinile și banii găsiți în urma percheziției, alături de o casă, au fost confiscate. Toți cei 9 inculpați au fost condamnați pentru furt. Instanța a dispus confiscarea extinsă a unora dintre bunurile indisponibilizate în timpul cercetării, conform articolului 112 alineatul (1) CP.

Concluzii generale privind IO.7

336. Sistemul juridic din România are o legislație privind CSB/CFT care acoperă criteriile impuse de standarde. Anchetarea și urmărirea penală cu succes a cazurilor de SB este restricționată de diverse elemente. Deși anchetele și urmărirea penală privind spălarea produselor infracțiunilor fiscale predicat și spălarea veniturilor provenite din corupție sunt efectuate în mod eficient, anchetele și urmărirea penală privind traficul de persoane și droguri se concentrează mai degrabă pe infracțiunile predicat decât pe spălarea produselor aferente acestor infracțiuni predicat.

337. Lipsa unei strategii naționale de CSB/CFT este unul dintre mai multe motive pentru care există o inconsecvență în abordarea anchetării și urmării penale a infracțiunilor de SB. Anchetarea și urmărirea penală a infracțiunilor de SB nu sunt urmărite ca prioritate, în ansamblu. S-a demonstrat că parchetele comunică, cooperează și se coordonează sistematic insuficient. Unele tipuri de infracțiuni predicat sunt însoțite în mod fiabil de o anchetă paralelă pentru infracțiunea de SB; alte tipuri de anchete ale infracțiunilor predicat nu se fac în mod obișnuit. Prin urmare, pentru unele domenii cheie, infracțiunile de SB anchetate și urmărite penal nu par a fi proporționale cu riscurile de SB identificate, ale țării.

338. Autoritățile române tind să se concentreze pe auto-spălare. Există foarte puține cazuri de SB realizate prin terți, iar urmărirea penală pentru infracțiuni de SB de sine stătătoare sunt și mai rare. Unele autorități de urmăriri penale și AAL au permisiunea de a ancheta infracțiunile de SB numai dacă anchetarea acestui tip de infracțiune predicat se încadrează în sfera lor de competență. Un caz în care ar fi posibil să se dovedească din circumstanțe de fapt obiective că proprietatea este ilicită (dar infracțiunea predicat în sine sau tipul de infracțiune nu au fost identificabile) nu ar fi urmărit.

339. În ansamblu, autoritățile nu au demonstrat că numărul de anchete și condamnări privind SB în România este altfel decât scăzut în comparație cu numărul de infractori anchetați care generează venituri din astfel de activități.

340. Atunci când există condamnări pentru SB, sancțiunile aplicate de Instanță pentru infracțiunea de SB par uneori minore și nu sunt disuasive.

341. **România a atins un nivel moderat de eficacitate pentru Rezultatul Imediat 7 (IO 7).**

3.4. Rezultatul imediat 8 (Confiscare)

342. AT și-a bazat constatările pe statistici limitate, documente strategice și alte informații furnizate de autorități, precum și pe interviuri cu ONPCSB-UIF, ONJN, Poliția de Frontieră, Poliția Judiciară, procurori și alte autorități competente

3.4.1. Confiscarea veniturilor, instrumentelor infracțiunii și bunurilor cu valoare echivalentă ca obiectiv de politică

343. Confiscarea produselor infracționale, a mijloacelor de săvârșire și a bunurilor cu valoare echivalentă este urmărită ca obiectiv de politică, într-o anumită măsură, în România. Există o strategie la nivel înalt pentru recuperarea activelor, iar sumele indisponibilizate și confiscate sunt moderate/ridicate, în general. Cu toate acestea, procurorii au nevoie de orientări mai practice din perspectiva direcționării veniturilor și a instrumentelor infracțiunii, în special a bunurilor infracționale generate de forma de infracțiune mai profitabilă și a acelor venituri care nu provin din țară sau care au fost transferate în străinătate. Lipsa anchetatorilor financiari împiedică, de asemenea, confiscarea produselor infracționale, așa cum se discută mai jos.

344. România a adoptat o *Strategie națională de recuperare a activelor 2021-2025 (Strategia națională de recuperare a activelor)* care stabilește dispozițiile legale relevante și obiectivele (pentru autoritățile judiciare și instituțiile administrative cu funcții de sprijin) care trebuie aplicate, într-un efort de a se asigura că acestea acționează într-o manieră integrată de la inițierea procedurilor penale până la încheierea acestora; scopul fiind ca bunurile infracționale să fie identificate, indisponibilizate, evaluate, recuperate în mod eficient și gestionate în mod corespunzător. *Strategia națională de recuperare a activelor* a fost elaborată de ANABI, promovată de MJ și adoptată de Guvern. Este o politică orizontală care se aplică tuturor părților interesate și tuturor strategiilor sectoriale (anticorupție, criminalitate organizată etc.).

345. Este lăudabil faptul că *Strategia națională de recuperare a activelor* identifică vulnerabilitățile în regimul de confiscare și încearcă să le abordeze printr-un *plan de acțiune* adoptat. De exemplu, planul de acțiune propune măsuri pentru: (i) îmbunătățirea cadrului legislativ în ceea ce privește vânzarea bunurilor imobile indisponibilizate înainte de o condamnare penală și propune diferite măsuri pentru a sprijini autoritățile judiciare în recuperarea activelor; (ii) creșterea personalului atât la nivel central, cât și teritorial al poliției judiciare cu responsabilități de anchete financiare; (iii) furnizarea de programe de formare profesională pentru autoritățile și instituțiile implicate în procesul de recuperare a activelor; etc.

346. Înființarea ANABI în 2015 a reprezentat un reper important pentru România și a demonstrat rezultate impresionante în perioada scurtă de timp în care a funcționat (a se vedea mai jos). ANABI asigură o abordare integrată a recuperării activelor prin combinarea sprijinului acordat organelor de urmărire penală în domeniile cooperării internaționale, gestionării bunurilor indisponibilizate și aplicării sociale a bunurilor confiscate. Una dintre funcțiile ANABI este facilitarea urmăririi și identificării bunurilor infracționale și a altor bunuri care ar putea face obiectul sechestrului sau confiscării. Unele dintre principalele obiective ale ANABI sunt de a asigura o creștere a numărului de ordine de confiscare emise în cauze penale și de a îmbunătăți eficiența gestionării bunurilor indisponibilizate. ANABI este, de asemenea, biroul desemnat de recuperare a activelor, responsabil pentru urmărirea și identificarea veniturilor sau a altor bunuri legate de infracțiuni și pentru cooperarea dintre birourile de recuperare a activelor din statele membre ale UE. Activitatea ANABI este susținută de diverse rețele globale și regionale, cum ar fi CARIN, Interpol și entități juridice internaționale, cum ar fi Convenția ONU împotriva corupției (UNCAC) și poate ajunge în aproximativ 170 de jurisdicții pentru urmărirea activelor infracționale.

347. Din interviurile efectuate în timpul vizitei la fața locului a reieșit că nu există suficiente orientări practice oferite procurorilor din diferitele parchete. Procurorii au subliniat că ar beneficia de pe urma unor orientări și sesiuni de formare suplimentare pentru a îmbunătăți indisponibilizarea și confiscarea bunurilor în cazuri complexe de infracțiuni majore generatoare de venituri/grave, inclusiv cele care nu provin de pe plan intern sau în cazul în care bunurile

infracționale au circulat în străinătate. Nevoia de personal suplimentar la nivel central și teritorial al poliției judiciare cu responsabilități de anchete financiare a fost, de asemenea, menționată frecvent la interviurile la fața locului. S-a remarcat faptul că nu există un sistem integrat de înregistrare a datelor cu privire la activele infracționale, iar un astfel de sistem este în prezent în curs de dezvoltare.⁴⁶

3.4.2. Confiscarea veniturilor din infracțiuni predicat externe și interne și a veniturilor situate în străinătate

348. Per ansamblu, valorile bunurilor indisponibilizate și confiscate sunt moderate/ridicate. Accentul autorităților competente din România (a se vedea R.4 și R.30) se pune în principal pe confiscarea veniturilor din anumite tipuri de infracțiuni predicat interne, dar confiscarea veniturilor din infracțiuni predicat externe care intră în România și veniturile din infracțiuni predicat interne care sunt mutate în străinătate sunt foarte rar urmărite.

349. Considerând cifrele pentru România în ansamblu (a se vedea tabelele de mai jos), au fost furnizate date limitate. Nu au fost furnizate statistici privind numărul de condamnări în diferitele categorii de infracțiuni predicat (a se vedea IO.7) care ar putea fi comparate cu numărul de cazuri și sumele bunurilor confiscate anual în perioada analizată. Nu există detalii despre diferitele categorii de infracțiuni în care a avut loc repatrierea, partajarea sau restituirea care implică infracțiuni predicat interne și externe sau despre cazurile în care veniturile au fost transferate în alte țări. Cu toate acestea, cifrele de mai jos (Măsuri asiguratorii dispuse prin rechizitorii și acorduri de recunoaștere a vinovăției referitoare la dosarele penale de SB) demonstrează că autoritățile (DIICOT, PICCJ și DNA) aplică măsuri asiguratorii⁴⁷; sumele totale pentru fiecare autoritate în fiecare an sunt, de obicei, moderate, dar, în unele cazuri, ridicate (în special pentru DNA).

350. **Tabelul 3.20:** Măsuri asiguratorii dispuse prin rechizitorii și acorduri de recunoaștere a vinovăției referitoare la dosarele penale de SB

Anul punerii sub acuzare	Valoarea măsurilor asiguratorii EUR		
	DIICOT	PICCJ	DNA**
2017	15 800 330	32 505 471	202 400 000
2018	18 706 739	57 897 276	400 100 000
2019	3 640 530	29 119 500	224 000 000
2020	3 210 840	53 830 227	137 500 000
2021	1 795 861	18 720 245	127 900 000
30/06/2022	39 559 621	99 267 733	53 860 000

** Valoarea măsurilor asiguratorii dispuse pentru confiscarea specială, sau recuperarea prejudiciului cauzat ca urmare a săvârșirii infracțiunii.

351. Statistici și explicații suplimentare furnizate de DNA au demonstrat că valoarea totală a măsurilor asiguratorii dispuse în acele cauze în fața instanței se referea la următoarele infracțiuni: (i) infracțiuni asimilate celor de corupție; (ii) infracțiuni împotriva

⁴⁶ Potrivit autorităților, noul sistem informatic este în curs de dezvoltare de către ANABI, care va conecta 40 000 de utilizatori din toate unitățile de poliție judiciară, parchete, instanțe și unitățile de sprijin administrativ din ANABI și ANAF. Acesta va integra toate datele privind ordinele de indisponibilizare și confiscare, inclusiv posibilitatea de a urmări toate ordinele de indisponibilizare și de a genera date și rapoarte standardizate privind indicatorii de recuperare a activelor, inclusiv valoarea activelor indisponibilizate, veniturile generatoare de infracțiuni, cazurile naționale și internaționale etc.

⁴⁷ Măsurile asiguratorii constau în înghețarea bunurilor mobile sau imobile prin instituirea unui sechestru asupra acestora (CP, art. 249 alin. (2)).

intereselor UE; (iii) SB; și (iv) alte infracțiuni (de exemplu, evaziune fiscală, fraudă etc.). Din cifrele furnizate, rezultă că, în ansamblu, măsurile asigurătorii dispuse de instanță au fost aplicate în mod egal în sume relativ mari pentru aceste infracțiuni – cu excepția celor pentru SB, unde sumele au fost ușor mai mici.

352. Cifre și explicații suplimentare au fost, de asemenea, furnizate de DIICOT cu privire la tipul de infracțiuni în care au fost aplicate măsuri asigurătorii și acestea au fost: (i) criminalitatea organizată (inclusiv infracțiunile cele mai grave); (ii) traficul și exploatarea persoanelor vulnerabile; (iii) introducerea ilegală de migranți; (iv) falsificarea monedelor; (v) infracțiuni legate de droguri (inclusiv traficul și consumul ilegal); (vi) evaziunea fiscală; (vii) contrabanda; (viii) criminalitatea cibernetică; (ix) SB (infracțiunile cele mai grave), (x) terorismul și securitatea națională etc. Cifrele furnizate demonstrează că DIICOT aplică măsuri asigurătorii pentru acele cazuri trimise în instanță pentru cele mai răspândite infracțiuni principale (a se vedea capitolul 1). PICCJ nu a furnizat alte statistici.

353. În ceea ce privește confiscările, România a furnizat AT date sintetizate colectate de ANABI în baza a peste 60 000 de hotărâri judecătorești referitoare la toate infracțiunile și toate autoritățile judiciare (tabelul 3.22). Din cifrele furnizate în ce privește confiscările, luate în ansamblu, sumele aferente bunurilor confiscate sunt moderate/ridicate și se poate observa că măsura de confiscare specială se aplică considerabil mai frecvent decât cea confiscare extinsă⁴⁸.

Tabel: 3.21: ANABI – Măsuri de confiscare aplicate de autorități

Tip de măsură	Numărul de hotărâri judecătorești în care a fost impus acest tip de măsuri					Sume de bani (EUR)				
	2017	2018	2019	2020	2021	2017	2018	2019	2020	2021
Amenda impusă ca pedeapsă principală	95	386	434	392	279	2 144 050	3 965 671	1 968 750	744 915	771 316
Confiscare extinsă	14	20	30	18	24	385 152	795 654	239 688	272 086	295 136
Confiscare specială	5 630	10 203	11 645	10 471	3 182	36 151 946	171 377 804	22 221 220	78 2 77 091	7 459 724
Despăgubirea autorităților publice sau a instituțiilor	596	669	810	651	510	12 781 490	18 434 843	8 532 931	5 770 055	24 674 581

⁴⁸ În România există două tipuri de măsuri de confiscare: confiscarea specială și confiscarea extinsă. Măsurile de confiscare extinse completează măsurile speciale de confiscare – a se vedea R.4.

Despăgubire a statului	511	424	368	359		93 952 143	237 952 870	223 606 570	87 674 585	-
Confiscare pe baza dispozițiilor primite de la alte state	17	2	7	4	1	5 364	170 234	217 710	130 000	24 440
Ordine de indisponibilizare primite de la alte state	-	1	-	-	0	-	-	-	-	-
Total	6 863	11 705	13 294	11 895	3 996	145 42 0 145	432 697 076	256 786 869	172 868 732	33 225 197

354. Autoritățile nu mențin statistici detaliate privind confiscările defalcate pe infracțiuni predicat (a se vedea R.33), cu toate acestea, din aplicarea măsurilor asigurătorii în ceea ce privește cele mai răspândite infracțiuni predicat detectate în România se poate concluziona că are loc confiscarea unor astfel de active, inclusiv pentru infracțiunile de SB. O evaluare mai detaliată în funcție de fiecare infracțiune predicat este realizată mai jos, în baza interviurilor și a exemplilor de caz furnizate.

355. Nu au fost furnizate statistici privind tipurile de bunuri indisponibilizate/confiscate, dar interviurile efectuate și informațiile de la ANABI privind activele gestionate (a se vedea mai jos) au confirmat că indisponibilizarea și confiscarea se aplică pentru bunurile și fondurile mobile și imobile. ENR a menționat că IGPR declară că acordă o atenție deosebită urmării banilor proveniți din infracțiunile predicat și de SB și a confiscat în ultimii ani aproximativ 600 de vehicule și 400 de proprietăți ca produse ale infracțiunii.

356. Statisticile menținute de autorități nu oferă o defalcare între persoanele fizice și cele juridice. Cu toate acestea, IO.7 demonstrează că atât persoanele fizice, cât și cele juridice sunt acuzate pentru infracțiuni predicat și pentru SB. În consecință, rezultă că măsurile de indisponibilizare și confiscare se aplică atât persoanelor fizice, cât și persoanelor juridice. Interviurile cu procurorii și exemplele de caz oferite au confirmat acest lucru.

357. Interviurile la fața locului au confirmat, de asemenea, că măsura de confiscare în cazuri de SB prin terți și SB de sine stătătoare se aplică rar (a se vedea, de asemenea, IO.7). Astfel de cazuri sunt mai complexe și există o lipsă de experiență și resurse pentru efectuarea de anchete financiare paralele din partea unor AAL și procurori (a se vedea secțiunea 3.4.1).

Confiscarea produselor din infracțiunile predicat interne

358. Interviurile la fața locului și exemplele de caz furnizate confirmă faptul că autoritățile competente urmăresc în mod obișnuit înghețarea, indisponibilizarea și, în cele din urmă, confiscarea produselor și mijloacelor de săvârșire a infracțiunii care sunt reținute în România. Cu toate acestea, s-a observat în mod repetat că sunt necesare resurse, sesiuni de formare și orientări suplimentare pentru efectuarea anchetelor financiare paralele

(a se vedea capitolul 3.4.1) pentru a putea realiza cu succes confiscarea produselor infracționale în cazuri mai complexe.

359. Interviuurile efectuate și exemplele de caz furnizate arată că autoritățile competente tind să se concentreze în principal pe confiscarea veniturilor provenite din corupție, evaziune fiscală, delapidare și fraudă. Așa cum acestea sunt cercetate și urmărite relativ cu succes, produsele infracționale rezultate din aceste infracțiuni sunt, de asemenea, reținute și confiscate (deși nu au fost furnizate statistici specifice pentru a demonstra acest lucru).

360. Autoritățile au afirmat, de asemenea, că produsele provenite din traficul de persoane și droguri au fost adesea confiscate fără a fi nevoie de anchetă și urmărire penală pentru infracțiuni de SB (a se vedea, de asemenea, IO.7). Infracțiunile predicat cu criptomonede și criminalitatea cibernetică au fost estimate de autorități ca fiind un domeniu în creștere, dar aceste infracțiuni predicat nu au fost completate cu anchete paralele pentru infracțiuni de SB, iar exemplele de caz și explicațiile furnizate de autorități au indicat că au avut succes foarte limitat în implementarea măsurii de confiscare pentru această categorie.

361. În cazurile în care exista potențialul unei anchete și urmăririi penale pentru infracțiuni de SB, autoritățile au susținut că, deși infracțiunea de SB nu a fost urmărită, banii/bunurile care constituiau obiectul material al infracțiunii de corupție au fost supuse confiscării. Confiscarea de la terți este rară în cazurile de SB (a se vedea, de asemenea, IO.7 privind cercetarea și urmărirea penală a terților pentru infracțiuni de SB).

362. În ciuda acestor aspecte prezentate mai sus, din cauza lipsei de resurse și a orientărilor practice (a se vedea secțiunea 3.4.1), România a furnizat mai multe exemple de cazuri de indisponibilizări și confiscări reușite ale produselor delapidării, evaziunii fiscale, corupției și fraudei, dovedind că autoritățile implementează măsuri provizorii și de confiscare pentru a priva infractorii de produsele infracțiunilor lor; România a demonstrat că măsurile de indisponibilizare și confiscare sunt aplicate în mod obișnuit. Aceste exemple au inclus câteva cazuri complexe, cum ar fi cele descrise mai sus la punctul IO.7 din studiul de caz 3.3. (Condamnare pentru SB pentru infracțiunea predicat de delapidare, implicând: GIO, societăți fictive, persoane juridice, consilieri profesioniști, contracte de vânzare-cumpărare false, bunuri imobile, înghețarea și confiscarea produselor infracționale), precum și în următoarele cazuri:

Studiu de caz 3.11: Confiscarea produselor provenite din delapidare și infracțiuni de SB de sine stătătoare

Trei funcționari bancari din Ungaria (inclusiv un înalt funcționar bancar) au instituit o schemă de spălare în România pentru 18 milioane de euro delapidați între 1998 și mai 2003 din diferite conturi bancare maghiare ale persoanelor fizice și juridice. Veniturile au fost transferate parțial unor societăți din țări offshore (inclusiv SUA) și apoi transferate pentru a finanța un grup de societăți din Ungaria.

În perioada 2001 – 2003, membrii GIO au transferat 4,3 milioane de euro (o parte din cele 18 milioane de euro delapidate) către două societăți înregistrate în România, liderul GIO fiind acționar în toate societățile. Cei trei membri au fost desemnați auditori interni ai celor două societăți românești. Transferurile au fost efectuate pentru a crește capitalul societăților românești, iar apoi pentru a beneficia de dividende sau câștiguri de capital dintr-o creștere a valorii acțiunilor.

În 2008, instanța maghiară i-a condamnat pe cei trei ofițeri bancari pentru conspirație la delapidare, delapidare, conspirație la falsificare de documente, falsificare de documente și SB.

În România, procedurile penale au început în 2008 (după o hotărâre judecătorească

pentru transferul procedurilor judiciare penale din Ungaria în România), iar rechizitoriul a fost emis în 2010, în baza unui schimb de informații cu autoritățile judiciare maghiare. Liderul GIO (ofițerul bancar de rang înalt) a fost trimis în judecată pentru participarea la crima organizată și SB. Instanța l-a condamnat pentru SB în octombrie 2017, fiind condamnat la 3 ani cu executare. În 2017, Curtea de Apel a menținut condamnarea, dar a dispus ca pedeapsa de trei ani să fie încadrată cu suspendare.

Ordine de indisponibilizare au fost emise pentru acțiunile deținute de inculpat în diferitele societăți românești. S-a dispus confiscarea a 4 771 421 EUR și 24 255 USD (acțiuni ale societății). Întrucât societățile au fost dizolvate, acțiunile acestor societăți nu au putut fi vândute.

Studiu de caz 3.12: Confiscarea produselor din evaziune fiscală și SB

Inculpatul a fost membru al unui GIO și a conspirat să se sustragă de la plata impozitelor și a spălat bani în perioada noiembrie 2013 – aprilie 2015. Inculpatul (care controla multe companii care operau afaceri legitime) a ajutat membrii GIO să retragă bani de la bancomate pe baza unor facturi fictive care au fost folosite atât pentru a justifica plățile, cât și pentru a reduce valoarea TVA și a impozitului pe profit datorat la bugetul de stat. Inculpatul a livrat apoi produsele infracțiunii membrilor GIO care controlează societățile. Inculpatul a încheiat un acord de recunoaștere a vinovăției, pledând vinovat de conspirație la evaziune fiscală și evaziune fiscală.

Inculpatul a fost condamnat la 1 an închisoare pentru SB la data de 10.10.2017. Pedepsa generală a fost de 3 ani și 8 luni în arest preventiv. Instanța a dispus plata unei sume de aproximativ 1 581 817 EUR ca urmare a săvârșirii infracțiunii și au fost confiscate două bunuri imobile.

Studiu de caz 3.13: Confiscarea produselor provenite din corupție și SB

Un primar (inculpatul X) a primit bani în schimbul facilitării restabilirii drepturilor de proprietate asupra mai multor terenuri situate în zona sectorului pe care îl administra. Primarul a pretins și o parcelă de teren care i-a fost transmisă cu titlu gratuit, prin intermediul unor contracte fictive de vânzare-cumpărare cu doi intermediari (inculpații V și W) indicați de primar ca beneficiari. Secretarul Primăriei Sectorului (inculpatul Z), în schimbul facilitării restabilirii drepturilor de proprietate asupra terenului revendicat de denunțator, a solicitat și a primit de la acesta suma de 2 000 000 euro. Cei doi au fost de acord să deghizeze mita într-un contract de vânzare-cumpărare pentru un teren aparținând unei rude a inculpatului, situat într-o zonă periferică.

Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția Penală i-a condamnat pe toți inculpații pentru săvârșirea infracțiunii de luare de mită și SB, impunând aceeași pedeapsă de trei ani de închisoare cu suspendarea executării pedepsei pentru o eliberare condiționată de 8 ani, dispunând confiscarea specială a sumei de 1 560 000 EUR de la inculpatul X, 1 400 000 EUR de la inculpatul V și 400 000 EUR de la inculpatul W. De asemenea, instanța a menținut măsura indisponibilizării dispusă de procuror cu privire la un teren de 1 000 de metri pătrați, un apartament și un garaj toate situate în București, un apartament situat în Barcelona, precum și cota indiviză de 50% dintr-un depozit/garaj situat în Barcelona.

Studiu de caz 3.14 Confiscarea produselor provenite din traficul de persoane și SB

Între 2014 și 2018, trei persoane au fost traficate (3 victime, atât adulți, cât și minori) pentru a fi exploatare sexual pe teritoriile Norvegiei și Portugaliei. Inculpații au folosit banii trimiși de victime pentru construirea unei case și pentru cumpărarea de mașini. Procesul penal a început în 2014, iar rechizitoriul a fost emis în 2019, pe baza plângerilor victimelor.

Doi dintre inculpați au fost urmăriți penal pentru SB și proxenetism, judecați și condamnați la 3 ani de închisoare pentru proxenetism. Curtea de Apel Craiova a pronunțat sentința definitivă în anul 2021, și a dispus confiscarea produsului infracțiunii, respectiv de la un inculpat o locuință și 10 000 euro; de la un alt inculpat: 11 000 euro. În cazul celui de-al treilea inculpat nu s-a dovedit că a primit bani.

Studiu de caz 3.15: Confiscarea activelor virtuale în cazurile de fraudă și SB

În 2017, 11 suspecți au fost cercetați pentru constituirea unui grup infracțional organizat implicat în fraude online și SB. Suspecții au deschis mai multe conturi bancare pe numele unor persoane juridice fantomă cu sediul în România, folosind documente de identitate false și au oferit victimelor, prin conturi false ale diferitelor site-uri și platforme, diverse bunuri și servicii inexistente. Victimele au achitat sumele solicitate cu titlu de avans și/sau cheltuieli pentru livrare în timp ce plățile primite erau spălate, fiind transferate succesiv prin mai multe conturi bancare printre cele descrise și controlate anterior de membrii grupului infracțional organizat și în final retrase fie de la bancomate, fie direct la unitățile bancare. Activitățile infracționale s-au desfășurat online (site-uri/platforme), victimele fiind preponderent din străinătate. Cei 11 inculpați, 10 din Camerun și unul din Nigeria, erau rezidenți români. Aceștia se află în prezent sub control judiciar, având obligația de a se prezenta în mod regulat în fața instanței.

A fost efectuată o anchetă privind spălarea veniturilor rezultate din infracțiuni predicat. Ancheta a identificat că suspecții au folosit banii obținuți din infracțiuni pentru a cumpăra mai multe mașini de lux și imobile pe numele lor.

În cursul urmăririi penale, procurorii au pus sechestru pe mai multe bunuri (imobile, autoturisme, conținutul conturilor bancare) în valoare totală de 342 667 euro. De asemenea, procurorii au confiscat VA-urile identificate în două dintre portofelele Binance ale suspecților și dispozitivul Ledger (BTC, USDT, DOGE, XRP) în total aproximativ 14 000 EUR. VA-urile au fost transferate în cadrul portofelului electronic deținut de ANABI.

În septembrie 2022, DIICOT i-a urmărit penal pe cei 11 suspecți. Procesul este încă pe rol la Tribunalul București (dosarul nr. 25654/3/2022), iar instanța a menținut măsurile provizorii luate de către procurori.

Confiscarea produselor din infracțiuni predicat externe

363. Interveniurile la fața locului și exemplele de caz furnizate au demonstrat că, deoarece autoritățile nu urmăresc anchetarea sau urmărirea penală a SB din infracțiuni predicat externe ca obiectiv de politică (a se vedea IO.7), de asemenea, acestea nu urmăresc nici confiscarea veniturilor din infracțiuni predicat externe, cu unele excepții rare, așa cum este descris în studiul de caz de mai jos.

Studiu de caz 3.16: Confiscarea produselor din infracțiuni predicat externe

În perioada 2013 – 2015, cinci români erau membri ai unui GIO transnațional al cărui scop a fost spălarea produselor infracțiunilor primite din străinătate din infracțiuni predicat precum operațiuni financiare frauduloase comise de alți infractori din afara României care au deschis conturi bancare atât în România, cât și în alte jurisdicții, cum ar fi Germania, Austria, Franța și Olanda. Procedurile penale au fost inițiate în 2013 pe baza unui raport al IGPR, patru inculpați au fost urmăriți penal și trimiși în judecată în 2016. Instanța a pronunțat hotărârea definitivă în 2019, toți inculpații fiind condamnați pentru SB (pedeapsă de 3 ani și 2 ani), împreună cu alte pedepse pentru săvârșirea infracțiunilor cibernetice, toate pedepsele fiind executate condiționat. S-a dispus confiscarea produsului infracțiunii cu privire la banii imobilizați în timpul procesului penal, în cuantum de 60 000 EUR. S-a dispus restituirea către victime a valorii de 12 400 EUR.

364. Autoritățile au susținut că atunci când activitatea infracțională (de exemplu, infracțiunea cibernetică) se desfășoară în străinătate, este mai dificil să se urmărească produsele infracțiunii, deoarece activele infracționale sunt adesea spălate și în străinătate (de exemplu, investite în bunuri imobiliare). Natura extraterritorială a criminalității înseamnă că toate probele trebuie colectate din străinătate, adesea consumând foarte mult timp, iar autoritățile nu dispun de orientări și resurse suficiente pentru a face acest lucru (a se vedea secțiunea 3.4.1).

Confiscarea produselor aflate în străinătate

365. Autoritățile rareori urmăresc confiscarea produselor aflate în străinătate. Ordinele de indisponibilizare au fost solicitate numai în legătură cu activele din România, cu foarte puține excepții, după cum urmează: (i) a existat o cerere de indisponibilizare a activelor trimisă autorităților judiciare externe de către PICCJ în 2021 (nu au fost furnizate informații suplimentare cu privire la acest lucru către AT) și (ii) DNA a trimis cereri în străinătate (2017 – 5; 2018 – 3; 2019 -5, 2020 – 0 și 2021 – 6) pentru ordonarea sechestrelor pe următoarele categorii de active legate de SB: bunuri imobile – terenuri și case, conturi bancare și vehicule (a se vedea IO.2). Toate aceste cereri au fost executate de autoritățile externe. Cu toate acestea, nu sunt disponibile statistici privind defalcarea sumelor pentru fiecare tip de proprietate. Principalele dificultăți legate de urmărirea confiscării veniturilor situate în străinătate sunt aceleași cu cele descrise mai sus (a se vedea secțiunea 3.4.1).

Sechestrarea și confiscarea instrumentelor infracțiunii utilizate și destinate a fi utilizate pentru săvârșirea infracțiunilor și a bunurilor cu valoare echivalentă

366. Nu au fost furnizate statistici privind indisponibilizarea și confiscarea instrumentelor infracțiunii utilizate și destinate a fi utilizate pentru săvârșirea infracțiunilor și bunurilor cu valoare echivalentă. Autoritățile au avansat că acest lucru se practică în toate cazurile în care este relevant, deoarece, potrivit CP, este obligatorie confiscarea mijloacelor de săvârșire și acestea sunt supuse sechestrului în fiecare caz, pentru a garanta confiscarea. Judecătorul este obligat să dispună confiscarea mijloacelor de săvârșire sau bunurilor cu valoare echivalentă și, pentru a asigura acest rezultat, procurorii urmăresc acest lucru de la începutul cercetării. Tipurile de instrumente ale infracțiunii indisponibilizate/confiscate sunt, potrivit autorităților: autoturisme, sisteme IT, telefoane, precum și bunuri mobile. Mijloacele de săvârșire sunt urmărite în mod sistematic și în scopul colectării probelor. România a demonstrat prin furnizarea de exemple de caz relevante că urmărește în mod sistematic confiscarea instrumentelor infracțiunii și a bunurilor cu valoare echivalentă.

Restituirea produselor provenite din săvârșirea de infracțiuni către victime

367. Autoritățile au explicat că ANABI returnează victimelor produsele infracțiunii indisponibilizate conform deciziei instanței. Deși nu au fost furnizate statistici specifice, în unele

cazuri au fost date exemple care demonstrează restituirea cu succes a produselor infracțiunii către victime. De exemplu, în 2021, Tribunalul Municipal din Copenhaga a dispus confiscarea sumei de 440 034 euro pe teritoriul României, iar suma recuperată a fost transferată integral victimei infracțiunii din Danemarca.

Active partajate

368. România a partajat cu succes activele confiscate cu alte țări în baza acordurilor bilaterale încheiate de ANABI și a prezentat mai multe exemple de cazuri de succes care au demonstrat o cooperare puternică și eficientă cu omologii internaționali pentru a urmări și a indisponibiliza activele infracționale. Cu toate acestea, cele mai multe dintre aceste cazuri sunt legate de partajarea activelor pe baza ordinelor de confiscare emise de alte țări și doar câteva au legătură cu ordinele de confiscare emise de România. Acest lucru arată că există încă loc pentru îmbunătățiri pentru o urmărire mai susținută a activelor.

Gestionarea bunurilor indisponibilizate și confiscate

369. România dispune de măsuri eficiente care să permită autorităților să păstreze valoarea produselor și a instrumentelor infracțiunilor indisponibilizate și confiscate. ANABI este o agenție înființată în 2015, desemnată ca birou național pentru gestionarea activelor înghețate și indisponibilizate. Aceasta are mai multe funcții, inclusiv gestionarea bunurilor indisponibilizate (bani, bunuri mobile cu valoare ridicată⁴⁹ și bunuri imobile). La momentul vizitei la fața locului, ANABI gestionase aproximativ 150 de active cu o valoare totală de aproximativ 5 599 755 EUR. Gestionarea tuturor celorlalte bunuri indisponibilizate care se află sub praguri rămâne în custodia poliției, a proprietarului sau a altui custode desemnat de autoritățile judiciare (procuror sau judecător). Activele confiscate de orice tip, sunt vândute de ANAF conform procedurilor relevante în vigoare.

370. În urma vânzării provizorii⁵⁰ dispuse de instanțe sau procurori, toate sumele de bani obținute sunt depuse în contul bancar unic administrat de ANABI. Până la 30 iunie 2022, ANABI a gestionat în contul bancar unic aproximativ 66 291 325 EUR. Între 2016 și 2021, ANABI a organizat peste 415 vânzări interlocutorii⁵¹, privind o gamă largă de active: vehicule, inclusiv mașini de lux; materiale de construcție; VA; stocuri mari sau mărfuri; locomotive și alte mijloace de transport feroviar; cantități mari de conducte de extracție a petrolului și bobine de oțel, titluri de valoare etc. Suma totală obținută între 2016 și 2021 din vânzările interlocutorii a fost de aproximativ 4 048 676 EUR (cu TVA). Acest lucru demonstrează că ANABI gestionează diferite tipuri de active indisponibilizate, inclusiv VA (a se vedea studiul de caz 3.14 de mai sus).

3.4.3. Confiscarea activelor implicate în tranzacțiile transfrontaliere false sau nedecarate de monedă/BNI

371. România dispune de măsuri de depistare și prevenire a mișcărilor transfrontaliere monetare și instrumente negociabile la purtător (BNI) și confiscă activele. Cifrele înregistrate pentru confiscarea tranzacțiilor transfrontaliere false sau nedecarate de monedă/BNI

⁴⁹ ANABI gestionează bunuri mobile cu valoare mare, cu o valoare individuală de peste 15 000 EUR (de exemplu, vehicule, motociclete, ceasuri etc.) și stocuri de active cu o valoare de peste 300 000 EUR.

⁵⁰ A se vedea R.4(c.4.2c)

⁵¹ În iunie 2020, având în vedere noua pandemie și măsurile de sănătate, siguranță și prevenire COVID, ANABI a lansat o platformă web (<https://anabi.just.ro/licitatieonline>) dedicată organizării licitațiilor prin mijloace electronice (online). Acest instrument inovator a fost dezvoltat pentru a facilita accesul potențialilor cumpărători, pentru a respecta toate standardele de distanțare socială și pentru a minimiza costurile de participare la licitațiile tradiționale.

sunt scăzute. Acest tip de confiscare este utilizat în mod limitat și nu se poate spune că este aplicat ca o sancțiune eficientă, proporțională și disuasivă.

Detectarea și prevenirea mișcărilor transfrontaliere monetare și BNI:

372. România utilizează un sistem de declarare pentru depistarea mișcărilor transfrontaliere de monedă/BNI de peste 10 000 EUR care se aplică atunci când cineva intră sau iese din UE prin România. Sistemul de declarare este aplicat pentru mișcările neînsoțite (prin poștă și marfă) de numerar/BNI (a se vedea R.32).

373. ANV cooperează cu Poliția de Frontieră pentru a detecta tranzacțiile transfrontaliere declarate în mod fals sau nedeclarate de monedă/BNI pentru toate frontierele. Această cooperare este foarte strânsă și se bazează pe *Protocolul Inspectoratului General al Poliției de Frontieră și ANV pentru prevenirea și combaterea migrației ilegale și a criminalității transfrontaliere*, nr. 11913 din 26.02.2010, unde *prevenirea și combaterea contrabandei în toate formele sale*, este una din acțiunile întreprinse, iar, potrivit autorităților, include depistarea tranzacțiilor transfrontaliere declarate în mod fals /nedeclarate de monedă/BNI.

374. În practică, ANV a identificat doar un număr mic de cazuri de numerar declarat în mod fals sau nedeclarat (a se vedea tabelul 3.7 din IO.6). În ansamblu, nu s-a demonstrat AT că autoritățile ar analiza împreună sau separat tranzacțiile transfrontaliere de monedă/BNI pentru a identifica noi tendințe, metode, rute etc. care ar oferi ANV o înțelegere clară a metodelor, tendințelor și rutelor utilizate. Din descrierile de caz furnizate AT reiese că se detectează numerar declarat în mod fals sau nedeclarat prin verificări aleatorii sau atunci când se verifică bunurile/vehiculul persoanei suspectate de alte infracțiuni. Protocolul dintre ANV și Poliția de Frontieră permite cooperarea în ceea ce privește efectuarea *analizei riscurilor* și, prin urmare, ar permite efectuarea unei examinări relevante a riscurilor și elaborarea unor indicatori de risc pentru ANV pentru a identifica curierii de numerar suspecti.

Confiscarea monedei/BNI-urilor declarate în mod fals sau nedeclarate

375. Autoritățile au aplicat sancțiuni și măsuri de indisponibilizare/confiscare în cazurile de încălcare a cerințelor de declarare, dar cuantumurile amenzilor sunt scăzute și nu pot fi considerate ca fiind disuasive (a se vedea, de asemenea, R.32), iar cuantumurile rezultate din măsurile de indisponibilizare/confiscare sunt în general scăzute, ceea ce nu poate fi considerat a fi în concordanță cu riscurile țării legate de numerar (a se vedea IO.1). Acest lucru poate fi observat din următoarele statistici furnizate de autorități:

Tabelul 3.22 - ANV - Amenzi, indisponibilizări și confiscări aplicate monedei fals declarate sau nedeclarate

An	Numărul de cazuri în care s-a aplicat confiscarea	Valoarea anuală a amenzilor (EUR)	Suma indisponibilizată/ confiscată (EUR)
2017	22	14 000	56 442
2018	17	8500	111 141
2019	17	11 100	155 324
2020	6	4 650	130 368
2021	6	4 250	60 951
30.06.2022	-	19560	1 638 540

376. Autoritățile au declarat că din 2017 până în iunie 2022 au fost cercetate 7 cauze penale pentru SB, sub supravegherea Parchetului de pe lângă Judecătoria Giurgiu, pe baza depistării numerarului la controlul de la frontieră în zona liberă Giurgiu.

În total, au fost indisponibilizate următoarele sume de bani: 338 900 USD, 700 950 EUR, 488 740 GBP și 36 000 RON.

377. Niciun BNI nu a fost declarat sau depistat ca nedeclarat pentru perioada 2017 – iunie 2022.

378. Mișcările de numerar prin intermediul serviciilor poștale și transport mărfuri sunt verificate în principal prin verificări aleatorii sau pe baza informațiilor primite. În cazul în care există suspiciuni, coletele transmise prin intermediul serviciile poștale/de transport mărfuri sunt deschise în prezența destinatarului. Nu au fost furnizate informații de către autorități cu privire la depistarea, indisponibilizarea sau confiscarea numerarului/BNI-urilor transferate prin poștă și marfă care au ridicat suspiciuni, au fost declarate în mod fals sau nedeclarate și acest lucru ridică îngrijorări având în vedere riscurile țării legate de numerar (a se vedea IO.1).

3.4.4. Consecvența rezultatelor confiscării cu riscurile asociate SB/FT și politicile și prioritățile naționale de CSB/CFT

379. Statisticile limitate disponibile și studiile de caz furnizate confirmă faptul că în România rezultatele confiscării sunt consecvente cu riscurile sale de SB/FT, cu politicile și prioritățile naționale CSB/CFT într-o anumită măsură. Deși nu au fost disponibile statistici privind cele mai importante venituri care generează infracțiuni pentru confiscarea activelor, statisticile disponibile privind bunurile confiscate și exemplele de caz furnizate demonstrează că majoritatea cazurilor se referă la infracțiunile principale prezente și anume: corupția, evaziunea fiscală, criminalitatea organizată, traficul de droguri, contrabanda, fraudă, traficul de persoane și criminalitatea cibernetică. Numărul de cazuri de numerar identificate ca declarate în mod fals sau nedeclarate este mic, la fel ca și confiscările în aceste cazuri.

Concluzii generale privind IO.8

380. De la runda anterioară de evaluare, România și-a îmbunătățit capacitatea de a îngheța, indisponibiliza și confisca veniturile și mijloacele de săvârșire a infracțiunilor predicat interne. A adoptat Strategia națională relevantă de recuperare a activelor și a înființat ANABI care a demonstrat rezultate impresionante în perioada scurtă de funcționare.

381. Autoritățile competente se concentrează pe confiscarea produselor infracționale și a mijloacelor de săvârșire a produselor interne legate de cele mai răspândite infracțiuni predicat, în timp ce confiscarea produselor din străinătate, în cazuri săvârșite prin terți și de sine stătătoare, este rară. Creșterea capacității anchetatorilor financiari de a efectua anchete financiare paralele mai complexe pentru urmărirea activelor și emiterea de îndrumări practice pentru procurori este de dorit pentru a îmbunătăți eficacitatea sistemului.

382. Se impun sancțiuni pentru obligațiile de declarare a încălcărilor; cu toate acestea, sumele sunt mici și nu pot fi considerate disuasive. Sumele confiscate pentru numerar fals și nedeclarat sunt, de asemenea, scăzute, având în vedere riscurile țării legate de numerar.

383. **România este evaluată ca având un nivel moderat de eficacitate pentru IO.8.**

4. FINANȚAREA TERORISMULUI ȘI FINANȚAREA PROLIFERĂRII

4.1. Constatări principale și acțiuni recomandate

Constatări principale

Rezultatul imediat 9

- a) România are un cadru juridic cuprinzător pentru combaterea FT în conformitate cu standardele internaționale. Au fost instituite măsuri pentru a identifica, iniția și prioritiza cazurile FT pentru a asigura anchetarea și acțiunea promptă.
- b) Toate cazurile de terorism sau FT din perioada de evaluare au provenit din anchetele privind propaganda teroristă online, mai degrabă decât din comiterea de acte de terorism *per se*. Acest lucru este în general în conformitate cu riscurile țării (a se vedea IO.1).
- c) Autoritățile române au detectat un caz de FT care a apărut în acest context și, în acest sens au avut ocazia să demonstreze și au demonstrat anchetarea și urmărirea penală eficientă a FT. Suspectul fiind radicalizat de propaganda teroristă online, trimiterea de bani unui terorist în străinătate este în concordanță cu profilul de risc al României.
- d) Lipsa anchetelor și urmărilor penale pentru FT care rezultă din alte scenarii într-o țară cu o populație de o dimensiune semnificativă poate fi, parțial, atribuită într-o anumită măsură unei lipse de conștientizare a unor elemente din sistemul românesc, ceea ce duce la numărul scăzut de raportare a suspiciunilor FT de către entitățile raportoare (a se vedea IO.4 și 6).
- e) AT nu este convinsă că potențialele amenințări de FT sunt atenuate în mod corespunzător în general. Strategia națională privind terorismul datează din 2002 și nu a fost prezentat AT niciun document de politică care să aibă legătură cu FT. România ar beneficia de un document de strategie care să se concentreze pe prevenirea FT și anchetarea și urmărirea penală a FT.
- f) Nu a fost demonstrată o înțelegere deplină a rolurilor specifice care ar putea fi jucate de finanțatorul terorismului.
- g) Este dificil de generalizat, pe baza unui singur caz, dar sancțiunea impusă în România pentru FT nu se poate considera disuasivă.

Rezultatul imediat 10

- a) România dispune de un cadru juridic solid pentru punerea în aplicare fără întârziere a SFS aferente FT. Prin cadrul legislativ al României, sancțiunile ONU sunt direct aplicabile în România din momentul adoptării lor; cu toate acestea, în practică, mecanismul de notificare care vizează informarea IF/DNFBP cu privire la noile desemnări și modificări poate prezenta unele întârzieri, iar conținutul acestor comunicări ar putea beneficia de mai multe detalii.
- b) România nu a identificat nicio persoană sau entitate și nici nu a propus vreo desemnare către comitetele de sancțiuni ale ONU înființate în temeiul RCSONU 1267/1989 sau 1988. România nu primit solicitări de la o altă țară și nici nu a propus să ia măsuri de înghețare în temeiul RCSONU 1373. Nu au fost înghețate fonduri legate de SFS.

c) Entitățile raportoare sunt îndrumate și informate cu privire la SFS de către autoritățile însărcinate cu supravegherea. Băncile și instituțiile financiare mai mari demonstrează o înțelegere clară a cerințelor SFS aferente FT și a practicilor de implementare. Alte entități raportoare, în special DNFBP și VASP, au un grad mai mic de înțelegere a cerințelor SFS legate de FT, ceea ce ar putea provoca lacune în implementare.

d) România nu a efectuat o evaluare a riscurilor privind expunerea sectorului ONG la riscurile FT și nici nu a identificat un subset de ONG-uri care se încadrează în definiția GAFI. Nu se aplică măsuri bazate pe riscuri pentru organizațiile non-profit.

e) În timp ce reprezentanții sectorului ONG au arătat un anumit nivel de înțelegere a modului în care ONG-urile ar putea fi utilizate în mod abuziv de către infractori, înțelegerea potențialei utilizări abuzive în scopuri FT este scăzută. Autoritățile nu au oferit îndrumări și nici tipologii sectorului ONG.

Rezultatul imediat 11

a) România implementează SFS legate de FP care rezultă din RCONU 1718 și 1737 fără întârziere și în același mod ca și pentru SFS legate de FT, deoarece cadrul juridic național se aplică tuturor sancțiunilor internaționale și nu face distincție între sancțiunile referitoare la FP și FT.

b) Până în prezent, nu au fost înghețate fonduri pentru SFS legate de FP și nici nu au fost identificate entități și persoane sancționate în România.

c) Înțelegerea de către entitățile raportoare a cerințelor SFS legate de FP este similară cu cea a SFS legate de FT; cu toate acestea, detectarea legăturilor indirecte și a asociațiilor strânse cu entitățile și persoanele sancționate reprezintă o preocupare. Un program național de sensibilizare a fost stabilit de către autorități cu privire la aspectele legate de FP, în care băncile și alte FI, precum și entitățile implicate în comerțul cu bunuri și tehnologii cu dublă utilizare sunt publicul țintă.

d) Autoritățile de supraveghere își îndeplinesc în mod obișnuit sarcinile de monitorizare și asigurare a respectării obligațiilor SFS legate de FP de către entitățile raportoare în cadrul unei supravegheri mai largi a combaterii spălării banilor și a finanțării terorismului. Planificarea examinărilor SFS legate de FP este în mod obișnuit determinată de preocupările CSB/CFT. Numai BNR și ASF efectuează un număr bun de examinări SFS la fața locului în sectorul bancar și cel al valorilor mobiliare. Respectarea de către DNFBP și VASP a cerințelor SFS legate de FP nu este monitorizată în mod corespunzător. Un număr redus de sancțiuni au fost aplicate pentru încălcările SFS, iar cele aplicate nu sunt proporționale și nici disuasive.

Acțiuni recomandate

Rezultatul imediat 9

a) Elaborarea unei strategii și a unui plan de acțiune naționale de ansamblu privind CFT care să vizeze o evaluare mai cuprinzătoare a riscurilor FT și a acțiunilor care ar putea fi puse în aplicare pentru a le îndeplini și pentru a îmbunătăți înțelegerea și eficacitatea anchetelor și urmăririlor penale ale FT. Această strategie/plan de acțiune va fi revizuită și actualizată la intervale regulate pentru a rămâne relevantă pentru orice amenințare FT în schimbare.

b) Furnizarea de formare suplimentară de specialitate în CFT pentru SRI și DIICOT (în special în ceea ce privește gama largă de tipologii potențiale FT) și formare suplimentară pentru toate autoritățile care sunt sau ar trebui să fie implicate în detectarea circulației transfrontaliere a numerarului în scopuri FT.

Rezultatul imediat 10

a) Autoritățile ar trebui să adopte o abordare mai proactivă pentru a asigura punerea în aplicare în timp util a SFS de către IF și DNFBP după ce ONU va face noi desemnări sau modificări ale listelor de sancțiuni. Aceasta ar trebui să includă nu numai diseminarea fără întârziere a unor astfel de informații către sectorul privat, ci și furnizarea de informații mai detaliate cu privire la modificările și tehnicile de implementare, acolo unde este necesar. Acest lucru este relevant în special pentru sectoarele mai mici care nu dispun de resurse și se bazează pe soluții manuale de screening.

b) Autoritățile ar trebui să desemneze o autoritate principală care să se ocupe de cadrul de reglementare și supraveghere a ONG-urilor țării. Ca parte a acestui nou cadru, România ar trebui:

- (i) Să identifice un subset de ONG-uri care se încadrează în definiția GAFI și să efectueze o evaluare a acestui subset în vederea identificării caracteristicilor și tipurilor de ONG-uri care sunt deosebit de vulnerabile la utilizarea abuzivă în scopuri FT. Ulterior, să evalueze riscurile FT la care sunt expuse ONG-urile.
- (ii) Să revizuiască caracterul adecvat al cerințelor legislative și de reglementare aplicabile ONG-urilor și să introducă modificări, dacă este necesar. Rezultatul preconizat al acestei revizui ar trebui să cuprindă: (i) cerințe clare privind responsabilitatea, integritatea și încrederea publicului în ONG-uri (ii) bune practici care vizează protecția împotriva abuzului FT; (iii) mecanismul de supraveghere bazată pe riscuri și monitorizarea respectării cerințelor legislative și (iv) sancționarea încălcărilor legislative respective.

Rezultatul imediat 11

a) Similar SFS aferente FT, autoritățile ar trebui să adopte o abordare mai proactivă în asigurarea implementării în timp util a SFS legate de FP de către IF și DNFBP odată ce sunt anunțate noi desemnări sau modificări ale listelor de sancțiuni. Aceasta ar trebui să includă nu numai diseminarea fără întârziere a acestor informații către sectorul privat, ci și furnizarea de informații mai detaliate cu privire la modificările și tehnicile de implementare respective, acolo unde este necesar. Acest lucru este relevant în special pentru sectoarele mai mici, care nu dispun de resurse și se bazează pe soluții manuale de screening.

b) Similar SFS aferente FT, autoritățile (supraveghetoare și alte autorități competente însărcinate cu implementarea SFS la nivel național) ar trebui să emită orientări și să intensifice activitățile de informare a sectorului privat pentru a le ghida prin implementarea practică a SFS aferente FT, în special în vederea identificării legăturilor și asociațiilor indirecte cu entități și persoane fizice supuse sancțiunilor, precum și BR în structuri complexe. Sectoarele care sunt mai semnificative și/sau cele mai expuse riscurilor de evaziune prin sancțiuni (în funcție de natura serviciilor lor) trebuie să fie prioritizate.

c) Autoritățile de supraveghere ar trebui să elaboreze o listă de criterii care semnaleză o expunere crescută la riscurile de eludare a sancțiunilor. Rezultatele analizelor bazate pe criteriile menționate trebuie utilizate periodic pentru a determina frecvența și intensitatea supravegherii SFS legate de FP (revizuiți țintite, verificări la fața locului etc.). Pentru a se asigura că procesele de examinare SFS sunt aprofundate, manualele de inspecție/listele de verificare trebuie să fie elaborate și aprobate în mod oficial de către toate autoritățile de supraveghere.

d) Supraveghetorii ar trebui să sporească numărul și controlul examinărilor SFS la fața locului, în special al entităților care își desfășoară activitatea în sectoarele DNFBP și VASP și să acorde prioritate mai multor sectoare semnificative, inclusiv celor cu o expunere mai mare la riscurile de eludare a sancțiunilor.

e) Supraveghetorii ar trebui să aplice sancțiuni proporționale și disuasive pentru nerespectarea conformității SFS, luând în considerare gravitatea, natura repetată și/sau sistemică a încălcărilor.

384. IO-urile relevante luate în considerare și evaluate în acest capitol sunt IO.9-11. Recomandările relevante pentru evaluarea eficacității în cadrul acestei secțiuni sunt R. 1, 4, 5-8, 30, 31 și 39 și elementele din R.2, 14, 15, 16, 32, 37, 38 și 40.

4.2. Rezultatul imediat 9 (anchetarea și urmărirea penală a FT)

4.2.1. Urmărirea penală/condamnarea tipurilor de activități de FT în conformitate cu profilul de risc

385. În ceea ce privește amenințările FT (interne și externe), conform actualei Strategii Naționale de Apărare, terorismul rămâne la un nivel foarte scăzut, dar este susceptibil de a fi modelat de evoluțiile din afara țării. Până în prezent nu a fost identificată nicio manifestare de terorism autohton și nu există organizații sau celule teroriste – interne sau externe – care să opereze în țară. Nu au avut loc atacuri teroriste și nu au fost detectate grupuri teroriste. Autoritățile raportează că nu există grupuri teroriste de niciun fel care să opereze în România.

386. Nu există nicio implicare vizibilă a GIO-urilor din România în activități teroriste. Evaluarea autorităților este că GIO-urile românești care sunt implicate în traficul de droguri sau de persoane din est – sau în asociere cu GIO-uri externe care fac acest lucru – nu prezintă, în prezent, riscul de a se angaja în FT. Cei intervievați au fost de părere că este puțin probabil ca astfel de grupuri să se implice în terorism sau FT. SRI a declarat că nu există informații conform cărora GIO din România ar fi implicate în terorism/FT (sau ar putea fi implicate în terorism/FT), dar această situație este întotdeauna în curs de verificare.

387. AT a fost informată că nu există grupuri extremiste de extremă dreapta în România asemănătoare celor care reprezintă o amenințare în multe alte țări europene. Rezidenții români care accesează online materiale de la grupuri de extremă dreapta sunt verificați, iar SRI a fost încrezător că nu există riscuri semnificative în acest domeniu.

388. România se află pe rute de tranzit spre și dinspre zonele de conflict. Există fluxuri de migrație din Orientul Mijlociu, Africa de Nord, Afganistan și Pakistan, iar România este una dintre mai multe rute de tranzit către Europa de Vest. Există întotdeauna riscul ca un număr foarte mic dintre cei care migrează să fie implicați în terorism.

389. Deși se înțelege că cetățenii români nu au călătorit în zone de conflict pentru a lupta pentru grupuri teroriste, luptători teroriști străini din alte țări europene sau din altă parte pot călători prin România mergând sau întorcându-se din zonele de conflict. Autoritățile aplică măsuri preventive la frontieră, interzicând accesul în România al persoanelor în cazul în care există suspiciuni de orice legătură cu terorismul sau teroriștii. În perioada de evaluare nu a fost identificat niciun rezident român ca luptător terorist străin, niciun cetățean român nu a fost identificat drept călătorind în străinătate sau intenționând să călătorească în străinătate pentru a lupta și niciun luptător terorist străin nu a fost depistat sau arestat în România.

390. Potrivit SRI, nu au fost identificate conexiuni între ONG-urile care operează în România și organizațiile teroriste. Unele au fost analizate de SRI și nu au fost găsite legături cu FT.

391. Autoritățile susțin că în România nu au găsit nicio dovadă a utilizării sectorului financiar - bancar sau alte forme de MVTs - sau *hawala* pentru FT.

392. Islamiștii radicali din România (care pot prezenta un risc terorist) provin, cel mai probabil, din zone de conflict din Orientul Mijlociu sau, dacă sunt cetățeni români, e posibil să se fi convertit la o formă extremă de islamism, fiind radicalizați online. Radicalizarea prin intermediul social media se manifestă sub forma unor cazuri izolate în care este expusă ideologia radical-islamistă. Materialele de sprijinire a terorismului pot fi accesate online. Riscul ca o persoană radicalizată online să continue să comită un act terorist este întotdeauna prezent, dar nu s-a materializat, până în prezent, în România.

393. În perioada de evaluare, toate infracțiunile de terorism întâlnite au fost cele legate de propaganda teroristă, mai degrabă decât de comiterea actelor de terorism în sine. Expresia care promovează „propaganda teroristă” din Legea privind terorismul, Art. 33²(4) se referă la „Promovarea unui mesaj de propagandă realizată prin orice mijloace, în public, cu intenția de a instiga la comiterea unui act de terorism, indiferent dacă mesajul susține sau nu în mod direct terorismul sau dacă au fost sau nu comise infracțiunile respective. Constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani. Art. 4 alin. (9) din aceeași lege definește „propaganda” ca fiind „diseminarea sistematică sau elogiul ideilor, conceptelor sau doctrinelor, cu intenția de a convinge și de a atrage noi adepți”. Punctul 9 indicele 1 definește „materialele de propagandă teroristă” ca fiind „orice material în format scris, audio, video sau date informatice, precum și orice altă formă de exprimare care susține terorismul sau expune sau promovează idei, concepte, doctrine sau atitudini care sprijină și promovează terorismul sau o entitate teroristă”.

394. Exemple de propagandă teroristă ar include promovarea sistematică prin intermediul rețelelor de socializare a materialelor foto/video care conțin scene de luptă, îndemnuri la jihad, glorificarea terorismului sau „succesele” organizațiilor teroriste, lauda martiriului, pregătirea combatanților, atrocitățile, victimele mutilate, discursurile liderilor organizațiilor teroriste etc.

395. Toate acele anchete privind terorismul din perioada de evaluare a României care au condus la o condamnare au fost legate de aceste infracțiuni de propagandă și orice anchete ale FT au fost legate de aceste infracțiuni de propagandă. Nu au existat alte anchete privind terorismul și nici alte anchete ale FT, altele decât cele legate de propaganda teroristă.

396. Autoritățile române au obținut o condamnare pentru FT și, în această măsură, au avut ocazia să demonstreze și au demonstrat anchetarea și urmărirea penală eficientă a FT.

Exemplu de caz de condamnare în propaganda teroristă și FT:

Studiu de caz 4.1: Condamnare pentru propagandă teroristă și FT

Un cetățean român a fost condamnat și a primit pedeapsa cu închisoarea pentru următoarele infracțiuni:

- **propagandă teroristă**, (art. 332 alin. (4) din Legea privind terorismul; și
- **FT**, (Art. 36 (1) din Legea privind terorismul (ambele în vigoare până la 13.04.2019, apoi modificate prin Legea nr. 58/2019).

În 2015, inculpatul a trecut printr-un proces de radicalizare și îndoctrinare islamistă, astfel încât a adoptat cauza „jihadistă” promovată de ISIS. În 2016, acesta a promovat online

doctrinile lui ISIS, cu intenția de a îndoctrina noi adepți, prin susținerea atrocităților teroriste în conformitate cu ideologia sa.

Inculpatul a folosit Facebook și alte conturi de pe rețelele de socializare pentru a distribui propaganda ISIS și Hamas.

În 2016, inculpatul s-a întâlnit cu „A.H.O” pe Facebook și a urmărit asocierea pe o aplicație de date mobile Telegram. A.H.O. a declarat că este musulman din Kenya și un susținător al ISIS și că dorește să călătorească în teritoriile controlate de ISIS pentru a li se alătura. Inculpatul a fost de acord să trimită către A.H.O. o sumă mică în acest scop.

La 24 noiembrie 2016, prin intermediul unui agent Western Union din București, inculpatul a trimis 110 euro (din fondurile sale proprii) către A.H.O. în Wajir, Kenya și i s-a emis o chitanță, precizând suma transferată atunci când a fost convertită în șilingi kenieni și primită de A.H.O. Beneficiarul a fost în cele din urmă arestat în Nigeria în 2016 pentru recrutare pentru ISIS.

Inculpatul a fost condamnat în 2020 și a primit o pedeapsă de 2 ani și 10 luni închisoare pentru FT (3 ani în total), cu suspendare timp de 4 ani, sentință pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție (Decizia nr. 149/24.03.2019).

397. În ceea ce privește infracțiunile de terorism anchetate între 2017 și 2022, au existat 249 de astfel de cazuri, dintre care 189 au fost înregistrate în perioada de referință (1 ianuarie 2017-30 iunie 2022), cu 60 de cazuri înregistrate înainte de 1 ianuarie 2017 care erau încă în desfășurare la acea dată. 184 de cauze au fost închise deoarece fapta penală nu a avut loc sau nu a existat nicio dovadă care să susțină că a avut sau a existat o lipsă de intenție criminală. În unele cazuri, a existat inițial o suspiciune de FT, dar acest lucru nu a fost confirmat în urma unor anchete suplimentare.

398. Un număr mare de cazuri a fost înregistrat în urma unor apeluri telefonice false în care nu a fost făcută nicio amenințare reală. Dacă se comitea o infracțiune minoră (pentru a face apelul fals și a pierde timpul autorităților), se impuneau amenzi.

Tabelul 4.1: Cazuri de terorism - Statistici pentru perioada 2017-2022 (toate infracțiunile prevăzute de Legea privind terorismul)

Cazuri de terorism - Statistici pentru 2017-2022				
Cazuri înregistrate	Cazuri finalizate	Urmăriri penale	Inculpați	Condamnări
249	195	11	11	11 (dintre care una a fost pentru FT)

399. SRI a declarat că, în cazurile în care există informații despre orice implicare suspectată în activități teroriste, vor fi efectuate verificări financiare – împreună cu verificări ale asocierilor cu cei implicați în terorism.

400. Nu există alte criterii de prioritizare în abordarea anchetelor FT decât: „*Prioritizarea are loc în funcție de amploarea și iminența materializării amenințării la adresa securității naționale.*” În practică, anchetele FT sunt relativ rare și li s-ar acorda prioritate maximă.

401. AT nu a fost informată cu privire la nicio anchetă DIICOT privind FT care provine de la RTS (este posibil să existe o lipsă de înțelegere din partea entităților raportoare, ceea ce ar

însemna că pot exista suspiciuni FT, dar astfel de chestiuni rămân neraportate). Anchetele sunt de același tip. Au existat 15 anchete FT efectuate de DIICOT între 2017 și 30 iunie 2022. Acestea nu s-au limitat doar la cei suspectați de FT. Anchetele FT au fost efectuate în cazurile în care suspectii erau cercetați pentru infracțiuni în temeiul Legii privind terorismul. Au existat dovezi de FT într-un singur caz (Studiu de caz 4. de mai sus). În celelalte cazuri nu a existat nicio dovadă că suspectii au comis o infracțiune de FT.

Tabelul 4.2: Anchetele FT efectuate de DIICOT între 2017 și 30 iunie 2022

An	Numărul de anchete FT
2017	4
2018	7
2019	4
2020	0
2021	0
30 iunie 2022	0
Total:	15

402. DIICOT a susținut că a anchetat în mod proactiv FT; de exemplu, în circumstanțele în care au existat suspiciuni minime de FT și au fost efectuate anchete paralele pentru FT în care un suspect a fost anchetat pentru o infracțiune în temeiul Legii privind terorismul, constând în verificări ale legăturilor acelei persoane cu alte persoane și ale tranzacțiilor sale financiare (conturi bancare, carduri și servicii de remitere de bani), identificarea surselor de venit și a activelor pe care le deținea și o evaluare dacă veniturile sale au reprezentat cheltuielile sale.

403. În acele cazuri, în care au existat dovezi ale unei infracțiuni în temeiul Legii privind terorismul, s-au efectuat verificări pentru a determina dacă au primit finanțare de la sau au finanțat ei înșiși o entitate teroristă. Nu au fost găsite astfel de conexiuni de finanțare, cu excepția cazului urmărit penal în care a existat o condamnare pentru FT. Studiul de caz 4.1 de mai sus, prezentat de DIICOT, este el însuși un exemplu de anchetă financiară paralelă proactivă prin faptul că dosarul a fost deschis ca o anchetă a implicării cetățeanului român în activități teroriste, prevăzută la art. 33²(4) din Legea privind terorismul, constând în „promovarea sistematică în mediul online a ideilor, conceptelor, doctrinelor și simbolurilor specifice organizației teroriste Statul Islamic, cu intenția de a convinge și de a atrage noi adepți, laudând acțiunile teroriste desfășurate de membrii organizației.” Ancheta financiară paralelă a scos la iveală transferul suspectului român de 110 euro prin Western Union către o persoană din străinătate afiliată organizației teroriste Statul Islamic.

404. Prin urmare, toate cazurile de terorism sau FT din această perioadă provin din cazuri care implică acuzații de propagandă teroristă. Și într-unul dintre aceste cazuri a avut loc FT a cuiva din străinătate. Accesarea propagandei teroriste și radicalizarea care a dat naștere comiterii infracțiunii FT este în concordanță cu profilul de risc al țării. Acestea fiind spuse, AT consideră că lipsa anchetelor și a urmăririlor penale ale FT care rezultă din alte scenarii într-o țară cu o populație de o dimensiune semnificativă (19 milioane de persoane) poate fi, într-o oarecare măsură, atribuită unei necunoașteri a unor elemente din sistemul românesc. Raportarea suspiciunilor de FT de către entitățile raportoare sunt rare (a se vedea IO.4 și 6). O înțelegere a riscului potențial al FT prezentat de ONG-uri nu a fost articulată de unii dintre cei intervievați, iar riscul FT prin mișcările de numerar peste frontieră nu a fost pe deplin apreciat de unele

dintre AAL care operează la frontiera națională.

4.2.2. Identificarea și anchetarea FT

405. România are un cadru juridic cuprinzător pentru combaterea FT, care este în conformitate cu standardele internaționale. Cadrul general de cooperare națională și, la nivel național, prevenirea și combaterea terorismului, este organizat și realizat în cadrul Sistemului Național de Prevenire și Control al Terorismului (SNPCT) la care participă 26 de autorități publice. SRI coordonează din punct de vedere tehnic prin intermediul Centrului de de Coordonare Operativă Antiteroristă.

406. ONPCSB-UIF primește RTS-uri de la entitățile raportoare cu privire la posibile suspiciuni FT. Informațiile vor fi analizate, procesate și diseminate imediat către SRI și PICCJ. Pentru anchetarea cazurilor în care există indicații de FT, ONPCSB-UIF solicită, de asemenea, date și informații de la SRI. Cazurile de terorism și FT sunt anchetate de procurorii din cadrul DIICOT, deoarece aceste domenii se încadrează în domeniile lor specifice de responsabilitate.

407. Cifrele pentru diseminarea cazurilor legate de suspiciunea FT sunt scăzute (a se vedea IO.6). Autoritățile nu au compilat și publicat o listă a țărilor FT cu risc mai ridicat și există o mai mică conștientizare și puține orientări pe această temă (a se vedea IO.4 și 6).

408. Autoritățile competente pot obține și accesa foarte rapid informații financiare relevante și alte informații necesare pentru anchetele și urmărirea penale ale FT. Autoritățile pot accesa informații financiare, analize financiare și informații privind conturile bancare din bazele de date relevante care sunt utilizate în scopul prevenirii, depistării, investigării sau urmării penale a infracțiunilor grave, inclusiv FT — în conformitate cu un termen specificat de procuror (CPP, Legea CSB/CFT și Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 9/2021).

409. La nivelul Structurii Centrale a DIICOT există 3 procurori specializați iar la birourile regionale ale DIICOT există încă 14, în total, care efectuează anchete penale în domeniul infracțiunilor de terorism. Există trei ofițeri de poliție judiciară în cadrul Structurii Centrale a DIICOT, iar la IGPR, în cadrul Direcției pentru Combaterea Criminalității Organizate (Serviciul de Investigare a Infracțiunilor de Terorism), există 8 ofițeri de poliție judiciară care se ocupă de terorism și FT.

410. La IGPR, în cadrul birourilor regionale, există 15 brigăzi de combatere a crimei organizate, iar în cadrul acestora, 2 ofițeri de poliție judiciară sunt desemnați să efectueze anchete penale în cazuri de terorism și FT.

411. Abordarea adoptată pentru investigarea terorismului și FT se spune că este multidisciplinară. Procurorii, ofițerii de poliție, experții financiari și ofițerii din cadrul SRI și DIICOT au fost de părere că ar fi benefică o formare specializată în domeniul CFT pentru investigatori și procurori. În timp ce ofițerii SRI au participat la cursuri CFT, există posibilitatea de formare specializată suplimentară în cadrul SRI în FT. DIICOT și-a exprimat opinia că ar saluta sesiuni de formare suplimentare privind investigarea FT în mod specific – în special în ceea ce privește tipologiile FT. Instruirea suplimentară relevantă pentru ofițerii Poliției de Frontieră și ai ANV relevanți pentru circulația numerarului și a FT ar fi, de asemenea, benefică.

412. Există o cooperare cu partenerii internaționali, dar nicio solicitare de asistență judiciară reciprocă (MLA) nu a declanșat anchete FT. Autoritățile au declarat că nicio solicitare MLA primită nu a avut legătură cu terorismul sau FT în perioada analizată.

413. În discuțiile din cadrul vizitei la fața locului, accentul agențiilor care sunt responsabile în primul rând pentru CFT - SRI și-DIICOT - a fost pus pe terorism, mai degrabă decât pe FT *per se*. O înțelegere deplină a rolurilor specifice care ar putea fi jucate de finanțatorul terorismului nu a fost demonstrată în mod egal în toate agențiile relevante. Atunci când a fost discutată întreaga gamă de riscuri FT, autoritățile nu au menționat ONG-urile ca zonă care ar putea prezenta un risc FT. Alte AAL-uri sunt, de asemenea, responsabile pentru supravegherea și verificarea circulației persoanelor, a bunurilor și a numerarului la frontiera națională. În opinia AT, riscurile prezentate de mișcările transfrontaliere de numerar și dificultățile de detectare a unor astfel de mișcări în scopuri FT (în cazul în care s-ar putea să nu existe informații despre o legătură cu terorismul) nu au fost pe deplin înțelese de unele dintre AAL interviuate. Este posibil ca GIO să nu fie implicate în prezent în terorism și FT, dar aceasta este o poziție care se poate schimba în viitor; această posibilitate nu a fost pe deplin apreciată de toți cei interviuați.

414. AT nu este convinsă că potențialele amenințări FT sunt atenuate în mod corespunzător, în general.

4.2.3. Anchetarea FT integrată cu - și care sprijină - strategiile naționale

415. Hotărârea Parlamentului României nr. 22/30.06.2020 a aprobat Strategia Națională de Apărare 2020-2024 în care sunt prezentate obiectivele de securitate națională ale căror obiective includ prevenirea și combaterea riscurilor de terorism asociate cu anumite organizații teroriste, orice prezență în România a unor astfel de entități, propaganda extremist-jihadistă (în special online) și alte procese de radicalizare.

416. Concentrarea agențiilor relevante - SRI și-DIICOT - a fost pe terorism, mai degrabă decât pe FT în sine. *Strategia națională de prevenire și combatere a terorismului* datează din 2002 și nu a fost prezentat AT niciun document de politică referitor la FT. România nu are niciun document de strategie care să se concentreze în mod specific pe combaterea și prevenirea FT.

417. Unul dintre obiectivele stabilite în *Strategia națională de prevenire și combatere a terorismului* (aprobată în 2002) este „identificarea, monitorizarea și evaluarea continuă a riscurilor și amenințărilor, precum și a vulnerabilităților legate de securitatea națională.” *Strategia națională* stabilește direcțiile de acțiune în vederea atingerii acestui obiectiv, inclusiv adoptarea de „măsurî împotriva intrărilor de mijloace specifice, precum și de resurse financiare, logistice utilizate de entitățile teroriste dezvoltate în interiorul și în afara teritoriului nostru”. Aceste generalizări sunt foarte largi ca obiective.

418. *Protocolul General de Organizare și Funcționare a Sistemului Național de Prevenire și Combatere a Terorismului* (adoptat în 2008) este un document secret și nu a fost prezentat AT. AT sunt informate că fiecare instituție a SNPCT este obligată să adopte sarcini și măsuri privind FT. Nu este posibilă evaluarea unui document care nu a fost citit. AT reține că *Protocolul general* datează de acum 15 ani.

419. AT consideră că este necesară o strategie CFT actualizată, disponibilă tuturor celor care lucrează în CFT din România, care să asigure o abordare și o metodologie consecvente. Aceasta ar stabili o strategie și orientări detaliate cu privire la necesitatea ca anchetele privind terorismul să fie însoțite de o anchetă paralelă a FT, formele pe care le-ar putea lua aceste anchete și modul în care diferitele agenții ar interacționa. Acesta ar stabili o strategie și un

plan de acțiune în concordanță cu profilul de risc al României și ar acoperi problema modului în care amenințările FT sau tendințele potențiale pot fi abordate. Acesta ar analiza modul în care informațiile financiare cu privire la FT pot fi utilizate pentru a sprijini prioritățile de politică în respectarea oricăror amenințări FT cu care se confruntă România. Acesta va fi revizuit și actualizat la intervale regulate pentru a rămâne actual și relevant pentru orice amenințare FT în schimbare. Acesta ar stabili modul în care anchetele FT sunt integrate și utilizate pentru a sprijini strategiile și anchetele naționale de combatere a terorismului.

4.2.4. Eficiența, proporționalitatea și caracterul disuasiv al sancțiunilor

420. Faptul că a existat o condamnare obținută într-un caz de FT cu o componentă internațională și că autoritățile au anchetat, urmărit penal și condamnat cu succes persoana în cauză (chiar și în cazul în care suma este mică) trebuie lăudat. Evident, trebuie să sperăm că publicitatea din jurul condamnării pentru o astfel de activitate poate descuraja pe alții să facă același lucru. Este dificil de generalizat pe baza unui caz, dar faptul că un astfel de comportament a primit o pedeapsă de 2 ani și 10 luni de închisoare pentru FT, cu suspendare timp de 4 ani, mai degrabă decât o pedeapsă cu închisoarea (spre deosebire de suspendare) nu este un aspect care ar putea fi considerat disuasiv.

4.2.5. Măsuri alternative utilizate în cazul în care condamnarea FT nu este posibilă (de exemplu, perturbare)

421. Majoritatea măsurilor alternative se aplică mai direct terorismului decât FT *per se*. Autoritățile adoptă măsuri preventive în cazul în care o persoană reprezintă o amenințare teroristă la adresa României sau a altor țări europene. Intrarea persoanei respective în România va fi blocată sau, dacă se află în România, aceasta poate fi expulzată în țara sa de origine sau într-o țară terță sigură dacă viața sa nu ar fi în siguranță în țara sa de origine.

422. În fiecare an autoritățile identifică străini (inclusiv prin cooperare internațională în domeniul combaterii terorismului) care încearcă să intre sau care au intrat în România și care sunt suspectați de a fi afiliați la organizații teroriste. La cererea SRI, Parchetul de pe lângă Curtea de Apel București, MAI și MJ au capacitatea: (i) de a declara un cetățean străin indezirabil; (ii) de a refuza intrarea în România; (iii) de a împiedica acordarea statutului de refugiat sau de a anula acest statut; (iv) de a nu acorda sau de a retrage cetățenia română; sau (v) de a nu acorda sau de a retrage o viză.

423. Dacă nu există dovezi suficiente pentru a dovedi o infracțiune de FT, dar există informații că suspectul reprezintă o amenințare la adresa securității naționale, aceste măsuri preventive pot fi aplicate rapid pentru a elimina amenințarea reprezentată de suspect. Astfel de măsuri preventive nu se aplică dacă există dovezi suficiente pentru a dovedi infracțiunile de terorism sau FT.

Studiu de caz 4.2: Studiu de caz privind măsurile preventive

La 3 aprilie 2019, Curtea de Apel București a declarat un cetățean palestinian ca fiind indezirabil pentru o perioadă de 10 ani. Aparent, din motive personale, el a transferat fonduri unei rude care locuia în Fâșia Gaza. Nu s-a putut dovedi că suspectul știa că persoana din Gaza căreia îi trimitea fonduri era afiliată Hamas. S-a stabilit, chiar și în absența unei condamnări, că acest comportament al rezidentului palestinian în România prezenta amenințări la adresa securității naționale, astfel cum se prevede la articolul 3 litera (i) din Legea nr. 51/1991 și a fost declarat cu succes indezirabil.

Studiu de caz 4.3: Studiu de caz privind măsurile preventive

La 26 aprilie 2019, Curtea de Apel București a declarat o persoană cu dublă cetățenie turcă și belgiană implicată în activități de propagandă în favoarea organizației teroriste KG/PKK ca persoană indezirabilă în România, pe o perioadă de 10 ani.

424. Atunci când sunt notificate de către SRI, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră și Inspectoratul General pentru Imigrări pot refuza intrarea în țară dacă un străin este considerat a fi un pericol pentru securitatea națională sau dacă este raportat ca fiind expus riscului de finanțare sau pregătire sau sprijinire a terorismului în orice fel.

425. Aceasta ar putea include persoanele care nu erau cetățeni români în următoarele categorii: (i) luptători teroriști străini (de exemplu, în august 2020 s-a refuzat accesul a 6 cetățeni din afara UE care au luptat în Siria cu ISIS); (ii) străini cu antecedente de luptă care călătoreau în Europa în scopuri teroriste suspectate (de exemplu, în ianuarie 2020 s-a refuzat accesul a 8 cetățeni din afara UE, suspectați a fi membri ISIS); (iii) străini care au prezentat semne că au fost radicalizați și au adoptat ideologia jihadistă (de exemplu, în martie 2020 s-a refuzat accesul a 24 de cetățeni irakieni, suspectați a fi membri ai ISIS); și (iv) străini suspectați a fi implicați în activități de sprijin logistic al terorismului (de exemplu, în septembrie 2021 s-a refuzat accesul a 7 cetățeni irakieni suspectați a contribui la sprijinirea ISIS în Irak).

426. Interzicerea accesului unei persoane în România este o măsură administrativă dispusă de MAI la propunerea instituției care oferă informații ce sugerează că persoana ar pune în pericol securitatea națională.

427. Această interdicție ar fi dispusă înainte de prezentarea persoanei la frontieră. În cazul în care verificările în ceea ce privește informațiile din partea autorităților sau a omologilor străini nu au dezvăluit legături cu nicio persoană din România relevantă pentru terorism sau FT, condițiile legale pentru ca SRI să notifice DIICOT (pentru a începe o anchetă pentru FT) nu ar fi fost îndeplinite (în cazul în care se constată o legătură cu o organizație teroristă, autoritățile competente din statul de intrare ar fi notificate).

428. Anchetele financiare ale DIICOT sunt supuse normelor CPP, obținerea autorizației într-un caz penal. Până în prezent nu au fost înregistrate cauze penale cu privire la persoane care s-au prezentat la frontiera României și li s-a refuzat accesul.

429. Autoritățile efectuează în mod constant monitorizare online pentru a identifica și apoi elimina conținutul cu caracter terorist sau încearcă să blocheze accesul la un astfel de conținut în cazul în care serverele se află în străinătate. Vizualizarea conținutului online cu caracter terorist joacă un rol-cheie în inițierea și intensificarea radicalizării și diseminarea ulterioară a conținutului respectiv de către utilizatorul radicalizat prin intermediul platformelor de socializare. Fondurile pot fi, de asemenea, colectate online în beneficiul organizațiilor teroriste cu utilizarea criptomonedelor favorizate, având în vedere gradul ridicat de anonimizare.

430. În iulie 2020, materialele de propagandă teroristă afișate pe trei site-uri găzduite pe servere din România au fost eliminate. Acestea arătau că talibanii s-au angajat în antrenamente cu arme de foc și tehnici de luptă corp la corp și utilizarea materialelor explozive.

431. În iunie și octombrie 2021, accesul utilizatorilor din România la două site-uri găzduite pe servere din străinătate a fost blocat. Aceste site-uri promovau jihadul, strângeau fonduri pentru Hamas, ISIS și Al-Qaeda prin portofele electronice pentru donații în criptomonede.

432. În afară de cazul deja citat, autoritățile române nu au identificat cetățeni români sau străini cu reședința în România care să fi participat la campanii de strângere de fonduri online.

Concluzii generale privind IO.9

433. Strategia națională privind terorismul datează din 2002 și nu a fost prezentat AT niciun document de politică care să aibă legătură exclusivă cu FT. Prin urmare, autoritățile nu au avut o strategie și o politică care să se concentreze în mod specific pe abordarea FT în diferitele sale forme – și ar avea de câștigat prin dezvoltarea unei astfel de strategii.

434. Toate cazurile de terorism sau FT din perioada de evaluare au provenit din anchetele privind propaganda teroristă online, mai degrabă decât din comiterea de acte de terorism *in sine*. În practică, anchetele FT sunt relativ rare (acest lucru este în general în conformitate cu riscurile de țară - a se vedea IO.1) și i se va acorda prioritate maximă. Concentrarea agențiilor relevante - SRI și-DIICOT - a fost pe terorism, mai degrabă decât pe FT *per se*. Formarea suplimentară CFT pentru agențiile relevante ar fi benefică pentru îmbunătățirea detectării, investigării și urmăririi penale a cazurilor FT.

435. Autoritățile române au depistat, anchetat, urmărit penal cu succes și au obținut o condamnare într-un caz de FT. Acest lucru a fost realizat chiar dacă cazul a implicat un element internațional, iar suma în cauză a fost mică. Este dificil de generalizat, pe baza unui caz, dar sancțiunea impusă în cazul FT din România nu ar putea fi considerată disuasivă. Acestea fiind spuse, autoritățile române au avut ocazia să demonstreze și au demonstrat anchetarea și urmărirea penală eficientă a FT, implicând un element internațional.

436. Lipsa anchetelor și a urmăririlor penale ale FT care rezultă din alte scenarii într-o țară cu o populație de o dimensiune semnificativă poate fi, parțial, atribuită într-o anumită măsură unei necunoașteri a unor elemente din sistemul românesc, ceea ce duce la un număr redus de raportări ale suspiciunilor FT de către entitățile raportoare (a se vedea IO.4 și 6).

437. **România a atins un nivel moderat de eficacitate pentru Rezultatul Imediat 9 .**

4.3. Rezultatul imediat 10 (măsurile preventive pentru FT și sancțiuni financiare)

438. România nu este un centru financiar internațional, iar sectorul financiar al țării este orientat spre furnizarea de servicii financiare clienților rezidenți. Cu toate acestea, localizarea geografică a României și funcționarea unor operatori MVTS fără licență (rețeaua *hawala*) sporesc expunerea țării la riscurile de evaziune SFS legate de FT, precum și FT. Nu există dovezi că ONG-urile din România sunt utilizate în scopuri FT și nu există nicio supraveghere a activităților ONG-urilor în scopuri de prevenire a FT. În România nu funcționează celule teroriste și nu au fost identificați teroriști locali până în prezent.

4.3.1. Implementarea fără întârziere a sancțiunilor financiare specifice pentru FT

Punerea în aplicare a rezoluțiilor CSONU

439. România implementează SFS în legătură cu FT prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 202/2008 privind punerea în aplicare a sancțiunilor internaționale (OUG nr. 202/2008), precum și în conformitate cu reglementările UE relevante, care sunt direct aplicabile în România. OUG nr. 202/2008 prevede implementarea imediată a tuturor RCSONU (inclusiv RCSONU 1373, 1267/1989 și 1988), precum și a tuturor criteriilor prevăzute în acestea, care

sunt obligatorii în mod direct pentru toate persoanele și entitățile din România din momentul adoptării lor.

440. Deși toate RCSONU, inclusiv modificările acestora, sunt direct aplicabile în România din momentul adoptării lor (intrarea în vigoare), notificările prin e-mail trimise de autoritățile către IF/DNFBBP servesc ca un element important suplimentar pentru a sensibiliza sectorul privat cu privire la modificările relevante (actualizări, desemnări).

441. Atunci când se anunță o nouă desemnare, un amendament sau o modificare a unei liste stabilite printr-o RCSONU, aceasta este publicată pe site-ul MAE. Ministerul Afacerilor Externe monitorizează site-ul ONU de aproximativ trei ori pe zi (cu excepția sfârșiturilor de săptămână și a sărbătorilor legale) pentru orice modificări sau schimbări în listele SFS ale ONU. În același timp, Oficiul pentru punerea în aplicare a sancțiunilor internaționale al Ministerului Afacerilor Externe publică informații cu privire la orice modificări ale RCSONU în Monitorul Oficial al României și comunică acest lucru membrilor CIISI, care, așa cum se explică la punctul R.6, servește drept platformă pentru asigurarea unui cadru general de cooperare și consultare a autorităților competente în scopul punerii în aplicare a sancțiunilor internaționale.⁵²

442. AT a primit exemple de copii ale e-mailurilor trimise de MAE autorităților competente relevante cu privire la modificările aduse listelor stabilite în conformitate cu RCSONU, care au informat în general că, la o anumită dată, o entitate a fost eliminată sau adăugată pe lista de sancțiuni și au furnizat linkul respectiv către secțiunea de comunicate de presă de pe site-ul web al comisiei RCSONU respective.⁵³

443. Acest proces este urmărit de autoritățile de supraveghere, și anume BNR, ASF, ONJN și ONPCSB, care, în urma notificării de către MAE, publică aceleași informații privind modificările aduse listelor ONU pe site-urile lor respective și comunică în continuare informațiile menționate mai sus entităților raportoare aflate sub supravegherea lor.

444. Cu toate acestea, deoarece procesul de comunicare a informațiilor privind amendamentele sau modificările, din punct de vedere practic, se face în primul rând manual și prin utilizarea e-mailurilor, procesul de notificare se poate confrunta în mod inevitabil cu unele întârzieri, adică din momentul adoptării de către comitetul de sancțiuni al ONU respectiv până la informațiile care ajung la entitățile raportoare.

445. În plus, notificările transmise de autoritățile competente sectorului privat ar avea nevoie de detalii suplimentare precum furnizarea listei de desemnări noi, adăugarea de modificări concrete la listele existente etc. În prezent, e-mailurile primite de sectorul privat, precum și publicațiile de pe site-urile web ale autorităților competente (cum ar fi MAE, ONPCSB) nu conțin acest nivel de detaliu și vizează pur și simplu informarea IF/DNFBBP cu privire la faptul că există noi desemnări sau modificări ale unei anumite liste de sancțiuni. Deși acest lucru nu este considerat un neajuns semnificativ, acest tip de informații este deosebit de relevant pentru instituțiile financiare mai mici și DNFBBP care au resurse umane și tehnice limitate în zonele de conformitate și se bazează pe soluții de screening manual. În acest scop, autoritățile competente relevante ar putea lua în considerare emiterea unei liste consolidate a desemnărilor ONU (inclusiv actualizări). Pe de altă parte, trebuie remarcat faptul că băncile și instituțiile financiare mai mari utilizează, de asemenea, sisteme comerciale de monitorizare SFS, care contribuie la asigurarea detectării în timp util a modificărilor aduse listelor ONU. Acest lucru ajută la atenuarea în continuare a deficiențelor legate de actualitatea și conținutul comunicării cu privire la actualizările listelor RCSONU.

446. Entitățile raportoare beneficiază de îndrumare și formare cu privire la SFS legate de FT, în contextul mai larg al inițiativelor și controalelor CSB/CFT. Entitățile raportoare își contactează

⁵² CIISI, este prezidat și coordonat de Ministerul Afacerilor Externe, iar ceilalți membri ai acestuia sunt: Ministerul Justiției; Ministerul Apărării Naționale; ANAF; Ministerul Mediului de Afaceri Comerț și Antreprenoriat – Departamentul Comerțului Exterior; SRI; Serviciul de Informații Externe; BNR, ASF și ONPCSB.

⁵³ Din probele care au fost furnizate AT, e-mailurile trimise de Ministerul Afacerilor Externe au fost de obicei ștampilate fie în aceeași zi, fie în ziua următoare modificării respective care a avut loc în listele ONU.

autoritățile de supraveghere respective pentru asistență în ceea ce privește punerea în aplicare a normelor SFS; cu toate acestea, acest lucru variază de la IF la DNFBP. Băncile utilizează bine Asociația Națională a Băncilor ca platformă non-formală pentru schimbul de opinii și informații pe teme care le preocupă, inclusiv pe SFS.

447. În ceea ce privește înghețarea activelor și fondurilor persoanelor fizice sau entităților desemnate în temeiul RCONU, ANAF este autoritatea națională competentă însărcinată cu producerea unui ordin de înghețare și menținerea unei baze de date a activelor și fondurilor înghețate. Ori de câte ori o persoană fizică sau juridică din România identifică active și fonduri ale persoanelor sau entităților desemnate, acestea au obligația, în conformitate cu legislația națională, să notifice imediat ANAF care, la rândul său, trebuie să revizuiască notificarea menționată și să prezinte un ordin formal de înghețare a fondurilor sau a resurselor economice care sunt deținute sau controlate individual sau în comun de către persoane sau entități desemnate (OUG nr. 202/2008, art. 19 alin. (1) și (1¹)). Cu toate acestea, în perioada de revizuire, nu a fost emis niciun astfel de ordin, deoarece nu au fost identificate și înghețate active sau fonduri ale persoanelor sau entităților desemnate în conformitate cu RCONU.

Desemnare

448. Ministerul Afacerilor Externe este autoritatea națională competentă responsabilă cu propunerea persoanelor sau entităților către comitetele de sancțiuni relevante ale ONU pentru desemnare, precum și eliminarea acestora. Deși nu există un mecanism intern specific pentru propunerea de desemnări, așa cum se explică în R.6 din anexa TC, legislația națională stabilește că sancțiunile internaționale adoptate de ONU și UE, inclusiv procedurile și criteriile prevăzute în acestea pentru propunerea de desemnări, precum și cererile de eliminare de pe listă, sunt obligatorii în dreptul intern pentru toate autoritățile publice, instituțiile, persoanele fizice și juridice din România din momentul adoptării lor (OUG nr. 202/2008, art. 3 alin. (1)).

449. În ceea ce privește RCONU 1373, aceasta este pusă în aplicare prin intermediul cadrului juridic al UE în temeiul Poziției comune 2001/931/PESC a Consiliului European și al Regulamentului CE 2580/2001. Cu toate acestea, nu există proceduri oficiale în vigoare cu privire la cererile externe directe de desemnare în conformitate cu RCONU 1373. Prin urmare, astfel de solicitări sunt primite indirect prin intermediul canalelor obișnuite de comunicare ale UE. Cu toate acestea, România nu a fost niciodată solicitată de o altă țară și nici nu a propus nicio desemnare în conformitate cu RCONU 1373.

450. Nicio persoană sau entitate desemnată în temeiul RCONU nu a fost identificată în România și nici nu a fost propusă vreo desemnare pentru comisia înființată în temeiul RCONU 1267/1989 sau 1988.

451. CIISI, care este creat în scopul asigurării unui cadru general de cooperare și consultare (schimb de informații) pentru implementarea SFS, este coordonat de Ministerul Afacerilor Externe. Acest organism are, printre alte funcții, sarcina de a oferi cadrul pentru consultări între autoritățile competente cu privire la poziția României în vederea adoptării, modificării, suspendării sau încetării regimurilor internaționale de sancțiuni; emiterea de avize consultative cu privire la implementarea SFS în România; și emiterea de recomandări Prim-ministrului României cu privire la măsurile legislative naționale în domeniul SFS.

4.3.2. Abordare țintită, sensibilizarea și supravegherea organizațiilor non-profit expuse riscului

452. România nu a identificat un subset de ONG-uri care se încadrează în definiția GAFI și nici nu a identificat amenințări FT în sector și/sau ONG-uri vulnerabile la abuzul FT, prin urmare nu este în măsură să aplice măsuri bazate pe riscuri în acest sector.

453. Conform legislației române, persoanele fizice și/sau juridice care desfășoară activități de interes general în interesul comunităților sau în interes personal pot constitui asociații sau fundații (Legea asociațiilor și fundațiilor). O asociație face obiectul dreptului privat constituit din trei sau mai multe persoane care, în baza unui acord, își împart fără drept de restituire contribuția materială, cunoștințele sau contribuția la muncă pentru desfășurarea unor activități în interesul general al anumitor comunități sau, după caz, în interes personal nepatrimonial (Legea asociațiilor și fundațiilor, art. 4 alin. (1)). O fundație face obiectul legii instituite de una sau mai multe persoane care, în baza unui act juridic încheiat între persoane vii sau mortis causa, constituie un patrimoniu afectat, permanent și irevocabil, pentru realizarea unui scop de interes general sau, după caz, pentru unele comunități (Legea asociațiilor și fundațiilor, art. 15 alin. (1)). În plus, două sau mai multe asociații sau fundații pot forma o federație. Trebuie remarcat faptul că partidele politice, sindicatele și cultele religioase nu intră în domeniul de aplicare al legislației menționate.

Tabelul 4.3: Numărul total de ONG-uri (2021)

Tip	Număr
Asociație	104 288
Fundație	20 268
Federație	1 528
Total	126 084

454. Deși raportul ENR abordează riscurile și vulnerabilitățile sectorului ONG, concluziile sale se bazează mai degrabă pe fapte generice decât pe o evaluare aprofundată a amenințărilor la care sunt expuse ONG-urile din România. De exemplu, ENR constată că asociațiile și fundațiile pot fi mai vulnerabile la SB/FT din cauza riscului de deturnare a fondurilor legitime ale ONG-ului pentru finanțarea terorismului (FT) și recunoaște că organizațiile de caritate sunt cele mai expuse la această amenințare din cauza naturii activităților lor, adică a faptului că lucrează cu organizații partenere din diferite jurisdicții și trimit transferuri transfrontaliere. Alte vulnerabilități includ lipsa de orientări pentru ONG-uri; existența donațiilor anonime; etc. Deși unele riscuri și vulnerabilități legate de ONG-uri sunt luate în considerare în ENR, analiza nu intră în factorii specifici fiecărei țări ai utilizării abuzive a organizațiilor nonprofit din România în scopuri specifice de FT.

455. În absența evaluării riscurilor FT, autoritățile nu sunt încă în măsură să revizuiască caracterul adecvat al măsurilor care se aplică organizațiilor neproductive. În timp ce cerințele de înregistrare se aplică organizațiilor nonprofit (asociații și fundații), nu există cerințe legale explicite în ceea ce privește integritatea, cu alte cuvinte competența și onorabilitatea proprietarilor, operatorilor, managerilor de rang înalt și administratorilor (pentru mai multe informații, consultați R.8). Nu au fost puse la dispoziția AT informații cu privire la măsurile de asigurare a responsabilității organizațiilor neguvernamentale și de promovare a încrederii publicului. De exemplu, nu există cerințe pentru publicarea rapoartelor, cum ar fi emiterea situațiilor financiare anuale cu defalcarea veniturilor/cheltuielilor sau controale pentru a se asigura că toate fondurile sunt contabilizate și cheltuite într-o manieră compatibilă cu scopul și

obiectivele ONG-urilor. Nici ONG-urile nu au obligația explicită de a păstra informații cu privire la activitățile și obiectivele lor, precum și orice informații justificative cu privire la transferurile care le însoțesc.

456. Până în 2019, ONG-urile au fost supuse tuturor obligațiilor de combatere a SB/FT în temeiul legislației privind combaterea SB/FT, inclusiv obligația de a avea controale interne de supraveghere, de a aplica măsuri CDD, de a păstra evidențe și de a raporta suspiciunea de SB/FT. Respectarea de către ONG-uri a acestor măsuri preventive a fost supravegheată de ONPCSB. ONPCSB a informat că planurile de supraveghere a ONG-urilor au fost determinate în principal de considerente geografice, și anume, luând în considerare materialitatea (nivelul de dezvoltare) a diferitelor regiuni geografice din România în care sunt înregistrate/funcționează ONG-urile. Constatările măsurilor de supraveghere au evidențiat practici CDD deficitare, care, în consecință, au inhibat capacitatea ONG-urilor de a identifica persoanele sau entitățile sancționate. Aceste nerespectări ale conformității duc, prin urmare, la aplicarea de amenzi și avertismente scrise. De exemplu, în 2018, ONPCSB a efectuat verificări SFS în 130 de asociații și 98 de fundații, dintre care 24 au relevat încălcări în zona SFS. Ulterior, o asociație a fost amendată cu aproximativ 2 200 EUR și au fost emise 23 de avertismente. Pentru lista consolidată a acțiunilor de remediere /sancțiunilor din întreaga perioadă analizată, consultați tabelul de mai jos.

Tabelul 4.4: Avertismente și amenzi impuse asociațiilor și fundațiilor de către ONPCSB până în 2019 pentru încălcări ale CSB/CFT

	Număr de avertismente	Număr de amenzi	Valoarea amenzilor (EUR)
Fundații	49	10	33 308
Asociații	101	10	32 664

457. Începând cu anul 2019, când a intrat în vigoare noua Lege privind combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului, ONG-urile au încetat să mai fie entități raportoare care fac obiectul obligațiilor de raportare în materie de CSB/CFT. Acesta este un pas rațional făcut de România, deoarece supunerea tuturor ONG-urilor la toate măsurile preventive CSB/CFT nu este considerată nici măsură concentrată, nici măsură proporțională. Cu toate acestea, după ce ONG-urile au încetat să mai fie entități raportoare în temeiul Legii CSB/CFT, nu a existat nicio alternativă de supraveghere oferită și, prin urmare, în prezent nu există nicio monitorizare a activităților ONG-urilor care vizează prevenirea abuzurilor în scopul FT.

458. Majoritatea reprezentanților ONG-urilor care s-au întâlnit la fața locului au arătat o conștientizare generală a modalităților în care acestea ar putea fi utilizate în mod abuziv în scopuri criminale, dar nu și în scopuri FT. Unele ONG-uri au declarat că utilizează numai IF din România pentru transferurile lor și se abțin de la tranzacții cu jurisdicții cu risc ridicat și/sau se abțin de la cooperarea cu PEP din cauza riscului reputațional. Cu toate acestea, din punctul de vedere al abuzului FT, nivelul de înțelegere al ONG-urilor a fost nominal.

459. Nu au fost emise documente de orientare pentru ONG-uri menite să le protejeze de abuzul FT. Deși până în 2019 au fost organizate o serie de evenimente de informare (formare) de către ONPCSB pentru asociații și fundații pe diverse teme legate de CSB/CFT, aceste evenimente de formare nu au vizat vulnerabilitățile FT și nici măsurile pe care ONG-urile le pot lua pentru a se proteja de astfel de abuzuri.

4.3.3. Privarea de activele și instrumentele FT

460. Nu au existat cazuri de fonduri și active înghețate în temeiul RCSONU 1267 și 1373.

461. SRI a informat că orice suspiciune de implicare potențială a FT este tratată de la caz la caz. Autoritățile române au depistat un caz de FT, care a implicat un cetățean român care a transferat 110 euro unui simpatizant al unei organizații teroriste (a se vedea IO.9 pentru informații suplimentare).

462. România dispune de mecanisme relevante care vizează examinarea cererilor referitoare la sancțiunile ONU (inclusiv măsurile restrictive ale UE, deoarece procesul cuprinde atât tranzacțiile UE, cât și cele ale ONU), în special în ceea ce privește înghețarea și deblocarea activelor și asigurarea accesului la fondurile înghețate. Deși nu au existat active înghețate în cadrul RCSONU sau ordine de confiscare în legătură cu teroriști, organizații teroriste și finanțatori ai terorismului, România a prezentat câteva exemple de caz privind înghețarea activelor care au fost legate de regimul de sancțiuni al UE, demonstrând astfel că mecanismul funcționează în practică.

463. Consultările cu entitățile raportoare cu privire la implementarea SFS pot fi furnizate de autoritățile de supraveghere, ONPCSB-UIF și în cadrul unor inițiative mai largi de cooperare internă (de exemplu, CIISI). Cazurile referitoare la înghețarea și deblocarea fondurilor sunt soluționate de ANAF.

464. Entitățile raportoare denotă un nivel de înțelegere general a obligațiilor lor în ceea ce privește SFS legate de FT. Băncile și instituțiile financiare mai mari dispun de controale mai robuste care vizează implementarea SFS, în timp ce DNFBP (cu excepția profesioniștilor din domeniul juridic care aparțin unor grupuri financiare mari) și VASP prezintă un nivel de înțelegere mai puțin dezvoltat a obligațiilor care le revin și, prin urmare, controalele sunt semnificativ mai puțin avansate. Au fost identificate unele probleme legate de identificarea și verificarea datelor de BR, inclusiv pentru structurile complexe de proprietate (a se vedea IO.4 pentru informații suplimentare). Cu toate acestea, majoritatea entităților raportoare sunt conștiente de obligațiile lor de raportare SFS în cazul unui rezultat pozitiv în comparația cu o persoană sau entitate desemnată. Găsiți mai multe informații despre tehnicile de implementare a SFS de către IF și DNFBP în cadrul IO.11.

465. Entitățile raportoare demonstrează conștientizarea cerințelor legale de a aplica măsuri sporite față de clienții din țări terțe cu risc ridicat identificați de GAFI sau de alte surse credibile, precum și unele jurisdicții din imediata vecinătate a României, inclusiv cele care semnalează un risc crescut pentru FT sau terorism. Cu toate acestea, capacitatea entităților raportoare (în afara operatorilor bancari și MVTS) de a identifica cazurile suspecte legate de FT reprezintă o preocupare. În legătură cu aceasta, ONPCSB-UIF primește un număr redus de RTS-uri legate de FT.

4.3.4. Coerența dintre măsuri și profilul general de risc de FT

466. Amenințările și vulnerabilitățile legate de FT au fost evaluate în cadrul ENR. În consecință, nivelul amenințării FT în România a fost evaluat ca fiind „scăzut”. După cum s-a menționat în capitolul 1, până în prezent nu a fost identificată nicio manifestare teroristă internă și nu sunt informații conform cărora operează în țară organizații sau celule teroriste. Auto-radicalizarea bazată pe propaganda islamică-jihadistă globală reprezintă un risc de securitate în România, însă cazurile sunt izolate. Autoritățile nu au identificat legături între GIO-urile din România și organizațiile teroriste. Conform actualei Strategii Naționale de Apărare, fenomenul terorist rămâne la un nivel foarte scăzut, în funcție de evoluțiile din afara țării.

467. Sectorul financiar din România este centrat pe bănci, cu o expunere internațională foarte

scăzută, orientată spre furnizarea de servicii financiare clienților rezidenți (mai puțin de 2% dintre clienți sunt nerezidenți). Astfel, localizarea geografică a României și funcționarea operatorilor MVTS fără licență sunt principalii factori determinanți ai expunerii țării la riscurile de eludare a SFS legate de FT. Deși practicile de implementare a SFS legate de FT pe diferite sectoare variază cu unele lacune comune de implementare observate, băncile, fiind sectorul cel mai material, demonstrează o înțelegere destul de sofisticată a riscurilor de eludare a sancțiunilor și creșterea apetitului de a consolida controalele SFS. Sunt în vigoare acorduri relevante de coordonare și cooperare în privința SFS, precum și mecanisme de înghețare și dezghețare a activelor și de a oferi acces la fonduri înghețate în cadrul regimului SFS.

468. Lipsa supravegherii sectorului ONG prezintă anumite vulnerabilități, adică nu există informații cu privire la expunerea inerentă a ONG-urilor la amenințările FT și nici cu privire la controalele adoptate de ONG-uri care vizează protecția împotriva abuzului FT. SRI a informat că au fost efectuate verificări privind posibila implicare a mai multor ONG-uri în activitățile de FT; cu toate acestea, această suspiciune nu a fost dovedită. SRI tratează aceste informații ca fiind secrete, prin urmare nu au fost puse la dispoziția AT exemple concrete cu privire la ceea ce a declanșat suspiciunile și modul în care au fost efectuate analizele.

469. Autoritățile nu utilizează suficient datele privind transferurile transfrontaliere prin analizarea periodică și sistemică a acestora în vederea identificării nivelului de expunere inerentă la amenințările legate de FT. Acest lucru, combinat cu abordări mai puțin nuanțate de supraveghere a FT, spre deosebire de SB și lipsa de conștientizare de către sectorul privat cu privire la modul de identificare a suspiciunii de FT, creează o vulnerabilitate.

470. Autoritățile recunosc că este probabil ca operatorii MVTS fără licență să opereze în țară (de exemplu, furnizorii *hawala*) și pot fi utilizați pentru a efectua transferuri transfrontaliere. Autoritățile trebuie să își intensifice abordările pentru a viza în mod proactiv operatorii MVTS fără licență.

Concluzii generale privind IO.10

471. Cadrul juridic național al României asigură implementarea imediată a SFS legate de FT. Cu toate acestea, procesele de comunicare a noilor desemnări sau modificări ale acestora către toate entitățile raportoare necesită unele îmbunătățiri (în ceea ce privește actualitatea și domeniul de aplicare/conținutul).

472. Nu a fost efectuată o evaluare cuprinzătoare cu privire la riscul de utilizare abuzivă a ONG-urilor în scopuri FT, prin urmare, nu au fost introduse măsuri bazate pe riscuri pentru ONG-uri.

473. IF și DNFBP denotă o conștientizare generală a obligațiilor SFS legate de FT, deși practicile de implementare relevă un grad variabil de deficiențe. Mecanisme relevante de coordonare și cooperare există pentru SFS, precum și procese de înghețare și dezghețare a activelor și de oferire acces la fondurile înghețate. Nu au fost aplicate măsuri de înghețare în conformitate cu RCONU 1267 și 1373.

474. **România este evaluată ca având un nivel moderat de eficacitate pentru IO.10.**

4.4. Rezultatul imediat 11 (sanțiuni financiare FP)

475. România nu este un centru financiar internațional, iar sectorul financiar al țării este centrat pe bănci, orientat spre furnizarea de servicii financiare clienților rezidenți. România are o economie comercială relativ mare⁵⁴ și are șase zone de liber schimb care oferă scutire de tarife vamale. Acestea din urmă și localizarea lor geografică sunt principalii factori determinanți ai expunerii României la riscul de eludare al sancțiunilor, inclusiv activitățile potențiale ale FP. Cu toate acestea, trebuie recunoscut faptul că România se află la o distanță semnificativă de Iran și Republica Populară Democrată Coreeană (RPDC) și nu are legături comerciale sau alte legături strânse semnificative cu Iranul și Republica Populară Democrată Coreeană (RPDC). Funcționarea entităților MVTS fără licență (de exemplu, rețelele *hawala*) ar putea crește nivelul

⁵⁴<https://wits.worldbank.org/countryprofile/en/rom>

de expunere FP.

4.4.1. Punerea în aplicare fără întârziere a sancțiunilor financiare specifice legate de finanțarea proliferării

476. România utilizează o combinație de mecanisme naționale precum și supranaționale (la nivelul UE) pentru a implementa SFS legate de FP. La nivel național și în conformitate cu OUG 202/2008, implementarea SFS legate de FP urmează aceleași procese ca și în cazul SFS legate de FT. La nivelul UE, acestea sunt abordate în baza Deciziei 2016/849 (PESC) a Consiliului și a Regulamentului UE 1509/2017. RCSONU 2231 privind Iranul este transpus în cadrul juridic al UE prin Regulamentul CE 267/2012, astfel cum a fost modificat prin Regulamentele CE 2015/1861 și 1862. Ambele regulamente sunt obligatorii în toate elementele lor și se aplică direct în toate statele membre.

477. Așa cum este descris mai detaliat la punctul IO.10, OUG 202/2008 se asigură că toate RCSONU sunt în întregime obligatorii pentru toate persoanele și entitățile din România. Acesta prevede, de asemenea, un mecanism de notificare a desemnărilor și actualizărilor autorităților competente relevante de către Ministerul Afacerilor Externe, inclusiv a celor însărcinate cu supravegherea, care, la rândul lor, publică aceste informații pe site-urile lor web și le comunică în continuare entităților raportoare în a căror jurisdicție de supraveghere se află. Cu toate acestea, comunicarea listelor de denumiri noi/actualizate se dovedește utilă, după cum se explică în detaliu în cadrul IO.10, procesul ar putea întâmpina întârzieri în anumite circumstanțe. În plus, conținutul comunicării nu este suficient de cuprinzător (a se vedea secțiunea 4.3.1 pentru mai multe informații).

478. Deși toate RCSONU, inclusiv modificările acestora, sunt direct aplicabile în România din momentul adoptării lor, notificările trimise de autoritățile competente către IF/DNFBP servesc drept element suplimentar important pentru sensibilizarea sectorului privat cu privire la modificările relevante (actualizări, desemnări). Aceste informații sunt relevante în special pentru instituțiile financiare mai mici și DNFBP care au resurse umane și tehnice limitate în zonele de conformitate și se bazează pe soluții de screening manual. Pe de altă parte, majoritatea băncilor și majoritatea operatorilor MVTS supravegheați de BNR utilizează soluții de screening automatizate specializate, care sunt actualizate zilnic (a se vedea pct. 4.4.3 pentru mai multe informații).

4.4.2. Identificarea activelor și fondurilor deținute de persoane/entitățile desemnate și interdicții

479. La nivel național, legislația stabilește cadrul juridic intern în ceea ce privește punerea în aplicare a tuturor RCSONU, inclusiv a SFS legate de FP. Procesul așa cum este explicat pentru FT-legate de SFS în IO.10 este, de asemenea, utilizat pentru SFS legate de FP.

480. Departamentul pentru controlul exporturilor al MAE este autoritatea responsabilă de punerea în aplicare a politicii guvernamentale în domeniul controlului exporturilor/importurilor, al produselor cu dublă utilizare și al altor operațiuni militare⁵⁵. Autoritățile au comunicat că informațiile specifice privind procesul de acordare a licențelor de export pentru bunurile cu dublă utilizare sunt clasificate; prin urmare, nu sunt puse la dispoziția

⁵⁵ În ciuda faptului că nu a identificat fondurile și resursele persoanelor desemnate în temeiul RCSONU, România a avut experiență în identificarea și înghețarea fondurilor și resurselor persoanelor desemnate în temeiul sancțiunilor UE, în contextul regimului de măsuri restrictive ale UE în materie de neproliferare împotriva Siriei [Decizia 2013/255/PESC a Consiliului din 31 mai 2013 privind măsuri restrictive având în vedere situația din Siria și Regulamentul (UE) nr. 36/2012 al Consiliului din 18 ianuarie 2012 privind măsuri restrictive având în vedere situația din Siria și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 442/2011]. Ordinul de înghețare emis de ANAF poate fi găsit aici: https://www.anaf.ro/anaf/internet/ANAF/info_ue/sanctiuni_internationale/ordin_blocare_debloare.

AT. ANAF este autoritatea competentă care se ocupă de cererile de blocare/înghețare și deblocare a fondurilor sau resurselor economice.

481. Niciun fond și/sau active legate de RCONU relevante din RPDC sau Iran nu au fost identificate și nici înghețate în țară. În perioada analizată, nu au fost depuse rapoarte în legătură cu SFS legate de FP în cadrul regimurilor RCONU. Acest lucru este, în general, în conformitate cu profilul țării, deoarece România este situată geografic la o distanță semnificativă de țările în cauză și nu are legături comerciale sau alte legături strânse semnificative cu acestea.

482. CIISI este creat cu scopul de a permite un cadru general de cooperare pentru punerea în aplicare a tuturor RCONU. Printre celelalte îndatoriri ale sale, așa cum sunt elaborate în IO.10, CIISI asigură consultarea între autorități și instituții publice din România, inclusiv RCONU referitoare la FP.

483. A fost elaborată *Strategia națională de prevenire și combatere a proliferării armelor de distrugere în masă și a sistemelor de livrare a acestora* (Strategia), care acoperă perioada 2020-2025 și are ca scop dezvoltarea și consolidarea cadrului de cooperare și coordonare a acțiunilor întreprinse de autoritățile române, precum și mecanismele și instrumentele necesare pentru prevenirea și combaterea amenințărilor la adresa securității naționale pe care le prezintă FP. Strategia este pusă în aplicare de Consiliul interinstituțional. Planul de acțiune pentru strategie este un document clasificat, prin urmare, nu a fost pus la dispoziția AT; cu toate acestea, autoritățile au informat că planul de acțiune se concentrează pe stabilirea mecanismelor de cooperare interinstituțională menite să consolideze capacitatea de a răspunde la situațiile potențiale de risc legate de transferurile ilicite de elemente sensibile și utilizarea sistemelor financiare naționale în scopul FP. În perioada de revizuire, au avut loc următoarele acțiuni: activități de sensibilizare a FP (Programul „PROTECTOR”) care vizează mediile comerciale și financiar-bancare interne; discuții privind revizuirea legislației naționale privind FP (reuniuni de lucru interinstituționale); și gestionarea incidenței cazurilor la riscurile asociate proliferării ADM (de exemplu, legate de controlul exporturilor).

4.4.3. Înțelegerea și respectarea obligațiilor de către IF, DNFBP și VASP

484. Verificarea clienților conform listelor de sancțiuni și detectarea oricăror potențiale active sau fonduri SFS legate de FP este efectuată de entitățile raportoare astfel cum se realizează și pentru SFS legate de FT (a se vedea, de asemenea, IO.10). Instituțiile supravegheate de BNR, și anume băncile, IEME, IP, verifică clienții împotriva listelor de sancțiuni prin utilizarea unor programe informatice comerciale specializate, care sunt actualizate zilnic. Aceștia efectuează verificări ante factum, fie manual, fie automat, pentru toate tranzacțiile, și atunci când efectuează CDD asupra clientului în momentul înregistrării sau revizuirii informațiilor CDD.

485. În cadrul procesului de verificare, băncile verifică în mod obișnuit numele clientului, data nașterii, locul nașterii, acționarii, beneficiarii reali finali, semnatarii, proprietarii legali etc. Aceste verificări se efectuează în momentul înregistrării, executării unei tranzacții și periodic. Majoritatea IF nebancale utilizează sisteme de verificare mai puțin sofisticate, iar frecvența/sfera de aplicare a verificării este mai mică în comparație cu cea a băncilor, deși toate confirmă în mod uniform că verifică clienții înainte de înregistrare.

486. Majoritatea deficiențelor de conformitate ale SFS în sectorul bancar, identificate de BNR, sunt legate de nivelul insuficient de detaliat al analizei efectuate înainte de închiderea potențialelor alerte SFS. Constatările arată că domeniul de aplicare al analizei efectuate de bănci pentru a stabili natura

operațiunilor financiare și identificarea posibilelor legături indirecte cu persoanele și entitățile sancționate nu este întotdeauna suficient. Alte deficiențe se referă la actualitatea analizei unor astfel de alerte.

487. Soluțiile de verificare SFS utilizate de IP și IEME variază de la cele achiziționate de la furnizori de servicii comerciale bine cunoscuți la sisteme proiectate intern. Acțiunile de supraveghere au identificat, în special în cazul acestora din urmă, o parametrizare inadecvată a instrumentelor de verificare internă care ar putea împiedica capacitatea entității de a identifica persoanele/entitățile sancționate.

488. IF-urile mai mici (în afara sectorului bancar și a sectorului IEME/IP) au sisteme de verificare mai puțin sofisticate, iar frecvența/domeniul de aplicare al controalelor este mai mică în comparație cu cea a băncilor/IP/IEME. Constatările examinării efectuate de BNR și ASF arată că, în unele cazuri, instituțiile pe care le supraveghează nu reușesc să implementeze verificări regulate (periodice) ale portofoliului de clienți. Exemple de alte deficiențe de conformitate ale SFS includ: (i) lipsa definirii procesului de actualizare a listei de sancțiuni (pentru sistemele interne sau soluțiile manuale); (ii) lipsa definirii procedurilor de raportare; (iii) lipsa punerii în aplicare a procedurilor de formare privind SFS; (iv) lipsa analizării la timp a alertelor de sancțiuni și (v) incapacitatea de a furniza dovezi privind verificările efectuate în raport cu lista SFS etc.

489. Nivelul de înțelegere a obligațiilor SFS de către DNFBP (cu excepția profesioniștilor din domeniul juridic care fac parte din grupuri internaționale mai mari) și VASP este dezvoltat într-o măsură mult mai mică decât cel în sectorul financiar. În afară de cerința generală de a verifica listele de sancțiuni, informațiile existente cu privire la obligațiile de înghețare, precum și procese mai puțin articulate privind domeniul de aplicare și frecvența verificării și conștientizarea generală a riscurilor FP. Datele de supraveghere arată că încălcările identificate în mod obișnuit în sectorul DNFBP se referă la insuficiența datelor CDD care permit identificarea persoanelor și entităților desemnate.

490. Majoritatea entităților intervievate a avut dificultăți în a explica modul în care ar identifica persoanele și activele cu legături indirecte cu persoanele sau entitățile desemnate. Acest lucru este în concordanță cu abordarea generală adoptată în ceea ce privește SFS de către entitățile raportoare, prin care majoritatea celor intervieuți se concentrează pe verificarea clienților lor pentru a se asigura că nici clientul, nici beneficiarul real, nici beneficiarul fondurilor nu se află sub incidența listelor de sancțiuni ale ONU. În afară de aceasta, reprezentanții sectorului privat nu au putut indica controale suplimentare care vizează identificarea legăturilor indirecte sau a asociațiilor apropiate. Dificultăți în identificarea BR în structuri complexe au fost, de asemenea, observate de către bănci (a se vedea IO.4 pentru mai multe informații) acest aspect având un potențial efect negativ asupra identificării entităților și persoanelor sancționate.

491. Într-o notă pozitivă, unele bănci intervievate la fața locului au încadrat riscul de evaziune a sancțiunilor printre primele trei (uneori - primele cinci) riscuri, aspect care denotă recunoașterea importanței SFS, conștientizarea riscurilor de evaziune a sancțiunilor și, într-o oarecare măsură, recunoașterea dificultăților legate de identificarea activelor care ar putea fi deținute sau controlate indirect de persoane sau entități sancționate. De asemenea, trebuie remarcat faptul că, pentru a proteja vulnerabilitățile legate de evaziunea sancțiunilor, BNR a întreprins acțiuni de sensibilizare și îmbunătățire a practicilor de implementare care vizează identificarea asociațiilor strânse cu entitățile/persoanele sancționate (pentru mai multe informații, a se vedea secțiunea 4.4.4).

492. În plus față de practicile de verificare descrise mai sus în raport cu lista entităților și persoanelor sancționate, majoritatea entităților raportoare țin cont de țara de origine a clienților. Instituțiile financiare mai mari examinează tranzacțiile cu RPDC și Iran – care declanșează măsuri sporite de precauție. Instituțiile financiare mai mici și unele DNFBP au declarat că se abțin de la stabilirea oricărei relații de afaceri cu clienți din RPDC și Iran.

493. Atunci când au fost întrebate despre situații ipotetice legate de o posibilă potrivire cu o persoană desemnată în cadrul SFS, multe entități raportoare au explicat că nu vor furniza servicii clienților enumerați în listele ONU, spre deosebire de depunerea unui raport către ONPCSB-UIF, ANAF și/sau autoritățile de supraveghere. Până în prezent nu au fost prezentate rapoarte privind sancțiunile ONU; cu toate acestea, au existat rapoarte privind sancțiunile UE.

4.4.4. Autoritățile competente care asigură și monitorizează conformitatea

Supravegherea

494. Supravegherea implementării SFS legate de FP este efectuată de BNR, ASF, ONJN, SRB-uri și ONPCSB. Cu toate acestea, AT nu a primit informații cu privire la punerea în aplicare a atribuțiilor de supraveghere ale ONJN în domeniul SFS. Autoritățile de supraveghere monitorizează în mod obișnuit respectarea implementării SFS în cadrul verificărilor CSB/CFT mai largi; cu toate acestea, în 2019, BNR a început să efectueze inspecții specifice în zona SFS. În acest context, supravegherea SFS legate de FP nu este diferită de supravegherea SFS legate de FT.

495. Autoritățile de supraveghere nu dispun de instrumente specifice off-site pentru a monitoriza expunerea la riscurile de eludare și/sau controalele sancțiunilor în zona SFS, spre deosebire de zona generală CSB/CFT; această constatare este mai puțin aplicabilă BNR, a se vedea mai jos. Astfel, planificarea examinărilor SFS legate de FP nu este în întregime bazată pe riscuri, adică este determinată în principal de preocupările legate de combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului, în care SFS face parte integrantă din examinările complete privind CSB/CFT. BNR este cea mai avansată (în comparație cu alte autorități de supraveghere) în ceea ce privește dezvoltarea unei abordări de supraveghere bazate pe riscuri a SFS și, într-o oarecare măsură, separarea acesteia de supravegherea CSB/CFT. De exemplu, în timp ce în 2017-2018 supravegherea SFS de către instituțiile de credit a făcut parte integrantă din supravegherea CSB/CFT, începând cu 2019, BNR are posibilitatea de a efectua examinări specifice, inclusiv în zona SFS. În plus, începând cu 2022, BNR a elaborat rapoarte periodice off-site pentru instituțiile de credit care cuprind criterii relevante și pentru domeniul SFS. În plus, abordarea BNR prevede posibilitatea de a efectua examinări ad-hoc în baza unor factori declanșatori, cum ar fi informații de la denunțator, informații primite de la alte autorități competente precum ANAF sau SRI, încălcări grave ale conformității etc. ASF a început să-și consolideze abordarea de supraveghere cu privire la SFS la începutul anului 2022 – procesul a fost declanșat de impunerea sancțiunilor UE împotriva Federației Ruse.

496. În timp ce, în general (a se vedea tabelul 4.4.1), BNR și ASF efectuează un număr semnificativ de examinări la fața locului, numărul de examinări la fața locului este sensibil mai mic din partea ONPCSB (acest lucru este atribuit lipsei de resurse la divizia de supraveghere a ONPCSB) și nu acoperă toate sectoarele supravegheate. ONJN și SRB-urile nu au furnizat informații cu privire la controalele la fața locului.

497. Domeniul de aplicare și profunzimea verificărilor BNR sunt cele mai cuprinzătoare în comparație cu verificările efectuate de celelalte autorități de supraveghere. Pe lângă inspecțiile la fața locului, BNR efectuează revizuirii SFS off-site: 2 în 2018; 1 – în 2019; 28 – în 2020; 6 – în

2021; și 14 – până în iulie 2022.

Tabelul 4.5. Controale la fața locului în zona SFS pe sectoare⁵⁶

	2017	2018	2019	2020	2021	2022 ⁵⁷
Bănci	34(30)	23(19)	28(23)	17(9)	5(3)	14(5)
IP	7(7)	4(4)	0	3(3)	2(2)	0
IEME	1(1)	0(0)	0	0(0)	1(1)	0
Firme de valori mobiliare	47 (1)	43 (2)	42 (1)	41 (1)	41 (1)	18 (0)
Firme de asigurare	4 (0)	3 (0)	10 (0)	7 (0)	10 (0)	1 (0)
Case de ajutor reciproc	4 (0)	13 (0)	30 (5)	0	0	2 (0)
Case de schimb valutar	32 (6)	26 (9)	47 (22)	0	20 (8)	0
VASP	0	0	0	0	0	2 (0)
IF nebankare ⁵⁸	6 ⁵⁹ (4)	13 ⁶⁰ (13)	15(15)	6(6)	9 ⁶¹ (9)	1(1)
Brokerei imobiliari (agenți)	11 (2)	50 (5)	0	0	0	16 (1)
DPMS (comercianți de metale și pietre prețioase) - case de amanet	12 (1)	13 (1)	47 (19)	0	56 (3)	0
Avocați	0	0	49 (1)	0	0	0
TCSP	0	0	0	0	0	2 (0)
Notari	2 (0)	0	16 (1)	0	0	0
Contabilitate, audit și consultanță fiscală	0	12(0)	111 (26)	0	0	0
Cazinouri și jocuri de noroc⁶²	2 (0)	4(1)	0	0	0	0

498. Deși nu există o metodologie detaliată a inspecțiilor la fața locului pentru verificări în zona SFS (adică un manual sau o listă de verificare care să prezinte în mod cuprinzător modul în care supraveghetorii efectuează verificări ale conformității SFS, adică ce se verifică și cum), BNR și ASF au informat că, în practică, testarea aplicării procedurilor interne SFS de către entitățile raportoare și testarea prin eșantionare a fișierelor și tranzacțiilor clienților, precum și verificarea soluțiilor de screening fac parte integrantă din examinările la fața locului. Verificările la fața locului efectuate de ONPCSB se concentrează pe eșantionarea dosarelor clienților și a datelor CDD ale acestora în vederea detectării entităților și/sau persoanelor sancționate. ONG-ul sau SRB-urile nu au furnizat nicio informație cu privire la modul în care sunt efectuate verificările la fața locului. BNR și ASF ar avea de câștigat de pe urma formalizării normelor detaliate pentru controale

⁵⁶ Acest tabel afișează toate examinările la fața locului care includ elementul SFS. Nu se face nicio distincție între SFS legate de controalele FT și FP efectuate de autoritățile de supraveghere, precum și nicio distincție între regimurile de sancțiuni ONU și UE. În paranteze – numărul de examinări la fața locului din total care au identificat încălcări în zona SFS, de exemplu, 20(8) – din 20 de examinări la fața locului, 8 au identificat deficiențe de conformitate SFS.

⁵⁷ Până la 30.06.2022.

⁵⁸ Supravegheat de BNR.

⁵⁹ Din care 3 acționează și ca IP.

⁶⁰ Din care 1 acționează și ca IP.

⁶¹ Din care 1 acționează și ca IP.

⁶² Inspecții efectuate de către ONPCSB.

SFS la fața locului, iar ONPCSB ar trebui să aprofundeze domeniul de aplicare și profunzimea controalelor la fața locului în zona SFS, precum și să oficializeze aceste procese.

499. Având în vedere deficiențele IF/DNFBP în ceea ce privește respectarea obligațiilor SFS, așa cum este descris mai sus (a se vedea secțiunea 4.4.3), sancțiunile aplicate pentru încălcările SFS nu sunt întotdeauna proporționale și disuasive. Potrivit ASF, acest lucru se datorează în mare măsură faptului că sectoarele valorilor mobiliare și asigurărilor nu sunt puternic expuse riscurilor de evaziune prin sancțiuni; și faptului că încălcările constatate în timpul examinărilor la fața locului nu sunt grave și sunt remediate de entitățile supravegheate într-o perioadă scurtă de timp după vizita la fața locului. Pe de altă parte, în timp ce sectorul bancar este cel mai expus riscurilor de evitare a sancțiunilor, programul de supraveghere la fața locului al BNR este intens (a se vedea tabelul 4.4.1), iar abordarea generală de monitorizare a conformității este aprofundată, ceea ce a condus la identificarea unui număr mare de deficiențe în sectorul bancar, acestea d aplicarea unor măsuri de remediere. Supravegherea respectării SFS în rândul DNFBP și VASP nu este suficientă și, prin urmare, numărul sancțiunilor aplicate pare a fi scăzut.

500. Încălcările SFS constatate de BNR, ASF și ONPCSB duc adesea la avertismente scrise și scrisori de conformare pentru remedierea deficiențelor (care nu sunt considerate sancțiuni); cu toate acestea, au existat și amenzi aplicate de BNR și ONPCSB. BNR a emis cinci avertismente și a aplicat două amenzi pentru două bănci în valoare de aproximativ 19 000 EUR - pentru încălcările SFS legate de regimul de sancțiuni al UE. În perioada de revizuire, ONPCSB a aplicat trei amenzi pentru casele de schimb valutar în valoare de aproximativ 6 300 EUR; trei amenzi pentru brokerii imobiliari în valoare de aproximativ 6 300 EUR; o amendă pentru DPMS (comercianți de metale și pietre prețioase) în valoare de aproximativ 2 000 EUR; două amenzi pentru contabili în valoare de aproximativ 4 200 EUR; și o amendă pentru o IF angajată în împrumuturi în valoare de aproximativ 2 000 EUR. Începând cu anul 2020, BNR face publice informațiile privind încălcările CSB/CFT și sancțiunile ulterioare aplicate; astfel, în cazul în care SFS face parte din examinarea CSB/CFT, sunt făcute publice și informațiile privind neajunsurile/sancțiunile legate de SFS.

Creșterea gradului de conștientizare și îndrumare

501. În vederea creșterii gradului de conștientizare generală cu privire la SFS legate de FP, programul național de conștientizare denumit „*PROTECTOR – Afaceri în siguranță*” este dedicat educării părților interesate relevante cu privire la riscurile care decurg din nerespectarea SFS, cu accent pe măsurile preventive, inclusiv pe aspectele legate de identificarea legăturilor indirecte cu persoanele și entitățile sancționate, semnalele de alarmă legate de geografie, tehnicile de evaziune a sancțiunilor etc.

502. Beneficiarii acestei inițiative sunt băncile, alte instituții financiare și industria comercială implicate în producția de bunuri sensibile, logistică, import-export de bunuri, transport și cercetare științifică (referitoare la inovare, noi tehnologii). În acest context, până în prezent au fost organizate două conferințe găzduite de BNR, una în 2019 (cu 117 reprezentanți ai instituțiilor financiare, inclusiv din 32 de bănci, 9 IP și IEME, precum și 40 de IF-uri nebancale) și a doua în 2020 (98 de participanți din sectorul bancar). BNR poate fi lăudată pentru că a fost proactivă în recunoașterea necesității unei instruirii mai aprofundate în domeniul SFS și organizarea de prezentări privind detectarea legăturilor indirecte cu persoanele și entitățile sancționate, precum și furnizarea de îndrumări și consultări pentru IF supravegheate. Acesta este un pas pozitiv, care este deosebit de relevant având în vedere expunerea băncilor la riscul de evaziune al sancțiunilor.

503. Nu au fost puse la dispoziția AT informații specifice privind accesul la DNFBP sau VASP în zona SFS legată de FP. Cu toate acestea, ONPCSB raportează că SRB-urile și ONJN sunt informate cu privire la noile evoluții din zona SFS, iar informațiile de pe site-ul web al ONPCSB

includ trimiteri la listele actualizate de sancțiuni.

504. Prin cadrul juridic al României, RCSONU privind FP sunt puse în aplicare fără întârziere. Autoritățile au platforme de cooperare și coordonare pentru SFS, inclusiv pentru FP, și organizează inițiative de sensibilizare pentru un public vizat (în principal IF-uri). În timpul perioadei de revizuire, nu au fost identificate și înghețate/blocate în România fonduri/active legate de RCSONU relevante din RPDC sau Iran.

505. În timp ce băncile, fiind sectorul cel mai esențial și cel mai expus riscurilor de evaziune prin sancțiuni, au cele mai sofisticate controale în vigoare în comparație cu celelalte sectoare, identificarea legăturilor indirecte și a legăturilor strânse cu entități și persoane sancționate rămâne o preocupare, în special în lumina unor probleme de identificare a BR. Alte sectoare față de cel bancar utilizează tehnici mai puțin avansate de implementare a SFS, unele procese având deficiențe notabile; aceasta reprezintă o preocupare specială în sectorul DNFBP.

506. În timp ce abordarea BNR în materie de supraveghere a SFS este, în general, aprofundată și necesită revizuri minore, alte autorități de supraveghere trebuie să intensifice în mod semnificativ abordările lor privind supravegherea SFS legate de FP. Frecvența și intensitatea controalelor la fața locului în sectoarele DNFBP și VASP necesită îmbunătățiri majore. Numărul sancțiunilor aplicate pentru încălcările SFS este relativ scăzut, nu este proporțional și nici disuasiv.

507. **România este evaluată ca având un nivel moderat de eficacitate pentru IO.11.**

5. MĂSURI PREVENTIVE

5.1. Constatări principale și acțiuni recomandate

Constatări principale

Rezultatul imediat 4

- a) În general, băncile au denotat un nivel bun de înțelegere a riscurilor SB la care sunt expuse. Majoritatea a reușit să identifice produsele și serviciile care sunt mai vulnerabile la FT și să articuleze modul în care acestea ar putea fi utilizate în scopuri FT. Cu toate acestea, înțelegerea riscurilor inerente specifice prezentate de persoanele juridice a fost mai puțin dezvoltată în unele bănci. Înțelegerea riscurilor SB în IF-uri nebankare, inclusiv IP-uri, a fost, de asemenea, în general, bună, dar înțelegerea riscului FT este mai puțin dezvoltată și există un nivel mai scăzut de înțelegere a riscurilor specifice activității în rândul caselor de schimb valutar. În sectorul DNFBP, a existat o apreciere redusă a riscurilor care pot fi prezente în oferirea serviciilor companiei, iar notarii subestimează riscurile prezentate de rolul important de controlor pe care îl joacă pentru tranzacțiile imobiliare.
- b) Au fost luate măsuri pentru a atenua riscul prezentat de utilizarea numerarului, inclusiv restricții legislative și monitorizarea atentă de către bănci și IP, inclusiv operatorii MVTs. Cu toate acestea, pragurile actuale pentru tranzacțiile ocazionale efectuate de casele de schimb valutar nu facilitează aplicarea măsurilor de atenuare proporționale cu riscurile cu care se confruntă acest sector. Pentru unele instituții financiare și DNFBP mai mici, inclusiv casele de schimb valutar și cazinourile, se pune prea multă încredere pe trimiterea RTN-urilor către ONPCSB-UIF ca măsură de atenuare.
- c) Măsurile CDD aplicate de entitățile raportoare sunt, în general, bazate pe riscuri. Acest lucru nu este valabil pentru casele de schimb valutar și majoritatea DNFBP. Mai multe sectoare, inclusiv băncile și IP-urile, au implementat sisteme eficiente de monitorizare automată. Pentru DNFBP, se acordă foarte puțină atenție scenariilor care vizează detectarea FT.
- d) În afara băncilor și IP-urilor, se acordă prea multă încredere declarațiilor pe propria răspundere și registrelor interne de BR pentru a afla și verifica BR ai clienților persoane juridice. Încă nu s-a demonstrat că aceste registre sunt corecte și actualizate.
- e) În general, măsurile EDD sunt aplicate în mod eficient. Cu toate acestea, în ciuda riscului de corupție, în afara sectoarelor supravegheate de BNR, cazinourile online și VASP-urile, membrii de familie și asociații persoanelor de notorietate publică nu vor fi identificați în toate cazurile, deoarece se utilizează insuficient sursele publice și declarațiile pe propria răspundere. Detectarea legăturilor indirecte cu entitățile și persoanele sancționate reprezintă o preocupare.
- f) Raportarea suspiciunii de SB/FT este concentrată în trei sectoare: bănci, operatori MVTs și notari. Alte sectoare reprezintă un număr neglijabil de RTS-uri - în cazul în care există dovezi de subraportare a SB/FT suspectate. În cazul sectorului juridic, cerințele privind secretul profesional interferează cu raportarea în temeiul Legii CSB/CFT. În afara sectorului bancar și a unor operatori MVTs, nu se acordă o atenție specială scenariilor de detectare și raportare a FT, cu excepția conexiunilor cu țările cu risc ridicat.
- g) Instituțiile financiare mai mari au dezvoltat în mod eficient trei linii de apărare, inclusiv o funcție de audit independent care acoperă conformitatea CSB/CFT. În alte părți, controalele și procedurile sunt corespunzătoare. Nu există bariere în calea cooperării la nivel de grup.

h) Există lacune în domeniul de aplicare al cerințelor CSB/CFT pentru VASP. Cu toate acestea, sectorul are deja un nivel de înțelegere a riscurilor și a cerințelor CSB/CFT relativ bun.

Acțiuni recomandate

Rezultat imediat 4

a) Supraveghetorii și ONPCSB-UIF ar trebui să ofere: (i) orientări suplimentare cu privire la factorii de risc specifici sectorului, de exemplu, serviciile companiei & gestionarea numerarului și „alertele” (*red flags*) pentru monitorizarea tranzacțiilor, în special în ceea ce privește FT; (ii) tipologii pentru infracțiunile importante observate în România în cazul în care nu sunt deja disponibile; și (iii) îndrumări privind punerea în practică a SFS, în special identificarea legăturilor indirecte cu entitățile și persoanele care fac obiectul sancțiunilor.

b) Autoritățile de supraveghere ar trebui să intensifice eforturile de promovare a înțelegerii riscurilor, astfel încât riscurile să fie înțelese și articulate, de exemplu, în sectoarele în care riscul este subestimat. SF și ONPCSB ar trebui să se asigure că entitățile e raportoare evaluează periodic nivelul riscului activității comerciale (BRA) în conformitate cu Legea CSB/CFT și să ia măsurile adecvate pentru atenuarea riscurilor. Acest lucru este deosebit de important pentru casele de schimb valutar. Evaluările mai aprofundate ale riscului prezentat de persoanele juridice ar trebui să fie partajate cu entitățile raportoare, odată întreprinse.

c) Supraveghetorii ar trebui să aplice mai activ interdicția de a se baza exclusiv pe registrele BR ca metodă de verificare a informațiilor privind BR în cadrul măsurilor CDD.

d) Nivelurile de raportare din diferite sectoare ar trebui să fie monitorizate în mod activ de către autoritățile de supraveghere, iar măsurile luate pentru a promova detectarea și raportarea suspiciunilor, în special în acele sectoare identificate ca prezentând un risc mai mare de SB care nu raportează sau realizează doar un număr neglijabil de RTS. Uniunea Barourilor și ONPCSB-UIF ar trebui să publice orientări pentru sectorul juridic pentru a aborda posibilele conflicte cu cerințele privind secretul profesional.

e) Supraveghetorii ar trebui să ofere îndrumări suplimentare cu privire la identificarea PEP în cazurile în care persoanele raportoare nu subscriu la bazele de date furnizate de terți.

f) ASF și ONPCSB ar trebui să se asigure că toate sectoarele aplică măsuri CDD bazate pe riscuri, inclusiv casele de schimb valutar.

g) Autoritățile ar trebui să extindă măsurile preventive la toți VASP, astfel cum sunt definite în standardele GAFI.

508. IO (Rezultatul imediat) relevant luat în considerare și evaluat în acest capitol este IO.4. Recomandările relevante pentru evaluarea eficacității în cadrul acestei secțiuni sunt R.9-23 și elemente din R.1, 6, 15 și 29.

5.2. Rezultatul imediat 4 (Măsuri preventive)

509. Sectorul financiar din România rămâne dominat de bănci, dintre care o mare parte este deținută de străini, iar sistemul bancar deține aproximativ 80% din activele sectorului financiar. Sectorul financiar tradițional nebanca rămâne subdezvoltat. Nu sunt disponibile informații cu privire la dimensiunea pieței DNFBP. Informații suplimentare privind materialitatea sectorului financiar sunt disponibile la pct. 1.4.3 din Capitolul 1.

510. Secțiunea 1.4.3 din capitolul 1 oferă, de asemenea, informații despre importanța relativă a fiecărui sector. În baza materialității și a altor câțiva factori, inclusiv a limitelor impuse la utilizarea numerarului (așa cum este descris în Capitolul 1), sectorul bancar este considerat ca fiind cel mai important. IP, inclusiv operatorii MVTs, sunt, de asemenea, considerați ca fiind cei mai importanți, având în vedere evaluarea riscului SB a acestui sector (mediu-mare), utilizarea pe scară largă a numerarului (în ciuda limitelor plasate pe acesta) și numărul mare de RTS. Birourile de schimb valutar și, printre DNFBP, notarii, avocații, contabilii și TCSP și VASP sunt considerate ca fiind foarte importante. Toate celelalte sectoare sunt considerate ca fiind moderat sau mai puțin importante.

511. Secțiunea 1.4.4 din capitolul 1 identifică unele lacune minore în acoperirea IF și DNFBP. Următoarele activități care sunt acoperite de definiția GAFI a VASP nu fac obiectul Legii CSB/CFT: (i) schimbul între una sau mai multe forme de VA; (ii) transferurile de VA; (iii) păstrarea și/sau administrarea VA (cu excepția furnizării de portofele) sau a instrumentelor care permit controlul asupra VA și (iv) participarea și furnizarea de servicii financiare legate de oferta și/sau vânzarea unei VA a emitentului. Datorită caracterului semnificativ al sectorului, această limitare a domeniului de aplicare este importantă.

512. Cerințele CSB/CFT nu se aplică activităților desfășurate la distanță în România de către instituțiile financiare din SEE. În conformitate cu acordurile SEE, cerințele echivalente din țara de origine se aplică acestor activități desfășurate în România.

513. Constatările AT privind IO.4 se bazează pe interviuri cu o serie de reprezentanți ai sectorului privat și, acolo unde au fost disponibile, date de supraveghere și alte informații din partea autorităților române (inclusiv ENR și chestionare completate).

5.2.1. Înțelegerea riscurilor SB/FT și a obligațiilor CSB/CFT

514. Înțelegerea riscurilor SB/FT și a obligațiilor CSB/CFT variază în funcție de sectorul și dimensiunea entității raportoare.

515. În timpul vizitei la fața locului, ENR (adoptată recent), inclusiv constatările privind riscul, nu au fost încă comunicate sectorului privat. În timp ce unele bănci au fost implicate în ENR, direct sau prin intermediul Asociației Române a Băncilor, implicarea altor bănci și a altor sectoare a fost limitată, cel mult, la furnizarea de informații prin intermediul chestionarelor. Acest lucru le afectează nivelul de înțelegere a riscului.

Bănci

516. În general, băncile au demonstrat un nivel bun de înțelegere a riscurilor de SB la care sunt expuse (de exemplu, utilizarea numerarului, riscul geografic, tranzacțiile legate de imobiliare, PEP, utilizarea persoanelor paravan) și au fost de acord că o evaluare la nivel mediu al riscului rezidual SB în ENR a fost corectă, având în vedere mediul de control mai matur găsit în sector (în ciuda faptului că sistemul bancar este identificat în multe tipologii SB). Cu toate acestea, în unele bănci a existat un nivel mai scăzut de înțelegere a riscului prezentat de persoanele juridice (de exemplu, utilizarea conturilor bancare ale societății fantomă pentru a procesa transferurile de intrare și de ieșire legate - conturile „de tranzit”).

517. Majoritatea băncilor a fost în măsură să identifice produse și servicii care sunt mai vulnerabile la FT și capabile să articuleze modul în care acestea ar putea fi utilizate în scopuri FT. Cu toate acestea, o bancă a demonstrat un nivel mai scăzut de conștientizare a riscurilor asociate FT și a măsurilor de atenuare, menționând doar verificarea listelor și unele țări cu risc ridicat. Băncile au fost, de asemenea, conștiente de riscurile FT prezentate de organizațiile

nonprofit, deși niciuna nu a considerat că anumiți clienți ONG prezentau un risc ridicat având în vedere anumite activități.

518. Băncile pregătesc BRA-uri și majoritatea a demonstrat că acestea sunt actualizate în mod regulat (în majoritatea cazurilor anual). Clienții cu risc mai ridicat includ întotdeauna PEP (unde riscul de corupție este cel mai mare) și clienții legați de țările terțe cu risc ridicat. Clienții care folosesc intens numerar (o tipologie care apare frecvent în RTS) și tranzacțiile legate de sectorul imobiliar au fost, de asemenea, de obicei, evaluate ca prezentând un risc mai mare (ambele legate de criminalitatea organizată și infracțiunile predicat comune). Alte exemple date de factori de risc mai mari au inclus utilizarea unor structuri complexe, persoane juridice care utilizează același sediu social, niveluri ridicate de tranzacții asupra unui cont și activități sensibile (de exemplu, companii farmaceutice și servicii de consultanță). Puține bănci au identificat o persoană juridică rezidentă cu proprietate nerezidentă ca factor de risc, în ciuda faptului că a existat abuz de societăți fantomă.

519. Metodologiile utilizate de bănci pentru BRA sunt, în general, corecte și solide. Cele mai des menționate sunt, de asemenea, stabilirea apetitului pentru risc și identificarea tipurilor de clienți care nu au putut fi acceptați în niciun caz, de exemplu, VASP, divertisment pentru adulți, jocuri de noroc și companii offshore, demonstrând o abordare conservatoare.

520. În marea majoritate a inspecțiilor planificate efectuate în 2021 și 2022, BNR a evaluat BRA-urile. În 2021, a evaluat, de asemenea, metodologiile de efectuare și actualizare a evaluărilor riscurilor (precum și gestionarea și atenuarea ulterioară a riscurilor). Unele deficiențe au fost observate de către supraveghetor, inclusiv: (i) metodologii care nu iau în considerare toți factorii de risc sau care documentează sursele de informații utilizate pentru evaluarea riscului; (ii) absența procedurilor de monitorizare a modificărilor riscurilor sau de actualizare a evaluărilor riscurilor; și (iii) neluarea în considerare a rezultatelor evaluării supra-naționale a riscurilor la nivelul UE. BNR a explicat că aceste constatări nu au fost predominante în rândul băncilor supravegheate.

521. Procesul de clasificare al nivelului de risc asociat clientului este automatizat și utilizează un set de factori de risc (tipul activității, volumul tranzacției, fluxul de numerar etc.) pentru a calcula evaluările de risc SB/FT pentru fiecare client. În ciuda listei extinse de criterii de risc utilizate pentru evaluarea clienților, majoritatea clienților sunt evaluați ca prezentând un nivel de risc scăzut (cu excepția unei bănci, unde riscurile au fost evident mai mari). O posibilă justificare este faptul că, în general, clienții rezidenți în România, inclusiv persoanele juridice, sunt în general considerați a prezenta un nivel de risc mai mic (deși astfel de persoane sunt implicate în schemele SB discutate în ENR). Efectul unei astfel de abordări este limitat, deoarece băncile nu aplică CDD simplificate, chiar și atunci când acest lucru este permis de lege (în cazuri cu risc scăzut).

522. Toate băncile au demonstrat un nivel de înțelegere sofisticat a obligațiilor lor de CSB/CFT și a propriilor politici și proceduri de combatere a spălării banilor/finanțării terorismului. Băncile au fost clare cu privire la obligațiile lor legate de identificarea, înghețarea și raportarea cazurilor legate de SFS.

IF-uri nebancale

523. Nivelul de înțelegere a riscurilor SB în IF nebancale, inclusiv IP, supravegheate de BNR a fost, de asemenea, în general, bună. Nivelul de înțelegere al IF-urilor supravegheate de ASF și ONPCSB a variat între diferitele sectoare/entități. Cu toate acestea, multe instituții financiare nebancale s-au străduit să articuleze modul în care instituția lor ar putea fi utilizată abuziv în scopuri de FT. Principala excepție de la acest lucru a fost un operator MVTS global care

tranzacționează în România prin intermediul agenților.

524. Instituțiile financiare nebankare mai mari supravegheate de BNR (inclusiv IP) au efectuat un BRA și, prin urmare, au fost bine plasate pentru a înțelege riscul. Metodologiile utilizate pentru BRA, în general, sunt corecte și solide și sunt aprobate la nivel de conducere. Similar cu modelul băncilor, evaluarea riscurilor este actualizată ori de câte ori este necesar, dar cel puțin anual, luând în considerare și schimbările în strategia și structura organizatorică. IF-urile nebankare supravegheate de BNR au stabilit, de asemenea, apetitul pentru risc. Inspecțiile la instituțiile de credit au relevat faptul că unele nu au elaborat metodologii de actualizare a unor astfel de evaluări ale riscurilor.

524. Operatorii MVTS autorizați în altă țară în cadrul SEE au fost capabili să articuleze cu încredere riscurile specifice afacerii, atât pentru SB, cât și pentru FT (de exemplu, legate de traficul de droguri și de persoane, evaziunea fiscală, utilizarea ONG-urilor în scopuri FT și utilizarea agenților). IF-urile supravegheate de ASF nu pregătesc BRA în practică și înțelegerea riscurilor a variat, nivelul cel mai mare de conștientizare fiind la societățile de administrare de active/ fonduri și în sectorul asigurărilor. A existat o mai mică înțelegere a riscurilor specifice activității de către oficiile poștale (MVTS – mandate poștale) și casele de schimb valutar.

525. Toate instituțiile financiare nebankare au recunoscut faptul că (în temeiul legii) PEP și clienții legați de țările cu risc ridicat prezintă un risc ridicat. Alte criterii de evaluare a riscului au variat de la o instituție la alta, dar au inclus: (i) legături cu RTS sau interogări ale autorităților; (ii) activități sensibile - inclusiv jocuri de noroc; (iii) niveluri ridicate ale tranzacțiilor cu clienții (peste 10 000 EUR pe lună (IP)); și (iv) bunuri imobiliare (împrumuturi). Unele instituții financiare nebankare au dezvoltat, de asemenea, apetit de risc care exclude anumite tipuri de clienți (de exemplu, VASP). De asemenea, multe entități au recunoscut că manipularea numerarului este un risc, cu posibilitatea de conversie a unor sume mari la casele de schimb valutar. O casă de schimb valutar a menționat o conversie de 80 000 EUR.

526. IF-urile mai mari, care procesează un număr mare de tranzacții pe zi, inclusiv operatorii MVTS licențiați în altă țară din SEE, utilizează în mod obișnuit algoritmi pentru a defini profilurile de risc ale clienților. Atunci când se atribuie riscuri clienților, cea mai mare atenție este acordată originii geografice și volumului/cantității de tranzacții. În cazul caselor de schimb valutar, frecvența și volumul tranzacțiilor determină, în general, nivelul de risc al clienților ocazionali. Descrierea factorilor de risc de către un administrator de active a fost deosebit de cuprinzătoare, luând în considerare activitatea clienților, BR, clienții aflați pe lista neagră internă etc.

527. La fel ca băncile, frecvența cu care se actualizează evaluarea riscurilor – cu privire la firme (acolo unde se desfășoară) și clienți - depinde de riscul relației de afaceri.

Majoritatea IF-urilor nebankare a demonstrat, în general, o bună înțelegere a obligațiilor CSB/CFT, așa cum se reflectă în politicile și procedurile interne de combatere a spălării banilor și a finanțării terorismului. Cu toate acestea, înțelegerea obligațiilor este mai limitată la casele de schimb valutar și la oficiul poștal (MVTS – mandate poștale), care nu au implementat măsuri CDD bazate pe riscuri (deși riscul oficiului poștal este oarecum atenuat, deoarece volumul tranzacțiilor este scăzut și în mare parte intern). Casele de schimb valutar oferă, de asemenea, servicii persoanelor juridice (prin reprezentanți), în ciuda faptului că legislația nu permite acest lucru și scanează pentru a selecta din listele de sancțiuni numai tranzacțiile de peste 10 000 EUR. ONPCSB colectează informații cu privire la procentul entităților care au prezentat deficiențe în cunoașterea (și aplicarea) prevederilor CSB/CFT care au condus la sancțiuni pentru activitățile sale în 2019 și 2020. Înțelegerea cerințelor CSB/CFT a fost cea mai scăzută în rândul

caselor de schimb valutar, unde aproximativ 70% au prezentat deficiențe. Informații similare nu sunt disponibile de la ASF. Cu toate acestea, se pare că societățile de brokeraj nu înțeleg ce se așteaptă atunci când se bazează pe omologii străini pentru a întreprinde unele elemente ale CDD.

528. Înțelegerea obligațiilor legate de SFS în instituțiile financiare nebankare a fost mai puțin robustă decât în sectorul bancar și a variat în funcție de instituție.

DNFBP-uri

529. În general, DNFBP au demonstrat un nivel rezonabil de înțelegere a riscurilor de SB/FT prezente la nivel de țară, cu toate acestea, conștientizarea modului în care afacerea lor poate fi abuzată, inclusiv riscurile prezentat de persoane juridice, a fost mai limitat și subestimat în majoritatea sectoarelor. Nivelul de înțelegere a riscului a fost mai crescut în DNFBP-urile care fac parte din rețelele internaționale.

530. Nu toate DNFBP au efectuat BRA-uri, dar unele au fost în măsură să ofere exemple de scenarii cu risc mai ridicat și să enumere activități în afara apetitului lor pentru risc. Acestea au fost similare cu cele date pentru IF.

531. Fără a aduce atingere utilizării avocaților și contabililor în înființarea și administrarea ulterioară a societății (de exemplu, evidența contabilă și depunerea declarațiilor fiscale), a existat o apreciere redusă a riscurilor care pot fi prezente în furnizarea serviciilor societății. Acest lucru nu este în concordanță cu constatările ENR care evaluează riscul de SB al activităților TCSP ca fiind ridicat. Unii avocați au recunoscut că există dificultăți în aflarea BR ai clienților și tendința clienților nerezidenți de a înființa companii fără a vizita România, în principal în scopul deschiderii unui cont bancar (deși numărul total de conturi nerezidente nu este semnificativ). TCSP (care oferă servicii de înființare a companiilor și apoi servicii de contabilitate și de depunere a declarațiilor fiscale) au demonstrat un nivel foarte limitat de conștientizare a scenariilor cu risc ridicat. Avocații și contabilii, chiar și cei care fac parte din rețele internaționale, au explicat că nu toți oferă consultanță structurală sau fiscală cu privire la situațiile în care persoanele juridice române sunt utilizate în structuri complexe. Cu toate acestea, AT consideră că riscurile de SB/FT în formarea și administrarea societății sunt subestimate.

532. Legislația stabilește limita maximă de utilizare a numerarului în tranzacții imobiliare (transferuri de proprietate) între persoane fizice la 50 000 RON (10 000 EUR). Notarii acționează ca principalii facilitatori pentru tranzacțiile imobiliare din România, deoarece, în practică, verifică dacă tranzacțiile care depășesc pragul sunt plătite printr-un cont bancar. Fără a aduce atingere utilizării imobilelor în tipologii și riscului ridicat atașat acestui domeniu în general, notarii nu consideră riscurile SB asociate activităților lor ca având un nivel ridicat, în parte din cauza rolului jucat de bănci. Din nou, punctul de vedere al AT este că riscurile de SB/FT sunt subestimate de notari.

533. Riscurile de SB nu sunt înțelese de furnizorii de cazinouri fizice, în ciuda utilizării numerarului și a evaluării ridicate a riscului SB în ENR. Ei consideră că numai rezidenții țărilor cu risc ridicat, care vizitează România, prezintă risc. Pe de altă parte, reprezentanții jocurilor de noroc online au o bună înțelegere a riscului pentru a susține o BRA.

534. În general, AT are sentimentul că riscurile de SB/FT sunt subestimate de DNFBP în cazurile în care clientul lor are, de asemenea, o relație cu o IF, care este, de asemenea, responsabilă pentru efectuarea CDD pentru client. Există, de asemenea, o dependență excesivă de eficacitatea rapoartelor de numerar transmise către autorități (peste 10 000 EUR) și se consideră că riscurile legate de utilizarea numerarului sunt atenuate prin livrarea unui astfel de

raport.

535. Majoritatea DNFBP clasifică clienții în funcție de risc, luând în considerare factori precum legăturile cu țările cu risc ridicat și PEP (de asemenea, în structura companiei). ONPCSB-UIF raportează că solicitările de clarificare sunt cel mai adesea primite pentru: (i) identificarea, evaluarea și gestionarea riscului; și (ii) identificarea și măsurarea factorilor de risc pentru a clasifica clienții pe categorii de risc adecvate și pentru a aplica CDD folosind BRA.

536. Nivelul de înțelegere a obligațiilor privind CSB/CFT este mai puțin sofisticat decât în cazul IF-urilor nebankare, dar este satisfăcător. Înțelegerea obligațiilor legate de SFS și cunoașterea practică a obligațiilor este satisfăcătoare în entitățile care fac parte din grupuri internaționale (jocuri de noroc online, avocați și contabili) și notari. ONPCSB-UIF raportează că solicitările de clarificare sunt cel mai adesea primite pentru: (i) identificarea beneficiarilor reali; (ii) identificarea PEP și a surselor de avere; și (iii) implementarea controalelor și procedurilor interne. ONPCSB păstrează informații cu privire la procentul de entități care au prezentat deficiențe de cunoaștere (și aplicare a) prevederilor CSB/CFT care conduc la sancțiuni pentru activitățile sale în 2019 și 2020. Nivelul de înțelegere a cerințelor CSB/CFT a fost ridicat în rândul avocaților și notarilor (aproximativ 4% și 12% au prezentat deficiențe), dar mai mic în rândul contabililor și consultanților fiscali (aproximativ 30% au prezentat deficiențe).

VASP-uri

539. VASP-urile, în general, au demonstrat un nivel bun de înțelegere a riscurilor de SB/FT prezente la nivel de țară și a amenințărilor specifice SB relevante pentru activitatea lor. Sunt evaluate atât riscul asociat activității comerciale, cât și riscul asociat clientului și au fost identificate riscurile asociate cu portofelele, tumblerile, mixerele etc. negăzduite (și, la un anumit nivel, atenuate prin utilizarea instrumentelor de analiză în lanț). Furnizorii VASP au fost în măsură să ofere exemple de scenarii cu risc mai ridicat și să enumere activități în afara apetitului lor pentru risc. Acestea au fost similare cu cele date pentru IF. Nivelul de înțelegere a riscurilor de FT este mai puțin robust.

540. Deoarece „travel rule” nu este implementată în România, nu se dețin informații despre beneficiarii transferurilor VA, ceea ce împiedică o analiză completă a riscurilor.

541. Deși reglementarea sectorului VASP este recentă, înțelegerea obligațiilor de combatere a spălării banilor și a finanțării terorismului este, în general, bună.

5.2.2. Aplicarea măsurilor de atenuare a riscurilor

542. IF-urile, DNFBP și VASP au implementat măsuri preventive CSB/CFT pentru a-și atenua riscurile de SB/FT. Măsura în care se aplică aceste măsuri preventive variază între aceste sectoare și în cadrul acestora. Măsurile aplicate de bănci pentru atenuarea riscurilor prezentate de persoanele juridice și de casele de schimb valutar, în general, nu sunt considerate proporționale cu riscul.

IF-uri

543. Băncile au dezvoltat sisteme și controale sofisticate de CSB/CFT (inclusiv monitorizare). De obicei, aplică măsuri preventive proporționale nivelului de risc. Ele creează profiluri pentru clienții lor, care sunt revizuite în mod continuu – frecvența este determinantă în funcție de riscurile atribuite. Pentru clienții cu risc crescut și ridicat se acordă mai multă atenție cum ar fi: (i) obținerea aprobării din partea conducerii generale; (ii) solicitarea mai multor informații și documentație despre client/BR și sursa fondurilor/sursa averii; (iii) obținerea de informații din

partea persoanei care este însărcinată cu activitatea de conformare; și (iv) revizuirii mai frecvente ale informațiilor despre clienți.

544. IP și IEME au dezvoltat, de asemenea, sisteme și controale CSB/CFT, proporționale cu riscul acestora (inclusiv monitorizarea). IP implementează, de asemenea, măsuri similare de CDD bazate pe riscuri. Excepție face oficiul poștal (MVTS – mandat poștal), care aplică numai măsurile CDD standard pentru tranzacțiile (transferurile) ocazionale de peste 10 000 EUR. Acest lucru este în contradicție cu legea și cu standardul GAFI.

545. BNR a impus limite privind accesul la servicii financiare cu risc ridicat, cum ar fi utilizarea serviciilor de internet banking pentru operațiuni de transfer extern, pentru clienții cu risc mediu-mare sau ridicat. Acest lucru urmărește identificarea anumitor lacune în procesul de integrare a persoanelor juridice. BNR a colaborat cu Asociația Română a Băncilor pentru a oferi îndrumări cu privire la momentul în care ar trebui să se aplice restricțiile.

546. Situația variază la entitățile supravegheate de ASF, unde sectorul asigurărilor demonstrează aplicarea celor mai puternice sisteme bazate pe riscuri (reflectând dimensiunea relativă a sectorului și profilul proprietății externe). În general, ONPCSB raportează că riscul este de obicei reflectat în procedurile interne, dar că entitățile cu o complexitate mai mică, de exemplu, casele de schimb valutar și unele instituții de creditare au o „abordare mai puțin complexă” pentru a face față expunerii la risc.

547. IF-urile mai mari nu aplică măsuri simplificate într-o măsură notabilă.

548. Utilizarea numerarului în România prezintă un risc ridicat, având în vedere dimensiunea economiei subterane și preferința mai generală pentru plățile în numerar decât pentru plățile cu cardul. Ca răspuns, unele bănci au oprit toate operațiunile în numerar care nu erau efectuate de clienți și/sau s-au retras din furnizarea de schimb valutar sau MVTS (în calitate de agent). Altele și-au redus „amprenta” de numerar și au închis sau au redus numărul de case de marcat și bancomate disponibile clienților. Altele au impus limite asupra sumei care poate fi plătită într-un cont (între 10 000 EUR și 15 000 EUR) pentru care este necesară dezvăluirea sursei fondurilor. În cazul retragerilor, se solicită scopul retragerii și confirmarea faptului că aceasta va fi cheltuită în România. De asemenea, sunt stabilite limite de contrapartidă dincolo de care este necesară aprobarea conducerii pentru retragere (100 000 RON (20 000 EUR) la o singură bancă). Limitele sunt plasate și la retragerile prin bancomate.

549. Unele IP nu acceptă numerar. Altele care solicită informații despre sursa fondurilor și scopul tranzacției (declarație pe propria răspundere) și necesită aprobare specială peste limite (2 000 EUR la o IP). Monitorizarea tranzacțiilor gestionează, de asemenea, riscurile legate de numerar în IP (praguri pentru a opri o tranzacție, pentru a verifica sursa fondurilor și pentru a identifica tranzacțiile structurate). IEME a stabilit o limită de 10 000 RON (2 000 EUR) pentru tranzacțiile în numerar, iar orice sumă de mai sus trebuie depusă în portofelul electronic printr-un cont bancar.

550. ENR evidențiază riscurile care apar prin utilizarea societăților fictive, iar RTS pentru bănci prezintă rambursări ale împrumuturilor între companii, persoane juridice care utilizează același sediu social și beneficiari reali care nu au legături în România. Nu este clar dacă măsurile aplicate de bănci pentru a aborda acest risc sunt suficient de eficiente și ar trebui luate în considerare măsuri suplimentare pentru a face față societăților fictive (de exemplu, solicitarea contractelor de muncă, verificarea situațiilor financiare și a declarațiilor fiscale auditate, vizite pe teren etc.).

551. În cazul în care se consideră că o persoană juridică sau o construcție juridică are o

„structură complexă” (care este un indicator de risc), băncile și alte instituții financiare mai mari iau măsuri pentru a aborda riscul, inclusiv prin solicitarea de informații adiționale și documentație suplimentară pentru a identifica fiecare strat și pentru a înțelege structura. Cu toate acestea, există interpretări diferite ale termenului, ceea ce duce la punerea în aplicare neuniformă a măsurilor de atenuare. De exemplu, o structură complexă poate fi: (i) o structură cu mai mult de două niveluri de proprietate; (ii) o structură cu acționari din trei țări diferite; (iii) orice situație netransparentă; sau (iv) și o structură în care beneficiarul real nu are legături cu România.

552. Casele de schimb valutar gestionează în principal tranzacții ocazionale, în care obligațiile CDD standard se aplică tranzacțiilor de 15 000 EUR sau mai mult. Sub acest prag sunt necesare măsuri simplificate, inclusiv identificarea și verificarea. Recunoscând riscul care este prezentat folosind numerar (inclusiv utilizarea de către GIO-uri), o parte solicită informații suplimentare în cazul în care valoarea schimbului depășește 10 000 EUR, inclusiv informații privind sursa fondurilor. Cu toate acestea, nu toți clienții sunt pregătiți să dezvăluie sursa fondurilor și astfel, aceste solicitări (care nu au un temei juridic în cazul în care pragul este mai mic de 15 000 EUR) nu sunt puse în aplicare, limitând capacitatea de a identifica activitatea neobișnuită. Astfel de cazuri nu duc la respingerea tranzacției și majoritatea caselor de schimb valutar consideră că depunerea unui raport de tranzacție în numerar este o măsură suficientă de atenuare a riscurilor. În general, măsurile de atenuare aplicate în acest sector nu sunt proporționale cu riscurile.

553. Pentru a atenua riscul, legislația permite caselor de schimb valutar să schimbe monedele numai pentru persoanele fizice. Cu toate acestea, în majoritatea cazurilor, casele de schimb valutar nu identifică dacă persoana fizică care solicită schimbul valutar acționează în numele unei persoane juridice (inclusiv în cazul în care tranzacția depășește echivalentul a 15 000 EUR). În același timp, fermierii și lucrătorii din construcții (ambii identificați ca un sector cu risc ridicat în ENR) au fost identificați de casele de schimb valutar drept clienți cu tranzacții de volum mare și care ar putea acționa în numele unor persoane juridice. Acest lucru indică faptul că, în ciuda interdicției legale, este posibil ca schimbul valutar să fie efectuat pentru persoane juridice.

DNFBP-uri

554. Majoritatea DNFBP-urilor a declarat că aplică numai măsuri standard care nu țin neapărat cont de risc (cu excepția cazurilor limitate stabilite în Legea privind combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului). În schimb, furnizorii de jocuri de noroc online au, în general, sisteme bine structurate de gestionare a riscurilor, și un contabil care făcea parte dintr-o rețea internațională a explicat că aplică măsuri suplimentare clienților cu nivel de risc mai ridicat.

555. În trecut, în sectorul imobiliar, tranzacțiile erau adesea efectuate în numerar, iar această utilizare a fost discutată în ENR. Restricțiile privind utilizarea numerarului (a se vedea capitolul 1) nu mai permit acest lucru (peste 10 000 EUR). Numai un notar poate: (i) să întocmească un act de proprietate prin care un drept asupra unui bun imobil este transferat, modificat, stabilit sau stins; și (ii) să trimită cererea de înregistrare a actului. De asemenea, notarii sunt obligați să stabilească și să înregistreze modul în care se efectuează plata pentru bunuri imobile. În practică, notarii au explicat că își exercită funcțiile numai în cazul în care au dovezi conform cărora contravaloarea tranzacției a trecut printr-o bancă. Acesta este un instrument eficient de atenuare.

556. În cazul avocaților și contabililor care sunt membri ai rețelelor internaționale, clienții sunt adesea companii externe, unele având structuri complexe de proprietate. În astfel de

cazuri, o funcție CDD a grupului central este implicată în realizarea măsurilor CDD, extinderea numărului de surse de informații care ar putea fi altfel disponibile și, în unele cazuri, clienții sunt deja clienți ai grupului, ceea ce simplifică procesul.

557. Riscurile sunt atenuate în mod eficient în sectorul jocurilor de noroc online. Nu există tranzacții în numerar – clienții pot depune dintr-un cont bancar, card de debit sau de credit sau voucher (acesta din urmă reprezintă aproximativ 3%) – și nu sunt permise transferuri inter pares. Clienții sunt persoane fizice, iar nerezidenții nu se pot înregistra pentru servicii (cu excepția cazului în care pot furniza un cod fiscal românesc).

VASP-uri

558. VASP-urile aplică măsuri proporționale cu riscul. Deși Legea privind combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului prevede aplicarea măsurilor CDD numai pentru tranzacțiile ocazionale de peste 15 000 EUR (ceea ce nu este în conformitate cu standardul), VASP-urile au stabilit limite inferioare. VASP-urile au elaborat diferite măsuri bazate pe riscuri pentru a atenua riscurile de SB/FT, de exemplu, diferite instrumente pentru a analiza lanțurile de tranzacții pentru a detecta activitatea suspectă și, la un anumit nivel, pentru a atenua riscul de a utiliza mixere, tumblere sau darknet. Cu toate acestea, faptul că nu se aplică „regula de transfer” este un factor limitativ.

5.2.3. Aplicarea cerințelor CDD și de păstrare a arhivei

IF-uri

559. Toate instituțiile financiare aplică măsuri CDD, băncile având cea mai cuprinzătoare abordare. Măsurile CDD ale caselor de schimb valutar, ale oficiului poștal, ale unor creditori și ale unor firme de valori mobiliare nu sunt create în funcție de riscuri.

560. Majoritatea bazei de clienți din România este rezidentă în țară. Aceasta înseamnă că măsurile CDD sunt, în general, aplicate față în față, deși pandemia de Covid a declanșat o creștere treptată a numărului de IF-uri care oferă acum integrare online. Reflectând progresele tehnologice, Autoritatea Română pentru Digitalizare reglementează și aprobă acum utilizarea de către bănci, IP-uri și IF-uri nebankare a proceselor de identificare la distanță prin mijloace video, fără a fi necesară prezența fizică a clientului, iar BNR a stabilit reguli care trebuie respectate pentru integrarea la distanță. Potrivit raportului ENR, 15 bănci sunt autorizate de Autoritatea Română pentru Digitalizare să aplice unele măsuri CDD prin video, care este conceput pentru a atenua riscul de fraudă de identitate. În practică, băncile oferă integrare la distanță numai clienților rezidenți.

561. În afara sectoarelor de valori mobiliare și asigurări, care utilizează băncile pentru a-și comercializa produsele și în care se poate pune baza pe informațiile CDD deținute la nivel de grup, există un apetit redus sau inexistent de a se baza pe terți pentru a desfășura CDD sau a externaliza astfel de activități. În discuțiile cu sectorul valorilor mobiliare, s-a observat că o societate de administrare a activelor se bazează pe o societate din grup (bancă) pentru a efectua CDD pentru clienții comuni.

562. Băncile și IP-urile utilizează pe deplin informațiile de BR deținute în cele trei registre de BR interne, împreună cu alte surse coroborative. Pentru clienții nerezidenți (sau clienții cu structuri de control și de proprietate nerezidente), aceștia solicită extrase de registre de BR externe, informații despre BR de la avocați și auditori (interni și străini) care acționează pentru companie și utilizează informațiile disponibile în surse deschise, inclusiv surse externe de date furnizate de terți externi. În practică, băncile au remarcat dificultăți în stabilirea BR în cazurile în care structurile sunt complexe. Măsurile aplicate sunt satisfăcătoare. Niciun client nu are

acțiuni la purtător. În alte sectoare (cu excepția societăților de administrare a activelor), AT consideră că fondurile de investiții se bazează prea mult (chiar și în scenariile de risc mai ridicat) pe: (i) declarații pe propria răspundere; și (ii) registre privind BR care nu s-au dovedit a fi exacte și actualizate.

563. În sectorul valorilor mobiliare, există cazuri în care clienții care sunt IF-uri reglementate dețin investiții (și numerar) printr-un cont omnibus în numele unor terțe părți nedivulgate (adică acționează în calitate de persoană desemnată). Acest lucru este valabil și în multe țări europene, dar, în cazul României, nu există nicio excepție în Legea CSB/CFT care să permită acest lucru. Supraveghetorul nu a recunoscut această practică și, prin urmare, nu are așteptări în acest domeniu, de exemplu, dacă politicile și procedurile IF reglementate ar trebui obținute și revizuite, dacă ar trebui colectate informații despre profilul terților și cum ar putea fi obținute fără întârziere informații despre terții subiacenți, dacă este necesar.

564. Inspekțiile efectuate de toți supraveghetorii IF au identificat unele deficiențe în punerea în aplicare a cerințelor CDD (așa cum au evoluat în perioada supusă evaluării). Acestea includ incapacitatea de a afla beneficiarul real, incapacitatea de a verifica identitatea beneficiarului real și incapacitatea de a actualiza structurile de proprietate și informațiile privind BR. În timp ce majoritatea inspekțiilor la bănci efectuate de către BNR au relevat constatări privind aplicarea măsurilor CDD, supraveghetorul consideră că acestea sunt cazuri izolate. Cu toate acestea, unele deficiențe grave în aplicarea măsurilor CDD au fost depistate în timpul inspekțiilor, ceea ce a dus la revizuirea întregului portofoliu de clienți de către unele bănci de importanță sistemică. Anchetele de aplicare a legii au identificat, de asemenea, utilizarea conturilor bancare de către infractori. Statisticile agregate (de exemplu, identificarea tipului și gravității constatărilor privind aplicarea măsurilor CDD – pe an) nu au fost prezentate și, astfel, în timp ce numărul de sancțiuni aplicate de supraveghetor nu este mare, nu este posibil să se concluzioneze dacă acestea sunt evenimente izolate sau dacă există deficiențe mai generale în acest domeniu. Întâlnirile cu procurorii sugerează că informațiile de BR deținute de bănci au fost fiabile în aproximativ 50% din cazuri și au remarcat utilizarea nedetectată a acționarilor nominalizați. Cu toate acestea, aceste constatări nu reflectă neapărat alte relații deținute de entitățile raportoare.

565. Băncile au implementat sisteme pentru: (i) compararea informațiilor CDD cu bazele de date comerciale externe; și (ii) monitorizarea tranzacțiilor pe bază de scenarii. Băncile au implementat software IT pentru a monitoriza tranzacțiile în mod continuu pentru a le ridica pe cele care îndeplinesc anumite scenarii/criterii și, în cazul în care există anomalii, pentru a genera o alertă care demarează o anchetă. Băncile au fost în măsură să demonstreze, în general, că au o bună înțelegere a parametrilor și tipologiilor utilizate pentru a stabili scenarii și criterii.

566. Printre altele, băncile au scenarii de monitorizare dedicate pentru: (i) numerar (în cea mai mare parte cu limite cuprinse între 10 000 EUR și 15 000 EUR), inclusiv tranzacții structurate; (ii) utilizarea conturilor în scopuri de tranzit (plăți similare de intrare și de ieșire); (iii) împrumuturi și (iv) FT, de exemplu, donații de caritate. Sistemele sunt utilizate pentru a identifica clienții care sunt persoane juridice folosind aceeași adresă a sediului social. Unele au monitorizare în timp real numai pentru sume peste 100 000 RON (20 000 EUR). IP-urile au, de asemenea, sisteme automate de raportare, cu scenarii legate de profilurile clienților, volumul tranzacțiilor și aria geografică. Sistemele de monitorizare sunt mai complexe în cazul operatorilor MVTs autorizați în altă țară din SEE. Potrivit BNR, au fost identificate deficiențe în soluțiile de monitorizare internă pentru băncile mai mici, unele IP și IEME în trecut, care acum sunt soluționate în mare măsură.

567. Sistemele de monitorizare a tranzacțiilor de la casele de schimb valutar se bazează pe volumul tranzacțiilor, iar sistemul de monitorizare permite identificarea tranzacțiilor structurate (inclusiv atunci când aceeași persoană efectuează tranzacții în diferite sucursale).

Acestea pregătesc rapoarte zilnice, săptămânale și lunare.

568. Alte IF-uri nebancale supravegheate de BNR, unele societăți de administrare a activelor și societățile de asigurare au implementat, de asemenea, sisteme de monitorizare, dar aceste sisteme sunt mai puțin sofisticate și robuste, variază în funcție de sector/instituție și, în unele instituții, sistemele nu sunt automatizate. Companiile de brokeraj nu au instituit sisteme automatizate de monitorizare a tranzacțiilor din cauza numărului mic de tranzacții pe care le gestionează (abordare acceptată de supraveghetor). O societate de administrare a activelor nu monitorizează tranzacțiile, deoarece activele sunt deținute într-un cont omnibus administrat de clientul său – o bancă din același grup – pentru clienții-suport ai băncii (care nu sunt divulgate administratorului de active).

569. În general, monitorizarea tranzacțiilor de către IF-uri mai mici se bazează în mare măsură pe praguri și, într-o măsură mai mică pe scenarii comportamentale pentru detectarea SB și se pune foarte puțin sau deloc accentul pe scenarii care vizează detectarea FT. În majoritatea cazurilor, monitorizarea tranzacțiilor în ceea ce privește FT pare să se limiteze la simpla verificare a listelor de sancțiuni și a legăturilor cu clienții și tranzacțiile din țările cu risc ridicat.

570. Au existat puține cazuri în care IF-urile au refuzat să stabilească sau să rezilieze relații de afaceri în cazul în care nu au reușit să finalizeze procesul CDD, deși au existat criterii îndeplinite care ar fi dus la refuz sau reziliere. AT este preocupată de faptul că acest lucru nu este în concordanță cu amplitudinea măsurilor CDD care sunt aplicate în practică. În cazul unei bănci care a respins noi solicitări de afaceri, rapoartele nu au fost trimise către ONPCSB-UIF. AT nu a fost informată cu privire la situațiile unde casele de schimb valutar resping clienții.

571. Informațiile CDD, inclusiv informațiile privind BR, sunt actualizate în funcție de nivelul de risc atribuit unui client. De obicei, aceasta este: (i) șase luni până la un an pentru clienții cu risc ridicat; (ii) unul până la doi ani pentru clienții cu risc mediu-mare; (iii) trei ani pentru clienții cu risc mediu și (iv) patru ani pentru clienții cu risc scăzut (perioadele variază în funcție de instituție). Evenimentele declanșatoare sunt, de asemenea, luate în considerare pentru actualizarea informațiilor. În 2019, BNR a identificat – prin inspecții la fața locului – diferențe în frecvența actualizării periodice a informațiilor despre clienți între bănci (de exemplu, cazurile în care informațiile au fost actualizate o dată la zece ani). Ulterior, a identificat valori aberante la alte bănci, care au fost apoi inspectate. Au fost emise scrisori formale de recomandare de către BNR care au condus la aplicarea unei practici unitare pe piață.

572. În majoritatea cazurilor, IF-urile țin evidențe pentru perioada necesară de cinci ani. Unele instituții au fost sancționate de către ONPCSB pentru încălcarea cerințelor de păstrare a evidențelor.

DNFBP-uri

573. Măsura în care cerințele CDD sunt puse în aplicare variază de la o instituție la alta și, în majoritatea cazurilor, nu se bazează pe riscuri.

574. Afacerile de tip DNFBP, cu excepția cazinourilor online, se desfășoară predominant față în față. Toate aplică măsuri CDD de bază. Pentru unele DNFBP (avocați și contabili care fac parte din grupuri și notari), informațiile pentru a determina sursa fondurilor sunt, de asemenea, colectate prin intermediul chestionarelor. Cu toate acestea, acest aspect ar putea să nu fie suficient pentru a stabili adevărata origine a fondurilor în scenarii cu nivel de risc mai mare, unde poate fi necesară și coroborarea. TSCP nu colectează informații suplimentare legate de nivelul de risc al unui client, ceea ce reprezintă o preocupare având în vedere riscurile asociate cu societățile fictive. Astfel cum se întâmplă în cazul instituțiilor financiare nebancale, pentru

societățile rezidente, DNFBP se bazează prea mult pe informațiile deținute în registrele de BR, deși nu s-a demonstrat că acestea ar fi corecte și actualizate. În opinia ONPCSB, nu toate DNFBP se bazează pe registrele de BR în scopul CDD.

575. În cazul agenților imobiliari, CDD se aplică numai clientului inițial care dorește să vândă sau să cumpere proprietăți (în conformitate cu deficiența notată la punctul R.22 din anexa TC).

576. Cazinourile clasice aplică CDD la intrarea în cazinou, deși acest lucru se limitează la verificarea unui client printr-un document de identitate. Monitorizarea tranzacțiilor este implementată pentru a identifica tranzacțiile ocazionale legate de peste 2 000 EUR și în scopuri de raportare RTN și pentru a se asigura că toți clienții pariază (și nu doar cumpără și răscumpără jetoane). Prezentarea RTN-urilor este considerată principalul mijloc de atenuare a riscurilor.

577. Pentru jocurile de noroc online, nivelul CDD este legat de valoarea tranzacțiilor, de exemplu: (i) în cazul în care tranzacțiile depășesc 200 EUR – clientul este obligat să furnizeze un document de identitate (online) și (ii) în cazul în care sumele depuse sunt egale sau depășesc 10 000 EUR într-o perioadă de șapte zile – clientul este obligat să furnizeze o declarație pe proprie răspundere privind sursa fondurilor/sursa averii, care este verificată prin referire la surse deschise sau documente suplimentare (de exemplu, extrase bancare) Documentele sunt verificate (uneori acestea le includ pe cele ale terților pentru a preveni falsul). Numai după verificarea identității, un client poate retrage bani. Limitele bazate pe risc sunt, de asemenea, stabilite pentru volumele tranzacțiilor.

578. În general, se acordă o atenție foarte mică sau nu se acordă atenție deloc scenariilor care vizează detectarea FT.

579. Nu au fost identificate cazuri de cereri respinse sau relații încheiate.

580. DNFBP păstrează înregistrări pentru perioada necesară.

VASP-uri

581. Furnizorii VASP aplică măsuri CDD. Majoritatea clienților sunt persoane fizice (majoritatea români și restul din statele membre ale UE), unde se utilizează în mod semnificativ identificarea de la distanță și video, aprobată de Autoritatea Română pentru Digitalizare.

582. În cazul unui VASP care își oferă serviciile prin intermediul bancomatelor, clienții pot transmite sume de până la 2 000 EUR pe baza utilizării numărului lor de telefon mobil la care o se trimite o parolă ce poate fi utilizată o singură dată. Pentru sume de peste 2 000 EUR, clienții sunt redirecționați către platforma VASP pentru înregistrare. În timpul înregistrării pe platformă, „Veriff” verifică autenticitatea actului de identitate (în câteva secunde). În plus, se utilizează identificarea video (cu recunoaștere facială) pentru a se asigura că actul de identitate nu este furat.

583. VASP solicită, de asemenea, informații cu privire la sursa fondurilor, deși pragurile variază.

584. VASP utilizează sisteme de analiză în lanț pentru urmărirea tranzacțiilor și detectarea tranzacțiilor suspecte. VASP au stabilit praguri pentru tranzacții, care generează alerte dacă transferurile primite provin dintr-un portofel necunoscut. După verificarea portofelului și solicitarea informațiilor despre sursă, se produce un scor de risc. În plus față de utilizarea analizei în lanț, VASP utilizează, de asemenea, sistemele băncii sale partener și ale furnizorului

de lichidități (comerciant VA global de mari dimensiuni) pentru a genera alerte. Absența implementării practice a regulii de transfer a avut un impact într-o oarecare măsură asupra eficacității sistemelor de monitorizare în perioada evaluată.

585. VASP ține evidențe pentru perioada necesară.

5.2.4. Aplicarea măsurilor EDD

586. În general, EDD pentru zonele cu risc mai mare acoperite de punctul 4.4 sunt aplicate în mod eficient, cu cele mai puternice aplicații din partea băncilor și a IF-urilor nebancare. Cu toate acestea, baza pentru identificarea PEP în unele sectoare nu este suficientă.

Persoane expuse politic

587. Cadrul juridic românesc acoperă atât PEP externe, cât și PEP interne. Cu toate acestea, la un an de la data la care o persoană a încetat să mai dețină o funcție publică importantă, IF acoperită nu este obligată să trateze acea persoană ca PEP, iar efectul acestui lucru este că măsurile EDD nu se aplică fostelor PEP care continuă să prezinte un risc PEP standard sau mai mic – în cazul în care riscul PEP nu a fost încă stins complet. A se vedea R.12 din anexa TC. ENR prezintă cazuri de SB care implică PEP, iar PEP apare în tipologiile RTS.

588. Este destul de comun ca prin procedura de deschidere a contului să li se ceară solicitanților să dezvăluie orice conexiune PEP atunci când încearcă să stabilească o relație comercială (o declarație pe proprie răspundere).

589. În plus, băncile verifică bazele de date furnizate de terți pentru a identifica legăturile cu persoanele cu statut PEP – înainte de integrare și apoi automat în mod continuu. Verificările vizează clientul, beneficiarii reali și toți semnatarii autorizați. În cazul în care se identifică o legătură, se solicită aprobarea conducerii generale înainte de a stabili sau de a continua relațiile de afaceri și se stabilesc sursa fondurilor și sursa averii. Tuturor categoriilor de PEP li se atribuie un risc ridicat, iar măsurile EDD sunt în general aplicate, deși BNR a oferit exemple de deficiențe în acest sens. În alte sectoare, astfel de baze de date sunt utilizate în mod similar. Acestea includ IP, IEME, unele case de schimb valutar, unii avocați și contabili (cei care fac parte dintr-o rețea internațională) și VASP, care aplică, de asemenea, măsurile EDD necesare.

590. În cazul în care bazele de date nu sunt utilizate, se pune baza doar într-o listă cuprinsă în registrul electronic de evidență al Agenției Naționale de Integritate care conține detalii despre pozițiile care sunt importante din punct de vedere politic în România. Aceasta înseamnă că membrii familiei și asociații acestor persoane nu vor fi identificați în toate cazurile. Se utilizează surse deschise pentru a identifica PEP externe. În cazurile în care IF și DNFBP nu pun în aplicare măsuri CDD bazate pe riscuri, AT este preocupată de faptul că măsurile sporite nu vor fi aplicate în mod corespunzător, chiar dacă sunt detectate PEP.

591. Autoritățile au atras atenția AT asupra cerinței (Legea 176/2010) ca persoanele care dețin „funcții importante” (nu numai în cadrul instituțiilor statului) să completeze și să depună o declarație de avere (în care să apară activele și pasivele acestora și cele ale soțului/soției și copiilor acestora), precum și o declarație de interese în care pot fi găsite informații precum statutul de acționar într-o companie, calitatea de membru al unui ONG, partid politic sau organizație profesională. În timp ce acest lucru poate fi un instrument util pentru fundamentarea sursei averii și evidențierea conexiunilor PEP, sursa nu a fost menționată în timpul întâlnirilor cu sectorul privat.

Relații corespondente

592. După cum s-a subliniat la punctul R.13 din anexa TC, unele cerințe bancare corespondente (evaluarea mecanismelor implementate de instituția respondentă, obținerea de

informații suficiente privind calitatea supravegherii și cerințele privind plata prin conturi) sunt îndeplinite automat de respondenții din țările UE/SEE (inclusiv România), care reprezintă majoritatea respondenților⁶³.

593. Din cele 35 de instituții de credit înregistrate în România și sucursale ale instituțiilor de credit externe, 21 oferă servicii corespondente, cu activități concentrate preponderent în trei bănci. Niciuna dintre cele 21 de bănci nu oferă servicii de tip „cont corespondent de transfer” și doar trei dintre acestea, care fac parte din grupuri internaționale, au stabilit relații de tip „cont incorporat” (în care respondentul permite utilizarea contului său de către o altă IF).

594. Băncile au în vigoare politici pentru acceptarea respondenților și, de obicei, țin liste de clienți și tranzacții respondente neacceptate, corelate cu apetitul de risc al corespondentului.

595. Băncile colectează suficiente informații despre instituțiile respondente din afara SEE (considerate a prezenta un risc mai mare) pentru a înțelege pe deplin natura activităților lor comerciale și pentru a putea evalua reputația și calitatea supravegherii. Aprobarea conducerii este întotdeauna necesară pentru a începe astfel de relații de corespondență, iar responsabilitățile fiecărei instituții sunt clar documentate. Există o monitorizare continuă a fiecărei relații de afaceri, inclusiv verificări trimestriale sau semestriale ale respondenților și revizuirii ale listelor de sancțiuni pentru tranzacțiile subiacente. BNR nu a furnizat detalii sumare ale constatărilor inspecțiilor băncilor corespondente și, prin urmare, nu este posibil să se coroboreze constatările întâlnirilor din sectorul privat. Cu toate acestea, au fost furnizate exemple de două bănci în care nu au fost observate deficiențe la testarea conformității cu cerințele bancare corespondente.

596. Nu se cunoaște măsura în care VASP pot oferi relații de tip corespondent.

Noile produse

597. Băncile efectuează evaluări ale riscurilor înainte de a utiliza tehnologii noi și în curs de dezvoltare și înainte de lansarea oricărei noi afaceri/produs. În proces sunt implicate departamentele de conformitate, IT, risc și alte departamente relevante, iar măsurile de atenuare sunt mai întâi puse în aplicare pentru a evalua riscul. Introducerea unor produse precum mobile-banking și identificarea video au fost evaluate din perspectiva riscului în perioada analizată, iar datorită evaluărilor de risc, oferite doar cetățenilor români. Nu este neobișnuit ca băncile să se consulte și cu BNR înainte de a lansa noi produse, practici și tehnologii.

598. IF nebankare sunt conștiente de cerințele legale de evaluare a riscurilor, iar ofițerii de conformitate joacă un rol important în procesul de evaluare a riscurilor, asigurând aplicarea măsurilor DD corespunzătoare atunci când sunt introduse noi tehnologii/produse.

599. Integrarea online, în special, a fost un domeniu de interes pentru BNR, având în vedere utilizarea mai largă în rândul entităților pe care le supraveghează (bănci, IP și IEME), iar inspecțiile sale au luat în considerare cât de bine este gestionat riscul SB/FT ca urmare a utilizării sporite a tehnologiei. Inspecțiile au identificat unele probleme tehnice, cum ar fi absența instruirii dedicate privind utilizarea instrumentelor online și aplicarea insuficientă a măsurilor EDD. Nu este posibil ca AT să concluzioneze dacă acestea sunt evenimente izolate sau dacă există deficiențe sistemice în acest domeniu.

600. După cum s-a explicat mai sus, Autoritatea Română de Digitalizare a adoptat cerințe specifice pentru aprobarea integrării video.

601. Utilizarea noilor tehnologii nu este larg răspândită în sectorul DNFBP, cu excepția cazinourilor online. Baza de produse este, de asemenea, destul de statică. În consecință, rareori este nevoie de o astfel de evaluare a riscurilor.

⁶³ Cu toate acestea, peste 50% din volumele tranzacționale (în ceea ce privește sumele) cu respondenții au fost legate de instituții de credit din afara SEE. Cele mai mari volume tranzacționale au fost înregistrate cu instituțiile respondente din Marea Britanie și SUA.

Transferuri electronice

602. Serviciile de plată pot fi furnizate de: (i) instituțiile de credit; (ii) IEME; (iii) IP (inclusiv operatorii MVTs licențiați în altă parte în cadrul SEE) și (iv) oficiul poștal (MVTs – mandate poștale) – valoare scăzută, în general transferuri electronice interne.

603. Băncile, IP și IEME sunt familiarizate cu regulile privind „transferul electronic. Datele pentru transfer electronic (de intrare și de ieșire) sunt verificate de sisteme pentru a se asigura că acestea conțin datele necesare privind emitentul și beneficiarul. În cazul în care lipsesc informații, se efectuează o anchetă care include comunicarea cu instituția de origine pentru a solicita informații suplimentare. În prima jumătate a anului 2020, 462 de transferuri electronice au fost respinse sau suspendate din cauza informațiilor obligatorii lipsă sau incomplete. Conform informațiilor furnizate AT de către bănci, niciuna nu a dus la RTS.

604. Conformitatea băncilor, IP și IEME cu Regulamentul (UE) 2015/847 privind informațiile care însoțesc transferurile de fonduri a fost evaluată de BNR în 2021. În majoritatea cazurilor, deficiențele au fost legate de lacunele controalelor și procedurilor, de exemplu: (i) absența factorilor de risc pentru a decide dacă să execute, să respingă sau să suspende un transfer de fonduri; (ii) absența obligației de a înregistra toate transferurile cu informații lipsă pentru a identifica contrapărțile care nu reușesc în mod repetat să furnizeze informațiile necesare și (iii) absența unei diviziuni clare a responsabilităților. În plus, un IP nu a stabilit nicio procedură pentru punerea în aplicare a dispozițiilor Regulamentului (UE) 2015/847. De asemenea, BNR a evidențiat un caz datând din 2016/2017, în care o bancă nu a luat măsuri pentru a obține informații complete cu privire la adresa plătitorului.

605. Nu există reguli de transfer VA emise în România, iar activitatea de transfer VA nu este reglementată. Măsura în care serviciile de transfer electronic sunt efectuate de VASP în România nu este clară.

Sanțiuni financiare specifice

606. Un rezumat al constatărilor cu privire la aplicarea SFS pentru FP este prezentat în cadrul IO.11, relevant și pentru FT.

607. În general, sancțiunile SFS referitoare la FT sunt aplicate într-o măsură satisfăcătoare de către IF, băncile având controale mai sofisticate în comparație cu alte sectoare. Cu toate acestea, identificarea asocierilor și a legăturilor indirecte cu entitățile și persoanele sancționate reprezintă o preocupare. DNFBP și VASP au un nivel de înțelegere mai redus în ceea ce privește cerințele SFS legate de FT și, prin urmare, aplică controale mai puțin robuste – legate în mod obișnuit de domeniul limitat de aplicare și/sau frecvența verificărilor de screening – decât cele aplicate de sectorul financiar.

Țări cu risc ridicat

608. Toate IF-urile și majoritatea DNFBP-urilor au demonstrat un grad de conștientizare adecvat al obligației lor (revizuită recent) de a aplica măsurile EDD relațiilor comerciale sau tranzacțiilor care implică țări terțe cu risc ridicat. Aplicarea măsurilor EDD variază în funcție de sector.

609. Aceste obligații sunt legate de țările enumerate de CE și, prin urmare, există o mai mare familiaritate cu listele UE decât țările care fac obiectul unei solicitări din partea GAFI de a aplica măsuri sporite. Cu toate acestea, băncile cunoșteau „lista neagră” a GAFI, la fel ca majoritatea celorlalte atunci când au fost chestionate ulterior. Multe bănci și IP (inclusiv operatorii MVTs licențiați în altă zonă în cadrul SEE) aplică EDD unei game mai largi de țări, având stabilite liste interne de țări cu risc ridicat pe baza unei serii de surse și criterii de informare (de exemplu, liste UE, liste GAFI „negre” și „gri”, centre offshore și liste de grupuri). Unele dintre aceste liste au inclus state membre ale UE.

610. Atunci când identifică clienți conectați la țări cu risc ridicat, entitățile raportoare analizează naționalitatea și reședința (inclusiv beneficiarii reali și contrapărțile). Băncile și IP (inclusiv operatorii MVTs licențiați în altă zonă în cadrul SEE) examinează, de asemenea, transferurile executate din și către țările cu risc ridicat. Există un volum redus de transferuri bancare primite din Iran, dar în caz contrar nu există legături cu Coreea de Nord sau Iran. Sistemele detectează automat tranzacțiile, le blochează și solicită informații suplimentare de la client. Oficiul poștal nu dispune de un sistem automatizat de monitorizare a mandatelor poștale, dar majoritatea transferurilor internaționale sunt legate de Republica Cehă și Moldova.

611. Măsurile sporite aplicate de bănci și IP (inclusiv operatorii MVTs) includ un control mai mare al documentației de identificare, stabilirea sursei fondurilor și/sau a averii și monitorizarea continuă, sporită, a comportamentului și tranzacțiilor clienților. Alte instituții financiare, inclusiv casele de schimb valutar și oficiul poștal, nu au articulat în mod clar ce măsuri suplimentare ar aplica, deși casele de schimb valutar au recunoscut că au un număr foarte mic de clienți, majoritatea studenți, din țările cu risc ridicat.

612. Aplicarea măsurilor EDD de către DNFBP este limitată, deoarece mulți nu au clienți conectați la țări cu risc ridicat. Clienții din sectorul jocurilor de noroc online sunt rezidenți români. Un notar a menționat o relație cu un client iranian care a dus la un RTS.

613. Posibilitatea de a identifica o legătură cu o țară cu risc ridicat este limitată pentru transferurile VA deoarece „regula de transfer” nu a fost încă pusă în aplicare.

5.2.5. Obligații de raportare și informare

614. Toate entitățile raportoare sunt conștiente de circumstanțele care duc la obligativitatea transmiterii unui RTS către ONPCSB-UIF și obligația de a nu informa clienții în cazul în care se realizează un astfel de raport. Cu toate acestea, există dovezi de: (i) subraportare în unele sectoare –rapoartele fiind concentrate în patru sectoare; și (ii) dovezi de raportare fără o analiză substanțială - inclusiv în rândul băncilor.

615. Un tabel de rapoarte întocmit de entitățile raportoare și alte surse este disponibil în tabelul 3.2 din capitolul 3 (IO.6). Numărul de RTS legate de FT este considerat scăzut, dar nu este disponibilă cifra exactă.

616. Rapoartele sunt realizate direct de funcționarul însărcinat cu verificarea nivelului de conformare, fără a fi nevoie de aprobarea conducerii, cu suport de la „front office”. În practică, entitățile raportoare nu par să facă nicio confuzie între diferitele tipuri de rapoarte care trebuie transmise către ONPCSB: (i) RTS și (ii) rapoarte bazate pe praguri – RTN, RTE și RTF – a se vedea IO.6. ONPCSB-UIF a dat exemple de cazuri în care atât un RTN, cât și un RTS au fost depuse pentru aceeași tranzacție. Cu toate acestea, așa cum s-a menționat în capitolul 3 (IO.6), se observă o neconcordanță semnificativă între numărul de RTS și alte tipuri de rapoarte în mai multe sectoare, inclusiv cele care prezintă un risc mai mare, indicând faptul că poate exista o tendință de a depune rapoarte bazate pe praguri în loc de RTS (a se vedea, de asemenea, mai jos).

617. Băncile generează cel mai mare număr de RTS (reprezentând, în prezent, aproximativ 70% din total), ceea ce reflectă importanța sectorului în economia românească. Băncile care fac parte dintr-un grup străin mai mare raportează, în general, mai mult datorită gamei extinse de servicii oferite, bazei mai mari de clienți și controalelor mai puternice instituite. Capitolul 3 (IO.6) identifică, de asemenea, unele raportări defensive ale sucursalelor băncilor externe. Principiile de raportare a activității suspecte și a tentativei de activitate suspectă sunt, în

general, bine înțelese de bănci, iar cele întâlnite de AT la fața locului au fost în măsură să ofere tipologii de depunere legate de: (i) tranzacții neobișnuite sau mari de numerar; (ii) companii cu beneficiari reali nerezidenți care utilizează conturi în scopuri de tranzit; (iii) rambursarea împrumuturilor între companii (ca tipologie de evaziune fiscală); (iv) utilizarea cărăușilor de bani; (v) fraudă; și (vi) criminalitatea cibernetică.

618. Furnizarea acestor tipologii sugerează că sistemele de monitorizare din bănci identifică o activitate neobișnuită și că rapoartele trimise nu se bazează exclusiv pe informații adverse, de exemplu, corespundețe găsite la nivel de țară sau PEP sau mass-media ostile. Cu toate acestea, lucrurile nu au fost întotdeauna așa, o mare parte a sancțiunilor BNR implementate în urma inspecțiilor din 2018 și 2019 sunt legate de neraportare. Mai recent: în 2019/2020, BNR a efectuat revizuri țintite ale băncilor, în urma îngrijorării cu privire la „raportarea repetată”⁶⁴ – a se vedea studiul de caz din capitolul 6 (IO.3) și (ii) în 2021, pe baza feedback-ului oferit de ONPCSB, BNR a solicitat băncilor să-și îmbunătățească procedurile și procesele de raportare, inclusiv din perspectiva fundamentării adecvate a indicatorilor de suspiciune. Problema identificată cu raportarea repetată este că băncile: (i) s-au mulțumit să facă rapoartări fără motive de suspiciune; sau (ii) să continue relațiile comerciale în ciuda prezenței indicatorilor de suspiciune. Datorită creșterii activităților de supraveghere legate de raportare (inclusiv utilizarea sistemelor automatizate) din 2017, ponderea RTS prezentate de bănci a crescut de la 48% în 2017 la puțin peste 70% în 2021. De asemenea, a existat o creștere a numărului de RTS *ex ante* (recunoscute în raportul ONPCSB-UIF pentru 2020) ca urmare a măsurilor de supraveghere.

619. IP, inclusiv operatorii MVTs, reprezintă al doilea cel mai mare număr de rapoarte (reprezentând aproximativ 20%). Aceasta include operatorii MVTs licențiați în altă parte în cadrul SEE (dominați de doi actori globali), iar numărul reflectă riscul inerent sectorului (evaluarea riscului mediu-ridicat în ENR) și utilizarea acestui sector în ENR de către GIO. Cu toate acestea, numărul de RTS a scăzut din 2017, ceea ce nu a fost explicat în mod satisfăcător. Oficiul poștal (MVTs – mandate poștale) depune numai RTN-uri.

620. Notarii reprezintă al treilea cel mai mare generator de RTS (reprezentând aproximativ 4%). În timp ce sectorul este evaluat ca având doar un risc mediu de SB în ENR, numărul reflectă rolul important de controlor pe care îl joacă profesia în sectorul imobiliar, care este evaluat ca prezentând un risc ridicat și care este văzut în tipologiile de SB. Numărul de RTS din sector a scăzut considerabil în ultimii ani, ONPCSB-UIF atribuind acest aspect schimbărilor de comportament și scăderii numărului de proiecte de construcții – atât din cauza pandemiei Covid (deși această explicație nu a fost susținută de nicio statistică, de exemplu, numărul de tranzacții imobiliare notariale). Tipologiile principale prezentate de notari se referă la utilizarea numerarului și la valoarea tranzacțiilor imobiliare (în care sumele plătite sunt mai mari sau mai mici decât valoarea de piață), ambele fiind legate de bunuri imobiliare.

621. Casele de schimb valutar reprezintă al patrulea cel mai mare număr de RTS. Cu toate acestea, numărul de RTS pare scăzut în comparație cu: (i) numărul de RTN depuse de sector și (ii) riscurile legate de gestionarea numerarului și dimensiunea economiei subterane. În 2021, 27 534 de tranzacții în numerar care depășesc 10 000 EUR au fost raportate către ONPCSB-UIF, comparativ cu 21 de RTS. ONPCSB-UIF pune scăderea numărului de RTS pe seama creșterii gradului de conștientizare începând cu anul 2017 și a pandemiei (schimbări de comportament). Alți factori sunt, de asemenea, relevanți: (i) dificultatea de a obține informații cu privire la sursa fondurilor pentru tranzacții ocazionale sub 15 000 EUR (a se vedea mai sus) și dependența excesivă de raportarea tranzacțiilor în numerar ca metodă de atenuare a riscului.

⁶⁴ În urma unui raport inițial care nu a fost recunoscut de ONPCSB, a fost raportată și activitatea ulterioară (fără motive de suspiciune).

Tipologiile principale prezentate de casele de schimb valutar se referă la valoarea tranzacțiilor și la modificările comportamentului clienților ocazionali (schimb valutar mare în urma unor sume mai mici pe o perioadă extinsă).

622. Numărul de RTS generat de jocurile de noroc online, incluse printre rapoartele altor furnizori de servicii de jocuri de noroc, este în creștere și reflectă introducerea unei cerințe de raportare în 2019. Este posibil ca numărul real de RTS să fie încă mai mare, deoarece un cazinou online a indicat că a făcut rapoarte prin intermediul companiei mamă și nu către ONPCSB-UIF. Între 2019 și 2021, opt RTS au fost raportate de către VASP, în ciuda faptului că nu a existat nicio obligație de a întocmi un raport până în iulie 2020. Nu este posibil ca AT să estimeze măsura în care activitatea suspectă nu este raportată în acest sector.

623. Alte sectoare prezintă o cantitate neglijabilă de RTS. Acest lucru este cel mai surprinzător pentru avocați și contabili, care oferă activități TCSP (având în vedere riscurile identificate în ENR, cum ar fi utilizarea persoanelor nominalizate). Aceste sectoare sunt luate în considerare mai jos. În mod similar, numărul de rapoarte de la agenții imobiliari nu este în concordanță cu evaluarea ridicată a SB în sectorul imobiliar. În timp ce un număr neglijabil de RTS au fost făcute de cazinourile fizice, acestea reprezintă al treilea cel mai mare număr de RTN, iar AT consideră că acest lucru indică: (i) dependența excesivă de RTN pentru gestionarea riscurilor și (ii) sub-raportarea în acest sector.

624. Motivul pentru numărul redus de rapoarte din sectorul juridic este legat de un posibil conflict între cerința de raportare în temeiul Legii CSB/CFT și obligația imperativă de păstrare a confidențialității în temeiul Legii pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat (Legea 51/1995). Articolul 11 din acesta din urmă prevede că un avocat are obligația de a păstra secretul profesional, iar articolul 45 alineatul (6) prevede că divulgarea ilegală a informațiilor confidențiale constituie o infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la un an la cinci ani, cu excepția cazului în care legislația prevede în mod expres altfel, ceea ce nu este cazul. Într-adevăr, neraportarea suspiciunii de SB/FT nu este prevăzută în mod expres ca infracțiune. Un avocat a recunoscut, de asemenea, că a respins un client suspect, dar nu a făcut un RTS, deoarece tranzacția nu a fost efectuată efectiv. După cum s-a menționat mai sus, se pare, de asemenea, că sectorul juridic minimizează riscul implicat în furnizarea activităților TCSP.

625. Numărul de rapoarte de la contabili este, de asemenea, considerat a fi scăzut, având în vedere că este: (i) obligatoriu să se apeleze la un contabil român pentru a depune situațiile financiare anuale și rapoartele contabile la autorități și (ii) normal ca un contabil să sprijine depunerea declarațiilor fiscale. În cazul societăților nerezidente, s-a explicat AT că contabilul angajat ar fi un contabil extern profesionist.

626. Nu au fost raportate RTS de către TCSP-uri, ceea ce nu este compatibil cu numărul care operează în România (în jur de 750 – a se vedea capitolul 1) sau cu evaluarea ridicată a riscului SB în ENR.

627. După cum s-a afirmat mai sus, unii administratori de active dețin investiții și numerar (în conturi omnibus) pentru IF reglementate – atât în România, cât și în străinătate – la terțe părți nedivulgate. În timp ce aceste instituții financiare reglementate vor putea să întocmească un raport, este posibil ca acestea să nu aibă aceeași experiență ca administratorul de active pentru a identifica activitatea suspectă și, prin urmare, este posibil să nu se întocmească unele rapoarte care altfel ar fi fost furnizate dacă administratorul de active ar fi deținut toate informațiile CDD.

628. În afara sectorului bancar și a unor operatori MVTs, nu se acordă o atenție specială

scenariilor de detectare și raportare a FT, cu excepția conexiunilor cu țările cu risc ridicat.

629. Pe baza interviurilor cu entitățile raportoare, AT consideră că și alți factori contribuie la volume reduse de raportare în afara băncilor, IP și notarilor: (i) lipsa conștientizării factorilor de risc și a „alertelor” (*red flags*) relevante care indică suspiciuni, în special în ceea ce privește FT; (ii) lipsa feedback-ului calitativ din partea ONPCSB-UIF privind RTS; (iii) lipsa tipologiilor pentru unele infracțiuni importante observate în România; (iv) înțelegerea insuficientă a riscurilor la care sunt expuse întreprinderile și sectoarele individuale; (v) aplicarea insuficientă a BRA în unele sectoare (inclusiv casele de schimb valutar), ceea ce limitează datele colectate și oportunitățile de monitorizare a activității împotriva profilurilor; (vi) deficiențele istorice în sistemele de monitorizare la băncile mai mici și unele IP și IEME și (vii) atenția insuficientă acordată raportării încercărilor de relații de afaceri/tranzacții.

630. Din 2021, feedback-ul cantitativ privind RTS a fost furnizat de ONPCSB-UIF pe bază agregată. Aceasta arată pentru fiecare entitate raportoare: (i) numărul total de RTS; (ii) numărul de tranzacții suspendate și (iii) dacă rapoartele au fost diseminate. Acest lucru permite unei entități raportoare să vadă modul în care înregistrările sale privind raportarea se compară cu cele ale colegilor săi. ONPCSB-UIF afirmă că între 10% și 15% dintre RTS pot fi descrise ca fiind „defensive” (RTS în care nu a existat o analiză substanțială care să stea la baza unui raport).

631. Nu au existat anchete penale sau urmăriri penale pentru neraportare, dar acest domeniu nu este explorat în mod activ de către ONPCSB-UIF.

632. Entitățile raportoare au demonstrat, în general, un nivel bun de cunoaștere a obligației de a nu oferi informații și de a asigura conformarea de către personal prin politici și proceduri interne și inițiative de formare. Unele dintre acestea au pregătit „scenarii” pentru a ajuta managerii de relații cu clienții să gestioneze întrebările și reclamațiile în cazul în care tranzacțiile sunt procesate. BNR a identificat un caz în 2020 care nu este legat de un RTS, ci de o recomandare a BNR de a acorda atenție deosebită unui anumit client, în care această recomandare a fost dezvăluită clientului (din cauza unor deficiențe operaționale). Consecința a fost trimiterea a două scrisori cu recomandări tuturor entităților supravegheate, iar efectul implementării respectivelor recomandări a fost urmărit în cadrul inspecțiilor ulterioare. Cazul a fost, de asemenea, trimis la PÎCCJ. ONPCSB a confirmat că nu are cunoștință de niciun caz de informare, dar această zonă nu este explorată în mod activ de către ONPCSB-UIF.

5.2.6. Controale interne și cerințe legale/de reglementare iminente implementării

633. Cu excepția profesioniștilor independenți, entitățile raportoare și-au documentat controalele și procedurile interne, care sunt aprobate de directorii de rang înalt. Aceștia cunoșteau noua Lege privind combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului și reglementările subiacente și au actualizat normele interne în consecință. În cazul băncilor, aceste proceduri actualizate au fost partajate cu BNR. Controalele interne acoperă funcționarea funcției CSB/CFT.

634. Băncile acordă acum o prioritate ridicată funcțiilor CSB/CFT pentru a sprijini respectarea cerințelor CSB/CFT. În majoritatea cazurilor, unul dintre membrii consiliului (de exemplu, directorul de risc) este responsabil pentru conformitate (responsabil CSB) și raportează directorului executiv (director general). În ultimii ani, numărul personalului angajat în conformitate a crescut, iar tehnologia a fost utilizată în proporție mai mare. Echipa de conformitate are acces la toate informațiile necesare pentru a-și îndeplini sarcinile. Sistemul de conformitate este, în general, verificat anual prin audit intern. Subiectele preluate pentru bănci au inclus: (i) noi cerințe în Legea CSB/CFT; (ii) verificarea exactității și exhaustivității RTS și (iii) raportarea periodică către directorii de rang înalt cu privire la aspectele legate de CSB/CFT.

635. Băncile au instruire obligatorie pentru tot personalul (care include instruire SFS, anti-mită și corupție și informare). Există instruire suplimentară pentru personalul cu responsabilități CSB/CFT, iar o bancă a subliniat importanța instruirii „primei linii de apărare” pentru a asigura calitatea datelor. Băncile au, de asemenea, programe de verificare pentru noii angajați. Procesele de angajare includ solicitarea de referințe, verificări ale cazierului judiciar și verificări antifraudă.

636. BNR a constatat deficiențe în aplicarea controalelor și procedurilor de către bănci, inclusiv resurse insuficiente, responsabilități neclare și lacune în formare. Cu toate acestea, potrivit BNR, aceste deficiențe nu sunt predominante în sector.

637. Controalele interne CSB/CFT ale instituțiilor financiare nebancale mari, inclusiv IP, furnizorii de jocuri de noroc online și VASP, se bazează, de asemenea, pe „trei linii de apărare” (personalul din prima linie, conformitatea și auditul intern) și, în general, dispun de resurse suficiente. Un proces sistematic de raportare a informațiilor de management este implementat în majoritatea instituțiilor. IP-urile care fac parte dintr-un grup sunt acoperite de funcția de audit a grupului.

638. Sistemele de control intern ale IF și DNFBP mai mici sunt mai puțin sofisticate. IF-urile mai mici și avocații oferă cursuri inițiale și de perfecționare. Casele de schimb valutar au implementat, de asemenea, o procedură de testare a angajaților după finalizarea procesului de instruire. Având în vedere deficiențele observate în măsurile CDD și raportarea în unele sectoare, se pare că maniera de realizare a controalelor interne, procedurile și sesiunile de instruire nu sunt adaptate la specificul sectorului în care își desfășoară activitatea (un punct confirmat de ONPCSB). Casele de schimb valutar și agenții imobiliari aplică proceduri de verificare înainte de angajare: o persoană trebuie să prezinte un certificat de cazier judiciar curat. VASP intervievați au menționat că un angajat cu normă întreagă și un angajat cu fracțiune de normă sunt dedicați problemelor legate de combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului. ONPCSB a constatat că acele entități care fac parte din grupuri dispun de cele mai multe resurse pentru asigurarea conformității. Majoritatea deficiențelor identificate de ONPCSB în acest domeniu în timpul inspecțiilor sunt minore.

639. În cazul IF-urilor mai mici, supravegheate în cea mai mare parte de ONPCSB, adesea nu există o funcție de audit independent pentru a testa sistemul – în conformitate cu excepția legală disponibilă. A se vedea R.18 din anexa TC. Acest lucru nu este valabil pentru unele case de schimb valutar, jocuri de noroc online și unii avocați/contabili care fac parte dintr-un grup.

640. Agenții IP și IEME sunt, în general, acoperiți de cadrul de control intern al beneficiarului. Agenții de monede electronice sunt verificați trimestrial. Operatorii MVTs autorizați în altă parte în cadrul SEE au politici stricte pentru agenții lor români, inclusiv verificări ale proprietății.

641. Instituțiile românești au o prezență foarte limitată în străinătate, o singură instituție de credit având sucursale în alte țări (Italia și Moldova). În urma inspecțiilor din 2019, BNR a solicitat îmbunătățiri ale programului de audit CSB/CFT al grupului, inclusiv cele de identificare și gestionare a nivelului de risc la nivel de sucursală.

642. În ciuda deficiențelor constatate la punctul R.18 din anexa TC, entitățile raportoare care fac parte dintr-un grup au declarat în mod uniform că nu există nimic care să împiedice schimbul de informații între entitățile grupului, inclusiv cu privire la clienți și RTS. BNR a identificat un caz în care controalele și procedurile interne ale unei bănci nu au prevăzut schimbul de informații în cadrul grupului.

Concluzii generale privind IO.4

643. În general, băncile și IP aplică în mod adecvat măsuri preventive CSB/CFT proporționale cu riscul și raportează tranzacțiile suspecte. Deși există dovezi că băncile raportează fără a avea o analiză substanțială la bază, BNR a luat măsuri corespunzătoare în acest sens. Aceste constatări sunt luate temeinic în considerare întrucât reprezintă cele mai importante sectoare, în special sectorul bancar, care domină sectorul financiar.

644. În timp ce profesia notarială subestimează riscul de SB, notarii joacă un rol important în verificarea faptului că încasările din tranzacțiile imobiliare peste pragurile stabilite sunt gestionate de bănci. Prin urmare, deficiențele sunt atenuate prin aplicarea unor măsuri preventive paralele. Profesia reprezintă, de asemenea, al treilea cel mai mare generator de RTS, ceea ce se reflectă pozitiv asupra aplicării măsurilor preventive.

645. Poziția în sectoarele care au fost considerate ca fiind foarte importante (case de schimb valutar, avocați, contabili și TCSP) este diferită, iar unele deficiențe importante evidențiate în: (i) înțelegerea riscurilor, în cazul în care riscul este subestimat; (ii) aplicarea măsurilor CDD și (iii) raportarea suspiciunii de SB/FT, în cazul în care există dovezi de subraportare. În timp ce aceste sectoare sunt foarte importante în măsura în care există riscul ca numerarul să fie spălat sau ca persoanele juridice să fie formate și operate pentru infractori, nivelul activității tranzacționale este mult mai mic decât pentru bănci și IP.

646. În timp ce nu toate VASP fac obiectul Legii CSB/CFT, sectorul – considerat ca fiind foarte important – are deja o înțelegere relativ bună a riscului și a cerințelor privind combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului și aplică măsuri preventive proporționale cu riscul.

647. Având în vedere acești factori, **România este evaluată ca având un nivel moderat de eficacitate pentru IO.4**

6. SUPRAVEGHERE

6.1. Constatări principale și acțiuni recomandate

Constatări principale

Rezultatul imediat 3

- a) BNR și ASF aplică verificări de intrare eficiente de „competență și onorabilitate” pentru IF-urile aflate sub supravegherea lor (iau în considerare inclusiv reputația solicitantului), precum și un control permanent al cerințelor de acordare a licențelor. Există controale mai limitate la intrarea pe piață în altă parte, inclusiv pentru VASP, care sunt mai puțin eficiente și prezintă unele vulnerabilități. Nu există nicio autoritate care să fie clar responsabilă pentru identificarea proactivă a activității bancare sau a serviciilor de plată fără licență.
- b) În ansamblu, supraveghetorii financiari și ONPCSB denotă un nivel de înțelegere corect a riscurilor de SB/FT din țară și a riscurilor asociate sectoarelor aflate sub supravegherea lor, deși nivelul de înțelegere din BNR este mai ridicat. În general, este necesară realizarea unei analize mai detaliate despre riscul inerent la nivel sectorial și instituțional. Deși autoritățile de supraveghere financiară (în special BNR) dispun de o cantitate semnificativă de informații, utilizarea acestora nu este încă suficient de sistematică pentru a sprijini o înțelegere cuprinzătoare, comparabilă și continuă a riscurilor. Înțelegerea riscului SB/FT a supraveghetorilor DNFBP, alții decât ONPCSB, este mai limitată la nivel sectorial, iar SRB-urile nu evaluează riscul la nivelul fiecărei instituții.
- c) Cea mai robustă BRA referitor la CSB/CFT este aplicat de BNR, care supraveghează cele mai importante IF. Recent, a crescut semnificativ numărul de angajați și a introdus modificări organizaționale pentru a remedia unele blocaje anterioare. Angajamentul BNR cu entitățile supravegheate, în principal băncile, este foarte frecvent, iar BNR utilizează o gamă largă de instrumente de supraveghere, inclusiv revizuirii „orizontale” direcționate. În timp ce abordarea BNR este eficientă într-o oarecare măsură, aceasta funcționează pe o bază destul de *ad-hoc* și pare să nu aibă o direcție generală și o strategie la nivel înalt în domeniul CSB/CFT.
- d) Riscurile de SB/FT sunt luate în considerare într-o anumită măsură de către ASF și ONPCSB, acesta din urmă bazându-se în mod semnificativ pe înțelegerea riscurilor la nivel sectorial. ASF își monitorizează continuu entitățile supravegheate, dar se angajează să supravegheze combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului, împreună cu supravegherea resurselor prudențiale și a desfășurării activității deși combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului nu se prezintă ca un domeniu prioritar. Activitatea de supraveghere este structurată, dar mai degrabă formală. Activitățile ONPCSB sunt grav afectate de numărul scăzut de personal implicat în supraveghere în comparație cu numărul de entități supravegheate. În ciuda acestor constrângeri, a avut un impact semnificativ; preferând în principal o acoperire mai largă în detrimentul profunzimii acțiunilor sale. Alți supraveghetori DNFBP nu au început încă supravegherea CSB/CFT sau nu verifică obligațiile CSB/CFT în cadrul normelor de conduită. Supravegherea VASP a început abia recent. Planificarea examinărilor SFS legate de FT de către BNR este determinată de riscurile generale SB/FT (din care SFS este o componentă) și preluată sub controlul CSB/CFT de către ASF.

e) Măsurile de remediere sunt aplicate, de regulă, de BNR, ASF și ONPCSB atunci când sunt identificate încălcări și sunt urmărite în mod corespunzător. Supraveghetorii IF au aplicat, de asemenea, în practică, o gamă largă de sancțiuni, inclusiv împotriva managerilor. Cu toate acestea, sancțiunile nu au fost aplicate în mod consecvent, iar eficacitatea lor, în general, nu a fost demonstrată. ASF a renunțat la această abordare în favoarea uneia mai sistematică; deși schimbarea a avut loc prea recent pentru a permite evaluarea impactului asociat.

f) Autoritățile de supraveghere au urmărit cu diligență conformarea cu planurile de remediere, măsură care a generat creșterea conformității în anumite instituții. BNR și ONPCSB au avut un impact mare asupra conformității în toate sectoarele pe care le supraveghează; acesta din urmă, în principal, prin activitățile sale de sensibilizare. Cu toate acestea, doar BNR a măsurat (într-o oarecare măsură) impactul activităților sale și niciun supervisor nu măsoară reușita acțiunilor întreprinse la un nivel mai strategic.

g) În general, în România este promovat un mesaj clar privind obligațiile de CSB/CFT și riscul SB/FT. Limitările existente în nivelul de înțelegere a riscurilor le afectează pe acestea din urmă.

Acțiuni recomandate

Rezultatul imediat 3

a) Cerințele și procedurile de intrare pe piață ar trebui revizuite pentru toate sectoarele care nu sunt supravegheate de BNR și ASF pentru a se asigura că infractorii și, în special, asociații infractorilor, nu pot deveni operatori sau proprietari de entități raportoare, nici la intrarea pe piață, nici într-o etapă ulterioară. Responsabilitatea pentru identificarea activității desfășurate fără licență trebuie formalizată în toate sectoarele, în special pentru serviciile de plată.

b) Pentru a sprijini ABR-urile respective, BNR, ASF și ONPCSB ar trebui să efectueze o analiză mai cuprinzătoare și mai detaliată a riscurilor SB/FT inerente sectoarelor supravegheate și conectate la diferite produse, clienți și zone geografice. BNR ar trebui să depună eforturi suplimentare pentru a utiliza pe deplin informațiile extinse pe care le are la dispoziție, în timp ce ceilalți supraveghetori ar trebui să ia măsuri pentru a colecta periodic date relevante suficiente. Supraveghetorii ar trebui să își revizuiască procedurile de evaluare a riscurilor, ținând cont de faptul că acestea ar trebui să fie obiective și consecvente.

c) Alți supraveghetori DNFBP ar trebui să își îmbunătățească considerabil nivelul general de înțelegere a riscurilor sectoriale și instituționale.

d) BNR ar trebui să continue ajustarea proceselor pentru a asigura supraveghere continuă, oferind în același timp o calibrare mai sofisticată a acțiunilor de supraveghere cu risc (inclusiv pentru SFS). Ar trebui pusă în aplicare o strategie stabilă, la nivel înalt, pe termen lung, împreună cu obiective mai imediate pentru a se asigura că prioritățile de supraveghere sunt susținute.

e) ASF ar trebui să privească combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului drept o prioritate-cheie. Procesele CSB/CFT (inclusiv pentru SFS) ar trebui aplicate mai sistematic și ar trebui adoptată o abordare mai preventivă, în conformitate cu o mai bună înțelegere a riscurilor SB/FT sectoriale și individuale ale instituțiilor.

f) Numărul de angajați din departamentul de supraveghere al ONPCSB trebuie revizuit și mărit pentru a se alinia la responsabilitățile statutare. Chiar și cu creșteri suplimentare de personal, ar trebui dezvoltată o ABR mai robustă.

- g) BNR, ASF și ONPCSB ar trebui să ia în considerare dezvoltarea de procese automatizate pentru a sprijini analiza datelor și evaluarea riscurilor. Acestea ar trebui să sporească eficiența timpului și a resurselor în prelucrarea informațiilor relevante și să sporească transparența, consecvența, obiectivitatea și comparabilitatea, limitând în același timp impactul judecății de supraveghere. Acestea ar trebui să includă, de asemenea, procese de urmărire, monitorizare și evaluare a deficiențelor identificate și acțiuni de urmărire în vederea înțelegerii vulnerabilităților sectoriale și, în plus, a direcționării și măsurării impactului supravegherii.
- h) În cazul în care există responsabilități comune de supraveghere, resursele și experiența combinate ar trebui revizuite de către supraveghetori pentru a se asigura că acestea sunt suficiente și că sunt aplicate în mod eficient. Cooperarea, coordonarea și schimbul de informații între supraveghetori ar trebui promovate în continuare, în special în cazul în care diferiți supraveghetori sunt responsabili pentru licențiere și supraveghere, precum și între ONPCSB și alți supraveghetori DNFBP.
- i) Toți supraveghetorii ar trebui să dezvolte nivelul informațiilor și expertiza în CSB/CFT a personalului, ca prioritate în rândul noilor angajați, dar și constant, pentru tot personalul responsabil implicat în supravegherea CSB/CFT.
- j) BNR și ONPCSB ar trebui să își revizuiască și să își reevalueze politicile de sancționare pentru a se asigura că se aplică sancțiuni proporționale și disuasive, atunci când este necesar, într-o manieră transparentă și consecventă. Acest lucru este valabil și pentru aplicarea sancțiunilor în cazul încălcărilor identificate de SRB-uri. ASF ar trebui să monitorizeze eficacitatea noii sale abordări de sancționare.
- k) Supervizorii, în special ONPCSB, ar trebui să continue activitățile de informare. Trebuie luate în considerare: (i) plasarea unui accent mai puternic pe legăturile dintre riscurile de SB/FT observate și obligațiile corespunzătoare și (ii) aspectele practice ale implementării.

648. Rezultatul imediat (IO) relevant luat în considerare și evaluat în acest capitol este IO.3. Recomandările relevante pentru evaluarea eficacității în cadrul acestei secțiuni sunt R.14, 15, 26-28, 34, 35 și elementele din R.1 și 40.

6.2. Rezultatul imediat 3 (Supraveghere)

649. După cum este descris în Capitolul 1, cel mai important sector din România este sectorul bancar, urmat de IP și sectoarele relevante în calitate de controlori pentru tranzacțiile imobiliare (notari) și crearea și gestionarea persoanelor juridice (avocați, contabili și alte TCSP). În special, băncile joacă un rol-cheie nu numai datorită dimensiunii și volumului tranzacțiilor pe care le procesează, ci și ca urmare a limitărilor legislative privind utilizarea numerarului, ceea ce înseamnă că acum trebuie utilizate băncile în majoritatea tranzacțiilor. Sectoarele asigurărilor și banilor electronici sunt considerate mai puțin importante, având în vedere utilizarea limitată a produselor lor.

650. Pentru informații detaliate privind supravegherea cerințelor legate de SFS, vă rugăm să consultați evaluarea din secțiunea relevantă din IO.11.

Organizarea supraveghetorilor

BNR

651. Supravegherea CSB/CFT în cadrul BNR se realizează în cadrul Departamentului de Supraveghere. BNR a implementat schimbări organizaționale semnificative în 2021 și are acum o divizie dedicată de supraveghere CSB/CFT (denumită în continuare „Divizia CSB/CFT Off-Site”), care are 26 de angajați. Această divizie este împărțită în patru unități – instituții de credit, alte IF, SFS, metodologie și cooperare internațională. Supravegherea la fața locului este efectuată de o echipă separată, care este inclusă în divizia prudențială la fața locului – Divizia de inspecție. În cadrul acestei divizii, există personal dedicat CSB/CFT (șase, inclusiv un coordonator al echipei CSB/CFT) care se angajează doar în inspecții CSB/CFT și cooperarea extinsă cu Divizia CSB/CFT Off-Site. Biroul de consiliere juridică oferă asistență suplimentară Departamentului Juridic, care examinează rapoartele și rezumatele de supraveghere.

652. Pe lângă schimbările organizaționale, numărul personalului CSB/CFT din cadrul BNR a crescut semnificativ (de la 9 persoane în 2009, la 19 în 2017, la 32 în 2022). Deși numărul de angajați pare suficient, există îndoieli cu privire la experiența acestora (deși experiența anterioară în domeniul CSB/CFT este un factor în timpul selecției angajaților) și la expertiză (din cauza instruirii limitate).

653. Instituțiile românești au o prezență foarte limitată în străinătate, doar două bănci având sucursale în străinătate (Italia și Moldova). BNR a acționat pentru a acoperi riscurile de grup legate de aceste sucursale (de exemplu, în filiala din Moldova, în 2019 a fost efectuată o inspecție la fața locului).

ASF

654. ASF efectuează supravegherea CSB/CFT împreună cu supravegherea prudențială și a conduitei financiare. Împărțirea sarcinilor în cadrul ASF se face pe sectoare, astfel încât supravegherea este efectuată de trei divizii separate: (i) asigurări și reasigurări; (ii) fonduri de pensii private și (iii) piața de capital și intermediari. Supravegherea CSB/CFT este susținută de un „centru” dedicat CSB/CFT format din zece angajați) care colectează informații relevante privind CSB/CFT pentru a completa supravegherea și se coordonează cu alte departamente în ceea ce privește interpretarea și expertiza.

ONPCSB

655. ONPCSB are un departament de supraveghere dedicat, format din 12 angajați. Acesta este împărțit în trei unități: (i) off-site (5); (ii) la fața locului (5); (iii) VASP (1) și există un director. Numărul de angajați este semnificativ disproporționat față de numărul de entități supravegheate pentru care este responsabil.

656. Dificultățile sale sunt agravate de faptul că are responsabilități de supraveghere pentru sectoarele care nu sunt acoperite de standardele GAFI (și astfel nu sunt discutate în continuare în acest raport), de exemplu, auditori, evaluatori autorizați și, până de curând, ONG-uri (din datele disponibile, acestea ar putea fi peste 200 000 de entități). Aceste responsabilități suplimentare, care nu sunt susținute de evaluări ale riscurilor, au afectat în mod semnificativ capacitatea de supraveghere a ONPCSB.

Coordonare

657. Nu există un mecanism general de coordonare care să sprijine coerența abordării de supraveghere între cele trei autorități principale de supraveghere.

658. BNR și ASF au un memorandum de înțelegere general care acoperă cooperarea în legătură cu supravegherea și reglementarea pieței de capital. În practică, autoritățile au confirmat că există cooperare în toate domeniile de activitate ale ambelor instituții. Exemple specifice au fost date preponderent în contextul acordării licențelor și realizării evaluărilor de

aptitudini și onorabilitate, dar s-a menționat că se comunică informal frecvent și în alte domenii, în principal în domeniul politicii.

659. După cum se explică mai jos, ONPCSB a încheiat acorduri în cursul anului 2022 cu SRB-uri și ONJN, care au, de asemenea, responsabilitatea de a supraveghea activitatea de CSB/CFT a DNFBP. Înainte de aceste acorduri, se pare că a existat un nivel limitat de cooperare sau coordonare cu alți supraveghetori cu privire la responsabilitățile comune de supraveghere.

6.2.1. Licențierea, înregistrarea și controale care nu permit infractorilor și asociațiilor să acceseze piața

660. Pentru majoritatea IF-urilor, se aplică controale robuste și cuprinzătoare de competență și onorabilitate. Unele controale sunt aplicate pentru a preveni acreditarea infractorilor drept DNFBP și deținerea sau controlul DNFBP și VASP, cu toate acestea, cerințele legale și/sau controalele aplicate în practică sunt mai puțin eficiente și există unele vulnerabilități, de exemplu, nu există măsuri în ceea ce privește asociații infractorilor, există lacune în tipurile de infracțiuni care pot fi luate în considerare și intrarea limitată în cazul în care profesioniștii practică prin firme.

Instituții financiare

BNR

661. Departamentul de acordare a licențelor supraveghează acordarea inițială a licențelor și Departamentul de supraveghere efectuează controalele de competență și onorabilitate în cazul modificărilor de conducere sau de deținere autorizată sau al modificărilor ulterioare ale circumstanțelor.

662. La momentul solicitării unei licențe, Departamentul de acordare a licențelor verifică ca acționarii (cu participație autorizată) și management-ul solicitantului să nu aibă cazier judiciar – nici în România, nici în alte țări relevante (pe baza naționalității și a experienței profesionale anterioare). Cu excepția IFN-urilor, Departamentul de acordare a licențelor se consultă, de asemenea, la nivel intern, cu alte departamente cu privire la deținerea de informații adverse, inclusiv cu Divizia de inspecție. Informațiile sunt solicitate în mod obișnuit de la ONPCSB-UIF și, în general, sunt solicitate și de la ASF, SRI și IGPR. În plus, BNR contactează supraveghetorii străini relevanți în cazul în care solicitantul a avut experiență de muncă externă în sectorul financiar. Sunt consultate mass-media și alte surse. Aceste verificări acoperă anchetele în curs, asocierea cu infractorii și preocupările legate de activitățile anterioare, la nivel de solicitant și pentru acționari și conducere.

663. În cazul uniunilor de creditare, verificările se aplică numai conducerii, dar nu și membrilor (care nu exercită niciun control direct asupra afacerii). Aceste verificări sunt considerate proporționale.

664. Nu au existat cereri pentru emiterea unei licențe bancare în ultimii 13 ani. În ceea ce privește IP și IEME, 19 cereri de licență au fost evaluate în perioada analizată – a existat o respingere din cauza documentației incomplete și nu din motive de CSB/CFT. Multe alte cereri au fost retrase – din cauza modificărilor semnificative solicitate de BNR pentru a asigura respectarea legislației relevante (documente lipsă, prezentarea incompletă a activităților, planul de afaceri nerealist etc.), mai degrabă decât preocupările legate de criminalitate.

665. Pentru IFN-uri, cinci cereri pentru Registrul general au fost respinse (în patru cazuri din cauza lipsei de bună reputație și într-un caz experiența insuficientă a managerului).

Studiu de caz 6.1: Respingerea unei solicitări de obținere licență IFN

În 2019, un solicitant de licență IFN avea ca manager desemnat o persoană ce avea în desfășurare un proces penal pentru fals. BNR a respins cererea din cauza reputației necorespunzătoare a managerului său. Solicitantul a contestat decizia invocând prezumția de nevinovăție. Apelul a fost respins. După achitarea în primă instanță a managerului în 2020, cererea a fost retrimisă și respinsă; respingerea a fost din nou contestată, iar contestația a fost respinsă.

După ce decizia de achitare a managerului a devenit definitivă (deoarece nu s-a putut dovedi dincolo de orice îndoială rezonabilă că inculpatul a fost persoana care a comis falsul), solicitantul a depus o a treia cerere la BNR. Cererea a fost respinsă din nou din motive de reputație, având în vedere că managerul a făcut obiectul a numeroase cauze penale și civile, chiar dacă nu a fost condamnat pentru săvârșirea unei infracțiuni. În plus, BNR a luat în considerare și faptul că, în timpul evaluării cererilor, managerul a furnizat informații contradictorii. Solicitantul a făcut apel, iar recursul a fost din nou respins.

666. Modificările ulterioare ale participațiilor și conducerii eligibile (tratate în același mod ca la momentul acordării licenței) și modificările circumstanțelor sunt raportate către BNR de către entitățile licențiate, cu excepția: (i) IFN-urilor, unde toate modificările sunt raportate *ex post* și (ii) cooperativelor de credit, unde modificările ulterioare nu sunt revizuite, ceea ce afectează eficacitatea sistemului.

667. BNR utilizează supravegherea continuă, inclusiv inspecțiile la fața locului, dar și mass-media și alte surse deschise pentru a verifica dacă sunt raportate modificări. Pentru bănci, fiecare inspector supraveghează una sau două bănci și, prin urmare, are un contact permanent strâns cu acestea, iar acțiunile de supraveghere sunt frecvente. AT nu are preocupări în acest sens. Pentru IF nebankare, o echipă supraveghează toate instituțiile și, prin urmare, contactul continuu de supraveghere este mai mic. IP și IEME sunt, de asemenea, obligate să efectueze o dată la doi ani o autoevaluare cu privire la titularii funcțiilor cheie (nu acționari) și să transmită o copie a evaluării către BNR. Pentru IFN-uri, verificările în curs sunt mai puțin robuste, iar încrederea se bazează în principal pe auto-raportare. Cu toate acestea, BNR a identificat trei cazuri (două în 2017 și unul în 2018) de modificări neraportate, demonstrând eficacitatea activităților sale în acest sens. Cererile de modificare au fost retrase sau respinse, dar acestea s-au bazat pe preocupări legate de expertiză, mai degrabă decât de criminalitate sau reputație.

668. De asemenea, BNR ia în considerare aspectele legate de CSB/CFT atunci când ia decizii privind cererile de fuziune și de achiziționare înaintate de bănci și a respins, în 2018, cererea unei bănci externe de a achiziționa o participație calificată într-o bancă românească din cauza preocupărilor legate de calitatea procedurilor solicitantului privind CSB/CFT.

669. BNR nu are atribuții și nu este abilitată, în temeiul legii, să identifice furnizorii de servicii financiare fără licență, sau să ia măsuri împotriva acestor furnizori. În cazul în care ar identifica astfel de activități, le-ar raporta autorităților locale de aplicare a legii ca o potențială infracțiune. Alte autorități ar raporta, de asemenea, astfel de activități ilicite dacă ar pica în sfera atribuțiilor lor (ANAF sau Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor). Cu toate acestea, se pare că nu există nicio autoritate însărcinată clar cu responsabilitatea de a identifica proactiv activitățile nelicențiate (incluzând aici băncile și serviciile de plată).

ASF

670. Unitatea de autorizare din cadrul departamentului ASF respectiv evaluează fiecare cerere de licențe noi și schimbările ulterioare de proprietari ai participanților calificate și își deconducere, precum și modificările ulterioare ale circumstanțelor. Există o cooperare semnificativă cu unitatea de supraveghere relevantă a departamentului ASF, în special în ceea ce privește modificările ulterioare.

671. Unitatea de autorizare verifică ca acționarii și conducerea să nu aibă cazier judiciar în România și în alte țări relevante (pe baza naționalității și experienței profesionale anterioare). În cazul în care solicitantul are o legătură cu o IF supravegheată de BNR, ASF solicită, de asemenea, informații de la BNR. Atunci când se consideră necesar sau relevant, unitatea solicită, de asemenea, informații și/sau un aviz din partea ONPCSB-UIF, deși nu în toate cazurile. În plus, supraveghetorii externi sunt contactați pentru experiența de muncă externă în sectorul financiar. De asemenea, sunt utilizate instrumente complementare, cum ar fi informațiile cu sursă deschisă (inclusiv mass-media) și furnizorii privați.

672. Nu au existat solicitări de obținere a unei licențe în perioada supusă evaluării. Cu toate acestea, ASF a procesat cererile eligibile de modificare a acționariatului și conducerii și au existat respingeri ca urmare a unor preocupări legate de criminalitate sau reputație. Deși o astfel de decizie referitoare la procedurile în curs a fost contestată cu succes în instanță, decizii similare au fost susținute.

Studiu de caz 6.2: Respingerea cererii de aprobare a unui membru al consiliului de administrație

ASF a respins o cerere pentru un nou membru al consiliului de administrație într-un fond de investiții autogestionat, deoarece solicitantul era implicat într-o anchetă penală în curs de desfășurare pentru suspiciune de falsificare de documente. ASF a respins cererea înainte de a fi depusă o punere sub acuzare, deoarece solicitantul nu a respectat cerințele privind reputația, onestitatea și integritatea.

Decizia ASF a fost contestată de solicitant în instanță, care a decis în favoarea ASF.

673. Modificările privind participațiile, managementul și schimbarea circumstanțelor sunt raportate de entitățile supravegheate și monitorizate prin activitatea de supraveghere continuă, inclusiv monitorizarea periodică a mass-media și a surselor deschise. În plus, starea conducerii pe piața de capital este revizuită proactiv în timpul inspecțiilor la fața locului (care au loc cel puțin o dată la trei ani). În plus, contractele de management în sectorul asigurărilor au termene de reînnoire, de obicei nu mai mult de o dată la patru ani și, prin urmare, sunt reevaluate prin cereri reînnoite.

674. ASF dispune de o unitate specializată pentru identificarea potențialelor activități ilicite și investighează petițiile primite de ASF de la public (consumatori). Atunci când este necesar, sunt abordate alte autorități competente, naționale sau externe, și atunci când există un indiciu de activitate infracțională sunt informate AAL competente. În astfel de cazuri se emit alerte și informații publice. În majoritatea cazurilor nu este posibil să se ia măsuri suplimentare, deoarece activitatea neautorizată se desfășoară în afara UE sau a țărilor care fac obiectul unui acord de cooperare.

Comitetul interinstituțional din cadrul MF (Comitetul)

675. Comitetul are responsabilitatea de a licenția casele de schimb valutar. Verifică absența cazierului judiciar pentru acționarii majori și conducerea solicitantului (împreună cu alte aspecte, cum ar fi cazierul fiscal), dar nu ia în considerare reputația solicitantului și nu ia în

considerare nici asociații acționarilor majoritari și conducerii. Autorizația caselor de schimb valutar este reînnoită la fiecare cinci ani sau mai devreme atunci când informațiile ajung în atenția autorităților, de exemplu atunci când sunt raportate modificări. Cu toate acestea, modificările nu sunt monitorizate proactiv.

676. ANAF și AAL sunt împuternicite să acționeze împotriva prestării fără licență a serviciilor de schimb valutar. În perioada ianuarie 2018 - ianuarie 2020, au fost aplicate șase sancțiuni contravenționale sub formă de amenzi în valoare totală de 62 000 RON (12 500 EUR) și au fost confiscate venituri în valoare totală de 480 013 RON (97 500 EUR). Cu toate acestea, nu au fost furnizate informații cu privire la măsurile specifice luate sau abordarea sistematică în care au fost luate măsuri în perioada evaluată în acest sens.

DNFBP și VASP

677. Nu există cooperare națională sau internațională în ceea ce privește intrarea pe piață a DNFBP.

ONJN

678. După cum se explică la punctul 28.1 din anexa TC, ONJN are toate competențele necesare pentru a împiedica infractorii să dețină interese în entitățile aflate sub supravegherea sa, dar nu pe toți cei care dețin o funcție de conducere sau operatori de cazinouri (acolo unde sunt diferite). În ceea ce privește conducerea, sunt acoperiți numai „reprezentanții legali” – persoanele împuternicite să acționeze în numele entității. Numai condamnările pentru infracțiuni pot fi luate în considerare, astfel încât reputația și asociații infractorilor nu sunt considerate în practică. Cazierul judiciar este verificat în ceea ce privește țările externe în care acest lucru este relevant. Nu au fost furnizate informații despre utilizarea altor surse.

679. În timp ce entitățile trebuie să notifice modificările după acordarea licenței, ONJN nu efectuează verificări în acest sens și, prin urmare, nu se asigură că modificările sunt identificate.

680. Între 2019 și 2021, au existat patru cereri pentru a opera un cazinou fizic și 14 pentru cazinouri online. ONJN nu a oferit informații suplimentare cu privire la anii anteriori. ONJN nu a refuzat nicio cerere de acordare licență sau de modificare notificată în perioada supusă evaluării. Nicio persoană nu a fost revocată din funcție din cauza modificărilor survenite privind cazierul judiciar.

681. ONJN are o abordare proactivă în identificarea entităților care oferă servicii de cazinou online rezidenților români fără licență. Entitățile infracționale sunt trecute pe lista neagră, accesul la site-uri web este blocat în România, iar supraveghetorul raportează autorităților de aplicare a legii activitatea neautorizată. Cu toate acestea, nu au fost furnizate informații cu privire la cât de des a fost detectată o astfel de activitate și ce măsuri au fost luate ulterior. Nu verifică dacă are loc o activitate fizică neautorizată.

Ministerul Justiției

682. Numai notarii autorizați de Ministerul Justiției pot profesa în România. O persoană fizică nu poate deveni notar în România dacă deține un cazier judiciar care rezultă din săvârșirea intenționată a unei infracțiuni; acest lucru este valabil și pentru săvârșirea unei infracțiuni într-o etapă ulterioară, în care desemnarea ca notar public ar fi reziliată de către MJ. Persoanele juridice nu pot acționa în calitate de notari.

683. Ministerul are acces la registrele de condamnări penale care sunt accesate la momentul

numirii unui nou notar și este, de asemenea, notificat de instanță atunci când un notar public existent este ulterior condamnat pentru o infracțiune. În timp ce statutul organismului profesional (UNNPR) impune notarilor să aibă o bună reputație, cercetările penale în curs și asocierea cu infractorii nu sunt luate în considerare la momentul numirii notarilor, datorită prezumției de nevinovăție. Numai condamnările penale definitive pot fi luate în considerare.

684. Nu au fost furnizate date privind numărul de cereri. Nu au existat respingeri ale cererilor pentru notari din motive de integritate. Acest lucru se datorează faptului că nu este posibil să devii notar „în perioadă de probă” (notar stagiar) și nici să te prezinți la examenul notarial având cazier judiciar. Au existat mai multe cazuri în care numirea notarilor a încetat ulterior în baza unei condamnări penale definitive în perioada supusă evaluării (2017 – 5; 2018 – 4; 2019 – 6; 2020 – 3; 2021 – 0; și prima jumătate a anului 2022 – 2).

Uniunea Barourilor

685. Numai membrii barourilor județene și avocații care și-au obținut calificarea profesională într-un stat SEE pot profesa ca avocați în România. Efectul unei hotărâri a Curții Constituționale din 4 aprilie 2017 a fost că o persoană fizică nu a putut deveni membru al unui barou din România având antecedente penale. O poziție similară a fost aplicată pentru comiterea ulterioară a unei infracțiuni, în cazul în care calitatea de membru ar fi reziliată. Acest domeniu a fost analizat din nou de Curtea Constituțională la 28 aprilie 2022, iar efectul celei de-a doua decizii a acesteia a fost de a revoca interdicția legislativă relevantă și, prin urmare, de a permite persoanelor condamnate pentru orice infracțiune să devină membre ale unui barou. Ca răspuns, a fost adoptat un amendament la legislație în ianuarie 2023 care prevede excluderea pe baza unei liste de infracțiuni specificate, care nu acoperă toate categoriile de infracțiuni care sunt desemnate de GAFI. A se vedea c.28.4 din anexa TC.

686. Barourile județene au acces la registrele de condamnări penale care sunt accesate la momentul acreditării, dar se bazează în principal pe auto-raportare pentru orice modificări ulterioare. Cercetările penale în curs și asocierea cu infractorii nu sunt luate în considerare, datorită prezumției de nevinovăție.

687. Nu sunt disponibile informații centralizate cu privire la numărul de cereri și respingeri din partea Uniunii Barourilor. Autoritățile au declarat că nicio persoană fizică nu a fost împiedicată să se alăture unui Barou județean sau exclusă ulterior în baza unei condamnări penale. Cu toate acestea, au existat o serie de contestații la deciziile anterioare în urma hotărârii judecătorești din 28 aprilie 2022, sugerând că unii solicitanți au fost refuzați pe baza unei condamnări penale. Niciunul dintre avocații admiși între 28 aprilie 2022 și momentul vizitei la fața locului nu avea cazier judiciar, iar toate barourile au suspendat soluționarea contestațiilor împotriva deciziilor anterioare până la soluționarea definitivă a chestiunii.

688. În cazul firmelor de avocatură, toți proprietarii și operatorii trebuie să fie avocați români.

CECCAR

689. O persoană nu poate fi acreditată în calitate de contabil în România dacă este condamnată pentru o infracțiune care interzice dreptul de a conduce și administra societăți comerciale. Acest lucru nu acoperă în mod clar FT sau toate categoriile de infracțiuni care sunt desemnate de GAFI. A se vedea c.28.4. din anexa TC. Non-membrii care sunt contabili nu sunt supuși verificărilor.

690. Statutul unui solicitant este verificat înainte de acreditare. Statutul tuturor membrilor corpului profesional este revizuit o dată pe an și acest lucru ia în considerare orice condamnări

ulterioare. Anchetele în curs și asocierea cu infractorii nu sunt luate în considerare. Nu au fost furnizate date privind numărul de cereri, dar nu au existat respingeri din motive de integritate. Ulterior, trei contabili au fost excluși din profesie în perioada supusă evaluării (din motive de condamnare definitivă sau de exercitare a profesiei fără autorizația anuală).

691. În cazul firmelor de contabilitate, majoritatea proprietarilor trebuie să fie membri ai corpului profesional. Nu sunt impuse limitări similare directorilor care prezintă o vulnerabilitate.

CCF

692. O persoană nu poate deveni membru al CCF dacă a fost condamnată pentru o infracțiune. După cum s-a explicat la punctul 28.4 din anexa TC, lista infracțiunilor este destul de restrânsă – acoperind doar unele infracțiuni economice. Non-membrii care oferă consultanță fiscală nu sunt supuși verificărilor. În perioada analizată, opt cereri de aderare la CCF au fost respinse din cauza nerespectării criteriilor de aptitudine și onorabilitate (cereri: 2017 – 917, 2018 – 274, 2019 – 238, 2020 – 365 și 2021 – 300).

693. Statutul unui solicitant pare să fie verificat înainte de acreditare, deși acest lucru nu a fost confirmat. Modificările circumstanțelor nu sunt luate în considerare în mod proactiv. Anchetele în curs și asocierile cu infractorii nu sunt luate în considerare.

694. Consultanții fiscali își pot desfășura activitatea în calitate de persoane fizice independente sau se pot asocia în societăți comerciale. Societatea trebuie să aibă cel puțin un partener/asociat care are calitatea de consultant fiscal. Toți ceilalți acționari nu trebuie să fie consilieri fiscali și, prin urmare, numai cerințele generale ale legislației privind societățile se aplică acestora. Nu există o astfel de cerință în ceea ce privește managerii. Aceste lacune creează vulnerabilități.

Altele

695. DPMS (comercianți de metale și pietre prețioase) din România sunt autorizați de Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor. Deși sunt implemențate anumite cerințe de competență și onorabilitate, acestea par a fi legate de infracțiuni legate de fals și fraudă în legătură cu pietre și metalele prețioase. Au fost furnizate informații insuficiente pentru a evalua în mod corespunzător cerințele de reglementare și eficacitatea acestora.

696. Nu există măsuri specifice de competență și onorabilitate pentru agenții imobiliari, TCSP (în cazul în care nu sunt deja reglementate și supravegheate în alt scop) sau VASP.

697. În schimb, se acordă încredere Legii societăților comerciale. DNFBP care sunt persoane juridice sunt supuse controalelor efectuate de ONRC, prin care un reprezentant al persoanei juridice certifică faptul că acționarii (proprietarii legali) și administratorii nu au fost condamnați pentru infracțiuni împotriva proprietății, corupție, delapidare, falsificare de documente, evaziune fiscală, SB sau FT. Cu toate acestea, verificările ante-menționate nu sunt cuprinzătoare. Acestea nu se aplică dacă se modifică acționariatul societăților pe acțiuni și, în general, nu există niciun temei juridic pentru excluderea infractorilor de la: (i) a fi acționar fondator sau a acționa în orice moment în calitate de administrator, cu excepția cazului în care este exclus printr-o hotărâre judecătorească (o sancțiune complementară condamnării pentru o infracțiune); sau (ii) dobândirea dreptului legal de proprietate asupra acțiunilor ulterior constituirii. Nu a fost furnizată nicio dovadă că în practică se fac excluderi în instanță, iar aceste controale nu se aplică nici persoanelor fizice care sunt DNFBP, nici tuturor categoriilor de infracțiuni desemnate de GAFI.

698. ONPCSB impune entităților care furnizează servicii TCSP și VASP să îl notifice cu privire la operarea lor. Nerespectarea acestei cerințe este considerată contravenție, iar ONPCSB întreprinde activități pentru a promova conștientizarea acestei obligații. Cu toate acestea, cerința nu este pusă în aplicare în mod activ și, prin urmare, nu se asigură că toate entitățile relevante sunt cunoscute.

6.2.2. Nivelul de înțelegere și abilitatea supraveghetorilor de a identifica riscurile de SB/FT

699. În ansamblu, supraveghetorii financiari și ONPCSB demonstrează un nivel de înțelegere corect a riscurilor de SB/FT din țară și a riscurilor asociate sectoarele aflate sub supravegherea lor, acest risc fiind cel mai puternic în BNR. Cu toate acestea, ante-menționatul nivel de înțelegere este limitat de deficiențele existente în nivelul general de înțelegere a riscurilor la nivel național (a se vedea IO.1). Acest lucru este valabil în special în evaluarea riscurilor prezentate de facilitatori în situațiile unde nu a existat o contribuție suficientă din partea autorităților de aplicare a legii, majoritatea fiind depășite din cauza perioadelor lungi de timp necesare pentru efectuarea anchetelor și urmărilor penale. În timp ce BNR demonstrează uneori o înțelegere mai largă a riscurilor decât cea documentată în evaluările scrise (de exemplu, în ceea ce privește persoanele juridice), acest lucru se bazează adesea pe experiența de supraveghere, mai degrabă decât pe o analiză cuprinzătoare.

700. Fiecare dintre supraveghetori are nevoie de o analiză mai detaliată a riscurilor inerente, în special legate de diferite produse, clienți și arii geografice, după cum este relevant în fiecare sector și instituție, pentru a sprijini o înțelegere mai profundă a riscului. Deși autoritățile de supraveghere financiară au la dispoziție o cantitate semnificativă de informații cu privire la instituțiile individuale, utilizarea acestora nu a fost încă suficient de sistematică pentru a asigura o înțelegere cuprinzătoare, comparabilă și continuă a riscurilor individuale și subsectoriale. În schimb, se pune o bază semnificativă pe judecata de supraveghere. Nivelul de înțelegere a riscurilor de SB/FT demonstrat de supraveghetorii DNFBP, alții decât ONPCSB, este mai limitat la nivel sectorial, iar riscurile nu sunt evaluate la nivel de entitate.

Instituții financiare

701. Supraveghetorii IF au participat cu toții la pregătirea ENR. BNR efectuase deja o evaluare sectorială a riscurilor în 2017 pentru sectoarele aflate sub supravegherea sa și o actualizează periodic de atunci. Conform procedurilor interne, aceasta trebuie actualizată cel puțin o dată la patru ani sau atunci când au loc schimbări semnificative⁶⁵. În practică, aceasta a fost actualizată în fiecare an de la elaborarea sa. Această evaluare sectorială a riscurilor a fost o sursă importantă pentru capitolele relevante ale ENR. Deși are un domeniu de aplicare mai larg, concluziile sale nu diferă, în general, de cele ale ENR. Alte autorități de supraveghere financiară nu au efectuat evaluări sectoriale similare.

702. Principalul motiv pentru care există un nivel de înțelegere sectorială a riscurilor din România este, în prezent, ENR. În timp ce riscul de SB face diferența între sectoare și, uneori, subsectoare/produse, în ceea ce privește FT, evaluarea se face pentru expunerea globală a țării.

Tabelul 6.1: Evaluarea riscului sectorial în conformitate cu ENR (risc rezidual) – IF

IF	Nivelul riscului de SB	Nivelul riscului de FT
IP	Mediu-ridicat	Redus
IEME	Mediu-ridicat	
Bănci	Mediu	
Companii de investiții	Mediu	
Consilieri de investiții	Mediu	
Sectorul fondurilor colective de	Mediu	

investiții		
Asigurare	Mediu	
Case de schimb valutar	Mediu	
IFN-uri	Mediu (supravegheat de ONPCSB)/ Scăzut (supravegheat de BNR)	
Scheme și fonduri de pensii	Redus	

BNR

703. Înțelegerea de către BNR a riscului sectorial se bazează pe concluziile formulate în ENR. În general, secțiunile ENR care acoperă sectoarele supravegheate de BNR sunt detaliate în mod rezonabil, analizând o serie de factori cheie, care prezintă sau ar putea prezenta riscuri. Cu toate acestea, AT are o serie de preocupări legate de metodologia urmată pentru a evalua riscul sectorial: (i) în timp ce sunt luați în considerare unii factori de risc inerenți (de exemplu, transferurile transfrontaliere), precum și o serie de vulnerabilități (de exemplu, sectorul bancar privat), în general, riscurile inerente nu sunt explorate pe deplin (în special în ceea ce privește riscul de produs și cel geografic); (ii) fără o bună înțelegere a riscului inerent, nu este posibil să se evalueze pe deplin utilizarea măsurilor de atenuare a acestor riscuri și (iii) se acordă prea multă importanță efectului acestor măsuri de atenuare.

704. Un rezultat al acestei abordări este că riscul sectorial pentru IEME este mai mare decât pentru bănci, în ciuda faptului că băncile sunt cel mai frecvent observate în tipologiile SB. Un alt aspect este că IFN-urile cu licență pentru prestarea de servicii de plată sau de bani electronici sunt evaluate ca parte a sectorului IFN, în ciuda faptului că oferă produse cu risc mai mare (acest lucru se va reflecta, totuși, în ratingul individual de risc al instituției din cauza sistemului de clustere).

⁶⁵ În anul 2022, în urma vizitei la fața locului, BNR și-a actualizat metodologia de efectuare a evaluării sectoriale a riscurilor. Aceste modificări nu au fost luate în considerare în scopul acestei evaluări.

705. La nivel de instituție individuală, BNR colectează o cantitate mare de informații cu privire la entitățile supravegheate pentru a-și fundamenta înțelegerea riscului. Principalele sale surse de informații sunt: (i) un chestionar principal cuprinzător, la care răspunsurile oferă o imagine de ansamblu asupra fiecărei instituții din perspectiva CSB/CFT; (ii) din 2022, rezultate trimestriale mai puțin detaliate și (iii) proceduri interne pentru bănci ori de câte ori acestea sunt modificate și pentru alte IF la cerere. Chestionarul principal este trimis anual (dar nu în 2021); a fost îmbunătățit în mod regulat de-a lungul anilor. În plus, BNR solicită informații suplimentare atunci când este necesar, cum ar fi rapoarte de audit intern și primește contribuții de la ONPCSB-UIF (cu privire la numărul și calitatea RTS ale fiecăreia dintre entitățile raportoare aflate sub supravegherea sa), departamentul său de supraveghere prudențială, precum și prin cooperare internațională. Nu este întotdeauna clar dacă informațiile solicitate sunt pe deplin conforme cu riscurile relevante care trebuie monitorizate (arii geografice, unele produse cu risc ridicat etc.). În plus, toate informațiile sunt procesate manual.

706. BNR evaluează riscul individual al instituției în conformitate cu procedura sa bazată pe risc (denumită în continuare „Procedura RBS a BNR”), care a fost aprobată în 2017 și este actualizată periodic (ultima în noiembrie 2021). Acest lucru prevede aplicarea unui BRA și ia în considerare riscul sectorial. Conform Ghidului ABE privind SBR, procedura împarte instituțiile supravegheate în patru categorii de risc.

707. Pentru a efectua această evaluare a riscurilor, BNR are în vedere patru criterii: (i) modelul de afaceri (pondere 0,2); (ii) guvernanta internă (pondere 0,2); (iii) conformitatea cu cadrul CSB/CFT (pondere 0,35) și (iv) conformitatea cu cadrul SFS (pondere 0,25). Procedura stabilește factorii care ar trebui luați în considerare în cadrul fiecărui criteriu - care sunt de amploare - și o gamă largă de documente justificative și surse sunt analizate în cadrul fiecăruia. Toate informațiile utilizate sunt conținute în așa-numitele „fișe de evaluare” pentru fiecare dintre criterii; acestea sunt completate de inspectorul relevant din cadrul Diviziei CSB/CFT Off-Site.

708. Utilizând aceste fișe de evaluare, inspectorul evaluează criteriile. Pentru criteriul modelului de afaceri, inspectorul evaluează doar riscul inerent (de la 1 la 4, unde 4 reprezintă cel mai mare risc). Pentru criteriul de guvernanta internă, inspectorul evaluează doar puterea măsurilor de atenuare (de la 1 la 4, cu 1 pentru măsurile cele mai puternice). Pentru celelalte două criterii, sunt evaluate atât riscul inerent, cât și măsurile de atenuare. Fiecărui criteriu i se atribuie un rating de la 1 la 4 și se aplică o matrice încrucișată pentru a obține un rating final pentru cele două criterii cu ambele componente. În cele din urmă, se aplică ponderi celor patru ratinguri și un rating final de risc acordat IF de la 1 (scăzut) la 4 (ridicat). Acest rating poate fi apoi ajustat pe baza unei judecăți suplimentare de supraveghere, adăugând sau scăzând cu un nivel de risc.

709. În afară de criteriile și factorii subiacenți care trebuie luați în considerare, nu există instrucțiuni sau instrumente suplimentare disponibile pentru a ajuta inspectorii în evaluarea riscului.

Tabelul 6.2: Clasificarea nivelului de risc al IF individuale

An	Nivelul riscului	Bănci	IP	IEME	IFN-uri supravegheate de BNR
2022 (Septembrie)	Ridicat	1	0	0	0
	Mediu-ridicat	24	10	4	43
	Mediu-redus	7	0	0	24
	Redus	3	0	0	2
	Nr. total de instituții	35	10	4	6966

⁶⁶ IFN-urile cu licență IP sunt incluse în coloana IFN-uri. Numărul băncilor evaluate îl exclude pe cel a cărui activitate nu a început. În ceea ce privește 5 IFN-uri, acestea au intrat în Registrul special (și, prin urmare, intră sub supravegherea BNR) numai după încheierea procesului de evaluare a riscurilor pentru anul respectiv.

710. Clasificările riscurilor pentru IF individuale sunt revizuite cel puțin o dată pe an sau atunci când se consideră necesar (de exemplu, pe baza informațiilor *ad-hoc*).

711. Similar evaluărilor de risc sectoriale, nivelul de înțelegere a riscurilor asociate instituțiilor individuale este, de asemenea, axat predominant pe calitatea măsurilor de atenuare. Riscul inerent în ceea ce privește expunerea la risc asociat clienților, produselor și ariilor geografice este luat în considerare numai în cadrul primului factor, care are cea mai mică pondere în calcularea riscului.

712. În timp ce BNR efectuează revizuirii ample și ia în considerare un domeniu larg de informații, procesele sale rămân în mare parte manuale. Aici includem nu numai prelucrarea și analizarea datelor utilizate, ci în special procesul de luare a deciziilor, deoarece fiecare evaluare a criteriilor și ajustarea ulterioară a clasificării riscurilor se bazează exclusiv pe cunoștințele de supraveghere ale inspectorului relevant. Acest lucru necesită foarte multe resurse și aproximativ 15 membri ai personalului din cadrul Diviziei off-site CSB/CFT revizuiesc evaluările individuale ale riscurilor în mod continuu. Acest lucru creează îngrijorare cu privire la consecvența evaluărilor individuale ale riscurilor asociate instituției, deoarece acestea sunt revizuite numai de către șeful unității relevante a Direcției CSB/CFT din afara locației (bancare/nebancare).

ASF

713. Deși procedurile interne ale ASF impun considerarea riscurilor atunci când se aplică măsurile de supraveghere, nu a fost instituită o procedură clară pentru evaluarea riscurilor SB/FT. În cadrul ASF a fost înființat un grup de lucru oficial pentru revizuirea tuturor proceselor sale interne de supraveghere, dar, la momentul vizitei la fața locului, nu a fost prezentat niciun rezultat specific.

714. Înainte de ENR, ASF nu a elaborat în mod oficial evaluări sectoriale ale riscurilor de SB/FT și nu solicită periodic date care ar putea sta la baza unei astfel de evaluări a riscurilor. ASF a participat la pregătirea ENR, în special la secțiunile referitoare la sectoarele care fac obiectul evaluării sale. În timp ce aceste secțiuni ale ENR oferă o descriere largă a acestor sectoare, factorii de risc specifici de SB/FT nu au fost, în general, incluși (risc geografic, PEP, riscuri FT) și nici nu au fost trase concluzii cu privire la riscul asociat produselor, clienților și sectoarelor în general.

715. ASF are la dispoziție o cantitate mare de date prudențiale, care sunt colectate în mod regulat. Deși aceste informații sunt prudențiale prin natura lor, ele asigură înțelegerea activității instituțiilor individuale, evaluarea tendințelor și identificarea potențialelor discrepante. ASF a colectat unele date privind combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului printr-un chestionar, în 2017, deși acesta a fost mai mult un chestionar de autoevaluare legat de măsurile de atenuare. De atunci, ASF a colectat informații suplimentare SB/FT, dar nu în mod sistematic, iar amploarea utilizării sale nu a fost explicată.

716. La nivel individual de IF, ASF privește instituțiile în mod holistic, luând în considerare cadrul prudențial, conduita și riscul SB/FT. Procedurile interne ale ASF pentru evaluarea riscului entității iau în considerare: (i) riscurile care decurg din modelul de afaceri și (ii) calitatea mecanismelor și structurilor de guvernare internă existente, inclusiv funcțiile de audit intern și de conformitate, precum și politicile și procedurile. În aceste proceduri interne, evaluarea și clasificarea riscurilor SB/FT sunt luate în considerare în mod specific numai în faza finală a procesului, atunci când acestea pot fi luate în considerare în cadrul aplicării judecății de supraveghere și pot duce la o potențială creștere a ratingului de risc. Nu există o listă de factori sau criterii de considerat în cadrul unei astfel de evaluări și, prin urmare, nu se urmează o abordare sistematică, iar metodele de supraveghere nu pot fi exercitate consecvent în cadrul instituțiilor financiare. Rezultă că ASF nu are o imagine de ansamblu cuprinzătoare a riscului SB/FT la nivelul instituțiilor individuale aflate sub supravegherea sa.

717. Profilurile de risc ale instituțiilor individuale sunt reevaluate anual sau atunci când devine relevant. Deoarece informațiile privind combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului ar putea fi luate în considerare în orice moment relevant și nu se efectuează o evaluare cuprinzătoare a combaterii spălării banilor și a finanțării terorismului, frecvența actualizării profilului de risc nu este crucială.

Alte IF și DNFBP

718. Pentru alte autorități de supraveghere, înțelegerea riscurilor se limitează în principal la înțelegerea riscurilor sectoriale, bazată în principal pe raportul ENR, în care ONPCSB a fost implicat la scară largă. Alți supraveghetori ai DNFBP, inclusiv ONJN, nu au fost implicați în evaluarea riscurilor, dar au fost informați *ex post* cu privire la rezultate și au avut cunoștință de acestea. Potrivit ONPCSB, observațiile făcute de SRB-uri și ONJN în etapa de finalizare a ENR au fost luate în considerare în textul final. Unul – ONJN – nu este de acord cu ratingul atribuit pentru sectorul său.

719. Raportul ENR conține secțiuni pentru fiecare sector relevant, cu diferite niveluri de detaliere și profunzime. În general, există o analiză insuficientă a riscului inerent și, în rating, se acordă prea multă atenție măsurilor de atenuare. Acest lucru poate fi observat prin diferențele de rating dintre: (i) agenții imobiliari (facilitatori pentru unele tranzacții imobiliare) și notari (facilitatori pentru toate tranzacțiile imobiliare), în cazul în care riscurile inerente pentru bunuri imobile sunt aceleași și (ii) TCSP (facilitatori pentru persoane juridice și construcții juridice) și avocați/contabili (facilitatori pentru persoane juridice și construcții juridice), în cazul în care riscurile inerente legate de formarea și administrarea persoanelor juridice și a construcțiilor juridice sunt foarte similare. În cazul celui de-al doilea exemplu, riscurile inerente sunt considerate de ENR ca fiind mai mici pentru organismele profesionale, deoarece acestea sunt acoperite de un SRB, în ciuda absenței activităților de supraveghere în domeniul CSB/CFT.

Tabelul 6.3: Evaluarea riscului sectorial în conformitate cu ENR (riscul rezidual) – DNFBP și VASP

DNFBP	Nivelul riscului de SB	Nivelul riscului de FT
Cazinouri	Mare	Redus
Agenți imobiliari	Mare	
TCSP	Mare	
VASP	Mare	
Notari	Mare	
Avocați	Mediu	
Contabili	Mediu	
Consultanți fiscali	Mediu	
DPMS	Redus	

720. Niciunul dintre supraveghetorii DNFBP nu colectează sistematic date de la entitățile aflate sub supravegherea lor asociate riscurilor la care sunt expuși (în ceea ce privește activitatea lor, clienții, expunerea geografică etc.). În consecință, nu este posibil ca aceștia să evalueze continuu riscurile legate de IF individuale, deși ONPCSB face acest lucru într-o anumită măsură.

ONPCSB

721. ONPCSB își desfășoară activitățile de supraveghere, inclusiv evaluarea riscurilor pe baza „Procedurii operaționale: Codul activității de supraveghere bazată pe riscuri, PO-05.01”, care a fost adoptat în 2013, actualizat ultima dată în februarie 2022⁶⁷. Își bazează abordarea de supraveghere

⁶⁷ Ultima modificare, ținând cont de ENR, a avut loc după vizita la fața locului și a fost aprobată la 14 februarie 2023.

predominant asupra riscului sectorial, care provine în principal din evaluările analizei de risc supranațională UE. În timp ce acoperă toate statele membre ale UE, această evaluare nu ia în considerare neapărat specificul contextului românesc (acest lucru va fi schimbat acum pentru a reflecta existența ENR).

Tabelul 6.4: Riscul sectorial bazat pe Analiza de Risc Supranațională, așa cum se menționează în PO-05.01 (extrase)

Risc foarte ridicat	Case de amanet, notari, avocați, alte profesii juridice, TCSP, VASP, agenți imobiliari, alți vânzători de bunuri în numerar peste prag
Risc semnificativ	IFN-uri (altele decât casele de amanet), case de schimb valutar, oficii poștale, jocuri de noroc online, contabili

722. ONPCSB efectuează evaluări de risc pentru instituțiile individuale într-o măsură limitată – pentru zonele geografice ale României din sectoarele pe care le-a selectat pentru supraveghere (periodicitatea este determinată în funcție de riscul asociat sectorului). Zonele geografice (regiunile) sunt selectate de către ONPCSB în funcție de riscul presupus, de exemplu în legătură cu situația socio-economică. ONPCSB ia în considerare informațiile disponibile din activitățile sale și din datele publice disponibile și, pe baza acestora, toate instituțiile din regiunea selectată sunt apoi supuse unei evaluări individuale a riscurilor. Această evaluare a riscului ia în considerare: (i) dimensiunea activității entității; (ii) rezultatele supravegherii anterioare; (iii) domeniul general de activitate; (iv) riscul geografic (în România – la fel ca mai sus) și (v) riscul de raportare – măsura în care entitatea este înregistrată în sistemul electronic de transmitere a datelor. Procedura include, de asemenea, coeficienți de ponderare, cel mai mare fiind acordat rezultatelor supravegherii anterioare (45%) și dimensiunii activității (27%). Trebuie remarcat faptul că, în ceea ce privește factorii de risc geografic și domeniul de activitate, există o dublă contabilizare, deoarece acestea sunt deja luate în considerare la selectarea inițială a sectoarelor și regiunilor. În plus, a lua în considerare rezultatele supravegherii anterioare poate duce la concentrarea repetată asupra unui număr limitat de entități care au fost supravegheate. Instituțiile sunt apoi împărțite în cinci categorii de risc.

723. Acest proces oferă o înțelegere extrem de limitată a riscului de SB/FT individual al instituțiilor, deoarece nu ia în considerare cele mai relevante riscuri inerente SB/FT (de exemplu, riscul clientului, riscul produsului, riscul geografic extern). În timp ce majoritatea entităților raportoare nu au făcut obiectul unor evaluări de risc individuale, o mare majoritate a celor care au făcut acest lucru sunt evaluate ca prezentând un nivel de risc mediu sau scăzut.

DNFBP

724. ONJN nu a efectuat nicio evaluare a riscurilor și consideră că, în general, riscurile din sectorul cazinourilor sunt scăzute (în dezacord cu evaluarea riscurilor din cadrul ENR). Acest lucru se întâmplă indiferent de format (fizic/online). Riscurile de SB/FT relevante pentru evaluările individuale de risc nu sunt bine înțelese, cifra de afaceri fiind considerată cel mai important criteriu.

725. Niciunul dintre SRB-urile relevante nu a efectuat evaluări sectoriale sau instituționale de risc de SB/FT și toate denotă un nivel insuficient de înțelegere a riscului asociat acestui domeniu sau nivelul de risc prezentat este mai mic decât cel real, de exemplu, riscul prezentat de notarii care deserveșc tranzacții imobiliare la scară largă, riscurile prezentate de avocații și contabilii care oferă servicii TCSP.

VASP

726. ENR nu acoperă în mod adecvat riscul prezentat de activele virtuale sau VASP, iar ONPCSB – supraveghetorul – deține informații insuficiente cu privire la amenințările și vulnerabilitățile din sector, de exemplu, numărul de tranzacții, țările implicate și PEP care le utilizează. De asemenea, nu este clar dacă toți VASP (conform definiției din Legea CSB/CFT) vor

fi cunoscute autorităților (pe baza sistemului de notificare utilizat).

727. La momentul vizitei la fața locului, ONPCSB evaluase 11 VASP în România. În urma aceleiași proceduri de evaluare a riscurilor descrise mai sus, două au fost evaluate cu nivel ridicat de risc, patru cu nivel parțial ridicat de risc și cinci cu nivel mediu de risc (absența bilanțului sau venituri foarte scăzute). Acest proces oferă o înțelegere extrem de limitată a riscului de SB/FT individual al instituțiilor, deoarece nu ia în considerare cele mai relevante riscuri inerente SB/FT (de exemplu, riscul clientului, riscul produsului, riscul geografic extern).

6.2.3. Supravegherea bazată pe riscuri a conformității cu cerințele CSB/CFT

728. Riscurile de SB/FT sunt luate în considerare într-o anumită măsură de către cei trei supraveghetori principali (BNR, ASF și ONPCSB). Cu toate acestea, deficiențele descrise mai sus în ceea ce privește înțelegerea riscurilor și, în special, înțelegerea individuală a riscurilor, cum ar fi dependența excesivă de calitatea măsurilor de atenuare, impactează negativ eficacitatea aplicării unei ABR (analiză bazată pe risc) în supravegherea CSB/CFT.

729. Cea mai robustă ABR privind CSB/CFT este aplicată de BNR, care supraveghează cele mai importante IF. În prezent, este în curs de recalibrare semnificativă a proceselor sale. Aspectele legate de CSB/CFT nu sunt luate în considerare în mod suficient în planificarea supravegherii de către ASF; acest lucru este în mare măsură atenuat de periodicitatea bazată pe reguli a ciclului la fața locului. Activitățile de supraveghere ale ONPCSB, care acoperă toate DNFBP, sunt afectate în mod semnificativ de numărul redus de personal implicat în supraveghere comparativ cu numărul instituțiilor supravegheate.

730. Alți supraveghetori DNFBP nu au început încă supravegherea CSB/CFT sau obligațiile privind CSB/CFT sunt verificate doar ca parte a supravegherii conformității prin reguli de conduită. Supravegherea VASP a început abia recent.

Instituții financiare

BNR

Planificare

731. BNR își bazează supravegherea CSB/CFT pe procedura BNR RBS – introdusă în 2017⁶⁸. Această procedură stabilește procesul de evaluare a riscurilor (explicat mai sus), dar nu reglementează efectuarea inspecțiilor la fața locului sau off-site. Pentru a oferi o bază solidă pentru această ABR, BNR a inspectat mai întâi toate băncile în 2017 și 2018 – pentru a înțelege nivelul de conformitate în întregul sector și pentru a stabili condiții de concurență echitabile în ceea ce privește așteptările sale. Supravegherea efectivă bazată pe riscuri a început în 2019.

732. Intensitatea activităților de supraveghere, care are impact în principal asupra frecvenței și domeniului de aplicare al inspecțiilor, se bazează pe evaluările de risc individuale ale instituțiilor (1 până la 4 ca mai sus). Pe baza ratingurilor de risc sectorial, BNR aplică un regim mult mai puțin intens IFN-urilor (așa cum sunt definite) în ansamblu, având în vedere riscul mai scăzut care a fost evaluat. IFN-urile sunt plasate în patru grupe în funcție de activitate și tip, ceea ce determină nivelul intensității supervisorului (de la „minim” la „intensiv”) pe baza scorului individual de risc. Această grupare a IFN-urilor este considerată o completare eficientă a planificării supravegherii bazate pe riscuri.

⁶⁸ BNR și-a actualizat procedura RBS în 2023. Aceste modificări nu au fost luate în considerare în scopul acestei evaluări.

733. Pentru bănci, IP și IEME, ciclul de inspecție la fața locului este: (i) anual pentru nivel de risc ridicat; (ii) trei până la cinci ani pentru nivel de risc mediu-mare și (iii) trei până la cinci ani pentru nivel de risc mediu-scăzut (trei ani pentru băncile semnificative din punct de vedere prudential și cinci ani pentru altele). Băncile cu nivel de risc scăzut sunt supravegheate în principal prin instrumente externe, dar inspecțiile la fața locului se pot realiza dacă sunt considerate necesare. Frecvența ciclului de inspecție este considerată rezonabilă. Alte măsuri bazate pe riscuri sunt, de asemenea, aplicate: (i) se organizează ședințe la nivel înalt de două ori pe an pentru băncile cu nivel de risc ridicat și mediu-mare, o dată pe an pentru băncile cu nivel de risc mediu-scăzut și în funcție de necesitate pentru băncile cu nivel de risc scăzut; și (ii) în afară de băncile cu nivel de risc scăzut, BNR revizuieste anual raportul intern al instituției privind combaterea spălării banilor (autoevaluarea funcției de combatere a spălării banilor).

734. Conform metodologiei intrate în vigoare din 2021, inspecțiile la fața locului pentru IFN-uri ar trebui să aibă loc doar pe o bază *ad-hoc*. Pentru angajamentul „intensiv”, există întâlniri frecvente cu instituția sau verificări aprofundate, în timp ce pentru angajamentul „minim”, BNR revizuieste doar răspunsurile la chestionarele periodice pe care le colectează; pentru alte angajamente, au loc câțiva pași și activități în plus, în comparație cu angajamentul „minim”. Pentru IFN-urile cu licență IP/IEME, acest nivel planificat de angajament de supraveghere nu este considerat suficient. Cu toate acestea, în practică, BNR a inspectat IFN-urile la fața locului (a se vedea tabelul de mai jos) și, în perioada evaluată, toate IFN-urile care dețin, de asemenea, o licență PI/IEME au fost inspectate cel puțin o dată.

735. Inspecțiile din 2021 și din anii anteriori au avut loc, în general, pe o perioadă de două săptămâni până la o lună (inclusiv pregătirea și redactarea raportului), astfel încât profunzimea inspecțiilor complete la fața locului efectuate a fost destul de discutabilă. De la crearea Diviziei CSB/CFT Off-Site în 2021, a fost acordat mai mult timp pentru fiecare inspecție pentru a crește profunzimea controlului (trei până la patru luni). Inspecțiile sunt destinate să fie tematice și să se concentreze pe unul sau mai multe dintre cele patru criterii de risc ale BNR (modelul de afacere, guvernanta internă, respectarea cadrului CSB/CFT și respectarea cadrului SFS). Cu toate acestea, inspecțiile vizează, de obicei, ultimele două, ceea ce înseamnă că nu se bazează în mod clar pe teme sau nu se concentrează pe anumite domenii.

736. Începând cu anul 2019, BNR a planificat, de asemenea, inspecții specifice cu privire la un anumit subiect. Inspecțiile direcționate planificate au o abordare tematică largă (informații privind BR etc.). Acest lucru diferă de inspecțiile specifice *ad-hoc*, care sunt reactive și vizează, de obicei, un anumit caz (client, tip de clienți). Ambele tipuri de inspecții se bazează adesea pe o reclamație sau pe informații externe (de exemplu, cu privire la o tipologie identificată de ONPCSB-UIF).

737. Pe baza metodologiei de mai sus, Divizia CSB/CFT Off-Site elaborează un plan anual de supraveghere (la fața locului și off-site) care este aprobat de Comitetul de supraveghere al BNR. Aceeași procedură se aplică pentru orice modificări. Nu se alocă timp potențialelor inspecții *ad-hoc* (a se vedea mai jos), deși resursele pot fi mutate temporar între unități și echipe. Această abordare este surprinzătoare, având în vedere numărul de inspecții *ad-hoc* care au fost organizate în practică.

Supravegherea off-site și la fața locului

738. Din 2021, Divizia CSB/CFT Off-Site se ocupă acum de supravegherea *stricto sensu* off-site. Divizia: (i) contribuie la inspecțiile complete planificate (a se vedea mai jos) și (ii) efectuează revizuiori orizontale ale unor subiecte specifice de pe piață (inspecții specifice planificate (a se vedea tabelul de mai jos)), permițând direcționarea scrisorilor de recomandare generală către sector, precum și identificarea măsurilor care trebuie luate de anumite instituții. În 2021, inspecțiile specifice s-au axat în principal pe impactul pandemiei de Covid, cum ar fi noile tehnologii și creșterea criminalității cibernetice.

Studiu de caz 6.3: Revizuiori orizontale – actualizarea periodică a informațiilor CDD

În 2019, inspecțiile la fața locului au identificat diferențe în ceea ce privește frecvența actualizării periodice a informațiilor despre clienți între bănci. Ulterior, BNR a identificat valori aberante printre alte bănci, care au fost inspectate de Divizia de inspecție prin inspecții specifice sau programate.

Au fost emise scrisori de recomandare formale și personalizate pentru anumite bănci, aspect ce a dus la aplicarea unei practici unitare pe piață.

739. Inspecțiile la fața locului (planificate și *ad-hoc*, domeniul de aplicare complet și direcționat) sunt efectuate de echipa CSB/CFT la fața locului din cadrul Diviziei de inspecție de la sfârșitul anului 2021. Personalul din cadrul Diviziei CSB/CFT Off-site participă îndeaproape – unde procedurile și alte aspecte pot fi verificate off-site – și pregătește o așa-numită „Fișă de acțiune pentru inspecție” înainte de fiecare inspecție, care conține un rezumat al riscurilor SB/FT. Inspecțiile la fața locului sunt reglementate de „Procedura BNR privind fluxul operațional al activităților în procesul de supraveghere”, care a fost actualizată la 10 noiembrie 2021 pentru a include și trimeri la activitățile de CSB/CFT. Acest document intern este o metodologie generală privind efectuarea inspecțiilor și nu conține proceduri specifice CSB/CFT. În consecință, este posibil să existe lacune în orientările necesare și este posibil ca acestea să nu sprijine consecvența abordării urmate în ceea ce privește supravegherea combaterii spălării banilor și a finanțării terorismului. Inspecțiile la fața locului se bazează pe: (i) eșantionarea largă a clienților – cu o selecție bazată pe riscuri și (ii) testarea eficacității proceselor și a sistemelor IT – inclusiv utilizarea unui specialist IT (specialiștii IT fac parte atât din echipele de la fața locului, cât și din cele externe). De exemplu, pentru SFS, BNR verifică dacă sistemul - într-o versiune de testare – ar identifica persoanele din listă.

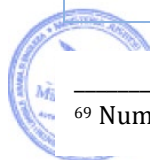
740. Având în vedere schimbările organizaționale recente și numărul limitat de personal dedicat CSB/CFT din Divizia de inspecție, Divizia CSB/CFT Off-Site sprijină îndeaproape inspecțiile. Acest lucru necesită cooperare și comunicare extinsă între cele două divizii, iar BNR va trebui să demonstreze că această abordare „hibridă” este eficientă și eficace în practică. În această etapă preliminară, se poate afirma că a crescut numărul angajaților și durata inspecțiilor, iar eficacitatea acestor măsuri a dus la reducerea perioadei totale de finalizare a fiecărei inspecții. În timpul pandemiei de Covid, eșantionarea și verificarea s-au realizat online fără nicio dificultate deosebită.

741. BNR a efectuat o inspecție la fața locului în aproape fiecare instituție aflată sub supravegherea sa în perioada supusă evaluării. Unele bănci au avut chiar 16 inspecții (de diverse tipuri) în această perioadă și majoritatea băncilor au fost supuse unei forme de inspecție în fiecare an. Intensitatea supravegherii a fost mai scăzută în alte sectoare (una până la trei inspecții din 2017).

Tabelul 6.5: Numărul de inspecții efectuate de BNR

An		Bănci	IP	IEME	IFN-uri supravegheate de BNR
	Număr de entități ⁶⁹	37	12	3	42
2017	La fața locului (planificat, domeniu de aplicare complet)	33	7	1	6
	La fața locului (<i>ad-hoc</i> , direcționat)	1	0	0	0
	Off-site (<i>ad-hoc</i> , direcționat)	1	0	0	0
	Total	35	7	1	6

⁶⁹ Numărul entităților include și sucursalele instituțiilor din alte țări ale UE.

	Număr de entități:	36	11	3	71
2018	La fața locului (planificat, domeniu de aplicare complet)	19	4	0	12
	La fața locului (<i>ad-hoc</i> , direcționat)	5	0	0	1
	Off-site (<i>ad-hoc</i> , direcționat)	4	0	0	2
	Total	28	4	0	15
	Număr de entități:	35	13	3	68
2019	La fața locului (planificat, domeniu de aplicare complet)	10	0	0	14
	La fața locului (planificat, direcționat)	12	0	0	0
	La fața locului (<i>ad-hoc</i> , direcționat)	4	0	0	1
	Off-site (<i>ad-hoc</i> , direcționat)	7	0	0	0
	Total	33	0	0	15
	Număr de entități:	35	12	5	69
2020	La fața locului (planificat, domeniu de aplicare complet)	7	3	0	6
	La fața locului (planificat, direcționat)	4	0	0	0
	La fața locului (<i>ad-hoc</i> , direcționat)	7	0	0	0
	Off-site (<i>ad-hoc</i> , direcționat)	27	0	0	5
	Total	45	3	0	11
	Număr de entități: 1	36	13	5	74
2021	La fața locului (planificat, domeniu de aplicare complet)	3	2	1	9
	La fața locului (planificat, direcționat)	7	0	0	0
	La fața locului (<i>ad-hoc</i> , direcționat)	2	0	0	0
	Off-site (planificat, domeniu de aplicare complet)	4	0	0	0
	Off-site (<i>ad-hoc</i> , direcționat)	8	1	0	3
	Total	24	3	1	12
	Număr de entități:	35	14	1	74
2022 Sept.	Combinat la fața locului/off-site (planificat, domeniul de aplicare complet)	9	0	0	1
	La fața locului (<i>ad-hoc</i> , direcționat)	5	0	0	2
	Off-site (planificat, direcționat)	18	0	0	8
	Total	32	0	0	11

742. Numărul de inspecții a fost constant în perioada analizată (cel mai mic fiind de 40 în 2021 și cel mai mare în 2020, de 59) și, din 2018, numărul de inspecții planificate, complete, a fost în general în conformitate cu abordarea ABR descrisă mai sus. Cu toate acestea, în 2020, a avut loc un număr mare de inspecții *ad-hoc* off-site, legate de contribuțiile privind utilizarea companiilor fantomă/CEO falși, furnizate de ONPCSB-UIF. Acest lucru a dus la anularea sau amânarea a 12 inspecții planificate în 2020 și a câte opt în 2021 și 2022. Acest plan intens de supraveghere și modificările ulterioare au condus la întârzieri semnificative în închiderea inspecțiilor, unde, în unele ocazii rare, raportul final a fost emis la mai mult de doi ani de la încheierea vizitei la fața locului. Aceste întârzieri au promovat schimbările organizaționale și modificările procedurilor descrise mai sus. De atunci s-a încercat să se ajungă la zi cu finalizarea rapoartelor de inspecție.

743. În general, angajamentul de supraveghere al BNR a fost foarte frecvent în perioada supusă evaluării. Deși acest lucru asigură monitorizarea continuă a entităților supravegheate, nu este clar dacă este proporțională cu impactul. În practică, evaluarea riscurilor BNR a avut o contribuție minimă la activitățile sale de supraveghere. Aproape toate băncile au fost inspectate anual, iar cel mai intens angajament nu a fost cu instituțiile evaluate ca având cel mai mare risc, punând sub semnul întrebării utilizarea procedurii BNR RBS. În ceea ce privește alte sectoare, în timp ce evaluările naționale și sectoriale ale riscurilor evaluează transferurile de fonduri și, în special, IP ca prezentând un risc mai mare (mediu-mare) (un risc mai mare decât cel prezentat

de bănci), acțiunile de supraveghere ale BNR nu reflectă acest lucru. În cazul IP, autoritățile au confirmat că au avut loc inspecții la fața locului pentru toate instituțiile în 2017 și 2018 și de atunci au avut loc numai în cazurile în care BNR deține informații negative, cum ar fi o reclamație de la un client. În prezent, IEME sunt, de asemenea, supravegheate la fața locului numai în cazul informațiilor negative. Acest nivel de implicare a supravegherii la fața locului nu este considerat suficient.

744. În plus, numărul mare de inspecții *ad-hoc*, în special în 2020, ridică, de asemenea, îngrijorări cu privire la strategia la nivel înalt și obiectivele generale ale BNR. Majoritatea acestor inspecții *ad-hoc* au vizat un caz al unui anumit client sau al unui grup de clienți, iar efectul negativ asupra planului de supraveghere planificat bazat pe riscuri nu pare să fie proporțional. Acest lucru ridică întrebări cu privire la modificările aduse planului de supraveghere, care nu par sistematice sau bazate pe riscuri. Natura mai degrabă nesistematică a inspecțiilor (în ceea ce privește domeniul de aplicare și calendarul) împiedică, de asemenea, BNR să se concentreze pe dezvoltarea unei înțelegeri mai profunde a riscurilor, să efectueze verificări mai complexe și să promoveze o creștere a maturității și sofisticării sistemelor și o abordare sistematică și holistică pentru atenuarea riscurilor SB/FT.

ASF

Planificare

745. Abordarea ASF⁷⁰ asupra măsurilor de supraveghere se bazează pe o evaluare de ansamblu a riscurilor, iar principalele riscuri luate în considerare sunt prudențiale, în timp ce riscurile de SB/FT sunt luate în considerare doar atunci când sunt văzute ca fiind relevante și într-o măsură limitată. În ceea ce privește riscul de SB/FT, nu există o abordare consecventă de aplicare a ABR măsurilor de supraveghere luate de ASF.

746. Consiliul ASF aprobă planul de supraveghere și modificările acestuia. Un plan pe trei ani stabilește obiective pe termen lung, iar un plan anual este utilizat pentru a face modificări justificate la lista entităților care urmează să fie supravegheate în anul următor și pentru a stabili domeniul de aplicare și calendarul fiecărei inspecții. ASF efectuează controale „permanente” (monitorizare continuă off-site), controale „periodice” (inspecții planificate) și controale „inopinate” (inspecții *ad-hoc*).

747. La elaborarea planului pe trei ani se au în vedere următoarele criterii: (i) resursele disponibile (numărul de entități care pot fi inspectate în cursul anului); (ii) data inspecției anterioare; (iii) natura și volumul activității; (iv) clasificarea generală a riscurilor; (v) cota de piață și (vi) gradul de conformitate observat anterior. Toate entitățile sunt supravegheate cel puțin o dată la trei ani, cu excepția cazului în care nu există nicio activitate sau există activitate minimă și sunt evaluate ca prezentând un nivel de risc scăzut, în cazul în care sunt supuse supravegherii off-site (astfel încât ar fi identificate modificări) și inspecțiilor *ad-hoc* la fața locului. Fiecare echipă de inspecție este compusă din cel puțin două persoane, dar pot fi atribuite mai multe persoane în funcție de complexitate, durată, experiență etc. Inspecțiile au loc pe o perioadă de șase până la opt săptămâni.

748. „Centrul CSB” este implicat în planificarea inspecțiilor la fața locului – atunci când este considerat relevant de către inspectorii respectivi. Prin urmare, nu există niciun proces care să asigure o abordare consecventă a luării în considerare a elementelor de CSB/CFT, atât în planificarea și desfășurarea activităților de supraveghere, cât și în evaluarea deficiențelor și a importanței acestora.

⁷⁰ prevăzute în „Regulamentul ASF nr. 4/2021 privind activitatea de control desfășurată de ASF” (2021) și „Metodologia ASF pentru elaborarea, modificarea și monitorizarea planului de control periodic” (2021).

Tabelul 6.6: Numărul de inspecții ale ASF, inclusiv conformitatea CSB/CFT

An		Intermediari de investiții	Administrații de active/fonduri	Companii de asigurări de viață	Administrații de fonduri de pensie	Intermediari asigurări de viață
2017	Nr. de entități	24	23	13	8	207
	La fața locului (total)	11	8	4	8	N/A
2018	Nr. de entități	21	22	13	8	193
	La fața locului (total)	13	7	3	8	22
2019	Nr. de entități	20	22	13	8	181
	La fața locului (total)	5	10	10	8	21
2020	Nr. de entități	19	22	13	8	178
	La fața locului (total)	6	8	7	8	6
2021	Nr. de entități	18	23	13	8	176
	La fața locului (total)	8	5	10	8	6
2022 (Iunie)	Nr. de entități	18	23	13	5	N/A
	La fața locului (total)	0	8	N/A	5	N/A

Supravegherea off-site și la fața locului

749. În timp ce diviziile de supraveghere respective au competența de a efectua supravegherea off-site *stricto sensu*, nu s-a dispus această măsură în perioada analizată.

750. Inspecțiile la fața locului sunt efectuate de diviziile respective, care vor solicita informații din alte părți ale ASF, inclusiv „Centrul CSB” și vor identifica zonele de interes. O cantitate semnificativă de informații și documente relevante sunt colectate înainte de inspecțiile la fața locului, unele legate de date prudențiale și unele exclusiv în scopuri CSB/CFT, iar un chestionar preliminar la fața locului (actualizat continuu) a fost utilizat din 2015. Nu s-a demonstrat că aceste informații ar fi utilizate în mod continuu (de exemplu, pentru monitorizarea tendințelor, evoluției, schimbărilor). În timpul pandemiei, inspecțiile au avut loc online. ASF are reguli foarte stricte privind perioada de inspecție și, prin urmare, în termen de trei luni de la finalizarea inspecției la fața locului, raportul de inspecție trebuie predat (fără nicio propunere de sancțiuni în această etapă). Acest lucru a fost observat pe tot parcursul perioadei analizate.

751. Inspecțiile acoperă, în general, elemente prudențiale, codul de conduită și CSB/CFT, dar pot fi dedicate unui anumit subiect. Nu au fost raportate subiecte specifice privind CSB/CFT. Deși toate inspecțiile efectuate în perioada evaluată au avut o componentă CSB/CFT, această componentă: (i) nu a fost adaptată la riscurile specifice ale entității (sau sectorului), deoarece evaluarea și nivelul de înțelegere a riscurilor asociate SB/FT nu sunt suficient de dezvoltate și (ii) nu a fost aplicată în mod consecvent, deoarece procedurile interne nu prevăd procese CSB/CFT.

752. În general, aspectele CSB/CFT ale inspecțiilor ASF par structurate, dar mai degrabă formaliste, cu un număr mic de clienți care fac obiectul verificărilor prin sondaj și care concentrează asupra măsurilor de bază CSB/CFT (datele clienților, informațiile și păstrarea documentelor etc.), în principal în legătură cu punerea în aplicare oficială a reglementărilor ASF în procedurile instituției.

753. Cu toate acestea, ASF a demonstrat că, în cazul unor informații și preocupări specifice cu privire la relevanța CSB/CFT, va lua măsuri *ad-hoc* împotriva instituțiilor. Un exemplu a fost dat în legătură cu o inspecție *ad-hoc* a unui administrator de fonduri de investiții în cazul în care au existat preocupări serioase cu privire la integritatea instituției.

Studiu de caz 6.4: Inspecția *ad-hoc* a unui administrator de fonduri de investiții

În 2020, pe baza informațiilor colectate în afara sediului, ASF a remarcat: (i) modificări ale structurii participației unui administrator de fond de investiții (mai mulți acționari nerezidenți (stat membru al UE)), fiecare cu participații individuale sub 10%; (ii) acționari noi nerezidenți din aceeași țară ca și acționarii noi într-unul dintre fondurile închise gestionate și (iii) o modificare a politicii de investiții a acestui fond pentru a investi în țara de reședință a acționarilor.

ASF a inițiat o inspecție și a identificat proceduri interne inadecvate de CSB/CFT, evaluări deficitare ale riscurilor pentru clienți și o tipologie atipică a unor operațiuni de răscumpărare a subscrierilor și o evaluare insuficientă a acestora. Apoi: (i) a emis o amendă administratorului fondului de investiții și administratorului acestuia; (ii) a reevaluat reputația și integritatea administratorului și i-a retras autorizația; (iii) a informat ONPCSB-UIF și organele de aplicare a legii și (iv) a cooperat cu autoritatea de supraveghere relevantă din țara de reședință a acționarilor.

Alte IF și DNFBP

754. ONPCSB aplică o ABR simplă procesului de supraveghere și efectuează un număr mare de inspecții pentru a-și maximiza raza de acțiune, în ciuda resurselor sale extrem de limitate. Având în vedere datele limitate pe care le deține, este îndoielnic că ONPCSB poate prioritiza evaluările entităților sale cu cel mai mare risc. În timp ce impactul ONPCSB asupra sectoarelor supravegheate este larg, activitățile sale iau forma mai mult a extinderii decât a supravegherii.

755. Alți supraveghetori DNFBP nu iau în considerare riscul SB/FT în intensitatea sau domeniul de aplicare al inspecțiilor lor. Nu există nicio activitate de supraveghere off-site și nici manuale de supraveghere CSB/CFT.

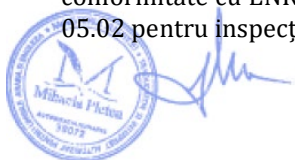
ONPCSB

756. ONPCSB efectuează supravegherea în conformitate cu procedurile detaliate⁷¹. Acestea oferă o metodologie cuprinzătoare și consecventă pentru personalul relevant.

Planificare

757. După cum s-a menționat mai sus, fiecărui sector i s-a acordat un rating de risc pe baza Analizei de Risc Supranațională UE. Acest rating de risc determină frecvența supravegherii: patru ani – risc scăzut; trei ani – risc moderat; 2,5 ani – risc semnificativ și 1,5 ani – risc foarte ridicat. ONPCSB are un plan de patru ani în vigoare care stabilește sectoarele care vor fi supravegheate în acea perioadă

⁷¹ Procedura operațională: Codul activității de supraveghere bazată pe riscuri, PO-05.01 (adoptat în 2013, modificat ultima dată la 26 ianuarie 2022 înainte de vizita la fața locului și la 14 ianuarie 2023 în conformitate cu ENR) pentru supravegherea off-site și Procedura operațională: Activitatea de control, PO-05.02 pentru inspecțiile la fața locului.

(adoptat în Decembrie 2021 și care acoperă perioada 2022-2025). În practică, se pare că aceste orientări privind frecvența nu sunt respectate (a se vedea mai jos).

758. Baza pentru alegerea entităților care urmează să fie inspectate în sectoarele selectate este explicată mai sus (problema centrală 3.2). Planul final de supraveghere anuală este aprobat de președintele ONPCSB și enumeră entitățile specifice care urmează să fie inspectate, alături de calendarul aferent. În general, inspecțiile durează aproximativ două zile, deși activitatea generală durează una până la două săptămâni.

759. După cum s-a descris mai sus, în conformitate cu evaluarea riscurilor, entitățile sunt împărțite în cinci categorii de risc. Planul de supraveghere la fața locului acoperă toate entitățile evaluate ca având un risc parțial ridicat sau ridicat, cu excepția cazului în care sunt prea numeroase. Entitățile cu risc scăzut și mediu sunt supravegheate la fața locului numai dacă există informații suplimentare care justifică măsurile de supraveghere. În plus, procedura respectivă stabilește intensitatea supravegherii: (i) intensitate ridicată pentru gradul I de risc ridicat; (ii) medie pentru riscul de gradul II ridicat; și (iii) limitată pentru risc parțial ridicat. Pentru revizuirile de mare intensitate, există o revizuire completă a domeniului de aplicare a conformității cu legislația CSB/CFT; pentru altele, verificările sunt mai limitate și se concentrează doar pe unele elemente ale legislației. Cu excepția DNFBP evaluate ca având gradul I de risc ridicat, nivelul angajamentului de supraveghere nu este considerat suficient, deoarece nu testează în mod proactiv conformarea cu toate cerințele CSB/CFT.

Supravegherea off-site și la fața locului

760. Nu există supraveghere off-site *stricto sensu*.

761. Supravegherea la fața locului este efectuată întotdeauna de doi inspectori, simultan, prin intermediul unor formulare standardizate pentru toate activitățile relevante (notificare de lansare a unei inspecții, inclusiv documentele solicitate, procesul-verbal de inspecție etc.). Din cauza constrângerilor de capacitate, ONPCSB caută să găsească un echilibru între o acoperire mai largă (prin inspectarea unui număr mai mare de entități) și profunzimea inspecțiilor sale. Pare că s-a acordat prioritate primului aspect, care poate fi adecvat având în vedere numărul de entități mai mici (care sunt adesea persoane fizice) în care conștientizarea de bază a obligațiilor este încă necesară (a se vedea IO.4).

Tabelul 6.7: Acțiuni de supraveghere ale ONPCSB pentru DNFBP

		2017	2018	2019	2020	2021	2022 (Iunie)
Case de schimb valutar	Nr. de entități	398	411	425	436	451	449
	Nr. de inspecții	32	26	47	0	20	0
IFN-uri	Nr. de entități	6 298	6 304	6 276	6 319	6 096	6138
	Nr. de inspecții	22	26	77	0	73	2
Cazinouri (fizice)	Nr. de entități	5	5	6	3	5	3
	Nr. de inspecții	0	4	0	0	0	0
Cazinouri (online)	Nr. de entități	26	27	27	28	29	31
	Nr. de inspecții	0	0	0	0	0	0
Agenți imobiliari	Nr. de entități	6 358	6 469	6 650	6 944	6 911	N/A
	Nr. de inspecții	11	50	0	0	0	16
TCSP	Nr. de entități	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	761
	Nr. de inspecții	0	0	0	0	0	2
VASP	Nr. de entități	N/A	N/A	N/A	N/A	5	11
	Nr. de inspecții	N/A	N/A	N/A	0	0	2
Notari	Nr. de entități	2 360	2 422	2 478	2 479	2 509	2 550
	Nr. de inspecții	2	0	16	0	0	0

Avocați	Nr. de entități	22 943	22 878	23 554	23 424	23 308	22 818
	Nr. de inspecții	0	0	49	0	0	0
Contabili, auditori, consultanți fiscali	Nr. de entități	57 508	59 234	59 012	59 336	59 262	53 842
	Nr. de inspecții	0	12	111	0	0	0
Nr. total de inspecții⁷²		67 / N/A	118 / 348	300/306	0	93/103	22 / N/A

762. ONPCSB nu și-a urmat propria ABR, deoarece următoarele sectoare (evaluate ca prezentând un nivel de risc foarte ridicat) nu au fost acoperite la fiecare 18 luni: notari, avocați, TCSP și agenți imobiliari. Într-adevăr, mai multe eforturi de supraveghere au fost direcționate către sectoarele considerate a prezenta un nivel de risc mai mic (deși semnificativ), de exemplu, casele de schimb valutar și IFN-urile. De asemenea, este clar că majoritatea entităților nu au fost supuse niciunei măsuri de supraveghere în perioada evaluată. Nu au fost efectuate inspecții de către ONPCSB pentru: (i) TCSP (alții decât avocații și notarii) până în 2022, în ciuda absenței oricărui alt supraveghetor pentru acest sector; (ii) cazinouri online, în ciuda faptului că acestea nu au fost supravegheate de ONG sau (iii) DPMS (comercianții de metale și pietre prețioase).

763. În 2020, în timpul pandemiei de Covid, nu au fost efectuate inspecții, dar ONPCSB s-a concentrat pe alte sarcini de supraveghere și reglementare (răspunsul la întrebările entităților raportoare, pregătirea ENR etc.)

764. Pe baza întâlnirilor cu entitățile supravegheate de ONPCSB, se pare că unele (în principal DNFBP) consideră inspecțiile ca fiind o metodă de formare individuală. Acest lucru este în concordanță cu punctul de vedere al autorităților, care au confirmat că acestea consideră componenta de formare a inspecțiilor ca fiind foarte importantă pentru a se asigura că obligațiile CSB/CFT sunt înțelese. Cu toate acestea, se poate acorda prea multă atenție acestui element de formare în detrimentul identificării încălcărilor în aplicarea cerințelor CSB/CFT.

765. ONPCSB a încheiat acorduri în cursul anului 2022 cu SRB-urile relevante și cu ONJN⁷³. Înainte de aceste acorduri, se pare că a existat cooperare sau coordonare limitată (cu excepția sensibilizării). Intenția acestor acorduri este de a recunoaște rolul mai mare pe care îl vor juca alți supraveghetori ai DNFBP în perioadele viitoare – care vor fi responsabili pentru îndeplinirea principalelor atribuții de supraveghere. Deși aceste acorduri reprezintă o evoluție pozitivă, ele sunt elaborate la un nivel destul de înalt. În general, acestea stabilesc cooperarea în trei domenii: (i) emiterea legislației secundare; (ii) formarea; și (iii) supravegherea. Cu toate acestea, ultima zonă este acoperită mai degrabă generic, stabilind câteva elemente despre ceea ce ar trebui să facă SRB-urile/ONG-urile (colectarea de informații, evaluarea riscurilor și inspectarea) și este foarte deschisă în natură, fără a stabili niciun detaliu sau obligații specifice. În plus, nu există dispoziții care să se ocupe de soluționarea opiniilor contradictorii între supraveghetori.

766. Din formularea acestor acorduri, nu este clar: (i) cine, în viitor, ar trebui să conducă efortul de supraveghere (nu există nicio prevedere care să spună că ONPCSB nu o va face); (ii) ce putere ar trebui să aibă o autoritate pentru a monitoriza și a asigura calitatea supravegherii

⁷² Numărul total de inspecții include numai sectoarele relevante ale GAFI incluse în tabel, iar al doilea număr include, de asemenea, sectoarele supravegheate de ONPCSB care nu sunt acoperite de standardele GAFI și care nu sunt prezentate mai sus.

⁷³ Acord de cooperare nr. 1717/16.03.2022 încheiat de ONPCSB cu CECPAR, Acord de cooperare nr. 3105/17.05.2022 încheiat de ONPCSB cu CPF, Acord de cooperare nr. 4630/27.07.2022 încheiat de ONPCSB cu UNNPR, Acord de cooperare nr. 5550/15.09.2022 încheiat de ONPCSB cu UNBR și Acord de cooperare nr. 5779/26.09.2022 încheiat de ONPCSB cu ONJN.

întreprinse de alte autorități (cât de robuste sunt procesele, rezultatele evaluărilor riscurilor, frecvența, nivelul etc.); și (iii) dacă a fost luată în considerare capacitatea sau disponibilitatea autorităților de supraveghere, altele decât ONPCSB, de a-și asuma un rol mai important în supravegherea CSB/CFT (dacă există suficiente cunoștințe și înțelegere a obligațiilor și riscurilor CSB/CFT).

Alți supraveghetori DNFBP

767. ONJN are responsabilitatea de a aplica măsuri de supraveghere asociate CSB/CFT ca parte a măsurilor generale de supraveghere a cazinourilor. AT nu a primit informații cu privire la numărul de angajați responsabili cu supravegherea, pe care ONG-ul îl are la dispoziție și, în ultimii ani, a existat o supraveghere limitată a cazinourilor fizice, în general⁷⁴. ONG-ul a furnizat numere pentru inspecții (2017 – 11; 2018 – 10; 2019 - 16; 2020 – 1; 2021 – 1; și 2022 – 3), care se desfășoară pe o perioadă de una până la două zile. Domeniul de aplicare al aspectelor verificate pe linie CSB/CFT este mai degrabă formal și superficial: numirea unui ofițer de conformitate, declarația de BR, existența formală a unui sistem de raportare RTS etc. Pentru jocurile de noroc online, ONJN își numește activitățile „monitorizare”, aspect care pare să conște, în principal, în asigurarea faptului că nu se desfășoară activități ilegale, nelicențiate. Nu sunt verificate aspectele asociate CSB/CFT. În general, nivelul scăzut de cunoaștere și înțelegere a riscurilor și obligațiilor CSB/CFT ale ONJN ar afecta, în orice caz, calitatea măsurilor de supraveghere aplicate în acest sens.

768. SRB-urile nu supraveghează măsura în care membrii respectă gama largă de cerințe asociate CSB/CFT. În timp ce atât UNNPR (notari), cât și CPF (consultanți fiscali) efectuează supravegherea membrilor, inspecțiile se concentrează pe respectarea cerințelor de conduită profesională și nu sunt determinate de riscul SB/FT, de exemplu, notarii specializați în tranzacții imobiliare la scară largă. Inspecțiile sunt, în general, declanșate de reclamații și sunt formale, în practică. Cu toate acestea, unele zone acoperite sunt relevante și pentru scopurile CSB/CFT (de exemplu, CDD și păstrarea evidențelor), iar unele deficiențe minore au fost detectate de UNNPR. SRB-urile, pe linie de avocați și contabili, nu au exercitat nicio atribuție de supraveghere în perioada analizată.

VASP

769. ONPCSB și-a început activitățile de supraveghere cu privire la VASP acoperiți în 2022. Au fost planificate inspecții la fața locului pentru toate entitățile cu risc ridicat și parțial (șase în total din evaluarea primelor unsprezece de notificat).

770. Inspecțiile privind respectarea de către cele două entități cu risc ridicat a legislației CSB/CFT (inclusiv SFS) au fost efectuate în iulie 2022. Inspecțiile au acoperit o imagine de ansamblu a existenței cadrului oficial de CSB/CFT (de exemplu, numiri statutare, instruirea personalului, utilizarea software-ului de verificare SFS disponibil etc.). Eficacitatea generală a activităților de supraveghere este împiedicată de lipsa de informații fiabile deținute de ONPCSB și de dependența predominantă de auto-raportarea VASP.

6.2.4. Acțiuni de remediere și sancțiuni eficiente, proporționale și disuasive

771. Măsurile de remediere sunt utilizate de supraveghetori, de regulă, atunci când sunt identificate încălcări și sunt urmărite rezultatele (*follow-up*). Supraveghetorii IF au aplicat, de asemenea, o gamă largă de sancțiuni, inclusiv împotriva managerilor. Cu toate acestea, eficacitatea sancțiunilor aplicate nu a fost demonstrată.

⁷⁴ Acest lucru s-a datorat parțial faptului că cazinourile terestre au fost închise în timpul carantinelor legate de Covid.

Cu excepția celor supravegheate de BNR, entitățile raportoare par să subestimeze gravitatea încălcărilor identificate de supraveghetorul lor.

Instituții financiare

BNR

772. În orice caz, atunci când se identifică o deficiență, se convine asupra unor măsuri de remediere care sunt urmate de un dialog continuu cu instituția pentru a confirma că măsurile necesare au fost luate în termenul stabilit. Această monitorizare este efectuată de Divizia CSB/CFT Off-site; 18 acțiuni off-site au fost întreprinse în 2021 și 2022.

773. În plus, BNR are acum la dispoziție o gamă largă de sancțiuni care pot fi aplicate încălcărilor grave, repetate sau sistematice, în unele, dar nu în toate domeniile. A se vedea c.27.4 din anexa TC. Aceste sancțiuni includ avertismente scrise, amenzi, îndepărtarea unui manager și retragerea unei licențe. Limitarea aparentă nu limitează eficacitatea în niciun mod semnificativ. Indiferent de acest aspect, BNR poate aplica mai multe acțiuni de supraveghere fără limitări, cum ar fi emiterea unei scrisori de recomandare.

774. Înainte de intrarea în vigoare a actualei Legi CSB/CFT (1 ianuarie 2020), competențele de sancționare ale BNR erau limitate, iar amenda maximă era stabilită la doar 20 000 EUR. În conformitate cu revizuirea Legii privind combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului: (i) entitățile raportoare au avut o perioadă de grație de șase luni în care să introducă modificări (și, prin urmare, nu au putut fi sancționate pentru încălcări în această perioadă) și (ii) încălcările cu privire la perioada de până la 31 decembrie 2019 nu au putut fi sancționate după această dată din cauza absenței dispozițiilor tranzitorii. Din acest motiv, gama mai largă de sancțiuni disponibile, așa cum este descrisă în paragraful anterior, a fost disponibilă pentru deficiențele de conformitate identificate începând cu iulie 2020.

775. Procedura RBS a BNR stabilește procesul de remediere și sancționare a supraveghetorului, inclusiv pașii și măsurile posibile pe care BNR este împuternicită să le ia. În plus, oferă criterii generale care trebuie luate în considerare de BNR atunci când decide cu privire la acțiuni. În special, BNR trebuie să ia în considerare: (i) gravitatea și durata; (ii) responsabilitatea; (iii) veniturile entității; (iv) profitul obținut; (iv) gradul de cooperare cu BNR; (v) încălcări anterioare și (vi) potențiale consecințe sistematice. BNR este obligată să publice sancțiunile pentru încălcările CSB/CFT, pe care le-a început din 2020⁷⁵.

776. O decizie de aplicare a unei sancțiuni a BNR poate fi contestată în instanța de contencios administrativ. Deși aceasta nu este o practică obișnuită, un recurs a fost susținut după o serie de proceduri judiciare. Deși acest lucru nu creează niciun precedent, procesul de apel a fost deosebit de împovăraător și consumator de timp pentru supraveghetor. BNR nu a explicat ce efect a avut acest caz asupra abordării sale de sancționare, sau dacă a existat vreun efect.

Tabelul 6.8: Numărul și tipul sancțiunilor CSB/CFT impuse de BNR

An		Bănci	IP	IEME	IFN-uri supravegheate de BNR
2017	Inspectii (număr)	34	7	1	6
	Amenzi (număr)	15	0	0	0
	Amenzi (valoare)	202 491 EUR	0	0	0
	Avertisment scris (număr)	25	0	0	1

⁷⁵[https://www.bnr.ro/Sanc%
c8%9biuni-emise-de-BNR-pentru-nerespectarea-legisla%
c8%9biei-incidente-20132.aspx#peloc](https://www.bnr.ro/Sanc%c8%9biuni-emise-de-BNR-pentru-nerespectarea-legisla%c8%9biei-incidente-20132.aspx#peloc) (numai în limba română)

	Altele (număr) ⁷⁶	28	0	0	1
	Total sancțiuni (număr)	68	0	0	2
2018	Inspecții (număr)	24	4	0	13
	Amenzi (număr)	5	0	0	2
	Amenzi (valoare)	81 659 EUR	0	0	9 670 EUR
	Avertisment scris (număr)	3	0	0	5
	Altele (număr)	17	0	0	4
	Total sancțiuni (număr)	25	0	0	11
2019	Inspecții (număr)	26	0	0	15
	Amenzi (număr)	7	0	0	2
	Amenzi (valoare)	43 202 EUR	0	0	7 376 EUR
	Avertisment scris (numărul)	0	0	0	3
	Altele (număr)	28	0	0	10 (1 retragere a licenței)
	Total sancțiuni (număr)	35	0	0	15
2020	Inspecții (număr)	18	3	0	6
	Amenzi (număr)	0	0	0	1
	Amenzi (valoare)	0	0	0	6 202 EUR
	Avertisment scris (număr)	6	0	0	N/A
	Altele (număr)	15	0	0	N/A
	Total sancțiuni (număr)	21	0	0	1
2021	Inspecții (număr)	12	2	1	9
	Amenzi (număr)	0	0	0	1
	Amenzi (valoare)	0	0	0	6 097 EUR
	Avertisment scris (număr)	3	0	0	2
	Altele (număr)	7	0	0	5 (1 retragere a licenței)
	Total sancțiuni (numărul)	10	0	0	8
2022 (Iunie)	Inspecții (număr)	12	0	0	1
	Amenzi (număr)	1	0	0	0
	Amenzi (valoare)	100 000 EUR ⁷⁷	0	0	0
	Avertisment scris (număr)	1	0	0	0
	Altele (număr)	6	0	0	0
	Total sancțiuni (număr)	8	0	0	0

777. În perioada începând cu anul 2017, BNR a emis 28 de amenzi băncilor (din care 15 în 2017) în valoare totală de 427 352 EUR, valoarea medie a unei amenzi fiind de 15 263 EUR. Pentru IFN-uri, au existat 6 amenzi însumând 29 345 EUR, media fiind de 4 890 EUR. Măsurile incluse la „altele” au presupus planuri de remediere și scrisori de recomandare. În plus, BNR

⁷⁶ Referirea la „altele” include ordine de măsuri de remediere și scrisori de recomandare.

⁷⁷ Nu este definitivă la momentul instalării.

a sancționat, în perioada supusă evaluării, întreg managementul unei bănci și CRO-ul altei bănci (deși nu au fost furnizate informații cu privire la tipul sancțiunii). Nu au fost raportate sancțiuni cu privire la IP și IEME.

778. Începând cu anul 2018, BNR nu a aplicat sancțiuni în mod consecvent și, în general, au fost preferate alte măsuri (în principal de remediere). Numărul (și valoarea în cazul amenzilor) sancțiunilor aplicate sectorului bancar este considerat extrem de scăzut, ținând cont de: (i) dimensiunea și importanța sectorului și (ii) resursele financiare ale sectorului. Deși se pare că, din punct de vedere istoric, acest lucru a fost cauzat de limitările legislative, BNR nu a demonstrat că și-a folosit în mod proactiv noua putere pentru a aplica amenzi mai mari (deși nivelul celei mai recente amenzi este mai mare decât cele aplicate anterior în temeiul legii anterioare).

ASF

779. ASF aplică măsuri de remediere în fiecare caz de încălcare și urmărește în mod corespunzător dacă acestea au fost abordate. O perioadă de remediere este stabilită, de obicei, între 90 și 120 de zile, iar instituția trebuie să dovedească faptul că au fost luate măsuri suficiente. Cu toate acestea, măsurile sunt limitate de amploarea și tipul constatărilor, care sunt adesea destul de formale sau direcționate către clienți specifici din cauza naturii inspecțiilor.

780. ASF are, de asemenea, la dispoziție o gamă largă de sancțiuni, inclusiv avertismente scrise, amenzi, eliminarea managerilor și retragerea unei licențe. A se vedea c.27.4 din anexa TC. În cazuri rare, deciziile au fost contestate, dar întotdeauna susținute de instanță.

781. Noua sa metodologie de aplicare a sancțiunilor⁷⁸ stabilește criteriile și factorii clari pe care ASF trebuie să îi ia în considerare, cum ar fi gravitatea, profitul, impactul, durata și cooperarea cu autoritățile. Conține, de asemenea, circumstanțe atenuante și agravante care ar trebui luate în considerare. Reprezintă o schimbare semnificativă de abordare, iar scopul acesteia este de a asigura consecvența și proporționalitatea în regimul sancționator al ASF. Utilizarea sa eficientă în practică nu a putut fi evaluată, având în vedere că a fost adoptată cu foarte scurt timp înainte de vizita la fața locului.

782. Anterior, sancțiunile aplicate în perioada analizată au fost practic identice și de valoare scăzută (cu excepția sectorului asigurărilor, dar chiar și aici pentru aceste amenzi cu valori mari aspectele CSB/CFT nu au reprezentat componenta predominantă, deoarece au însoțit deficiențe prudențiale semnificative).

Tabelul 6.9: Numărul și tipul sancțiunilor impuse de ASF, inclusiv încălcările CSB/CFT ⁷⁹

An		Firme de investiții	Administrotori de active/fonduri	Firme de asigurări de viață	Administrotori fonduri de pensie	Intermeditari asigurări de viață
2017	Inspecții (număr)	11	8	4	8	2
	Amenzi (număr)	4	3	0	0	2
	Amenzi (valoare)	12 470 euro	4 730 euro	0	0	1 546 euro
	Avertisment scris (număr)	2	2	1	0	2

⁷⁸ „Procedura ASF privind stabilirea și aplicarea sancțiunilor sau măsurilor administrative pe care ASF are competența să le dispună” emisă în aprilie 2022 (înainte de utilizarea unei proceduri anterioare privind sancționarea din 2016).

⁷⁹ Toate sancțiunile aplicate de ASF se referă la obligațiile prudențiale, de conduită financiară și pe linie CSB/CFT. Niciuna nu este specifică CSB/CFT.

	Altele (număr) ⁸⁰	11	5	0	0	0
	Total sancțiuni (număr)	17	10	1	0	2
2018	Inspecții (număr)	13	7	3	8	22
	Amenzi (număr)	6	1	0	0	1
	Amenzi (valoare)	8 009 EUR	1 063 EUR	0	0	1 041 EUR
	Avertisment scris (număr)	11	7	0	0	3
	Altele (număr)	19	7	0	0	0
	Total sancțiuni (număr)	36	15	0	0	4
2019	Inspecții (număr)	5	10	10	8	21
	Amenzi (număr)	0	1	0	0	2
	Amenzi (valoare)	0	42 283 EUR	0	0	2 604 EUR
	Avertisment scris (număr)	3 (2 entități)	4 (1 entitate)	0	0	1
	Altele (număr)	6	8	0	0	0
	Total sancțiuni (număr)	9	13	0	0	3
2020	Inspecții (număr)	6	8	7	8	6
	Amenzi (număr)	1	4 (1 entitate)	16	0	0
	Amenzi (valoare)	1 033 EUR	15 505 EUR	692 857 EUR	0	0
	Avertisment scris (număr)	5 (3 entități)	3 (1 entitate)	11	0	0
	Altele (număr)	10	12	10	0	0
	Total sancțiuni (număr)	16	19	37	0	0
2021	Inspecții (număr)	8	5	10	8	6
	Amenzi (număr)	8 (4 entități)	0	28	0	0
	Amenzi (valoare)	2 520 EUR	0	5 226 583 EUR	0	0
	Avertisment scris (număr)	28 (7 entități)	6 (4 entități)	8	0	0
	Altele (număr)	11	7	6	0	0
	Total sancțiuni (număr)	47	13	42	0	0
2022 (Iunie)	Inspecții (număr)	2	8	1	5	N/A
	Amenzi (număr)	3 (1 entitate)	3	1	0	N/A
	Amenzi (valoare)	0	11 428 EUR	26 326 EUR	0	N/A
	Avertisment scris (număr)	4 (1 entitate)	7 (2 entități)	0	0	N/A

⁸⁰ Referirea la altele include planuri de acțiune, avertismente informale, recomandări și cereri de remediere.

Altele (număr)	0	4	0	0	N/A
Total sancțiuni (număr)	7	14	1	0	N/A

783. În general, înainte de schimbarea abordării, ASF nu a considerat că încălcările identificate în timpul inspecțiilor au fost suficient de grave pentru a aplica o sancțiune sau, dacă ar fi fost, a preferat să le remedieze în timpul inspecției. Printre sancțiuni, avertismentele scrise au fost cel mai frecvent utilizate și au fost aplicate amenzi în ultimă instanță. AT nu este convinsă că sancțiunile au fost aplicate în toate cazurile în care ar fi putut fi aplicate și, deși remedierea este importantă, această abordare nu este suficient de disuasivă, având în vedere resursele financiare ale sectorului. Pe de altă parte, atunci când au existat îndoieli serioase cu privire la integritatea unei anumite instituții, ASF nu a ezitat să ia măsuri puternice și imediate. Acest lucru poate fi observat în cazul de mai sus (studiul de caz 6.4) și în tabelul de mai sus din 2020. Toate sancțiunile sunt publicate de ASF. În timp ce noua abordare a sancționării este destinată să abordeze aceste probleme, respectarea CSB/CFT nu este considerată o prioritate pentru ASF, iar nivelul de înțelegere a riscurilor este limitat, astfel încât gravitatea încălcărilor poate rămâne subestimată.

DNFBP

784. Pentru DNFBP, numai ONPCSB a aplicat sancțiuni pentru încălcarea CSB/CFT entităților aflate sub supravegherea sa. SRB-urile nu au competența de a aplica sancțiuni pentru încălcarea obligațiilor CSB/CFT în temeiul Legii CSB/CFT și ar trebui: (i) să solicite ONPCSB să facă acest lucru și/sau (ii) să aplice măsuri disciplinare membrilor. Nu au fost adresate astfel de solicitări către ONPCSB. ONJN nu a aplicat sancțiuni (deoarece nu a identificat nereguli).

785. ONPCSB solicită întotdeauna punerea în aplicare a unui plan de remediere în cazul în care sunt identificate deficiențe. Monitorizarea respectării acestui plan este totuși limitată, considerând lipsa de personal cu care se confruntă.

786. ONPCSB urmează procedura internă PO-05.02 pentru aplicarea sancțiunilor. Acest lucru prevede factori care trebuie luați în considerare la evaluarea încălcării, cum ar fi frecvența, gravitatea, durata, gradul de responsabilitate, încălcările anterioare etc.; aplicarea specifică a acestora este lăsată la aprecierea ofițerului responsabil. Potrivit ONPCSB, acesta impune întotdeauna o sancțiune atunci când constată o încălcare. Cu toate acestea, ar putea apărea interpretări diferite a ceea ce este o încălcare, deoarece se pare că ONPCSB consideră doar deficiențele grave ca fiind încălcări.

787. În total, începând cu anul 2017, ONPCSB a acordat 113 amenzi în valoare totală de 385.725 euro, amenda medie fiind de 3.413 euro și utilizează această sancțiune cu mult mai multă bunăvoință decât BNR și ASF. Acesta a fost cel mai activ în sancționarea caselor de schimb valutar și IFN-urilor, cu o activitate limitată de remediere și sancționare în alte sectoare (în conformitate cu activitatea de supraveghere). Nu există diferențe semnificative de sume între diferite sectoare, media variind, în general, între 3 000 EUR și 4 000 EUR. Valoarea amenzilor apare în conformitate cu dimensiunea în general mai mică a entităților pe care le supraveghează ONPCSB (multe sunt persoane fizice). Cu toate acestea, nu este clar dacă și cum ONPCSB ia în considerare dimensiunea atunci când aplică sancțiuni, deoarece responsabilitățile sale de supraveghere se extind și la birourile firmelor de avocatură internațională și ale IFN-urilor. De asemenea, nivelul consecvent al amenzilor sugerează că: (i) factorii specifici nu sunt luați în considerare pentru fiecare caz în parte (și, prin urmare, sancțiunile nu sunt disuasive sau proporționale); sau (ii) domeniile similare sunt acoperite în timpul inspecțiilor - ceea ce duce la aceleași constatări.

788. ONPCSB consideră că un număr echitabil de sancțiuni pe care le aplică sunt contestate în instanță. S-a explicat că acest lucru se datorează dimensiunii mai mici a entităților care depun

eforturi să evite amenda din cauza potențialului impact financiar. Majoritatea sancțiunilor sunt susținute, unele amenzi fiind reduse ca valoare sau schimbate într-un avertisment. În general, reducerea se bazează pe concluzia instanței că o amendă ar trebui precedată de un avertisment. Nu există niciun tipar în tipul entității raportoare care face apel la sancțiuni.

789. Nu au fost impuse sancțiuni titularilor de funcții cheie în DNFBP.

VASP

790. După cum s-a descris mai sus, supravegherea VASP a fost inițiată abia în 2022. Inspecțiile în cele două entități cu risc ridicat au fost efectuate în iulie 2022 cu privire la legislația CSB/CFT/SFS. Într-un caz, au fost dispuse măsuri de remediere, iar în celălalt, nu au fost întreprinse alte acțiuni. Măsurile de remediere au recomandat ofițerului de conformitate să participe la instruirea CSB/CFT și să actualizeze procedurile interne de CSB/CFT. Nu au fost aplicate sancțiuni.

6.2.5. Impactul acțiunilor de supraveghere asupra conformității

791. Toate autoritățile au fost implicate în activități semnificative de formare și creștere a conștientizării, care sunt foarte apreciate de entitățile raportoare. Elementele practice care oferă o perspectivă asupra tipologiilor și cazurilor au fost deosebit de binevenite. Numărul mare de oportunități de formare a avut un impact semnificativ asupra îmbunătățirii conformității, deoarece un număr semnificativ de entități supravegheate au participat la una sau mai multe sesiuni de formare, iar reprezentanții sectorului privat reușiți la fața locului au putut să discute despre obligații și riscuri.

792. La nivel detaliat, urmărirea planurilor de remediere de către autoritățile de supraveghere a dus la o creștere a conformității în anumite instituții. BNR și ONPCSB au demonstrat că au avut impact asupra conformării la nivel individual în sectoarele pe care le supraveghează.

793. În consecință, măsurile de supraveghere au avut un efect pozitiv asupra conformității. Cu toate acestea, în afară de BNR, care confirmă într-o anumită măsură că au fost realizate schimbări pozitive în urma activităților sale, niciun alt supraveghetor nu a măsurat impactul activităților sale. Abordarea BNR în acest sens este mai degrabă *ad-hoc* decât sistematică.

Instituții financiare

BNR

794. BNR a demonstrat un impact semnificativ al acțiunilor sale de supraveghere asupra respectării obligațiilor CSB/CFT – la nivel de entitate și sectorial.

795. Sectorul privat a recunoscut că BNR depune toate diligențele în activitatea de urmărire și solicită confirmarea detaliată a faptului că au fost implementate măsurile de remediere necesare după fiecare inspecție. În general, urmărirea este efectuată de Divizia CSB/CFT Off-site după inspecții, dar poate fi, de asemenea, acoperită ca parte a inspecției ulterioare la fața locului. Scopul acestor planuri de remediere este îmbunătățirea conformității la nivel de entitate în anumite domenii.

796. În plus, BNR a identificat în mod activ aspectele orizontale problematice în cadrul unui sector și a luat măsuri pentru remedierea acestora. În general, acest lucru se face sub forma așanumitelor „scrisori de recomandare” (a se vedea mai jos), care au fost utilizate de BNR în mai multe rânduri pentru a transmite un mesaj pe orizontală unui număr mai mare de entități supravegheate. Acestea pot fi trimise fie individual, fie în întregul sector, fie publicate. Ulterior,

BNR urmărește aceste scrisori pentru a verifica dacă au fost respectate în mod corespunzător, ca parte a inspecțiilor la fața locului sau a verificărilor off-site.

Studiu de caz 6.5: RTS-uri repetate

În timpul inspecțiilor la fața locului, BNR a observat că băncile ar depune un RTS (adesea *ex-ante*), iar atunci când nu primesc instrucțiuni specifice de la ONPCSB-UIF, continuă relația comercială și vor trimite RTS (din nou *ex-ante*) pentru tranzacțiile ulterioare.

Printr-o scrisoare cu recomandări, BNR a solicitat tuturor băncilor să revizuiască mai amplu aceste relații comerciale pentru a determina dacă: (i) relația ar trebui încheiată sau (ii) a existat o bază satisfăcătoare pentru continuarea relației, în special concentrându-se asupra gradului de documentare și a caracterului rezonabil al scopului relației comerciale.

În 2019/2020, BNR a efectuat mai multe inspecții specifice *ad-hoc* (la fața locului și off-site), iar BNR continuă să acopere acest domeniu în cadrul inspecției complete. Aceasta a confirmat că, de la începerea acestor activități, băncile au adoptat o abordare mult mai strictă a unor astfel de situații. În 2020, s-a înregistrat o creștere cu 82% a numărului de cazuri de tranzacții suspendate (comparativ cu 2019), consecință a creșterii numărului și calității RTS *ex-ante*.

797. Cu toate acestea, BNR nu măsoară succesul a ceea ce face la un nivel strategic mai înalt, de exemplu, stabilirea obiectivelor și prezentarea tendințelor în ceea ce privește constatările din angajamentul de supraveghere, calitatea raportării și calitatea agențiilor de rating de credit. Acest lucru limitează măsura în care supraveghetorul poate demonstra că nivelul de conformitate se îmbunătățește în timp: în general, pe sectoare și pe domeniile examinate.

ASF

798. Diviziile de inspecție urmăresc măsurile de remediere aplicate off-site după o inspecție la fața locului. Acest lucru a fost confirmat de reprezentanții sectorului privat reuniți la fața locului. Cu toate acestea, sectorul privat a descris, de asemenea, abordarea ASF ca fiind mai degrabă formală și, prin urmare, impactul îmbunătățirilor aduse ar fi destul de limitat. ASF nu măsoară succesul a ceea ce face la un nivel strategic mai înalt și nu a demonstrat că a avut vreun impact asupra conformității entităților aflate sub supravegherea sa la nivel macro.

DNFBP

799. Activitățile de sensibilizare ale ONPCSB (uneori în parteneriat cu SRB-uri) au avut în mod clar un efect asupra respectării de către DNFBP a obligațiilor, pe baza feedback-ului furnizat AT în timpul vizitei la fața locului.

800. După cum s-a menționat mai sus, entitățile supravegheate consideră în mare măsură că inspecțiile ONPCSB sunt o formă de instruire personalizată. În timp ce acest lucru denotă o neînțelegere a rolului pe care îl joacă supraveghetorii, sporește nivelul general de cunoaștere și conștientizare a sectorului privat cu privire la obligațiile sale în materie de CSB/CFT. În general, angajamentul ONPCSB a fost foarte apreciat de sectorul privat.

801. Cu toate acestea, având în vedere resursele limitate disponibile pentru ONPCSB și numărul mare de DNFBP care nu au fost încă inspectate, nu este posibil ca ONPCSB să demonstreze la un nivel mai strategic că are un efect pozitiv asupra conformității.

VASP

802. Având în vedere că activitățile de supraveghere au început abia recent, nu este posibil ca ONPCSB să demonstreze că acțiunile sale au avut efect asupra conformității.

6.2.6. Promovarea unei înțelegeri clare a obligațiilor CSB/CFT și a riscurilor SB/FT

803. În general, în România este promovat un mesaj clar al obligațiilor CSB/CFT și al riscurilor SB/FT. Autoritățile au întreprins un număr mare de activități de informare privind CSB/CFT. Acțiunile autorităților sunt complementare. În plus, entitățile supravegheate consideră BNR, ASF și ONPCSB abordabile și deschise.

804. Cu toate acestea, organizarea și conținutul activităților de sensibilizare ale autorităților sunt în mod necesar afectate de deficiențele de înțelegere a riscurilor la nivel național și sectorial, deoarece acestea sunt transmise mai departe sectorului privat. Concluziile privind analizele mai detaliate ale unor factori de risc suplimentari, așa cum am discutat mai sus (risc geografic, forma juridică a clienților etc.) nu sunt, prin urmare, acoperite în activitățile de sensibilizare.

Reglementări și îndrumări

805. Există o mare varietate de reglementări și îndrumări disponibile pentru entitățile raportoare. A se vedea R.34.

806. În plus, BNR transmite în mod activ informații entităților supravegheate sub formă de: (i) „scrisori de informare” și (ii) „scrisori de recomandare”. Primele transmit informații generale, de exemplu cu privire la activități specifice SB sau comportament suspect specific. Cele din urmă fac cunoscute: (i) constatările specifice de supraveghere ale BNR sau (ii) domeniile în care este necesar să se ia măsuri la nivel sectorial (de exemplu, reducerea riscurilor, fraudă de uz de identitate și aplicarea sancțiunilor internaționale), adesea bazate pe surse externe, de exemplu, ABE. Alți supraveghetori nu utilizează astfel de scrisori.

807. Alte aspecte problematice (de exemplu, utilizarea persoanelor împuternicite repetarea RTS, actualizarea periodică a CDD) sunt, în general, abordate de BNR la nivel de entitate, unde pot fi date și urmărite scrisori de recomandări personalizate. Cu toate acestea, efectul unei astfel de abordări este de a limita raza de acțiune în domeniile care au cea mai mare relevanță pentru România, care nu pot fi abordate în mod consecvent.

808. Unele informații privind încălcările sunt incluse în sancțiunile publicate de BNR (a se vedea mai sus). Toate sancțiunile sunt publicate de ASF.

Instruire

809. ONPCSB, împreună cu alți supraveghetori, a fost foarte activ în perioada evaluată în furnizarea de instruire entităților raportoare, inclusiv membrilor SRB-urilor. Instruirea a fost organizată predominant în București, dar și pentru unele tipuri de entități raportoare (în principal DNFBP cu o distribuție geografică mai mare, cum ar fi avocați, notari și auditori) în alte orașe. În timpul și după pandemia de Covid, au fost oferite, de asemenea, cursuri de formare online, care au contribuit la extinderea acțiunilor de informare. Sesiunile de instruire au inclus adesea orientări specifice sectorului și indicatori relevanți ai SB/FT.

810. În 2022 (până la vizita la fața locului (septembrie)), ONPCSB a organizat 56 de sesiuni de formare, în special cu alți supraveghetori competenți. Această cooperare extinsă între autoritățile relevante și SRB-uri este extrem de pozitivă, deoarece îmbunătățește nivelul de înțelegere a riscurilor și obligațiilor, dar, în special, asigură, de asemenea, coerența în interpretarea acestora. La instruire au participat în total aproape 10 000 de participanți din sectoarele supravegheate. Domeniul de aplicare al acestei formări a fost larg. În plus, ASF a comunicat unele rezultate preliminare ale ENR la sesiunea de instruire din 2022.

811. Independent de ONPCSB, CECPAR a organizat, de asemenea, sesiuni de formare pentru

contabili (în total șase evenimente în anii 2020 și 2021) și UNNPR pentru notari publici (câte unul în fiecare an în perioada în curs de evaluare). Toate aceste evenimente au avut zeci până la sute de participanți (în principal deoarece au fost realizate după pandemie).

812. În urma implementării Regulamentelor în temeiul Legii CSB/CFT, atât BNR, cât și ASF au organizat întâlniri cu entitățile supravegheate cu privire la aspecte noi și probleme de implementare.

Consultare și feedback

813. Reprezentanții BNR participă *ad-hoc* în mod regulat la ședințele Asociației Române a Băncilor. Subiectele discutate au inclus clarificări privind abordarea de supraveghere, interpretarea cadrului legislativ, calitatea RTS sau unele subiecte specifice legate de evoluțiile recente. Nu este clar cât de des participă BNR la aceste întâlniri.

814. Atât BNR cât și ASF oferă în mod regulat răspunsuri scrise la întrebări din partea entităților supravegheate/asociațiilor profesionale, pentru a clarifica aspecte de reglementare specifice privind CDD, identificarea BR, numirea ofițerului de conformitate, teste independente ale funcției de audit etc.

Concluzii generale privind IO.3

815. Toate sectoarele acoperite de standardele GAFI au un supraveghetor CSB/CFT desemnat, deși aplicarea măsurilor preventive la VASP și amplasarea supravegherii au fost limitate. Sectorul VASP este considerat de AT ca fiind foarte important.

816. Cerințele de intrare pe piață sunt semnificativ mai robuste pentru IF, inclusiv bănci și IP considerate de AT ca fiind cele mai importante sectoare din România. Controalele din alte sectoare, dintre care unele sunt, de asemenea, considerate a fi foarte importante, sunt mai puțin eficiente și sunt prezente unele vulnerabilități. Cu toate acestea, a fost detectată doar o exploatare limitată a acestor vulnerabilități de către infractori.

817. Există posibilități de îmbunătățire a nivelului de înțelegere a riscurilor de SB/FT și este necesar să se consolideze practicile actuale de supraveghere - care nu sunt sistematice și se bazează în mod semnificativ pe informații în materie de supraveghere. Cu toate acestea, în sectoarele financiare, acest lucru este atenuat de implicarea în mare măsură bazată pe reguli și/sau, în general, intensivă a supraveghetorilor. Acest lucru este valabil în special pentru sectorul bancar, care este, de departe, cel mai important sector.

818. Deși eficacitatea sancțiunilor aplicate în perioada analizată, în general, nu a fost demonstrată, măsurile de remediere au fost aplicate cu diligență și urmărite și au afectat în mod pozitiv conformitatea.

819. În timp ce resursele ONPCSB au fost extrem de limitate, activitățile sale semnificative de informare vizând toate entitățile raportoare au avut un impact semnificativ.

820. **România este evaluată ca având un nivel moderat de eficacitate pentru IO.3.**

7. PERSOANE ȘI CONSTRUCȚII JURIDICE

7.1. Constatări principale și acțiuni recomandate

Constatări principale

Rezultatul imediat 5

- a) Caracteristicile de bază ale persoanelor juridice sunt prevăzute în legislația disponibilă publicului.
- b) Nivelul de înțelegere al riscului de abuz în rândul persoanelor juridice este mai mare decât cel din raportul ENR. Cu toate acestea, autoritățile nu articulează în mod clar ce riscuri SB sunt prezentate de numeroasele tipuri de persoane juridice create în România și, în general, riscul de utilizare a persoanelor juridice pentru SB este mai mare decât cel recunoscut de autorități (la nivel mediu), cel puțin într-o anumită măsură.
- c) România a luat măsuri importante pentru a preveni utilizarea abuzivă a persoanelor juridice. Acestea includ dezvoltarea și utilizarea registrelor publice și sprijină o abordare multidimensională a colectării și accesării informațiilor privind BR. Punerea în aplicare a acestui cadru cuprinzător este încă în curs de desfășurare, dar nivelul progresului este substanțial. Cererile de constituire a majorității persoanelor juridice sunt, printre altele, susținute de confirmări că acționarii fondatori (proprietarii legali) și administratorii inițiali nu au fost condamnați pentru infracțiuni specificate. Confirmarea este solicitată și pentru unele modificări ulterioare. Această abordare este pozitivă în prevenirea formării persoanelor juridice pentru a facilita criminalitatea.
- d) Autoritățile competente se bazează cel mai mult pe: (i) un registru al conturilor bancare deținute de ANAF și (ii) informații deținute de bănci, pentru accesarea informațiilor privind BR ai persoanele juridice. Aproximativ 80% dintre persoanele juridice înființate în conformitate cu legislația română dețin un cont bancar în România. În timp ce majoritatea inspecțiilor băncilor au constatat în aplicarea măsurilor CDD, BNR consideră că acestea sunt cazuri izolate. Pe de altă parte, supraveghetorul a luat măsuri pentru a solicita unor bănci de importanță sistemică să remedieze datele clienților. Lipsa statisticilor agregate despre constatările privind aplicarea măsurilor CDD de către bănci îngreunează concluziile.
- e) Registrele publice sunt utilizate de autoritățile competente ca sursă secundară de informații. Datele furnizate la momentul vizitei la fața locului arată că informațiile complete privind BR sunt deținute de ONRC (cel mai mare registru) pentru 72% dintre persoanele juridice (cu excepția asociațiilor și fundațiilor). Numărul de angajați nu permite ONRC să exercite un rol de coordonare în asigurarea caracterului adecvat, a exactității și a actualității informațiilor privind BR. Registrul asociațiilor și fundațiilor este „incomplet”, iar acuratețea acestuia este supusă „erorilor materiale”. Există doar o supraveghere centrală limitată a formării asociațiilor și fundațiilor.
- f) Nu se impun sancțiuni în ceea ce privește depunerea cu întârziere a documentelor de bază și a celor privind BR la registre. Societățile au fost dizolvate pentru că nu au reușit să convertească acțiunile la purtător în acțiuni nominative.

Acțiuni recomandate

Rezultatul imediat 5

- a) Atât articularea riscurilor de SB/FT, cât și înțelegerea acestora ar trebui să facă obiectul unei evaluări mai aprofundate (inclusiv evaluarea riscurilor fiecărui tip de persoană juridică), astfel încât nivelul de înțelegere să poată fi cuprinzător și uniform și să permită concentrarea măsurilor de atenuare a riscurilor.
- b) Numărul de angajați ONRC ar trebui mărit pentru a permite sediului central să exercite un rol de coordonare în asigurarea caracterului adecvat, a acurateței și a actualității informațiilor furnizate de persoanele juridice atât în registrele comerciale, cât și în registrele de BR. Ministerul Justiției ar trebui să exercite un rol de coordonare în asigurarea adecvării, acurateței și actualității informațiilor privind registrele de BR pentru asociații și fundații.
- c) ONRC, MJ și ANAF ar trebui să elaboreze și să implementeze un plan de reducere a numărului de persoane juridice care mai trebuie să depună informații privind BR.
- d) Controalele existente pentru a asigura acuratețea și actualitatea informațiilor privind BR deținute în registrele BR ar trebui dezvoltate în continuare pentru a oferi un grad cuprinzător de eficacitate. În mod special, ar trebui să existe cooperare de rutină continuă între registratori, supraveghetori și autoritățile de aplicare a legii pentru a discuta: (i) măsura în care registratorii și sectorul privat dețin informații privind BR adecvate, exacte și actualizate; și (ii) orice măsuri necesare în acest sens.
- e) Sancțiunile ar trebui aplicate persoanelor juridice pentru nerespectarea obligației de a depune în timp util informații de bază și corecte privind BR.

821. Rezultatul imediat (IO) relevant luat în considerare și evaluat în acest capitol este IO.5. Recomandările relevante pentru evaluarea eficacității în temeiul acestei secțiuni sunt R R.24-25 și elemente din R.1, 10, 37 și 40.⁸¹

7.2. Rezultatul imediat 5 (Persoane și construcții juridice)

822. Următoarele tipuri și forme de persoane juridice sunt utilizate în principal (în ordinea celei mai mari utilizări): (i) societăți cu răspundere limitată; (ii) asociații; (iii) fundații și (iv) societăți pe acțiuni. Numărul de societăți înregistrate este prezentate în Capitolul 1.

7.2.1. Disponibilitatea publică a informațiilor privind înființarea și tipurile de persoane și construcții juridice

Persoane juridice, altele decât asociații și fundații

823. Caracteristicile de bază ale persoanelor juridice, de exemplu, numărul minim de acționari și administratori și limitarea răspunderii, sunt prevăzute în legislație și sunt disponibile public pe www.onrc.ro.

⁸¹ Disponibilitatea informațiilor de bază și privind BR exacte și actualizate este, de asemenea, evaluată de Forumul global al OCDE privind transparența și schimbul de informații în scopuri fiscale. În unele cazuri, constatările pot diferi din cauza diferențelor dintre metodologiile, obiectivele și domeniul de aplicare al standardelor GAFI și ale Forumului Global.

824. Formularele standard sunt utilizate pentru înregistrarea acestor persoane juridice și sunt disponibile la ONRC și online (www.onrc.ro). În plus, site-ul web al ONRC și portalul său de servicii online conțin informații cuprinzătoare privind legislația și modelele-cadru ale actelor constitutive. Personalul juridic din ONRC oferă, de asemenea, îndrumări cu privire la formalitățile legale pentru înființarea unei persoane juridice.

Asociații și fundații

825. Caracteristicile de bază ale asociațiilor și fundațiilor sunt, de asemenea, prevăzute în legislație și în formularele standard disponibile prin intermediul Înaltei Curți de Casație și Justiție.

7.2.2. Identificarea, evaluarea și înțelegerea riscurilor și vulnerabilităților SB/FT ale persoanelor juridice

826. Raportul ENR include o evaluare a riscurilor de SB/FT asociate persoanelor juridice înființate în țară. Evaluarea ia în considerare amenințările (tipurile de infracțiuni principale și modul în care au fost utilizate persoanele juridice) și măsura în care persoanele juridice sunt deținute de nerezidenți, dar nu articulează în mod clar ce riscuri de SB sunt prezentate de numeroasele tipuri diferite de persoane juridice create în România, de exemplu, utilizarea societăților fantomă de către nerezidenți. În schimb, există o concluzie la nivel înalt că societățile cu răspundere limitată sunt deosebit de vulnerabile la utilizare (dar fără fundamentare). Evaluarea FT se bazează pe o serie de factori contextuali, mai degrabă decât pe amenințări și vulnerabilități.

827. Instanțele de fond (care includ asociații și fundații), cele două birouri de înregistrare a persoanelor juridice (ONRC și MJ) și biroul de înregistrare a fiduciei (ANAF) nu au fost incluse în procesul ENR (deși ANAF a fost implicată din alte perspective).

828. Cu toate acestea, discuțiile purtate de AT cu alte autorități au indicat un nivel mai bun de înțelegere a riscului decât cealaltă din raportul ENR. S-a explicat că persoanele juridice sunt considerate a avea un risc rezidual mediu în raportul ENR pe baza faptului că aceste persoane au conturi bancare în țară (deși nu este întotdeauna cazul). Riscul principal asociat SB este prezentat de societățile cu răspundere limitată cu un singur acționar care, în practică, pot fi utilizate ca societăți fantomă. Acestea sunt utilizate cel mai des pentru evaziune fiscală (fraudă în materie de TVA) pentru a prezenta tranzacțiile ilicite ca fiind legale și nu într-o măsură la fel de semnificativă pentru alte infracțiuni. Acest nivel mai bun de înțelegere este demonstrat și de studiul de caz din caseta de mai jos. Se consideră că persoanele juridice facilitează aproximativ jumătate din activitatea de SB din țară, GIO-urile folosindu-le pentru fapte de corupție. Autoritățile consideră că persoanele juridice din afara României nu sunt utilizate în mare măsură de infractorii din România (țările de destinație pentru fluxurile financiare fiind variate, cum ar fi țările din Europa de Vest și cele din estul Mediteranei), iar infractorii din afara României utilizează persoane juridice înregistrate în țară. Acești factori, împreună cu studiile de caz prezentate la capitolul 3 (IO.8), indică un risc mai mare decât „mediul” de utilizare a persoanelor juridice pentru SB, cel puțin într-o anumită măsură.

829. Nu au fost furnizate statistici cu privire la scopul pentru care sunt înființate asociațiile și fundațiile.

830. Discuțiile cu sectorul privat au evidențiat, de asemenea, factori care nu au fost luați în considerare în ENR, de exemplu, măsura în care: (i) avocații, contabilii sau alți TCSP acționează în calitate de administratori sau echivalenți ai persoanelor juridice în mod continuu (sugestia fiind că acest lucru este limitat); (ii) contabilii acționează în calitate de facilitatori în furnizarea

de servicii de contabilitate și de depunere a declarațiilor fiscale și (iii) serviciile TCSP sunt oferite în România altfel decât de avocați și contabili, având în vedere că datele furnizate de ANAF au evidențiat peste 13 000 de TCSP (deși cifra reală este mult mai mică). Cu toate acestea, riscul care poate fi prezentat de formarea și administrarea persoanelor juridice de către furnizorii de servicii pentru societăți, inclusiv avocații, în special cei al căror BR nu este încă înregistrat într-unul dintre registrele centrale, este atenuat într-o oarecare măsură de analiza destul de extinsă în ENR a cazurilor în care abuzul a fost observat în practică.

831. În ceea ce privește construcțiile juridice, nu a fost efectuată o evaluare a riscurilor fiduciei pentru a sprijini măsurile de prevenire a utilizării abuzive. Registrul central al fiduciilor administrat de ANAF conține informații utile, dar obținerea oricăror informații suplimentare ar necesita o legătură între sediul ANAF din București și birourile locale din județe. Statisticile pentru fiducie nu sunt centralizate. Erau 51 de fiducii, stabilite pe întreg teritoriul României, la momentul vizitei AT în România. Câteva dintre fiducii au mandatar străini (deși riscul este atenuat într-o oarecare măsură, deoarece toate fiduciile trebuie să aibă un mandatar român).

832. Pentru a putea avea un nivel de înțelegere a riscurilor care să se prezinte în ansamblu și uniform astfel încât să permită și concentrarea pe măsurile de atenuare, este necesară o evaluare mai aprofundată (care să includă evaluarea riscurilor pentru fiecare tip de persoană juridică) atât a modalității de articulare cât și a nivelului de înțelegere.

Studiu de caz 7.1: RTS privind persoanele juridice

Multe societăți cu răspundere limitată au fost înființate de către cetățeni străini, cu sediul social la aceeași adresă (o firmă de avocatură) și utilizate în scheme de fraudă.

În termen de șase luni de la înființare, ONPCSB a primit 10 RTS de la bănci cu privire la tranzacțiile suspecte efectuate de șase persoane fizice nerezidente prin conturi bancare deschise de cinci societăți comerciale cu răspundere limitată din România în care dețineau acțiuni și/sau au acționat în calitate de director și administrator. În urma analizei RTS, s-a identificat că societățile aveau următoarele elemente comune: (i) o singură adresă de sediu social - firma de avocatură; (ii) înființarea de către cetățenii unui stat membru al UE; (iii) obiecte/activități identice sau similare și (iv) înființarea în jurul aceleiași perioade.

Conturile bancare deschise de cele cinci companii au primit sume semnificative de la companii și persoane fizice din locații diferite și apoi, în aceeași zi sau în ziua următoare, majoritatea încasărilor au fost transferate în conturile companiilor chineze prin internet banking. În plus, băncile au menționat că au primit mesaje SWIFT că fondurile colectate în România provin din fraudă.

7.2.3. Măsuri de atenuare a utilizării abuzive a persoanelor și construcțiilor juridice

833. România a luat măsuri pentru a preveni utilizarea abuzivă a persoanelor juridice. Acestea includ eliminarea legală a acțiunilor la purtător din sistem. Toate persoanele juridice sunt obligate să obțină și să dețină informații adecvate, corecte și actualizate cu privire la beneficiarii reali. România a înființat, de asemenea, un registru central de BR ai persoanelor juridice, un registru central de proprietaride conturi bancare și conturi de plăți (care include identitatea beneficiarilor reali) și un registru central de BR pe linie de construcții juridice (adică fiducii sau trusturi străine cu legătură cu România).

834. Acești pași importanți sunt luați în considerare mai jos și, în majoritatea cazurilor, sunt încă în curs de desfășurare și, prin urmare, nu funcționează încă cu un grad cuprinzător de eficacitate. Nivelul progresului a fost substanțial.

7.2.4. Acces în timp util la informații de bază și privind beneficiarii reali adecvate, corecte și actuale ale persoanelor juridice

835. Sunt disponibile mai multe opțiuni pentru accesarea informațiilor. Informațiile de bază și de BR sunt disponibile în registrele publice deținute de ONRC și MJ. În plus, autoritățile competente pot accesa informațiile de BR prin: (i) persoane juridice; (ii) entități raportoare și (iii) un registru central al conturilor bancare. În practică, autoritățile competente se bazează cel mai mult pe registrul conturilor bancare și al informațiilor deținute de bănci, cu registrele publice utilizate ca sursă secundară.

Sursa 1: persoane juridice

836. Toate persoanele juridice înființate în conformitate cu legislația din România sunt obligate să obțină și să dețină informații cu privire la beneficiarii reali (de obicei, locul principal de desfășurare a activității). La rândul lor, beneficiarii reali sunt obligați să furnizeze persoanelor juridice toate informațiile pentru a îndeplini această cerință de a deține informații privind BR. Definiția BR este aceeași cu cea aplicată IF, DNFBP și VASP acoperite – a se vedea c.10.10. Aceste informații – care nu sunt verificate ulterior de persoana juridică - reprezintă sursa informațiilor privind BR deținute în registrele BR naționale.

Sursa 2: entități raportoare (toate persoanele juridice)

837. În particular, informațiile privind BR ai persoanelor juridice sunt disponibile direct de la: (i) bănci - aproximativ 80% dintre persoanele juridice înființate în conformitate cu legislația română dețin un cont la o bancă din România⁸²; și (ii) contabili - care sunt utilizați pe scară largă pentru a depune declarații fiscale obligatorii la ANAF și, într-o măsură mai mică, pentru a pregăti situații financiare pentru a sprijini depunerea declarațiilor fiscale.

838. Cererile de înființare a unei persoane juridice nu trebuie să fie efectuate de notari, iar notarii nu sunt utilizați în mod obișnuit în înființarea persoanelor juridice. Avocații (persoanele raportoare), pe de altă parte, sunt adesea folosiți în etapa de înființare (cu excepția asociațiilor și fundațiilor), de exemplu, elaborează documente juridice și depun cereri în baza unei procuri. Se utilizează, de asemenea, TCSP (și persoane raportoare).

839. După cum se explică în secțiunea IO.4, băncile utilizează informațiile deținute în registrele BR interne pentru a verifica identitatea beneficiarilor reali – împreună cu alte surse de informații. Aceste măsuri sunt pozitive. În cazul contabililor, verificarea BR - ca parte a măsurilor CDD - se bazează pe informații care sunt deja deținute în registrele BR - fără a face referire și la surse suplimentare de probe (pentru a corobora informațiile despre BR cuprinse în registrele de BR).

840. După cum se explică în secțiunea IO.3, aproape toate băncile au fost inspectate anual în perioada supusă evaluării. Cu titlu ilustrativ, aceasta înseamnă că primele cincisprezece bănci evaluate ca prezentând cel mai mare risc SB/FT (aceste bănci dețin conturi bancare pentru majoritatea persoanelor juridice cu conturi bancare în România) au fost inspectate în mod continuu de către BNR. În timp ce majoritatea inspecțiilor au avut constatări în ceea ce privește aplicarea măsurilor CDD, supraveghetorul consideră că acestea sunt cazuri izolate și că, în general, băncile dețin informații de BR corecte, exacte și actualizate. Cu toate acestea, unele deficiențe grave în aplicarea măsurilor CDD au fost depistate în timpul inspecțiilor, ceea ce a dus la revizuirea întregului portofoliu de clienți (inclusiv identificarea BR) de către unele bănci de importanță sistemică. Prin anchete a fost identificat faptul că și infractorii utilizează conturi bancare. Statisticile agregate (de exemplu, identificarea tipului și gravității constatărilor privind aplicarea măsurilor CDD - pe an) pentru a susține concluzia BNR nu au fost prezentate.

841. Inspekțiile ONPCSB pe linia contabililor și avocaților au acoperit doar o foarte mică parte din profesioniștii din țară și, prin urmare, este dificil pentru supraveghetor să își formeze o imagine de ansamblu asupra respectării cerințelor CDD în aceste sectoare diverse. Cu toate acestea, în cazul examinărilor la fața locului efectuate de ONPCSB pe linia avocaților și contabililor, cazurile în care nu existau informații de BR au fost rare.

Sursa 3: ONRC (alte persoane juridice decât asociațiile și fundațiile)

842. ONRC (care răspunde în fața MJ) are sediul central în București și oficii în toate cele 42 de județe. Birourile și personalul acestora sunt atașate instanțelor judecătorești, care includ persoane juridice. Cererile sunt procesate de biroul ONRC local, iar persoanele juridice înmatriculate sunt înregistrate într-un singur registru central. Cererile se depun în termen de 15 zile de la încheierea actului constitutiv. O persoană juridică nu dobândește personalitate juridică până când nu este înregistrată în Registrul Comerțului.

843. ONRC are aproximativ 1 326 de angajați în România, dintre care 211 angajați lucrează în sediul central și 202 în biroul operațional din București. Completările de personal la diferitele birouri variază, birourile din București fiind cele mai mari. Oficiile mai mari se află în zonele urbane, unde există un număr mai mare de înmatriculări. Personalul administrează atât registrul comerțului (informații de bază), cât și registrul BR (a se vedea mai jos). Personalul are și alte atribuții. ONRC a avut un deficit de personal timp de câțiva ani, iar acest lucru a devenit semnificativ (în prezent fiind de 560 de angajați) odată cu pensionarea unui număr mare de angajați din sectorul public de la începutul pandemiei. Acest deficit a dus la decizii privind prioritizarea muncii; înmatricularea persoanelor juridice a fost o prioritate mai mare decât alte activități, cum ar fi arhivarea. O creștere a numărului de angajați ar permite sediului central (care are 95 de posturi vacante) să exercite un rol de coordonare în asigurarea înregistrării de informații adecvate, corecte și actualizate atât în registrele comerciale, cât și în registrele BR.

844. Cererile de constituire a unei persoane juridice pot fi depuse la ONRC în format electronic, prin poștă sau personal, utilizând modelele disponibile pe site-ul Registrului. Cererea (care este atestată de un avocat sau de un membru al personalului ONRC) este susținută de o „declarație pe propria răspundere” semnată de un reprezentant legal⁸³ care declară că sunt îndeplinite condițiile legale specificate în Legea societăților. Aceasta va include confirmarea faptului că acționarii fondatori (proprietarii legali) și primii administratori nu au fost condamnați pentru infracțiuni specificate în Legea societăților comerciale (de exemplu, SB, delapidare și alte tipuri de fraudă și corupție) sau nu au fost excluși de o instanță de la îndeplinirea acestor roluri (o sancțiune complementară condamnării pentru o infracțiune). De asemenea, este furnizată o copie a pașaportului sau a cărții de identitate pentru fiecare acționar și administrator fondator.

⁸² Pe baza numărului de persoane juridice stabilite în trei județe în februarie și martie 2022. Din cele 21 000 de persoane juridice nou înființate, 4 349 nu aveau conturi bancare în România.

⁸³ Alternativ, de către mandantul său cu procură autentică specială sau generală, sau de către un avocat, în baza unei procuri, sau de către un asociat.

În plus, în cazul în care o persoană care este acționar fondator sau administrator, este înregistrată la ANAF în calitate de contribuabil, iar ONRC solicită un certificat de atestare fiscală din partea respectivei administrații. Răspunsurile sunt furnizate de ANAF cu o viteză lăudabilă. În cazul în care un acționar fondator nu este înregistrat în calitate de contribuabil, ONRC solicită o confirmare din partea persoanei fizice că nu are datorii la autoritățile fiscale străine respective. Informațiile privind proprietatea înregistrată sunt confirmate ca fiind corecte de către reprezentantul legal al solicitantului.

845. Nivelul informațiilor furnizate ONRC este foarte bun. Deși verificările în etapa de depunere a cererii nu sunt cuprinzătoare și nu există nicio verificare a statutului reprezentantului legal, acestea depășesc verificarea caracterului complet al informațiilor de bază, deoarece sistemul informatic al ONRC validează automat adresele furnizate în cerere față de adresa furnizată în alte evidențe guvernamentale. Deși rare, diferențele au fost găsite și urmărite de către ONRC pentru a se asigura că cererea este corectă și, prin urmare, că informațiile înregistrate vor fi corecte.

846. Cererile de înființare au fost amânate sau respinse. În perioada 2017-2021, când au fost acceptate puțin peste 4,2 milioane de cereri, aproximativ 0,7 milioane au fost amânate pentru a permite solicitantului să furnizeze mai multe informații, 20 804 au fost retrase, iar 143.279 au fost refuzate. Respingerile vin ca urmare a neîndeplinirii cerințelor legale (de exemplu, pentru furnizarea de informații incomplete). Întârzierile în furnizarea de date suplimentare instanței, în cazul în care instanța a amânat examinarea unei cereri, sunt tratate ca o nerespectare a cerințelor legale și, prin urmare, sunt refuzate. Obligația foarte întemeiată de a furniza informații privind condamnările și dovezile de identificare la depunerea cererii au un efect descurajant, care ajută la prevenirea înmatriculării persoanelor juridice pentru a facilita criminalitatea.

847. După înmatriculare, dacă sunt modificate informațiile depuse în etapa de înființare, reprezentantul legal al persoanei juridice trimite o notificare către ONRC, împreună cu informații justificative. La momentul depunerii cererii, reprezentantul legal confirmă că noii acționari ai societăților cu răspundere limitată (proprietarii legali) și noii administratori (toate tipurile de persoane juridice) nu au fost condamnați pentru infracțiunile specificate în Legea societăților comerciale sau nu au fost excluși din funcția de administrator și furnizează o copie a pașaportului sau a cărții de identitate. De asemenea, sunt colectate informații privind statutul fiscal, care servesc drept validare suplimentară a identității. După examinarea informațiilor pentru exhaustivitate, inclusiv respectarea cerințelor legale și coerența adreselor cu înregistrările guvernamentale, modificarea/mențiunea este înregistrată de ONRC în termen de trei zile de la primire. Ca și în etapa de aplicare, natura informațiilor solicitate are un efect disuasiv asupra utilizării abuzive. În timp ce efectul înregistrării informațiilor este declarativ, mai degrabă decât constitutiv⁸⁴, o modificare/mențiune este executorie în temeiul Codului civil de către un terț numai după înregistrare, ceea ce încurajează înregistrarea în timp util a modificărilor.

848. ONRC a furnizat, de asemenea, statistici pentru perioada 2017-2021 care arată că peste 28 000 de corecții ale erorilor materiale la informațiile de bază au fost preluate de ONRC (pe baza neconcordanțelor detectate între informațiile furnizate și informațiile deja deținute în registrele comerțului). Prin urmare, în practică, ONRC verifică în mod proactiv datele pe care le deține și își asumă responsabilitatea pentru acuratețea informațiilor.

⁸⁴ O modificare are loc la momentul întocmirii actului constitutiv mai degrabă decât la momentul înregistrării actului.

849. Informațiile privind BR pentru orice persoană juridică nouă înregistrată la ONRC sunt depuse la ONRC începând din iulie 2019. Aceasta include, printre altele: (i) numele complet; (ii) data și locul nașterii – acesta din urmă de la 1 ianuarie 2022; (iii) țara de domiciliu și (iv) adresa de reședință pentru fiecare beneficiar real. În plus, toate persoanele juridice înregistrate înainte de iulie 2019 au primit termen până la 9 iunie 2022 pentru a depune informații privind BR (a se vedea punctul 24.6 din anexa TC). În cazul în care există o modificare ulterioară a BR a unei persoane juridice (inclusiv pentru societățile preexistente), un rezumat revizuit al tuturor beneficiarilor reali este furnizat ONRC în termen de 15 zile de la această modificare. Cu toate acestea, așa cum se explică la punctul 24.7, dispozițiile care se referă la raportarea modificărilor informațiilor privind BR pentru persoanele juridice preexistente sunt neclare și au făcut obiectul mai multor modificări, ceea ce înseamnă că este posibil ca unele persoane juridice să nu fi depus modificări pentru BR (a se vedea punctul 24.7 din anexa TC).

850. Unele persoane juridice trebuie acum să depună și o declarație anuală privind BR în termen de 15 zile de la aprobarea situațiilor lor financiare anuale. Acestea sunt persoane juridice cu entități în structura acționariatului lor și/sau care își au sediul fiscal în: (i) jurisdicții necooperante în scopuri fiscale; (ii) jurisdicții cu un risc ridicat de SB/FT și/sau (iii) jurisdicțiile monitorizate de organismele internaționale relevante pentru riscul de SB/FT. Deși această cerință a intrat recent în vigoare la momentul vizitei la fața locului, ea demonstrează abordări pozitive pentru gestionarea riscului.

851. La momentul vizitei la fața locului, 72% dintre persoanele juridice care trebuiau să se înregistreze în ONRC⁸⁵ dispuneau de informații complete privind BR. Nu sunt informații privind BR pentru restul de 28% (peste 350 000 de persoane juridice), dintre care aproximativ o treime au activități suspendate sau se află în proces de dizolvare, reorganizare judiciară sau faliment. Autoritățile au explicat că băncile nu deschid conturi pentru persoane juridice române pentru care nu sunt înregistrate informații privind BR în registrul de BR, ceea ce încurajează respectarea cerinței de depunere deși nu ajută în cazurile în care persoanele juridice române efectuează tranzacții bancare numai în străinătate.

852. Atunci când se depune o declarație privind BR, ONRC verifică dacă reprezentantul legal care face acest lucru este un administrator al persoanei juridice și dacă persoana juridică este înregistrată în Registrul Comerțului și caută neconcordanțe în ceea ce privește datele de identificare. Nu introduce în registru date care nu îndeplinesc cerințele Legii CSB/CFT. Există, de asemenea, un mecanism formal în care discrepanțele pot fi raportate ONRC pentru anchetare (ONPCSB înainte de 2022), dacă sunt notate de părțile care accesează registrul. În 2021, 14 astfel de discrepanțe au fost raportate ONRC.

853. În cursul anului 2021, ONPCSB a verificat respectarea obligației de a depune declarații de modificare a BR ca parte a supravegherii continue a entităților raportoare (în principal DNFBP). Aceasta a identificat zece entități raportoare care nu au depus o astfel de declarație (toate fiind conștiente de obligația de a face acest lucru). În caz contrar, ONRC nu efectuează verificări specifice pentru a determina dacă toate informațiile privind BR au fost depuse, nivelul de acuratețe al acestor informații, sau dacă au fost depuse la timp.

854. În plus, BR ai persoanelor juridice sunt verificați în cadrul anchetelor fiscale efectuate de ANAF. Un procent foarte mic de anchete fiscale au evidențiat discrepanțe în informațiile din registrele de BR.

⁸⁵ Procentul a crescut de atunci la 76%.

Sursa 4: Ministerul Justiției (asociații și fundații)

855. Personalul judiciar este implicat în înființarea asociațiilor și fundațiilor în cele 171 de instanțe din întreaga țară. Nu este posibil a se știi exact cât personal echivalent cu normă întreagă este implicat în această activitate de înființare, dar această activitate de rutină reprezintă doar o mică parte din activitățile zilnice ale funcționarilor judiciari și este necontencioasă. Patru ofițeri ai Ministerului Justiției mențin la zi Registrul central al asociațiilor și fundațiilor. Rolul lor se limitează la aprobarea utilizării numelor și nu se extinde la coordonarea activității funcționarilor locali. Problemele legate de resurse nu sunt evidente.

856. Asociațiile și fundațiile sunt înregistrate de o instanță din județul unde are domiciliul solicitantul. Informațiile sunt introduse într-un Registru central care a fost înființat în 2000. Un model este disponibil pentru cererile de înființare, prin intermediul Înaltei Curți de Casație și Justiție. Sub rezerva îndeplinirii cerințelor legale minime, procedura și cererea pot diferi de la o instanță la alta. În toate cazurile, articolele sunt depuse împreună cu detaliile sediului social, iar în cazul în care un membru fondator sau director este înregistrat la ANAF în calitate de contribuabil, instanța solicită un certificat de atestare fiscală. Confirmarea identității fondatorilor și directorilor, de exemplu, copia unei pagini cu fotografia din pașaport, este, de asemenea, necesară înainte ca instanța să permită înregistrarea. În cazul în care un document este emis într-o limbă străină, solicitantul va atașa o copie legalizată – semnată de solicitant – împreună cu traducerea legalizată efectuată de un traducător autorizat.

857. Cererile de înființare se soluționează în termen de trei zile de la depunerea cererii. Nu există verificări exprese ale datelor furnizate, deși, asemeni situației ONRC, obligația de a furniza informații privind condamnările și dovada identității la depunerea cererii au un efect disuasiv asupra utilizării. Ministerul Justiției și funcționarul instanței cu care AT s-a întâlnit au estimat că aproape toate cererile sunt depuse de persoane fizice care sunt membri fondatori sau (într-o măsură mai mică) de un avocat (adică o persoană obligată să aplice măsurile CDD).

858. Nu se realizează statistici pentru cererile respinse, dar există cazuri în care instanța a prelungit termenul de soluționare a unei cereri astfel încât solicitantul să aibă mai mult timp pentru a îndeplini obligațiile și există respingeri în cazul în care documentele nu sunt complete sau în cazul în care certificatul de atestare fiscală nu este corespunzător.

859. Orice modificare a componenței organizației este înregistrată, la cerere, de către instanță, dar nu există un termen limită pentru notificarea instanței cu privire la orice modificare. De asemenea, nu se efectuează aceleași verificări ca la momentul înregistrării.

860. Site-ul ministerului enumeră asociațiile și fundațiile care sunt înregistrate. Registrul în sine conține: (i) numele persoanei juridice; (ii) data înregistrării; (iii) numele instanței unde a fost constituită; (iv) adresa înregistrată; (v) numele membrilor fondatori și administratorilor; (vi) informații despre obiective; (vii) informații despre active; (viii) informații despre afilierea la orice federație; (ix) informații despre conexiunile la orice rețea internațională și (x) informații despre orice sucursale.

861. Ministerul Justiției a înființat un registru al BR. Datele sunt introduse manual în acesta și cuprind: (i) date privind informațiile de bază colectate direct din registrul central care deține informații de bază privind fondatorii, administratorii etc. (care sunt, de asemenea, beneficiari reali); și (ii) declarații ale altor BR depuse la MJ în temeiul Legii CSB/CFT (la înființare și atunci când există o modificare/mențiune). Asociațiile și fundațiile înființate înainte de crearea registrului central de BR au primit termen până la 9 iunie 2022 să prezinte informații privind BR în temeiul Legii CSB/CFT. MJ a explicat că registrul de BR nu este complet, iar acuratețea acestuia este supusă erorilor materiale.

Sursa 5: ANAF – registrul conturilor bancare (toate persoanele juridice)

862. ANAF administrează un registru al conturilor bancare și de plăți. Acesta a fost înființat pentru prima dată în 2015, dar a fost modernizat în octombrie 2020 pentru a cuprinde și informații cu privire la BR. În plus față de aceste informații, registrul deține: (i) numele titularului de cont; (ii) numele persoanelor care au acces la cont; (iii) informații privind conturile noi și închise; (iv) data de deschidere și închidere a conturilor și (v) tipul și moneda contului. Băncile și IP-urile înregistrează informații despre conturile noi și modificările survenite asupra conturilor existente în fiecare zi lucrătoare. Prin urmare, ANAF deține informații semnificative cu privire la fiecare cont bancar din România deținut de o persoană juridică.

863. Departamentul de calitate a datelor al ANAF (șapte angajați), înființat în 2022, s-a implicat activ în asigurarea păstrării informațiilor privind BR pentru toate conturile active din registru. În plus, ANAF verifică informațiile privind BR din registru în raport cu listele SFS (pe bază de eșantion) și verifică detaliile privind BR ca parte a anchetelor sale fiscale (care nu au legătură cu funcționarea registrului). Un procent foarte mic de anchete fiscale au evidențiat discrepanțe în informațiile deținute în registru.

864. După cum s-a menționat mai sus, se estimează că 80% dintre persoanele juridice operează un cont la o bancă din România.

Accesul la sursele de informații de bază și BR

865. Informațiile de bază înregistrate de ONRC și MJ sunt disponibile publicului. Se estimează că: aproximativ 1 000 de cereri de extrase sunt adresate ONRC în fiecare zi, aproape toate provenind de la entități raportoare și (ii) aproximativ 70 de cereri de extrase sunt adresate Ministerului în fiecare zi (asociații și fundații), mai mult de jumătate provenind de la fondatori, iar aproape toate celelalte fiind direct sau indirect de la bănci.

866. Registrul de BR al ONRC este deschis publicului. Unele date cu caracter personal nu sunt disponibile în registru. Autoritățile și entitățile raportoare pot accesa Registrul BR prin crearea unui cont pe portalul de servicii al ONRC. Solicitățile de date pot fi depuse și personal, prin poștă și electronic, iar ONRC răspunde, de obicei, în termen de cinci zile. ONRC consideră că toate aceste solicitări de informații privind BR au primit un răspuns. Ocazional, un răspuns este furnizat de curierul militar dacă cererea din partea unei autorități cu acces la astfel de curieri (indicând urgența) a fost furnizată în acel formular. Conform statisticilor furnizate de ONRC, majoritatea covârșitoare a solicitărilor din 2021 (puțin sub 50 000) a provenit de la entitățile raportoare care utilizează portalul online. A existat o utilizare limitată înregistrată a registrului de către ONPCSB și supraveghetori și nicio utilizare înregistrată de către autoritățile de aplicare a legii.

867. La momentul vizitei la fața locului, nu exista acces public direct la registrul BR ținut de MJ. În schimb, informațiile sunt disponibile prin transmiterea unei cereri (prin e-mail) Ministerului și sunt furnizate în termen de una până la cinci zile lucrătoare, în funcție de volumul solicitărilor. Potrivit statisticilor furnizate de MJ, solicitările provin în principal de la notari publici și alte entități raportoare. Nu au fost înregistrate solicitări din partea organelor de aplicare a legii, a supraveghetorilor sau a ONPCSB.

868. În perioada până la momentul vizitei la fața locului, ANAF a primit aproximativ 160 de solicitări de informații deținute în registrul central al conturilor bancare și de plăți. Cele mai multe cereri au fost interne (departamentul de fraudă), iar restul de la procurori (43) și instanțele județene. Nu au fost înregistrate solicitări din partea autorităților de aplicare a legii.

869. În ciuda acestor statistici, care indică existența unei probleme tehnice privind păstrarea evidențelor, AAL-urile au explicat că utilizează pe deplin toate registrele de mai sus. În cazul unei anchete penale a unei persoane juridice, se face trimitere mai întâi la informațiile privind

BR înregistrați în registrul conturilor bancare și de plăți (de aproximativ 200 de ori pe lună (estimare)). Aceasta este urmată de colectarea de informații privind BR de la bănci care utilizează competențe pentru a obliga furnizarea de informații. Informațiile din ambele surse sunt apoi comparate cu informațiile din registrele de BR (și în cartea funciară).

870. Deși IGPR nu-și amintește să existe vreo discrepanță între informațiile privind BR înregistrate în diferitele registre și datele obținute prin intermediul băncilor, procurorii au explicat că, pe baza anchetelor efectuate în ultimii doi-trei ani (în care a fost anchetată mai multă activitate istorică), informațiile privind BR deținute de bănci au fost fiabile în aproximativ 50% din cazuri și au remarcat utilizarea nedetectată a acționarilor nominalizați. Ei acceptă faptul că situația s-ar fi putut îmbunătăți mai recent.

871. În cazul în care o persoană juridică nu deține un cont bancar în România, atunci se utilizează alte surse: (i) ANABI (agenție însărcinată cu identificarea și urmărirea activelor) în cazul în care activele pot face obiectul unor măsuri asigurătorii în timpul procedurilor judiciare penale, confiscării extinse sau speciale; ONPCSB-UIF și (iii) canalele de cooperare polițienească.

7.2.5. Accesul în timp util la informații adecvate, exacte și actuale de bază și privind beneficiarii reali în cazul construcțiilor juridice

872. Sunt disponibile o serie de opțiuni pentru accesarea informațiilor privind trusturile naționale și străine: (i) entitățile raportoare – a se vedea mai sus; (ii) registrele de informații de bază și privind BR (ANAF – fiduciile și trusturile străine); (iii) registrul conturilor bancare - a se vedea mai sus; (iv) ANAF – a se vedea mai sus și (v) alte surse – a se vedea mai sus. În practică, nu a fost necesar ca autoritățile competente să solicite informații de bază și privind BR referitor la trusturi, dar autoritățile competente ar urma aceeași abordare de anchetare rezumată mai sus pentru persoanele juridice.

ANAF - registrul fiduciei

873. Sediul central al ANAF din București și fiecare birou județean acționează independent pe probleme de fiducie.

874. ANAF administrează un registru de evidență. Contractul de fiducie și modificările ulterioare ale acestuia se înregistrează la ANAF la cererea administratorului fiduciar (sau a unuia dintre fiduciarilor în cazul în care există mai mulți), sub sancțiunea nulității absolute a contractului, în termen de o lună de la data încheierii. Înregistrarea se solicită prin depunerea unui formular standard împreună cu contractul de fiducie la biroul local al ANAF. Birourile locale introduc date într-un singur registru central – personalul acoperă o varietate de sarcini, mai degrabă decât să fie dedicat activităților fiduciare. Registrul conține data înregistrării, numele fiduciei, numele fondatorului, mandatarului, beneficiarului și orice alt tip de beneficiar real (nespecificat). Informațiile privind fondatorii, administratorii fiduciarilor și beneficiarii includ, de asemenea, numărul lor de identificare fiscală, adresa și adresa de e-mail. Sunt necesare informații suplimentare de la alte tipuri de beneficiari reali (nespecificați), și anume data nașterii, seria și numărul cărții de identitate, cetățenia, țara de reședință și calitatea în care aceștia sunt beneficiari reali. Deși ordinul de înregistrare pentru o fiducie este public, informațiile conținute în contracte nu sunt publice.

875. În temeiul Codului civil, fiecare fiducie are un mandatar local, care trebuie să fie o IF, avocat sau notar în România, care este o persoană raportoare supusă cerințelor CDD. Fiducia poate avea, de asemenea, unul sau mai mulți mandatarilor străini dacă aceștia au sediul într-un stat membru al UE. Oricare dintre administratorii poate fi responsabil pentru depunerea cererii și modificarea acestor informații după înregistrare.

876. Documentația atașată cererii este verificată pentru exhaustivitate și coerență internă de

către ANAF. Deși nu există alte verificări, administratorii confirmă ca parte a cererii că sunt conștienți de sancțiunile pentru furnizarea de informații inexacte către ANAF.

877. Modificările aduse datelor sunt depuse în termen de o lună, deși depunerile nu sunt verificate, iar ANAF nu poate fi informată dacă a avut loc o modificare care nu i-a fost transmisă. În cazul în care o fiducie încetează mai devreme decât perioada specificată în act, se depune la ANAF o declarație de încetare a fiduciei.

Administrație fiscală – registrul trusturilor

878. În practică, registrul fiduciilor în temeiul Codului civil funcționează ca registru al fiduciilor și al construcțiilor juridice similare în temeiul Legii CSB/CFT. În timp ce se așteaptă ca trusturile străine să se înregistreze în cazul în care au o relație comercială sau să achiziționeze bunuri imobiliare în România (articolul 19 alineatul (5¹) din Legea CSB/CFT), în România nu au fost înregistrate trusturi străine. Nu au fost furnizate informații cu privire la măsura în care trusturile sunt utilizate în practică în România, deși se așteaptă să fie scăzută. Informațiile de BR din registru sunt deschise autorităților competente, entităților raportoare și oricărei persoane capabile să demonstreze un „interes legitim” sau care este legată în alt mod de construcție printr-un portal online administrat de ANAF.

7.2.6. Eficiența, proporționalitatea și caracterul disuasiv al sancțiunilor

879. Nu se impun sancțiuni în ceea ce privește depunerea cu întârziere a documentelor de bază și privind BR în registre.

880. ONRC a putut furniza statistici pentru numărul de persoane juridice care au fost excluse la inițiativa sa. În ceea ce privește dizolvările promovate de ONRC, cifrele sunt următoarele: 2017 – 8 880; 2018 – 4 883; 2019 – 6 509; 2020 – 2 923; și 2021 – 3 178. Niciunul nu se referă la nefurnizarea declarațiilor privind informațiile de bază sau privind BR.

881. În perioada analizată, 7.176 de asociații și fundații au fost dizolvate (sau în curs de dizolvare) sau desființate, prezentând un angajament proactiv în acest domeniu. Cu toate acestea, nu este clar care au fost motivele pentru dizolvare sau radiere.

882. ONPCSB nu a acționat împotriva celor zece persoane care nu au dezvăluit modificările informațiilor privind BR în conformitate cu legea, având în vedere prelungirile care au fost aduse cerințelor de raportare tranzitorii din cauza Covid.

883. Pe baza informațiilor deținute cu privire la acțiunile la purtător în Registrul Comerțului, ONRC a solicitat dizolvarea a 84 de societăți pentru neîndeplinirea obligației de a converti acțiunile la purtător în acțiuni nominative, dintre care 62 au fost acceptate de instanță. În majoritatea cazurilor, instanța a refuzat să dizolve societatea pe baza măsurilor de remediere luate după depunerea cererii în instanță.

Concluzii generale privind IO.5

884. Au fost luate măsuri importante pentru a înființa și utiliza registrele publice și pentru a sprijini o abordare multidirecțională a colectării și accesării informațiilor privind BR. Punerea în aplicare a acestui cadru cuprinzător, deși este substanțială, este încă în curs de desfășurare, astfel încât nu funcționează încă cu un grad cuprinzător de eficacitate.

885. În practică, este cel mai sigur că băncile dețin informații privind BR referitor la persoanele juridice (inclusiv indirect prin registrul conturilor bancare). Aproximativ 80% dintre persoanele juridice înființate în conformitate cu legislația română dețin conturi bancare, unde aplicarea măsurilor CDD, inclusiv pentru BR, este supravegheată de BNR – în multe cazuri anual. Constatările de supraveghere prezentate în acest domeniu sunt mixte și nu includ statistici

agregate. În consecință, deși există dovezi că băncile dețin informații de BR corecte și actuale, acestea nu sunt complete. Cu toate acestea, luate împreună cu informațiile de BR deținute în registrele publice și de către persoanele juridice, AT consideră că este rezonabil să concluzioneze că mai mult de 80% din informațiile privind BR vor fi disponibile prin intermediul uneia dintre sursele disponibile pentru aplicarea legii și, astfel, informațiile privind BR sunt disponibile într-o anumită măsură.

886. Riscurile de SB prezentate de numeroasele tipuri diferite de persoane juridice create în România nu sunt clar articulate și, în general, riscul de utilizare a persoanelor juridice pentru SB este mai mare decât cel recunoscut, cel puțin într-o anumită măsură.

887. Nu sunt impuse sancțiuni în legătură cu depunerile cu întârziere a declarațiilor obișnuite și a celor privind BR la registre, deși societățile au fost dizolvate pentru că nu au reușit să convertească acțiunile la purtător în acțiuni nominative.

888. Având în vedere cele de mai sus, sunt necesare îmbunătățiri majore, dar nu fundamentale. **România este evaluată ca având un nivel moderat de eficacitate pentru IO.5.**

8. COOPERARE INTERNAȚIONALĂ

8.1. Constatări principale și acțiuni recomandate

Constatări principale

Rezultatul imediat 2

- a) România are un cadru juridic solid pentru cooperarea internațională care permite furnizarea de cereri de asistență judiciară reciprocă (MLA) și extrădare în întreaga gamă de cereri de cooperare internațională. Părerea exprimată de rețeaua globală GAFI este, în general, pozitivă.
- b) România nu are un sistem central de gestionare a cazurilor pentru administrarea și urmărirea fluxului și a ciclului de viață al cererilor MLA și nici orientări formale pentru prioritizarea cererilor primite. Acest lucru împiedică în mod semnificativ capacitatea autorităților de a monitoriza și de a urmări cererile. Cu toate acestea, în practică, există elemente de gestionare a cazurilor cu funcționalitate limitată, iar autoritățile trebuie laudate pentru promptitudinea răspunsurilor raportate, arătând că limitările în prioritizare nu au împiedicat timpul mediu de răspuns. Cu toate acestea, lipsa semnificativă a datelor și statisticilor calitative limitează serios capacitatea țării de a demonstra în mod cuprinzător eficacitatea.
- c) România utilizează MLA în scopul anchetării SB și a infracțiunilor generatoare de bunuri supuse SB într-o anumită măsură. Există un număr limitat de cereri trimise pentru confiscarea bunurilor în țara străină și lipsesc statisticile și cazurile privind cererile de confiscare. Acest lucru se întâmplă în ciuda faptului că, în special în cazurile SB, activele sunt adesea mutate în străinătate. Numărul scăzut de solicitări privind solicitarea de asistență externă în FT reprezintă un motiv de îngrijorare.
- d) ONPCSB-UIF este, în general, activă în cooperarea UIF-UIF, cu toate acestea, au existat întârzieri semnificative în gestionarea cererilor externe până la începutul anului 2022. AAL utilizează canale informale de cooperare în SB și infracțiuni principale. Un element foarte pozitiv al sistemului românesc este numărul mare de JIT (echipe comune de anchetare) pe care România le-a inițiat și la care participă.
- e) BNR și ASF demonstrează o cooperare internațională proactivă. Nivelul de eficiență la care ONPCSB, în calitate de supraveghetor, și alte autorități de supraveghere (ONJN, SRB-uri) cooperează nu poate fi determinat din cauza datelor limitate disponibile.
- f) România oferă și răspunde solicitărilor străine de cooperare în identificarea și schimbul de informații de bază și privind BR ale persoanelor juridice și aranjamentelor. Cu toate acestea, limitările ar putea afecta acuratețea informațiilor privind BR furnizate omologilor străini.

Acțiuni recomandate

Rezultatul imediat 2

- b) România ar trebui să dezvolte un sistem central de gestionare a cazurilor, care să permită țării să asigure executarea și supravegherea în timp util a cererilor de MLA și extrădare și a acțiunilor ulterioare. Procesul oficial de prioritizare a MLA și liniile directoare ar trebui stabilite de toate autoritățile competente.

- b) România ar trebui să dezvolte procese de colectare a datelor și statisticilor cuprinzătoare privind cooperarea internațională implicând toate autoritățile competente pentru a evalua eficacitatea și eficiența proceselor de MLA și extrădare ale țării.
- c) În sprijinul cerințelor legislative, România ar trebui să ofere îndrumări clare pentru ca toate parchetele să solicite în mod proactiv cooperarea internațională; și să crească numărul de solicitări pentru a continua anchetele SB/FT în cazul în care au fost comise infracțiuni în străinătate sau au o legătură străină. O atenție deosebită trebuie acordată solicitării de asistență în ceea ce privește sechestrarea și confiscarea bunurilor mutate în străinătate.
- d) Autoritățile ar trebui să solicite în mod regulat feedback de omologii străini cu privire la calitatea informațiilor de BR furnizate.

889. Rezultatul imediat relevant luat în considerare și evaluat în acest capitol este IO.2. Recomandările relevante pentru evaluarea eficacității în cadrul acestei secțiuni sunt R.36-40 și elemente din R.9, 15, 24, 25 și 32.

8.2. Rezultatul imediat 2 (Cooperare internațională)

890. Cooperarea internațională are o importanță semnificativă pentru România ca urmare a profilului său de risc, localizării geografice (rutele de tranzit infracțional (ruta Balcanilor de Vest) și țara de frontieră a UE), diasporei semnificative de români care trăiesc în străinătate și faptului că SB și FT au componente predominant internaționale. Cele de mai sus expun România, printre altele, la traficul ilegal de persoane, droguri și bunuri ilicite de către GIO cu o legătură internațională. România are frontiere terestre lungi cu statele membre UE Ungaria și Bulgaria, cu Serbia, țară candidată la UE, precum și cu Ucraina și Moldova. Granița și porturile de la Marea Neagră fac ca România să fie o poartă și pentru comerțul și traficul internațional ilicit. Cooperarea internațională urmează profilul de risc al României și este mai activă cu țările vecine și cu cele în care sunt rezidenți un număr semnificativ de români din diaspora.

8.2.1. Furnizarea constructivă și în timp util a MLA și extrădare

891. România are un cadru juridic cuprinzător pentru a furniza asistență judiciară reciprocă (MLA) și extrădare pentru SB, infracțiunile predicat asociate și FT. România oferă în mod activ cooperare internațională. Jurisdicțiile străine au lăudat, în general, România pentru furnizarea de asistență internațională, cu toate acestea, unele țări evidențiază că timpul de livrare a răspunsurilor este un aspect care necesită îmbunătățiri suplimentare.

892. Autoritățile române pot oferi asistență juridică internațională la scară largă, în baza instrumentelor juridice internaționale, cum ar fi convențiile ONU și ale Consiliului Europei și cadrul juridic al UE, precum și tratatele bilaterale și multilaterale și memorandumurile de înțelegere (a se vedea R.36- R.40). România acceptă solicitări MLA în limbile engleză, franceză și română. Există procese interne pentru ca autoritățile centrale să primească, să valideze conformitatea cererilor primite cu condiții formale și să execute sau să transmită cererile autorităților naționale competente pentru executare.

MLA

893. Există două autorități centrale responsabile pentru primirea cererilor MLA: MJ și PICCJ. În baza competențelor materiale, cererile MLA formulate în cursul cercetărilor și urmăririlor penale sunt împărțite între substructurile PICCJ, respectiv, SCJI (Serviciul de Cooperare Judiciară

Internațională), DNA și DIICOT. SCJI, DNA și DIICOT sunt, de asemenea, autoritățile competente în cazul cererilor de asistență juridică internațională acoperite de regimul cooperării directe, care reglementează ordinele europene de anchetă (EIO) utilizate cu omologii din UE.

894. În funcție de infracțiunile predicat menționate în MLA, cererile din străinătate sunt împărțite între diferitele structuri subordonate ale PICCJ pentru executare. Destinatarii sunt direcțiile judiciare speciale, și anume DNA și DIICOT, sau, în funcție de localizarea geografică, 235 de parchete de pe lângă instanțele de apel, tribunale și judecătorii, care sunt responsabile de urmărirea penală a infracțiunilor principale și, prin urmare, au competență în cooperarea judiciară în materie penală. SCJI este destinatarul majorității solicitărilor MLA primite.

895. MJ verifică dacă cererile primite îndeplinesc cerințele tehnice necesare și apoi înaintează cererile primite spre executare procuraturii sau instanței. Cererile MLA primite în timpul etapelor de proces sau de execuție sunt transmise instanțelor judecătorești române competente.

896. Așa cum se intenționează în cadrul regimului de cooperare directă al UE, ordinul european de anchetă poate fi trimis direct la DNA, DIICOT sau la cele 235 de parchete de pe lângă instanțele de apel, tribunale și judecătorii, în conformitate cu un instrument online - Atlasul judiciar⁸⁶ - pus la dispoziție de Rețeaua Judiciară Europeană pentru a determina autoritatea competentă pentru executarea ordinelor europene de anchetă (EIO). Acest lucru ar trebui să accelereze depunerea și executarea ordinelor europene de anchetă. În ciuda acestui fapt, în ceea ce privește majoritatea infracțiunilor predicat și SB, EIO-urile sunt încă primite de autoritatea centrală din cadrul PICCJ, creând un nivel intermediar suplimentar înainte ca acestea să fie trimise parchetelor regionale responsabile pentru executarea efectivă.

897. România nu are un sistem centralizat de gestionare a cazurilor în care sunt înregistrate toate cererile MLA primite și trimise. Astfel, autoritățile au informat că, în practică, poate dura săptămâni pentru a redirecționa o cerere MLA primită, iar MJ și PICCJ nu sunt în măsură să monitorizeze starea cererilor după ce acestea sunt trimise spre executare la parchetele regionale. Mai mult, din cauza lipsei unui sistem centralizat cuprinzător de gestionare a cazurilor, colectarea și prelucrarea datelor de către birourile regionale ale PICCJ implică căutări manuale în diferite arhive regionale care limitează eficiența; ca urmare, au existat mai multe cazuri în care legătura dintre activitatea de cooperare judiciară internațională și un dosar penal local nu a putut fi stabilită. Acest lucru arată că autoritățile centrale nu dispun de măsuri sistematice de supraveghere pentru a monitoriza procesul de cooperare internațională în ansamblu. Acest lucru, combinat cu lipsa unor statistici fiabile și cuprinzătoare colectate de autoritățile centrale, și anume MJ și PICCJ, precum și cu studii de caz și exemple limitate, demonstrează că sistemul de cooperare internațională din România este eficient doar într-o anumită măsură.

898. Nu există linii directoare interne pentru a asigura procese clare și uniforme pentru prioritizarea și executarea în timp util a cererilor MLA primite. Cu toate acestea, în practică, autoritățile au informat că iau în considerare următoarele criterii: (i) termenele stabilite de autoritatea care solicită MLA; (ii) termenele specifice de executare prevăzute de instrumentele internaționale aplicabile; (iii) natura și gravitatea infracțiunilor; (iv) riscul ascunderii probelor; (v) siguranța victimei; (vi) data infracțiunii, dacă au fost arestați inculpați și durata procedurilor; și (vi) emiterea unui mandat cu termen (de obicei 30 de zile) de autorizare a unei măsuri speciale de anchetare care face obiectul cererii (obținerea tranzacțiilor financiare) etc.

⁸⁶ <https://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn/AtlasChooseCountry/RO>

899. În timp ce MJ decide prioritatea de la caz la caz și instruește părțile interesate relevante implicate, PICCJ prioritizează și nu stabilește termene pentru cererile care sunt trimise spre executare la parchete. Cu toate acestea, cererile MLA sunt executate la timp de către PICCJ și parchetele specializate. Acest lucru poate fi atribuit faptului că legislația română prevede termene scurte de răspuns, în special pentru procedurile de extrădare și în cadrul regimului de cooperare directă între statele membre ale UE, care pune bazele unor timpi medii de răspuns scurți. În plus, AAL-urile și autoritățile judiciare din România au primit acces direct la mai multe baze de date naționale vitale la mijlocul anului 2021, care fuseseră anterior accesibile numai prin cerere scrisă și, prin urmare, ar fi putut contribui la întârzieri în colectarea datelor pentru executarea cererilor.

900. MJ nu a furnizat statistici privind cererile MLA primite și trimise. Statisticile MLA (a se vedea tabelul 8.1) au fost furnizate de PICCJ și parchetele specializate, și anume DNA și DIICOT. Deși PICCJ a depus eforturi pentru a consolida datele, inclusiv statisticile de la 235 de parchete regionale, AT a fost informată că nu este posibilă verificarea fiabilității statisticilor colectate de la birourile regionale din cauza colectării manuale a datelor, deoarece parchetele regionale își păstrează evidențele în format diferit și în grade diferite de detaliu.

901. În general, cooperarea MLA asigurată de parchetele specializate este activă și de bună calitate. Acest lucru este susținut de feedback-ul primit de la o mare majoritate a țărilor care au solicitat MLA sau altă asistență juridică internațională, ceea ce indică faptul că România oferă, în general, informații oportune și de bună calitate. Cu toate acestea, unele țări evidențiază oportunitatea răspunsurilor ca un aspect care necesită îmbunătățiri suplimentare. În plus, feedback-ul din partea jurisdicțiilor străine indică faptul că omologii români au fost ușor de contactat prin telefon și e-mail și, de obicei, au răspuns rapid la întrebări suplimentare cu privire la solicitările MLA.

902. Autoritățile nu au furnizat statistici despre infracțiunile predicat legate de solicitările MLA și EIO (ordine europene de anchetă). Cu toate acestea, AT a fost informată că cererile primite pentru MLA implică adesea fraudă, furt organizat, criminalitate informatică, trafic de persoane și trafic de droguri.

Tabelul 8.1: Cereri MLA primite pe linie SB

	2017		2018		2019		2020		2021		30/06 2022	
	24	47	13	58	25	12 8	28	13 8	39	16 3	20	97
Total, din care:	10	47	6	58	8	90	8	87	10	10 2	10	n/ a
PICCJ	6	n/ a	4	n/ a	4	2	3	2	5	1	0	n/ a
DNA	8	n/ a	3	n/ a	13	36	17	49	24	60	10	33
DIICOT	n/a	n/ a	n/a	n/ a	n/a	n/ a	n/a	n/ a	n/a	n/ a	n/a	n/ a
În așteptare	1	8	1	6	0	14	6	15	0	11	1	4
Refuzate	1	8	1	6	0	14	6	15	0	11	1	4
Executate	23	38	12	56	25	12 1	24	12 4	39	11 2	11	67
Durata medie de execuție (în luni)	5	3	3	4	3	4	4	3	5	3	4	2

* Tabelul de mai sus nu are o clasificare separată pentru FT, deoarece autoritățile au informat că nu au existat MLA aferente FT primite de la jurisdicții străine în perioada de raportare.

903. Deși statisticile de mai sus nu sunt complete din motivele ante-menționate, acestea arată totuși o creștere a cererilor de EIO (ordine europene de anchetă) pentru SB și rolul tot mai mare al DIICOT în perioada de raportare.

904. Rata de refuz de peste 10% pentru EIO este ridicată, dar autoritățile române au informat că unele cereri nu au putut fi executate din motive bine justificate, de exemplu, activele sau entitățile nu au fost identificate în România. Unele cereri au fost returnate statului solicitant din cauza unor deficiențe materiale, de exemplu, cererea a fost incompletă sau nu a fost tradusă.

905. Din datele privind cererile MLA primite, defalcate în funcție de jurisdicția de origine, este evident că cel mai mare număr de cereri MLA între 2017 și prima jumătate a anului 2022 au provenit din Germania (122 de cereri MLA), Franța (70 de cereri MLA) și Italia (62 de cereri MLA), urmate de Belgia, Bulgaria, Republica Cehă, Spania, Elveția și SUA. Cu toate acestea, statisticile furnizate de autorități cu privire la toate cererile MLA primite aferente SB/FT au o neconcordanță considerabilă cu numărul de cereri MLA străine defalcate în funcție de țara de origine. Acest lucru ar putea fi atribuit faptului că MJ nu a pus la dispoziție statistici privind MLA, iar statisticile colectate de la parchetele regionale nu sunt complete (a se vedea mai sus).

906. Durata medie de executare a cererilor MLA este rezonabilă - aproximativ 4 luni. În timp ce accesul AAL-urilor și al autorităților judiciare la bazele de date naționale s-a îmbunătățit, acesta nu a avut niciun impact asupra timpului mediu de executare a cererilor MLA (a se vedea tabelul 8.1.). Cu toate acestea, în cazul ordinelor europene de anchetă, timpul de execuție a scăzut ușor de-a lungul anilor.

Extrădare

907. MJ verifică dacă cererile primite îndeplinesc cerințele tehnice necesare și, atunci când o fac, trimite cereri de extrădare parchetelor de pe lângă instanțele de apel. Mandatele europene de arestare (MEA) pot fi adresate Ministerului Justiției, dar, de obicei, sunt trimise direct parchetelor de pe lângă instanțele de apel, în funcție de locația persoanei care urmează să fie extrădată. În cazul în care există „alerte roșii” (*red notice*) privind extrădarea, informațiile de la omologii străini sunt, de asemenea, partajate cu punctul de contact Interpol din cadrul Poliției, care este în permanență operațional și, prin urmare, se poate acorda prioritate solicitărilor urgente.

908. Autoritățile române au informat că statisticile prezentate în tabelul 8.2 sunt incomplete, deoarece datele nu acoperă toate instanțele.

Tabelul 8.2: Cereri de extrădare primite pentru infracțiuni de SB *

	2017		2018		2019		2020		2021		30.06.2022	
	EXT	MEA	EXT	MEA	EXT	MEA	EXT	MEA	EXT	MEA	EXT	MEA
TOTAL SB	2	25	13	16	1	27	7	41	3	33	1	21
În așteptare	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	n/a
Respinse	0	2	0	0	0	0	0	1	0	2	0	1
Executate	2	25	13	16	1	27	4	40	3	29	1	15

* Tabelul de mai sus nu are o clasificare separată pentru FT, deoarece autoritățile au informat că nu au existat cereri de extrădare aferente FT primite de la jurisdicții străine în perioada de

revizuire.

909. Deși timpul mediu exact de executare defalcat pe an nu a fost pus la dispoziția AT, conform estimării autorităților, timpul mediu de executare a MEA de către diferite Curți de Apel se încadrează între 2,5 zile și 2 luni. Timpul de executare a mea se calculează pe baza datei de finalizare a procedurilor judiciare, mai degrabă decât a datei reale de predare. O singură jurisdicție străină, în momentul feedback-ului, și-a exprimat îngrijorarea referitoare la circumstanțele în care România s-a confruntat cu dificultăți juridice de predare temporară din cauza procedurilor în curs.

910. Autoritățile au informat că cererile de extrădare din țările din afara UE pentru infracțiuni de SB au fost primite numai din SUA, cu care România a semnat un acord bilateral.

911. Nu au fost furnizate date privind cererile de extrădare primite, defalcate în funcție de: (i) infracțiunea predicat; (ii) statul membru al UE care solicită extrădarea sau (iii) motivele refuzului. Deși timpul mediu de executare a cererilor de extrădare este rezonabil, iar feedback-ul din partea jurisdicțiilor străine nu indică preocupări majore, aici se aplică limitări legate de date și statistici incomplete, inclusiv exemple de caz relevante.

Indisponibilizări și confiscări

912. Cadrul juridic permite cooperarea internațională în materie de indisponibilizare și confiscare a bunurilor (a se vedea R.38). Autoritățile au explicat că cererile de confiscare sunt executate de către parchete, iar cererile de confiscare sunt executate de către instanțe, însă se observă dificultăți legate de localizarea făptuitorilor și a bunurilor acestora.

Tabelul 8.3: Cereri primite privind indisponibilizările în SB*

Infracțiune	2017		2018		2019		2020		2021		30.06.2022	
	SB	Altele	SB	Altele	SB	Altele	SB	Altele	SB	Altele	SB	Altele
Total primite **	6	0	4	0	11	0	6	1	9	2	3	0
Executate	6	0	4	0	11	0	4	1	7	2	2	0
Respinse	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0
În așteptare	0	0	0	0	0	0	2	0	3	0	3	0

*Tabelul de mai sus nu are o clasificare separată pentru FT, deoarece autoritățile au informat că nu au existat solicitări aferente FT în perioada de revizuire.

913. Nu au fost puse la dispoziție statistici cuprinzătoare privind indisponibilizările și cererile de confiscare aferente SB, inclusiv o defalcare a cererilor în funcție de infracțiunea principală asociată și de țara solicitantă. Nu au fost furnizate date privind motivele pentru cererile refuzate și în așteptare. Lipsa de detalii a datelor îngreunează evaluarea eficienței depline a României în acordarea asistenței constructive în indisponibilizare și confiscare. Cu toate acestea, autoritățile au informat că sistemul informatic ROARMIS (Romanian Assets Recovery and Management Integrated System) se află în etapele finale de dezvoltare și urmează să fie implementat la începutul anului 2023, ceea ce va îmbunătăți semnificativ colectarea și analiza datelor și statisticilor.

914. Numărul solicitărilor privind indisponibilizările (a se vedea tabelul 8.3) pare prea mic având în vedere dimensiunea și profilul de risc al României. În plus, autoritățile au informat că numărul de cereri primite pentru indisponibilizări pe linie SB este identic cu cererile primite pentru confiscări. Cu toate acestea, exemplul de caz prezentat mai jos demonstrează capacitatea autorităților române de a oferi asistență internațională și de a indisponibiliza activele.

Studiu de caz 8.1: executarea cu succes a unei cereri MLA primite pe linie SB (referitoare la principalele amenințări cu care se confruntă țara)

În 2021, România a primit o cerere externă referitoare la confiscarea bunurilor imobile situate în România. Cererea s-a bazat pe o anchetă într-o țară străină în legătură cu fraudă, crima organizată, abuzul în serviciu și SB. Făptuitorul a avut dublă cetățenie - română și a

statului solicitant; a comis infracțiunile principale în statul solicitant, dar fondurile obținute din corupție au fost parțial spălate în România.

DNA a identificat că dreptul de proprietate asupra imobilului care face obiectul confiscării s-a modificat și, ulterior, aceste informații au fost comunicate autorității solicitante. Acest lucru a permis autorității solicitante să emită o cerere MLA suplimentară, deoarece noul proprietar al bunului a fost, de asemenea, supus anchetei (schimbarea proprietății pentru a se sustrage confiscării). Instanțele române au încuviințat cererea și au pus sechestru pe bunul imobil. Statul solicitant nu a trimis încă un ordin de confiscare în România.

915. În perioada 2017-2021, PICCJ (cu excepția solicitărilor primite de parchetele specializate - DNA și DIICOT) a primit 29 de solicitări de imobilizare a bunurilor din jurisdicții străine, dar nu a putut distinge câte dintre acestea erau legate de SB/FT și infracțiuni predicat. Țara a executat 23 (din 29) de cereri (în valoare totală de aproximativ 12,2 milioane EUR) și a refuzat doar două.

916. ANABI, care acționează și ca birou de recuperare a activelor din România, este organismul în măsură să dispună de activele obținute în urma executării unui ordin de confiscare și are mandatul de a negocia și semna acorduri de partajare a activelor. ANABI a înregistrat executarea a 41 de ordine internaționale de confiscare, dar nu a specificat câte dintre acestea erau legate de SB. Studiile de caz furnizate de ANABI (a se vedea IO.8) indică faptul că autoritățile române au fost în măsură să confiște bunurile la cererea diferitelor jurisdicții și să partajeze bunurile confiscate în baza unor acorduri bilaterale.

917. În general, țara execută cererile primite de indisponibilizare și confiscare a produselor infracționale (doar două au fost refuzate în perioada de revizuire), cu toate acestea, din cauza lipsei de date cuprinzătoare, statistici și exemple de caz, nu se poate concluziona că România este pe deplin eficientă în tratarea cererilor internaționale de indisponibilizare și confiscare.

8.2.2. Solicitarea de asistență judiciară promptă pentru urmărirea cazurilor interne de SB, a infracțiunilor predicat asociate și a cazurilor de FT cu elemente transnaționale

MLA

918. În perioada de raportare, România a solicitat MLA în legătură cu SB și infracțiunile predicat într-un mod adecvat și în timp util, într-o anumită măsură. Deși nu sunt disponibile statistici cuprinzătoare, autoritățile estimează că majoritatea cererilor MLA au vizat corupția, criminalitatea cibernetică și mandatul de evaziune fiscală al parchetelor specializate, și anume DNA și DIICOT). Corupția și evaziunea fiscală sunt printre cele mai răspândite infracțiuni din România și, prin urmare, este pozitiv faptul că se solicită asistență în ceea ce privește aceste infracțiuni; cu toate acestea, alte infracțiuni predominante, cum ar fi traficul de droguri, apar destul de rar în MLA. Acest lucru nu este pe deplin în concordanță cu contextul de risc al României. În plus, nu au fost furnizate informații care să explice tendințele (de exemplu, creșterea și scăderea semnificativă a cererilor trimise în perioada de revizuire).

Tabelul 8.4: Solicitări MLA trimise legate de SB⁸⁷

	2017		2018		2019		2020		2021		30/06 2022	
	MLA	EIO	ML A	EIO	ML A	EIO	ML A	EIO	ML A	EIO	ML A	EIO
Total, din care:	39	25	36	16	45	274	67	168	48	232	11	73
PICCJ	9	25	3	9	3	13	3	12	5	16	0	25
DNA	23	0	28	7	7	18	30	21	6	2	0	0
DIICOT	7	0	5	0	35	243	34	135	37	214	11	48
În așteptare	n/a	n/a	n/ a	n/a	n/ a	n/a	n/ a	n/a	n/ a	n/a	n/a	n/a
Respinse	2	n/a	n/ a	n/a	n/ a	n/a	n/ a	n/a	n/ a	n/a	n/a	n/a
Executate	36	25	34	16	45	273	67	167	24	206	3	25

* Tabelul de mai sus nu are clasificare pentru FT, deoarece nu au existat MLA legate de FT trimise către jurisdicții externe în perioada de raportare.

919. Statisticile disponibile demonstrează o creștere semnificativă a cererilor trimise începând cu anul 2019 de DIICOT, însă motivele pentru această schimbare nu au fost explicate de autorități. Activitatea PICCJ, care este responsabil pentru anchetarea infracțiunilor de SB de sine stătătoare și a majorității celorlalte infracțiuni predicat care nu intră în responsabilitatea DIICOT și DNA, este foarte limitată. În plus, nu au fost puse la dispoziția AT date privind infracțiunile predicat și timpul mediu de execuție. Din cauza lipsei de date și statistici, AT nu este în măsură să concluzioneze dacă asistența este solicitată în mod eficient. În plus, autoritățile nu au analizat cererile în așteptare și cele refuzate, iar datele furnizate cu privire la toate cererile MLA trimise referitoare la SB/FT (menționate în tabelul 8.4) nu corespund numărului de cereri MLA defalcate în funcție de țara de destinație (a se vedea mai jos).

920. Pe parcursul perioadei de raportare, aproximativ o treime din cererile MLA au fost trimise în Germania (302), urmată de Spania (52), Țările de Jos (46), Marea Britanie (45), Italia (44), Ungaria (43) și Austria (40). Aceste destinații reflectă contextul României într-o bună măsură datorită diasporei românești semnificative care trăiește în unele dintre țările enumerate mai sus, precum și legăturilor cu unele țări în ceea ce privește traficul de persoane și de droguri. Cu toate acestea, după cum s-a discutat mai sus, majoritatea cererilor MLA se referă la corupție, criminalitate cibernetică și evaziune fiscală.

Extrădare

921. Cereri de extrădare (inclusiv MEA) sunt trimise în legătură cu infracțiunile predicat, dar nicio defalcare detaliată nu a fost pusă la dispoziția AT. Nu a fost trimisă nicio cerere de extrădare în legătură cu FT. Statisticile prezentate în tabelul 8.5 nu sunt complete, deoarece doar câteva instanțe au putut raporta refuzurile MEA (mandat european de arestare) trimise.

Tabelul 8.5: Cereri de extrădare trimise

	2017		2018		2019		2020		2021		30.06. 2022	
	EX T	ME A	EX T	ME A	EX T	ME A	EX T	ME A	EX T	ME A	EX T	ME A
Toate cererile trimise de EXT/MEA	n/ a	135 0	n/ a	106 7	n/ a	137 3	n/ a	75 5	n/ a	886	n/ a	n/a

⁸⁷ Metoda contabilă utilizată - o cerere trimisă într-un an poate primi răspuns în anul următor.

Cereri de extrădare legate de SB/FT	6	7	0	9	5	10	6	6	1	3	1	0
În așteptare	n/a	n/a	n/a	n/a	3	n/a	1	n/a	1	n/a	1	n/a
Refuzate	4	n/a	n/a	5	1	1	1	2	n/a	2	n/a	n/a
Executate	2	1	n/a	2	1	6	4	1	n/a	1	n/a	n/a

922. Tabelul de mai sus demonstrează o proporție semnificativă de refuzuri ale cererilor de extrădare trimise pentru SB. Autoritățile au informat că motivele includ refuzul extrădării unui cetățean al țării solicitate, refuzul pe baza acordării azilului, preferința pentru deportare și absența dublei incriminări. Autoritățile române au informat, de asemenea, că se confruntă cu unele complicații legate de extrădarea din Grecia și Italia. Nu au fost furnizate informații cu privire la motivele cauzelor aflate pe rol, în cazul în care unele cereri de extrădare nu au fost executate de mai mult de 3 ani.

923. Deși au fost trimise o serie de cereri de extrădare, din cauza lipsei de informații cu privire la infracțiunile predicat și țările implicate, AT nu este în măsură să concluzioneze că cererile de extrădare transmise sunt în conformitate cu profilul de risc al României. În plus, din cauza statisticilor incomplete, AT nu poate concluziona că sistemul este pe deplin eficient în acest sens.

Indisponibilizări și confiscări

924. Numărul solicitărilor de punere sub sechestru a bunurilor este redus. Numai statisticile privind cererile trimise de DNA și DIICOT au fost puse la dispoziție și nu au fost furnizate date privind cererile de indisponibilizare trimise de alte organisme competente. Toate cererile de indisponibilizare emise de DNA au fost legate de corupție. Cererile de indisponibilizare rămase pentru alte infracțiuni au fost inițiate de DIICOT. Nu au existat solicitări trimise în legătură cu FT.

925. România nu a furnizat statistici cu privire la cererile de confiscare trimise, dar a discutat un exemplu de cerere trimisă la Monaco.

926. Deși România a prezentat unele dovezi că solicită asistență internațională în ceea ce privește indisponibilizările, cifrele puse la dispoziția AT sunt foarte scăzute. Acest lucru, combinat cu lipsa statisticilor privind cererile de confiscare, arată că România denotă eficacitate în acest domeniu doar într-o măsură foarte limitată.

Tabelul 8.6: Cereri de confiscare trimise de DNA și DIICOT

	2017		2018		2019		2020		2021		30.06.2022	
Infrațiune	SB	Altele	SB	Altele	SB	Altele	SB	Altele	SB	Altele	SB	Altele
Total trimise	5	0	3	0	5	1	0	7	6	7	0	4
Executate	5	0	3	0	5	0	0	7	6	7	0	4

8.2.3. Căutarea altor forme de cooperare internațională în scopul CSB/CFT

927. Autoritățile române au încheiat o serie de memorandumuri de înțelegere, acorduri și tratate bilaterale și multilaterale cu jurisdicții străine în domeniile informațiilor financiare, supravegherii și aplicării legii.

928. Nu au fost furnizate statistici sau exemple de cazuri ale cererilor aferente FT trimise de către ONPCSB-UIF sau alte autorități române. Deși riscul de terorism este evaluat de autoritățile române ca fiind scăzut, luând în considerare RTS-urile legate de FT, solicitările din alte țări și noțiunea globală că mai multe infracțiuni transfrontaliere (inclusiv traficul de droguri și traficul de persoane) ar putea fi, de asemenea, utilizate pentru FT, lipsa cooperării internaționale din

partea autorităților române în ceea ce privește solicitarea de asistență străină în legătură cu FT reprezintă un motiv de îngrijorare.

ONPCSB-UIF

929. Nu există bariere juridice pentru cooperare eficientă UIF-UIF în România. Deși legislația română nu impune semnarea memorandumurilor de înțelegere pentru schimbul de informații cu UIF externe, ONPCSB-UIF a încheiat memorandumuri de înțelegere cu 55 de omologi străini. ONPCSB-UIF utilizează, de asemenea, canale securizate pentru schimbul de informații, și anume ESW și FIU.Net. În timp ce ONPCSB-UIF răspunde solicitărilor primite de la FIU.Net prin același canal, trimite propriile solicitări în primul rând prin ESW. Aceasta înseamnă că ONPCSB-UIF nu beneficiază de caracteristicile extinse de informații furnizate de FIU.Net (de exemplu, soluția Ma3tch).

930. Feedback-ul din partea jurisdicțiilor străine indică faptul că solicitările din partea ONPCSB-UIF au fost de înaltă calitate, au fost motivate suficient și aveau legătură cu țara destinatară.

Tabelul 8.7: Solicitări și diseminări spontane trimise de ONPCSB-UIF

	2017	2018	2019	2020	2021	30.06.2022
	SB	SB	SB	SB	SB	SB
Solicitări trimise	277	262	521	450	163	40
Solicitări executate	257	237	493	410	131	32
Solicitare respinsă	0	0	0	0	0	0
Informații partajate spontan	26	87	212	146	58	107

931. Sistemul IT existent al ONPCSB-UIF nu separă solicitările trimise în legătură cu SB și FT și infracțiunile predicat care au fost asociate solicitării SB/FT. În plus, sistemele IT actuale nu fac distincție între numărul de solicitări trimise de ONPCSB-UIF către UIF externe: (i) din proprie inițiativă și (ii) la inițiativa parchetelor (atunci când procuratura solicită informații financiare din jurisdicții externe prin intermediul ONPCSB-UIF).

932. De-a lungul anilor, omologii principali pentru solicitările transmise au fost țările cu populații mai mari din diaspora românească, și anume Germania, Italia, Franța, Marea Britanie și Moldova vecină. Destinațiile cererilor trimise par a fi în concordanță cu riscurile și contextul României. Același lucru nu se poate spune despre criminalitatea asociată implicată în astfel de solicitări, deoarece nu au fost puse la dispoziție informații în legătură cu aceasta.

933. Tabelul 8.7 prezintă fluctuații semnificative în numărul de solicitări trimise de ONPCSB-UIF. ONPCSB-UIF a explicat că a fost declanșată creșterea semnificativă a cererilor trimise în 2019 și 2020 ca urmare a modificărilor aduse Legii CSB/CFT, ceea ce a dus la creșterea numărului de RTS care implică tranzacții neexecutate (și/sau suspendate) de către entitățile raportoare. Acest lucru arată că proporția crescută a cererilor nu a fost legată de cazuri complexe de SB/FT.

934. Deși Art. 53 alin. (1) din Directiva AML4⁸⁸ și Legea CSB/CFT, art. 36 alin. (4) a stabilit obligația ONPCSB-UIF de a transmite rapoartele de tranzacții suspecte primite, care se referă la un alt stat membru al UE către unitățile de informații financiare din țările respective, ONPCSB-UIF nu a utilizat acest lucru în practică.

⁸⁸ Directiva (UE) 2018/843 a Parlamentului European și a Consiliului din 30 mai 2018 de modificare a Directivei (UE) 2015/849 care tratează sistemul financiar în scopul prevenirii spălării banilor sau finanțării terorismului care modifică Directivele 2009/138/CE și 2013/36//EU. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32015L0849&RID=2>

ONPCSB-UIF partajează spontan informații cu omologii săi străini. Feedback-ul din partea UIF externe indică faptul că informările spontane trimise de ONPCSB-UIF sunt, în general, bine primite, iar omologii străini au reușit să dezvolte indicii din aceste diseminări.

935. Numărul solicitărilor trimise și al diseminărilor spontane a scăzut semnificativ în 2021, deoarece ONPCSB-UIF și-a revizuit abordarea privind diseminările către autoritățile judiciare, ceea ce a dus la reducerea schimbului internațional de informații (a se vedea IO.6). În plus, ONPCSB-UIF a informat că scăderea cererilor trimise și a diseminărilor spontane s-a datorat parțial pandemiei Covid-19 și contextului geopolitic. Explicația anterioară trece cu vederea activitatea din 2020, când existau și restricții pandemice.

Studiu de caz 8.2: ONPCSB-UIF a solicitat cu succes cooperare din partea UIF externe cu privire la SB

ONPCSB-UIF a primit un RTS de la un PSP despre transferuri suspecte dintr-o țară străină în România în valoare de 2 741 USD la 5 august 2019. Cazul a fost urmat de un alt RTS la 2 noiembrie 2020 privind fondurile transferate din două țări străine către un număr mare de persoane aparent neînrudite din România în valoare de 22 356 USD. PSP a reușit să lege aceste tranzacții prin numere de telefon și a dezvăluit că acest caz a implicat site-uri web care oferă servicii de escortă.

ONPCSB-UIF a reușit să identifice principalul beneficiar al rețelei de persoane fizice, care a folosit contul său personal, precum și un cont al companiei sale pentru a stratifica fondurile prin tranzacții cu numerar și dezvoltare imobiliară. În plus, ONPCSB-UIF a solicitat și a primit informații cu privire la același caz de la alte entități raportoare și UIF externe. ONPCSB-UIF a combinat informațiile primite din diferite surse, și-a încheiat analiza cazului SB și a transmis cazul la PICCJ la 15 iunie 2021.

PICCJ a constatat că unele persoane din dosarul cauzei au fost asociate cu o anchetă anterioară privind șantajul și un GIO, care a fost încheiat și trimis în judecată la 13 ianuarie 2020. Pe baza diseminării de către ONPCSB-UIF, procurorii au redeschis parțial dosarul deja trimis în judecată, iar ancheta este în curs de desfășurare în legătură cu șantajul, emiterea de valori mobiliare contrafăcute, efectuarea de tranzacții frauduloase și SB de către un GIO.

AAL

936. Centrul de Cooperare Polițienească Internațională din subordinea IGPR este autoritatea națională centrală în domeniul cooperării polițienești internaționale. Această unitate este operațională în permanență și este punctul central de contact pentru schimbul de informații dintre Interpol, Europol și SIRENE. Centrul este, de asemenea, punctul de contact pentru ofițerii de legătură români trimiși în străinătate (de exemplu, Europol) și ofițerii de legătură străini și atașaii afacerilor interne acreditați în România.

Tabelul 8.8: Solicități trimise de IGPR în legătură cu SB/FT

	2017		2018		2019		2020		2021		31.06.2022		Total	
	SB	FT	SB	FT	SB	FT	SB	FT	SB	FT	SB	FT	SB	FT
Solicități trimise	82	0	82	0	113	0	50	0	94	0	11	0	432	0
Solicități executate	82	0	82	0	113	0	50	0	94	0	11	0	432	0

937. Cererile trimise nu indică tendințe clare. În plus, autoritățile au explicat că - în multe cazuri - solicitările sunt trimise pentru a primi sau valida informații elementare, ceea ce ar contribui ulterior la formularea unor solicitări mai cuprinzătoare. După cum se poate observa din tabelul de mai sus, AAL-urile românești solicită informații de la omologii străini în cazuri legate de SB, dar nu au existat solicitări ale poliției legate de FT trimise pe parcursul întregii perioade de evaluare. Nu au fost puse la dispoziție mai multe informații detaliate despre diferitele canale de informare utilizate și despre timpul mediu de răspuns. Cu toate acestea, IGPR a indicat că niciuna dintre cererile trimise nu a fost refuzată de contrapărți externe și că cererile au fost soluționate cu promptitudine. Acest lucru indică o bună calitate a solicitărilor de informații trimise de poliție în materie de SB.

938. ANABI primește solicitări din partea autorităților judiciare din România și solicită asistență din partea birourilor ARO/CARIN din jurisdicții externe (solicită urmărirea și identificarea produselor infracționale).

Tabel 8.9: Solicitări trimise prin rețelele ARO / CARIN

	2017	2018	2019	2020	2021	31.06.2022	Total
Număr total de solicitări (toate Infracțiunile)	119	121	82	79	154	106	661
Solicitări trimise în legătură cu infracțiuni de SB	32	37	30	16	37	4	156
Executate	32	37	30	16	37	4	156
Respinse	0	0	0	0	0	0	0
Timp mediu execuție (zile)	<7	<7	<7	<7	<7	<7	<7

939. Cererile de identificare a activelor au fost trimise de ANABI către o mare varietate de țări. Cererile de informații suplimentare din partea ARO externe (referitoare la o serie de infracțiuni predicat) de către Poliție, DNA, DIICOT și judecători sunt transmise prin intermediul ANABI. Proportia totală a cererilor trimise referitoare la SB (în comparație cu alte infracțiuni) este semnificativă și a fost de aproximativ 25%. Cu toate acestea, în 2022 s-a observat o scădere accentuată a cererilor legate de SB.

940. Statisticile de mai sus nu oferă dovezi că utilizarea rețelei ARO pentru identificarea și urmărirea activelor în jurisdicții străine este extinsă; astfel, mandatul și capacitatea ANABI sunt semnificativ subutilizate. De-a lungul anilor, cele mai răspândite infracțiuni predicat în schimbul de informații ARO-ARO au fost fraudă, corupția și evaziunea fiscală. Acest lucru nu corespunde în întregime contextului de risc real al României, deoarece, de exemplu, traficul de persoane și de droguri nu apar în situație. Se remarcă faptul că solicitările primite legate de SB în cooperarea ARO-ARO au fost de cel puțin 2 ori mai mari în comparație cu solicitările trimise. Toate cele de mai sus arată că mandatul și capacitatea ANABI ar putea fi utilizate pe scară mai largă pentru urmărirea activelor în anchetelor SB.

ANV/ANAF

941. ANAF și ANV din România sunt autorități administrative, iar mandatul acestora nu presupune schimbul de informații cu omologii străini în materie de SB/FT.

Supraveghetori

942. BNR și ASF cooperează cu omologii străini prin solicitări formale, participarea la colegii de supraveghere și alte forumuri de supraveghere, cum ar fi întâlniri bilaterale, comunicare informală etc. SRB-uri sau ONJN nu au furnizat nicio informație privind cooperarea în materie de supraveghere, iar ONPCSB participă la colegiul unic în calitate de supraveghetor gazdă.

943. BNR și ASF colaborează cu omologi străini prin intermediul colegiilor de supraveghere și al schimbului direct și spontan de informații. Până în 2021, BNR a fost membru gazdă al colegiilor de supraveghere în ceea ce privește 13 bănci, 4 instituții financiare nebankare, 2 IEME și 6 IP. În general, IF supravegheate de BNR au o prezență limitată în străinătate, de exemplu, băncile românești – numai în Moldova și Italia, unde sunt înființate două sucursale. În perioada analizată, ASF a participat în calitate de supraveghetor gazdă la 11 colegii privind entitățile care își desfășoară activitatea în sectorul asigurărilor și la 7 colegii din sectorul valorilor mobiliare.

944. BNR a semnat memorandumuri de înțelegere bilaterale cu un număr mare de autorități competente străine și există acorduri multilaterale de cooperare și coordonare pentru supravegherea grupurilor financiare specifice. Datele furnizate de BNR arată că aceasta urmărește în mod proactiv cooperarea internațională (a se vedea tabelul 8.10). Cererile trimise de-a lungul anilor au fost, în primul rând, solicitări de confirmare a competenței și onorabilității acționarilor și directorilor de bănci care sunt cetățeni străini sau care au legături semnificative cu jurisdicția străină și, într-o măsură mai mică, cu IP și IEME. O excepție este prima jumătate a anului 2022, când aproape jumătate din solicitări (23) au fost legate de alte aspecte: 9 dintre acestea s-au referit la scrisori de garanție emise de entitățile supravegheate, iar restul de 14 au fost trimise altor autorități de supraveghere din UE în legătură cu sancțiunile aplicate de BNR în cazul IF care aparțin grupurilor internaționale.

Tabelul 8.10: Cooperarea internațională în domeniul supravegherii de către BNR (solicitări trimise)

Trimise	2017	2018	2019	2020	2021	30.06.2022
Solicitări trimise	83	85	62	83	55	50
Solicitări executate	83	83	61	81	55	46
Solicitări respinse	0	0	0	0	0	0
Răspuns mediu Timp (zile)	< 30	< 30	< 30	< 30	< 30	< 30
Diseminare internațională spontană	3	2	1	0	1	2

945. ASF a semnat memorandumuri de înțelegere bilaterale și multilaterale pentru cooperare internațională cu autoritățile externe de supraveghere prudențială și organizațiile internaționale din diferite sectoare aflate sub mandatul său. Majoritatea cererilor (a se vedea tabelul 8.11) se referă la evaluări ale proprietarilor și directorilor care sunt cetățeni străini sau au legături semnificative cu jurisdicția externă. Au existat, de asemenea, solicitări referitoare la abuzul de piață și activități neautorizate. Majoritatea solicitărilor făcute începând cu 2019 se referă la sectorul valorilor mobiliare.

Tabelul 8.11: Cooperarea internațională în materie de supraveghere de către ASF (solicitări trimise)

Trimise	2017	2018	2019	2020	2021	30.06.2022
Solicitări trimise	8	29	17	16	18	10
Solicitări executate	8	29	17	16	18	9
Solicitări respinse	0	0	0	0	0	0
Timp mediu de răspuns (zile)	30	30	30	30	30	30

Studiu de caz 8.3: Supraveghetorii au solicitat și au primit în mod proactiv cooperare internațională

BNR a primit o notificare privind o majorare a capitalului social de la o instituție financiară nebancaară (IFN) în 2021. Sursa fondurilor pentru majorarea capitalului trebuia să fie un împrumut de la acționarul IFN înregistrat într-o jurisdicție externă. BNR a transmis Băncii Centrale a respectivei jurisdicții străine o cerere de asistență în verificarea potențialului acționar, inclusiv a autorizației și licențelor acestuia, precum și a beneficiarilor reali ai persoanei juridice înregistrate în respectiva jurisdicție. Cooperarea strânsă și informațiile primite rapid de la omologii străini au permis BNR să evalueze în mod adecvat situația. Acțiunile ulterioare au condus la retragerea a două înregistrări ale IFN.

8.2.4. Furnizarea altor forme de cooperare internațională în scopul CSB/CFT

ONPCSB-UIF

946. ONPCSB-UIF înregistrează solicitările din partea omologilor săi străini în baza sa de date care nu are funcționalitate de gestionare a cazurilor și trebuie urmărită manual. În consecință, ONPCSB-UIF are statistici limitate privind cererile străine primite și la care a răspuns și nu înregistrează informații privind infracțiunile prediate.

947. Până în 2021, ONPCSB-UIF nu avea linii directe de prioritizare. ONPCSB-UIF s-a bazat că partea solicitantă va evidenția caracterul urgent al cererii transmise.

948. Metoda de calculare a timpului mediu necesar ONPCSB-UIF pentru executarea cererilor externe nu reflectă întotdeauna, cu acuratețe, timpul petrecut pentru acordarea de asistență omologilor străini. De exemplu, dacă o solicitare primită necesită eforturi suplimentare pentru a colecta informații din surse externe, ONPCSB-UIF trimite un răspuns parțial intermediar. Acest răspuns este înregistrat în sistemul informatic al ONPCSB-UIF și astfel, timpul mediu al răspunsului este calculat în funcție de data răspunsului inițial. Întârzieri semnificative în executarea cererilor primite au fost evidențiate de mai multe UIF externe în feedback-ul lor, unde cel mai lung timp de răspuns a depășit un an. În 2021 ONPCSB-UIF a identificat o întârziere semnificativă de 143 de cereri nesoluționate din partea UIF externe și, ca răspuns, a adoptat orientări interne pentru prioritizarea și executarea cererilor internaționale în scopul soluționării acestei probleme. La soluționarea restanțelor, cazurile marcate ca fiind urgente de către autoritățile solicitante, cererile legate de FT și cererile referitoare la înghețarea conturilor sau a fondurilor au primit prioritate maximă. Prioritate de nivel mediu a fost atribuită acelor solicitări în care autoritățile străine au trimis reveniri Restul au fost abordate pornind de la cele mai vechi solicitări fără răspuns. Restanțele au fost în cele din urmă rezolvate în martie 2022, iar ONPCSB a informat că nu au mai existat întârzieri nejustificate de atunci.

Tabelul 8.12: Cereri primite și diseminări spontane primite de către ONPCSB-UIF

	2017		2018		2019		2020		2021		30.06.2022	
	SB	FT	SB	FT	SB	FT	SB	FT	SB	FT	SB	FT
Solicitări primite												
Solicitări externe primite	227	14	242	9	295	8	238	4	235	5	103	3
Solicitări externe executate	132	14	156	9	185	8	202	4	235	5	103	3
Solicitări externe respinse	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Durata medie de execuție (zile)	11-30	11-30	11-30	11-30	>30	11-30	>30	0-10	0-10	0-10	0-10	0-10
Informări spontane primite	80	0	84	3	100	9	156	1	202	3	101	1

949. ONPCSB-UIF nu a respins nicio solicitare. Diferența dintre cererile primite și executate (a se vedea tabelul 8.12) este un număr de cereri în fiecare an specific, la care nu s-a răspuns în același an.

950. În mod pozitiv, în 2021, în urma unei evaluări a 205 cazuri de informații spontane primite de la omologii străini, ONPCSB-UIF a inițiat analiza operațională pentru 101 cazuri; 84 au fost inițiate în prima jumătate a anului 2022. Cu toate acestea, nu au fost puse la dispoziția AT statistici privind diseminarea ulterioară a rezultatelor analizei operaționale pe baza diseminărilor spontane primite.

951. Feedback-ul din alte jurisdicții a evidențiat faptul că ONPCSB-UIF oferă o mare varietate de informații provenite din propriile baze de date, precum și mai multe baze de date externe la care ONPCSB-UIF are acces. În plus, ONPCSB-UIF a informat că și-a dat consimțământul pentru diseminarea informațiilor furnizate în răspunsurile sale către autoritățile competente din țara solicitantă; acest lucru ajută autoritățile competente străine să urmărească piste financiare.

Studiu de caz 8.4: Cooperarea UIF-UIF: executarea cu succes a unei cereri primite

ONPCSB-UIF a primit o cerere de la o UIF externă care se referea la un caz în care cetățeni ai țării respective au fost prinși la trecerea frontierei române cu bunuri nedeclarate și numerar de o valoare semnificativă (reținut de ANV în aprilie 2022). A fost inițiat un schimb activ de informații între țări. Autoritățile externe au inițiat urmărirea penală pe baza suspiciunii de SB; iar autoritățile române au reușit să extindă suspendarea activelor. Schimbul de informații UIF-UIF a contribuit la prevenirea deblocării fondurilor suspendate și, pe baza informațiilor schimbate, un parchet regional din România a inițiat anchete suplimentare privind contrabanda (în iulie 2022). Acest lucru a permis indisponibilizarea fondurilor în valoare de 1 617 077 USD și 50 940 EUR și a altor bunuri. Urmărirea penală este în curs de desfășurare.

AAL

952. Centrul de Cooperare Polițienească Internațională este punctul central de contact pentru schimbul de informații dintre Interpol, Europol și SIRENE în domeniul cooperării polițienești internaționale.

Tabelul 8.13: Solicitări primite primite de IGPR în legătură cu SB/FT

	2017		2018		2019		2020		2021		31.06.2022	
	SB	FT	SB	FT	SB	FT	SB	FT	SB	FT	SB	FT
Solicitări primite	146	1	128	2	88	3	84	2	116	2	3	0

953. Deși statisticile privind infracțiunile principale legate de cererile SB/FT nu sunt disponibile, AAL-urile au informat că principalele infracțiuni predicat din cererile primite de poliție sunt legate de furtul organizat, traficul de persoane, imigrarea ilegală și fraudă informatică. Deși au existat cereri primite (între 82 și 214 în perioade diferite) pe linie de SB, cererile primite cu privire la FT au fost foarte puține - a se vedea tabelul 8.14. Nu au fost furnizate statistici privind timpul mediu de executare a răspunsurilor, dar autoritățile au informat că toate cererile sunt tratate cu prioritate ridicată, iar cele urgente primesc răspuns în câteva ore, dacă este posibil. AAL din România nu au refuzat nicio solicitare primită prin intermediul canalelor de schimb Interpol și Europol. Deși lipsa statisticilor nu poate susține eficacitatea deplină a cooperării AAL, feedback-ul din partea jurisdicțiilor străine indică faptul că răspunsurile furnizate sunt, în general, de bună calitate.

954. ANABI primește solicitări din partea birourilor ARO/CARIN de a furniza informații financiare și informații despre activele aflate în curs de anchetare în jurisdicții externe care sunt ținute în România.

Tabel 8.14: Solicitări primite primite prin rețeaua ARO / CARIN

	2017		2018		2019		2020		2021		31.03.2022	
	SB	FT	SB	FT	SB	FT	SB	FT	SB	FT	SB	FT
Solicitări primite												
Număr total de solicitări (toate infracțiunile)	185		186		194		160		205		133	
Solicitări primite în legătură cu SB/FT	69	1	73	0	65	1	53	0	76	2	40	0
Executate	69	1	73	0	65	1	53	0	76	2	40	0
Respinse	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Durata medie de execuție (zile)	<7	<7	<7		<7	<7	<7		<7	<7	<7	

955. Statisticile furnizate de autorități indică faptul că niciuna dintre cererile primite nu a fost refuzată, iar timpul mediu de executare a fost mai mic de 7 zile. Statisticile arată, de asemenea, că o proporție semnificativă a cererilor primite de la ARO externe sunt legate de SB. În plus, în perioada de evaluare, ARO a primit 41 de ordine de confiscare internațională, ceea ce a declanșat activitățile ANABI în ceea ce privește partajarea activelor confiscate cu jurisdicțiile

externe; 13 dintre acestea erau legate de SB.

Tabelul 8.15: Lista JIT (echipe comune de anchetare)

An	Număr total de JIT	Numărul și subiectul JIT legate de SB	Număr de JIT inițiate de România
2017	26	2 JIT: 1 UK – trafic de persoane și SB; și 1 BE - trafic de persoane și SB	13
2018	18	3 JIT: 1 UA – contrabandă cu țigări și SB; 1 DE – infracțiune cibernetică și SB; și 1 BE – corupție și SB	13
2019	29	6 JIT: 1 UK – infracționalitate cibernetică și SB; 1 IT – infracționalitate cibernetică și SB; 1 UK – trafic de persoane și SB; 1 DE – trafic de ființe umane și SB; 1 DE, IT, FR și BE – GIO și SB; și 1 RS – trafic de droguri și SB	22
2020	16	1 JIT: 1 EE și LT – infracțiuni cibernetică și SB	11
2021	18	1 JIT: 1 UK – trafic de persoane și SB	9
30.06.2022	1	Niciunul legat de SB	

956. Numărul JIT (echipe comune de anchetare) la care participă procurorii și autoritățile judiciare din România este în general ridicat; precum și numărul JIT-urilor care au fost inițiate de România. Acest lucru arată că autoritățile urmăresc în mod activ și totodată furnizează asistență internațională. Majoritatea JIT-urilor implică parchete specializate și în special DIICOT.

957. În majoritatea cazurilor care au implicat DIICOT, infracțiunile predicat au fost traficul de persoane și infracțiunile cibernetică (în acest context, fraudă asistată cibernetic). Țările participante au fost atât din UE, cât și din afara UE. În majoritatea JIT-urilor, o infracțiune SB a fost inclusă în ancheta externă, dar anchetele efectuate în România au vizat doar infracțiunile predicat.

Studiu de caz 8.5: Utilizarea JIT în ancheta SB în care infracțiunile predicat au fost săvârșite în străinătate

Între 2012 și 2018, suspectii au înființat un GIO implicat în trafic de persoane și SB. Membrii GIO au recrutat fete tinere din România care au fost transportate și forțate să se prostitueze în Germania, Austria, Italia și Spania. Victimele au fost recrutate sub promisiuni false de obținere locuri de muncă și cele mai multe dintre ele prin metoda „*Lover Boy*”. Inculpații au folosit în mod continuu intimidarea fizică și morală împotriva victimelor, amenințându-le sau folosind șantajul și violența.

A fost înființată o echipă comună de anchetare (JIT) împreună cu autoritățile germane. Analiza financiară efectuată în timpul anchetei a arătat că, pe lângă traficul de persoane, suspectii au deschis conturi bancare și au investit venituri infracționale în bunuri imobiliare, mașini de lux și bijuterii pentru a ascunde originea ilicită.

DIICOT a indisponibilizat numerar, bijuterii, 3 mașini de lux și 10 proprietăți imobiliare și a urmărit 12 suspecti. În anul 2020, 12 suspecti au fost condamnați la închisoare între 5 și 12 ani și 11 luni. În plus, 6 persoane din 12 au fost condamnate suplimentar pentru SB și condamnate la pedepse cuprinse între 3 și 6 ani de închisoare. De asemenea, instanța a dispus confiscarea bunurilor indisponibilizate.

Supraveghetori

958. BNR și ASF cooperează cu omologii străini prin solicitări formale, participarea la colegii de supraveghere și alte foruri de supraveghere, cum ar fi întâlniri bilaterale, comunicare informală etc. ONJN și ONPCSB nu au furnizat nicio informație privind cooperarea în materie de supraveghere, cu excepția colegiului de supraveghere la care ONPCSB este parte.

959. BNR nu a refuzat să execute nicio cerere externă în timpul perioadei de evaluare și a executat toate cererile externe primite în timp util (a se vedea tabelul de mai jos). Majoritatea cererilor primite se referă la: (i) informații privind *competența și onorabilitatea* acționarilor și directorilor de bănci, IP și IEME și (ii) asistență și informații privind activitățile de supraveghere referitoare la grupurile financiare internaționale.

Tabelul 8.16: Cooperarea internațională în domeniul supravegherii de către BNR (cereri primite)

Primate	2017	2018	2019	2020	2021	30.06.2022
Solicitări primite	11	10	22	18	14	14
Solicitări executate	11	10	22	18	14	14
Solicitări respinse	0	0	0	0	0	0
Timp mediu de răspuns (zile)	< 30	< 30	< 30	< 30	< 30	< 30
Informații spontane primite	1	1	0	0	0	0

960. Nu au existat cazuri de respingere a cererilor primite de ASF, iar timpul mediu de răspuns este de 30 de zile. Cea mai mare parte a cererilor se referă la verificări de competență și onorabilitate; alte cereri includ abuzul de piață și activitatea neautorizată.

Tabelul 8.17: Cooperarea internațională în materie de supraveghere de către ASF (cereri primite)

Primate	2017	2018	2019	2020	2021	30.06.2022
Solicitări primite	5	4	13	15	9	8
Solicitări executate	5	4	13	15	9	8
Solicitări refuzate	0	0	0	0	0	0
Timp mediu de răspuns (zile)	30	30	30	30	30	30

8.2.5. Schimbul internațional de informații de bază și informații cu privire la beneficiarii reali ai persoanelor și construcțiilor juridice

961. Nu există impedimente legale pentru furnizarea și solicitarea de informații de bază și privind BR. Registrele de BR pentru persoane și construcții juridice au fost înființate în România în 2019 și au devenit direct accesibile majorității autorităților în 2021. Informațiile de bază au fost disponibile în registre pe tot parcursul perioadei de raportare. Acuratețea informațiilor privind BR conținute în registre s-a îmbunătățit în urma interzicerii recente a acțiunilor la purtător. Cu toate acestea, unele autorități și-au exprimat îndoielile cu privire la exactitatea sau exhaustivitatea informațiilor privind BR conținute în registre, iar o utilizare mai mare este acordată informațiilor CDD colectate de bănci pentru a identifica beneficiarii reali (a se vedea IO.5). În timp ce majoritatea autorităților au acces direct la registrele BR (acolo unde sunt disponibile), PICCJ, care supraveghează 235 de parchete regionale cu competență în cooperarea internațională în materie penală, a accesat direct datele privind BR din registru doar în câteva ocazii și se bazează pe cereri scrise și pe ONPCSB-UIF pentru colectarea datelor din registru. Acest lucru ar putea afecta executarea la timp a cererilor MLA.

962. ONRC a estimat că aproximativ 80% dintre persoanele juridice române au conturi bancare deschise în România (a se vedea IO.5) în cazul în care aplicarea măsurilor CDD, inclusiv pentru BR, este supravegheată de BNR. Constatările de supraveghere prezentate în acest domeniu sunt mixte și nu includ statistici agregate. În consecință, autoritățile nu au demonstrat suficient că băncile dețin informații privind BR corecte și actuale. În plus, ENR a identificat utilizarea companiilor fictive, utilizarea „intermediarilor” în constituirea societății și riscul

ridicat prezentat de furnizorii de servicii ai societății. Toate limitările discutate mai sus ar putea împiedica acuratețea informațiilor privind BR furnizate omologilor străini.

963. Parchetele și AAL nu colectează date și statistici privind schimbul internațional de informații de bază și privind BR ale persoanelor juridice și trusturilor. Autoritățile au indicat că recuperarea acestui tip de date ar fi practic imposibilă, deoarece colectarea și prelucrarea datelor ar fi exclusiv manuală și ar implica căutări în arhivele fizice pe suport de hârtie ale dosarelor penale din cele 235 de birouri regionale.

964. Pentru colectarea informațiilor cu privire la BR, ONPCSB-UIF utilizează: (i) registrele deținute de ONRC, MJ și ANAF; și (ii) baza de date internă a RTS. Dacă este necesar, solicită informații suplimentare de la instituțiile de credit. Cu toate acestea, ONPCSB-UIF nu colectează date privind numărul de solicitări trimise și primite pentru informații de bază și cu privire la BR și, prin urmare, aceste informații nu au putut fi puse la dispoziție.

965. ANABI deține statistici privind informațiile de bază ale societății schimbate cu omologii străini în legătură cu cazurile de SB/FT, iar autoritatea informează că nu a existat nicio distincție între informațiile de bază și cu privire la BR pe parcursul perioadei de raportare. Solicitățile de informații de bază trimise au fost semnificativ mai mici decât solicitările primite. Nu există statistici disponibile privind cererile de date pe linie de BR, deoarece ANABI a informat că a început să colecteze date despre BR în 2022.

Tabelul 8.18: Cereri primite și trimise de informații de bază și cu privire la BR în ARO

	2017		2018		2019		2020		2021		30.06.2022	
	De baza	BR	De baza	BR	De baza	BR	De baza	BR	De baza	BR	De baza	BR
Solicitări primite	9	n/a	23	n/a	20	n/a	5	n/a	14	n/a	14	8
Solicitări executate	9	n/a	23	n/a	20	n/a	5	n/a	14	n/a	14	8
Solicitări respinse	0	n/a	0	n/a	0	n/a	0	n/a	0	n/a	0	0
Solicitări trimise	9	n/a	1	n/a	8	n/a	9	n/a	5	n/a	0	0
Răspunsuri primite	9	n/a	1	n/a	8	n/a	9	n/a	5	n/a	0	0
Cereri respinse	0	n/a	0	n/a	0	n/a	0	n/a	0	n/a	0	0

966. Deși BNR și ASF fac frecvent schimb de informații cu omologii străini cu privire la verificările de competență și onorabilitate, BNR nu a fost în măsură să furnizeze statistici privind schimbul de informații de bază și privind BR. ASF a confirmat că nu a existat nicio cooperare în ceea ce privește informațiile cu privire la BR ale clienților entităților supravegheate.

967. Autoritățile nu solicită feedback de la omologii străini cu privire la calitatea informațiilor de bază și cu privire la datele furnizate despre BR.

Concluzie generală privind IO.2

968. România are un cadru juridic solid pentru cooperarea internațională. Feedback-ul oferit de omologii străini indică o calitate în general bună a răspunsurilor din partea autorităților române. Cu toate acestea, absența unui sistem central de gestionare a cazurilor și a liniilor directe de priorizare pentru cererile primite împiedică eficacitatea în căutarea și furnizarea cooperării internaționale. Lipsa semnificativă a datelor și statisticilor calitative limitează în mod

serios capacitatea țării de a demonstra eficiența în mod cuprinzător. De exemplu, statisticile furnizate și absența informațiilor granulare referitoare la infracțiunile principale asociate cererilor MLA și schimbului de informații UIF-UIF nu permit o concluzie comprehensivă despre măsura în care cooperarea internațională este aliniată la contextul real de risc al țării.

969. Prioritizarea scăzută a FT în România în ceea ce privește cooperarea internațională reprezintă o preocupare, în special având în vedere faptul că FT ar putea fi legată de activitatea infracțională și că România se află pe ruta dintre Occident și Balcani.

970. Măsura în care autoritățile cooperează în ceea ce privește schimbul de informații de bază și despre BR nu poate fi determinată din cauza absenței datelor. Supraveghetorii financiari au solicitat și au oferit în mod proactiv cooperare internațională omologilor străini.

971. **România este evaluată ca având un nivel substanțial de eficacitate pentru IO.2.**

ANEXĂ PENTRU CONFORMITATE TEHNICĂ

Prezenta anexă oferă o analiză detaliată a nivelului de conformitate cu recomandările Grupului de Acțiune Financiară Internațională (GAFI) 40, ordonată numeric. Nu include text descriptiv privind situația sau riscurile de țară și se limitează la analiza criteriilor tehnice pentru fiecare recomandare. Ar trebui citită împreună cu raportul de evaluare reciprocă (MER).

În cazul în care atât cerințele GAFI, cât și legile sau reglementările naționale rămân aceleași, acest raport se referă la analiza efectuată ca parte a evaluării reciproce anterioare din aprilie 2014. Acest raport este disponibil din [România \(coe.int\)](#).

Cerințele de la punctul R.1 au fost adăugate la recomandările GAFI atunci când au fost revizuite ultima dată în 2012 și, prin urmare, nu au fost evaluate în timpul celei de-a patra runde MER din România.

Recomandarea 1 – Evaluarea riscurilor și aplicarea unei abordări bazate pe riscuri

Criteriul 1.1 – România a realizat un ENR; raportul ENR a fost aprobat de CI la 15 septembrie 2022⁸⁹. Procesul ENR a fost coordonat de către ONPCSB și Comitetul director al CI, care este format din reprezentanți ai ONPCSB, BNR, ASF, PICCJ, MAI, SRI și MJ. Evaluarea s-a bazat pe sondaje și interviuri care au implicat atât sectorul public (autoritățile competente), cât și sectorul privat (entitățile raportoare); analiza se bazează pe date cantitative și calitative. Raportul analizează amenințările privind SB interne și transfrontaliere, riscurile sectoriale și vulnerabilitățile SB la nivel național și sectorial. De asemenea, este luat în considerare riscul pe linie FT. Nivelul amenințărilor/riscurilor identificate, combinat cu o evaluare a vulnerabilităților, determină ratingurile finale de risc.

După cum se explică în secțiunea IO.1, raportul ENR prezintă o imagine de ansamblu a riscurilor cu care se confruntă România. Cu toate acestea, lipsa unor date și statistici cuprinzătoare militează împotriva unui grad exhaustiv sau profund de înțelegere a riscurilor în unele domenii. Deși expunerea României la amenințările transfrontaliere nu este semnificativă, țara ar avea de câștigat totuși de pe urma aprofundării nivelului de înțelegere a riscurilor în acest domeniu. Același lucru este valabil și pentru riscurile FT și riscurile asociate persoanelor juridice, construcțiilor juridice, ONG-urilor etc. Consultați IO.1 pentru o analiză suplimentară a nivelului de înțelegere a riscului de țară.

Criteriul 1.2 – ONPCSB coordonează evaluarea riscurilor SB/FT la nivel național și eforturile de atenuare în cooperare cu alte autorități competente [Legea CSB/CFT, art. 1 alin. (3)]. Alte autorități competente⁹⁰ sunt obligate să efectueze evaluări sectoriale ale riscurilor [Legea CSB/CFT, art. 1(4)]. Înainte de desfășurarea ENR, a fost înființat un Comitet director însărcinat cu implementarea mecanismului național de evaluare a riscurilor, format din reprezentanți desemnați ai ONPCSB, BNR, ASF, PICCJ, MAI, SRI și MJ. Acesta s-a reunit de două ori: în iulie 2020 și în iulie 2021, ONPCSB fiind liderul echipei de proiect și punctul național de contact pentru acest Comitet. Deși România a instituit un mecanism tehnic înainte de formarea Comitetului director pentru coordonarea acțiunilor legate de evaluarea riscurilor, nu toate autoritățile competente relevante au fost membre ale acestui mecanism sau ale Comitetului (de exemplu, ANAF, ONJN, Registrele și ANV nu sunt incluse).

⁸⁹ Versiunea concisă a raportului ENR a fost publicată pe site-ul web al ONPCSB în noiembrie 2022.

⁹⁰ Acestea includ autoritățile competente cu responsabilități de reglementare, supraveghere și control,

ANV, BNR, ASF și ONJN.

La 2 septembrie 2022, cu două săptămâni înainte de adoptarea oficială a ENR, CI a fost înființată prin Decizia Prim-Ministrului nr. 454. Conform Deciziei, CI este responsabilă pentru aprobarea raportului ENR, a Planului național de acțiune și a revizuirilor acestor documente. CI este compus din reprezentanții ONPCSB, MJ, PICCJ, MAI, SRI, ASF și BNR. Președintele ONPCSB deține rolul de președinte al CI.

CI se poate întruni pentru o sesiune de lucru la cererea Președintelui sau a oricărui alt membru al CI. CI s-a reunit de două ori în septembrie 2022 pentru a discuta și adopta oficial raportul ENR.

Criteriul 1.3 – Autoritățile sunt obligate să actualizeze evaluările naționale și sectoriale de risc cel puțin o dată la patru ani, luând în considerare evoluția riscurilor și eficacitatea măsurilor de atenuare; rezultatele trebuie să furnizeze informații privind prioritizarea și alocarea resurselor în domeniul CSB/CFT [Legea CSB/CFT, art. 1 alin. (6)].

Criteriul 1.4 – ONPCSB trebuie să publice o versiune concisă a ENR pe site-ul său web și să împărtășească elemente relevante ale ENR (extrase) cu autoritățile de supraveghere [Legea CSB/CFT, art. 1(6)]. În consecință, autoritățile de supraveghere sunt obligate să pună aceste informații la dispoziția IF, DNFBP și VASP reglementate (Legea CSB/CFT, art. 1 alin. (7)), împreună cu evaluările sectoriale de risc. ONPCSB informează alte autorități publice despre evoluții, amenințări, vulnerabilități și riscuri de SB/FT (Legea CSB/CFT, art. 39 alin. (3) lit. (h)). Cu toate acestea, cerința de a furniza informații cu privire la rezultatele ENR altor autorități competente (cu excepția autorităților de supraveghere) și SRB-uri nu este explicită. Deși dispozițiile legale acoperă în mare parte cerințele tehnice ale C.1.4, mecanismul de schimb de informații privind rezultatele ENR nu a fost utilizat înainte de sfârșitul vizitei la fața locului⁹¹.

Criteriul 1.5 – La sfârșitul vizitei la fața locului, autoritățile erau în proces de finalizare a planului național de acțiune⁹² care vizează atenuarea riscurilor, astfel încât măsura în care înțelegerea riscurilor informează despre alocarea măsurilor vizate și a resurselor necesare nu poate fi stabilită pe deplin. Cu toate acestea, în perioada de revizuire, autoritățile au acționat în vederea alocării măsurilor vizate (evident din activitatea privind diverse strategii) și obținerii mai multor resurse necesare pentru atenuare, a se vedea IO.1 pentru mai multe informații.

Criteriul 1.6 – România nu aplică nicio excepție statutară de la recomandările GAFI aplicabile în cazul IF, DNFBP sau VASP reglementate.

Criteriul 1.7 – În plus față de măsurile CDD standard, IF, DNFBP și VASP reglementate trebuie să ia măsuri sporite în următoarele situații: (i) relații de afaceri sau tranzacții cu țări terțe cu risc ridicat; (ii) relații de corespondență; (iii) relații de afaceri sau tranzacții cu PEP; (iv) alte cazuri prevăzute în reglementările sectoriale sau instrucțiunile emise de autoritățile competente; (v) precum și alte scenarii de risc ridicat de SB/FT (art. 17 alin. (1), Legea CSB/CFT).

Situațiile și scenariile cu risc ridicat care declanșează măsurile EDD nu contrazic constatările raportului ENR.

⁹¹ Autoritățile au informat că evenimente de sensibilizare cu privire la rezultatele ENR au avut loc în noiembrie 2022 și au vizat în cea mai mare parte IF și DNFBP. În afară de publicarea unei versiuni concise a raportului ENR, nu este clar dacă rezultatele ENR au fost comunicate direct SRB-urilor și tuturor autorităților competente relevante.

⁹² Planul național de acțiuni este elaborat cu sprijinul experților externi în cadrul proiectului SRSP 2020/137.01. Planul național de acțiuni a fost aprobat în februarie 2023.

Legea CSB/CFT prevede o listă de acțiuni specifice care trebuie întreprinse atunci când se iau măsuri EDD în legătură cu PEP, băncile corespondente și țările terțe cu risc ridicat (art. 17 alin. (7), 17 alin. (9) și 171 alin. (1) din Legea CSB/CFT).

IF, DNFBP și VASP reglementate sunt obligate să identifice și să evalueze riscurile de SB/FT, luând în considerare factorii de risc care se referă la clienții lor, țările și zonele geografice, produsele, serviciile, tranzacțiile și canalele de livrare (art. 25 alin. (1) din Legea CSB/CFT). Acești factori sunt specificați în continuare la art. 17 alin. (14) din Legea CSB/CFT ca fiind situații cu risc potențial ridicat care trebuie luate în considerare la efectuarea evaluărilor de risc, de exemplu, activități bazate pe numerar, produse sau tranzacții legate de anonim, servicii bancare private, plăți de la terți necunoscuți, utilizarea reprezentanților și a acțiunilor la purtător, noi tehnologii (inclusiv produse, servicii și mecanisme de distribuție), tranzacții legate de petrol, arme, metale prețioase, produse din tutun, țări identificate de surse credibile ca fiind cu risc ridicat (din cauza nivelului ridicat de corupție, activităților infracționale, țări supuse sancțiunilor internaționale etc.) și țări în care funcționează celule teroriste etc.

Măsurile sporite sunt detaliate în continuare în diverse alte reglementări, cum ar fi procedurile de punere în aplicare, regulamentul BNR care face, de asemenea, o trimitere la orientările recente ale ABE privind factorii de risc din 2022. Reglementările ASF enumeră, de asemenea, o serie de situații care indică un risc mai mare, inclusiv: (i) sectoare legate de corupție; (ii) clienți care sunt IP sau case de schimb valutar; (iii) sectoare care implică sume semnificative de numerar și (iv) clienți care utilizează structuri complexe.

Criteriul 1.8 – IF, DNFBP și VASP reglementate sunt autorizate să aplice măsuri simplificate de precauție clienților cu risc scăzut (art.16 alin. (1) din Legea CSB/CFT) după evaluarea riscurilor aferente clienților și a factorilor de risc mai mici prevăzuți la art. 16 alin.(2) din Legea CSB/CFT. Factorii de risc mai mic care trebuie luați în considerare atunci când se decide dacă CDD simplificată este adecvată includ: (i) societățile publice cotate la o bursă de valori și care fac obiectul cerințelor de informare, inclusiv pentru BR; (ii) clienți care locuiesc în zone geografice cu risc scăzut; (iii) polițe de asigurare de viață cu prime sub pragurile specificate; (iv) scheme de pensii care îndeplinesc condițiile specificate și (v) produse și servicii care vizează creșterea incluziunii financiare etc. Reglementările publicate de BNR și ASF prevăd că măsurile simplificate pot consta în ajustarea: (i) volumului de informații colectate; (ii) numărului de surse de informații utilizate; și (iii) frecvenței și intensității monitorizării tranzacțiilor și actualizărilor de informații. Procedurile de punere în aplicare emise de ONPCSB ⁹³ (art. 16 alin. (2)) detaliază măsurile pe care entitățile raportoare le pot lua atunci când aplică SDD, de exemplu, (ii) reducerea domeniului de aplicare al KYC (cunoașterea clientelei), (ii) reducerea frecvenței actualizărilor CDD și a gradului de monitorizare etc. Deși acest ghid este util, autoritățile ar trebui să se asigure că unele prevederi, cum ar fi „obținerea de mai puține informații despre BR” (art. 16 alin. (2) lit.(b) din Procedurile de punere în aplicare ale ONPCSB), sunt interpretate de entitățile raportoare într-un mod uniform, astfel încât să nu împiedice disponibilitatea și transparența datelor privind BR deținute de sectorul privat. Scenariile cu risc scăzut care declanșează măsuri simplificate sunt în concordanță cu mediul general de risc din România.

Criteriul 1.9 – Legea CSB/CFT enumeră autoritățile de supraveghere care sunt responsabile de monitorizarea respectării de către IF, DNFBP și VASP a Legii CSB/CFT și a oricăror directive de punere în aplicare (art. 26 alin. (1), Legea CSB/CFT). Aceasta include cerințele stabilite în Rec. 1. Deficiențele discutate în cadrul R. 26 (c.26.5) și R. 28 (c.28.4(a) -28.5) se aplică aici.

Criteriul 1.10 – IF, DNFBP și VASP reglementate sunt obligate să identifice și să evalueze riscurile de SB/FT, luând în considerare factorii de risc privind clienții lor, țările și zonele geografice, produsele, serviciile, tranzacțiile și canalele de livrare (art. 25 alin. (1), Legea CSB/CFT).

⁹³ Procedurile ONPCSB nu se aplică IF supravegheate de BNR și ASF.

Mai multe detalii privind factorii de risc și circumstanțele cu potențial de risc ridicat sunt prevăzute la art. 11 alin.(6), art. 17 alin. (14) din Legea CSB/CFT. Evaluarea riscurilor trebuie documentată, actualizată și pusă la dispoziția organismelor de supraveghere sau SRB-urilor, la cerere (art. 25 alin. (2) din Legea CSB/CFT). Evaluările vor fi utilizate pentru a stabili politicile și procedurile de gestionare a riscurilor și pentru a determina domeniul de aplicare al măsurilor CDD (art.25 alin. (3), Legea CSB/CFT).

Criteriul 1.11 – IF, DNFBP și VASP reglementate trebuie să dispună de politici, proceduri și mecanisme de control intern pentru a gestiona și a atenua riscurile de SB/FT (art. 24 alin. (1) din Legea CSB/CFT). Aceste măsuri trebuie aprobate și monitorizate de conducerea superioară (art. 24 alin. (3) din Legea CSB/CFT). Cu toate acestea, nu există nicio cerință legală explicită pentru a îmbunătăți aceste controale, dacă este necesar.

IF, DNFBP și VASP reglementate sunt obligate să aplice măsuri sporite în circumstanțele care prezintă un risc crescut de SB/FT (art.17 alin. (1) din Legea CSB/CFT). Măsurile sporite care sunt necesare în circumstanțe cu risc mai mare sunt enumerate la c.1.7.

Criteriul 1.12 – IF, DNFBP și VASP reglementate sunt autorizate să aplice măsuri simplificate de precauție clienților cu risc scăzut (art. 16 alin. (1) din Legea CSB/CFT) după evaluarea riscurilor aferente clienților și a factorilor de risc mai mici prevăzuți la art. 16 alin. (2) din Legea CSB/CFT. Acestea sunt obligate să efectueze monitorizarea în vederea detectării tranzacțiilor suspecte și neobișnuite (art. 16 alin. (4) din Legea CSB/CFT). Cu toate acestea, nu există nicio interdicție explicită de a aplica măsuri simplificate de precauție ori de câte ori există o suspiciune de SB/FT. Această deficiență este în mare măsură atenuată de cerința generală de a aplica măsuri CDD atunci când există o suspiciune de SB și FT.

Evaluare și concluzie

Există următoarele deficiențe: (i) deși România dispune de un mecanism tehnic pentru a coordona acțiunile de evaluare a riscurilor, nu toate autoritățile competente relevante sunt membre ale CI și ale Comitetului director care coordonează ENR (c.1.2); (ii) cerința de a furniza autorităților publice informații cu privire la rezultatele evaluării riscurilor (cu excepția autorităților de supraveghere) și SRB-uri nu este explicită (c.1.4); (iii) la momentul desfășurării vizitei de lucru, a fost în curs un plan de acțiune pentru atenuarea riscurilor naționale (c.1.5); (iv) Deși cerințele minime CDD pe care entitățile raportoare trebuie să le îndeplinească atunci când efectuează CDD simplificate sunt stipulate în reglementări, autoritățile ar trebui să se asigure că anumite dispoziții, cum ar fi „obținerea de mai puține informații cu privire la BR”, sunt interpretate de entitățile raportoare în mod uniform (c.1.8); (v) nu există nicio cerință legală explicită pentru a îmbunătăți controalele care vizează gestionarea riscurilor de SB/FT, dacă este necesar (c.1.11); (vi) nu există nicio interdicție explicită de a aplica măsuri simplificate de diligență ori de câte ori există o suspiciune de SB/FT (c.1.12). **R.1 este evaluată cu LC.**

Recomandarea 2 – Cooperare și coordonare națională

În cea de-a patra rundă MER, România a fost evaluată cu LC cu R.31 anterior pe un punct de eficacitate.

Criteriul 2.1 – Deși România nu are o politică națională de ansamblu cu privire la CSB/CFT, au fost elaborate până în prezent următoarele strategii: (i) Strategia Operațională a ONPCSB 2021-2026; (ii) Strategia Națională de Securitate Cibernetică 2022-2027 aprobată prin H.G. din 30 decembrie 2021; (iii) Strategia Națională de Combatere a Drogurilor 2022-2026, aprobată prin H.G. din 5 aprilie 2022; (iv) Strategia Națională de Combatere a Criminalității Organizate 2021-2024 aprobată prin H.G. din 20 septembrie 2021; (v) Strategia Națională de Combatere a Traficului de Persoane 2018-2022 aprobată prin H.G. din 9 noiembrie 2018; (vi) Strategia Națională de Apărare 2020-2024 aprobată prin Ședința comună a Senatului și Camerei

Deputaților din 30 iunie 2020; (vii) Strategia națională privind imigrația 2021-2024 aprobată prin H.G. din 2 septembrie 2021; (viii) Strategia națională anticorupție 2021-2025 aprobată prin H.G. din 22 decembrie 2021⁹⁴; (ix) Strategia națională de recuperare a activelor 2021-2025 aprobată prin H.G. din 20 septembrie 2021; (x) Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030⁹⁵ aprobată prin H.G. din 21 noiembrie 2018; (xi) Strategia națională pentru prevenirea și combaterea proliferării armelor de distrugere în masă și a sistemelor de livrare a acestora aprobată de Consiliul Suprem de Apărare a Țării prin Hotărârea nr. 0103/2020; (xii) Strategia națională pentru prevenirea și combaterea terorismului aprobată de Consiliul Suprem de Apărare a Țării prin Hotărârea 36/2002, document secret; (xiii) Protocolul general privind organizarea și funcționarea Sistemului național de prevenire și combatere a terorismului (documentul este secret, prin urmare, nu a fost furnizat AT), aprobat de Consiliul Suprem de Apărare a Țării prin Decizia nr. 0067/2008.

Aceste strategii reflectă în mare măsură imaginea riscurilor din România, de exemplu, corupția, infracțiunile cibernetice, traficul de persoane, traficul de droguri, dar absența unei strategii naționale de ansamblu pentru CSB/CFT militează împotriva unei abordări uniforme în toate domeniile CSB/CFT; a se vedea IO.1 pentru mai multe informații. Legat de aceasta, articularea informațiilor cuprinzătoare privind acțiunile întreprinse de diferitele autorități competente pentru a îndeplini obiectivele strategice și rezultatele măsurabile ale atenuării obținute este în curs de desfășurare.

În urma adoptării raportului ENR, autoritățile au finalizat un plan de acțiune pentru atenuarea riscurilor – acest document era „în lucru” la momentul vizitei la fața locului de către AT și a fost aprobat după vizită.

Criteriaul 2.2 – Autoritatea desemnată să coordoneze evaluarea riscurilor naționale și eforturile de atenuare este ONPCSB (Legea CSB/CFT, art. 1 alin. (2-3)). Coordonarea răspunsului național la riscurile evaluate se realizează de către ONPCSB în cooperare cu următoarele autorități: (i) organisme judiciare; (ii) autorități și instituții publice cu responsabilități de reglementare, informare și control în domeniul CSB/CFT, inclusiv autorități de control financiar/fiscal sau autorități cu atribuții de control fiscal și autorități vamale; (iii) organisme de stat specializate în activitatea de informații; (iv) autorități și instituții administrative autonome cu rol de supraveghere și reglementare sectorială în ceea ce privește entitățile raportoare, cum ar fi BNR, ASF și ONJN [Legea CSB/CFT, art. 1 alin. (1) și 1 alin. (3)]. Autoritățile menționate mai sus (cu excepția organelor de stat specializate în activitatea de informații) sunt obligate să furnizeze către ONPCSB informații privind îndeplinirea responsabilităților lor, în conformitate cu planul de acțiune stabilit de ENR, modul în care cooperează cu alte autorități și, în măsura în care aceste informații sunt disponibile, resursele financiare și umane alocate pentru combaterea spălării banilor/finanțării terorismului.

CI a fost înființată oficial la data de 02.09.2022, în urma unei Decizii a Prim-Ministrului (publicată în Monitorul Oficial al României). Acestui organism i se acordă competențe de aprobare a ENR, precum și a politicilor de atenuare și a actualizărilor acestora. CI este compus din reprezentanți ai ONPCSB, PICCJ, MAI, SRI, ASF și BNR. Aceste autorități vor participa la

⁹⁴ Activitatea în domeniul anticorupției a continuat pe parcursul perioadei de revizuire. Strategia anticorupție 2021-2025 este a doua strategie anticorupție – înlocuirea Strategiei anticorupție 2016-2020.

⁹⁵ Autoritățile informează că obiectivul acestei strategii este de a reduce în mod semnificativ fluxurile financiare și de arme ilicite, de a consolida recuperarea și returnarea activelor furate și de a combate toate formele de criminalitate organizată; cu toate acestea, documentul în sine nu a fost pus la dispoziția AT din cauza naturii sale sensibile.

procesul de luare a deciziilor cu privire la aspectele legate de competențele lor, așa cum se subliniază în decizia primului-ministru. Președintele ONPCSB este președintele CI.

Autoritățile consideră CI drept o platformă care permite coordonarea politicilor naționale de CSB/CFT și monitorizarea implementării acestora. Cu toate acestea, nu toate autoritățile enumerate la art. 1 alin.(1) din Legea CSB/CFT (care ar trebui să fie implicate în atenuarea riscurilor la nivel național) sunt membre ale CI⁹⁶, astfel încât mecanismul de coordonare pentru politicile naționale privind CSB/CFT este în mare măsură, dar nu în întregime, complet.

Criteriul 2.3 – Deși există un mecanism de coordonare privind elaborarea și implementarea politicilor CSB/CFT, așa cum este descris la punctul c.2.2, organele de stat specializate în activitatea de informații nu sunt obligate să facă schimb de informații privind eforturile de atenuare și să coopereze cu alte autorități. În plus, CI, care servește drept platformă pentru coordonarea politicilor naționale de CSB/CFT și monitorizarea punerii în aplicare, nu cuprinde toate autoritățile care sunt obligate din punct de vedere legal să contribuie la acest proces, atât la nivelul elaborării politicilor, cât și la nivel operațional.

Criteriul 2.4 – Mecanismele naționale de cooperare și coordonare se extind la combaterea FP prin: (i) CIISI, care a fost instituit prin Ordonanța de urgență a Guvernului (O.U.G. nr. 202/2008, art. 12 alin.(1¹) și art. 13 alin. (1-8)) și este însărcinat cu punerea în aplicare a sancțiunilor internaționale specifice (adică CIISI acoperă toate cadrele de sancțiuni) în România și include reprezentanți ai 12 autorități (prezidate de Oficiul MAE pentru punerea în aplicare a sancțiunilor internaționale) și (ii) Grupul consultativ interinstituțional (GCI), care a fost înființat în 2016 printr-un ordin executiv al Consiliului Suprem de Apărare a Țării (CSAT) și este responsabil pentru punerea în aplicare a strategiei FP. Acesta din urmă este prezidat de SRI și include reprezentanți a 21 de autorități.

Criteriul 2.5 – Este interzisă prelucrarea datelor în alte scopuri decât CSB/CFT (Legea CSB/CFT, art. 22 alin. (1)) de către IF, DNFBP și VASP reglementate. Prelucrarea datelor cu caracter personal în conformitate cu prevederile Legii CSB/CFT este considerată o chestiune de interes public în sensul Regulamentului (UE) 2016/679 din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date (Regulamentul general privind protecția datelor – GDPR) (Legea CSB/CFT, art. 22 alin. (4)).

Autoritățile de protecție a datelor nu sunt incluse în CI sau în alte mecanisme de coordonare/cooperare privind CSB/CFT, dar au confirmat că, așa cum se aplică GDPR în România, principiile de protecție a datelor sunt încorporate în elaborarea legislației.

Evaluare și concluzie

Există următoarele neajunsuri: (i) nu există o politică națională de ansamblu de CSB/CFT prin care să se comunice riscurile și care să fie revizuită periodic; la momentul vizitei la fața locului, un plan de acțiune pentru atenuarea riscurilor identificate în raportul ENR era „în curs de desfășurare” (C.2.1); (ii) deși există un mecanism de coordonare privind politicile naționale de CSB/CFT care să permită, de asemenea, schimbul de informații, Serviciul de informații nu este obligat să facă schimb de informații privind eforturile de atenuare și să coopereze cu alte autorități; în plus, CI, care servește drept platformă de coordonare, nu cuprinde toate autoritățile care sunt obligate din punct de vedere legal să contribuie la proces atât la elaborarea politicilor, cât și la nivel operațional (C.2.2-2.3) și (iii) nu există o cooperare și o coordonare formală între autoritățile competente relevante pentru a asigura

⁹⁶ De exemplu, ANAF, ANV, Poliția de Frontieră și ONJN.

compatibilitatea cerințelor CSB/CFT cu cerințele de protecție a datelor (c.2.5). **R.2 este evaluată cu PC.**

Recomandarea 3 - Infrațiunea de spălare de bani

Actualul R.3 a fost evaluat anterior în cadrul vechilor R.1 și R.2 și a fost evaluat la LC în ambele, în principal din cauza problemelor de eficacitate identificate. Singura problemă tehnică identificată în cadrul analizei vechiului R.2 (MER 2014) a fost legată de deficiențele care au fost identificate în legătură cu infrațiunea FT tratată ca infrațiune predicat la SB (deoarece România utilizează toate abordările infraționale). De la ultima evaluare, noua Lege CSB/CFT (Legea nr. 129/2019) a fost adoptată la 11 iulie 2019 (a intrat în vigoare la 21.07.2019), care a înlocuit Legea anterioară CSB/CFT (Legea 656/2002). Infrațiunea de SB este acum prevăzută la art. 49 din noua Lege CSB/CFT. Pentru abateri de la FT, vă rugăm să consultați R.5.

Criteriul 3.1 – Art. 49 alin. (1) din Legea CSB/CFT definește SB într-un mod care include elementele materiale ale Convențiilor de la Viena și Palermo (art. 3 alin. (1) lit. (b) și (c) din Convenția de la Viena și art. 6 alin. (1) din Convenția de la Palermo) în condițiile stabilite de principiile constituționale române. Infrațiunea de SB acoperă următoarele activități: (i) conversia sau transferul produsului infrațiunii; (ii) ascunderea sau deghizarea adevăratei naturi, surse sau locații a produsului sau a metodei care implică înstrăinarea, deplasarea sau deținerea produsului sau a drepturilor cu privire la produs și (iii) dobândirea, deținerea sau utilizarea produsului (a se vedea, de asemenea, c.3.7 de mai jos).

Criteriul 3.2 – România urmează o abordare a tuturor infrațiunilor și toate categoriile de infrațiuni predicat pentru SB impuse de metodologia GAFI sunt acoperite de CP. Nu există trimiteri la anumite infrațiuni sau praguri aplicate, în schimb, legea română face trimitere generală la „*bunurile provenite din activități infraționale*” (Legea CSB/CFT, art. 49 alin. (1)). Astfel, orice infrațiune poate fi o infrațiune predicat pentru SB.

Criteriul 3.3 – Acest criteriu nu este aplicabil. România nu aplică o abordare bazată pe prag sau o abordare combinată care include o abordare bazată pe prag.

Criteriul 3.4 – Infrațiunea de SB se extinde la orice tip de proprietate (inclusiv VA⁹⁷), indiferent de valoarea acesteia, care reprezintă direct sau indirect produsul infrațiunii.

Criteriul 3.5 – În dovedirea faptului că proprietatea în cauză este produsul infrațiunii nu este necesar ca o persoană să fie pusă sub acuzare sau condamnată pentru infrațiunea predicat. Acest lucru a fost confirmat de Înalta Curte de Casație și Justiție (Decizia nr. 16/2016): „*Infrațiunea de SB este o infrațiune autonomă, fără a fi condiționată de o condamnare pentru infrațiunea predicat*”.

Criteriul 3.6 – Legea română incriminează actele de SB, indiferent dacă infrațiunea principală din care a provenit bunul a fost săvârșită în România sau în altă țară (Legea CSB/CFT, art. 49 alin. (5)).

Criteriul 3.7 – Infrațiunea de SB se aplică persoanelor care comit infrațiunea predicat, cu următoarea excepție, astfel cum este prevăzută în Legea CSB/CFT, art. 49, care se bazează pe Decizia Curții Constituționale care aplică principiile fundamentale ale dreptului intern. În urma Deciziei Curții Constituționale (Decizia nr. 418/2018), CSB/CFT art.49 alin. (1) lit. c) exclude făptuitorii infrațiunii predicat (fie în calitate de autor, complice sau instigator) de la urmărirea penală în calitate de auto-spălători; condiția fiind ca dobândirea, deținerea sau utilizarea bunurilor să fie „*de către o altă persoană decât subiectul activ al infrațiunii din care derivă bunurile [adică provine]*”.

⁹⁷ A se vedea, de asemenea, studiul de caz privind imobilizarea VA în conformitate cu IO.8.

Criteriul 3.8 – Art. 49 (4) din Legea CSB/CFT prevede în mod expres că intenția și cunoștințele necesare pentru a dovedi infracțiunea de SB pot fi deduse din circumstanțe de fapt obiective.

Criteriul 3.9 – Sancțiunile penale disponibile pentru formele de bază și agravate ale SB sunt în conformitate cu alte infracțiuni grave din legislația română și par a fi proporționale și disuasive. Persoana fizică condamnată pentru SB poate fi pedepsită cu închisoare între 3 și 10 ani (Legea CSB/CFT art. 49 alin. (1)).

Este o caracteristică agravantă atunci când infracțiunea de SB este comisă de o entitate raportoare, în timpul exercitării atribuțiilor sale profesionale (Legea CSB/CFT art. 49 (2¹), în cazul în care se întâmplă acest lucru, pedeapsa maximă poate fi impusă și, în cazul în care instanța decide că termenul maxim nu este suficient, instanța poate aplica un termen suplimentar de 2 ani la pedeapsa principală. Dacă există pluralitate de infracțiuni, pedeapsa pentru fiecare infracțiune se stabilește separat, iar pedeapsa cea mai grea se aplică în conformitate cu normele prevăzute în art. 39 din CP. Prin urmare, este explicit că, în cazul în care există pluralitate de infracțiuni, o creștere a pedepsei sau a amenzii este obligatorie, mai degrabă decât opțională.

Criteriul 3.10 – Sancțiuni penale proporționale se aplică persoanelor juridice (CP, art. 135 alin. (1) – (3)). Sancțiunile aplicabile persoanelor juridice includ sancțiuni principale și sancțiuni complementare (CP, art.136 alin.(1)). Pedeapsa principală este amenda (CP, art.136 alin.(2) constând în suma de bani pe care persoana juridică este condamnată să o plătească statului (CP, art.137 alin. (1)). Cuantumul amenzii se stabilește prin sistemul zile-amendă. Suma corespunzătoare unei zile-amendă, cuprinsă între 100 și 5 000 LEI (20 și 1 021 euro), se înmulțește cu numărul de zile-amendă, care este cuprins între 30 de zile și 600 de zile (CP, art. 137 alin. (2)). În plus, legea prevede limita maximă a amenzii pentru infracțiunea de SB care este de 300 de zile (CP, art. 137 alin. (4) lit. c)), care este de aproximativ 306 300 EUR. Deși amenda maximă pentru persoanele juridice ar putea să nu fie suficient de disuasivă în toate cazurile (de exemplu, pentru persoanele juridice mai mari), trebuie remarcat faptul că există, de asemenea, o serie de alte pedepse complementare disponibile care pot fi considerate chiar mai disuasive decât impunerea amenzii, inclusiv: a) dizolvarea persoanei juridice; b) suspendarea activității sau a uneia dintre activitățile persoanei juridice pentru o perioadă de la 3 luni la 3 ani; c) închiderea unor puncte de lucru ale persoanei juridice pentru o perioadă de la 3 luni la 3 ani; d) interzicerea participării la procedurile de achiziții publice pentru o perioadă de la un an la 3 ani; și e) punerea sub supraveghere judiciară (CP, art. 139 – 145). În plus, pedeapsa complementară constă în afișarea sau publicarea hotărârii de condamnare (CP, art.136 alin. (3) lit. f)).

Criteriul 3.11 – În legislația română, o persoană poate fi răspunzătoare în calitate de autor, coautor, instigator sau complice la infracțiunea de SB. Există infracțiuni auxiliare corespunzătoare infracțiunii de SB, inclusiv: (i) participarea la infracțiune în calitate de autor sau coautor (CP, art. 46); (ii) instigator sau consultant al săvârșirii infracțiunii (CP, art. 47); (iii) facilitator sau asistent și instigator (CP, art. 48). Tentativele se pedepsesc prin Legea CSB/CFT, art. 49 alin. (2). În ceea ce privește conspirația, legea incriminează inițierea sau crearea, aderarea sau sprijinirea, în orice mod, a unui grup infracțional organizat (CP, art. 367).

Evaluare și concluzie

R.3 este evaluată cu C.

Recomandarea 4 - Confiscarea și măsurile provizorii

Actualul R.4 a fost evaluat anterior sub vechiul R.3 în MER 2014 și pentru care România a fost evaluată cu LC. Deficiențele tehnice identificate au fost următoarele: (i) nu a existat nicio confiscare de la terți în afară de mijloacele de săvârșire utilizate și aparținând unei terțe persoane care avea cunoștință despre scopul utilizării acestora și (ii) nu a existat nicio autoritate care să ia măsuri pentru

a împiedica sau anula acțiuni, contractuale sau de altă natură, în cazul în care persoanele implicate știau sau ar fi trebuit să știe că, urmare a acestor acțiuni, autoritățile ar fi prejudiciate în capacitatea lor de a recupera bunurile care fac obiectul confiscării. De la evaluarea anterioară, România a modificat CP și CPP.⁹⁸ precum și Legea CSB/CFT, pe care AT le-a analizat pentru evaluarea R.4.

Criteriul 4.1 – Măsurile generale de confiscare sunt prevăzute în CP. Acestea prevăd măsuri speciale de confiscare (adică măsuri generale de confiscare) și măsuri extinse de confiscare (CP, art. 112 și 112¹). Măsurile de confiscare extinse le completează pe cele de confiscare specială. „Confiscarea specială” (cu alte cuvinte, confiscarea penală generală) oferă posibilitatea de a confisca 6 categorii de anumite bunuri (inclusiv VA⁹⁹, inclusiv mijloacele de săvârșire, în timp ce „confiscarea extinsă” permite, pe lângă „confiscarea specială”, confiscarea bunurilor dobândite de inculpat cu 5 ani înainte și după comiterea infracțiunii, prin punerea în aplicare a Directivei 2014/42/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 3 aprilie 2014 *privind înghețarea și confiscarea mijloacelor de săvârșire și produselor infracțiunii în UE*. În cazurile de „confiscare extinsă”, instanța trebuie să se declare mulțumită că bunurile provin din infracțiune. Constatarea instanței se poate baza și pe disparitatea dintre bunurile unei persoane și ceea ce ar putea fi contabilizat prin infracțiunea pretinsă (art. 112¹). Măsurile speciale și extinse de confiscare se aplică tuturor infracțiunilor prevăzute în CP, sub rezerva modificărilor și completărilor specificate în Legea CSB/CFT art.51. Cu alte cuvinte, dispozițiile relevante ale Legii CSB/CFT completează dispozițiile CP care sunt considerate a fi *lex generalis*. Legea permite confiscarea următoarelor tipuri de bunuri, deținute de inculpați sau de terți, după cum urmează:

(a) *Bunuri spălate*

Legea CSB/CFT permite confiscarea bunurilor în cazul infracțiunilor de SB și FT prin aplicarea dispozițiilor privind confiscarea bunurilor prevăzute în CP cu modificările și completările ulterioare (Legea CSB/CFT, art. 51 alin. (1)). Dispozițiile CP permit confiscarea bunurilor produse prin săvârșirea faptei prevăzute de codul penal (CP, art. 112 alin. (1) lit. a) și a bunurilor dobândite prin săvârșirea faptei prevăzute de codul penal, dacă acestea nu sunt restituite persoanei vătămate și în măsura în care nu servesc la despăgubirea acesteia (CP, art. 112 alin. (1) lit. c). Legea CSB/CFT, art. 51 coroborat cu art. 112 alin. (1) lit. (a) și (c) din CP permite confiscarea bunurilor spălate de la inculpații penali (România a furnizat AT și hotărâri judecătorești relevante pentru a demonstra interpretarea legii). În consecință, art. 51 alin.(1) din Legea CSB/CFT coroborat cu art. 112 alin. (1) lit. (a) și (c) din CP permite confiscarea bunurilor spălate de la inculpații penali.

În plus, CP art. 112¹ (1) prevede: Alte bunuri decât cele prevăzute la art. 112 sunt, de asemenea, supuse confiscării, în cazul în care persoana este condamnată pentru comiterea uneia dintre următoarele infracțiuni, dacă fapta este susceptibilă să îi procure un folos material și pedeapsa prevăzută de lege este închisoarea de 4 ani sau mai mult,

⁹⁸ Se remarcă în MER 2014 (pct. 2.3.2) că analiza sa s-a bazat pe dispozițiile anterioare ale CP, în timp ce între vizita la fața locului și adoptarea raportului din 2014 au intrat în vigoare noi prevederi ale CP și CPP, pe care AT din MER 2014 nu a fost în măsură să le analizeze. Drept urmare, s-a concluzionat în MER 2014: „Având în vedere că lacunele juridice identificate în a treia rundă de evaluare erau încă în vigoare la momentul vizitei de evaluare din a patra rundă, echipa de evaluare reiterează recomandările anterioare. Cu toate acestea, acestea nu sunt detaliate mai jos și în scopul planului de acțiune, având în vedere că, între timp, noile CP și CPP sunt în vigoare și echipa de evaluare consideră că ar fi nep practic să se recomande luarea de măsuri legislative pentru modificarea prevederilor legale care nu mai sunt în vigoare”.

⁹⁹ În ceea ce privește confiscarea VA, nu există nicio normă în legislația română care să excludă aplicabilitatea măsurilor de confiscare în cazul VA.

instanța are convingerea că bunurile respective provin din activități infracționale. Condamnarea instanței se poate baza și pe disproporția dintre venitul legal și bunurile persoanei. Confiscarea extinsă poate fi dispusă și asupra bunurilor transferate către terți dacă aceștia au știut sau ar fi trebuit să știe că scopul transferului a fost evitarea confiscării (CP, Art. 112¹(1). Autoritățile au confirmat că art. 112¹ se aplică confiscării veniturilor din SB (actele de SB se pedepsesc cu închisoare de la 3-10 ani (Legea CSB/CFT, art. 49 alin. (1)).

(b) produse din (inclusiv venituri sau alte beneficii derivate din astfel de produse) sau mijloace de săvârșire utilizate sau destinate utilizării în SB sau infracțiuni predicat

Dispozițiile legale permit confiscarea *produselor (inclusiv veniturile sau alte beneficii derivate din astfel de produse) SB sau infracțiunea predicat* de la inculpații penali și de la terți (Legea CSB/CFT, art. 51 alin. (1) și (3); CP, art. 112 alin. (6) și art. 112 alin. (2)). În ceea ce privește confiscarea *mijloacelor de săvârșire utilizate sau destinate utilizării în SB sau infracțiuni predicat*, dispozițiile legale permit confiscarea mijloacelor de săvârșire utilizate sau destinate utilizării în SB sau infracțiuni predicat de la inculpații penali, în timp ce confiscarea mijloacelor de săvârșire este posibilă de la terți care cunoșteau scopul utilizării acestora (Legea CSB/CFT, art. 51; CP, art. 112 alin. (1) lit. (b)¹⁰⁰).

(c) Bunuri care sunt obținute din, sau utilizate în, sau destinate sau alocate pentru utilizarea în finanțarea terorismului, a actelor teroriste sau a organizațiilor teroriste

Dispozițiile legale permit confiscarea bunurilor care sunt produse, utilizate sau destinate utilizării în FT, acte teroriste sau organizații teroriste de la inculpați și terți (Legea CSB/CFT, art. 51 alin. (1); CP, art. 112 alin. (1) lit. a) și b) și art. 112 alin. (1) și (2)). Confiscarea de la un terț este posibilă dacă acesta cunoștea scopul utilizării bunului, așa cum s-a explicat mai sus.

(d) Bunuri de valoare corespunzătoare

Dispozițiile legale permit confiscarea bunurilor cu valoarea corespunzătoare de la inculpatul penal și de la terți (Legea CSB/CFT, art. 51 alin. (2) și (4); CP, art. 112 alin. (5), art. 112¹ alin. (2) și (6)).

Criteriul 4.2 – România dispune de măsuri, inclusiv măsuri legislative, care permit autorităților competente:

(a) Identificarea, urmărirea și evaluarea bunurilor care fac obiectul confiscării

Măsurile provizorii includ sechestrarea bunurilor mobile sau imobile. Organismul care aplică sechestrul are obligația de a identifica și evalua bunurile sechestrate, utilizând, dacă este necesar, evaluatori sau experți (CPP, art. 252 alin. (1)). Procurorul sau instanța de judecată au acces la bazele de date electronice deținute de organele administrației de stat și organele administrației de stat care dețin baze de date electronice sunt obligate să coopereze cu procurorul sau instanța de judecată pentru a asigura accesul direct al acestora la informațiile existente în bazele de date electronice, conform legii (CPP, art.267). Prin punerea sub sechestrul a obiectelor și documentelor, procuratura poate solicita oricărei instituții competente informații și documente referitoare la sume de bani sau bunuri mobile și imobile deținute de persoana urmărită sau de un terț legat de aceasta. De exemplu, procurorii pot solicita Agenției Naționale de Cadastru și Publicitate Imobiliară (ANCPI) să furnizeze date privind bunurile imobile

¹⁰⁰ Art.112 alin. (1) lit. b) din CP prevede că *bunurile care au fost folosite, în orice mod, sau destinate a fi folosite la săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală, dacă sunt cele ale făptuitorului sau dacă aparținând altei persoane, acesta cunoștea scopul folosirii lor, vor face obiectul unei confiscări speciale.*

deținute de o persoană sau pentru a solicita Departamentului de Taxe și Impozite Locale să furnizeze date privind bunurile imobile și vehiculele deținute.

De asemenea, organele de urmărire penală (prin intermediul ofițerilor de poliție desemnați din cadrul structurilor de combatere a criminalității organizate și a structurilor de combatere a criminalității economice) pot accesa baza de date DCCO - PATRIMVEN de la ANAF pentru a identifica veniturile declarate, bunurile mobile și imobile (autoturisme și imobile) pentru care se plătesc impozite, precum și registrul de conturi bancare și casete de valori, ONRC, informații și analize financiare din cadrul ONPCSB-UIF, precum și bunurile deținute în străinătate prin intermediul ANABI. ANABI are acces direct la următoarele baze de date: bazele de date ale populației (acestea includ informații personale, informații despre pașaport și informații despre vehicul), registrul aeronavelor, registrul societăților, registrul navelor, registrul funciar online, registrul conturilor bancare, bazele de date ale ANAF (informații despre venituri, beneficiarul real etc.), bazele de date ale Poliției de Frontieră și Inspectoratului General pentru Imigrări. ANABI a fost înființată în 2015 și, potrivit legii, este obligată să coopereze cu autoritățile și instituțiile publice române competente, în vederea identificării și urmăririi bunurilor care pot face obiectul unor măsuri asigurătorii în cursul procedurilor judiciare penale, confiscării speciale sau extinse, prin transmiterea datelor și informațiilor la care are acces direct sau indirect (Legea nr. 318/2015 privind înființarea, organizarea și funcționarea ANABI, art. 4 alin. (1)).

Urmărirea anumitor categorii de bunuri supuse confiscării poate fi efectuată și prin intermediul Sistemului Informatic Național de Semnalări (SINS). În conformitate cu art.18 alin. (1) și (2) din Legea nr. 141/2010 privind înființarea, organizarea și funcționarea Sistemului Informatic Național de Semnalări și participarea României la Sistemul de Informații Schengen, alertele privind bunurile căutate pentru a fi sechestrate sau pentru a fi utilizate ca probe în cadrul procedurilor penale sunt introduse de autoritățile naționale competente la cererea autorităților de urmărire penală sau a instanței și se pot referi la diferite tipuri de bunuri (de exemplu, autovehicule, remorci, documente, bancnote, arme de foc etc.).

(b) Adoptarea de măsuri provizorii, cum ar fi înghețarea sau indisponibilizarea, pentru a preveni orice tranzacție, transfer sau înstrăinare a bunurilor care fac obiectul confiscării

În conformitate cu Legea CSB/CFT, este obligatoriu să se ia măsuri asigurătorii atunci când SB sau FT au fost comise în conformitate cu dispozițiile CPP (Legea CSB/CFT, art. 50). Măsurile provizorii constau în înghețarea bunurilor mobile sau imobile prin indisponibilizarea acestora [CPP, art. 249 alin. (2)]. Legea prevede măsuri provizorii pentru a preveni orice tranzacție, transfer sau înstrăinare a bunurilor care fac obiectul confiscării. Procurorul, în cursul urmăririi penale, judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată, din oficiu sau la cererea procurorului, în procedura de cameră preliminară sau în cursul judecății, poate lua măsuri asigurătorii, prin ordonanță sau, după caz, prin încheiere motivată, pentru a evita ascunderea, distrugerea, înstrăinarea [inclusiv transferul sau înstrăinarea] sau sustragerea de la urmărirea penală a bunurilor care pot face obiectul confiscării speciale sau confiscării extinse sau care pot servi la garantarea executării pedepsei amenzii sau a cheltuielilor judiciare sau a reparării prejudiciului cauzat de infracțiune (CPP, art. 249 alin. (1)).

(c) Adoptarea de măsuri care să prevină sau să anuleze acțiunile care prejudiciază capacitatea țării de a îngheța sau de a indisponibiliza sau de a recupera bunurile care fac obiectul confiscării

Atunci când bunurile sunt sechestrate în vederea confiscării, intră în vigoare o interdicție generală privind cedarea bunului și orice tranzacții încheiate cu încălcarea interdicției sunt considerate nule, cu excepția cazului în care tranzacția a fost efectuată cu bună-credință (Codul civil, art.116). În plus față de măsurile provizorii pentru a preveni orice tranzacție, transfer sau înstrăinare a bunurilor care fac obiectul confiscării (a se vedea mai sus), CPP oferă posibilitatea de a efectua vânzări incidentale de bunuri mobile și imobile (CPP, art. 252¹). Potrivit

autorităților, aceste prevederi au fost introduse pentru a păstra valoarea bunurilor indisponibilizate și pentru a garanta executarea efectivă a confiscării. ANABI are atribuții clare de gestionare a activelor înghețate/indisponibilizate și de efectuare a vânzărilor incidentale (Legea 318/2015, articolele 27, 28, 29 și următoarele).

(d) Adoptarea oricăror măsuri de anchetare adecvate

CPP oferă mijloacele pentru o anchetă eficientă în cazurile care implică SB, infracțiuni predicat și infracțiuni de FT, precum și toate probele și procedurile de probă, precum și toate celelalte instrumente aflate la dispoziția autorităților de urmărire penală care pot fi utilizate pentru anchetarea infracțiunilor relevante (a se vedea, de asemenea, R.30 și 31).

În cauzele penale, ofițerii DCCO (în baza ordinelor de delegare a procuraturii emise de procurorii DIICOT) execută măsurile dispuse prin ordonanțe, atât cu privire la identificarea bunurilor, cât și la stabilirea măsurilor asigurătorii (CPP, art. 303).

Criteriaul 4.3 – Există măsuri în vigoare pentru a proteja drepturile terților de *bună credință* (a se vedea analiza de la punctul c.4.1 literele (b) și (c)). Terții care acționează cu bună-credință sunt protejați, așa cum rezultă din art. 112 – confiscare specială și art. 112¹ – confiscare extinsă a CP. Relevante aici sunt următoarele: art. 112 alin. 1 lit. b și c., texte care prevăd că bunurile aparținând terților pot fi confiscate dacă persoana respectivă avea cunoștință de scopul utilizării bunurilor; Art. 112 alin. 3 din CP prevede că, în cazurile prevăzute la alin. 1 lit. b și c, dacă terțul nu avea cunoștință de scopul utilizării bunurilor, se dispune confiscarea în echivalent. Art. 112¹ alin. (2) și (3) sunt, de asemenea, relevante: confiscarea extinsă se poate aplica bunurilor transferate către terți, dacă aceștia știau sau ar fi trebuit să știe că scopul transferului era evitarea confiscării.

Din punct de vedere procedural, CPP prevede mai multe modalități pentru inculpați și alte părți interesate de a contesta măsurile provizorii, după cum urmează: (i) Art. 250 prevede posibilitatea de a contesta măsurile provizorii; (ii) Art. 250¹ se referă la posibilitatea de a contesta măsurile provizorii dispuse în timpul procesului; (iii) Art. 250² reglementează obligația sistemului judiciar de a verifica periodic – la fiecare 6 luni în timpul cercetării sau în fiecare an în timpul procesului – măsurile provizorii; (iv) Art. 252² și Art. 252³ care prevăd posibilitatea vânzării provizorii a bunurilor sechestrate în timpul cercetării sau al procesului, reglementează, de asemenea, posibilitatea de a contesta măsurile, completat cu Art. 252⁴ care prevede posibilitatea de a contesta modul de executare a vânzării incidentale.

Criteriaul 4.4 – Sunt instituite mecanisme de gestionare și, acolo unde este necesar, de înstrăinare a bunurilor indisponibilizate și confiscate. România dispune de mecanisme de gestionare și, atunci când este necesar, de înstrăinare a bunurilor înghețate, indisponibilizate prin intermediul ANABI (înființată în 2015 și devenită pe deplin operațională în 2016), care este responsabilă de gestionarea și, atunci când este necesar, de înstrăinarea bunurilor blocate/indisponibilizate (Legea 318/2015, articolele 27, 28, 29 et seq.). ANABI are responsabilitatea de a asigura și gestiona activele blocate/ indisponibilizate, precum și de a gestiona sistemul electronic național integrat al activelor infracționale (Legea 318/2005, Art.3).

Bunurile confiscate de orice tip, intrate în proprietatea statului și care îndeplinesc condițiile pentru a fi tranzacționate, sunt vândute de către organele fiscale (ANAF și unitățile subordonate acesteia). Există proceduri pentru evaluarea și gestionarea vânzării bunurilor (OUG nr. 14/2007), a posibilității de reutilizare publică și socială a bunurilor mobile confiscate (OUG nr. 14/2007) și a vânzării bunurilor imobile confiscate (Legea nr. 216/2016). În ceea ce privește confiscarea bunurilor, ANABI are un mandat limitat în ceea ce privește procedura de reutilizare socială sau publică a bunurilor imobile. Dacă în termen de 45 de zile de la data evaluării unui bun imobil confiscat, există

decizia ANABI privind reutilizarea, bunul se vinde de către ANAF. Unele categorii de produse sunt exploatate de alte autorități ale statului care aplică proceduri speciale reglementate de alte acte normative (de exemplu, bunurile descrise la art. 5 alin. (2) din OUG 14/2007 — bunuri militare, bunuri medicale, obiecte de cult și patrimoniu cultural, precursori ai drogurilor, substanțe și preparate toxice, materiale nucleare și radioactive etc.).

Evaluare și concluzie

R.4 este evaluată cu C.

Recomandarea 5 - Infrațiunea de finanțare a terorismului

Actuala R.5 a fost evaluat anterior în conformitate cu vechea Recomandare Specială (SR) II din MER 2014. România a fost evaluată cu PC pentru SR.II anterioară în 2014 MER. Deficiențele au inclus: (i) infrațiunea de FT nu a acoperit colectarea de fonduri știind că fondurile vor fi utilizate de o organizație teroristă sau de un terorist individual; (ii) infrațiunea de FT a avut un element intenționat suplimentar pentru FT al unei organizații teroriste sau al unui terorist individual (adică cu scopul a fi utilizat pentru comiterea unui act terorist); (iii) infrațiunea de FT s-a aplicat parțial „fondurilor”, astfel cum sunt definite în vechiul criteriu II.1(b); (iv) finanțarea activităților legitime ale unei organizații teroriste sau ale unui terorist individual nu a fost acoperită de infrațiunea de FT; (v) a rămas neclar din cauza absenței practicii judiciare dacă finanțarea actelor care constituie o infrațiune în domeniul de aplicare și așa cum sunt definite în unul dintre tratatele enumerate în anexa la Convenție, a fost în practică necesară pentru a îndeplini o condiție suplimentară, astfel cum este prevăzută la articolul 2 din Legea privind terorismul și (vi) încercarea de a comite o infrațiune de FT și parțial comportamentul prevăzut la art. 2 alin. (5) din Convenția FT nu au fost incriminate. La adoptarea MER 2014, România a fost plasată sub procedura regulată de urmărire și apoi sub CEP. România a abordat deficiențele identificate în evaluările anterioare prin modificarea Legii privind terorismul.¹⁰¹ Modificări ale legislației FT.

Criteriul 5.1 – România a incriminat FT în conformitate cu articolul 2 din Convenția FT¹⁰² (Legea privind terorismul, articolul 1).¹ România acoperă în mod adecvat toate actele de terorism pentru care finanțarea este o infrațiune. Elementele materiale acoperă comiterea, pregătirea, promovarea, sprijinirea entității teroriste, colectarea sau furnizarea de fonduri licite și ilicite (Legea privind terorismul, articolele 1, 4, 32, 33, 35, 35¹, 36 alin.(1), 38³). De asemenea, nu este necesar ca actul în sine să aibă loc sau ca fondurile să fi fost utilizate efectiv pentru a comite acte de terorism sau pentru a sprijini o entitate teroristă.

Criteriul 5.2 – Infrațiunea de FT se aplică furnizării sau colectării de fonduri sau alte active, iar infrațiunile de FT se extind la orice persoane care furnizează (sau asigură) sau colectează fonduri în mod intenționat, direct sau indirect, cu intenția de a fi utilizate sau știind că urmează să fie utilizate, integral sau parțial, pentru comiterea de acte teroriste sau pentru sprijinirea unei entități teroriste (Legea privind terorismul, art. 36 alin.(1)). Se incriminează, de asemenea, săvârșirea unei infrațiuni în scopul obținerii de fonduri sau alte active, cu intenția ca acestea să fie utilizate sau știind că urmează să fie utilizate, în tot sau în parte, pentru comiterea de acte teroriste sau pentru sprijinirea unei entități teroriste (Legea privind terorismul, art. 36 alin. (2)).

¹⁰¹ O definiție modificată a infrațiunii de FT a fost adoptată odată cu Legea nr. 187 din 24 octombrie 2012 privind aplicarea Legii nr. 286/2009 privind CP, de modificare a Legii privind terorismul. Aceste amendamente la infrațiunea FT au fost adoptate, dar nu erau încă în vigoare la momentul celei de-a 4-a vizite de evaluare reciprocă la fața locului și, prin urmare, nu au fost luate în considerare pentru MER 2014.

¹⁰² La adoptarea MER 2014, România a fost plasată sub procedura regulată de urmărire și apoi sub CEP, inclusiv pentru deficiențele din SR II (infrațiunea de FT). Pentru a ieși din CEP, România și-a modificat legile, inclusiv Legea privind terorismul.

Legea română incriminează finanțarea unei entități teroriste (care include teroristul individual), chiar și în absența unei legături cu un anumit act terorist. În cadrul categoriei „entitate teroristă” nu se fac distincții între organizațiile teroriste și teroriștii individuali și nu există o desemnare specifică a anumitor organizații teroriste ca fiind interzise (Legea privind terorismul, art. 4).

Criteriaul 5.2^{bis} – Art. 35¹ alin. (1) și (3) din Legea privind terorismul incriminează deplasarea (alin. 1) și organizarea sau facilitarea deplasării (alin. 3). În conformitate cu articolul 35¹ și articolul 38³ din Legea privind terorismul, deplasarea în scopuri teroriste (luptători teroriști străini) este prevăzută ca infracțiune și reprezintă un act terorist, iar colectarea fondurilor și punerea acestora la dispoziție pentru săvârșirea actelor teroriste reprezintă o infracțiune de FT, în conformitate cu art. 36 alin. (1) din Legea privind terorismul.

Criteriaul 5.3 – Infracțiunile de FT se extind la orice fonduri sau alte active, indiferent dacă provin dintr-o sursă legitimă sau nelegitimă (Legea privind terorismul, art. 4 punctul 8 și art. 36). De asemenea, nu există nicio prevedere care să excludă aplicabilitatea infracțiunii de FT la fondurile formate din VA.

Criteriaul 5.4 – Infracțiunea de FT nu impune ca fondurile sau alte active să fi fost utilizate efectiv pentru a efectua sau a încerca un act terorist sau să aibă legătură cu un act terorist. Infracțiunea de FT (Legea privind terorismul, art. 36) nu impune ca fondurile să fie legate de un anumit(e) act(e) terorist(e). Infracțiunea de FT prevede „...pentru sprijinirea unei entități teroriste” care o leagă numai de sprijinirea organizației teroriste sau a persoanei teroriste și nu neapărat de orice act terorist (Legea privind terorismul, art. 36). Tentativele de infracțiune sunt, de asemenea, pasibile de pedeapsă (Legea privind terorismul, art. 37¹). Producerea sau procurarea mijloacelor sau instrumentelor, implementarea măsurilor, precum și acordul între cel puțin două persoane în vederea comiterii unui act terorist și exprimarea fără echivoc, indiferent de mod sau context, a intenției de a comite un act terorist sunt considerate tentative (Legea privind terorismul, Art. 37¹(2)).

Criteriaul 5.5 – Intenția și cunoașterea pot fi deduse din circumstanțe de fapt obiective (Legea privind terorismul, art. 37¹ (3)).

Criteriaul 5.6 – Sancțiuni penale proporționale și descurajante se aplică persoanelor fizice condamnate pentru FT. În conformitate cu art. 36 alin. (1) din Legea privind terorismul, infracțiunea de FT se pedepsește cu închisoare de la 5 la 12 ani și interzicerea anumitor drepturi prevăzute la art. 66 alin. (1) din CP.

Criteriaul 5.7 – Răspunderea penală și sancțiunile se aplică persoanelor juridice și toate sancțiunile sunt proporționale și disuasive. Legea română prevede răspunderea penală a tuturor persoanelor juridice în mod general, iar acest lucru poate fi declanșat pentru orice infracțiune prevăzută de lege (CP, art. 135 alin. (1)-(3) Gama de persoane fizice care pot declanșa răspunderea penală a persoanelor juridice variază: (i) persoanele fizice care conduc persoana juridică; (ii) persoanele care acționează în calitate de reprezentanți ai persoanei juridice și (iii) persoanele care au o legătură de drept sau de fapt cu persoana juridică.

Sancțiunile aplicabile persoanelor juridice includ sancțiuni principale și sancțiuni complementare (CP, art.136 alin.(1)). Consultați C.3.10 pentru detalii suplimentare cu privire la sancțiuni principale și sancțiuni complementare (CP, art. 136 – 145).

Răspunderea penală a persoanei juridice nu exclude răspunderea penală a persoanei fizice care a contribuit la săvârșirea aceleiași fapte (CP, art. 135 alin. (3)). Sancțiunile administrative pentru nerespectarea obligațiilor în temeiul următoarelor legi și reglementări nu exclud răspunderea penală în cazul condamnării pentru infracțiunea de FT.

Criteriaul 5.8 – O serie de activități legate de infracțiunea de FT constituie, de asemenea, infracțiuni, inclusiv: încercarea de FT (CP, art. 32 și 33; Legea privind terorismul, art. 37¹(1));

(b) să participe în calitate de complice la o infracțiune sau tentativă de infracțiune de FT (CP, art. 48 alin. (1) și (2) și art. 49; Legea privind terorismul, art. 35); (c) să organizeze sau să îndrume alte persoane să comită o infracțiune sau tentativă de infracțiune de FT (CP, art. 47 și 49; Legea privind terorismul, art. 33¹ și art. 37¹ alin. (1)) și (d) să contribuie la comiterea uneia sau mai multor infracțiuni sau tentative de infracțiune de FT, de către un grup de persoane care acționează cu un scop comun (Legea privind terorismul, art. 35 și CP, art. 367).

Criteriul 5.9 – România a desemnat infracțiunea de FT drept infracțiune predicat SB prin aplicarea abordării „toate infracțiunile”. A se vedea c.3.2 pentru detalii suplimentare.

Criteriul 5.10 – Infracțiunea de FT se aplică indiferent dacă persoana despre care se presupune că a comis infracțiunea(infracțiunile) se află în aceeași țară sau într-o țară diferită de cea în care se află organizația (organizațiile) teroristă(teroriste)/organizația (organizațiile) teroristă (teroriste) sau dacă actul (actele) terorist (e) a (au) avut loc/vor avea loc (CP, articolele 9-11).

Evaluare și concluzie

R.5 este evaluată cu C.

Recomandarea 6 - Sancțiuni financiare specifice legate de terorism și finanțarea terorismului

În cea de-a patra rundă a MER, România a fost evaluată cu PC în SR III, deoarece: (i) nu au fost emise liste interne cu privire la persoanele cunoscute anterior ca organe interne ale UE; (ii) nu era clar dacă competențele ANAF erau suficient de vaste pentru a se asigura că toate categoriile de fonduri, active sau resurse prevăzute în RCSONU 1373 au fost efectiv înghețate și (iii) deficiențele identificate în conformitate cu R.3 au avut un impact asupra respectării c.III.11.

Criteriul 6.1(a) – MAE este autoritatea care, în cooperare cu alte autorități competente în domeniul sancțiunilor internaționale, este responsabilă de propunerea persoanelor și entităților către comitetele de sancțiuni ale ONU înființate în temeiul tuturor RCSONU, inclusiv 1267 (1999), 1988 (2011) și 1989 (2011) (H.G. nr. 16/2017, art. 2(20)). CIISI, care este coordonată de MAE, se transformă în platformă pentru determinarea poziției României cu privire la adoptarea, modificarea, suspendarea sau încetarea sancțiunilor internaționale.

La nivelul UE, România pune în aplicare SFS în conformitate cu RCSONU 1267 și 1988 (privind Afganistanul) prin Regulamentul UE 753/2011 și Decizia 2011/486/PESC a Consiliului și RCSONU 1267/1989 (privind Al-Qaida) prin Regulamentul UE 881/2002 (și instrumentele ce îi vor succeda).

(b) Nu există un mecanism formal de identificare a obiectivelor pentru desemnare, pe baza criteriilor de desemnare prevăzute de RCSONU. Cu toate acestea, CIISI, care este coordonat de MAE, servește drept platformă cu scopul de a asigura un cadru general de cooperare, inclusiv consultare în vederea armonizării activităților autorităților și instituțiilor publice pentru implementarea sancțiunilor internaționale (H.G. nr. 1541/2009, art. 4 alin. (1)). Cu toate acestea, sancțiunile internaționale instituite de ONU și UE, inclusiv mecanismele prevăzute de acestea, sunt obligatorii în dreptul intern pentru toate autoritățile publice, instituțiile, persoanele fizice și juridice din România, din momentul adoptării lor. [OUG nr. 202/2008, art. 3 alin. (1)].

(c) Nu există norme speciale în România privind standardul probatoriu pentru prezentarea propunerii de desemnare și nici nu există informații cu privire la faptul dacă desemnările stabilite în temeiul RCSONU nu sunt condiționate de existența procedurilor penale.

La nivelul UE, România ar aplica standardul probatoriu prevăzut în Poziția comună a UE 931/2001.

(d) Deși nu există un mecanism formal pentru respectarea procedurilor stabilite de comitetele RCSONU 1267/1989 și 1988, MAE coordonează punerea în aplicare a tuturor RCSONU, inclusiv evaluarea informațiilor colectate și asigură conformitatea cu cerințele tuturor RCSONU, precum și cu formularele standard de listare stabilite de respectivele RCSONU (H.G. nr. 16/2017, art. 2(20)).

(e) A se vedea c. 6.1(d).

Criteriul 6.2(a) – Pentru nivelul național, a se vedea c. 6.1(d).

La nivelul UE, Consiliul UE este autoritatea competentă responsabilă cu desemnarea persoanelor sau entităților în conformitate cu Regulamentul UE 2580/2001 și Poziția comună a UE 2001/931/PESC. Acestea nu includ persoanele, grupurile și entitățile care își au rădăcinile, principalele activități și obiective în UE (interne ale UE).

(b) România nu are un mecanism specific de identificare a obiectivelor pentru desemnare, pe baza criteriilor de desemnare stabilite în RCSONU 1373. Cu toate acestea, dispune de un mecanism de întocmire și actualizare a listelor naționale ale persoanelor fizice și juridice suspectate de comiterea unor acte sau FT. În principal, mecanismul prevede crearea unor astfel de liste prin coordonarea de către membrii NSPCT. Listele rezultate din această colaborare sunt trimise la MF, care compilează o listă unică care este apoi înaintată guvernului spre aprobare (Legea privind terorismul, art. 26, 27).

La nivelul UE, Grupul de lucru COMET al Consiliului UE aplică criteriile de desemnare conforme cu criteriile de desemnare din RCSONU 1373 stabilite în Poziția comună 2001/931/PESC a UE [art. 1 alin. (2) și (4)].

(c) Sancțiunile internaționale adoptate de alte state sau organizații internaționale care nu sunt obligatorii pentru România devin obligatorii în dreptul intern prin adoptarea unui act normativ, care stabilește măsurile de implementare necesare, inclusiv incriminarea încălcării acestora. Cu toate acestea, niciun astfel de act normativ național nu a fost adoptat și nici autoritățile nu au arătat că există o cerință pentru o determinare promptă.

La nivelul UE, solicitările sunt primite și examinate de Grupul de lucru COMET, care evaluează și verifică informațiile, inclusiv baza rezonabilă pentru solicitare, pentru a stabili dacă acestea îndeplinesc criteriile stabilite în RCSONU 1373, astfel cum sunt stabilite în Poziția comună 2001/931/PESC a UE.

(d) Nu există norme speciale în România privind standardul probatoriu pentru prezentarea propunerii de desemnare și nici autoritățile nu au dezvăluit dacă astfel de desemnări nu sunt condiționate de existența procedurilor penale.

La nivelul UE, Grupul de lucru COMET, aplică standardul dovezii de „bază rezonabilă”, care nu este condiționată de existența unei proceduri penale.

(e) România nu are un act normativ național în baza căruia să solicite unui alt stat să desemneze o persoană sau o entitate.

La nivelul UE, nu există niciun mecanism specific care să permită solicitarea statelor care nu sunt membre ale UE să pună în aplicare măsurile restrictive ale UE.

Criteriul 6.3(a)– La nivelul UE, toate statele membre ale UE sunt obligate să își ofere reciproc cea mai largă gamă posibilă de asistență polițienească și judiciară în chestiuni legate de SFS, să se informeze reciproc cu privire la orice acțiuni întreprinse, să coopereze și să furnizeze informații CSONU relevante (Regulamentul UE 81/2002, art. 8; Regulamentul UE 2580/2001, art. 8 și Poziția comună 2001/931/PESC, art. 4)). Pentru RCSONU 1373; cu toate acestea, în temeiul CP 2001/931/PESC, componentele interne ale UE nu fac obiectul măsurilor de înghețare.

La nivel național, CIISI oferă cadrul pentru consultarea și schimbul de informații necesare pentru ca România să adopte, să modifice, să suspende sau să pună capăt sancțiunilor internaționale și anume prin cooperare și schimb de informații între membrii săi, să dezvolte și/sau să sprijine faptele pe care se fac propunerile de înscriere (H.G. nr. 1541/2009, art. 4 alin.(3) și OUG nr. 202/2008, art.14 lit. (b)). Cu toate acestea, nu există cerințe explicite pentru identificarea persoanelor sau entităților pentru desemnare pe baza unor motive rezonabile sau pe o bază rezonabilă.

(b) La nivelul UE, desemnările au loc fără notificarea prealabilă a persoanei/entității identificate (Regulamentul UE 1286/2009 preambul, (5) și art. 7a alin. (1) din Regulamentul 881/2002). Curtea de Justiție a UE face o excepție de la regula generală că notificarea trebuie făcută înainte de luarea deciziei pentru a nu compromite efectul desemnării.

La nivel național, nu există proceduri sau mecanisme de operare *ex parte* împotriva unei persoane sau entități care a fost identificată sau a cărei desemnare este luată în considerare.

Criteriul 6.4 – La nivelul UE, procedura cu privire la desemnările efectuate de comitetele relevante ale CSONU implică o întârziere între data desemnării de către ONU și data transpunerii sale în legislația europeană în temeiul Regulamentelor UE 881/2002 și, respectiv, 753/2011, din cauza timpului necesar pentru consultarea între departamentele CE și traducerea desemnării în toate limbile oficiale ale UE. Astfel, punerea în aplicare a SFS în conformitate cu RCSONU 1267/1989 și 1988 nu are loc „fără întârziere” și anume, în mod ideal, în câteva ore, conform cerințelor standardelor GAFI. Pentru Rezoluția 1373, SFS sunt puse în aplicare fără întârziere deoarece, odată luată decizia de înghețare, Regulamentul UE 2580/2001 este aplicabil imediat în toate statele membre ale UE.

Sancțiunile internaționale instituite de ONU și UE sunt obligatorii în dreptul intern pentru toate autoritățile publice, instituțiile, persoanele fizice și juridice din România, din momentul adoptării lor (OUG nr. 202/2008, art. 3 alin. (1)).

Criteriul 6.5(a) – La nivel național, toate persoanele fizice și juridice care dețin informații privind fondurile și resursele economice supuse sancțiunilor internaționale stabilite de ONU trebuie să le transmită imediat ANAF (OUG nr. 202/2008, art. 18 alin. (2)). ANAF dispune apoi, fără întârziere, blocarea fondurilor sau resurselor economice deținute sau controlate, direct sau indirect, de persoane sau entități desemnate, inclusiv fonduri și resurse economice derivate din sau generate din active deținute sau controlate de persoane fizice sau juridice identificate ca persoane sau entități desemnate (OUG nr. 202/2008, art. 19 alin. (1) și (1¹)). Acest lucru este apoi comunicat imediat tuturor autorităților de supraveghere respective, persoanelor sau entităților care au transmis notificarea și altor instituții cu atribuții relevante din România (OUG nr. 202/2008, art. 19 alin. (2), (3), (4)).

În plus, persoanele fizice sau juridice sunt obligate să nu efectueze nicio operațiune în cazul în care se confruntă cu o situație cu privire la orice bun care face obiectul sancțiunilor internaționale și să notifice imediat autoritățile competente (OUG nr. 202/2008, art. 24 alin. (1)). Cu toate acestea, legislația națională nu prevede în mod explicit înghețarea fără notificare prealabilă.

La nivelul UE, în ceea ce privește RCSONU 1988 și 1267/1989, reglementările UE stabilesc obligația de înghețare a tuturor fondurilor și resurselor economice aparținând unei persoane sau entități desemnate pe lista europeană [Regulamentul UE 881/2002 (art. 2(1)), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul 363/2016 și Regulamentul UE 753/2011 (art. 3)]. Pentru RCSONU 1373, obligația persoanelor fizice și juridice de a îngheța bunurile persoanelor desemnate decurge automat din intrarea în vigoare a regulamentului UE, fără întârziere și fără notificare persoanelor și entităților desemnate [Regulamentul UE 2580/2001 (art. 2 alin. (1a))].

(b) ANAF dispune, fără întârziere, blocarea fondurilor sau resurselor economice deținute sau controlate, individual sau în comun, direct sau indirect, de persoane sau entități desemnate, inclusiv fonduri și resurse economice derivate din sau generate din active deținute sau controlate de persoane fizice sau juridice identificate ca persoane sau entități desemnate (OUG nr. 202/2008, Art. 19(1 și 1¹)). Cu toate acestea, acest lucru nu se extinde la fonduri sau alte active ale persoanelor și entităților care acționează în numele sau sub conducerea persoanelor sau entităților desemnate.

La nivelul UE, obligațiile de înghețare se extind la toate fondurile și resursele economice, inclusiv dobânzile, dividendele sau alte venituri sau valori acumulate din sau generate de activele care aparțin, sunt în proprietatea, sunt deținute sau controlate direct sau indirect de persoana sau entitatea desemnată sau de o terță parte care acționează în numele sau sub conducerea acestora. Acest lucru este asigurat pentru RCONU 1267/1989 prin Regulamentul UE 881/2002 [art.1 alin. (1) și art. 2 alin. (1)], iar pentru RCONU 1988 – în mod cumulativ prin dispozițiile Deciziei 2011/486/PESC a Consiliului [art. 4 alin.(1)] și ale Regulamentului CE 753/2011 [art. 1 lit. (a) și art. 3 alin. (1)]. Nu există nicio referire explicită la activele deținute în comun. În ceea ce privește RCONU 1373, obligația de înghețare se aplică tuturor fondurilor, altor active financiare și resurse economice care aparțin, sunt deținute sau se află în proprietatea persoanei sau entității desemnate [Regulamentul UE 2580/2001, art. 2 alin.(1) lit.(a)]. Nu există nicio referire explicită la înghețarea fondurilor sau a altor active controlate, deținute indirect sau în comun de sau derivate din active deținute de sau deținute de o persoană care acționează în numele sau sub conducerea unei persoane sau entități desemnate. Cu toate acestea, acest decalaj este în mare măsură atenuat de capacitatea CE de a desemna orice persoană juridică sau entitate controlată de sau orice persoană fizică sau juridică care acționează în numele unei persoane sau entități desemnate [Regulamentul UE 2580/2001, art.2 alin. (3) punctele (iii) și (iv)]. În timp ce decalajul legat de absența provizioanelor privind activele deținute în comun, identificate în toate cele trei cazuri, rămâne, cele mai bune practici UE neobligatorii pentru punerea în aplicare a măsurilor restrictive (8519/18, alin. 34) și Orientările Consiliului UE privind sancțiunile (alin. 55a) să clarifice acest aspect.

(c) La nivel național, nu există nicio cerință specifică care să interzică în mod explicit cetățenilor români sau oricăror persoane și entități din România să pună la dispoziție fonduri sau alte active, resurse economice sau servicii financiare sau alte servicii conexe, direct sau indirect, integral sau în comun, în beneficiul persoanelor și entităților desemnate.

La nivelul UE, RCONU 1267/1989 este pusă în aplicare prin interdicția de a pune la dispoziție fonduri sau resurse economice, direct sau indirect, sau în beneficiul persoanelor și entităților desemnate, entităților deținute sau controlate direct sau indirect și care acționează în numele sau sub conducerea acestora. Aceste cerințe sunt obligatorii pentru cetățenii UE și pentru persoanele și entitățile din jurisdicția UE. Se renunță la interdicție atunci când este autorizată sau comunicată. Acest lucru este asigurat în mod cumulativ prin dispozițiile Deciziei 2016/1693/PESC a Consiliului [art. 3 alin. (2) și (5)] și ale Regulamentului UE 881/2002 [art. 2 alin.(2-2a), art. 2a și art. 11]. Dispozițiile RCONU 1988 sunt puse în aplicare în mod cumulativ prin interdicțiile și derogările prevăzute în Decizia 2011/486/PESC a Consiliului [art. 4 alin. (2) și (3) și Regulamentul CE 753/2011 [art. 3 alin. (2) și art. 5]. În ambele cazuri nu există nicio referire explicită la activele deținute în comun.

În ceea ce privește RCONU 1373, interdicțiile și derogările sunt puse în aplicare prin Regulamentul UE 2580/2001 [art. 2 alin. (1) lit. (b), art. 6 și art. 10]. Nu există nicio referire explicită la interdicții cu privire la fonduri sau alte active controlate de, sau indirect, sau deținute în comun de către sau derivat din active deținute de sau deținute de o persoană care acționează în numele sau la indicația unei persoane sau entități desemnate. Cu toate acestea, acest decalaj este în mare măsură atenuat de capacitatea CE de a desemna orice persoană juridică sau entitate controlată de sau orice persoană fizică sau juridică care acționează în

numele unei persoane sau entități desemnate [Regulamentul UE 2580/2001, art. 2 alin.(3) punctele (iii) - (iv)].

În timp ce decalajul legat de absența prevederilor privind activele deținute în comun, identificate în toate cele trei cazuri rămâne, cele mai bune practici UE neobligatorii pentru punerea în aplicare a măsurilor restrictive (8519/18, alin. 34) și Orientările Consiliului UE privind sancțiunile (alin. 55a) clarifică acest aspect.

(d) La nivelul UE, regulamentele UE, inclusiv desemnările decise la nivel european, sunt publicate în Jurnalul Oficial al UE. Consiliul UE oferă orientări prin intermediul celor mai bune practici ale UE pentru punerea în aplicare eficientă a măsurilor restrictive.

La nivel național, MAE publică informațiile despre sancțiunile internaționale stabilite de comisiile de sancțiuni ale ONU în Monitorul Oficial al României, în termen de 5 zile de la adoptare (OUG nr. 202/2008, art. 5 alin. (2)). Autoritățile de supraveghere au obligația de a asigura publicitatea prevederilor din actele de instituire a sancțiunilor internaționale obligatorii în România, fie prin publicarea informațiilor relevante pe site-urile proprii, fie prin alte forme de publicitate (OUG nr. 202/2008, art. 5 alin. (1)). Cu toate acestea, nu există nicio cerință formală pentru comunicarea unor orientări clare către IF și DNFBP care ar putea deține fonduri și resurse economice specifice, cu privire la obligațiile acestora de a lua măsuri.

(e) La nivelul UE, persoanele fizice și juridice (inclusiv IF/DNFBP) sunt obligate să furnizeze imediat orice informații despre conturile și sumele înghețate în conformitate cu legislația UE în conformitate cu Regulamentul UE 881/2002 (art. 5.1), Regulamentul UE 2580/2001 (art. 4) și Regulamentul UE 753/2011 (art. 8).

La nivel național, persoanele care dețin date și informații cu privire la persoane sau entități desemnate care dețin sau au control asupra bunurilor sau cu privire la tranzacții legate de bunuri în care sunt implicate persoane sau entități desemnate, au obligația de a notifica autoritatea competentă, de îndată ce iau cunoștință de informații (sancțiuni internaționale și anume, RCSONU) care necesită notificare (OUG nr. 202/2008, art. 7 alin. (1)).

Mai mult, informațiile privind fondurile și resursele economice supuse sancțiunilor internaționale trebuie transmise imediat ANAF, precum și altor autorități sau instituții publice relevante. (OUG nr. 202/2008, art. 18 alin. (2)). Cu toate acestea, acest lucru nu se extinde în mod specific la încercările de tranzacții sau la măsurile explicite de înghețare.

(f) Aplicarea cu bună-credință a prevederilor OUG nr. 202/2008 de către persoane fizice și/ sau juridice nu poate atrage răspunderea disciplinară, civilă sau penală a acestora (OUG nr. 202/2008, art. 27).

La nivelul UE, Regulamentele UE 881/2002 (art. 6) și 753/2011(art. 7) protejează terții care acționează cu bună-credință.

Criteriul 6.6(a) – La nivelul UE, există proceduri pentru a solicita radierea prin intermediul reglementărilor UE (Regulamentul UE 753/2011, art. 11(4) pentru desemnări în temeiul RCSONU 1988 și Regulamentul CE 881/2002, art. 7a și 7b1 pentru RCSONU 1267/1989).

Legislația română stabilește că sancțiunile internaționale, inclusiv cele instituite în temeiul RCSONU, sunt obligatorii și direct aplicabile tuturor persoanelor fizice și juridice din România. Acest lucru este valabil și pentru procedurile avute în vedere ca urmare a RCSONU, inclusiv cele referitoare la retragerea de pe listă.

Cu toate acestea, nu există proceduri specifice și disponibile publicului pentru depunerea cererilor de retragere de pe listă în conformitate cu procedurile adoptate de comitetele de sancțiuni ale ONU 1276/1989, 1988 sau alte comitete de sancțiuni ale ONU.

(b) Pentru desemnările din RCSONU 1373, UE are proceduri de retragere de pe listă în temeiul Regulamentului 2580/2001. Retragerea de pe listă intră în vigoare imediat și poate avea loc *ad-*

hoc sau după evaluări obligatorii la 6 luni.

Pentru măsuri la nivel național, a se vedea c. 6.2 litera (b).

(c) La nivelul UE, în conformitate cu legislația UE, persoanele și entitățile desemnate pot contesta actul UE care impune sancțiuni relevante prin inițierea unor proceduri [în conformitate cu art. 263 alin. (4) și art. 275 alin. (2) din TFUE] în fața Curții de Justiție a UE, indiferent dacă desemnarea a fost inițiată de UE din proprie inițiativă sau în temeiul RCSONU.

Pentru măsuri la nivel național, a se vedea c.6.2 litera (b).

(d) și (e) la nivelul UE, pentru desemnările în temeiul RCSONU 1267/1989 și 1988, persoanele și entitățile desemnate sunt informate cu privire la includerea pe listă, motivele și consecințele juridice ale acesteia, drepturile lor la un proces echitabil și disponibilitatea procedurilor de retragere de pe listă, inclusiv Oficiul Ombudsmanului ONU (desemnările RCSONU 1267/1989) sau mecanismul Punctului focal al ONU (desemnările RCSONU 1988).

Pentru măsuri la nivel național, a se vedea c.6.6(a). În plus, site-ul ANAF dispune de informații privind disponibilitatea Oficiului Ombudsmanului ONU, inclusiv numărul de contact și detaliile de e-mail. Nu există proceduri sau mecanisme specifice și cunoscute public pentru depunerea cererilor de retragere de pe listă pentru persoanele sau entitățile desemnate în temeiul RCSONU.

6.6(f) La nivelul UE, după verificarea faptului că persoana/entitatea implicată nu este desemnată, fondurile/activele trebuie deblocate, în conformitate cu Regulamentele UE 881/2002 și 2580/2001.

La nivel național, există proceduri speciale pentru persoanele, entitățile sau bunurile afectate de eroare prin mecanismul de înghețare care permit unei persoane să notifice în scris autoritatea competentă, raportând eventualele erori de identificare; iar autoritatea competentă, în termen de 15 zile lucrătoare de la primire, comunică decizia sa persoanei care face cererea pentru Ordinul Președintelui ANAF nr. 1984/2019 (art. 25). În plus, CIISI, în cadrul competențelor de armonizare a acțiunilor autorităților competente în implementarea sancțiunilor internaționale, trebuie să verifice incidențele erorilor de identificare privind persoanele/entitățile listate sau fondurile înghețate (OUG nr. 202/2008, art. 10 și 13). Cu toate acestea, nu există mecanisme publice specifice care să prevadă în mod explicit deblocarea fondurilor și a activelor economice ale persoanelor sau entităților cu același nume sau cu nume similare persoanelor sau entităților desemnate, care sunt afectate în mod neintenționat de mecanismul de înghețare (și anume, fals pozitiv).

(g) La nivelul UE, actele juridice privind retragerea de pe listă sunt publicate în Jurnalul Oficial al UE, iar informațiile privind retragerile de pe listă sunt incluse în baza de date privind sancțiunile financiare menținută de CE (Regulamentul UE 881/2002, art. 13; 753/2011, art. 15; 2580/2011, art. 11).

La nivel național, mecanismul utilizat pentru comunicarea desemnărilor este același ca și pentru retragerile de pe listă, și anume prin publicarea pe site-urile web ale autorităților competente relevante. În afară de publicare, nu există niciun mecanism specific pentru asigurarea comunicării în timp util a anunțurilor și a dezghețării către IF și DNFBP, inclusiv cu privire la obligațiile acestora în acest sens.

Criteriul 6.7 - La nivelul UE, există proceduri pentru autorizarea accesului la fondurile înghețate sau la alte active care au fost considerate necesare pentru cheltuielile de bază, pentru plata anumitor tipuri de cheltuieli sau pentru cheltuieli extraordinare (Regulamentele UE 881/2001, art. 2 lit. (a); 753/2011, art. 5; și 2580/2001, art. 5-6).

La nivel național, o cerere poate fi adresată în scris autorității competente relevante. Autoritatea competentă relevantă, după obținerea aprobării din partea MAE cu privire la respectarea

dreptului internațional, comunică solicitantului decizia sa în termen de 15 zile de la primirea cererii. Totodată, în cazul în care cererea de derogare este solicitată pentru nevoi de bază sau din motive umanitare, autoritatea competentă relevantă comunică solicitantului decizia sa în termen de 5 zile de la primirea cererii (OUG nr. 202/2008, art. 8).

Pondere și concluzie

Sunt identificate următoarele deficiențe, în special: (i) absența unui mecanism formal de identificare a subiecților pentru desemnare, pe baza criteriilor de desemnare prevăzute de RCSONU; (ii) absența unor norme speciale privind standardul probatoriu pentru prezentarea propunerii de desemnare, și a informațiilor cu privire la condiționarea desemnarilor de existența unor proceduri penale; (iii) absența unui mecanism formal pentru respectarea procedurilor stabilite de RCSONU; (iv) absența unor cerințe explicite pentru identificarea persoanelor sau entităților pentru desemnare pe baza unor motive rezonabile sau pe o bază rezonabilă; absența unor proceduri sau mecanisme de operare *ex parte* împotriva unei persoane sau entități care sunt luate în considerare pentru desemnare; (v) la nivel național, mecanismul de înghețare nu se extinde la fonduri sau alte active ale persoanelor și entităților care acționează în numele sau sub conducerea persoanelor sau entităților desemnate și nu există dispoziții care să interzică punerea la dispoziție a oricăror fonduri sau alte active, direct sau indirect, integral sau în comun, în beneficiul persoanelor și entităților desemnate; nicio cerință de comunicare a unor orientări clare entităților raportoare, inclusiv DNFBP care ar putea deține fonduri și resurse economice direcționate, cu privire la obligațiile acestora de a lua măsuri și (vi) absența unor proceduri disponibile public pentru transmiterea cererilor de retragere de pe listă către comitetele de sancțiuni relevante ale ONU și (vii) niciun mecanism pentru asigurarea comunicării în timp util a acestor eliminări și deblocări către IF și DNFBP și orientări privind retragerea de pe listă sau deblocarea. Trebuie remarcat faptul că majoritatea deficiențelor enumerate mai sus sunt atenuate într-o oarecare măsură de existența cadrului juridic al UE pe care se bazează România. **R.6 este evaluată cu PC.**

Recomandarea 7 - Sancțiuni financiare specifice legate de proliferare

Cerințele de la punctul R.7 au fost adăugate la recomandările GAFI atunci când au fost revizuite ultima dată în 2012 și, prin urmare, nu au fost evaluate în timpul celei de-a patra runde MER din România.

Criteriul 7.1 – După cum se explică la punctul R.6, cadrul juridic național privind punerea în aplicare a sancțiunilor internaționale stabilite de ONU și UE este obligatoriu în dreptul intern pentru toate autoritățile publice, instituțiile, persoanele fizice și juridice din România, din momentul adoptării acestora (OUG nr. 202/2008, art. 3 alin. (1)).

La nivelul UE, RCSONU 1718 și Rezoluțiile succesoare privind Republica Populară Democrată Coreeană (RPDC) sunt transpuse în cadrul juridic al UE [cadrul legislativ actual se bazează pe Decizia (PESC) 2016/849 a Consiliului și pe Regulamentul (UE) 1509/2017]. RCSONU 2231 privind Iranul este transpus în cadrul juridic al UE prin Regulamentul CE 267/2012, astfel cum a fost modificat prin Regulamentele CE 2015/1861 și 1862.

Criteriul 7.2(a) – La nivelul UE, reglementările UE impun tuturor persoanelor fizice și juridice din cadrul sau asociate cu UE să înghețe fondurile/alte active ale persoanelor/entităților desemnate. Această obligație este declanșată de îndată ce regulamentul este aprobat și desemnarea este publicată în Jurnalul Oficial al UE [Regulamentele UE 267/2012, art. 23, 23(a), 49; 1509/2017, art. 1 și 34].

Pentru măsuri la nivel național, a se vedea c.6.5(a).

(b) La nivelul UE, obligația de înghețare se extinde asupra tuturor fondurilor și resurselor economice care aparțin, sunt în proprietatea, sunt deținute sau controlate de o persoană sau entitate desemnată (Regulamentul CE 2017/1509, art.34; Regulamentul CE 267/2002, art.23 și

23a). Acestea includ fonduri sau alte active derivate sau generate din astfel de fonduri [Regulamentul CE 2017/1509, art. 2(12(d)), Regulamentul CE 267/2002, art. 1(l(iv))]. Cu toate acestea, (i) nu există nicio referire explicită la fondurile sau activele deținute în comun, ci la cele mai bune practici UE fără caracter obligatoriu pentru punerea în aplicare a măsurilor restrictive (8519/18, alin.34) să clarifice această chestiune; (ii) nu există nicio referire la fonduri sau active ale persoanelor și entităților care acționează în numele sau la ordinele persoanelor sau entităților desemnate, dar (a) aceste situații sunt acoperite de cerința de înghețare a fondurilor sau activelor „controlate de” o persoană sau entitate desemnată și (b) prin solicitarea desemnării oricărei persoane sau entități care acționează în numele sau la ordinele persoanelor sau entităților desemnate [Regulamentul CE 2017/1509, art. 34 alin. (5); Regulamentul CE 267/2012, art.23 alin.(2) lit. (a), (c), (e)] și art.23a alin. (2) lit. (c)].

Pentru măsuri la nivel național, a se vedea c.6.5(b).

(c) La nivelul UE, regulamentele UE interzic punerea la dispoziție, în mod direct sau indirect, de fonduri sau resurse economice persoanelor sau entităților desemnate sau în beneficiul acestora, cu excepția cazului în care sunt autorizate sau notificate în alt mod în conformitate cu rezoluțiile relevante ale ONU (Regulamentul UE 1509/2017, art. 1 și 34; RA 267/2012 și 267/2012 art. 23 alin. (3), 23a alin. (3) și 49).

Cu toate acestea, la nivel național, nu există dispoziții legislative care să interzică în mod explicit cetățenilor români sau oricăror persoane și entități din România să pună la dispoziția sau în beneficiul persoanelor și entităților desemnate fonduri sau alte active, resurse economice sau servicii financiare sau alte servicii conexe.

(d) La nivelul UE, regulamentele care conțin desemnări sunt publicate în Jurnalul Oficial al UE. UE menține, de asemenea, o listă consolidată on-line disponibilă publicului și a publicat cele mai bune practici pentru punerea în aplicare eficientă a măsurilor restrictive.

La nivel național, MAE publică informațiile despre sancțiunile internaționale stabilite prin RCSONU în Monitorul Oficial al României, în termen de 5 zile de la adoptare (OUG nr. 202/2008, art. 5 alin. (2)). Pentru mai multe informații, a se vedea c.6.5 (d).

(e) La nivelul UE, IF și DNFBP trebuie să furnizeze imediat autorităților competente toate informațiile care vor facilita respectarea regulamentelor UE, inclusiv informații despre conturile și sumele înghețate (Regulamentul UE 1509/2017, art. 50 și 267/2012, art. 40).

Pentru măsuri la nivel național, a se vedea c.6.5 litera (e).

(f) La nivelul UE, drepturile terților de bună credință sunt protejate la nivel european (Regulamentul UE 1509/2017, art. 54 și 267/2012, art. 42).

Pentru măsuri la nivel național, a se vedea c.6.5(f).

Criteriul 7.3 – La nivelul UE, în conformitate cu Regulamentele UE 267/2012 (art. 47) și 1509/2017 (art. 55), statele membre ale UE trebuie să ia toate măsurile necesare pentru a pune în aplicare reglementările UE care ar include adoptarea de măsuri pentru a monitoriza respectarea regimului de sancțiuni de către IF și DNFBP.

La nivel național, supravegherea implementării SFS, precum și supravegherea implementării restricțiilor privind anumite transferuri de fonduri și servicii financiare, adoptate în scopul prevenirii proliferării nucleare, se realizează de către autoritățile publice de reglementare și supraveghere (BNR, ASF, ONJN), SRB-uri, ONPCSB și ANAF (OUG nr. 202/2008, art. 17 alin. (1), art. 17 alin. (2)). În cazul în care autoritățile de supraveghere menționate constată încălcări ale sancțiunilor internaționale, acestea aplică sancțiunile prevăzute de OUG nr. 202/2008, art. 26 (OUG nr. 202/2008, art. 17 alin. (4)). În cazul SRB-urilor, sancțiunile aplicate de structurile lor de conducere sunt cele prevăzute de normele care reglementează aceste profesii (OUG nr. 202/2008, art. 17 alin. (5)). SRB-urile nu au pus la dispoziția AT informații suplimentare cu

privire la sancțiunile exacte aplicabile pentru încălcările SFS.

Gama de sancțiuni care pot fi aplicate ca urmare a încălcării legislației privind SFS reprezintă o amendă cuprinsă între 10.000 – 30.000 lei (aprox. 2.000 – 6.000 euro), precum și confiscarea bunurilor utilizate sau care rezultă dintr-o încălcare (OUG nr. 202/2008, art. 26 alin. (1)). Aceste sancțiuni se aplică și persoanelor fizice care lucrează în cadrul autorităților și instituțiilor publice. În plus, pentru IF/DNFBP se pot aplica următoarele sancțiuni complementare: (i) suspendarea unei licențe sau autorizații pentru o perioadă de una până la șase luni; (ii) retragerea unei licențe sau autorizații pentru anumite operațiuni sau activități pentru aceeași perioadă sau permanent (OUG nr. 202/2008, art. 26 alin. (4)).

În plus, autoritățile publice de reglementare pot stabili, de asemenea, sancțiuni complementare în conformitate cu reglementările care reglementează domeniile lor respective.

Criteriul 7.4 (a) – La nivelul UE, regulamentele UE conțin proceduri pentru depunerea cererilor de eliminare de pe listă la CSONU pentru persoanele sau entitățile desemnate care, în opinia UE, nu mai îndeplinesc criteriile de desemnare. În cazul în care ONU elimină de pe listă o persoană/entitate, UE modifică regulamentele UE relevante în consecință. Petiționarii FP SFS pot depune cereri de eliminare de pe listă fie prin intermediul punctului focal al RCSONU 1730, fie prin intermediul guvernului lor (Cele mai bune practici ale UE pentru punerea în aplicare a măsurilor restrictive, 8519/18, alin. 23).

Site-ul ANAF dispune de informații privind disponibilitatea punctului focal stabilit în conformitate cu RCSONU 1730, inclusiv numărul de contact și detaliile de e-mail. Nu există proceduri sau mecanisme specifice și cunoscute public care să permită persoanelor și entităților incluse pe listă să depună cereri de retragere de pe listă în conformitate cu RCSONU 1730.

(b) La nivelul UE, sunt prevăzute proceduri cunoscute public pentru dezghețarea fondurilor sau a altor active ale persoanelor sau entităților cu același nume sau cu nume similare persoanelor sau entităților desemnate; în special, cele mai bune practici ale UE privind punerea în aplicare a măsurilor restrictive oferă îndrumări cu privire la procedura privind cazurile de identitate eronată (8519/18, alin. 8-17).

Pentru măsuri la nivel național, a se vedea c.6.6(f).

(c) La nivel național, în cazul restricțiilor privind transferurile de fonduri și serviciile financiare furnizate în temeiul RCSONU sau de UE care vizează prevenirea proliferării nucleare, autoritatea competentă să primească notificări, să primească și să soluționeze cererile de autorizare pentru efectuarea tranzacțiilor financiare este ONPCSB (OUG nr. 202/2008, art. 12 (1)).

La nivelul UE, există proceduri de autorizare a accesului la fonduri sau alte active în cazul în care autoritățile competente ale statelor membre au stabilit că sunt îndeplinite condițiile de scutire din RCSONU 1718 și 1737 (Regulamentul CE 2017/1509, art. 35-36 și Regulamentul CE 267/2012, art. 24, 26- 28).

(d) La nivelul UE, deciziile de retragere de pe listă și de deblocare sunt publicate în Jurnalul Oficial al UE (Regulamentul UE 1509/2017 art. 47 și 267/2012 art. 46, modificat prin Regulamentul 2015/1861), iar informațiile privind retragerile de pe listă sunt incluse în baza de date privind sancțiunile financiare menținută de CE. Odată ce măsura este pusă în aplicare, se asigură comunicarea imediată a denumirilor UE. Consiliul UE oferă orientări prin intermediul celor mai bune practici ale UE pentru punerea în aplicare eficientă a măsurilor restrictive, care sunt revizuite periodic și puse la dispoziția publicului.

Pentru măsuri la nivel național, a se vedea c.6.6(g).

Criteriul 7.5(a) - La nivelul UE, adăugarea de dobânzi sau alte câștiguri la conturile înghețate este permisă în conformitate cu Regulamentul UE 1509/2017, art. 34(9), 36 și Regulamentul UE 267/2012, art. 29.

La nivel național, există un mecanism de autorizare a tranzacțiilor persoanelor și entităților desemnate, care prevede o cerere adresată autorității competente în domeniul respectiv, care la rândul său examinează motivele și justificarea cererii formulate (OUG nr. 202/2008, art. 23). Cu toate acestea, nu există mecanisme specifice pentru tratarea contractelor, acordurilor sau obligațiilor care au apărut înainte de data la care un cont a devenit obiectul SFS legate de FP.

(b) La nivelul UE, efectuarea plăților în cadrul unui contract încheiat înainte de desemnare este posibilă în condițiile necesare (Regulamentul UE 2015/1861, art. 25, care modifică Regulamentul UE 267/2012).

Pentru măsuri la nivel național, a se vedea c.7.5litera (a).

Evaluare și concluzie

Următoarele deficiențe sunt identificate la nivel național, în special: (i) absența unui mecanism de înghețare care să se extindă la fonduri sau alte active ale persoanelor și entităților care acționează în numele sau sub conducerea persoanelor sau entităților desemnate; absența unor dispoziții legale care să interzică punerea la dispoziție a oricăror fonduri sau alte active, direct sau indirect, integral sau în comun, în beneficiul persoanelor și entităților desemnate (acest lucru este considerat o deficiență semnificativă și, prin urmare, cântărește cel mai mult, în special având în vedere capacitatea limitată a entităților raportoare de a identifica legături indirecte și asocieri strânse cu persoane/entități sancționate); (ii) absența unor proceduri sau mecanisme cunoscute public care să permită persoanelor și entităților listate să depună cereri de eliminare de pe listă în conformitate cu RCONU 1730; (iii) și absența mecanismelor de abordare a contractelor, acordurilor sau obligațiilor care au apărut înainte de data la care un cont a devenit obiectul SFS legate de FP. Majoritatea deficiențelor enumerate mai sus sunt atenuate într-o oarecare măsură de existența cadrului juridic al UE pe care se bazează România. **R.7 este evaluată cu PC.**

Recomandarea 8 - Organizații non-profit

În cea de-a patra rundă MER, România a fost evaluată cu PC în SR. VIII, deoarece: (i) o revizuire a adecvării legilor și reglementărilor interne nu părea să fi fost finalizată; (ii) revizuirile interne nu au fost reevaluate periodic; (iii) nu a fost clar dacă au existat măsuri adecvate pentru a asigura responsabilitatea și transparența; (iv) programul limitat de informare cu sectorul ONG cu privire la riscul FT nu a fost reglementat și nu a acoperit în mod cuprinzător domeniul de aplicare și metodele de abuz al ONG-urilor, tipologiilor și tendințelor emergente și (v) nu s-a demonstrat că ONG-urile care controlează porțiuni semnificative ale resurselor financiare ale sectorului și părți substanțiale ale activităților internaționale ale sectorului au fost identificate sau au fost supravegheate sau monitorizate în mod adecvat.

Criteriul 8.1(a) - Legislația română prevede două tipuri principale de organizații neguvernamentale: asociații și fundații, care sunt persoane juridice de drept privat fără scop patrimonial (Legea asociațiilor și fundațiilor).

O asociație face obiectul dreptului privat constituit din trei sau mai multe persoane care, în baza unui acord, își împart și fără drept de restituire contribuția materială, cunoștințele sau contribuția la muncă pentru desfășurarea unor activități în interesul general al anumitor comunități sau, după caz, în interes personal nepatrimonial (Legea asociațiilor și fundațiilor, art. 4 alin. (1)).

O fundație face obiectul legii instituite de una sau mai multe persoane care, în baza unui act juridic încheiat *inter vivos* sau *mortis causa*, constituie un patrimoniu afectat, permanent și irevocabil, pentru realizarea unui scop de interes general sau, după caz, pentru unele comunități (Legea asociațiilor și fundațiilor, art. 15 alin. (1)).

Două sau mai multe asociații sau fundații pot înființa o federație (Legea asociațiilor și fundațiilor, art. 35). Cu toate acestea, țara nu a identificat un subset de ONG-uri care să se încadreze în definiția GAFI, precum și ONG-uri, care, în virtutea activităților sau caracteristicilor lor, ar putea fi expuse riscului de abuz al FT.

(b) Autoritățile române nu au identificat natura amenințărilor reprezentate de entitățile teroriste pentru ONG-urile care riscă să fie abuzate, precum și modul în care actorii teroriști abuzează de aceste ONG-uri.

(c) Nu a fost efectuată o analiză sistemică a caracterului adecvat al măsurilor, inclusiv a legilor și reglementărilor care se referă la subsetul de ONG-uri care pot fi abuzate pentru sprijinul FT. Ulterior, nu au fost întreprinse acțiuni pentru abordarea riscurilor.

În timp ce ENR abordează riscurile și vulnerabilitățile sectorului ONG din România, analiza este generică și nu analizează în mod explicit elementul de FT.

(d) Conform Legii CSB/CFT, ENR-urile se efectuează cel puțin o dată la patru ani și se actualizează în funcție de evoluția riscurilor și de eficacitatea măsurilor adoptate pentru atenuarea acestora (Legea CSB/CFT, art. 1 alin. (6)). După cum se menționează la punctul c.8.1 litera (c) cel mai recent ENR din 2022, care se referă la riscurile și vulnerabilitățile sectorului ONG din România, analiza este generică în ceea ce privește riscurile de SB/FT și nu se referă la un subset de ONG-uri care pot fi abuzate în scopul FT.

Cu toate acestea, nu există cerințe specifice pentru reevaluarea periodică a vulnerabilităților legate de FT ale sectorului ONG și atenuarea acestora. Nu au fost întreprinse acțiuni practice în acest sens de către autoritățile române.

Criteriul 8.2(a) – În scopul promovării responsabilității, integrității și încrederii publicului în administrarea și gestionarea ONG-urilor, cadrul legal stabilit impune ca veniturile asociațiilor sau federațiilor să provină din: a) cotizațiile de membru; b) dobânzile și dividendele rezultate din plasarea sumelor disponibile, în condiții legale; c) dividendele societăților constituite de asociații sau federații; d) veniturile realizate din activități economice directe; e) donații, sponsorizări sau moșteniri; f) resursele obținute de la bugetul de stat sau de la bugetele locale; g) alte venituri prevăzute de lege (Legea asociațiilor și fundațiilor, art. 46 alin. (1) și (2)). Cerințe similare se aplică fundațiilor, cu excepția veniturilor (Legea asociațiilor și fundațiilor, art. 46 alin. (1) lit. b-g).

Legea CSB/CFT prevede, de asemenea, că informațiile privind BR trebuie păstrate în Registrul central pentru asociații și fundații al MJ (Legea CSB/CFT, art. 19 alin. (4)). Există, de asemenea, o cerință cu privire la faptul că, la înființare, anual sau ori de câte ori are loc o modificare a datelor de identificare ale beneficiarului real, asociația sau fundația este obligată să comunice datele de identificare ale beneficiarului real către Registrul central al asociațiilor și fundațiilor din cadrul MJ. Federațiile dobândesc statut juridic și funcționează conform prevederilor ca asociații fără scop patrimonial, condițiile aplicându-se în mod corespunzător (Legea asociațiilor și fundațiilor, art. 35). Ori de câte ori apar modificări referitoare la BR, asociațiile și fundațiile sunt obligate să înregistreze modificările în cadrul MJ (Legea asociațiilor și fundațiilor, art. 34⁴).

Se aplică cerințe generale pentru asociații și fundații, și anume: codul numeric personal (pentru toate persoanele fizice declarate) și codul de identificare fiscală (pentru persoanele juridice) la momentul înființării; informații privind BR; și obligația de a păstra toate înregistrările tranzacțiilor timp de cel puțin 5 ani (Legea asociațiilor și fundațiilor, art. 27³).

Cu toate acestea, nu există cerințe clare în ceea ce privește integritatea (de exemplu, adecvarea și bunurile proprietarilor, operatorilor, conducerii superioare și administratorilor); nu există un proces separat conceput pentru verificarea informațiilor privind BR; verificările se bazează în principal pe acuratețea informațiilor furnizate de un solicitant; de asemenea, nu există cerințe pentru publicarea rapoartelor, cum ar fi emiterea situațiilor financiare anuale cu defalcarea

veniturilor/cheltuielilor, inclusiv controale pentru a se asigura că toate fondurile sunt contabilizate și cheltuite într-un mod compatibil cu scopul și obiectivele ONG-ului. În plus, ONG-urile nu sunt obligate în mod explicit să păstreze informații în activitățile și obiectivele lor, precum și orice informații justificative privind transferurile însoțitoare.

(b) Înainte de introducerea Legii CSB/CFT în 2019, asociațiile și fundațiile erau entități raportoare, erau supuse obligațiilor prevăzute în Legea CSB/CFT anterioară și erau supravegheate de ONPCSB. Cu toate acestea, de la intrarea în vigoare a noii legi, asociațiile și fundațiile nu mai sunt considerate entități raportoare, nefiind astfel supuse supravegherii de către ONPCSB. Cu toate acestea, înainte de 2019, ONPCSB a organizat o serie de sesiuni de formare pentru asociații și fundații pe diverse teme legate de CSB/CFT; totuși, aceste sesiuni de formare au fost programe de informare mai generice și nu specifice, care au vizat comunitatea donatorilor care se ocupă de vulnerabilitățile potențiale ale ONG-urilor la abuzul FT și riscul FT; nici cu privire la măsurile pe care ONG-urile le pot lua pentru a se proteja împotriva unui astfel de abuz.

(c) Nu a fost întreprinsă nicio activitate cu ONG-urile pentru a dezvolta cele mai bune practici pentru a aborda riscurile și vulnerabilitățile FT în scopul protejării ONG-urilor împotriva abuzului FT.

(d) Nu există inițiative specifice menite să încurajeze organizațiile neproductive să efectueze tranzacții prin intermediul canalelor financiare reglementate, altele decât restricțiile privind tranzacțiile în numerar care să permită un număr mare de scutiri. Conform legislației române, plățile efectuate de persoane juridice, persoane fizice autorizate, întreprinderi individuale, întreprinderi familiale, persoane care desfășoară activități independente, persoane fizice care desfășoară activități independente, asociații și alte entități cu sau fără personalitate juridică către/de la oricare dintre aceste categorii de persoane trebuie efectuate prin instrumente de plată de natură non-numerar (Legea nr. 70/2015, art. 1 alin. (1)). Scutirile de la această regulă sunt, de asemenea, permise asociațiilor și fundațiilor pentru a efectua operațiuni de colectare/plată a numerarului în cadrul anumitor plafoane zilnice de numerar (Legea nr. 70/2015, art. 1 alin. (2) și (3)).

Criteriaul 8.3 – România nu a identificat subsetul de ONG-uri care se încadrează în definiția GAFI și nici subsetul identificat de ONG-uri care sunt vulnerabile la abuzul FT, astfel încât aplicarea măsurilor bazate pe risc pentru ONG-urile vulnerabile la abuzul FT nu poate fi demonstrată. După cum s-a arătat la punctul 8.2 lit. (a), România a furnizat foarte puține informații cu privire la cerințele aplicabile ONG-urilor (cu excepția înregistrării) și nicio informație cu privire la autoritățile responsabile pentru verificarea respectării acestor cerințe, precum și competențe de sancționare pentru încălcarea acestora.

După cum se menționează la punctul 8.2 lit. (b), înainte de 2019 asociațiile și fundațiile au fost supravegheate de ONPCSB în conformitate cu Legea CSB/CFT anterioară. Atunci când Legea CSB/CFT anterioară era în vigoare, supravegherea ONG-urilor a fost efectuată de către ONPCSB, în conformitate cu procedurile sale de operare pentru activitatea de supraveghere off-site. În acest context, indicatorii generali de risc luați în considerare în scopul supravegherii off-site au fost următorii: venitul total maxim/cheltuielile totale; raportul dintre profitul/pierderea brut(ă) și veniturile totale; rapoartele privind numerarul peste pragul de raportare; rezultatele supravegheților anterioare efectuate de ONPCSB. Din 2019, nu există o autoritate competentă desemnată însărcinată cu supravegherea și/sau monitorizarea ONG-urilor. Cu toate acestea, conform Legii CSB/CFT, ONPCSB poate efectua controale asupra persoanelor juridice și entităților fără personalitate juridică care nu sunt supravegheate de alte autorități desemnate, în cazul suspiciunilor de SB/FT (Legea CSB/CFT, art. 26 alin. (3)).

Criteriaul 8.4(a) – A se vedea c.8.3.

(b) În prezent, nu există niciun mecanism de aplicare a unor sancțiuni eficiente, proporționale și

disuasive pentru încălcările din partea ONG-urilor sau persoanelor care acționează în numele acestor ONG-uri.

După cum se explică la punctul 8.2 lit. (a), asociațiile și fundațiile trebuie să înregistreze modificările legate de BR în cadrul MJ. Nerespectarea acestui lucru poate fi sancționată cu amendă de la aprox. 40 până la 500 euro și dacă aceștia continuă să nu respecte această obligație, atunci se aplică o amendă mai mare de la aprox. 100 până la 1000 EUR (Legea asociațiilor și fundațiilor, art. 34).

Până în 2019, când asociațiile și fundațiile erau entități raportoare și supuse supravegherii de către ONPCSB, cadrul legal prevedea că acestea erau, în cazul încălcărilor, supuse sancțiunilor la fel ca toate celelalte tipuri de entități raportoare. Vă rugăm să consultați informațiile privind avertismentele și amenzile impuse în temeiul IO.10.

Criteriul 8.5(a) – Registrul central pentru asociații și fundații al MJ servește drept registru central pentru păstrarea datelor privind asociațiile și fundațiile (<https://www.just.ro/registrul-national-ong/>). Registrul este public, cu excepția datelor care fac obiectul reglementărilor privind protecția datelor cu caracter personal și a datelor din evidențele privind beneficiarii reali ai asociațiilor și fundațiilor. În cazul analizei și prelucrării informațiilor care dovedesc existența oricărei indicații de FT, ONPCSB va informa imediat PICCJ (Legea CSB/CFT, art. 34(1)) și în cazurile de suspiciune de FT, SRI (Legea CSB/CFT, art. 34(2)).

DIICOT are competența exclusivă de a efectua urmărirea penală legate de terorism și infracțiuni de FT, prin intermediul procurorilor specializați (OUG nr. 78/2016, art. 11 alin. (1) și (2)).

Cu toate acestea, nu există un mecanism stabilit care să permită o cooperare, o coordonare și un schimb de informații eficiente, în măsura posibilului, între toate nivelurile autorităților sau organizațiilor adecvate care dețin informații relevante cu privire la ONG-uri.

(b) DIICOT are competența exclusivă de a efectua urmărirea penală legate de terorism și FT prin intermediul procurorilor specializați (OUG nr. 78/2016, art. 11 alin. (1) și (2)). DIICOT este autorizat să dețină și să utilizeze mijloace adecvate pentru obținerea, verificarea, prelucrarea, stocarea și descoperirea informațiilor privind infracțiunile care intră în sfera sa de competență (OUG nr. 78/2016, art. 14). Deși România a numit un procuror special însărcinat cu chestiuni legate de FT, autoritățile nu au dovedit că dețin competență în anchete pentru a examina ONG-urile suspectate de abuz de FT.

(c) Entitățile juridice sunt obligate să obțină și să dețină informații adecvate, corecte și actualizate cu privire la BR și să pună aceste informații la dispoziția organismelor de control, a autorităților de supraveghere la cerere [Legea CSB/CFT, art. 19 alin. (1)]. Informațiile privind BR sunt înregistrate în registrele centrale [Legea CSB/CFT, art. 19 alin. (5)]. În plus, organele de cercetare penală sau instanța de judecată pot confisca obiecte și documente ale oricărei persoane fizice sau juridice de pe teritoriul României în cazurile în care există o suspiciune rezonabilă în legătură cu pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni și există motive să se creadă că un obiect sau un document poate servi drept probă într-o cauză (CPP, art. 170). Autoritățile nu au furnizat informații cu privire la accesul la informații financiare și programatice.

(d) În cazurile în care există suspiciuni rezonabile sau motive de a suspecta că un ONG a fost implicat în tranzacții legate de FT, entitățile raportoare au obligația de a transmite un RTS către ONPCSB dacă știu, suspectează sau au motive rezonabile de a suspecta că bunurile sunt penale sau utilizate în scopul FT (Legea CSB/CFT, art. 6(1)).

După cum se explică la punctul 8.5 litera (a), în cazul analizei și prelucrării informațiilor care dovedesc existența oricărei indicații de FT, ONPCSB va informa imediat PICCJ (Legea CSB/CFT, art. 34(1)) și în cazurile de suspiciune de FT, SRI (Legea CSB/CFT, art. 34(2)).

Cu toate acestea, acest lucru nu pare să acopere în mod specific suspiciunile atunci când ONG-ul (1) este implicat în abuzul FT și/sau este un paravan pentru strângerea de fonduri de către o organizație teroristă; (2) este exploatat ca un canal pentru FT, inclusiv în scopul evitării măsurilor de înghețare a activelor sau a altor forme de sprijin terorist; sau (3) ascunde sau disimulează deturnarea clandestină a fondurilor destinate unor scopuri legitime, dar redirecționate în beneficiul teroriștilor sau al organizațiilor teroriste. În acest context, nu există niciun mecanism specific pentru a se asigura că informațiile privind suspiciunea FT care implică un ONG sunt comunicate prompt autorităților competente.

Criteriul 8.6 – ONPCSB poate face schimb de informații, din proprie inițiativă sau la cerere, pe bază de reciprocitate, prin canale de comunicare protejate, cu instituții străine cu funcții similare sau cu alte autorități competente ale altor state membre sau țări terțe, în scopul prevenirii SB/FT, inclusiv al recuperării produselor provenite din astfel de infracțiuni (Legea CSB/CFT, art. 36).

Cu toate acestea, nu există puncte de contact și proceduri care să fie elaborate pentru a răspunde solicitărilor internaționale legate în mod specific de ONG.

Evaluare și concluzie

Există deficiențe moderate legate de: (i) absența identificării ONG-urilor care sunt expuse riscului de abuz al FT, amenințărilor FT relevante pentru ONG; precum și a cerințelor legale specifice pentru reevaluarea și atenuarea periodică a vulnerabilităților legate de FT ale sectorului ONG; (ii) nu a fost efectuată nicio revizuire sistemică a caracterului adecvat al măsurilor, inclusiv a legilor și reglementărilor care se referă la subșetul de ONG care pot fi abuzate pentru sprijinul FT; (iii) absența unor politici clare care să promoveze responsabilitatea, integritatea și încrederea publică a ONG-urilor; concentrarea limitată asupra riscurilor FT atunci când se desfășoară activități de informare a ONG-urilor; precum și nicio activitate întreprinsă cu ONG-urile pentru a dezvolta cele mai bune practici pentru a aborda riscurile și vulnerabilitățile de FT care vizează protejarea ONG-urilor de abuzul FT; (iv) absența unor inițiative specifice menite să încurajeze ONG-urile să efectueze tranzacții prin canale financiare reglementate; (v) absența unor măsuri specifice bazate pe riscuri care să se aplice ONG-urilor vulnerabile la abuzul FT (deoarece nu a existat o astfel de evaluare a riscurilor efectuate), prin urmare, supravegherea și monitorizarea unor astfel de măsuri nu pot exista; (vi) nu există niciun mecanism pentru aplicarea unor sancțiuni eficace, proporționale și disuasive pentru încălcările din partea ONG-urilor, altele decât sancțiunile pentru neînregistrarea informațiilor privind BR; (vii) deficiențe în domeniul colectării eficiente de informații referitoare la ONG-uri și capacitatea de anchetare a AAL; (viii) nu există punctele de contact și procedurile specifice stabilite cu scopul de a răspunde solicitărilor internaționale care implică ONG-uri suspectate de abuz de FT (c.8.6). **R.8 este evaluată cu PC.**

Recomandarea 9 – Legislația privind secretul profesional al instituțiilor financiare

În runda a patra MER, România a fost evaluată cu C în cadrul R.4 anterioară.

Criteriul 9.1 -

Accesul autorităților la informații

Dispozițiile privind secretul profesional nu se aplică furnizării de informații relevante către ONPCSB (inclusiv activitățile sale de supraveghere) (Legea CSB/CFT, art.33 alin.(4)).

De asemenea, orice cerințe de confidențialitate impuse IF supravegheate de BNR nu trebuie să împiedice îndeplinirea sarcinilor de supraveghere (OUG 99/2006 privind instituțiile de credit, art. 113; Legea 93/2009 privind IF nebankare, art. 11; Legea 209/2019 privind serviciile de plată, art. 236 și 237; și Legea 210/2019 privind activitatea de emisie de monedă electronică,

art. 110). Orice cerințe de confidențialitate impuse IF supravegheate de ASF nu trebuie să împiedice îndeplinirea sarcinilor de supraveghere (OUG 93/2012 privind ASF, art. 7¹ alin. (1); și Regulamentul ASF nr. 13/2009, art. 33 alin. (5) și art. 37 alin. (3)¹⁰³). De asemenea, tuturor IF reglementate li se impune obligația de a furniza toate informațiile și documentele solicitate autorităților lor de supraveghere respective în scopul CSB/CFT (Legea CSB/CFT, art. 26 alin. (4) și art. 27 alin. (3)).

În ceea ce privește accesul altor autorități competente, inclusiv de aplicare a legii, la informații confidențiale, legislația sectorială asigură accesul la informațiile confidențiale deținute de instituțiile de credit (OUG 99/2006 privind instituțiile de credit, art. 113 și 114) și de IF nebancaire (Legea 93/2009 privind IF nebancaire, art. 12). În caz contrar, există un drept general al procurorului de a avea acces la toate informațiile necesare în timpul unei urmăriri penale. Art. 306 alin. (6) din CPP prevede că secretul bancar și profesional (altul decât secretul profesional juridic) nu sunt opozabile procurorului în timpul urmăririi penale.

Schimbul de informații între autorități

Următoarele autorități competente nu ar trebui să refuze să coopereze cu autoritățile competente din alte state membre ale UE din cauza dispozițiilor privind secretul profesional sau confidențialitatea aplicabile instituțiilor financiare reglementate, DNFBP și VASP: (i) organismele judiciare (inclusiv organele de urmărire penală și de cercetare penală); (ii) autoritățile și instituțiile publice cu responsabilități de reglementare, informare și control, inclusiv ONPCSB-UIF, autoritățile financiare, fiscale și vamale și (iii) autoritățile administrative autonome și instituțiile cu roluri sectoriale și de reglementare pentru instituțiile financiare reglementate, DNFBP și VASP, cum ar fi BNR, ASF și ONJN [Legea CSB/CFT, art. 36¹ alin. (1) și (2)]. Nu există dispoziții similare în ceea ce privește autoritățile competente din țările terțe și, prin urmare, este posibil să se refuze cooperarea pe baza cerințelor privind secretul profesional sau confidențialitatea aplicabile instituțiilor financiare reglementate.

Nu au fost furnizate informații cu privire la existența unor dispoziții similare pentru a permite ca informațiile care fac obiectul cerințelor de confidențialitate sau de secret profesional să fie partajate pe plan intern între alte autorități competente.

Schimbul de informații între IF

IF au permisiunea de a partaja informații cu alte IF care aparțin aceluiași grup, în măsura în care aceste sucursale și filiale respectă pe deplin politicile și procedurile de CSB/CFT la nivel de grup. De asemenea, pot fi schimbate informații cu IF externe care impun cerințe CSB/CFT echivalente cu cele din România în cazul unui client comun sau al unei relații de afaceri, în cazul în care acestea aparțin aceleiași „categorii profesionale” și fac obiectul unor cerințe echivalente privind secretul profesional și protecția datelor [Legea CSB/CFT, art. 38 alin. (3)]. În conformitate cu R.13, poate fi necesar ca o bancă respondentă să furnizeze informații CDD la cerere unei bănci corespondente străine care nu îndeplinește aceste criterii. Și în conformitate cu R.17, este posibil ca o IF românească (terț pe care se bazează) să nu poată divulga informații și să furnizeze documentație la cerere unei IF, DNFBP sau VASP externe care aplică R.17 în cazul în care aceasta din urmă s-a bazat pe prima în cazul în care IF, DNFBP sau VASP externe nu îndeplinesc criteriile de mai sus. În consecință, dispozițiile privind confidențialitatea/secretul profesional pot inhiba punerea în aplicare a R.13 și R.17.

¹⁰³ În măsura în care cerințele de confidențialitate sunt stabilite în legislație, acestea nu pot fi anulate prin acte de reglementare inferioare.

Evaluare și concluzie

Autoritățile nu au demonstrat că secretul bancar și profesional nu sunt opozabile: (i) atunci când fac schimb de informații cu autoritățile competente la nivel național sau în afara statelor membre ale UE; sau (ii) atunci când IF implementează R.13 sau R.17.

R.9 este evaluată cu PC.

Recomandarea 10 – Măsuri de cunoaștere a clientelei (CDD)

În cea de-a patra rundă MER, România a primit calificativul PC în cadrul R.5 anterioară. Au fost identificate o serie de deficiențe, inclusiv: (i) limbajul obligatoriu al legislației în ceea ce privește aplicarea CDD simplificate în anumite cazuri; (ii) absența cerinței de a determina dacă clientul acționează în numele unei alte persoane (pentru alte instituții decât cele supravegheate de BNR) și cerințele de verificare aferente și (iii) interpretarea cerințelor de identificare a beneficiarului real și de a lua măsuri rezonabile pentru a verifica identitatea.

Păstrarea și administrarea numerarului – care este acoperit de definiția GAFI a IF – nu face obiectul Legii CSB/CFT.

În conformitate cu practica din alte state membre ale SEE, cerințele privind CSB/CFT din țara de origine se aplică activităților desfășurate la distanță în România de către IF din SEE care își desfășoară activitatea în cadrul libertății de a presta servicii. IF situate în afara SEE nu sunt autorizate să ofere servicii financiare la distanță în România.

Criteriul 10.1 – IF reglementate nu trebuie să furnizeze conturi anonime, cărți de economii anonime sau cutii de depozit anonime și nici nu trebuie să furnizeze servicii anonime de plată cu cardul preplătit (Legea CSB/CFT, art. 10(1)). Deși nu există o interdicție explicită privind păstrarea conturilor în nume evident fictive, Legea CSB/CFT impune în mod clar verificarea identității clienților la stabilirea relațiilor de afaceri (a se vedea c.10.3).

Criteriul 10.2 – (a) IF reglementate sunt obligate să întreprindă măsuri CDD atunci când stabilesc o relație comercială [Legea CSB/CFT, art. 13 (1)(a)].

(b) IF reglementate sunt obligate să întreprindă măsuri simplificate CDD atunci când efectuează o tranzacție ocazională. În plus, trebuie aplicate măsuri standard atunci când se efectuează o tranzacție ocazională cel puțin echivalentă în lei cu 15 000 EUR - indiferent dacă este efectuată într-o singură tranzacție sau mai multe operațiuni care par să aibă o legătură între ele (Legea CSB/CFT, Art. 13 alin. (1) lit. (b) pct. (1)).

(c) IF reglementate sunt obligate să efectueze CDD atunci când efectuează un transfer ocazional de fonduri, astfel cum este definit la art. 3 alin. (9) din Regulamentul (UE) 2015/847, în valoare de peste 1 000 EUR (Legea CSB/CFT, art. 13 alin. (1) lit. (b) pct. 2). Aceasta constituie o deficiență minoră, deoarece R.16 impune ca transferurile bancare în valoare de 1 000 EUR să facă, de asemenea, obiectul CDD.

(d) IF reglementate sunt obligate să desfășoare CDD în cazul în care există suspiciuni de SB/FT, indiferent de scutiri sau praguri (Legea CSB/CFT, art. 13 alin. (1) lit. (d)).

(e) IF reglementate sunt obligate să desfășoare CDD atunci când există îndoieli cu privire la veridicitatea sau caracterul adecvat al datelor de identificare a clienților obținute anterior despre client sau beneficiarul real (Legea CSB/CFT, art. 13 alin. (1) lit.(e)).

Criteriul 10.3 – IF reglementate sunt obligate să identifice clientul și să verifice identitatea clientului pe baza documentelor, datelor și informațiilor obținute din surse „sigure” și independente (Legea CSB/CFT, art. 11 alin. (1) lit. (a)). Termenul „sigur” este considerat a fi sinonim cu „de încredere”. Această cerință se aplică clienților permanenți sau ocazionali și

clienților care sunt persoane fizice, persoane juridice sau construcții juridice fără personalitate juridică. În cazul IF reglementate supravegheate de BNR, verificarea trebuie să se desfășoare pe baza documentelor care sunt cel mai greu de falsificat sau de obținut ilegal [Regulamentul BNR nr. 2/2019 (Regulamentul BNR privind CSB/CFT), art. 11 alin. (1)]. În cazul IF reglementate supravegheate de ASF, verificarea trebuie să se desfășoare pe baza unor surse credibile și independente [Regulamentul ASF nr. 13/2019 (Regulamentul ASF privind CSB/CFT), art. 25 alin. (2) lit. (a)]. Termenul „credibil” este considerat a fi sinonim cu de încredere.

Criteriul 10.4 – IF reglementate trebuie să verifice mai întâi dacă o persoană care pretinde că acționează în numele clientului este autorizată să facă acest lucru, caz în care trebuie să identifice și să verifice identitatea acelei persoane (Legea CSB/CFT, art. 11 alin. (4)).

Criteriul 10.5 – IF reglementate sunt obligate să identifice beneficiarul real și să ia măsuri rezonabile pentru a verifica identitatea acestuia (Legea CSB/CFT, art. 11 alin. (1) lit.(b)). BR înseamnă orice persoană care deține sau controlează în cele din urmă clientul și/sau persoana în numele sau în interesul căreia se efectuează o tranzacție, o operațiune sau o activitate - direct sau indirect (Legea CSB/CFT, art. 4 alin. (1)). Nu există nicio cerință explicită de a utiliza surse de încredere pentru verificarea BR în Legea CSB/CFT, deși acest lucru poate fi dedus din cerința de a lua măsuri rezonabile.

În cazul IF reglementate supravegheate de BNR, aceasta trebuie să verifice informațiile privind BR furnizate de clienți prin: (i) „orice metodă adaptată situației” (Regulamentul BNR privind CSB/CFT, art. 12 alin. (1)) și (ii) respectarea liniilor directe 4.26 - 4.28 din Liniile directe ABE (ABE/GL/2021/02) privind Liniile directe privind factorii de risc SB/FT, inclusiv verificarea identității clientului și, după caz, a identității beneficiarului real, pe baza unor informații și date de încredere și independente (Instrucțiunile BNR din 26.10.2021). În cazul IF reglementate supravegheate de ASF, acestea trebuie să verifice informațiile privind BR furnizate de clienți prin „orice metodă adecvată adaptată situației”. Acest lucru trebuie interpretat ca alegerea dintre documentele cel mai puțin susceptibile de a fi falsificate sau obținute ilegal și, în cazul în care nu sunt disponibile, utilizând surse credibile și independente [Regulamentul ASF privind CSB/CFT, art. 22 alin. (6) - (8)]. În cazul caselor de schimb valutar, există o cerință de verificare a identității pe baza unui document de identitate valabil sau a unui document care să ateste identitatea unei persoane care permite intrarea și/sau șederea în România (H.G. nr. 1096/2022, art. 13). Dispoziții similare nu se aplică altor IF.

Criteriul 10.6 – IF reglementate sunt obligate să evalueze scopul și natura unei relații de afaceri și să obțină informații suplimentare, dacă este necesar, pentru a susține o astfel de evaluare (Legea CSB/CFT, art. 11 alin. (1) lit. (c)). Nu există nicio cerință explicită de a înțelege scopul și natura în Legea privind CSB/CFT.

În cazul IF reglementate supravegheate de BNR, aceasta trebuie să înțeleagă scopul și natura unei relații de afaceri prin respectarea liniilor directe 4.38 - 4.39 din Ghidul ABE (ABE/GL/2021/02) privind Liniile directe privind factorii de risc SB/FT (Instrucțiunile BNR din 26.10.2021). În cazul IF reglementate supravegheate de ASF, există, de asemenea, o cerință de a înțelege scopul și natura unei relații de afaceri (Regulamentul ASF privind CSB/CFT, art. 25 alin. (2) lit. (c)). Dispoziții similare nu se aplică altor IF.

Criteriul 10.7 – (a) IF reglementate sunt obligate să efectueze o monitorizare continuă a unei relații de afaceri. Aceasta include examinarea tranzacțiilor finalizate pe parcursul relației pentru a se asigura că acestea sunt în concordanță cu informațiile deținute cu privire la client, profilul său comercial și profilul său de risc, inclusiv, după caz, sursa fondurilor (Legea CSB/CFT, art. 11 alin. (1) lit. (d)).

(b) IF reglementate sunt, de asemenea, obligate să se asigure că documentele, datele sau informațiile deținute sunt actualizate și relevante (Legea CSB/CFT, art. 11 alin. (1) lit. (d)). Acest

lucru trebuie realizat prin efectuarea de analize ale înregistrărilor existente, în special pentru categoriile de clienți cu risc ridicat [Regulamentul BNR privind CSB/CFT, art. 13 alin. (1) - (3); Regulamentul ASF privind CSB/CFT, art. 25 alin. (2) lit. (d)]; și Regulile ONPCSB privind CSB/CFT, art. 16 alin. (4) lit. (f)].

Criteriul 10.8 – IF reglementate sunt obligate să înțeleagă structura de proprietate și control a clienților în procesul de stabilire a BR [Legea CSB/CFT art. 11 alin. (1) lit. (b)]. Nu există nicio obligație specifică de a înțelege activitatea clientului în temeiul Legii CSB/CFT, deși IF reglementate trebuie să examineze coerența tranzacțiilor efectuate cu profilul comercial al clientului ca parte a verificării prealabile continue (Legea CSB/CFT, art. 11 alin. (1) lit. (d)).

În cazul IF reglementate supravegheate de BNR, aceasta trebuie să înțeleagă natura activităților sau a activității clientului prin respectarea liniilor directoare 4.38 - 4.39 din Liniile directoare EBA (EBA/GL/2021/02) privind Liniile directoare privind factorii de risc SB/FT (Instrucțiunile BNR din 26.10.2021). În ceea ce privește IF reglementate supravegheate de ASF, trebuie obținute informații despre tipul și natura activității desfășurate (Regulamentul ASF privind CSB/CFT, art. 22 alin. (2) lit. (n)). Dispoziții similare nu se aplică altor IF, inclusiv unor operatori MVTS și case de schimb valutar, care sunt considerate sectoare importante.

Criteriul 10.9 – Datele specifice trebuie obținute atunci când se stabilește o relație comercială sau se efectuează o tranzacție ocazională cu un client care este persoană juridică, inclusiv: (i) datele conținute în actul constitutiv (care în România include forma și numele „administratorilor” (persoane care administrează și reprezintă societatea) și competențele care reglementează și obligă; (ii) certificatul de înregistrare și (iii) datele privind reprezentantul legal al persoanei (Legea CSB/CFT, art. 15 alin. (1) lit. (b) și (c))). Verificarea identității unui client se efectuează pe baza documentelor, datelor sau informațiilor obținute din surse sigure și independente (Legea CSB/CFT, art. 11 alin. (1) lit. (a)).

În cazul FI reglementate care sunt supravegheate de BNR, trebuie obținute date specifice atunci când se stabilește o relație comercială sau se efectuează o tranzacție ocazională cu o persoană juridică sau o construcție juridică: (i) denumirea; (ii) forma juridică de constituire; (iii) codul unic de identificare fiscală și/sau numărul de înregistrare de la Registrul Comerțului sau informații echivalente pentru persoanele juridice străine și (iv) adresa sediului social și, dacă este cazul, adresa sediului acestuia (unde este situată conducerea centrală) (Regulamentul BNR privind CSB/CFT, art. 10 alin. (1) lit. (a) - (d) și art. 10 alin. (3)). Luate împreună cu cerințele din Legea CSB/CFT, IF reglementate care sunt supravegheate de BNR nu sunt obligate în mod explicit să dețină informații cu privire la locul principal de desfășurare a activității, dacă diferă de adresa sediului social sau a sediului central.

În cazul IF reglementate care sunt supravegheate de ASF, trebuie obținute date specifice atunci când se stabilește o relație comercială sau se efectuează o tranzacție ocazională cu o persoană juridică sau o grupare juridică, de exemplu, un trust: (i) nume; (ii) forma juridică; (iii) dovada existenței și (iv) adresa sediului social și adresa sediului social sau, după caz, locul principal de desfășurare a activității (Regulamentul ASF, art. 22 alin. (1) și (2)). În plus, există o cerință de a solicita și verifica competențele persoanelor relevante care dețin o funcție de conducere superioară (Regulamentul ASF, art. 22 alin. (1),(2) lit. (g)).

În cazul IF reglementate care sunt supravegheate de ONPCSB, informațiile sunt incluse în actele de constituire și certificatul de înregistrare (Regulile ONPCSB CSB/CFT, art. 18 alin. (1) lit. (b)). Luate împreună cu cerințele din Legea CSB/CFT, IF reglementate care sunt supravegheate de ONPCSB nu sunt obligate în mod explicit să dețină informații cu privire la locul principal de desfășurare a activității, dacă diferă de adresa sediului social.

În cazul IF reglementate care sunt supravegheate de ONPCSB-UIF, există cerința de a obține o copie a declarației de înregistrare a contractului de fiducie depusă la ANAF (Regulile ONPCSB

CSB/CFT, art. 18 alin. (1) lit. (d)). Nu se specifică ce informații sunt incluse în această declarație de înregistrare.

Criteriul 10.10 – IF reglementate sunt obligate să identifice și să ia măsuri rezonabile pentru a verifica identitatea beneficiarilor reali ai clienților care sunt persoane juridice prin următoarele informații:

Tipul 1 - în cazul persoanelor juridice supuse înregistrării în Registrul Comerțului din România (toate persoanele juridice, cu excepția asociațiilor și fundațiilor) și al entităților corporative străine: (i) persoanele fizice care dețin sau controlează în cele din urmă prin exercitarea directă sau indirectă a dreptului de proprietate asupra unui procent suficient de acțiuni sau drepturi de vot sau prin participarea la capitalul social al societății, inclusiv deținerea de acțiuni sau exercitarea controlului prin alte mijloace și (ii) dacă, după efectuarea CDD și cu condiția să nu existe motive de suspiciune, nicio persoană nu este identificată în conformitate cu punctul (i) sau dacă există vreo îndoială că persoana identificată este beneficiarul real, persoanele fizice care ocupă o funcție de conducere superioară, și anume directori, membri ai consiliului de administrație/consiliului de supraveghere și directori cu competențe delegate de la un director/consiliu de administrație (Legea CSB/CFT, art. 4 alin. (2) lit. (a) pct. (1) și (2)).

Tipul 2 - în cazul asociațiilor, fundațiilor sau federațiilor acestora, beneficiarii reali vor fi identificați și verificați prin următoarele informații: (i) fondatori; (ii) membri ai consiliului de administrație și persoane cu funcții executive; (iii) categorii de persoane în interesul cărora a fost constituită persoana juridică și, pentru asociații, după caz, persoane fizice în interesul cărora a fost constituită asociația și (iv) orice altă persoană fizică care deține sau controlează în cele din urmă persoana juridică fără scop lucrativ (Legea CSB/CFT, art. 4 alin. (2) lit. (c))). Aceste prevederi respectă principiile stabilite la c.10.11, cu excepția faptului că (iii) nu se aplică, după caz, beneficiarilor individuali ai fundațiilor.

Tipul 3 - în cazul altor tipuri de persoane juridice care nu au „acționari” în același mod în care are o societate, BR va fi identificat și verificat prin următoarele informații: (i) grup de persoane în interesul cărora a fost constituită persoana juridică, dacă beneficiarii nu au fost identificați; (ii) persoane fizice care beneficiază de cel puțin 25% din active dacă beneficiarii au fost identificați; (iii) persoanele care exercită controlul asupra a 25% din patrimoniu și (iv) dacă, după efectuarea CDD și cu condiția să nu existe motive de suspiciune, nicio persoană nu este identificată în conformitate cu punctele (i) - (iii) sau dacă există vreo îndoială că persoana identificată este beneficiarul real, persoane fizice care gestionează persoana juridică (Legea CSB/CFT, art. 4 alin. (2) lit. (d))). Deși aceste dispoziții nu respectă principiile stabilite în cadrul acestui criteriu, nu este clar la ce tip de persoane juridice s-ar aplica în practică, deoarece toate formele sau persoanele juridice recunoscute sunt deja acoperite de tipurile 1 și 2 de mai sus.

Criteriul 10.11 – Pentru clienții care sunt construcții juridice, IF reglementate sunt obligate să identifice și să ia măsuri rezonabile pentru a verifica identitatea beneficiarilor reali prin următoarele informații: (i) fondatorul(fondatorii) (sau echivalent), precum și persoanele desemnate să îi reprezinte interesele în conformitate cu legea (adică protectorul în cazul unei fiducii); (ii) administratorul fiduciar; (iii) beneficiarul(beneficiarii) sau, dacă nu este încă cunoscut, categoria de persoane în al căror interes principal este stabilită construcția juridică și (iv) orice altă persoană fizică care exercită controlul final asupra structurii juridice (Legea CSB/CFT, art. 4 alin. (2) lit. (b) alin. (1) - (4)).

Criteriul 10.12 – Următoarele măsuri ar trebui întreprinse de o IF vizată în legătură cu beneficiarul unei polițe de asigurare de viață sau al unei alte asigurări care include o componentă de investiții de îndată ce beneficiarul este identificat sau desemnat: (i) în cazul în care este identificat prin nume - aplicând CDD (și nu doar notând numele persoanei) și (ii) în cazul în care este desemnat prin caracteristici sau categorie sau prin alte mijloace - obținerea de informații suficiente care să asigure că, la momentul plății, va putea stabili identitatea beneficiarului. Aceste măsuri vor fi adoptate cel târziu în momentul plății sau în momentul

cesiunii către un terț, integral sau parțial, a poliței [Legea CSB/CFT, art. 13 alin. (4) și (5)]. Pentru ambele cazuri de mai sus, există o cerință de verificare a identității la momentul plății [Regulamentul ASF privind CSB/CFT, art. 25 alin. (8)].

Criteriul 10.13 – Societățile de asigurare sunt obligate să includă beneficiarul unei polițe de asigurare de viață ca factor de risc relevant pentru a determina dacă măsurile EDD sunt aplicabile (Regulamentul ASF privind CSB/CFT, art. 25 alin. (6) și Anexa 2). Într-o situație cu risc ridicat (mai degrabă decât cu risc mai ridicat), în care este necesară EDD, poate fi adecvată identificarea și verificarea identității beneficiarului real al beneficiarului respectiv (Regulamentul ASF privind CSB/CFT, Anexa 2, Partea II). Cu toate acestea, nu există nicio cerință explicită în acest sens, inclusiv în momentul plății.

Criteriile 10.14 și 10.15 – IF reglementate sunt obligate să verifice identitatea clientului și a beneficiarului real înainte de a încheia o tranzacție ocazională sau de a stabili o relație comercială [Legea CSB/CFT, art. 11(8)]. Legea CSB/CFT nu permite finalizarea verificării după stabilirea relației de afaceri.

Criteriul 10.16 – Dispozițiile tranzitorii impuneau IF reglementate să respecte obligațiile care le revin în temeiul Legii CSB/CFT în termen de 180 de zile de la data intrării sale în vigoare (care a fost 14 iulie 2019) (Legea CSB/CFT, art. 60 alin. (3)) – și astfel se situau încă în perioada de evaluare. În timp ce calendarul acestor măsuri depinde de risc și de momentul în care circumstanțele clienților se schimbă, și nu în mod specific atunci când măsurile CDD au fost întreprinse anterior și de caracterul adecvat al datelor obținute, perioada dată este mai scurtă decât cea prevăzută în standard. Nu se precizează în mod clar că măsurile CDD aplicate ar trebui să se bazeze atât pe risc, cât și pe materialitate.

În cazul IF reglementate care sunt supravegheate de BNR, calendarul aplicării CDD clienților existenți este diferit: cât mai curând posibil și nu mai târziu de 18 luni de la aprobarea de către organul de conducere a normelor revizuite (Regulamentul BNR privind CSB/CFT, art. 30). Amploarea măsurilor care urmează să fie aplicate ar trebui să se bazeze pe risc și nu pe materialitate. În cazul IF reglementate supravegheate de ASF, amploarea CDD care urmează să fie aplicată clienților existenți trebuie să corespundă cu evaluarea materialității și a riscului, iar calendarul acestor măsuri trebuie să ia în considerare momentul în care au fost întreprinse măsurile CDD anterioare și dacă acestea continuă să fie relevante [Regulamentul ASF privind CSB/CFT, art. 22 alin. (4)]. Dispoziții similare nu se aplică altor IF.

Criteriul 10.17 – IF reglementate sunt obligate să aplice măsuri EDD în toate situațiile care, prin natura lor, pot prezenta un risc crescut de SB/FT [Legea CSB/CFT, art. 17 alin. (1)]. Legea CSB/CFT enumeră factorii pentru situațiile cu potențial de risc ridicat (factori de risc legați de client, factori de risc legați de produse, servicii, tranzacții sau canale de distribuție și factori de risc geografic) [Legea CSB/CFT, art. 17 alin. (14)]. Această listă nu este exhaustivă. Există unele situații de SB/FT mai de amploare în care EDD este obligatorie: (i) relații de afaceri și tranzacții care implică persoane din țări care nu aplică sau nu aplică suficient standardele internaționale CSB/CFT; (ii) relații bancare transfrontaliere corespondente; (iii) tranzacții sau relații de afaceri cu PEP; (iv) persoane stabilite în țări cu risc ridicat, astfel cum sunt desemnate de CE și (v) în cazurile specificate în reglementările sau instrucțiunile sectoriale emise de autoritățile competente.

IF reglementate care sunt supravegheate de ASF trebuie să ia în considerare factorii care pot contribui la un risc mai mare (Regulamentul ASF 13/2018, art. 25 alin. (6)). Acestea sunt enumerate în anexele 2-4 care vizează, respectiv, societățile de asigurări de viață și intermediarii, societățile de servicii de investiții financiare și fondurile de investiții.

Criteriul 10.18 – IF reglementate pot aplica măsuri CDD simplificate exclusiv clienților cu risc scăzut (mai degrabă decât cu risc mai scăzut) [Legea CSB/CFT, art. 16 alin. (1)] în urma unei

evaluări de ansamblu a tuturor riscurilor identificate, inclusiv a variabilelor prescrise [Legea CSB/CFT, art. 11 alin. (6)] și a următorilor factori: (i) factori de risc pentru clienți, de exemplu, în cazul în care clientul este o companie publică cotate la o bursă de valori; (ii) factori de risc pentru produse, servicii, tranzacții sau canale de distribuție, de exemplu, valoarea primelor de asigurare și (iii) factori de risc geografici [Legea CSB/CFT, art. 16 alin. (2)]. Înainte de aplicarea măsurilor simplificate, IF reglementate au obligația de a se asigura că relația de afaceri sau tranzacția ocazională prezintă un grad scăzut de risc, determinat cel puțin pe baza factorilor enumerate la art.16 alin. (2). Efectul acestui lucru este că nu este posibilă aplicarea CDD simplificate dacă se aplică scenariul de risc mai mare. În plus, IF reglementate se asigură că informațiile obținute demonstrează că evaluarea este justificată și că sunt obținute suficiente informații pentru a putea identifica tranzacțiile neobișnuite sau suspecte [Legea CSB/CFT, art. 16 alin. (3)]. În cazul în care se aplică măsuri simplificate, acestea ar trebui să fie adecvate riscului de SB/FT [Legea CSB/CFT, art. 11 alin. (2)]. IF reglementate nu pot aplica CDD simplificate în cazurile în care se suspectează SB/FT (Legea CSB/CFT, art. 13 alin. (1) lit. (d)).

Criteriul 10.19 – (a) IF reglementate au interdicția de a deschide un cont, de a iniția sau continua o relație comercială sau de a efectua o tranzacție ocazională dacă nu sunt în măsură să aplice măsuri CDD (Legea CSB/CFT, art. 11 alin. (9)). În cazul IF reglementate supravegheate de BNR, se precizează că această interdicție include cazurile în care nu este posibil să se stabilească legitimitatea scopului și natura relației de afaceri sau să se gestioneze în mod corespunzător riscul de SB și FT [Regulamentul BNR privind CSB/CFT, art. 18 alin. (1)]. Pentru relațiile de afaceri existente care, prin natura lor, nu pot fi reziliate imediat de către entitățile reglementate supravegheate de BNR, riscul de SB/FT trebuie gestionat corespunzător și nu trebuie inițiate noi tranzacții [Regulamentul BNR privind CSB/CFT, art. 18 alin. (2)]. Această clarificare este considerată a fi în conformitate cu criteriul care nu specifică termenul de reziliere.

(b) În cazul în care IF reglementate nu sunt în măsură să respecte măsurile CDD relevante, acestea trebuie să depună un raport de tranzacție suspectă ori de câte ori există motive de suspiciune (Legea CSB/CFT, art. 11 alin. (9)).

Criteriul 10.20 – În cazurile în care IF reglementate au suspiciuni cu privire la SB/FT și cred în mod rezonabil că aplicarea măsurilor CDD va „informa” clientul, IF reglementate care sunt supravegheate de ASF nu trebuie să urmeze procesul CDD [Regulamentul ASF privind CSB/CFT, art. 25(5)]. Dispoziții similare nu se aplică altor IF.

Evaluare și concluzie

Elementele cheie ale CDD sunt în vigoare în România și rămân doar deficiențe minore în Legea CSB/CFT și reglementările subsecvente. Deși există unele deficiențe în aplicarea CDD persoanelor și construcțiilor juridice (c.10.9 și c.10.10), acestea nu sunt ratinguri globale ponderate, deoarece afectează doar o mică parte din relațiile cu clienții. De asemenea, deși există deficiențe în aplicarea CDD la IF reglementate supravegheate de ONPCSB (c.10.5, c.10.6 și c.10.8), acestea se aplică din nou doar unei mici părți din relațiile cu clienții. Deficiențele constatate pentru asigurarea de viață (c.10.13) se aplică numai unui sector mic, iar cele legate de conturile vechi (c.10.16) au expirat. Decalajul în aplicarea măsurilor preventive la păstrarea și administrarea numerarului este minor. **R.10 este evaluată cu LC.**

Recomandarea 11 – Păstrarea datelor

În runda a 4-a MER, România a fost evaluată cu LC în cadrul R.10 anterioare. Nu a existat nicio cerință explicită pentru IF reglementate de a menține corespondența de afaceri timp de cel puțin cinci ani după încetarea unui cont sau a unei relații de afaceri și au existat doar cerințe limitate pentru a se asigura că toate înregistrările clienților și tranzacțiilor erau disponibile în timp util autorităților naționale.

Introducerea la R.10 identifică o activitate căreia nu i se aplică Legea CSB/CFT.

Criteriul 11.1 – IF reglementate sunt obligate să țină evidența tranzacțiilor, constând în extrase de cont sau corespondență de afaceri. Aceștia trebuie să facă acest lucru pentru o perioadă de cinci ani începând cu: (i) data încetării relației de afaceri cu clientul; sau (ii) de la data unei tranzacții ocazionale (Legea CSB/CFT, art. 21 alin.(2)). În cazul pct. (i), această perioadă este mai lungă decât cea impusă de criteriu. Legea nu face distincție între tranzacțiile interne și cele internaționale.

Criteriul 11.2 – Înregistrările obținute prin măsurile CDD, înregistrările conturilor și corespondența de afaceri și rezultatele oricăror analize efectuate cu privire la un client trebuie păstrate de către IF reglementate timp de cinci ani de la momentul încetării relației de afaceri sau al încheierii unei tranzacții ocazionale (Legea CSB/CFT, art. 21 alin. (1) și (2)).

Criteriul 11.3 – Nu există o cerință explicită pentru păstrarea înregistrărilor tranzacțiilor care să fie suficientă pentru a permite reconstrucția tranzacțiilor individuale. În schimb, există cerința de a păstra înregistrări care sunt necesare pentru a „identifica tranzacțiile”. Autoritățile au explicat că această obligație este menită să impună IF reglementate să păstreze documentele necesare pentru a reconstrui o tranzacție și completează cerințele în vigoare în alte legislații care impun înregistrarea tranzacțiilor, inclusiv a părților implicate și a datelor cantitative și valorice (Legea contabilității 82/1991, art. 6 și O.M.F.P. nr. 2634/2015, pct. 2 din Anexa nr. 1). Documentele pot fi originale sau copii care pot fi admise în procedurile judiciare [Legea CSB/CFT, art. 21 alin. (2)].

Criteriul 11.4 – IF reglementate sunt obligate să răspundă cererilor din partea ONPCSB-UIF în termen de 15 zile de la primirea acestor cereri sau într-o perioadă mai scurtă, după cum se poate solicita. Efectul acestei cerințe este de a se asigura că informațiile și înregistrările tranzacțiilor pot fi făcute rapid tuturor autorităților competente cu autoritatea corespunzătoare (deși nu sunt menționate în mod expres).

Evaloare și concluzie

Decalajul în aplicarea măsurilor preventive la păstrarea și administrarea numerarului și a deficiențelor menționate mai sus este minor. **R.11 este evaluată cu LC.**

Recomandarea 12 – Persoane expuse politic (PEP)

În runda a 4-a MER, România a primit calificativul PC în cadrul R.6 anterioară. Definiția PEP nu a inclus „persoane oficiale importante, membri ai partidelor politice”, iar cerințele EDD nu s-au extins la PEP străini rezidenți în România. Nu a existat nicio cerință pentru a stabili sursa de avere și sursa fondurilor clienților și beneficiarilor reali identificați ca PEP.

Introducerea la R.10 identifică o activitate căreia nu i se aplică Legea CSB/CFT.

Criteriul 12.1 - Termenul „persoană expusă public” (PEP) este definit în conformitate cu definiția din glosarul GAFI [Legea CSB/CFT, art. 3((1) și 2)].

La un an de la data la care o persoană a încetat să mai dețină o funcție publică importantă, o IF vizată nu este obligată să trateze acea persoană ca PEP (Legea CSB/CFT, art. 3 alin. (6)) și, ulterior, este obligată să aplice măsuri sporite bazate pe risc. În schimb, recomandările GAFI nu specifică o perioadă în care o persoană trebuie să rămână definită ca PEP după renunțarea la funcția sa. Acest punct este abordat parțial prin includerea unei relații cu o fostă PEP ca indicator al unui risc potențial mai mare, care trebuie să facă obiectul aplicării măsurilor EDD (Legea CSB/CFT, art. 17 alin. (1) lit.(c)). Cu toate acestea, nu este necesar ca măsurile EDD să fie aplicate fostelor PEP care continuă să prezinte un risc PEP standard sau mai mic – în cazul în care riscul PEP nu a fost încă pe deplin stins. Acest lucru nu este în conformitate cu R.10 și

afectează ratingul general.

(a) IF reglementate trebuie să aibă sisteme adecvate de gestionare a riscurilor, inclusiv proceduri bazate pe riscuri, pentru a determina dacă un client sau un beneficiar real al unui client este o PEP (Legea CSB/CFT, art. 11 alin. (3)).

(b) IF reglementate trebuie să obțină aprobarea conducerii superioare pentru stabilirea sau continuarea unor astfel de relații de afaceri [Legea CSB/CFT, art. 17 alin.(9) lit.(a)].

(c) IF reglementate sunt obligate să adopte măsuri adecvate (mai degrabă decât rezonabile) pentru a stabili sursa averii și a fondurilor clientului și BR (Legea CSB/CFT, art. 17 alin. (9) lit.(b)).

(d) IF reglementate sunt obligate să efectueze o monitorizare continuă și permanentă a acestor relații de afaceri (Legea CSB/CFT, art. 17 alin. (9) lit.(c)).

Criteriul 12.2 – Aceleași dispoziții care se aplică PEP străine se aplică și PEP interne și directorilor, directorilor adjuncți și membrilor consiliului de administrație sau membrilor cu funcții echivalente în cadrul unei organizații internaționale [Legea CSB/CFT, art. 3 alin. (1) și (2)]. Acest lucru impune o povară mai mare asupra IF reglementate, deoarece standardul prevede doar aplicarea unor măsuri rezonabile pentru a determina dacă un client sau beneficiar real al acestuia este o PEP internă sau o persoană căreia i s-a încredințat o funcție importantă de către o organizație internațională, iar măsurile EDD trebuie aplicate tuturor PEP.

Criteriul 12.3 – Cerințele PEP se aplică și membrilor de familie ai PEP și persoanelor cunoscute public ca asociați apropiați ai PEP (care au relații de afaceri strânse cu PEP) [Legea CSB/CFT, art. 17 alin. (10)]. Membrul de familie este definit ca fiind soțul/soția (sau persoana considerată a fi echivalentă), părinții, copiii și soții/soțiile acestora (sau persoana considerată a fi echivalentă (Legea CSB/CFT, art. 3 alin. (4)), iar acest lucru nu include frații/surorile și copiii vitregi. Un asociat apropiat este o persoană fizică care: (i) este BR comun al unei persoane juridice sau a unei construcții juridice cu o PEP; (ii) este singurul beneficiar real al unei persoane juridice sau a unei construcții juridice înființate în beneficiul unei PEP; sau (iii) are orice altă relație comercială privilegiată/strânsă cu PEP (Legea CSB/CFT, art. 3 alin. (5)). Aceasta nu include persoanele care sunt strâns legate de o PEP din punct de vedere social sau politic.

Criteriul 12.4 – IF reglementate sunt obligate să ia măsuri rezonabile pentru a determina dacă beneficiarii și/sau, dacă este necesar, beneficiarul real al beneficiarului sunt PEP cel târziu la momentul plății sau la momentul cesiunii totale sau parțiale a poliței de asigurare. În cazul în care sunt identificate riscuri sporite de SB/FT, atunci există o cerință de a informa conducerea superioară și de a efectua o monitorizare continuă sporită a întregii relații de afaceri (Legea CSB/CFT, art. 17 alin. (11), (12) și (13)). În plus, în astfel de cazuri, dacă există „elemente neobișnuite clare”, întreprinderile de asigurare trebuie să ia în considerare depunerea unui RTS la ONPCSB-UIF [Regulamentul ASF privind CSB, art. 25 alin. (8), art. 27 alin. (13), Anexa nr. 2 alin. (10) lit. (c)]. Această ultimă cerință nu este în întregime în conformitate cu criteriul, deoarece cerința de a lua în considerare întocmirea unui raport ar trebui să se bazeze exclusiv pe un risc mai mare (care poate lua în considerare și alți factori decât elementele neobișnuite).

Evaluare și concluzie

La un an de la data la care o persoană a încetat să mai dețină o funcție publică importantă, IF vizată nu mai este obligată să trateze acea persoană ca PEP, cu excepția cazului în care există un risc rezidual mai mare. Definițiile pentru asociatul apropiat și membrul de familie al PEP sunt considerate prea restrictive. Ținând cont de riscurile specifice de corupție prezente în România, aceste deficiențe au fost mai puternic evaluate. Decalajul în aplicarea măsurilor preventive la păstrarea și administrarea numerarului este minor. **R.12 este evaluată cu PC.**

Recomandarea 13 – Corespondent bancar

În runda a 4-a MER, România a fost evaluată cu LC în cadrul R.7 anterioară. Cerințele privind relația de corespondență transfrontalieră se aplică numai țărilor din afara UE/SEE. Măsurile necesare pentru stabilirea relațiilor transfrontaliere de corespondență nu au necesitat în mod explicit să se stabilească dacă instituția respondentă a făcut obiectul unor acțiuni de anchetare sau de reglementare și să se verifice dacă controalele instituției respondente în materie de CSB/CFT au fost adecvate și eficiente.

Criteriul 13.1 – O relație de corespondent este definită ca: (i) furnizarea de servicii bancare de către o instituție de credit în calitate de corespondent pentru o altă instituție de credit în calitate de respondent și (ii) relația dintre o instituție de credit și o IF sau între două IF, pentru furnizarea de servicii similare, inclusiv relațiile stabilite pentru tranzacțiile cu titluri de valoare sau transferuri de fonduri [Legea CSB/CFT, art. 2 lit. (d)].

(a) În cazul relațiilor transfrontaliere de corespondent cu instituțiile respondente din alte state membre și țări terțe, IF corespondente reglementate, pe lângă CDD standard, sunt obligate: (i) să înțeleagă pe deplin natura activității inculpatului și să determine, pe baza informațiilor publice, reputația acestuia, inclusiv dacă a făcut obiectul unei anchete SB/FT sau al unei acțiuni de reglementare ulterioare și (ii) să obțină informații suficiente cu privire la calitatea supravegherii (Legea CSB/CFT, art. 17 alin. (7) lit.(a) și (b))). Cerința de a obține informații suficiente cu privire la calitatea supravegherii poate fi considerată automat îndeplinită pentru respondenții din statele membre (Legea CSB/CFT, art. 17 alin. (8)), deoarece se presupune că nivelul de supraveghere va fi echivalent.

(b) În cazul relațiilor transfrontaliere de corespondent cu instituțiile respondente din țări terțe, IF corespondente reglementate sunt obligate să evalueze mecanismele implementate de instituția respondentă pentru prevenirea și combaterea SB și FT și să se asigure că mecanismele sunt adecvate și eficiente [Legea CSB/CFT, art. 17 alin. (7) lit. (c) și art. 17 alin. (8)]. Cerința poate fi considerată automat îndeplinită pentru respondenții din statele membre.

(c) În cazul relațiilor transfrontaliere de corespondent cu instituții respondente din alte state membre și țări terțe, instituțiile financiare corespondente reglementate trebuie să obțină aprobarea conducerii superioare pentru a stabili o relație de corespondent [Legea CSB/CFT, art. 17 alin. (7) lit. (d)].

(d) În cazul relațiilor transfrontaliere de corespondent cu instituțiile respondente din alte state membre și țări terțe, IF corespondente reglementate sunt obligate să stabilească, pe bază de documente, responsabilitățile fiecărei părți [Legea CSB/CFT, art. 17 alin. (7) lit. (e)].

Criteriul 13.2 – Pentru conturile de corespondent direct accesibile clienților, IF corespondente reglementate sunt obligate să se asigure că instituțiile corespondente din țări terțe: (i) aplică în mod continuu măsuri CDD pentru acei clienți și (ii) sunt în măsură să furnizeze instituției corespondente, la cerere, informațiile obținute prin aplicarea acestor măsuri (Legea CSB/CFT, art. 17 alin. (7) lit. (f) și art. 17 alin. (8))). Cerința poate fi considerată automat îndeplinită pentru creditele respondente și IF din statele membre.

Criteriul 13.3 – IF reglementate au interdicția de a stabili sau continua o relație de corespondent cu o bancă fictivă și trebuie să ia măsurile adecvate pentru a se asigura că nu intră într-o relație de corespondent sau continuă o astfel de relație cu o IF vizată care permite băncilor fictive să utilizeze conturile sale (Legea CSB/CFT, art. 10 alin. (4) și (5)).

Evaluare și concluzie

Doă cerințe bancare cu privire la relațiile de corespondent (evaluarea controalelor CSB/CFT implementate de instituția respondentă și cerințele privind plățile prin conturi) sunt îndeplinite

automat de respondenții din țările UE/SEE. Acestea nu sunt considerate deficiențe minore, având în vedere că majoritatea respondenților au sediul în statele membre ale UE/SEE.

R.13 este evaluată cu PC.

Recomandarea 14 – Servicii de transfer de bani sau valori

În runda a 4-a MER, România a primit calificativul PC în cadrul SR VI. Poșta a fost desemnată în mod necorespunzător ca SRB (de asemenea, fără suport juridic) și nu au existat cerințe de autorizare/înregistrare pentru Poșta sau agenți. Nu s-a demonstrat că Poșta a fost supusă cerințelor aplicabile privind CSB/CFT și că a existat un sistem de monitorizare a conformității cu CSB/CFT.

Criteriul 14.1 - Serviciile MVTS pot fi prestate de: (i) instituții de credit; (ii) IEME în sensul legislației privind emiterea de monedă electronică; (iii) IP și (iv) instituții de virament poștal (Legea nr. 209/2019 privind serviciile de plată, art. 2). Aceste tipuri de entități sunt denumite în mod colectiv PSP.

Orice entitate care intenționează să presteze servicii MVTS în calitate de IP sau IEME trebuie să fie autorizată de BNR (Legea nr. 209/2019 privind serviciile de plată, art. 9 alin. (1)), Legea nr. 210/2019 privind emiterea de monedă electronică, art. 7 alin. (1) și Regulamentul BNR nr. 4/2019 art. 92 alin. (1)). Instituțiile de credit prestează servicii de plată în baza licenței lor generale (OUG nr. 99/2006, art. 18 alin. (1) lit. d)).

Instituțiile prestatoare de servicii poștale de tip giro sunt autorizate de Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații (ANCOM). Autorizarea nu necesită o decizie explicită din partea ANCOM; mai degrabă urmează notificării intenției de a furniza servicii poștale (OUG nr. 13/2013, art. 5 alin. (1)).

Un IP sau IEME autorizat într-un alt stat membru poate furniza servicii MVTS pe teritoriul României prin sucursale sau agenți/distribuitori sau direct, atunci când este acoperit de autorizația sa de origine - pe baza unei notificări trimise BNR de către autoritatea competentă din statul membru de origine (Legea nr. 209/2019, art. 56 și Legea nr. 210/2019, art. 60 alin. (1), 62).

Criteriul 14.2 - Orice entitate care nu este PSP are interdicția de a presta servicii MVTS (Legea nr. 209/2019 privind serviciile de plată, art. 8), iar activitatea neautorizată poate fi pedepsită cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă (Legea nr. 209/2019 privind serviciile de plată, art. 235 alin. (1)). Aceasta înseamnă că o gamă suficientă de sancțiuni poate fi aplicată proporțional încălcărilor mai mari sau mai mici. Autoritățile nu au explicat cum, în general, iau măsuri comune pentru a identifica și sancționa afacerile neautorizate, inclusiv serviciile MVTS. În ciuda prezenței activităților *hawala* limitate, nu au fost aplicate sancțiuni MVTS pentru desfășurarea de afaceri neautorizate.

Criteriul 14.3 - Instituțiile de credit, IEME și IP sunt supuse monitorizării de către BNR [Legea CSB/CFT, art. 27 alin. (1)]. Aceasta include agenții/distribuitorii de IEME și IP autorizați în alte state membre pentru respectarea cerințelor țării gazdă [Legea CSB/CFT, art. 27 alin. (16)].

ONPCSB supraveghează instituțiile prestatoare de servicii poștale de tip giro care efectuează servicii de plată (Legea CSB/CFT, art. 26 alin. (1) lit. d)). În plus, ONPCSB este responsabil pentru supravegherea respectării Regulamentului (UE) 2015/847 de către furnizorii de servicii poștale (Legea CSB/CFT, art. 29 alin. (1)). Furnizorii de servicii poștale sunt, de asemenea, supravegheați de BNR în scopuri prudențiale (riscuri operaționale și de securitate și raportarea incidentelor, autentificare și alte aspecte pentru prestarea serviciilor de plată) (Legea nr. 209/2019 privind serviciile de plată, art. 223 alin. (1)).

Astfel , toți operatorii MVTS sunt supuși monitorizării conformității cu CSB/CFT.

Criteriul 14.4 – IP persoane juridice române sunt autorizate să presteze servicii MVT prin agenți (în România și în străinătate) numai după depunerea unei cereri la BNR și înregistrarea ulterioară într-un registru public (Legea nr. 209/2019, art. 48 - art. 53. art. 61-art. 66 și art. 68). O dispoziție similară se aplică IEME [Legea nr. 210/2019, art. 51 și 64 alin. (2)].

Instituțiile de credit care sunt persoane juridice române și sucursalele instituțiilor de credit din țări terțe stabilite în România au obligația de a furniza BNR date privind agenții bancari (din România și din străinătate) (Regulamentul BNR nr. 5/2013, art. 2 alin. (1) și (2)). Lista agenților trebuie actualizată ori de câte ori există o modificare a datelor și informațiilor introduse inițial. În baza listei transmise de instituțiile de credit, agenții bancari vor fi înscrși într-un registru ținut de BNR și actualizat permanent. (Regulamentul BNR nr. 5/2013, art.242¹).

Nu există cerințe pentru agenții instituțiilor care prestează servicii poștale de tip giro și nu s-a explicat dacă aceștia funcționează prin intermediul agenților. Cu toate acestea, operațiunile poștale sunt limitate.

Instituțiile autorizate în alte state membre care își desfășoară activitatea în România printr-o prezență fizică trebuie să divulge agenți autorităților competente din acele alte state.

Criteriul 14.5 – PSP vizați trebuie să aplice politici, proceduri și formare la nivel de grup, inclusiv la nivelul agenților lor (Legea CSB/CFT, art. 24 alin. (7)). PSP vizați supravegheați de BNR trebuie să se asigure că măsurile CDD sunt implementate în mod eficient și aplicate în mod corespunzător, inclusiv la nivel de grup [Regulamentul BNR privind CSB/CFT, art. 6 alin. (1)]. PSP vizați supravegheați de BNR sunt, de asemenea, obligați să monitorizeze instruirea agenților (Regulamentul BNR privind CSB/CFT, art. 22, alin. (3)). Nu s-a explicat dacă există cerințe similare pentru instituțiile care prestează servicii poștale de tip giro supravegheate de ONPCSB, dar operațiunile sunt limitate.

Evaluare și concluzie

Autoritățile nu au explicat cum întreprind acțiuni comune pentru identificarea și sancționarea operatorilor MVTS neautorizați. Având în vedere că sectorul MVTS este ponderat ca „cel mai important” și prezența activităților *hawala*, această omisiune nu este considerată minoră.

Deși există lacune în cerințele pentru agenții instituțiilor care prestează servicii poștale de tip giro (c.14.4 și c.14.5), acestea se găsesc într-un sector nesemnificativ și, prin urmare, nu sunt puternic evaluate. **R.14 este evaluată cu PC.**

Recomandarea 15 – Noile tehnologii

În runda a 4-a MER, România a fost evaluată cu C în cadrul R.8 anterioare.

R.15 modificată se concentrează pe evaluarea riscurilor legate de utilizarea noilor tehnologii, în general, și impune un set cuprinzător de cerințe în ceea ce privește VASP. GAFI a revizuit R.15 în octombrie 2018 și nota sa interpretativă în iunie 2019 pentru a solicita țărilor să aplice măsuri preventive și de altă natură în cazul VA și VASP. În octombrie 2019, GAFI a convenit asupra revizuirii corespunzătoare a metodologiei sale de evaluare și a început imediat evaluarea respectării acestor cerințe de către țări.

Introducerea la R.10 identifică o activitate căreia nu i se aplică Legea CSB/CFT.

Următorii VASP se supun Legii CSB/CFT și trebuie să fie autorizați sau înregistrați: (i) furnizorii de servicii de schimb valutar între VA și monedele fiduciare și (ii) furnizorii de portofele digitale. Aceștia sunt denumiți în continuare VASP vizați. Nu există nicio reglementare privind: (i) schimbul între una sau mai multe forme de VA; (ii) transferurile VA; (iii) păstrarea și/sau

administrarea VA (cu excepția furnizării de portofele digitale) sau instrumente care permit controlul asupra VA; sau (iv) participarea și furnizarea de servicii financiare legate de oferta și/sau vânzarea unei VA.

Criteriul 15.1 - ONPCSB este autoritatea de coordonare pentru evaluarea riscurilor de SB și FT la nivel național. Evaluările riscurilor trebuie actualizate cel puțin o dată la 4 ani la nivel sectorial și național (Legea CSB/CFT, art. 1 alin. (3) și (6)).

În timp ce ENR ia în considerare riscurile asociate cu creșterea digitalizării, adoptarea soluțiilor FinTech/noilor tehnologii și promovarea noilor mecanisme de distribuție (accesul de la distanță la servicii care prezintă riscuri de furt de identitate), iar evaluările sectoriale ale riscurilor discută utilizarea noilor metode de plată (portofele electronice, comerț electronic), ENR nu include o analiză separată și cuprinzătoare a riscurilor de SB/FT care pot apărea în legătură cu dezvoltarea de noi produse și noi practici de afaceri. În mod similar, evaluarea sectorială a riscurilor realizată de BNR evidențiază riscurile prezentate de ritmul rapid de dezvoltare a noilor produse și canale de livrare și de utilizare a FinTech, dar nu stabilește modul în care aceste riscuri cresc sau amploarea lor. Analiza riscului de SB/FT legat de utilizarea VA este luată în considerare la punctul c.15.3 de mai jos.

Nu există nicio dispoziție specifică în Legea CSB/CFT care să impună instituțiilor financiare reglementate să identifice și să evalueze riscurile de SB/FT la nivel de întreprindere care pot apărea în mod specific ca urmare a dezvoltării de noi produse și noi practici de afaceri și a utilizării de tehnologii noi sau în curs de dezvoltare atât pentru produsele noi, cât și pentru cele preexistente. Cu toate acestea, ca parte a unei cerințe de a efectua un BRA, IF reglementate care sunt supravegheate de BNR și ONPCSB trebuie să ia în considerare anumiți factori de risc (Regulamentul BNR privind CSB/CFT, art. 3 alin. (1) alin. (2) și Regulamentul ONPCSB privind CSB/CFT, art. 13 lit. (c) și art. 14 alin. (1)). Acestea includ domeniile abordate în temeiul acestui criteriu [Legea CSB/CFT, art. 17(14)(2)(e)]. IF supravegheate de către ASF sunt, de asemenea, obligate să identifice, să evalueze și să documenteze periodic riscurile de SB/FT care pot apărea în legătură cu domeniile abordate în cadrul acestui criteriu, cu excepția cazului în care nu există nicio cerință explicită de identificare și evaluare a riscurilor de SB/FT care pot apărea din utilizarea tehnologiei în curs de dezvoltare (Regulamentul ASF privind CSB/CFT, art. 13 alin.(4)).

Criteriul 15.2 – (a) Nu există nicio cerință explicită în Legea CSB/CFT pentru ca IF să efectueze evaluări ale riscurilor înainte de lansarea sau utilizarea de noi produse, practici și utilizarea de tehnologii noi sau în curs de dezvoltare.

Cu toate acestea, funcțiile de risc și conformitate ale IF reglementate supravegheate de BNR ar trebui să fie implicate în aprobarea de noi produse sau modificări semnificative ale produselor, proceselor și sistemelor existente (dar nu în mod explicit practici de afaceri sau tehnologie) în conformitate cu o politică de aprobare a produselor (Regulamentul BNR nr. 5/2013 privind cerințele prudențiale, art. 34(7)). Elaborarea acestei politici de aprobare și adoptarea deciziei de lansare a unei noi activități se va face ținând cont de opinia funcției de conformitate (Regulamentul BNR 5/2013 privind cerințele prudențiale, art. 34 alin. (8)). O evaluare a riscurilor impusă de ASF trebuie efectuată înainte de lansarea oricărui produs, practică de afaceri sau tehnologie nouă [Regulamentul ASF privind CSB/CFT, art. 13 alin. (4), Anexa nr. 1 G b) (iii)].

(b) IF reglementate supravegheate de ASF trebuie să ia măsurile adecvate pentru a atenua riscurile [Regulamentul ASF privind CSB/CFT, art. 13 alin. (4)]. Nu există nicio cerință explicită pentru alte instituții financiare acoperite de a lua măsuri adecvate pentru a gestiona și a atenua riscurile înainte de lansarea sau utilizarea de noi produse, practici sau utilizarea de tehnologii noi sau în curs de dezvoltare. Cu toate acestea, IF reglementate supravegheate de BNR trebuie să stabilească politici și proceduri pentru gestionarea și atenuarea riscurilor legate de produse

(Regulamentul BNR privind CSB/CFT, art. 4 alin. (2) lit. (b) și (d) și art. 5 alin. (2) lit. (f)).

Criteriul 15.3 – (a) ENR (proiect) națională include o secțiune privind furnizorii de servicii de schimb valutar între VA și monedele fiduciare și furnizorii de portofele digitale. Nu se extinde la VASP în general, analizează măsura în care VA sunt utilizate în România, de exemplu, de GIO, sau analizează amenințările legate de nivelul actual al activităților întreprinse în țară, cum ar fi prin ATM-uri. ENR nu ia în considerare măsura în care există resurse la toate autoritățile competente relevante pentru a face față riscului.

(b) Autoritățile nu au sintetizat măsurile luate pentru a aborda riscurile identificate, în afară de explicarea modificărilor recente ale Legii CSB/CFT, care, printre altele, instituie cerințe de notificare a furnizorilor de servicii de plată și extind măsurile preventive la acest sector.

(c) C.1.10 și c.10.11 se aplică, de asemenea, VASP vizați.

Criteriul 15.4 - (a) VASP vizați trebuie să fie autorizați (în cazul persoanelor juridice înființate în conformitate cu legislația română) sau înregistrați (care se poate aplica în cazul persoanelor juridice autorizate sau înregistrate în altă parte în cadrul SEE) de către o Comisie a MF – pe baza unei aprobări tehnice furnizate de Autoritatea Română pentru Digitalizare (Legea CSB/CFT, art. 30¹ alin. (1) și (3)). În consecință, cererile de autorizare/înregistrare pot fi depuse numai de: (i) VASP care sunt creați în conformitate cu legislația română; sau (ii) VASP care sunt persoane juridice deja autorizate sau înregistrate într-un stat membru al SEE. Procedurile care trebuie urmate pentru autorizare sau înregistrare nu au fost încă adoptate, al căror efect este că cerințele de autorizare/înregistrare nu sunt executorii. Cu toate acestea, există o obligație complementară de a raporta începerea, suspendarea sau încetarea unei activități VASP acoperite către ONPCSB în termen de 15 zile (Legea CSB/CFT, art. 30²), al cărei efect este crearea unui registru al VASP reglementate .

b) ONPCSB are obligația de a verifica dacă persoanele care dețin o funcție de conducere sau sunt beneficiarii reali ai unui VASP vizat sunt persoane „potrivite și competente” capabile să protejeze aceste entități împotriva utilizării lor abuzive în scopuri penale (Legea CSB/CFT, art. 31 alin. (2)). Această obligație se extinde și la asociații infractorilor. Cu toate acestea, ONPCSB nu are competențe de a aborda această obligație prin Legea CSB/CFT, bazându-se în schimb pe competențele generale de supraveghere care îi permit să efectueze evaluări continue ale reputației și integrității.

Criteriul 15.5 – În urma adoptării procedurilor care trebuie urmate pentru autorizare sau înregistrare, va deveni infracțiune desfășurarea serviciilor VA acoperite fără autorizație - pedepsită conform CP (Legea CSB/CFT, art. 47 alin. (2)). O infracțiune poate fi pedepsită cu închisoare de la trei luni la un an sau cu amendă. ONPCSB va avea responsabilitatea de a identifica activitatea ilegală, dar nu a explicat ce măsuri va lua pentru a identifica o astfel de activitate. În plus, furnizorii de rețele și servicii de comunicații electronice (furnizori de servicii de internet, servicii de telefonie fixă sau mobilă, furnizori de servicii de radio sau televiziune și servicii prin cablu) vor fi obligați să respecte deciziile Comisiei MF privind restricționarea accesului la site-urile web: (i) ale furnizorilor neautorizați de servicii de schimb între VA și monede fiduciare și servicii de portofel digital în România, într-un stat membru al SEE sau al Confederației Elvețiene și (ii) reclamele și publicitatea acestor servicii neautorizate.

Criteriul 15.6 – (a) ONPCSB este responsabil pentru supravegherea VASP vizați care fac obiectul Legii privind combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului (Legea privind combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului, art. 26 alin. (1) lit. (d)). De asemenea, este responsabil pentru supravegherea punerii în aplicare a obligațiilor SFS (OUG nr. 202/2008, art. 17 alin. (1)).

VASP vizați sunt supuși monitorizării proporțional cu identificarea și evaluarea indicatorilor de risc stabiliți în conformitate cu procedurile interne [Normele ONPCSB privind CSB/CFT, art. 26 alin. (3)]. Legislația impune tuturor autorităților de supraveghere a CSB/CFT, atunci când aplică

o ABR pentru supravegherea CSB/CFT, să înțeleagă în mod clar riscurile de SB/FT, să aibă acces la informații relevante și să își bazeze activitățile de supraveghere în jurul profilurilor de risc pregătite pentru instituțiile financiare acoperite (care ar trebui revizuite periodic) [Legea CSB/CFT, art. 26(8)]. După cum s-a menționat la punctul 26.5, frecvența și intensitatea efortului de supraveghere nu iau în considerare gradul de discreție permis în temeiul ABR.

(b) VASP acoperiți trebuie să pună datele și informațiile la dispoziția supraveghetorului lor pentru a-i susține atribuțiile de supraveghere. Aceștia pot face fotocopii ale documentelor verificate [Legea CSB/CFT, art. 26 alin. (4)]. De asemenea, supraveghetorii au competența de a solicita luarea de măsuri (Legea CSB/CFT, art. 26 alin. (5)). Inspecțiile pot fi efectuate la sediul ONPCSB, al VASP vizat sau după cum s-a convenit (Legea CSB/CFT, art. 26 și Normele ONPCSB privind CSB/CFT, art. 27 et seq.). ONPCSB poate utiliza aceleași competențe care sunt disponibile în temeiul Legii privind combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului pentru a supraveghea punerea în aplicare a obligațiilor SFS (OUG nr. 202/2008, art. 17 alin. (1)).

Aceleași sancțiuni se aplică VASP vizați ca și IF reglementate – a se vedea descrierea de mai sus la punctul c.27.4 de mai jos.

Criteriul 15.7 - În îndeplinirea funcțiilor sale (UIF și supraveghetor), ONPCSB trebuie să adopte o serie de reglementări/orientări (Legea CSB/CFT, art. 39 alin. (3) lit. (k)). În plus, se așteaptă emiterea de instrucțiuni, recomandări și puncte de vedere pentru a asigura punerea în aplicare eficientă a obligațiilor din Legea CSB/CFT (Legea CSB/CFT, art. 39 alin. (3) lit. (j)). Se așteaptă ca ONPCSB-UIF să ofere feedback VASP vizați cu privire la eficacitatea și acțiunile întreprinse de ONPCSB, în urma rapoartelor pe care le primește [Legea CSB/CFT, art. 34 alin. (9), ordinele ONPCSB nr. 6/2021 și nr. 91/2022]]. Detaliile sunt furnizate la punctul R.34. Autoritățile au identificat două documente generale care fac referire la VASP, dar nu au rezumat conținutul specific al VASP. Nu au fost furnizate reglementări sau orientări suplimentare legate de VA, VASP vizați.

În 2022, au fost organizate două sesiuni de formare pentru VASP, care prezintă cerințele din Legea CSB/CFT, inclusiv raportarea, și în ceea ce privește SFS. A doua sesiune de instruire a acoperit, de asemenea, evaluarea și identificarea riscurilor VA. Având în vedere numărul de VASP cunoscuți, numărul participanților a fost acceptabil.

Criteriul 15.8 - (a) ONPCSB este autorizat să impună sancțiuni administrative pentru nerespectarea Legii CSB/CFT (Legea CSB/CFT art. 43). În cazul unei încălcări, trebuie aplicat un avertisment sau o amendă [Legea CSB/CFT, art. 43 alin. (2) - (5)]. De asemenea, pot fi aplicate sancțiuni nefinanciare suplimentare (Legea CSB/CFT, art. 44 alin. (1)). Gama de amenzi care pot fi aplicate pentru cerințele SFS (legate de R.7 și R.8) nu pare să fie proporțională. A se vedea descrierea de la R.35 de mai jos, care evidențiază faptul că gama de sancțiuni pentru nerespectarea suspiciunii de SB/FT nu este suficient de proporțională, deoarece nu face în mod direct obiectul unei sancțiuni penale.

(b) Sancțiunile și alte măsuri pot fi aplicate membrilor organului de conducere și altor persoane fizice care sunt responsabile pentru încălcarea legii (Legea CSB/CFT, art. 43 alin. (3)). O interdicție temporară de a exercita funcții de management în cadrul unui VASP vizat poate fi impusă, de asemenea, oricărei persoane cu responsabilități manageriale sau oricărei alte persoane fizice declarate responsabilă pentru o încălcare (Legea CSB/CFT, art. 44 alin. (1)). Consultați descrierea de la punctul R.35 de mai jos.

Criteriul 15.9 - Aceleași cerințe care se aplică în cazul IF reglementate se aplică și VASP vizați, cu excepția următoarelor situații: (i) nu există nicio interdicție privind păstrarea conturilor anonime sau a conturilor în nume evident fictive (c.10.1) (Legea CSB/CFT, art. 10 alin. (1)); (ii) dispozițiile impuse instituțiilor corespondente nu se aplică (R.13); (iii) nu există nicio cerință ca ofițerul de conformitate să fie numit la nivel de conducere (c.18.1 (a)) (Legea CSB/CFT, art. 23 alin. (2)); (iv) nu există nicio cerință directă de a aplica standarde adecvate la recrutarea

personalului, deși cei cu responsabilitate în aplicarea Legii CSB/CFT pot fi angajați numai după luarea în considerare a caracterului adecvat și a competenței lor (a se vedea c.23.2) și (v) obligația de a institui o funcție de audit independentă nu este absolută (se c.23.2)). În consecință, multe dintre deficiențele observate pentru R.10 la R.21 se aplică și VASP.

(a) Pragul desemnat al tranzacției ocazionale peste care VASP sunt obligați să efectueze CDD este echivalentul în lei a 15 000 EUR și nu 1 000 EUR conform criteriului.

(b) Nu există dispoziții pentru a rezolva transferurile VA.

Criteriul 15.10 – SFS care rezultă din RCSONU sunt obligatorii în dreptul intern pentru VASP vizati în același mod ca și pentru IF reglementate și DNFBP reglementate [OUG nr. 202/2008, art. 3 alin. (1)]. A se vedea deficiențele de la R.6 și R.7.

Criteriul 15.11 – Unul dintre obiectivele ONPCSB este schimbul de informații din proprie inițiativă sau la cerere, pe bază de reciprocitate, cu instituții cu funcții similare sau cu alte autorități competente (Legea CSB/CFT, art. 39 alin. (3) lit. q)). În acest sens, ONPCSB are un temei juridic pentru schimbul de informații, inclusiv despre VA, cu alte UIF și cu alte autorități competente străine pentru prevenirea și combaterea SB/FT (Legea CSB/CFT, art. 36 alin. (1)). Acest portal permite, de asemenea, schimbul de informații de către ONPCSB în calitatea sa de supraveghetor VASP, de exemplu, regulile de competență și onorabilitate ale beneficiarilor reali și ale membrilor consiliului de administrație. În sprijinul acestui lucru, autoritățile de supraveghere pot încheia acorduri de cooperare care să prevadă cooperarea și schimbul de informații cu autoritățile competente din țări terțe cu responsabilități similare [Legea CSB/CFT, art. 38 alin. (6)]. Cooperarea nu este condiționată de faptul că acordul de cooperare este în vigoare și nu este afectat de statut sau diferențe în nomenclatura sau statutul VASP vizati.

De asemenea, ONPCSB are competența de a coopera cu autoritatea competentă a unui alt stat membru al UE în care o IF stabilită în România își desfășoară activitatea - pentru a asigura supravegherea eficientă a respectării cerințelor Legii CSB/CFT (Legea CSB/CFT, art. 26 alin. (7)).

Analizele de la R.37 la R.40 sunt relevante.

Evaluare și concluzie

Autoritățile au făcut câțiva pași inițiali importanți în direcția reglementării și supravegherii VASP. Cu toate acestea, nu a fost încă efectuată o evaluare completă a riscurilor prezentate de activitățile VA și VASP, iar domeniul de aplicare al cerințelor VASP este limitat la schimburi și titulari de portofele digitale. Deși ONPCSB are rolul de a împiedica infractorii sau asociații acestora să dețină sau să fie beneficiarul real al unui interes semnificativ sau de control într-un VASP sau să dețină o funcție de conducere, Oficiul nu are competențe explicite în acest sens și nu a explicat ce măsuri vor fi luate pentru a identifica activitatea ilegală. În plus, există unele lacune importante în aplicarea Legii CSB/CFT în cazul VASP care nu interzic în mod explicit utilizarea conturilor anonime. Pragul peste care se aplică cerințele pentru tranzacțiile ocazionale este, de asemenea, prea mare, de 15 000 EUR (în loc de 1 000 EUR) și nu există dispoziții în vigoare pentru reglementarea transferurilor VA (așa-numita „Travel Rule”).

ENR nu include o analiză separată și cuprinzătoare a riscurilor de SB/FT care pot apărea în legătură cu dezvoltarea de noi produse și noi practici de afaceri și există lacune în cerințele impuse IF pentru identificarea și evaluarea riscurilor de SB/FT care pot apărea ca urmare a dezvoltării de noi produse și noi practici de afaceri și a utilizării tehnologiilor noi sau în curs de dezvoltare atât pentru produsele noi, cât și pentru cele preexistente înainte de lansare și pentru gestionarea și atenuarea acestor riscuri.

Decalajul în aplicarea măsurilor preventive privind păstrarea și administrarea numerarului (relevante pentru c.15.1 și c.15.2) este minor.

R.15 este evaluată cu PC.

Recomandarea 16 – Transferuri bancare

În runda a 4-a MER, România a primit calificativul LC în cadrul SR.VII, deoarece punerea în aplicare și eficacitatea Regulamentului UE nu au putut fi evaluate.

Regulamentul (UE) 2015/847 privind informațiile care însoțesc transferurile de fonduri se aplică direct tuturor statelor membre. În ceea ce privește R.16 și în conformitate cu recomandările GAFI, transferurile electronice interne se referă la transferurile efectuate în întregime în interiorul granițelor SEE, în timp ce transferurile electronice transfrontaliere reprezintă transferuri efectuate către/din țări terțe.

Criteriul 16.1 – (a) Toate transferurile bancare transfrontaliere care depășesc 1 000 EUR (dar nu transferuri de exact 1 000 EUR, așa cum se prevede în standard) trebuie să fie însoțite de următoarele informații privind emitentul: (i) numele emitentului; (ii) numărul contului de plăți al emitentului și (iii) adresa emitentului, numărul documentului personal oficial, numărul de identificare al clientului sau data și locul nașterii. În cazul unui transfer bancar care nu este efectuat dintr-un cont de plăți, IF solicitantă se asigură că transferul este însoțit de un identificator unic al tranzacției [Regulamentul (UE) 2015/847 art. 4 alin. (1) și (3)]. IF solicitantă are obligația de a verifica exactitatea informațiilor emitentului pe baza documentelor, datelor sau informațiilor obținute dintr-o sursă fiabilă și independentă înainte de a transfera fonduri [Regulamentul (UE) 2015/847 art. 4 alin. (4)].

(b) Toate transferurile bancare transfrontaliere care depășesc 1 000 EUR vor fi însoțite de următoarele informații privind beneficiarul: (i) numele beneficiarului; și (ii) numărul contului de plăți al beneficiarului. În cazul unui transfer bancar care nu este efectuat într-un cont de plăți, IF solicitantă se asigură că transferul este însoțit de un identificator unic al tranzacției [Regulamentul (UE) 2015/847, art. 4 alin. (2) și (3)].

Criteriul 16.2 - În cazul unui transfer transfrontalier al unui fișier secvențial (*batch file*) de la un singur plătitor în cazul în care IF beneficiară este situată în afara SEE, fișierul secvențial trebuie să conțină informațiile solicitate și verificate cu privire la emitent și informațiile solicitate cu privire la beneficiar, care pot fi urmărite integral. Transferurile individuale trebuie să conțină numărul contului de plăți al emitentului sau un identificator unic al tranzacției [Regulamentul (UE) 2015/847, art. 6 alin. (1)].

Criteriul 16.3 – Transferurile bancare transfrontaliere sub 1 000 EUR trebuie să fie întotdeauna însoțite de: (i) numele emitentului și al beneficiarului; (ii) numerele de cont ale acestora sau, în cazul în care se aplică art. 4 alin. (3), informațiile unice de identificare a tranzacției [Regulamentul (UE) 2015/847, art. 6 alin. (2)].

Criteriul 16.4 – IF solicitantă nu trebuie să verifice informațiile privind emitentul menționate în c.16.3 cu excepția cazului în care există motive întemeiate pentru a suspecta SB/FT [Regulamentul (UE) 2015/847, art. 6 alin. (2)]. În plus, indiferent de prag, tranzacțiile suspecte trebuie să facă întotdeauna obiectul măsurilor CDD (Legea CSB/CFT, art. 13 alin. (1) lit. (d)).

Criteriile 16.5 și 16.6 - Transferurile bancare interne trebuie să fie însoțite cel puțin de numărul contului de plăți atât al emitentului, cât și al beneficiarului sau de un identificator unic al tranzacției [Regulamentul (UE) 2015/847, art. 5 alin. (1)]. În termen de trei zile lucrătoare de la primirea unei cereri de informații de la IF beneficiară sau de la o IF intermediară, IF solicitantă pune la dispoziție informațiile prevăzute la c.16.1 sau c.16.3, după caz [Regulamentul (UE) 2015/847, art. 5 alin. (2)].

IF solicitantă are obligația de a răspunde complet și fără întârziere solicitărilor de informații din partea autorităților competente în materie de CSB/CFT (Regulamentul (UE) 2015/847, art. 14).

Criteriul 16.7 - Informațiile solicitate privind emitentul și beneficiarul trebuie păstrate de IF solicitantă timp de cinci ani [Regulamentul (UE) 2015/847, art. 16 alin. (1)].

Criteriul 16.8 - IF solicitantă are interdicția de a executa orice transfer de fonduri fără a respecta cerințele de la c.16.1 la c.16.7 [Regulamentul (UE) 2015/847, art. 4 alin. (6)].

Criteriul 16.9 - IF intermediară este obligată să se asigure că toate informațiile primite cu privire la emitent și beneficiar care însoțesc un transfer de fonduri sunt păstrate odată cu transferul [Regulamentul (UE) 2015/847, art.10].

Criteriul 16.10 - Regulamentul (UE) 2015/847 privind limitările tehnice care împiedică punerea în aplicare corespunzătoare a cerințelor privind transferurile bancare interne nu prevede nicio derogare.

Criteriul 16.11 - IF intermediară este obligată să pună în aplicare proceduri eficiente, inclusiv, după caz, monitorizarea *ex post* sau monitorizarea în timp real, pentru a depista dacă informațiile solicitate privind emitentul sau beneficiarul lipsesc într-un transfer transfrontalier [Regulamentul (UE) 2015/847, art. 11 alin. (1)].

Criteriul 16.12 - IF intermediară este obligată să stabilească proceduri eficiente bazate pe riscuri pentru: (i) să stabilească dacă să execute, să respingă sau să suspende un transfer de fonduri fără informațiile necesare cu privire la emitent sau beneficiar și (ii) să întreprindă acțiunile subsecvente corespunzătoare [Regulamentul (UE) 2015/847, art. 12 alin. (1)]. În cazul unor defecțiuni repetate, trebuie să le raporteze autorității de supraveghere competente [Regulamentul (UE) 2015/847, art. 12 alin. (2)].

Criteriul 16.13 - IF beneficiară trebuie să pună în aplicare proceduri eficiente, inclusiv, după caz, monitorizarea *ex post* sau monitorizarea în timp real pentru a detecta dacă informațiile privind emitentul sau beneficiarul lipsesc într-un transfer transfrontalier [Regulamentul (UE) 2015/847, art. 7 alin. (2)].

Criteriul 16.14 - În cazul transferurilor bancare care depășesc 1 000 EUR, IF beneficiară trebuie să verifice exactitatea informațiilor privind beneficiarul pe baza documentelor, datelor sau informațiilor obținute dintr-o sursă fiabilă și independentă înainte de a credita contul de plăți sau de a pune în alt mod fonduri la dispoziția beneficiarului [Regulamentul (UE) 2015/847, art. 7 alin. (3)], așa cum este descris în analiza pentru c.16.7. Informațiile privind beneficiarul trebuie păstrate de către IF beneficiară timp de cinci ani [Regulamentul (UE) 2015/847, art. 16 alin. (1)].

Transferurile de exact 1 000 EUR nu sunt acoperite – contrar recomandărilor GAFI.

Criteriul 16.15 - IF beneficiară trebuie să implementeze proceduri eficiente bazate pe riscuri pentru a determina dacă să execute, să respingă sau să suspende un transfer de fonduri lipsit de informațiile necesare despre emitent și beneficiar și pentru a lua măsurile ulterioare adecvate [Regulamentul (UE) 2015/847, art. 8]. Se aplică, de asemenea, aceleași obligații de raportare prezentate la c.16.12.

Criteriul 16.16 - Regulamentul (UE) 2015/847 se aplică transferului de fonduri, în orice monedă, care sunt trimise sau primite de o IF solicitantă, intermediară sau beneficiară stabilită în SEE. Termenul „PSP” cuprinde categoriile de PSP menționate la art. 1 alin. (1) din Directiva 2007/64/CE, care includ serviciile MVT.

IP sunt responsabili pentru toate activitățile desfășurate de agenți (Legea 209/2019, Art. 46(2)). Aceeași cerință se aplică în cazul IEME [Legea nr. 210/2019, art. 45 alin. (2)] și instituțiilor de credit [Regulamentul BNR nr. 5/2013, art. 3 alin. (1) pct. (26) și (27) și art. 231 - art. 233]. Instituțiile care prestează servicii poștale de tip giro nu sunt responsabile pentru activitățile

desfășurate de agenți.

Criteriul 16.17 – (a) Operatorii MVTs trebuie să ia în considerare informațiile lipsă despre emitent sau beneficiar pentru a stabili dacă trebuie depus un RTS (Regulamentul (UE) 2015/847, art. 13).

(b) Regulamentul (UE) 2015/847 nu impune depunerea unui RTS în fiecare țară afectată de transferul bancar suspect sau punerea la dispoziție a informațiilor relevante despre tranzacție. Cu toate acestea, având în vedere principiul teritorialității legilor privind CSB/CFT, atunci când o IF este stabilită în mai multe țări, efectuează un transfer de bani între două dintre entitățile sale și tranzacția se dovedește a fi suspectă, este posibil să i se solicite să prezinte un RTS la unitatea de informații financiare din fiecare dintre aceste țări în conformitate cu legile lor interne respective. Directiva UE 2015/849 impune ofițerilor de conformitate să depună un RTS la unitatea de informații financiare din statul membru pe teritoriul căruia este stabilită entitatea raportoare suspectată.

Criteriul 16.18 – Operatorii MVTs au obligația generală de a bloca fondurile și de a refuza tranzacțiile cu persoanele și entitățile desemnate, în legătură cu toate tranzacțiile (OUG nr. 202/2008, art. 3 alin. (1)) – a se vedea R.6 și R.7. În plus, operatorii MVTs care sunt supravegheați de BNR vor elabora politici interne de implementare a sancțiunilor internaționale privind înghețarea fondurilor [Regulamentul BNR nr.28/2009, art. 5 alin. (3)].

Evaluare și concluzie

România îndeplinește majoritatea criteriilor pentru R.16 ca urmare a aplicării imediate în țară a Regulamentului UE 2015/847. Cu toate acestea, instituțiile care prestează servicii poștale de tip giro nu sunt responsabile pentru activitățile desfășurate de agenți. **R.16 este evaluată cu LC.**

Recomandarea 17 – Recurgerea la terți

În cea de-a patra rundă MER, România a primit calificativul PC în cadrul R.9 anterioară. Evaluarea a identificat deficiențe tehnice legate de: (i) cerința de a se asigura că un terț a fost reglementat și supravegheat în conformitate cu R.23, R.24 și R.29 și a luat măsuri pentru a respecta cerințele CDD stabilite de GAFI; (ii) obținerea imediată de la terț a informațiilor necesare; (iii) asigurarea faptului că vor fi puse la dispoziție fără întârziere copii ale datelor de identificare și ale altor documente relevante și (iv) absența măsurilor pentru a determina dacă țara în care se afla terțul a aplicat în mod adecvat recomandările GAFI.

Criteriul 17.1 - IF reglementate se pot baza pe un terț care: (i) este IF, DNFBP sau VASP vizat în România; sau (ii) este situat în afara României (Legea CSB/CFT, art. 18 alin. (1)). IF reglementate supravegheate de BNR se pot baza numai pe IF, cu excepția IF care sunt: (i) entități specializate care desfășoară activități de schimb valutar; (ii) IP care efectuează numai servicii de remitere de bani și/sau de inițiere a plăților; sau (iii) furnizori de servicii poștale de plată (Regulamentul NRB privind CSB/CFT, art. 19).

Responsabilitatea pentru aplicarea măsurilor CDD necesare revine IF de sprijin (Legea CSB/CFT, art. 18 alin. (5)).

(a) și (b) - IF reglementate care recurg la terți se asigură că: (i) obțin imediat de la terți toate informațiile necesare în conformitate cu procedurile IF reglementate pentru aplicarea elementelor (a) - (c) ale măsurilor CDD prevăzute în R.10; și (ii) pot obține imediat de la terți, la cerere, copii ale documentelor pe baza cărora terțul a aplicat măsurile sale CDD (Legea CSB/CFT, art. 18 alin. (6)).

(c) - Utilizarea acestei concesiuni depinde de terța parte: (i) aplicarea unor cerințe echivalente de diligență și păstrare a evidențelor celor existente în România (mai degrabă decât CDD și

măsurile de păstrare a evidențelor fiind în conformitate cu R.10 și R.11, conform acestui criteriu) și (ii) supravegherea, al cărei efect este că trebuie să se asigure că terții sunt supravegheați.

Criteriul 17.2 – IF reglementate au interdicția de a se baza pe terțe părți situate în țări terțe cu risc ridicat identificate de CE [Legea CSB/CFT, art. 18 alin. (2)]. Riscul prezentat de țările SEE ia în considerare numai cerința ca acestea să aplice aceleași reguli ca și România (pe baza Directivei privind combaterea spălării banilor) și nu alte informații care ar putea fi relevante. Acest lucru nu este pe deplin în conformitate cu acest criteriu.

Criteriul 17.3 – (a) În cazul în care se pune baza într-o terță parte care face parte din același grup financiar, cerințele sunt îndeplinite dacă, printre altele, un supraveghetor stabilește că grupul aplică măsuri CDD, proceduri de păstrare a datelor și programe de CSB/CFT care sunt similare cu cele prevăzute în Legea CSB/CFT (Legea CSB/CFT, art. 18 alin. (7)). Această dispoziție nu specifică faptul că măsurile trebuie să fie în conformitate cu R.10 - R.12 și R.18, conform cerințelor acestui criteriu.

(b) Respectarea măsurilor CDD, a procedurilor de păstrare a datelor și a programelor de CSB/CFT trebuie monitorizată la nivel de grup de către autoritatea competentă relevantă din statul membru de origine sau dintr-o țară terță [Legea CSB/CFT, art. 18 alin. (7)].

(c) Așa cum este descris la punctul 17.2, IF-urilor reglementate li se interzice să se bazeze pe terțe părți situate în țări terțe cu risc ridicat (spre deosebire de țările cu risc mai ridicat), ceea ce înseamnă că riscul este evitat în întregime (mai degrabă decât atenuat).

Evaluare și concluzie

Există un cadru legal cu privire la recurgerea la terți (care este mai restrictiv pentru IF supravegheate de BNR). Unele elemente minore lipsesc, astfel încât **R.17 este evaluată cu LC**.

Recomandarea 18 – Controale interne și sucursale și filiale străine

În runda a 4-a MER, România a primit calificativul PC atât în cadrul R.15 anterioară, cât și în cazul R.22 anterioară. Nu a existat nicio cerință ca IF (altele decât băncile) să aibă o funcție de audit independentă și cu resurse adecvate și, pentru unele categorii de IF, cerințele de instruire au fost generale. De asemenea, nu a existat nicio cerință de verificare a personalului pentru IF supravegheate de CSSPP și ONPCSB. Sucursalele instituțiilor de credit și ale IF au fost acoperite de unele, dar nu toate, dintre cerințele din R.22 anterioară.

Introducerea la R.10 identifică o activitate căreia nu i se aplică Legea CSB/CFT.

Criteriul 18.1 – IF reglementate sunt obligate să stabilească politici, norme interne, mecanisme și proceduri de control intern corespunzătoare naturii și volumului activității lor și având în vedere evaluările sectoriale ale riscurilor [Legea CSB/CFT, art. 24 alin. (1)]. În plus, fiecare BRA (evaluare a riscului) acoperit de IF trebuie să stabilească baza pentru politicile și procedurile de gestionare a riscurilor (Legea CSB/CFT, art. 25 alin. (3)). IF reglementate trebuie să aprobe și să monitorizeze politicile, normele interne, mecanismele și procedurile la nivelul conducerii superioare (Legea CSB/CFT, art. 24 alin. (3)).

(a) În funcție de natura și amploarea activității desfășurate, IF reglementate au obligația de a desemna una sau mai multe persoane responsabile cu aplicarea Legii CSB/CFT, specificând natura și limitele responsabilităților încredințate (Legea CSB/CFT, art. 23 alin. (1)). IF reglementate au, de asemenea, obligația de a numi un ofițer de conformitate la nivel de conducere care are responsabilitatea de a coordona punerea în aplicare a politicilor și procedurilor interne privind CSB/CFT, care includ măsuri aplicabile controlului intern, evaluării și gestionării riscurilor și gestionării conformității (Legea CSB/CFT, art. 23 alin. (2) și art. 24 alin. (1) lit. (c)).

(b) Deși nu există nicio dispoziție generală în Legea CSB/CFT care să impună IF să verifice angajații, IF reglementate trebuie să stabilească standarde adecvate în procesul de recrutare a personalului cu „responsabilități în aplicarea Legii CSB/CFT” [Legea CSB/CFT art. 24 alin. (6)]. În cazul IF supravegheate de ASF, există cerințe pentru procedurile de verificare la angajarea personalului (Regulamentul ASF privind CSB/CFT, art. 11).

(c) IF reglementate sunt obligate să asigure instruirea adecvată și periodică a angajaților cu privire la Legea CSB/CFT și cerințele relevante privind protecția datelor (Legea CSB/CFT, art. 24 alin. (4)). Instruirea trebuie să se extindă și la recunoașterea operațiunilor care pot fi legate de SB sau FT, ținând cont de riscurile la care este expus personalul și de dimensiunea și natura activității IF reglementate [Legea CSB/CFT, art. 24 alin. (5)]. Angajații cu responsabilități în aplicarea Legii CSB/CFT trebuie să participe la programe de formare ori de câte ori este necesar, dar nu mai rar decât o dată la doi ani [Legea CSB/CFT, art. 24 alin. (6)]. În cazul IF supravegheate de BNR și ASF, instruirea trebuie să evidențieze, de asemenea, consecințele neîndeplinirii corespunzătoare a responsabilităților și implicațiilor pentru personal și IF (Regulamentul BNR privind CSB/CFT, art. 22 și Regulamentul ASF privind CSB/CFT, art. 11 alin. (4) lit. (g)). În cazul IF reglementate supravegheate de ONPCSB, angajații trebuie să fie instruiți cel puțin o dată pe an sau ori de câte ori este necesar și instruirea să se desfășoare conform rolului și responsabilităților (Normele de aplicare a Legii CSB/CFT, art. 10 alin. (1)-(2)). Există, de asemenea, o cerință de evaluare periodică a cunoștințelor angajaților [Regulamentul BNR privind CSB/CFT, art. 22 alin. (3), Regulamentul ASF privind CSB/CFT, art. 11 alin. (5) și Normele de aplicare a Legii CSB/CFT, art. 10 alin. (2) - (4)].

(d) În funcție de dimensiunea și natura activității, IF reglementate au obligația de a institui o funcție de audit independent pentru a testa politicile, normele interne, mecanismele și procedurile impuse de Legea CSB/CFT (Legea CSB/CFT, art. 24 alin. (2)). În cazul IF reglementate supravegheate de BNR, acestea trebuie să asigure existența unui proces de audit independent pentru testarea periodică a politicilor, normelor interne, mecanismelor, sistemelor informatice și procedurilor de gestionare a riscului de SB/FT (Regulamentul BNR privind CSB/CFT, art. 26).

În cazul IF supravegheate de ONPCSB, această obligație depinde de depășirea a două dintre următoarele criterii în ultimul exercițiu financiar: (i) total active: 16 000 000 RON; (ii) total cifră de afaceri netă: 32 000 000 RON și (iii) număr mediu de angajați: 50 (Norme de aplicare a prevederilor Legii CSB/CFT, art. 9). Acest lucru nu este în conformitate cu criteriul care impune utilizarea unei funcții de audit independente pentru a testa sistemul.

Criteriul 18.2 - Fondurile de investiții reglementate care fac parte dintr-un grup (nu doar un grup financiar) au obligația de a pune în aplicare politici, proceduri și formare la nivel de grup, care se aplică la nivelul sucursalelor, agenților, distribuitorilor și filialelor deținute majoritar [Legea CSB/CFT, art. 2 lit. (m) și art. 24 alin. (7)]. Astfel de politici, proceduri și controale ar trebui să abordeze formarea, dar nu se prevede că acestea ar trebui să acopere măsurile prevăzute la punctul 18.1 lit. (a), (b) și (d).

(a) Politicile, procedurile și controalele la nivel de grup privind CSB/CFT trebuie să includă proceduri pentru schimbul de informații în cadrul grupului (Legea CSB/CFT, art. 24 alin. (7)). Nu există nicio referire explicită la acele politici și proceduri care prevăd schimbul de informații necesare în scopul CDD sau al gestionării riscurilor.

(b) Nu există nicio dispoziție specifică pentru politicile și procedurile de CSB/CFT la nivel de grup care să prevadă colectarea datelor relevante privind clienții, conturile și tranzacțiile la nivelul funcțiilor la nivel de grup sau diseminarea acestor date de către funcțiile la nivel de grup către membrii grupului în scopuri de gestionare a riscurilor. Cu toate acestea, în cadrul unui grup, este posibil să se transmită informații raportate către UIF cu privire la suspiciuni, cu excepția cazului în care UIF interzice acest lucru (Legea CSB/CFT, art. 38 alin. (3) lit. (d)).

(c) Deși IF reglementate vor face obiectul legislației privind protecția datelor, nu există nicio cerință specifică de a include garanții adecvate privind confidențialitatea și prevenirea informării în politicile și procedurile la nivel de grup privind CSB/CFT.

Criteriul 18.3 – IF reglementate sunt obligate să se asigure că sucursalele lor străine și filialele cu capital majoritar situate în țări terțe aplică măsuri de CSB/CFT în conformitate cu cerințele țării de origine, în cazul în care cerințele minime de CSB/CFT din țara gazdă sunt mai puțin stricte [Legea CSB/CFT, art. 10 alin. (7)]. Există dispoziții similare pentru activitățile de grup în statele membre, dar acestea se aplică numai sucursalelor (și nu și filialelor) [Legea CSB/CFT, art. 25 alin. (4)]. Cu toate acestea, este probabil ca măsurile aplicate de filialele din statele membre să fie în concordanță cu cele aplicate în România.

În cazul în care legislația unei țări terțe nu permite punerea în aplicare corespunzătoare a măsurilor de CSB/CFT, grupul (deși este o IF reglementată): (i) se va asigura că sucursalele și filialele deținute în proporție majoritară din țările respective aplică măsuri suplimentare pentru a face față în mod eficient riscului reprezentat de SB/FT și (ii) va informa autoritatea competentă din țara terță „de origine” (Legea CSB/CFT, art. 24 alin. (9)). Deși aceste cerințe nu se aplică sucursalelor și filialelor din statele membre ale UE, legislația statelor membre permite punerea în aplicare corespunzătoare a măsurilor și, prin urmare, acest lucru nu este tratat ca o deficiență.

Evaluare și concluzie

IF sunt obligate să implementeze programe împotriva SB/FT care iau în considerare riscul și dimensiunea. Deși nu există nicio dispoziție generală în Legea CSB/CFT care să impună IF să verifice candidații atunci când angajează personal, verificarea trebuie să acopere persoanele cu responsabilități în aplicarea Legii CSB/CFT. În cazul IF supravegheate de ONPCSB, obligația de a institui o funcție de audit independent depinde de anumite condiții, dar cuprinde toate DNFBP-urile mai mari.

În ceea ce privește aplicarea programelor de CSB/CFT la nivel de grup, în timp ce măsurile care urmează să fie acoperite de acestea nu sunt suficient de articulate, activitățile grupurilor străine sunt foarte limitate.

Decalajul în aplicarea criteriului c.18.3 filialelor din statele membre ale UE este considerat a fi minor, având în vedere că se preconizează că măsurile de CSB/CFT se vor baza pe Directiva privind spălarea banilor. Decalajul în aplicarea măsurilor preventive la păstrarea și administrarea numerarului este, de asemenea, minor.

În general, **R.18 este evaluată cu LC.**

Recomandarea 19 – Țări cu risc crescut

În runda a 4-a MER, România a primit calificativul PC în cadrul R.21 anterioară. Principala deficiență a fost absența unei cerințe generale explicite de a acorda o atenție deosebită relațiilor de afaceri și tranzacțiilor cu persoane în/din țări care nu aplică sau aplică insuficient recomandările GAFI; De asemenea, nu a existat nicio cerință explicită de a examina contextul și scopul tranzacțiilor și niciun mecanism definit din punct de vedere juridic pentru aplicarea contramăsurilor adecvate țărilor care nu aplică sau aplică insuficient recomandările GAFI.

Introducerea la R.10 identifică o activitate căreia nu i se aplică Legea CSB/CFT.

Criteriul 19.1 - Pe lângă măsurile CDD standard, IF aplică măsuri sporite de precauție (EDD) în cazul: (i) relațiilor de afaceri și tranzacțiilor care implică persoane din țări care nu aplică sau care aplică insuficient standardele internaționale de CSB/CFT (Legea CSB/CFT, art. 17 alin. (1))

lit. (a) și (d)) și (ii) persoanelor stabilite în țări terțe identificate de CE ca țări terțe cu risc ridicat. Deși nu se prevede în mod expres că țările care intră sub incidența art. 17 alin. (1) lit. (a) trebuie să includă acele țări care fac obiectul unei solicitări din partea GAFI, instituțiile financiare reglementate trebuie să țină seama de țările care, potrivit evaluărilor organismelor internaționale, nu au sisteme eficiente de CSB/CFT. IF reglementate trebuie să examineze circumstanțele și scopul tranzacțiilor care implică persoane din aceste țări și să pună la dispoziția supraveghetorilor, la cererea acestora, constatări scrise [Legea CSB/CFT, art. 17 alin. (6)].

Criteriul 19.2 – IF reglementate trebuie să aplice EDD relațiilor de afaceri și tranzacțiilor cu persoane stabilite în țări terțe identificate de CE ca țări terțe cu risc ridicat (Legea CSB/CFT, art. 17¹ alin. (1). De asemenea, pot fi luate măsuri suplimentare (cum ar fi restricționarea tranzacțiilor, refuzul de a înființa filiale, sucursale sau reprezentanțe, supraveghere externă sporită etc.) aplicate de autoritățile de supraveghere țărilor terțe identificate de CE ca fiind cu risc ridicat. Nu se specifică faptul că măsurile aplicate ar trebui să fie proporționale cu riscurile. Aplicarea acestor măsuri se decide sub coordonarea ONPCSB, în măsura în care acestea implică aplicarea unor măsuri sporite relațiilor de afaceri sau tranzacțiilor (Legea CSB/CFT, Art/ 17¹ alin. (2) - (4)). România nu poate aplica contramăsuri independent de un apel din partea GAFI sau de o decizie a CE, inclusiv în cazurile în care statele membre ale UE pot fi considerate ca prezentând un risc ridicat.

Criteriul 19.3 – ONPCSB informează autoritățile de supraveghere competente cu privire la vulnerabilitățile sistemelor CSB/CFT din alte țări și publică pe site-ul său o listă a țărilor care nu aplică sau aplică insuficient standardele internaționale [Legea CSB/CFT, art. 17 alin. (4)]. În acest scop, ONPCSB publică listele GAFI cu jurisdicțiile care fac obiectul unui apel la acțiune și jurisdicțiile care fac obiectul unei monitorizări sporite – a se vedea: [ONPCSB \(onpcsb.ro\)](http://ONPCSB.onpcsb.ro).

Evaluare și concluzie

Există doar deficiențe minore: (i) nu se specifică faptul că măsurile de contracarare ar trebui aplicate într-un mod proporțional cu riscul și (ii) țara nu este în măsură să aplice contramăsuri independent de GAFI sau CE. În plus, diferența în aplicarea măsurilor preventive la păstrarea și administrarea numerarului este minoră. **R.19 este evaluată cu LC.**

Recomandarea 20 – Raportarea tranzacțiilor suspecte

În runda a 4-a MER, România a fost evaluată cu PC atât în cadrul R.13 anterioară, cât și în cadrul SR.IV. Au fost identificate următoarele deficiențe: (i) nu a existat o cerință explicită de a raporta suspiciunile că fondurile au fost obținute dintr-o activitate infracțională și (ii) cerințele de raportare privind FT nu au inclus toate circumstanțele prevăzute la c.13.2 și IV.1.

Criteriul 20.1 – IF reglementate sunt obligate să depună un raport la ONPCSB-UIF în cazul în care cunosc, suspectează sau au motive întemeiate să suspecteze că bunurile provin din săvârșirea de infracțiuni sau sunt legate de FT (Legea CSB/CFT, art. 6 alin. (1)). Bunurile sunt definite ca active de orice fel, materiale sau imateriale, mobile sau imobile, corporale sau necorporale, precum și documente sau instrumente juridice sub orice formă, inclusiv electronice sau digitale, care atestă un drept sau interese conexe (art. 2 lit. (c), Legea CSB/CFT). În plus, IF reglementate sunt obligate să depună rapoartele dacă identifică că relația de afaceri sau tranzacția ocazională corespunde total sau parțial indicatorilor sau tipologiilor tranzacțiilor suspecte publicate de ONPCSB-UIF.

În plus, IF reglementate trebuie să transmită imediat un RTS către ONPCSB-UIF atunci când o tranzacție sau mai multe tranzacții care au fost efectuate sunt suspectate de a avea legături cu SB sau FT (Legea CSB/CFT, art. 9(2)).

Legea CSB/CFT (art. 8 alin. (1)) stabilește cerințele pentru raportarea promptă: RTS trebuie trimise imediat și înainte de a efectua orice tranzacții legate de clientul raportat. ONPCSB-UIF este obligată să confirme imediat primirea unui RTS, după care tranzacția va rămâne suspendată timp de 24 de ore.

Cu toate acestea, prin derogare de la prevederile art. 8 (citată mai sus), IF reglementate pot efectua o tranzacție (Legea CSB/CFT, art. 9 alin. (1)) fără suspendare prealabilă, dacă abținerea de la efectuarea tranzacției este imposibilă sau dacă neexecutarea ar pune în pericol urmărirea beneficiarilor tranzacției suspecte. Cu aceste ocazii, RTS trebuie transmis în termen de 24 de ore.

Criteriul 20.2 - Obligația de raportare a tranzacțiilor suspecte pe linie SB/FT nu conține un prag minim și, prin urmare, acoperă tranzacțiile suspecte indiferent de sumă [Legea CSB/CFT, art. 8 alin. (1), art. 9 alin. (2)]. Cu toate acestea, IF reglementate nu sunt obligate în mod explicit să raporteze încercările de tranzacții, cu excepția entităților care își desfășoară activitatea în sectoarele valorilor mobiliare și asigurărilor, care sunt obligate să raporteze „încercările suspecte de SB/FT” în conformitate cu art. 34 alin. (3) din Regulamentul ASF.

Unele servicii aferente VA, unele servicii oferite de profesioniști din domeniul juridic, TCSP și contabili, precum și păstrarea și administrarea numerarului – astfel cum sunt definite de GAFI – nu fac obiectul măsurilor preventive de CSB/CFT; a se vedea Capitolul 1 pentru mai multe informații. Acest lucru are un impact asupra R.21.

Evaluare și concluzie

IF reglementate, cu excepția entităților care își desfășoară activitatea în sectoarele asigurărilor și valorilor mobiliare, nu sunt obligate în mod explicit să raporteze tentativele de tranzacții; Unele servicii aferente VA, unele servicii oferite de profesioniști din domeniul juridic, TCSP și contabili, precum și păstrarea și administrarea numerarului – astfel cum sunt definite de GAFI – nu fac obiectul măsurilor preventive de CSB/CFT. Acest lucru are un impact asupra R.20. **R.20 este evaluată cu LC.**

Recomandarea 21 – Divulgare și confidențialitate

În cea de-a patra rundă MER, România a fost evaluată la PC în cadrul R.14 anterioară. Au fost observate următoarele deficiențe: (i) protecția IF și a DNFBP reglementate și a personalului acestora nu a fost disponibilă dacă au raportat suspiciuni care nu au legătură cu SB sau FT și (ii) interdicția de divulgare a fost limitată la faptul că clienții nu sunt avertizați cu privire la transmiterea RTS.

Criteriul 21.1 - Transmiterea de RTS de către IF reglementate, directorii sau angajații acestora nu constituie o încălcare a unei confidențialități impuse printr-un contract sau prin lege sau act administrativ și nu dă naștere niciunei răspunderi din partea entității raportoare sau a angajaților săi (Legea CSB/CFT, art. 37 alin. (1)). Aceasta se extinde la situațiile în care nu cunoșteau tipul exact al activității infracționale și dacă o astfel de activitate a avut loc.

Criteriul 21.2 – IF reglementate, organele lor de conducere, administrare și control, directorii și angajații sunt obligați: (i) să nu divulge informațiile deținute în legătură cu SB/FT și (ii) să nu divulge clienților țintă sau terților faptul că informațiile au fost sau vor fi transmise sau că o analiză SB sau FT este în curs de desfășurare sau ar putea fi efectuată (Legea CSB/CFT, art. 38 alin. (2)). Aceste prevederi nu interzic schimbul de informații în conformitate cu R.18 (Legea CSB/CFT, art. 38(3)), cu excepția cazului în care este interzis de ONPCSB-UIF.

Unele servicii aferente VA, unele servicii oferite de profesioniști din domeniul juridic, TCSP și

contabili, precum și păstrarea și administrarea numerarului – astfel cum sunt definite de GAFI – nu fac obiectul măsurilor preventive de CSB/CFT; a se vedea Capitolul 1 pentru mai multe informații. Acest lucru are un impact asupra R.21.

Evaluare și concluzie

Unele servicii aferente VA, unele servicii oferite de profesioniști din domeniul juridic, TCSP și contabili, precum și păstrarea și administrarea numerarului – astfel cum sunt definite de GAFI – nu fac obiectul măsurilor preventive de CSB/CFT. Acest lucru are un impact asupra R.21. **R.21 este evaluată cu LC.**

Recomandarea 22 – DNFBP: Măsuri de cunoaștere a clientelei CDD)

În cea de a 4-a rundă MER România a primit calificativul PC în cadrul R.12 anterioară. Nu a existat nicio dispoziție explicită de interzicere a conturilor anonime pentru DNFBP, iar deficiențele identificate pentru IF în legătură cu CDD, PEP, terțe părți și cerințele de păstrare a evidențelor au fost aplicabile și DNFBP.

În plus față de DNFBP reglementate de recomandările GAFI, mai multe activități suplimentare fac obiectul Legii CSB/CFT, care sunt enumerate în Capitolul 1 (pct. 1.4.4).

Criteriul 22.1 - Cerințele CDD de la R.10 se aplică DNFBP reglementate în același mod în care se aplică în cazul IF reglementate, cu excepția celor explicate mai jos:

(a) Obligațiile stabilite la punctul c.10.2, cu excepția celor legate de tranzacțiile ocazionale, se aplică cazinourilor. În ceea ce privește tranzacțiile ocazionale, cazinourile au obligația de a aplica CDD clienților la momentul: (i) colectării câștigurilor cu o valoare minimă; (ii) la cumpărarea sau schimbul de jetoane cu o valoare minimă și (iii) în caz contrar, atunci când efectuează tranzacții cu o valoare minimă, unde valoarea minimă reprezintă echivalentul în LEI a cel puțin 2 000 EUR printr-o singură operațiune (Legea CSB/CFT, art. 5 alin. (1) lit. (d) și art. 13 alin. (1) și (2)). Nu există nicio cerință explicită care să impună cazinourilor să poată lega informațiile CDD referitoare la un anumit client cu tranzacțiile pe care clientul le desfășoară în cazinou.

(b) Agenții imobiliari sunt obligați să aplice CDD în conformitate cu c.10.2 (Legea CSB/CFT, art. 5 alin. (1) lit. (h)). Nu există nicio cerință explicită ca măsurile CDD să fie efectuate de un agent atât pentru cumpărător, cât și pentru vânzătorul proprietății pentru care acționează agentul.

(c) DPMS (acționând cu titlu profesional) trebuie să aplice CDD în conformitate cu c.10.2 în măsura în care efectuează tranzacții în numerar reprezentând echivalentul în lei a 10 000 EUR, indiferent dacă tranzacția este executată printr-o singură operațiune sau prin mai multe operațiuni care au legătură între ele (Legea CSB/CFT, art. 5 alin. (1) lit. (i)) și art. 13 alin. (1) lit. (c)).

(d) Avocații și notarii publici și alte persoane care exercită profesii juridice liberale sunt obligați să aplice CDD în conformitate cu c.10.2 atunci când oferă asistență pentru întocmirea sau finalizarea operațiunilor pentru clienții lor cu privire la: (i) cumpărarea sau vânzarea de bunuri imobiliare; (ii) administrarea instrumentelor financiare, a valorilor mobiliare sau a altor active ale clienților (care vor include bani); (iii) operațiuni sau tranzacții care implică un transfer de proprietate (cumpărarea și vânzarea de entități comerciale); (iv) înființarea sau administrarea de conturi bancare, conturi de economii sau instrumente financiare (dar nu conturi legate de astfel de instrumente); (v) organizarea procesului de subscriere a contribuțiilor necesare pentru înființarea, funcționarea sau administrarea unei societăți; (vi) înființarea, administrarea sau administrarea unor astfel de societăți, organisme de plasament colectiv în valori mobiliare sau alte structuri similare, precum și dacă participă în numele sau în numele clienților lor la orice operațiune financiară sau imobiliară și (vii) creează, operează sau administrează trusturi, societăți, fundații sau structuri similare (Legea CSB/CFT, art. 5 alin.(1) lit. (f). Activitățile

enumerare sunt suficient de ample pentru a acoperi cerința criteriului, cu excepția faptului că nu există nicio referire la gestionarea conturilor de titluri de valoare. Există, de asemenea, duplicare și lipsă de claritate în aplicarea punctelor (vi) și (vii).

Următoarele sunt obligate să aplice CDD în conformitate cu c.10.2: experți contabili și contabili autorizați, auditori, consultanți fiscali, persoane care oferă consultanță financiară, de afaceri sau contabilă și alte persoane a căror activitate economică sau profesională principală este de a oferi, direct sau prin intermediul altor persoane cu care persoana respectivă este afiliată, ajutor material, asistență sau consiliere în chestiuni fiscale și financiare (Legea CSB/CFT, art. 5 lit. (e)). Deși nu este prevăzută nicio definiție pentru „chestiuni fiscale și financiare”, autoritățile au explicat că intenționează să acopere toate activitățile pe care acești profesioniști le pot exercita în conformitate cu legislația specifică care reglementează activitatea lor. Cu toate acestea, nu este posibil să se confirme că toate elementele acestui criteriu sunt îndeplinite.

(e) TCSP (cu excepția avocaților și contabililor – așa cum este descris mai sus) trebuie să aplice CDD în conformitate cu c.10.2 atunci când prestează următoarele servicii: (i) înființează societăți sau alte persoane juridice; (ii) îndeplinesc funcția de administrator al unei societăți, asociat al unui parteneriat sau al unei asocieri în participațiune sau acționează într-o calitate similară în cadrul altor persoane juridice sau aranjează ca o altă persoană să exercite aceste funcții; (iii) furnizează un sediu social, un punct de lucru, o adresă comercială, poștală sau administrativă sau orice alt serviciu similar; (iv) exercită funcția de fiduciar într-un trust (adică acționează în calitate de mandatar) sau într-o construcție juridică similară cu acesta sau intermediază ca o altă persoană să exercite această funcție și (v) acționează în calitate de acționar (care va include un mandatar) sau aranjează ca o altă persoană să fie acționar într-o persoană juridică (Legea CSB/CFT, art. 2 lit. (l) și art. 5 alin. (1) lit. (g)). Activitățile enumerate sunt suficient de ample pentru a acoperi cerința criteriului, cu excepția faptului că (ii) nu acoperă funcția de secretar.

Următoarele deficiențe sunt relevante din R.10: (i) nu există o cerință explicită de a utiliza surse de încredere pentru verificarea BR în Legea CSB/CFT (c.10.5); (ii) nu există o cerință explicită de a înțelege scopul și natura unei relații de afaceri (c.10.6); (iii) nu există o obligație specifică de a înțelege profilul comercial al clientului (c.10.8); (iv) nu există o cerință explicită de a deține informații cu privire la locul principal de desfășurare a activității, dacă este diferit de adresa sediului social sau a sediului central (c.10.9); (v) nu este clar ce informații trebuie colectate pentru construcții juridice (c.10.9); (vi) definiția BR pentru fundații nu se aplică beneficiarilor individuali (c.10.10); (vii) un element al definiției BR nu respectă principiile stabilite la c.10.10 (c.10.10); (viii) nu există dispoziții clare care să impună ca amploarea CDD aplicată să depindă de materialitatea și calendarul aplicării pentru a lua în considerare dacă și când au fost întreprinse anterior măsuri CDD și caracterul adecvat al datelor obținute (c.10.16) și (ix) nu există nicio prevedere care să abordeze riscul de informare legat de performanța CDD (c.10.20). În plus, nu există nicio interdicție de a păstra conturi anonime sau conturi deschise în nume evident fictive (c.10.1).

Criteriul 22.2 – Cerințele și deficiențele descrise în Legea CSB/CFT pentru IF reglementate în conformitate cu R.11 se aplică, de asemenea, în cazul DNFBP reglementate.

Criteriul 22.3 – Cerințele și deficiențele descrise în Legea CSB/CFT pentru instituțiile financiare reglementate în conformitate cu R.12 se aplică, de asemenea, în cazul DNFBP reglementate.

Criteriul 22.4 – Următoarele deficiențe sunt relevante pentru R.15: (i) ENR nu include o analiză separată, cuprinzătoare a riscurilor SB/FT care pot apărea în legătură cu dezvoltarea de noi produse și noi practici de afaceri de către DNFBP (c.15.1); (ii) nu există nicio cerință de a efectua evaluări de risc ale noilor produse și practici de afaceri și de a utiliza tehnologia înainte de lansare (c.15.2 (a)) și (iii) nu există nicio cerință explicită de a lua măsuri adecvate pentru

gestionarea și atenuarea riscurilor din astfel de evaluări (c.15.2 lit. (b)).

Criteriul 22.5 – Cerințele și deficiențele descrise în Legea CSB/CFT pentru instituțiile financiare reglementate în conformitate cu R.17 sunt aplicabile în egală măsură în cazul DNFBP reglementate, cu excepția faptului că notarii nu se pot baza pe terți (Legea notarilor, art. 85).

Evaluare și concluzie

Există mai multe lacune în domeniul de aplicare a măsurilor preventive pentru DNFBP. În particular, nu există o definiție pentru „chestiuni fiscale și financiare” cu privire la contabili și, prin urmare, nu este posibil să se confirme că sunt bifate toate elementele. În plus, nu există nicio cerință explicită pentru cazinouri pentru a lega informațiile CDD de tranzacțiile unui client și pentru ca agenții imobiliari să întreprindă măsuri CDD atât în legătură cu cumpărătorii, cât și cu vânzătorii de bunuri. Aceste deficiențe nu sunt considerate semnificative.

Deficiențele identificate în legătură cu IF de la R.10 la R.12, R.15 și R.17 sunt, în general, aplicabile și în cazul DNFBP (așa cum este descris). În plus, nu există nicio interdicție de a păstra conturi anonime sau conturi deschise pe nume evident fictive.

R.22 este evaluată cu PC.

Recomandarea 23 – DNFBP: Alte măsuri

În cea de-a patra rundă MER, România a primit calificativul PC în cadrul R.16 anterioară. Principala deficiență nu a fost cerința de a raporta suspiciunile că fondurile au fost obținute dintr-o activitate infracțională, iar cerința de raportare a FT nu a inclus toate circumstanțele prevăzute la c.13.2 (și IV.1).

Există trei deficiențe în ceea ce privește domeniul de aplicare al măsurilor CDD în cazul DNFBP: (i) pentru avocați, notari și alte profesii juridice, nu există nicio referire la gestionarea conturilor de valori mobiliare (Legea CSB/CFT, art. 5 alin. (1) lit. (f)); (ii) pentru contabili, auditori etc., nu există o definiție pentru „chestiuni fiscale și financiare” și, prin urmare, nu este posibil să se confirme că sunt îndeplinite toate elementele și (iii) pentru TCSP, nu există nicio referire la acționarea sau posibilitatea ca altcineva să acționeze în calitate de secretar al unei persoane juridice.

Criteriul 23.1 - Cu excepția avocaților (a se vedea mai jos), cerințele descrise în Legea CSB/CFT pentru instituțiile financiare acoperite în conformitate cu R.20 sunt aplicabile și în cazul DNFBP reglementate.

Avocații, notarii publici și alte persoane care exercită profesii juridice liberale sunt excluși de la cerința de raportare în cazul în care se aplică secretul profesional sau privilegiul juridic profesional. Mai precis, aceștia nu sunt obligați să transmită un RTS cu privire la informațiile pe care le primesc de la un client sau le obțin în legătură cu acel client în timp ce: (i) evaluează situația juridică a clientului ca parte a procedurilor judiciare; sau (ii) apără sau reprezintă clientul în cadrul procedurilor judiciare sau în legătură cu astfel de proceduri, inclusiv consiliere juridică privind inițierea sau evitarea procedurilor, indiferent dacă aceste informații sunt primite sau obținute înainte, în timpul sau după astfel de proceduri (Legea CSB/CFT, art. 9 alin. (3)). Această excludere nu se aplică în cazul în care avocații, notarii și alte persoane care exercită profesii juridice liberale sunt conștienți de faptul că consilierea juridică este oferită pentru a sprijini SB sau pentru a finanța terorismul sau ori de câte ori sunt conștienți că un client are nevoie de consultanță juridică în scopul SB sau FT (Legea CSB/CFT, art. 9 alin. (4)). Aspectele care intră sub incidența secretului profesional sau a privilegiului juridic profesional corespund în linii mari acestui criteriu.

Separat, profesia de avocat este obligată să protejeze confidențialitatea informațiilor despre clienți. Cu toate acestea, această obligație de confidențialitate este anulată în cazurile care sunt

prevăzute în mod expres în legislație (Legea nr. 51/1995 privind profesia de avocat, art. 11).

Criteriul 23.2 – DNFBP reglementate sunt obligate să stabilească politici, reguli interne, mecanisme și proceduri de control intern corespunzătoare naturii și volumului activității lor și având în vedere evaluările sectoriale ale riscurilor [Legea CSB/CFT, art. 24 alin. (1)]. În plus, fiecare BRA al DNFBP reglementată trebuie să stabilească baza pentru politicile și procedurile de gestionare a riscurilor (Legea CSB/CFT, art. 25 alin. (3)). DNFBP reglementate trebuie să aprobe și să monitorizeze politicile, regulile interne, mecanismele și procedurile la nivelul conducerii superioare (Legea CSB/CFT, art. 24 alin. (3)).

(a) În funcție de natura și amploarea activității desfășurate, IF reglementate au obligația de a desemna una sau mai multe persoane care au responsabilități în aplicarea Legii CSB/CFT, cu precizarea naturii și limitelor responsabilităților încredințate (Legea CSB/CFT, art. 23 alin. (1)). Cu toate acestea, nu se specifică faptul că astfel de numiri ar trebui să includă un ofițer de conformitate (deși acest lucru poate fi dedus) sau ca o astfel de numire să fie la nivel de conducere (C.18.1 lit. (a)) (Legea CSB/CFT, art. 23 alin. (1) și (2)).

(b) Nu există nicio cerință directă de a aplica standarde adecvate la recrutarea personalului. Cu toate acestea, persoanele cu responsabilități în aplicarea Legii CSB/CFT pot fi angajate numai după luarea în considerare a competenței și onorabilității lor – asigurându-se că au cunoștințele necesare privind CSB/CFT, precum și reputația profesională și integritatea morală (care pot include cazierul judiciar și referințele de la angajatorii anteriori) (Regulile ONPCSB privind CSB/CFT, art. 5 alin. (4) și (6)).

(c) DNFBP reglementate sunt obligate să asigure instruirea adecvată și periodică a angajaților cu privire la Legea CSB/CFT și cerințele relevante privind protecția datelor (Legea CSB/CFT, art. 24 alin. (4)). Instruirea trebuie să se extindă și la recunoașterea operațiunilor care pot fi legate de SB sau FT, ținând cont de riscurile la care este expus personalul și de dimensiunea și natura activității IF reglementate [Legea CSB/CFT, art. 24 alin. (5)].

(d) În funcție de dimensiunea și natura activității, DNFBP reglementate au obligația de a institui o funcție de audit independent pentru a testa politicile, normele interne, mecanismele și procedurile impuse de Legea CSB/CFT (Legea CSB/CFT, art. 24 alin. (2)). Această obligație este condiționată de depășirea în ultimul exercițiu financiar a două dintre următoarele criterii: (i) total active: 16 000 000 RON; (ii) total cifră de afaceri netă: 32 000 000 RON și (iii) număr mediu de salariați: 50 (Norme de aplicare a prevederilor Legii CSB/CFT, art. 9). Acest lucru nu este în conformitate cu criteriul care impune utilizarea unei funcții de audit independente pentru a testa sistemul.

Deficiențele constatate la punctul C.18.2 nu sunt considerate aplicabile, având în vedere că niciun grup DNFBP nu este controlat din România și că modificările recente ale R.23 trebuie încă să fie reflectate în metodologia GAFI.

Cerințe pentru a se asigura că sucursalele externe și filialele deținute majoritar aplică măsuri de CSB/CFT în conformitate cu cerințele din țara de origine nu se aplică DNFBP (c.18.3) [Legea privind combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului, art. 10 alin.(6)].

Criteriul 23.3 - Cerințele și deficiențele descrise în Legea CSB/CFT pentru IF reglementate în conformitate cu R.19 se aplică, de asemenea, în cazul DNFBP reglementate.

Criteriul 23.4 – Cerințele și deficiențele descrise în Legea CSB/CFT pentru IF reglementate în conformitate cu R.21 sunt aplicabile și în cazul DNFBP reglementate.

Evaluare și concluzie

Deficiențele identificate în legătură cu IF în conformitate cu R.18-R.21 sunt, în general, aplicabile și DNFBP (așa cum este descris). În plus, nu există nicio cerință explicită pentru numirea

ofițerului de conformitate. Decalajul în aplicarea măsurilor preventive la DNFBP evidențiat la R.22 (domeniul de aplicare) este, de asemenea, relevant aici.

R.23 **este evaluată cu LC.**

Recomandarea 24 – Transparența și beneficiarul real (BR) al persoanelor juridice

În cea de-a patra rundă MER, România a fost evaluată LC în cadrul R.33 anterioară datorită unui punct referitor la eficacitate.

În sensul R.24, următoarele tipuri și forme de persoane juridice sunt utilizate în principal (în ordinea celei mai mari prezențe): (i) societăți cu răspundere limitată (reglementate în temeiul dreptului societăților comerciale); (ii) asociații (reglementate în temeiul dreptului asociațiilor și fundațiilor); (iii) fundații (reglementate în temeiul dreptului asociațiilor și fundațiilor); (iv) societăți pe acțiuni (denumite și societăți comerciale) (reglementate în temeiul dreptului societăților comerciale); (v) societăți în nume colectiv (denumite și societăți în nume colectiv) (reglementate în temeiul dreptului societăților comerciale) și (vi) societăți cooperative (reglementate în temeiul L.1/2005).

În plus, legislația prevede, de asemenea, utilizarea societăților în comandită simplă (denumite și societăți în comandită simplă), cooperativelor, grupurilor de interese economice, cooperativelor de credit, regiilor autonome, societăților, federațiilor și sindicatelor. Consultați Capitolul 1 pentru o listă a persoanelor juridice după numărul înregistrat.

Criteriaul 24.1 - (a) Societățile cu răspundere limitată, societățile pe acțiuni, societățile în nume colectiv și societățile cooperative - Caracteristicile de bază ale persoanelor juridice, de exemplu, numărul minim de acționari și administratori și limitarea răspunderii, sunt prevăzute în legile de mai sus, care sunt disponibile public pe www.onrc.ro.

Un formular standard este utilizat pentru înregistrarea acestor persoane juridice și este disponibil la ONRC și pe [portalul său de servicii online \(www.onrc.ro\)](http://portalul său de servicii online (www.onrc.ro)). În plus, acest site oferă detalii despre diferitele tipuri și forme de persoane juridice care pot fi înființate (deși nu explică caracteristicile de bază ale persoanelor juridice disponibile în România și nici modul în care acestea ar putea fi utilizate).

Totodată, site-ul ONRC și portalul său de servicii online conțin informații privind modelele-tip de acte constitutive pentru companii.

Fundații și asociații

Caracteristicile de bază ale asociațiilor și fundațiilor sunt stabilite în Legea asociațiilor și fundațiilor.

(b) Societăți cu răspundere limitată, societăți pe acțiuni, societăți în nume colectiv și cooperative - Următoarele acte legislative stabilesc procesele de constituire a societăților și a societăților în nume colectiv: (i) servicii de asistență - Legea nr. 359/2004, art. 35(1); (ii) rezervarea denumirii - Legea societăților comerciale, art. 17 alin. (1); (iii) elaborarea actului constitutiv - Legea societăților comerciale, art. 5; (iv) plata capitalului social - Legea societăților comerciale, art. 9¹; (v) depunerea cererii de constituire și autorizarea funcționării - Legea nr. 26/1990 (Legea privind registrul comerțului), art. 17; (vi) soluționarea cererii de constituire - OUG nr. 116/2009 și (vii) eliberarea documentelor care atestă constituirea în registrul comerțului - Legea nr. 359/2004, art. 8. Aceleași procese sau procese similare se aplică societăților cooperative.

Legea Registrului Comerțului, care este disponibilă public, specifică cerințele pentru înregistrarea informațiilor de bază (A se vedea c.24.3) în ORC, care se face prin intermediul registrelor comerciale locale organizate în fiecare județ și în municipiul București. Site-ul ONRC

(www.onrc.ro) și portalul său de servicii online (portal.onrc.ro) conțin informații despre pașii care trebuie urmați și documentele necesare pentru înregistrarea în aceste registre ale comerțului. Modelele actelor constitutive sunt, de asemenea, puse la dispoziție gratuit pe site-ul web și pe portalul de servicii online. În plus, informațiile deținute în registre (inclusiv actele constitutive) sunt puse la dispoziția terților la ghișeu, prin corespondență și (contra cost) online (Legea Registrului Comerțului, art. 4 alin. (2)).

Există acces public la datele privind BR deținute în registru (Legea CSB/CFT, art. 19 alin. (8) și alineatele ulterioare), care este supus înregistrării online și plății unei taxe (care nu trebuie să depășească costurile administrative). Există o procedură aprobată pentru înregistrarea și plata online a onorariului necesar (Ordinul MJ nr. 7.323/C/2020), a fost aprobat un formular pentru solicitarea de informații (Decizia nr. 65/12.02.2021) și există un ghid de utilizare pentru livrarea online a informațiilor. Informații despre registrul BR pot fi găsite la: www.onrc.ro.

Accesul IF, DNFBP și VASP la registrele BR este publicat la adresa <https://www.onrc.ro/index.php/ro/informatii-privind-beneficiarii-reali>.

Fundații și asociații

Legea asociațiilor și fundațiilor, care este disponibilă publicului, specifică procesul de creare a fundațiilor și asociațiilor. Aceeași lege stabilește, de asemenea, cerințe pentru înregistrarea informațiilor de bază (a se vedea c.24.3), care se realizează prin intermediul registrelor locale organizate în fiecare județ și în municipiul București. Informațiile din registrele speciale de la instanțe sunt reproduse în registrul național ținut de MJ, care este disponibil online (www.just.ro/registrul-national-ong/) sau poate fi furnizat la cerere (folosind un formular de cerere publicat) sub forma unui extras certificat (contra cost) (Ordinul Ministrului Justiției nr. 1417/C/2006, art. 1 alin. (1) și art. 2). Există acces public la datele BR deținute în registru (Legea CSB/CFT, art.19 alin. (8) și alineatele ulterioare). Cu toate acestea, procedura de înregistrare și acces online nu fusese publicată la momentul vizitei la fața locului¹⁰⁴.

Criteriul 24.2 - ONPCSB trebuie să coordoneze evaluarea riscurilor naționale SB/FT (Legea CSB/CFT, art. 1 alin. (3)). Unele, dar nu toate autoritățile (ONRC nu este inclus) trebuie să evalueze riscurile și la nivel sectorial (Legea CSB/CFT, art. 1 alin. (4)). Nu există nicio cerință specifică pentru evaluarea riscurilor legate de persoanele juridice.

Raportul ENR include o evaluare a riscurilor SB/FT asociate persoanelor juridice create în țară. Evaluarea ia în considerare amenințările (tipurile de infracțiuni principale și modul în care au fost utilizate persoanele juridice) și măsura în care persoanele juridice sunt deținute de nerezidenți, dar nu articulează în mod clar ce riscuri de SB sunt prezentate de diferite tipuri de persoane juridice create în România. În schimb, există un comentariu că societățile cu răspundere limitată sunt deosebit de vulnerabile la abuz (dar nu explică și de ce și cum). Evaluarea pentru FT se bazează pe o serie de factori contextuali, mai degrabă decât pe amenințări și vulnerabilități. În pregătirea ENR, a fost elaborată o lucrare tehnică privind vulnerabilitățile pe linie de SB și FT în ceea ce privește persoanele și construcțiile din România (iunie 2021), care a identificat o lipsă de informații cu privire la caracteristicile persoanelor juridice cele mai exploatate de infractori sau schemele reale utilizate.

Criteriul 24.3 - *Societăți cu răspundere limitată, societăți pe acțiuni, societăți în nume colectiv și cooperative* - Toate persoanele juridice stabilite în România (enumerare la pct. 24.1) - cu excepția asociațiilor, fundațiilor și sindicatelor - trebuie să fie înregistrate într-unul din registrele comerțului (oficii) organizate în fiecare județ sau în municipiul București în termen de 15 zile de la adoptarea actului lor constitutiv (Legea Registrului Comerțului, art. 1). Aceste oficii sunt organizate în subordinea ONRC și funcționează în cadrul fiecărui tribunal județean sau municipal. Personalitatea juridică separată nu este recunoscută până la înregistrarea în Registrul Comerțului.

¹⁰⁴ Publicat în Monitorul Oficial în ianuarie 2013.

Următoarele informații sunt disponibile la nivel central (Registrul Central al Comerțului) pe site-ul ONRC (Legea Registrului Comerțului, art. 2¹ alin. (4)) pentru fiecare dintre registre: (i) denumirea; (ii) numărul de înregistrare și codul fiscal; (iii) forma juridică și statutul și (iv) sediul social (sau adresa de desfășurare a activității).

Cererea de înregistrare a unei societăți comerciale „cu scop lucrativ” (inclusiv a unei societăți cu răspundere limitată, a unei societăți pe acțiuni și a unei societăți în nume colectiv) va fi însoțită și de datele conținute în actul constitutiv al persoanei juridice și în documentele specificate în Legea societăților comerciale (Legea Registrului Comerțului, art. 14). În cazul societăților cu răspundere limitată și al societăților în nume colectiv, registrul include informații privind administratorii și competențele conferite acestora (elemente ale competențelor de reglementare de bază) (Legea societăților comerciale, art. 7). În cazul societăților pe acțiuni, articolele trebuie să includă date de identificare privind primii membri ai consiliului de administrație și ai consiliului de supraveghere și competențele conferite administratorilor (competențe de reglementare de bază) (Legea societăților, art. 8). Statutul persoanelor juridice este pus la dispoziția publicului cu plata unei taxe (H.G. nr. 962/2017).

În cazul registrului societăților cooperative, acesta include, printre altele, informații privind administratorii și competențele de reglementare de bază (Ordinul 2594/C/2008). Aceste informații sunt disponibile publicului.

Fundații și asociații

Toate asociațiile și fundațiile înființate în România trebuie înregistrate în registrele locale organizate în fiecare județ și în municipiul București (oficii). Următoarele informații sunt disponibile într-un registru central ținut de MJ (care reproduce informații din registrele speciale ținute la instanțe): (i) denumirea; (ii) forma juridică și statutul; (iii) adresa sediului social (sediul unei fundații); (iv) competențele de reglementare de bază și (v) componența primelor organe de conducere, administrare și control (Legea asociațiilor și fundațiilor, art. 6 și art. 16).

Criteriul 24.4 - Persoanele juridice nu sunt obligate să păstreze informațiile specificate la c.24.3.

Societățile cu răspundere limitată trebuie să țină un registru al asociațiilor (Legea societăților comerciale, art. 198) care să conțină numele și prenumele, adresa și acțiunile deținute. Nu se face nicio referire la înregistrarea naturii drepturilor de vot. Societățile pe acțiuni trebuie să țină un registru al acționarilor care să conțină numele acționarului, codul numeric personal, adresa, plățile efectuate pentru acele acțiuni și structura acționariatului (Legea societăților, art. 177 și art. 178). Drepturile acordate fiecărei categorii de acțiuni reprezintă un element obligatoriu al actului constitutiv al unei societăți pe acțiuni (în cazul în care există mai multe categorii de acțiuni) și sunt înregistrate în registrul comerțului (Legea societăților comerciale, art. 8 alin. (f¹)).

Actul constitutiv al unei societăți în comandită simplă trebuie să identifice asociații, inclusiv asociatul general al unei societăți în nume colectiv (Legea societăților, art. 7). Efectul acestei cerințe este de a solicita menținerea unui registru al partenerilor. În cazul societăților cooperative, societatea trebuie să întocmească și să țină, printre altele, registrul membrilor cooperativei și registrul părților sociale (L.1/2005, art. 68 alin. (1) lit. a) și f). Asociațiile și fundațiile nu emit acțiuni.

Informațiile privind BR sunt păstrate de către ONRC și, prin urmare, nu este necesar ca informațiile privind acționarii înregistrați să fie deținute în țară, atât timp cât persoanele juridice pot furniza aceste informații cu promptitudine la cerere, ceea ce este cazul (Legea societăților, art. 198 alin. (3) și art. 178 alin. (1)).

Criteriul 24.5 -

Informații păstrate în registrele comerțului

Persoanele juridice trebuie să actualizeze informațiile deținute în registrul comerțului local legate de „acte înregistrate, fapte și mențiuni” - date din actele constitutive, inclusiv actul constitutiv - în termen de 15 zile de la modificare (Legea Registrului Comerțului, art. 21 lit. h) și Legea societăților comerciale, art. 22 și art. 204 alin. (4)). Acestea includ date de bază (a se vedea c.24.3 și c.24.4 de mai sus). În plus, „părțile interesate” pot solicita, de asemenea, actualizarea registrului. Acest termen se referă la cei afectați de neprezentarea detaliilor unei astfel de modificări, de exemplu, un fost administrator. Cu toate acestea, registrele comerțului locale nu au competența de a solicita evidențele persoanelor juridice pentru a se asigura că obligațiile de înregistrare a modificărilor sunt respectate.

Informații deținute în registrul asociațiilor și fundațiilor

Nu există măsuri pentru a se asigura că informațiile de bază sunt corecte sau actualizate în timp util.

Informații deținute de persoana juridică

După cum s-a menționat mai sus, persoanele juridice nu sunt obligate să păstreze informațiile specificate la punctul c.24.3.

În cazul unei societăți cu răspundere limitată, transferul de părți sociale trebuie înregistrat în registrul acționarilor. Modificarea are efect față de terți numai din momentul înregistrării sale în Registrul Comerțului (Legea societăților comerciale, art. 203 alin. (2)) și orice este înregistrat în registru este, din punct de vedere legal, corect și actualizat (deși este posibil ca informații false să fie furnizate registratorului sau să existe o întârziere în raportarea modificărilor). În cazul unei societăți pe acțiuni, drepturile de proprietate asupra acțiunilor se transmit printr-o declarație făcută în registrul acționarilor (Legea societăților comerciale, art. 98 alin. (1)). Nu este stabilit un termen pentru înregistrarea unui astfel de transfer.

Criteriul 24.6 - Există patru surse pentru obținerea informațiilor BR privind persoanele juridice.

În primul rând, toate persoanele juridice înființate în conformitate cu legislația română sunt obligate să obțină și să dețină informații despre BR (deși nu este specificată nicio locație). La rândul lor, beneficiarii reali sunt obligați să furnizeze persoanelor juridice toate informațiile pentru a îndeplini această cerință de a deține informații privind BR (Legea CSB/CFT, art. 19). Definiția BR este aceeași cu cea aplicată IF, DNFBP și VASP reglementate - a se vedea c.10.10.

În al doilea rând, este obligația IF, DNFBP și VASP reglementate de a obține și deține informații privind BR (a se vedea c.10.10 și, respectiv, R.11). În acest sens, toate persoanele juridice sunt obligate să furnizeze informații privind BR atunci când stabilesc o relație comercială sau efectuează o tranzacție unică în România (Legea CSB/CFT, art. 19 alin. (3)). În cazul instituțiilor de credit, IP și IEME, această informație privind BR este, de asemenea, păstrată central într-un registru de plăți și conturi bancare (Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală (Codul de procedură fiscală) și Ordinul 3746/2020 privind organizarea și funcționarea registrului electronic central pentru conturile de plăți și conturile bancare, art. 61¹ și art. 4 din Anexa 1) - care acționează ca o a treia sursă. Informațiile trebuie furnizate în momentul deschiderii conturilor bancare și de plăți - identificate printr-un cod IBAN.

În al patrulea rând, persoanele juridice (cu excepția sindicatelor) create în conformitate cu legislația română trebuie să furnizeze, la momentul înregistrării lor, informații privind BR registrelor comerciale locale pentru înregistrarea în: (i) registrul central al beneficiarilor reali deținut de ONRC; sau (ii) registrul central al asociațiilor sau fundațiilor deținute la MJ (Legea CSB/CFT, art. 56). Persoanele juridice înființate înainte de intrarea în vigoare a celor două

registre (cu excepția regiilor autonome, a companiilor naționale și a companiilor deținute integral sau majoritar de stat) (persoane juridice preexistente) au fost supuse obligației de a depune o declarație completă a BR înainte de 90 de zile de la 9 martie 2022.

Criteriul 24.7 – Tratarea cerințelor menționate la c.24.6 în ordine:

În primul rând, persoanele juridice sunt obligate să obțină și să dețină informații adecvate, corecte și actualizate privind beneficiarii reali (Legea CSB/CFT, art. 19 alin. (1)). Nu s-a explicat ce înseamnă „actualizat” în acest context și cât de curând sunt obligați beneficiarii reali să raporteze modificările persoanei juridice.

În al doilea rând, este obligația IF, DNBBP și VASP reglementate de a păstra documentele, datele și informațiile actualizate și relevante. A se vedea c.10.7 (b). În practică, perioada scursă de la ultima revizuire a acestor documente, date și informații pentru relațiile de afaceri cu risc scăzut sau standard cu persoane juridice poate însemna că informațiile deținute nu sunt exacte sau actualizate (fără a aduce atingere utilizării cerințelor contractuale pentru clienți de a furniza informații actualizate ori de câte ori există o modificare). După cum se explică la c.24.6, în cazul instituțiilor de credit, IP și IEME, aceste informații privind BR sunt, de asemenea, păstrate la nivel central într-un registru de plăți și conturi bancare (a treia sursă) și trebuie actualizate atunci când există o modificare ulterioară (Codul de procedură fiscală, art. 61).

În al patrulea rând, persoanele juridice obligate să se înregistreze în Registrul Comerțului (inclusiv cele înregistrate înainte de introducerea registrelor BR, dar excluzând administrațiile autonome, societățile naționale și societățile deținute integral sau majoritar de stat) trebuie să actualizeze informațiile privind BR ori de câte ori are loc o modificare (Legea CSB/CFT, art. 56 alin. (1)). Acest lucru trebuie făcut în termen de 15 zile [Legea CSB/CFT, art. 56 alin. (3)]. Nu există o cerință similară pentru registrul ținut de MJ pentru asociații și fundații, deși cerința de actualizare a registrului poate fi dedusă (Legea CSB/CFT, art. 19 alin. (1) și (5)). În cazul persoanelor juridice înregistrate la ONRC înainte de crearea registrelor BR, cerința continuă de actualizare a registrului BR este îndeplinită dacă cel puțin o declarație privind BR a fost emisă după intrarea în vigoare a cerinței [Legea CSB/CFT, art. 56 alin. (1⁴)]. Efectul acestei prevederi asupra exactității și actualității informațiilor privind BR nu este înțeles și poate servi la limitarea cazurilor în care sunt raportate modificări ale BR. Acesta este un neajuns moderat. În plus, acele persoane juridice care au acționari sau sediul fiscal în: (i) jurisdicții necooperante din punct de vedere fiscal; (ii) jurisdicții care prezintă un risc ridicat de SB/FT; sau (iii) jurisdicții care sunt monitorizate de organismele internaționale relevante în scopul SB/FT trebuie să prezinte o declarație anuală privind BR. Această cerință a intrat în vigoare la 90 de zile după 9 martie 2022.

Pentru a pune în aplicare cerința de a deține date exacte și actualizate, cele două autorități de înregistrare sunt obligate să compare informațiile privind BR colectate cu cele deținute în registrul central al comerțului (informații de bază - existența persoanei juridice și informații privind reprezentantul legal al declarantului) și să raporteze discrepanțele (Legea CSB/CFT, art. 19 alin. (7)). În plus, instituțiile financiare reglementate, DNFBP și VASP sunt obligate să raporteze orice discrepanțe între informațiile CDD pe care le dețin și informațiile disponibile în registrele BR centrale [Legea CSB/CFT, art. 19 alin. (7¹)].

În cazul unor discrepanțe, registrele trebuie actualizate pentru a înregistra o declarație provizorie a existenței unei discrepanțe și notificarea ONPCSB. ONPCSB trebuie să ia măsurile adecvate pentru a rezolva discrepanța în timp util (Legea CSB/CFT, art. 19 alin. (7) și (7²)). Odată ce discrepanța a fost rezolvată, declarația provizorie va fi eliminată. Procedura de înregistrare/retragere a înregistrărilor în/din registrele BR și de soluționare a discrepanțelor a fost aprobată prin ordin al MJ (7324/2020) și este susținută de instrucțiuni de lucru interne și model de raportare pentru entitățile raportoare. ANAF și ONPCSB sunt responsabile pentru depistarea nerespectării de către persoanele juridice a obligației de a transmite informațiile privind BR către registrele BR (Legea CSB/CFT, art. 57 alin. (3)).

Criteriul 24.8 – În cazul în care o persoană juridică nu depune o declarație privind BR la unul dintre cele două registre centrale BR, reprezentanții săi sunt susceptibili de amendă. De asemenea, persoana juridică poate fi dizolvată (Legea CSB/CFT, art. 57 alin. (1) și (2)). În caz contrar, nu a fost instituit niciun mecanism pentru a se asigura că societățile cooperează cu autoritățile competente în cea mai mare măsură posibilă pentru a determina beneficiarul real, de exemplu, în cazul în care un beneficiar real nu a furnizat informații persoanei juridice.

Criteriul 24.9 - Nu sunt impuse cerințe persoanelor juridice (sau administratorilor sau lichidatorilor) de a menține informațiile privind BR după dizolvare.

FI, DNFBP și VASP reglementate trebuie să dețină informații CDD după încetarea unei relații de afaceri sau finalizarea unei tranzacții unice - în conformitate cu R.11. A se vedea c.11.2, c.15.9 și c.22.2.

Informațiile privind BR deținute în cele două registre pentru persoane juridice trebuie păstrate până la data care survine prima dintre : (i) zece ani după ce persoana juridică a fost eliminată din registru (Legea CSB/CFT, art. 19(5⁴)); sau (ii) informațiile privind BR sunt eliminate din registru.

Informațiile conținute în registrul central de plăți și conturile bancare trebuie păstrate pentru o perioadă de zece ani de la data încetării relațiilor de afaceri dintre instituțiile de credit, IP sau IEME și clienții acestora (Codul de procedură fiscală, art. 61¹).

Criteriul 24.10 - Informațiile de bază deținute în cele două registre sunt accesibile publicului prin intermediul site-urilor web respective după înregistrarea utilizatorilor (gratuit). Informațiile din Registrul Comerțului pot fi accesate și printr-un portal (a se vedea c.24.1) (Legea Registrului Comerțului, art. 4 și Ordinul ministrului justiției nr. 1417/C/2006 privind accesul la Registrul național al persoanelor juridice fără scop patrimonial, art. 1 alin. (1) și art. 2). Atât ONRC cât și MJ sunt, de asemenea, obligați să emită informații, extrase și certificate constatatoare cu privire la datele deținute, precum și certificate constatatoare din care să reiasă dacă un anumit act sau fapt este sau nu este înregistrat și să furnizeze copii simple și copii legalizate ale documentelor prezentate.

Supraveghetorii, anchetatorii, procurorii și ONPCSB au acces la cele două registre BR pentru persoane juridice – fără nicio restricție și în timp util (Legea CSB/CFT, art. 19 alin. (8)). La înregistrarea în portalul de servicii ONRC, aceștia pot face acest lucru online, fără costuri (Ordinul ministrului justiției nr. 7.323/C/2020, art. 6). Cu toate acestea, procedura de înregistrare online și de acces la registrul BR pentru asociații și fundații nu fusese publicată la momentul vizitei la fața locului.

Registrul electronic central pentru conturile de plăți și conturile bancare este disponibil în timp util autorităților menționate la articolul 1 din Legea privind combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului (inclusiv supraveghetorii, anchetatorii, procurorii și ONPCSB [Codul de procedură fiscală, art. 61¹ alin.(5)]. Informațiile din registru sunt direct accesibile, fără întârziere și fără a fi filtrate, la ONPCSB (Codul de procedură fiscală, art. 61¹(6)).

Persoanele care fac obiectul unei solicitări de furnizare a datelor către organele judiciare (Poliție și parchete) trebuie să respecte aceste solicitări (Legea 218/2002 privind organizarea și funcționarea Poliției Române și CPP, art. 198). Nerespectarea acestui lucru poate constitui abatere judiciară, fiind sancționată cu amendă judiciară sau poate constitui o infracțiune (CP, art. 271 - „obstrucționarea justiției”). Printre altele, astfel de competențe permit autorităților de aplicare a legii să obțină informații care nu aparțin domeniului public și care sunt deținute de: (i) oficiile care administrează registrul comerțului; (ii) organismul care administrează registrul

conturilor bancare și de plăți; (iii) IF, DNFBP și VASP reglementate și (iv) persoanele juridice.

Criteriul 24.11 – Persoanelor juridice le este interzis să emită acțiuni noi la purtător sau să efectueze operațiuni cu acțiuni existente la purtător (Legea CSB/CFT, art. 61 alin. (1)). Acțiunile la purtător emise înainte de intrarea în vigoare a acestei interdicții (la 14 iulie 2019) trebuiau convertite în acțiuni nominative în termen de 18 luni (Legea CSB/CFT, art. 61 alin. (2) - (7)). În cazul nerespectării acestui lucru, a existat o cerință ca astfel de acțiuni să fie anulate (cu o reducere corespunzătoare a capitalului social) [Legea CSB/CFT, art. 61 alin. (4)]. Nu există dispoziții care să acopere mandatele pe acțiuni la purtător, dar utilizarea lor nu a fost respectată în practică.

Criteriul 24.12 – Conform Codului Civil, împuternicirea de a reprezenta o persoană juridică este dată unui administrator și trebuie exercitată personal. Cu toate acestea, administratorul poate transfera această putere de reprezentare unei alte persoane, dacă acest lucru este prevăzut în mod expres în actul constitutiv sau într-o decizie a adunării generale a asociaților (Legea societăților, art. 71 alin. (1)). Excepție de la aceasta fac societățile pe acțiuni, în cazul în care consiliul de administrație este responsabil în solidar pentru administrarea societății, mai degrabă decât administratorii individuali (Legea societăților, art. 142 la art. 143²).

Conceptul de acționari nominalizați este recunoscut în mod expres în Legea CSB/CFT (art. 2 lit. (1)) și Legea privind Registrul Comerțului (art. 21 lit. (e)). În cazul în care o persoană acționează în calitate de acționar față de o terță parte în interes de serviciu, atunci acea persoană trebuie să fie autorizată sau înregistrată să facă acest lucru și trebuie să colecteze și să dețină informații CDD cu privire la numitorul său. În cazul în care un numitor este, de asemenea, un beneficiar real, atunci identitatea acelei persoane ar trebui să fie, de asemenea, păstrată în registrul BR. Cu toate acestea, aceste dispoziții nu sunt în totalitate conforme cu acest criteriu, deoarece nu există niciun mecanism pentru divulgarea sau înregistrarea statutului de persoană desemnată.

Criteriul 24.13 – Imposibilitatea reprezentantului legal al unei persoane juridice de a furniza informații (inclusiv orice actualizări atunci când există modificări) într-un registru BR face obiectul unei amenzi de la 5 000 RON la 10 000 RON (aproximativ 1 000 EUR până la 2 000 EUR) (Legea CSB/CFT, art. 57 alin. (1)). În plus, la cererea ONRC sau a ONPCSB, un tribunal poate dizolva o persoană juridică înregistrată în ONRC în cazul în care informațiile privind BR nu sunt furnizate în termen de 30 de zile de la aplicarea amenzii (Legea CSB/CFT, art. 57 alin. (2)); la momentul la care amenda este aplicată, subiectului i se recomandă ca persoana juridică să fie dizolvată dacă informațiile nu sunt depuse. Această putere de radiere nu se aplică asociațiilor sau fundațiilor, poate cu un motiv întemeiat.

Acțiunile la purtător care nu au fost convertite în acțiuni nominative în perioada permisă de 18 luni au fost anulate automat, iar capitalul social a fost redus cu o sumă corespunzătoare (Legea CSB/CFT, art. 61 alin. (5)). La cererea oricărei persoane interesate, tribunalul poate decide dizolvarea unei societăți care nu și-a convertit acțiunile (Legea CSB/CFT, art. 61 alin. (6) și (7)).

Nu se aplică sancțiuni pentru: (i) nefurnizarea informațiilor de la c.24.3 la 24.5 către registrul respectiv; (ii) nefurnizarea de către persoane juridice a informațiilor enumerate la c.24.3¹⁰⁵ și (iii) nefurnizarea informațiilor de la c.24.9.

Sancțiunile aplicate IF, DNFBP sau VASP reglementate pentru nerespectarea cerințelor CSB/CFT sunt luate în considerare la R.35.

Criteriul 24.14 – Informațiile de bază deținute în registre sunt disponibile unui terț în format electronic - a se vedea c.24.10.

Detaliile informațiilor privind BR deținute în registrul electronic central pentru conturile de plăți și conturile bancare sunt disponibile în timp util autorităților competente externe prin intermediul omologilor lor români.

¹⁰⁵ În noiembrie 2022 a fost introdusă o sancțiune pentru societățile pe acțiuni care nu țin un registru al acționarilor.

La înregistrarea în portalul de servicii ONRC, autoritățile competente externe pot avea acces online la registrele BR (Ordinul ministrului justiției nr. 7.323/C/2020, art. 6). Accesul online nu este disponibil pentru asociații sau fundații, dar este disponibil în timp util autorităților competente externe prin omologii lor români.

Administratorii registrelor BR trebuie să coopereze cu autoritățile care gestionează registre similare din alte state membre ale UE și cu CE pentru a pune în aplicare diferitele tipuri de acces permise (Legea CSB/CFT, art. 19⁵ alin. (5)). Legislația trebuia încă să fie adoptată în acest sens până la sfârșitul vizitei la fața locului, iar registrele naționale ale persoanelor juridice nu erau încă conectate la sistemul BRIS al UE. Între timp, administratorii registrelor trebuie să furnizeze informații privind BR altor registre ale UE în mod gratuit și în timp util (CSB/CFT, art. 19 alin. (12)).

Unul dintre obiectivele ONPCSB este schimbul de informații din proprie inițiativă sau la cerere, pe bază de reciprocitate, cu instituții cu funcții similare sau cu alte autorități competente (Legea CSB/CFT, art. 39 alin. (3) lit. q)). În acest sens, ONPCSB-UIF are un temei juridic pentru schimbul de informații de bază și privind BR în timp util cu alte unități de informații financiare și cu alte autorități competente străine pentru a preveni și combate SB/FT – sub rezerva reciprocității și a unor garanții similare în ceea ce privește confidențialitatea informațiilor tratate (Legea CSB/CFT, art. 36 alin. (1) și (2)). ONPCSB-UIF este, de asemenea, în măsură să își exercite competențele la cererea unei alte UIF (Legea CSB/CFT, art. 36 alin. (5) și (6)). ONPCSB-UIF trebuie, de asemenea, să furnizeze informații privind BR deținute în registrele BR altor unități de informații financiare din UE și autorităților competente în mod gratuit și în timp util (CSB/CFT, art. 19 alin. (12)).

IGPR poate oferi cooperare internațională în timp util în ceea ce privește informațiile de bază și BR, inclusiv transmiterea datelor deținute în registre prin intermediul Centrului de Cooperare Polițienească Internațională, care include Unitatea Națională Europol și Biroul Național Interpol (OUG 103/2006 privind unele măsuri de facilitare a cooperării polițienești internaționale și Legea 56/2018 privind cooperarea autorităților publice române cu Agenția UE pentru cooperarea în domeniul aplicării legii (Europol)). Competențe similare sunt disponibile în ceea ce privește cooperarea judiciară (în cadrul procedurilor judiciare penale (Legea 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală).

Cererile externe adresate unei autorități naționale pot fi transmise unei alte autorități naționale pentru un răspuns.

Criteriaul 24.15 - Nu există politici sau proceduri care să acopere monitorizarea calității asistenței primite sau dovezi ale monitorizării.

Pondere și concluzie

Amplourea evaluării actuale a riscurilor pentru persoanele juridice este prea limitată (c.24.2).

România dispune de un cadru care facilitează accesul la informații de bază și privind BR de către autoritățile competente în timp util. Cu toate acestea, există deficiențe în mecanismele de accesare a acestor informații: (i) Registrele Comerțului locale nu au competența de a solicita înregistrări pentru a se asigura că sunt respectate obligațiile de înregistrare a modificărilor informațiilor de bază; (ii) măsura în care persoanele juridice preexistente trebuie să furnizeze informații privind BR atunci când există o modificare este neclară (C.24.7) și (iii) nu există niciun mecanism pentru divulgarea sau înregistrarea statutului de persoană imputernicită a unui administrator (acolo unde este permis) sau acționar (C.24.12). Există, de asemenea, lacune în ceea ce privește disponibilitatea sancțiunilor pentru neîndeplinirea cerințelor legale (c.24.13). Aceste deficiențe nu sunt considerate minore, în special în contextul coordonării operaționale limitate între autorități cu privire la administrarea cadrului de acces la informațiile de bază și privind BR.

Alte deficiențe sunt considerate minore, inclusiv absența unui mecanism personalizat pentru a se asigura că societățile cooperează în cea mai mare măsură posibilă (c.24.8) (pe baza faptului că sursa de informații nu este utilizată în practică) și absența măsurilor luate în ceea ce privește mandatele pe acțiuni (a căror utilizare nu este respectată în practică). **R.24 este evaluată cu PC.**

Recomandarea 25 – Transparență și beneficiarii reali ai construcțiilor juridice

În cea de-a patra rundă MER, România nu a fost evaluată în raport cu R.34 anterioară.

„Fiducia” este reglementată în România în temeiul titlului IV din Codul civil. Un trust este o tranzacție legală prin care unul sau mai mulți fondatori transferă drepturi de proprietate unuia sau mai multor fiduciarilor pentru un anumit scop în beneficiul unuia sau mai multor beneficiari. Aceste drepturi formează o proprietate autonomă, distinctă de celelalte drepturi și obligații ale patrimoniului administratorilor fiduciarilor. Autoritățile au confirmat că o fiducie îndeplinește criteriul prevăzut la articolul 2 din Convenția de la Haga privind trusturile.

Nu există alte tipuri de construcții juridice în România.

Criteriul 25.1 - (a) Contractul de fiducie trebuie să includă: (i) identitatea fondatorului(fondatorilor); (ii) identitatea mandatarului(mandatarilor) și (iii) identitatea beneficiarului (beneficiarilor) sau cel puțin regulile care permit determinarea acestora (Codul civil, art. 779). În Cod nu se face nicio referire la protector (dacă există) sau la orice altă persoană care exercită un control efectiv final asupra fiduciei și nu există nicio cerință în Cod ca informațiile să fie considerate adecvate și actuale.

Cu toate acestea, trusturile (inclusiv fiduciile reglementate în temeiul Codului civil) și orice construcții juridice, cum ar fi trusturile (distincte de fiducie sau echivalente), sunt obligate să dețină informații adecvate, corecte și actualizate cu privire la BR (Legea CSB/CFT, art. 19 alin. (1)). Aceasta reglementează: (i) constitutorul (constitutorii) (sau echivalentul), precum și persoanele desemnate să îi reprezinte interesele în conformitate cu legea (adică protectorul în cazul unui trust); (ii) administratorul fiduciar; (iii) beneficiarul(beneficiarii) sau, dacă nu sunt încă cunoscuți, categoria de persoane în al căror interes principal este stabilită construcția juridică și (iv) orice altă persoană fizică care exercită controlul final [Legea CSB/CFT, art. 4 alin. (2) lit. (b) pct. (1) - (4)].

Legea nu specifică legătura pe care trusturile trebuie să o aibă cu România pentru a fi supuse acestei cerințe, dar se poate presupune că se va aplica trusturilor în care fiduciarul are reședința în România sau care stabilesc o relație comercială în România sau achiziționează bunuri imobiliare în România (Legea CSB/CFT, art. 5¹) - deoarece aceste trusturi sunt acoperite de o cerință de depunere a informațiilor privind BR în registrul central ținut de ANAF. În practică, această obligație din Legea CSB/CFT ar fi îndeplinită de fiduciar (sau echivalent), deoarece trustul nu are personalitate juridică separată, iar fiduciarul ar fi sancționat pentru nerespectarea acestei cerințe (ca persoană fizică sau juridică – a se vedea c.25.7). Se consideră că efectul combinat al acestor cerințe este că este cel mai probabil ca fiduciarul unei fiducii (adică trustul guvernat de legislația română) să obțină și să dețină informații în conformitate cu c.25.1(a).

(b) Nu există nicio cerință impusă fiduciilor expres reglementate de legislația română (fiducia) de a deține informații despre alți agenți abilitați și furnizori de servicii ai fiduciei.

(c) Avocații, contabilii și TCSP care acționează în calitate de fiduciarilor profesioniști sunt supuși cerințelor CDD din Legea CSB/CFT, care includ menținerea informațiilor CDD timp de cel puțin

cinci ani după încetarea implicării într-un trust. A se vedea c.11.2 și c.22.2. Cu toate acestea, această cerință nu se extinde la informațiile solicitate la litera (b).

Criteriul 25.2 – Nu este impusă nicio cerință în Codul civil fiduciarilor de a păstra informațiile corecte și actualizate. Cu toate acestea, trusturile (inclusiv fiduciile reglementate în temeiul Codului civil) și orice construcții juridice, cum ar fi trusturile, sunt obligate să dețină: (i) informații adecvate; (ii) corecte; și (iii) actualizate cu privire la BR (Legea CSB/CFT, art. 19 alin. (1)). Acest ultim element este mai strict decât standardul GAFL, care impune ca informațiile să fie cât mai actualizate posibil și în timp util, mai degrabă decât actualizat de îndată ce există o schimbare. În practică, această obligație ar fi îndeplinită de către fiduciar (sau echivalent) – a se vedea c.25.1 de mai sus.

Avocații, contabilii și TCSP care acționează în calitate de fiducieri profesioniști sunt, de asemenea, supuși cerințelor CDD din Legea CSB/CFT, care includ asigurarea faptului că documentele, datele sau informațiile colectate sunt actualizate și relevante.

Criteriul 25.3 - Fiduciarii sau persoanele care dețin poziții echivalente în cadrul unor construcții juridice precum trusturile (reglementate de legislația română sau străină) trebuie să își dezvăluie statutul către IF, DNFBP și VASP reglementate atunci când formează o relație comercială sau efectuează o tranzacție ocazională (Legea CSB/CFT, art. 19 alin. (2)).

Criteriul 25.4 - Nu există dispoziții care să împiedice: (i) autoritățile competente să obțină acces în timp util la informațiile deținute de administratori; sau (ii) administratorii care furnizează IF și DNFBP, la cerere, informații despre BR și activele trustului. În cazul acestora din urmă, fiduciile sunt obligate să furnizeze IF, DNFBP și VASP reglementate informații privind BR atunci când efectuează CDD (Legea CSB/CFT, art. 19 alin. (3)).

Criteriul 25.5 – Informațiile privind BR deținute în registrul central de către ANAF trebuie să fie puse la dispoziție în timp util: (i) supraveghetorilor; (ii) organelor judiciare (anchetatori și procurori), în condițiile Legii nr. 135/2010 privind CPP; și (iii) ONPCSB (Legea CSB/CFT, Art, 19 alin. (8¹)).

Registrul electronic central pentru conturile de plăți și conturile bancare este disponibil în timp util autorităților menționate la articolul 1 din Legea CSB/CFT (inclusiv supraveghetorii, anchetatorii și procurorii și ONPCSB [Codul de procedură fiscală, art. 61¹ alin. (5)]. Informațiile din registru sunt direct accesibile, fără întârziere și fără a fi filtrate, la ONPCSB (Codul de procedură fiscală, art. 61¹ alin. (6)).

Fiduciarii, DNFBP și IF sunt obligați să furnizeze toate informațiile deținute, inclusiv informațiile privind activele gestionate, direct către ONPCSB-UIF în termen de maximum 15 zile de la data primirii cererii, iar pentru cererile cu caracter urgent, marcate în acest sens, în termenul indicat (Legea CSB/CFT, art. 33 alin. (1) și (2)). Entitățile raportoare au o obligație similară de a furniza informații supraveghetorului lor respectiv.

Persoanele care fac obiectul unei solicitări de furnizare a datelor către organele judiciare (Poliție și parchete) trebuie să respecte aceste solicitări (Legea 218/2002 privind organizarea și funcționarea Poliției Române și CPP, art. 198). Printre altele, astfel de competențe permit autorităților de aplicare a legii să obțină informații care nu aparțin domeniului public și care sunt deținute de: (i) fiducieri; (ii) organismul care administrează registrul conturilor bancare și de plăți și (iii) FI, DNFBP și VASP reglementate.

Criteriul 25.6 - Administratorii registrelor BR trebuie să coopereze cu autoritățile care gestionează registre similare din alte state membre ale UE și cu CE pentru a pune în aplicare diferitele tipuri de acces permise (Legea CSB/CFT, art. 19⁵ alin. (5)). ANAF trebuie, de asemenea, să furnizeze informații privind BR altor registre UE în mod gratuit și în timp util (CSB/CFT, art. 19 alin. (12)).

Unul dintre obiectivele ONPCSB este schimbul de informații din proprie inițiativă sau la cerere, pe bază de reciprocitate, cu instituții cu funcții similare sau cu alte autorități competente (Legea CSB/CFT, art. 39 alin. (3) lit. q)). În acest sens, ONPCSB-UIF are un temei juridic pentru schimbul de informații de bază și privind BR cu alte unități de informații financiare și cu alte autorități competente externe pentru a preveni și combate SB/FT – sub rezerva existenței reciprocității și a unor garanții similare cu privire la confidențialitatea informațiilor tratate (Legea CSB/CFT, art. 36 alin. (1) și (2)).

ONPCSB-UIF este, de asemenea, în măsură să își exercite competențele la cererea unei alte UIF (Legea CSB/CFT, art. 36 alin. (5) și (6)). ONPCSB-UIF trebuie, de asemenea, să furnizeze informații privind BR deținute în registrul BR altor unități de informații financiare din UE și autorităților competente în mod gratuit și în timp util (CSB/CFT, art. 19 alin. (11)).

IGGPR poate oferi cooperare internațională în ceea ce privește informațiile privind BR, inclusiv transmiterea datelor deținute în registre, prin intermediul Centrului de Cooperare Polițienească Internațională, care include Unitatea Națională Europol și Biroul Național Interpol (OUG 103/2006 privind unele măsuri de facilitare a cooperării polițienești internaționale și Legea 56/2018 privind cooperarea autorităților publice române cu Agenția Uniunii Europene pentru cooperarea în domeniul aplicării legii (Europol)). Competențe similare sunt disponibile în ceea ce privește cooperarea judiciară (în cadrul procedurilor judiciare penale (Legea 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală).

Cererile străine adresate unei autorități naționale pot fi transmise unei alte autorități naționale pentru un răspuns.

Criteriul 25.7 - O încălcare a cerinței stabilite în Legea CSB/CFT, art. 19 alin. (1) ca trusturile să dețină informații adecvate, corecte și actualizate privind BR face obiectul: (i) pentru persoane fizice - un avertisment sau o amendă cuprinsă între 25 000 RON (5 000 EUR) și 150 000 RON (30 000 EUR); sau (ii) pentru persoanele juridice - la fel ca (i) dar cu limita maximă majorată cu 10% din venitul total raportat în perioada fiscală imediat anterioară contravenției. De asemenea, în ceea ce privește persoanele juridice, sancțiunea poate fi aplicată separat fiecărui membru al organului de conducere și persoanelor responsabile de contravenție (Legea CSB/CFT, art. 43 alin. (1) lit. a), alin. (2) și alin. (3)). Având în vedere câștigurile nete medii pe lună (aproximativ 780 EUR în martie 2022), gama de sancțiuni pentru persoane fizice pare proporțională. Cu toate acestea, sancțiunea pentru o persoană juridică cu o cifră de afaceri foarte mică înseamnă că amenda aplicată persoanei juridice respective ar fi, de asemenea, mică.

Sancțiunile menționate mai sus se aplică și altor încălcări ale art. 19, și anume: (i) nerespectarea de către beneficiarul real a obligației de a furniza informații și documente fiduciei, astfel încât obligațiile prevăzute la art. 19 alin. (1) să poată fi îndeplinite; (ii) nerespectarea de către fiduciar a obligației de a dezvălui statutul său de fiduciar și (iii) nerespectarea de către fiduciar a obligației de a furniza informații privind BR către IF, DNFBP și VASP reglementate.

R.35 stabilește sancțiunile suplimentare care pot fi aplicate fiduciarilor profesioniști pentru neîndeplinirea obligațiilor prevăzute în Legea CSB/CFT. În cazul contravențiilor grave, repetate sau sistematice ale unui fiduciar profesionist, limita superioară a amenzii pentru o persoană fizică se majorează cu 50 000 RON (10 000 EUR), iar pentru persoanele juridice cu 5 milioane RON (1 milion EUR). Gama de sancțiuni pentru fiduciarii profesioniști care sunt persoane fizice nu pare proporțională.

În conformitate cu Codul civil, neînregistrarea unui contract fiduciar sau a modificărilor aduse acestuia în termen de o lună de la data încheierii lor ar putea duce la nulitatea absolută a contractului (a se vedea c.25.1).

Criteriul 25.8 – Nefurnizarea către ONPCSB-UIF a informațiilor pe care le poate solicita (a se vedea c.25.5) face obiectul unei sancțiuni [Legea CSB/CFT, art. 43 alin. (1) lit. (c) și art. 43 alin. (2)]. După cum s-a menționat mai sus (c.25.7), sancțiunea pentru un fiduciar care este o

persoană juridică cu o cifră de afaceri foarte mică înseamnă că amenda aplicată persoanei juridice respective ar fi, de asemenea, scăzută, iar intervalul pentru fiduciarii profesioniști care sunt persoane fizice nu pare proporțional.

Nefurnizarea datelor către organele judiciare (Poliție și procurori) poate constitui abatere judiciară, fiind sancționată cu amendă judiciară sau poate constitui infracțiune (CP, art. 271 - „obstrucționarea justiției”).

Evaluare și concluzie

România a introdus un registru al trusturilor prin care informațiile privind BR referitor la trusturi sunt deținute la nivel central și puse la dispoziția autorităților competente.

Cu toate acestea, gama de sancțiuni pentru fiduciarii care sunt persoane juridice cu o cifră de afaceri foarte scăzută și nu aplică cerințele din Legea CSB/CFT înseamnă că amenda aplicată fiduciarului respectiv ar fi, de asemenea, scăzută, iar gama de sancțiuni pentru fiduciarii profesioniști care sunt persoane fizice nu pare proporțională. De asemenea, nu există nicio cerință de a deține informații despre alți agenți abilitați și furnizori de servicii ai trustului. Având în vedere numărul mic de trusturi administrate în România, aceste deficiențe nu au fost evaluate foarte mult.

R.25 este evaluată cu LC.

Recomandarea 26 – Reglementarea și supravegherea instituțiilor financiare

În cea de-a patra rundă MER, România a fost evaluată cu PC în cadrul R.23 anterioară din cauza: (i) lipsei de licențiere/ înregistrare și reglementare a activităților Poștei Române; (ii) tuturor caselor de schimb valutar care nu au fost reautorizate la momentul evaluării; (iii) lipsei de claritate în legislația privind identitatea autorității care desfășoară activitatea zilnică de CSB/CFT și (iv) abordării BNR privind supravegherea care nu este definită în mod explicit sau implementată în mod consecvent.

Introducerea la R.10 enumeră o activitate căreia nu i se aplică Legea CSB/CFT și care nu este supusă reglementării și supravegherii.

Criteriul 26.1 - BNR este responsabilă de supravegherea următoarelor entități pentru respectarea Legii CSB/CFT: (i) instituții de credit (bănci și cooperative de credit) care sunt persoane juridice române (inclusiv în cazul în care prestează servicii într-un alt stat membru fără prezență fizică în acel stat); (ii) IP care sunt persoane juridice române (inclusiv în cazul în care prestează servicii într-un alt stat membru fără prezență fizică în acel stat); (iii) IEME care sunt persoane juridice române (inclusiv în cazul în care prestează servicii într-un alt stat membru fără prezență fizică în acel stat); (iv) IF nebancaire înregistrate în Registrul special și (iv) IF nebancaire înregistrate numai în Registrul general care sunt IP sau IEME¹⁰⁶(Legea CSB/CFT, art. 27 alin. (1)). BNR este, de asemenea, responsabilă de supravegherea sucursalelor românești ale persoanelor juridice străine ale tipurilor de IF menționate mai sus (Legea CSB/CFT, art. 27 alin. (1)). Instituțiile din România care își desfășoară activitatea într-un alt stat membru al UE cu prezență fizică (sucursală) sunt supravegheate de autoritatea competentă din statul membru gazdă.

¹⁰⁶ Există trei tipuri de înregistrare pentru IF nebancaire, în funcție de volumele permise. IF nebancaire înregistrate în registrul de intrări sunt autorizate să desfășoare numai activități limitate de creditare (case de amanet și cooperative de credit). Mai multe activități pot fi asigurate de cele înscrise în Registrul general (inclusiv leasing financiar). Activitatea semnificativă necesită înscrierea în Registrul special. Numai acestea din urmă sunt supravegheate în scopuri prudențiale și de CSB/CFT de către BNR; celelalte sunt supravegheate numai pentru respectarea CSB/CFT de către ONPCSB. IF nebancaire înregistrate în Registrul general sau special pot solicita, de asemenea, o licență hibridă IP/IF nebancaire sau IEME/IF nebancaire. Apoi, acestea ar fi, de asemenea, supravegheate automat de BNR.

ASF este responsabilă de supravegherea următoarelor aspecte pentru respectarea Legii CSB/CFT și a reglementărilor subiacente: (i) societăți de asigurare și reasigurare; (ii) intermediari de asigurări; (iii) firme de investiții; (iv) intermediari de investiții; (v) administratorii fondurilor de investiții; (vi) schemele colective de investiții; (vii) depozitarii centrali și (viii) administratorii schemelor de pensii facultative și ai schemelor de pensii ocupaționale (Legea CSB/CFT, art. 28 alin. (1) și Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 93/2012 privind înființarea, organizarea și funcționarea ASF (OUG privind ASF), art. 2 alin. (1)). ASF este, de asemenea, responsabilă pentru supravegherea sucursalelor românești ale persoanelor juridice străine ale tipurilor de IF menționate mai sus (Legea CSB/CFT, art. 28 alin. (1)).

ONPCSB este responsabil pentru supravegherea tuturor celorlalte IF reglementate pentru respectarea Legii CSB/CFT care nu fac obiectul supravegherii de către BNR sau ASF (Legea CSB/CFT, art. 26 alin. (1) lit. (d)). Aceasta include împrumuturile (de exemplu, cooperativele de credit și casele de amanet), leasingul financiar (nu există companii de leasing, dar leasingul poate fi furnizat de IFN-uri), casele de schimb valutar și oficiile poștale (atunci când furnizează servicii de plată).

BNR și ONPCSB sunt responsabile pentru supravegherea respectării Regulamentului (UE) 2015/847. În cazul celui din urmă, acoperă furnizorii de servicii poștale care prestează servicii de plată [Legea CSB/CFT, art. 29 alin. (1)].

BNR, ASF și ONPCSB sunt responsabile pentru supravegherea punerii în aplicare a sancțiunilor internaționale care impun blocarea fondurilor, precum și a sancțiunilor internaționale care impun restricții asupra anumitor transferuri de fonduri și servicii financiare adoptate în scopul prevenirii FP (OUG nr. 202/2008, art. 17 alin. (1)).

Criteriaul 26.2 – Principiile de bază ale IF trebuie să fie licențiate după cum urmează: (i) instituțiile de credit de către BNR (OUG nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului, art. 10 alin. (1)); (ii) societățile de asigurare și reasigurare de către ASF (Legea nr. 237/2015 privind autorizarea și supravegherea asigurărilor și reasigurărilor, art. 1 alin. (1) lit. (a), art. 20 alin. (1), art. 164 și art. 173); (iii) societățile de investiții de către ASF (Legea nr. 297/2004 privind piața valorilor mobiliare, art. 273¹); (iv) intermediarii de investiții de către ASF (Legea nr. 126/2018 privind piețele instrumentelor financiare, art. 262) și (v) administratorii de fonduri de investiții și schemele de investiții colective de către ASF (OUG nr. 32/2012, art. 4, art. 9 și art. 197).

Alte IF trebuie, de asemenea, să fie licențiate sau înregistrate după cum urmează: (i) IP de către BNR (Legea nr. 209/2019 privind serviciile de plată și modificarea altor acte normative, art. 2, art. 8 și art. 9 alin. (1)); (ii) IEME de către BNR (Legea nr. 210/2019 privind activitatea de emisie de monedă electronică, art. 7); (iii) IF nebancaire și alți creditori (cooperative de credit, case de amanet) de către BNR (numai în scopuri statistice) (Legea nr. 93/2009 privind IF nebancaire, art. 25 și art. 61); (iv) intermediari de asigurări de către ASF (Legea intermediarilor de asigurări nr. 236/2018, art. 1 alin. (1) lit. (c) și art. 29); (v) depozitarii centrali de către ASF (Legea nr. 126/2018 privind piețele instrumentelor financiare, art. 262); (vi) administratorii schemelor de pensii facultative și ai schemelor de pensii ocupaționale de către ASF (Legea nr. 204/2006 privind pensiile facultative, art. 1 și art. 123 și Legea nr. 1/2020 privind pensiile ocupaționale, art. 1 și art. 146) și (vii) casele de schimb valutar de către Comitetul interinstituțional din subordinea MF (Legea CSB/CFT, art. 31 alin. (1) și art. 47 alin. (2)).

Instituțiile care presetază servicii poștale de tip giro sunt autorizate de Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații (ANCOM) în conformitate cu prevederile OUG nr. 13/2013 și ale Deciziei Președintelui ANCOM nr. 313/2017. A se vedea c.14.1.

Având în vedere setul robust de cerințe pentru obținerea unei licențe bancare, precum și cerințele continue, în curs, existența băncilor fictive nu este posibilă în România (OUG nr.

99/2006 și Regulamentul BNR nr. 5/2013 privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit).

Criteriul 26.3 – Cu excepția caselor de schimb valutar și a furnizorilor de servicii poștale, legile sectoriale permit luarea de măsuri pentru a împiedica infractorii sau asociații acestora să dețină (sau să fie beneficiarul real al) un interes semnificativ sau de control sau să dețină o funcție de conducere într-o IF reglementată:

- (i) La momentul depunerii cererii de autorizare sau înregistrare a IF reglementate (OUG nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului, art. 38 alin. (1) lit. e) și f) și art. 108 și Regulamentul BNR nr. 12/2020 privind autorizarea instituțiilor de credit, art. 16 - art. 18 și Regulamentul BNR nr. 5/2013 privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit, art. 67⁷, art. 67⁴⁵ și 67¹³⁰; Legea nr. 209/2019 privind serviciile de plată, art. 11, art. 13 și art. 14 și Regulamentul BNR nr. 4/2019, art. 8, art. 14 și art. 15; Legea nr. 210/2019 privind activitatea de emisie de monedă electronică, art. 10 și art. 11 și Regulamentul BNR nr. 5/2019, art. 8 - art. 15; Legea nr. 93/2009 privind IF nebancale, art. 16, art. 19 și art. 20 și Regulamentul BNR nr. 20/2009 privind IF nebancale, art. 13, art. 14 - art. 17¹, art. 19, art. 21 și art. 23; Legea nr. 237/2015 privind intrarea pe piață și refuzul acordării licenței, art. 8(8), art. 14(3)), art. 21 alin. (2), art. 23 și art. 24 alin. (1), Norma ASF nr. 20/2016 privind aplicarea Legii nr. 237/2015, art. 3 alin. (1), art. 7 alin. (18), Legea nr. 236/2018 privind distribuția de asigurări, art. 3 alin. (1) alin. (18), art. 4 alin. (32), art. 9 alin. (2) lit. (a), art. 28 alin. (1), art. 35 alin. (4) și art. 36 alin. (1) și Norma ASF nr. 22/2021 privind distribuția de asigurări, art. 10 alin. (2), art. 11 alin. (1), art. 22 alin. (9) și art. 30 (sectorul asigurărilor); Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 32/2012 privind organismele de plasament colectiv în valori mobiliare și societățile de administrare a investițiilor pentru completarea Legii nr. 297/2004 a pieței valorilor mobiliare, art. 9 lit. d), art. 39¹(24¹), coroborată cu Legea nr. 126/2018 privind piețele instrumentelor financiare, art. 34, art. 35, art. 36, art. 37, art. 39, art. 99 alin. (2), art. 129 alin. (3), art. 179 (sectorul pieței de capital); Legea nr. 204/2006 privind schemele de pensii facultative (pilonul III), art. 3, art. 4, art. 7, art. 8 și art. 21, Norma ASF 23/2016 privind autorizarea înființării unei societăți de pensii și autorizația de administrare a fondurilor de pensii facultative, art. 6 - art. 9 și art. 11, Legea nr. 1/2020 privind pensiile ocupaționale (pilonul IV), art. 6 - 8 și art. 147 și Norma ASF nr. 13/2020 privind autorizarea administratorilor fondurilor de pensii ocupaționale) și Regulamentul ASF nr. 1/2019 privind evaluarea și aprobarea membrilor structurii de conducere și a persoanelor care dețin funcții-cheie în cadrul entităților reglementate de ASF, art. 3, art. 5, art. 12 și art. 13 (sectorul asigurărilor, piețele de capital și fondurile de pensii).
- (ii) După acordarea licenței sau înregistrarea pentru aprobarea unei achiziții sau numiri (OUG nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului, art. 25, art. 26 și art. 108 alin. (3), Regulamentul BNR nr. 12/2020, art. 16 și art. 17 și Regulamentul BNR nr. 5/2013 privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit, art. 67¹³⁰; Legea nr. 209/2019 privind serviciile de plată, art. 13 alin. (3), art. 30, art. 31 și art. 33 și Regulamentul BNR nr. 4/2019, art. 8 - art. 15, art. 73 alin. (1) și (2), art. 74(k) și (l); Legea nr. 210/2019 privind activitatea de emisie de monedă electronică, art. 10 și art. 69 la art. 71 și Regulamentul BNR nr. 5/2019, art. 8 la art. 13 la art. 16, art. 52, art. 53 și art. 60; Legea nr. 93/2009 privind fondurile financiare nebancale, art. 16, art. 20, art. 31 și Regulamentul BNR nr. 20/2009 privind fondurile financiare nebancale, art. 13, art. 14 la art. 17¹, art. 19, art. 21, art. 23, art. 39, art. 44, art. 45, art. 51 și art. 52; Regulamentul ASF nr. 3/2016 privind evaluarea prudențială a achiziției și creșterii participațiilor calificate în entitățile supravegheate de ASF, art. 20 și art. 29 - art. 35; și Regulamentul ASF nr. 3/2016 privind evaluarea prudențială a achiziției și creșterii participațiilor calificate în entitățile supravegheate de ASF, art. 20 și art. 29 - art. 35 și Regulamentul

ASF nr. 1/2019 (ca mai sus) (sectorul asigurărilor, piețele de capital și fondurile de pensii).

- (iii) Atunci când intervine o modificare a circumstanțelor (OUG nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului, art. 108 alin. (1), art. 230 și art. 232, Regulamentul BNR nr. 12/2020 privind autorizarea instituțiilor de credit, art. 131 alin. (2) și Regulamentul BNR nr. 5/2013 privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit, art. 67¹³⁵; Legea nr. 209/2019 privind serviciile de plată, art. 13 alin. (3), art. 74 și art. 75 și Regulamentul BNR nr. 4/2019, art. 15, art. 74, art. 75 alin. (1) și (2) lit. h), art. 76 și art. 84 la art. 86; Legea nr. 210/2019 privind activitatea de emisie de monedă electronică, art. 72 și art. 73 și Regulamentul BNR nr. 5/2019, art. 49 alin. (1) lit. c), art. 60 și art. 72 la art. 74; Legea nr. 93/2009 privind FI nebankare, art. 16, art. 20, art. 58 și 59 și Regulamentul BNR nr. 20/2009, art. 13. Art. 14 - Art. 17¹ și Art. 21, Art. 23, Art. 39 și Art. 45; și Regulamentul privind inspecția (controlul) ASF (Regulamentul ASF nr. 4/2021, Art. 1, Art. 2(2)(1) - (7) și (26), Art. 4, Art. 6, Art. 14, Art. 25 - Art. 27, Art. 29 și Art. 32 și Regulamentul ASF nr. 1/2019 (ca mai sus) (sectorul asigurărilor, piețele de capital și fondurile de pensii).

Deși supraveghetorul caselor de schimb valutar are obligația de a verifica dacă persoanele care dețin o funcție de conducere sau sunt beneficiarii reali ai respectivelor instrumente financiare sunt persoane „competente și onorabile” capabile să protejeze aceste entități împotriva „utilizării lor abuzive în scopuri penale” (un termen nedefinit) (Legea CSB/CFT, art. 31 alin. (2)), nu i se acordă competențe explicite pentru a aborda această obligație prin Legea CSB/CFT sau prin legea sectorială relevantă. În plus, Comisia pentru autorizarea activității valutare are competența, în temeiul legislației sectoriale, de a solicita un extras din cazierul judiciar, dar poate face acest lucru numai: (i) cu consimțământul expres scris al persoanelor supuse verificării și (ii) pentru categorii limitate de infracțiuni care nu acoperă toate cele desemnate de GAFI (H.G. nr. 1096/2022 pentru aprobarea procedurii de autorizare a caselor de schimb valutar, art. 1 alin. (1), art. 4 alin. (1), art. 5 lit. (g) și (j), art. 5 alin. (3) lit. (a), art. 5 alin. (6), art. 6 alin. (2) și art. 31 și H.G. 1000/2015 și Ministrul Finanțelor 664/2012). De asemenea, dispozițiile legale care se referă la modificări după acordarea inițială a licențelor de schimb valutar nu sunt suficient de clare pentru AT.

În cazul furnizorilor de servicii poștale, autorizarea nu necesită o decizie explicită a ANCOM; mai degrabă urmează notificării intenției de a furniza servicii poștale (OUG nr. 13/2013, art. 5 alin. (1)).

Deși regulamentele ASF se aplică unui organism de plasament colectiv care își comercializează propriile unități sau acțiuni, nu au fost furnizate informații cu privire la dispozițiile în vigoare pentru a împiedica infractorii sau asociații acestora să dețină (sau să fie beneficiarul real) un interes semnificativ sau de control într-o astfel de întreprindere.

Criteriul 26.4 – (a) Cel mai recent raport FSAP al FMI (2018) confirmă faptul că reglementarea și supravegherea băncilor sunt în conformitate cu principiile de bază, acolo unde sunt relevante pentru CSB/CFT. Pentru IOSCO, AT nu a primit dovezi că reglementarea și supravegherea sunt în conformitate cu principiile de bază relevante. Pentru IAIS, autoritățile au evidențiat concluziile autoevaluărilor pentru unele dintre principiile de bază relevante pentru CSB/CFT, dar nu au fost puse la dispoziție copii ale autoevaluărilor sau acțiunilor ulterioare întreprinse pentru a aborda deficiențele identificate și detalii despre organismul care supraveghează planul de acțiune.

(b) Legislația impune tuturor supraveghetorilor CSB/CFT, atunci când aplică o ABR (abordare bazată pe risc) pentru supravegherea CSB/CFT, să înțeleagă în mod clar riscurile de SB/FT, să aibă acces la informații relevante și să își bazeze activitățile de supraveghere în jurul profilurilor de risc pregătite pentru IF reglementate (care ar trebui revizuite periodic) [Legea CSB/CFT, art. 26 alin. (8)]. BNR este obligată să aplice o ABR activităților sale de supraveghere (Legea

CSB/CFT, art. 27 alin. (1)), la fel ca și ONPCSB (Normele ONPCSB privind CSB/CFT, art. 26 alin. (3)). ASF aplică o ABR în conformitate cu Regulamentul ASF privind CSB/CFT (art. 36 și art. 43) și procedurile sale interne (a se vedea mai jos).

IF reglementate supravegheate de BNR sunt supuse procedurii BNR RBS (aprobată în noiembrie 2021). Aceasta prevede aplicarea unei ABR și ia în considerare riscul sectorial (Procedura BNR RBS, alin. 3). FI reglementate supravegheate de ASF sunt supuse: (i) Regulamentului ASF nr. 4/2021 privind activitatea de control desfășurată de ASF și (ii) procedurii pentru activitatea de control desfășurată de ASF (emisă în aprilie 2021, modificată ultima dată în iunie 2022). Aceste documente prevăd aplicarea unei ABR. Activitatea de supraveghere se desfășoară pe baza a două componente: (i) componenta de conformitate și (ii) componenta de risc – care se referă atât la riscurile la nivel de entitate, cât și la cele la nivel de piață (Regulamentul ASF nr. 4/2021, art. 4 alin. (1) și art. 39). ONPCSB a elaborat prima procedură RBS în 2007 și a fost actualizată ultima dată în februarie 2022 (procedură operațională PO.05/01 – activitatea de supraveghere bazată pe riscuri) și recunoaște riscul sectorial.

Criteriul 26.5 – (a) și (b) Printre altele, evaluarea de către BNR a riscului entității trebuie să țină cont de: (i) riscurile care decurg din modelul de afaceri, dimensiunea, natura, volumul și complexitatea activităților IF reglementate și (ii) riscurile care decurg din guvernanta internă și sistemul de control intern (Procedura BNR RBS, alin. 12). Ratingul de risc al entității IF reglementate stabilește apoi baza pentru luarea deciziilor cu privire la frecvența, intensitatea și profunzimea acțiunilor de supraveghere (Procedura BNR RBS, alin. 20). BNR utilizează apoi o combinație de instrumente de supraveghere off-site și la fața locului. Riscurile la nivel sectorial, național și supranațional sunt luate în considerare în cadrul factorilor de risc proiectați de BNR. De asemenea, BNR grupează unele instituții și sectoare (cum ar fi IF nebankare în funcție de tipul lor de activitate) și își proiectează ABR pe baza caracteristicilor și riscurilor inerente.

Evaluarea ASF a riscului entității trebuie să țină cont de: (i) riscurile care decurg din modelul de afaceri, de exemplu, natura și complexitatea activităților, canalele de distribuție, tipurilor de clienți ale IF reglementate și (ii) calitatea aranjamentelor și structurilor de guvernanta internă, inclusiv funcțiile de audit intern și de conformitate, precum și politicile și procedurile (Regulamentul ASF privind combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului, art. 40). De asemenea, ASF trebuie să identifice factorii de risc la care sunt expuse IF reglementate, luând în considerare informațiile furnizate de guvernul român, inclusiv riscul de țară (Regulamentul ASF privind CSB/CFT, art. 36). Ratingul de risc al entității IF reglementate stabilește apoi baza pentru luarea deciziilor cu privire la intensitatea și frecvența acțiunilor de supraveghere (Metodologia ASF pentru elaborarea, modificarea și monitorizarea planului de control periodic, Capitolul II, Secțiunea 3). Riscurile la nivel sectorial, național și supranațional sunt luate în considerare în cadrul factorilor de risc proiectați de ASF.

Evaluarea de către ONPCSB a riscului entității trebuie să țină cont de: (i) riscul de tranzacție (maximul veniturilor totale/cheltuielilor totale), riscul de conformitate (rezultatele supravegherii anterioare), riscul de produs (domeniul de activitate), riscul geografic și riscul de raportare și (ii) desfășurarea necorespunzătoare a activităților interne, existența unui personal neinstruit sau a unor sisteme necorespunzătoare (Procedura operațională ONPCSB PO-05.01, Art. 11(b) și Art. 15). Frecvența și intensitatea supravegherii IF reglementate de către ONPCSB se bazează pe o evaluare a riscului sectorial de SB/FT, care ia în considerare evaluarea riscului supranațional efectuată de CE în absența unei ENR (procedura operațională ONPCSB PO-05.01, art. 3 și art. 4). Intensitatea supravegherii este determinată de ratingul de risc al entității IF reglementate (procedura operațională ONPCSB, art. 29).

Nu au fost identificate deficiențe pentru supraveghetori în ceea ce privește (a) sau (b).

(c) Frecvența și intensitatea supravegherii nu iau în considerare gradul de discreție permis în temeiul ABR, de exemplu, dispozițiile care permit aplicarea unor măsuri simplificate (Legea

CSB/CFT, art. 16 alin. (1) și recurgerea la terți (Legea CSB/CFT, art. 18).

În ceea ce privește evaluarea riscurilor la nivel de grup, circumstanțele în care acest lucru este necesar sunt extrem de limitate (dintre instituțiile supravegheate de BNR, doar două instituții de credit au o prezență destul de mică, externă). Se ia în considerare riscul legat de prezența lor geografică, precum și conformitatea cu politicile grupului.

Criteriul 26.6 – Legislația impune tuturor supraveghetorilor CSB/CFT, atunci când aplică ABR pentru supravegherea CSB/CFT, să își bazeze activitățile de supraveghere în jurul profilurilor de risc pregătite pentru IF reglementate, care ar trebui revizuite periodic – pe măsură ce și atunci când există evenimente majore sau schimbări în gestionarea IF reglementate [Legea CSB/CFT, art. 26 alin. (8)]. Astfel de evenimente majore ar include informații negative despre acționari sau conducere, informații de supraveghere sau modificări ale modelului de afaceri.

Evaluare și concluzie

Există o obligație de licențiere sau înregistrare pentru toate sectoarele. În general, IF reglementate fac, de asemenea, obiectul unor cerințe de competență și onorabilitate pentru administratori și beneficiarii reali, deși domeniul de aplicare al infracțiunilor care pot fi luate în considerare pentru casele de schimb valutar este prea restrâns. În ceea ce privește casele de schimb valutar, nu există o definiție a „acționarului semnificativ”, iar dispozițiile legale care se referă la modificările ulterioare autorizării inițiale nu sunt suficient de clare. Fără a aduce atingere importanței care este acordată schimburilor valutare (a se vedea Capitolul 1), riscul mai mare de SB/FT nu este legat de nicio problemă de licențiere și, prin urmare, această deficiență este minoră.

Toate autoritățile relevante sunt obligate prin legislație să aplice o ABR la supraveghere, luând în considerare riscurile de SB/FT la nivel național, sectorial și individual. Frecvența și intensitatea supravegherii nu iau în considerare gradul de discreție permis în temeiul ABR.

Pentru principiile IOSCO și IAIS, nu au fost furnizate dovezi suficiente pentru a demonstra că reglementarea și supravegherea sunt în conformitate cu principiile de bază. Cu toate acestea, având în vedere importanța acordată acestor sectoare, această deficiență nu a fost ponderată foarte mult.

Decalajul în aplicarea măsurilor preventive la păstrarea și administrarea numerarului este minor.

R.26 este evaluată cu LC.

Recomandarea 27 – Competențele supraveghetorilor

În cea de-a patra rundă MER, România a fost evaluată cu LC în cadrul R.29 anterioară din cauza: (i) preocupărilor minore că unele autorități de supraveghere nu au avut autoritatea legală de a solicita remedierea încălcărilor CSB/CFT și (ii) lipsei de claritate cu competențe de sancționare în conformitate cu normele ONPCSB.

Introducerea la R.10 enumeră o activitate căreia nu i se aplică Legea CSB/CFT și care nu este supusă reglementării și supravegherii.

Criteriul 27.1 - Supravegherea respectării Legii CSB/CFT de către IF reglementate este responsabilitatea BNR, ASF și ONPCSB [Legea CSB/CFT, art. 26 alin. (1)]. Următoarele competențe generale sunt disponibile pentru exercitarea supravegherii în temeiul Legii CSB/CFT: (i) competența de a obține date și informații (inclusiv documente) și (ii) competența de a solicita luarea de măsuri (Legea CSB/CFT, art. 26 alin. (4) și (5)). Aceste competențe sunt disponibile și pentru a supraveghea respectarea Legii CSB/CFT de către instituțiile financiare autorizate în alte state membre ale SEE care operează fizic în România prin sucursale (Legea

CSB/CFT, art. 26 alin. (6), art. 27 alin. (1) și art. 28 alin. (1)). În cazul ASF, aceasta poate utiliza, de asemenea, competențele disponibile în temeiul legislației sectoriale (CSB/CFT, art. 28 alin. (1)), care conține, în linii mari, aceleași competențe.

În cazul BNR, aceasta își poate exercita competențele de supraveghere a activităților desfășurate de persoane juridice române care sunt instituții de credit, IP sau IEME într-un alt stat membru fără sediu [Legea CSB/CFT, art. 27 alin. (2)].

Aceleași competențe pot fi utilizate de BNR și ONPCSB pentru a supraveghea respectarea Regulamentului (UE) 2015/847 (Legea CSB/CFT, art. 29 alin. (1) lit. (a) și (b)).

BNR, ASF și ONPCSB pot utiliza aceleași competențe care sunt disponibile în temeiul Legii CSB/CFT pentru a supraveghea punerea în aplicare a obligațiilor SFS (OUG nr. 202/2008, art. 17 alin. (1)).

Reprezintă o contravenție obstrucționarea activității de supraveghere, inclusiv a nefurnizării de informații, a întârzierii furnizării de informații și a furnizării de date și informații eronate (Legea CSB/CFT, art. 43 alin. (1) lit. (e)). O contravenție poate fi sancționată cu avertisment sau amendă (până la 10% din veniturile totale ale unei persoane juridice) [Legea CSB/CFT, art. 43 alin. (3)].

Criteriul 27.2 – BNR și ASF pot efectua supravegherea (Legea CSB/CFT, Regulamentul (UE) 2015/847 și SFS) pe baza informațiilor colectate off-site și prin inspecții la fața locului (Legea CSB/CFT, art. 27 alin. (4) și art. 28 alin. (2) și OUG nr. 93/2012 privind organizarea ASF, art. 21^{2a}). Competențele BNR se extind în mod expres la entitățile cărora le-au fost externalizate activități (Legea CSB/CFT, art. 27 alin. (4)). Inspecțiile pot fi efectuate de BNR sau ASF sau prin intermediul auditorilor financiari (Legea CSB/CFT, art. 27 alin. (3) și art. 28 alin. (4)). În cazul ASF, Regulamentul nr. 4/2021 privind activitatea de control desfășurată de ASF stabilește un cadru pentru efectuarea inspecțiilor periodice și inopinate, precum și drepturile și obligațiile părților implicate în activitatea de supraveghere. În cazul ONPCSB, inspecțiile pot fi efectuate la sediul ONPCSB, IF reglementate sau după cum s-a convenit (Legea CSB/CFT, art. 26 și Normele ONPCSB CSB/CFT, art. 27 et seq.).

Criteriul 27.3 – IF reglementate trebuie să pună la dispoziție datele și informațiile solicitate de supraveghetorul responsabil pentru îndeplinirea sarcinilor specifice (Legea CSB/CFT, Regulamentul (UE) 2015/847 și SFS). Reprezentanții autorizați, în exercitarea atribuțiilor lor, pot face fotocopii ale documentelor verificate (Legea CSB/CFT, art. 26 alin. (4), art. 27 alin. (3) și art. 28 alin. (1)).

Criteriul 27.4 – BNR este autorizată să impună o serie de sancțiuni administrative pentru: (i) nerespectarea de către IF a „măsurilor de supraveghere”; (ii) nerespectarea gravă, repetată sau sistematică a Legii CSB/CFT, dar nu și pentru nerespectarea mai puțin gravă și izolată a conformității; (iii) inițierea sau continuarea unei relații de afaceri sau executarea unei tranzacții care încalcă Legea CSB/CFT și (iv) nerespectarea Regulamentului (UE) 2015/847 [Legea CSB/CFT art. 27 alin. (7)]. Aceasta include retragerea licenței acordate unei IF reglementate [Legea CSB/CFT, art. 27 alin. (9)]. Autorizarea de a impune sancțiuni poate fi limitată în ceea ce privește unele încălcări care nu sunt grave, repetate sau sistematice, inclusiv raportarea suspiciunilor. ASF și ONPCSB sunt autorizate să impună sancțiuni administrative pentru nerespectarea Legii CSB/CFT, a reglementărilor sau a altor acte emise în temeiul legii respective (Legea CSB/CFT, art. 28 alin. (5) și art. 43). Aceasta trebuie să conștie într-un avertisment sau o amendă și poate include, de asemenea, una sau mai multe măsuri suplimentare, inclusiv retragerea, aprobarea sau suspendarea licenței unei IF reglementate (Legea CSB/CFT, art. 43 și art. 44). În general, gama de sancțiuni disponibile este proporțională pentru a face față încălcărilor mai mari și mai mici ale cerințelor CSB/CFT. De asemenea, ONPCSB poate aplica sancțiuni în cazul în care furnizorii de servicii poștale nu respectă Regulamentul (UE) 2015/847 (Legea CSB/CFT, art. 29 alin. (1) lit. (b) și art. 43 alin. (1) lit. (h)) sau solicită altor persoane să facă acest lucru (Legea CSB/CFT, art. 44 alin. (2)).

Evaluare și concluzie

Autoritățile de supraveghere au competențe vaste de supraveghere a IF, inclusiv competența de a efectua inspecții, de a obliga la furnizarea de documente și de a aplica o serie de sancțiuni administrative. În general, gama de sancțiuni disponibile este proporțională pentru a face față încălcărilor mai mari și mai mici ale cerințelor CSB/CFT. Cu toate acestea, este posibil ca BNR să nu poată impune sancțiuni pentru unele încălcări care nu sunt grave, repetate sau sistematice, inclusiv raportarea suspiciunilor.

Decalajul în aplicarea măsurilor preventive la păstrarea și administrarea numerarului este minor.

R.27 este evaluată cu LC.

Recomandarea 28 – Reglementarea și supravegherea DNFBP

În cea de-a patra rundă MER, România a fost evaluată la PC în cadrul R.24 anterioară din cauza: (i) cazinourilor online și altor tipuri de jocuri de noroc care nu fac obiectul acordării de licențe sau al cadrului de supraveghere CSB/CFT; (ii) măsurilor de prevenire a infractorilor de a deține un interes semnificativ în cazinouri care nu sunt cuprinzătoare; (iii) legislației privind jocurile de noroc care nu capturează în mod explicit proprietarii și beneficiarii reali și nu acoperă modificările ulterioare acordării licenței; (iv) lipsei unui cadru de înregistrare și de supraveghere CSB/CFT pentru TCSP; (v) nerespectării de către Uniunea Barourilor a responsabilităților sale statutare și a eșecului profesiei juridice de a se angaja și (vi) problemelor de sancțiuni identificate în R.17 anterioară.

R.22 enumeră activitățile cărora nu li se aplică Legea CSB/CFT și care nu sunt supuse reglementării sau supravegherii.

Criteriaul 28.1 – (a) Este interzisă desfășurarea de activități de cazinou (jocuri de noroc) fără autorizație sau înregistrare (Legea CSB/CFT, art. 31 alin. (1)). Desfășurarea oricăror activități de jocuri de noroc fără licență se pedepsește ca infracțiune (OUG nr. 77/2009, art. 23).

(b) ONJN și ONPCSB au obligația de a verifica dacă persoanele care dețin o funcție de conducere sau sunt beneficiarii reali ai cazinourilor sunt persoane „competente și onorabile” capabile să protejeze aceste entități împotriva utilizării lor abuzive în scopuri penale (Legea CSB/CFT, art. 31 alin. (2)). Competențele detaliate de acordare a licențelor ONJN sunt prevăzute în OUG nr. 77/2009, care include, printre altele, o cerință privind absența unei condamnări penale (infracțiune comisă cu intenție cu o pedeapsă de cel puțin 2 ani) a operatorului economic însuși și a beneficiarilor săi reali și a reprezentanților legali (cel mai adesea, dar nu întotdeauna, administratori) (OUG nr. 77/2009, art. 15). Orice modificare a oricăror informații furnizate la momentul acordării licenței cazinoului trebuie notificată ONJN *ex post* (OUG nr. 77/2009, art. 12 alin. (2)) - în termen de 48 de ore (pentru depunerea online) sau în termen de 5 zile lucrătoare (pentru depunerea prin poștă sau direct la supraveghetor). Aceste competențe de acordare a licențelor nu se adresează conducerii superioare în general sau cazurilor în care un beneficiar real sau un reprezentant legal este asociat cu un infractor.

(c) Furnizorii de servicii de cazinou sunt supuși supravegherii cu Legea CSB/CFT de către ONJN (Legea CSB/CFT, art. 26 alin. (1) lit. c)). ONPCSB poate efectua, de asemenea, supravegherea cazinourilor în anumite cazuri (Legea CSB/CFT, art. 26 alin. (3)). Următoarele competențe generale sunt disponibile pentru exercitarea supravegherii: (i) competența de a obține date și informații (inclusiv documente) și (ii) competența de a solicita luarea de măsuri (Legea CSB/CFT, art. 26 alin. (4) și (5)). Aceste competențe sunt disponibile și pentru a supraveghea respectarea Legii CSB/CFT de către cazinourile licențiate în alte state membre ale SEE care operează fizic în România [Legea CSB/CFT, art. 26 alin. (6)]. ONJN și ONPCSB sunt ambele

împuternicite să supravegheze respectarea SFS (OUG nr. 202/2008, art. 17).

Criteriul 28.2 - ONPCSB este autoritatea competentă desemnată pentru supravegherea respectării de către toate DNFBP reglementate a Legii CSB/CFT. Organismele de autoreglementare sunt, de asemenea, desemnate ca supraveghetori - în măsura în care acestea „reprezintă și coordonează” DNFBP reglementate (Legea CSB/CFT, art. 26 alin. (1) lit. (d) și (e)). Acestea sunt: (i) UNNPR (notari publici); (ii) UNBR (avocați); (iii) CECCAR (contabili autorizați și experți contabili); și (iv) CCF (consultanți fiscali). Organism de autoreglementare înseamnă sindicate, organisme profesionale sau alte forme asociative ale profesiilor reglementate care au competența de a reglementa activitățile membrilor lor prin emiterea de reglementări și instrucțiuni privind activitatea și conduita etică a membrilor și de a supraveghea respectarea acestora (Legea CSB/CFT, art. 2(n)). ONPCSB și SRB-urile sunt responsabile și pentru supravegherea punerii în aplicare a obligațiilor SFS (OUG nr. 202/2008, art. 17 alin. (1)).

Criteriul 28.3 - DNFBP reglementate supravegheate de ONPCSB sunt supuse monitorizării proporțional cu identificarea și evaluarea indicatorilor de risc stabiliți în conformitate cu procedurile interne [Regulile ONPCSB privind CSB/CFT, art. 26 alin. (3)]. Deși nu există norme similare pentru SRB-uri, acordurile de cooperare încheiate între ONPCSB și SRB-uri prevăd aplicarea unei ABR. A se vedea c.28.5.

Criteriul 28.4 - (a) DNFBP reglementate trebuie să pună datele și informațiile la dispoziția autorității lor de supraveghere respective pentru a sprijini atribuțiile de supraveghere. Aceștia pot face fotocopii ale documentelor verificate [Legea CSB/CFT, art. 26 alin. (4)]. Autoritățile de supraveghere au, de asemenea, competența de a solicita luarea de măsuri (Legea CSB/CFT, art. 26 alin. (5)). În cazul ONPCSB, inspecțiile pot fi efectuate la sediul ONPCSB, la sediul DNFBP reglementate sau după cum s-a convenit (Legea CSB/CFT, art. 26 și Regulile ONPCSB CSB/CFT, art. 27 et seq.). SRB-urile își întemeiază dreptul de a efectua inspecții la fața locului pe aceleași prevederi ale Legii CSB/CFT, dar acest lucru nu este reglementat în mod expres, deoarece dispozițiile legale se referă numai la autorități (și nu și la SRB-uri).

ONPCSB și SRB-urile pot utiliza aceleași competențe care sunt disponibile în temeiul Legii CSB/CFT pentru a supraveghea punerea în aplicare a obligațiilor SFS (OUG nr. 202/2008, art. 17 alin. (1)).

(b) Supraveghetorii TCSP au obligația de a verifica dacă persoanele care dețin o funcție de conducere sau sunt beneficiarii reali ai acestor TCSP sunt persoane „competente și onorabile” capabile să protejeze aceste entități împotriva utilizării lor abuzive în scopuri penale (Legea CSB/CFT, art. 31 alin. (2)). Cu toate acestea, autoritățile de supraveghere nu au competențe explicite de a aborda această obligație prin Legea CSB/CFT, bazându-se în schimb pe competențele generale de supraveghere care le permit să efectueze evaluări continue ale reputației și integrității.

În plus, autoritățile responsabile cu autorizarea, precum și SRB-urile, au obligația de a adopta măsurile necesare pentru DNFBP specificate (contabili, consultanți fiscali, notari publici, avocați și agenți imobiliari) pentru a împiedica persoanele care au fost condamnate pentru infracțiuni de SB sau FT (dar nu și alte infracțiuni) să dețină o funcție de conducere în cadrul acestor DNFBP sau să fie beneficiari reali (Legea CSB/CFT, art. 31 alin. (3)). Astfel de măsuri nu au fost adoptate.

DNFBP reglementate care sunt persoane juridice sunt supuse, de asemenea, Legii societăților comerciale, care admite o hotărâre judecătorească definitivă de a refuza unei persoane dreptul de a acționa în calitate de fondator (dar nu acționar ulterior) sau administrator (sau de a deține o altă funcție de conducere) ca pedeapsă complementară condamnării pentru: (i) infracțiuni împotriva proprietății prin încălcarea încrederii; (ii) infracțiuni de corupție, delapidare, falsificare de documente și evaziune fiscală; (iii) infracțiuni prevăzute de Legea CSB/CFT și (iv)

infrafracțiuni în temeiul Legii societăților comerciale. Lista infracțiunilor nu acoperă în mod clar FT și alte categorii de infracțiuni care sunt desemnate de GAFI.

În plus, următoarele controale sunt exercitate de SRB-uri cu privire la membri. Acestea nu se aplică profesioniștilor reglementați care nu sunt membri ai unui organism profesional sau care dețin o calificare străină, de exemplu, contabili și consultanți fiscali.

Avocați – o persoană nu poate fi avocat atunci când este condamnată printr-o hotărâre judecătorească definitivă pentru o faptă prevăzută de legea penală care o face „nedemnă” de a fi avocat. La momentul vizitei la fața locului, termenul „nedemn” nu era definit¹⁰⁷ (Legea nr. 51/1995 privind organizarea și exercitarea profesiei de avocat, art. 14 lit. a) și art. 26 lit. d)).

În cazul cabinetelor de avocatură (inclusiv parteneriate și societăți comerciale), acestea trebuie să fie deținute și gestionate de persoane calificate să practice dreptul (Legea nr. 51/1995 privind organizarea și exercitarea profesiei de avocat, art. 5). Nimic nu împiedică o persoană care este asociată cu un criminal să fie avocat.

Notari publici - o persoană nu poate deveni notar public dacă deține un cazier judiciar care rezultă din săvârșirea intenționată a unei infracțiuni; acest lucru este valabil și pentru săvârșirea unei infracțiuni într-o etapă ulterioară, în care desemnarea ca notar public ar înceta prin MJ (Legea nr. 36/1995 privind notarii, art. 22 alin. (1) și art. 41 alin. (1)). Notarii nu pot funcționa ca firme.

În plus, un notar public trebuie să aibă o bună reputație. Printre altele, un notar se va bucura de o bună reputație dacă: (i) se comportă corespunzător în societate; (ii) se abține de la orice act sau faptă de natură să îi compromită demnitatea, cea a profesiei și instituțiile din care face parte și (iii) să aibă relații profesionale bazate pe respect și bună-credință (Statutul UNNPR, aprobat prin Hotărârea Congresului nr. 10/2014, cu modificările și completările ulterioare, art. 18 alin. (1) și (2)). Acestea oferă o bază adecvată pentru a împiedica un asociat al unui infractor să fie notar.

Contabili – o persoană nu poate fi admisă în profesie dacă deține o condamnare care, conform legislației în vigoare, interzice dreptul de a gestiona și administra societăți (Ordonanța Guvernului 65/1994, art. 4), și anume, (i) infracțiuni împotriva proprietății prin încălcarea încrederii; (ii) infracțiuni de corupție, delapidare, falsificare de documente și evaziune fiscală; (iii) infracțiuni prevăzute de Legea CSB/CFT și (iv) infracțiuni prevăzute de Legea societăților (Legea societăților, art. 6 alin. (1)). Lista infracțiunilor nu acoperă în mod clar FT sau toate categoriile de infracțiuni care sunt desemnate de GAFI.

În cazul firmelor de contabilitate, majoritatea proprietarilor trebuie să fie membri ai profesiei [Ordonanța Guvernului 65/1994, art. 9 alin. (1)]. Nu există limitări similare impuse administratorilor unor astfel de firme. Nimic nu împiedică o persoană care este asociată cu un infractor să fie contabil.

Consultanții fiscali – o persoană condamnată pentru infracțiuni pedepsite conform legilor fiscale, financiar-contabile, vamale sau de disciplină financiară nu poate fi autorizată de CCF să desfășoare activitatea de consultanță fiscală (OG 71/2001, art. 4 alin. (1) și (2)). Lista infracțiunilor nu acoperă în mod clar SB, FT sau toate categoriile de infracțiuni care sunt desemnate de GAFI. Calitatea de membru al unui SRB va fi retrasă în urma condamnării definitive a unui consultant fiscal pentru infracțiuni: (i) împotriva umanității; (ii) împotriva statului sau împotriva autorității; (iii) împotriva serviciului sau în legătură cu serviciul, care împiedică desfășurarea justiției; (iv) acoperirea falsului; (v) săvârșirea cu intenție și (vi) care sunt infracțiuni economice prevăzute de legi speciale care ar face calitatea de membru incompatibilă cu exercitarea calității de consultant fiscal (Decizia nr. 3/2022 pentru aprobarea regulamentului de organizare și funcționare a CCF, art. 3 și 12 alin. (1)). Firmele de consultanță fiscală au nevoie

¹⁰⁷ Ca urmare a efectelor Deciziei Curții Constituționale nr. 230/2022, art. 14 lit. a) a fost abrogat la 11 iulie 2022. O definiție a fost adăugată la lege la 15 ianuarie 2023. doar de un singur acționar și administrator care să fie consultant fiscal (OG 71/2001, art. 9) și pot funcționa astfel cu proprietari și organisme de control care sunt infractori. Efectul acestui decalaj este atenuat într-o oarecare măsură de cerința ca firmele să fie autorizate de Cameră (OG 71/2001, art. 9). Nimic nu împiedică o persoană care este asociată cu un infractor să fie consilier fiscal.

Nu există SRB-uri care să se ocupe de: (i) agenți imobiliari; (ii) DPMS; sau (iii) TCSP - cu excepția avocaților și contabililor care prestează servicii pentru persoane și construcții juridice. În cazul particular al fiduciilor înființate în temeiul legislației române (a se vedea R.24) (și nu al trusturilor înființate în temeiul legislației străine), numai următoarele pot acționa în calitate de mandatar: (i) instituții de credit, societăți de administrare a investițiilor și de administrare a investițiilor, societăți de servicii de investiții financiare, societăți de asigurare și reasigurare; și (ii) notari publici și avocați (Codul civil, art. 776).

Pe scurt: (i) nu există măsuri sectoriale în vigoare pentru a preveni infractorii sau asociații acestora care dețin interese sau funcții de conducere în agenții imobiliare sau DPMS; (ii) măsurile sectoriale în vigoare pentru avocați nu acoperă în mod clar SB, FT sau toate categoriile de infracțiuni care sunt desemnate de GAFI și nu se ocupă de asociații avocaților care sunt infractori; (iii) există măsuri sectoriale în vigoare pentru a împiedica infractorii sau asociații acestora să devină notari; (iv) măsurile sectoriale în vigoare pentru contabili nu acoperă în mod clar FT sau toate categoriile de infracțiuni care sunt desemnate de GAFI, nu se aplică administratorilor firmelor de contabilitate și nu se ocupă de asociații contabililor care sunt infractori; (v) măsurile sectoriale în vigoare pentru consultanții fiscali nu acoperă în mod clar SB, FT sau toate categoriile de infracțiuni care sunt desemnate de GAFI, nu se ocupă în mod adecvat de firmele de consultanță fiscală și nu se ocupă de asociații consultanților fiscali care sunt infractori; și (vi) supraveghetorii TCSP se bazează pe competențele generale de supraveghere pentru a efectua evaluări continue ale reputației și integrității persoanelor care dețin interese sau funcții de conducere, care nu sunt efectuate pentru toate TCSP sau pe o bază *ex ante*. Măsurile sectoriale nu se aplică profesioniștilor reglementați care nu sunt membri ai unui organism profesional sau care dețin o calificare străină, de exemplu, contabili.

Întrucât există măsuri în temeiul Legii societăților comerciale pentru a împiedica infractorii să înființeze entități juridice sau să dețină o funcție de conducere superioară, aceste măsuri nu acoperă în mod clar FT sau toate categoriile de infracțiuni care sunt desemnate de GAFI și nu se aplică numai acționarilor, alții decât acționarii fondatori.

c) Aceleași sancțiuni se aplică DNFBP reglementate ca și pentru IF reglementate – a se vedea descrierea ONPCSB de mai sus la c.27.4. Deși SRB-urile nu pot aplica sancțiuni în temeiul legislației privind CSB/CFT, acestea pot, după caz, să aplice sancțiuni disciplinare membrilor și sunt obligate să raporteze rezultatele inspecțiilor lor către ONPCSB-UIF (Legea privind combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului, art. 26 alin. (2)), care poate impune sancțiuni.

De exemplu, Regulamentul de organizare și funcționare a CCF (consultanții fiscali) conține prevederi exprese cu privire la o serie de fapte care constituie abateri disciplinare și care pot fi sancționate de organul profesional, în urma unei cercetări disciplinare administrative, inclusiv suspendarea (trei luni până la un an) sau excluderea din profesie (art. 53 alin. (1) și art. 54). De exemplu, este o abatere disciplinară să se aducă atingere reputației și intereselor corpului profesional.

Criteriul 28.5 - (a) și (b) Legislația impune tuturor supraveghetorilor CSB/CFT, atunci când aplică o ABR pentru supravegherea CSB/CFT, să înțeleagă în mod clar riscurile SB/FT, să aibă acces la informații relevante și să își bazeze activitățile de supraveghere în jurul profilurilor de risc pregătite pentru entitățile acoperite (care ar trebui revizuite periodic) [Legea CSB/CFT, art. 26(8)]. Nu impune aplicarea unei astfel de ABR.

Intensitatea și frecvența acțiunilor de supraveghere desfășurate de ONPCSB în legătură cu prevenirea și combaterea SB și FT se stabilesc proporțional cu identificarea și evaluarea indicatorilor de risc stabiliți în conformitate cu procedurile interne [Regulile ONPCSB privind CSB/CFT, art. 26 alin. (3)]. ONPCSB dispune de proceduri de evaluare a riscurilor legate de diferite entități raportoare, luând în considerare riscurile individuale, sectoriale și naționale, care determină frecvența acțiunilor de supraveghere (Procedura operațională P05.01 – activitatea de supraveghere bazată pe riscuri, secțiunea 5.2). Procedurile explică, de asemenea, modul în care riscul determină intensitatea supravegherii (Procedura operațională P05.02 – activitatea de control, art. 21).

Caracterul adecvat al controalelor interne, politicilor și procedurilor CSB/CFT este luat în considerare de către ONPCSB în aplicarea ABR în măsura în care, în cazul în care o entitate supravegheată a fost inspectată anterior la fața locului, scorul pentru „indicatorul de risc de conformitate” crește dacă au existat deficiențe în controalele și procedurile interne. În caz contrar, adecvarea controalelor, politicilor și procedurilor nu este luată în considerare în aplicarea unei ABR.

Deși nu există proceduri interne similare pentru ONJN sau SRB-uri, acordurile de cooperare încheiate între ONPCSB și SRB-uri prevăd aplicarea unei ABR. Cu toate acestea, aceste acorduri de cooperare nu pot necesita aplicarea unei ABR și nu abordează evaluarea caracterului adecvat al controalelor, al politicilor de proceduri (c.28.5(b)).

Evaluare și concluzie

Deși există un cadru pentru intrarea pe piață și supravegherea DNFBP, acesta este afectat de numeroase deficiențe. În special: (i) măsurile nu garantează că infractorii și asociații acestora sunt restricționați în toate sectoarele și sunt, uneori, supuși unor condiții inadecvate și (ii) măsurile sectoriale nu se aplică profesioniștilor reglementați care nu sunt membri ai unui organism profesional sau care dețin o calificare străină, de exemplu, contabili.

Supraveghetorii DNFBP sunt desemnați, cu toate acestea, SRB-urile nu au competențe exprese de a efectua inspecții CSB/CFT la fața locului. ABR la supraveghere este necesară numai pentru ONPCSB, iar cerința nu abordează în mod adecvat caracterul adecvat al controalelor, politicilor și procedurilor.

Decalajul în aplicarea măsurilor preventive la DNFBP este considerat minor. **R.28 este evaluată cu PC.**

Recomandarea 29 - Unități de informații financiare (UIF)

Actuala R.29 a fost evaluată anterior în conformitate cu R.26 din MER 2014, care a fost evaluată la PC din cauza următoarelor deficiențe identificate: (i) perioada de 30 de zile pentru furnizarea de informații suplimentare de către entitățile raportoare a fost prea lungă; (ii) legea a prevăzut că ONPCSB-UIF poate difuza informații către AAL numai atunci când constată existența unor motive solide de SB/FT;

(iii) componența și funcțiile Consiliului de administrație pot genera preocupări cu privire la influența sau interferența potențială nejustificată; (iv) absența unor obligații clare de confidențialitate aplicabile membrilor Consiliului de administrație; și (v) obligațiile de confidențialitate ale personalului ONPCSB-UIF nu s-au extins dincolo de cinci ani de la încetarea contractului de muncă. De la ultima MER, Legea CSB/CFT a fost modificată pentru a transpune directivele UE relevante și pentru a aborda deficiențele identificate în runda anterioară de evaluare reciprocă.

Criteriul 29.1 – ONPCSB-UIF este un organism independent și autonom care este înființat cu responsabilitatea de a acționa ca centru național pentru primirea și analiza rapoartelor de tranzacții suspecte și a altor informații relevante legate de SB, infracțiunile predicat asociate și FT și diseminarea analizei sale (Legea CSB/CFT, art. 1 alin. (2), art. 6, art.34 și art. 39 alin. (3))

litera (f)).

Criteriul 29.2 – ONPCSB-UIF servește drept agenție centrală pentru primirea rapoartelor depuse de entitățile raportoare, inclusiv:

(a) RTS depuse de entitățile raportoare (Legea CSB/CFT, art. 6 și 39);

(b) RTN în echivalentul a minimum 10 000 EUR în orice monedă (Legea CSB/CFT, art. 7). Instituțiile de credit și instituțiile financiare au responsabilitatea suplimentară de a raporta transferurile externe către și din conturi în orice monedă echivalentă cu 10 000 EUR sau mai mult (Legea CSB/CFT, art. 7 alin.(3)). Pentru activitatea de remitere de bani, pragul de raportare este echivalent cu 2 000 EUR.

Criteriul 29.3 – În legătură cu obținerea și accesarea informațiilor:

(a) Pentru a-și îndeplini funcțiile, ONPCSB-UIF are competența de a solicita informații de la entitățile raportoare (Legea CSB/CFT, art. 33 alin. (1) și (2)).

(b) ONPCSB-UIF are competența de a solicita și accesa informații de la autoritățile publice naționale, inclusiv o gamă largă de informații financiare, administrative și de aplicare a legii. În plus față de dreptul de a solicita informațiile prevăzute la articolul 33 alineatul (1) din Legea CSB/CFT, ONPCSB-UIF în conformitate cu art. 39 alin. (5) are acces direct și în timp util la informații financiare, fiscale, administrative și de altă natură din partea AAL și a organelor de urmărire penală. Art. 8 din Ordonanța Guvernului 9/2021 prevede că autoritățile competente au obligația de a răspunde imediat solicitărilor motivate de informații în domeniul aplicării legii de către ONPCSB-UIF atunci când solicitările de informații sunt necesare pentru prevenirea, depistarea și controlul SB sau FT.

Criteriul 29.4 - (a) ONPCSB-UIF este împuternicită să efectueze analize operaționale care se concentrează pe cazuri individuale și obiective specifice, sau pe informații adecvate în funcție de tipul și volumul de informații primite și de utilizarea intenționată a informațiilor după comunicarea acestora (Legea CSB/CFT, art.39 alin. (4). Deși definiția analizei operaționale din art. 39 alin. (4) din Legea CSB/CFT este nedeterminată și nu acoperă utilizarea informațiilor care pot fi obținute, dispozițiile art. 39 alin. (3) din CSB/CFT asigură primirea rapoartelor de către entitățile raportoare, dreptul de a solicita date și informații de la o mare varietate de entități, de a analiza și de a prelucra informațiile în scopul prevenirii și combaterii SB, FT și a infracțiunilor care generează bunuri pentru a face obiectul SB și FT. Ordinul președintelui ONPCSB-UIF nr. 241/2021 detaliază în continuare când și cum se efectuează analiza operațională.

(b) ONPCSB-UIF este împuternicită să efectueze analize strategice care abordează tendințele și practicile recurente ale SB și FT. Deși Legea CSB/CFT nu indică în mod explicit că toate informațiile disponibile și care pot fi obținute, inclusiv datele pe care le pot deține alte autorități competente, ar putea fi utilizate pentru analiza strategică, nu există restricții prevăzute (Legea CSB/CFT, art. 33 alin. (1), art. 34 și art. 39 alin. (4)).

Criteriul 29.5 – ONPCSB-UIF are obligația de a informa PICCJ dacă identifică indicii de SB sau FT, ISS dacă suspectează FT și organele de urmărire penală dacă constată dovezi de alte infracțiuni decât SB sau FT (Legea CSB/CFT, art. 34 (1-3)). De asemenea, ONPCSB-UIF poate, din proprie inițiativă, să transmită informații autorităților competente sau instituțiilor publice, cu privire la neconformitatea entităților raportoare (Legea CSB/CFT, art. 34 alin. (4)). Obiectivele generale ale ONPCSB-UIF permit diseminarea rezultatelor analizei către autoritățile competente (Legea CSB/CFT, art. 39 alin. (3f)). Autoritățile naționale competente au dreptul de a solicita informații de la ONPCSB-UIF, iar aceasta din urmă are dreptul de a transmite informațiile sau de a motiva refuzul de a furniza informațiile (Legea CSB/CFT, art. 35). Ordonanța Guvernului 9/2021 stabilește, de asemenea, că schimbul de informații financiare sau analiza financiară

între autoritățile competente din România și autoritățile competente din alt stat membru al UE se efectuează prin mijloace electronice securizate (art. 10 alin. (2)).

Legea 51/1991 privind securitatea națională a României prevede că actele de terorism, precum și inițierea sau orice sprijin pentru orice activități al căror scop este săvârșirea unor astfel de fapte este o amenințare la adresa securității naționale. Ordinul 70/2022 al ONPCSB-UIF prevede că schimbul de informații între ONPCSB-UIF și organele de stat cu atribuții în domeniul securității naționale se realizează prin poșta militară sau prin rețeaua securizată a Centrului de de Coordonare Operativă Antiteroristă (CCOA).

Legea CSB/CFT art. 36 alin.(1) prevede în mod clar că ONPCSB-UIF poate face schimb de informații cu instituții străine cu funcții similare sau cu alte autorități competente din alte state membre sau țări terțe prin intermediul canalelor securizate. Entitățile raportoare sunt obligate să înființeze sisteme sigure care să le permită să răspundă la solicitările ONPCSB-UIF și ale altor autorități competente în mod confidențial (Legea CSB/CFT Art. 33(3)). Deși nu există nicio cerință legală pentru utilizarea canalelor dedicate, sigure și protejate pentru schimbul de informații legate de SB/FT cu autoritățile naționale competente, ONPCSB-UIF utilizează canalele securizate gestionate de SRI, extranetul gestionat de MDA sau sprijinul serviciilor poștale militare pentru livrarea fizică a informațiilor. Diseminarea informațiilor către PICCJ se face prin mijloace electronice, asigurând confidențialitatea, securitatea și integritatea datelor și informațiilor. Din punct de vedere tehnic, soluția include criptarea integrală a informațiilor.

Criteriaul 29.6 – ONPCSB-UIF este obligată să își protejeze informațiile în următorul mod:

(a) Prevederile referitoare la informațiile clasificate sunt stabilite de Legea 182/2002 privind protecția informațiilor clasificate (Legea 182/2002). Legea 182/2002 prevede că instituțiile care dețin informații de stat clasificate răspund de elaborarea și aplicarea măsurilor procedurale de protecție fizică și protecție a personalului care are acces la informațiile din această categorie (art. 23 alin. (1)). În cadrul autorităților, instituțiilor publice și agenților economici care dețin informații clasificate se organizează compartimente speciale pentru evidența, prelucrarea, procesarea, stocarea, manipularea și multiplicarea acestora în condiții de siguranță (Legea 182/2002, art. 41 alin. (1)). ONPCSB-UIF prelucrează și utilizează datele și informațiile în mod confidențial și cu respectarea măsurilor de securitate pentru prelucrarea datelor cu caracter personal (Legea CSB/CFT Art. 36(1)). Angajaților ONPCSB-UIF li se interzice să utilizeze informațiile confidențiale primite în timpul activității, cu excepția cazurilor în care trebuie să se supună legii și dacă obligația este menținută pe termen nelimitat (Legea CSB/CFT Art. 41(2)). În plus, angajaților ONPCSB-UIF le este interzis să utilizeze informațiile clasificate pentru câștig personal (Legea CSB/CFT Art. 41(3)). Încălcarea acestor obligații de confidențialitate constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani, sau cu amendă, dacă fapta nu constituie o infracțiune mai gravă (Legea CSB/CFT, art.47 alin. (1)).

(b) Legea 182/2002 prevede că instituțiile care dețin sau utilizează informații clasificate trebuie să țină o evidență semnată a autorizațiilor acordate angajaților (art. 10 alin. (2)) și acest lucru este aplicabil unității de informații financiare a ONPCSB. Pentru îndeplinirea atribuțiilor sale, personalul ONPCSB-UIF trebuie să dețină autorizații de acces la informații confidențiale emise de președintele ONPCSB-UIF, iar pe baza necesității de a cunoaște trebuie să dețină autorizațiile sau permisiunea de acces la informații clasificate aprobate de instituțiile competente (Hotărârea Guvernului (HG) nr. 585/2002 Art. 33 și 141. Președintele ONPCSB-UIF este împuternicit să elibereze, în conformitate cu articolul 141 din H.G. nr. 585/2002, certificatul de securitate sau autorizația de acces la informații clasificate. În conformitate cu articolul 35 din HG nr. 585/2002, toți angajații ONPCSB-UIF trebuie să semneze o declarație de confidențialitate.

Hotărârea Guvernului nr. 585/2002 art. 35 alin. (1) prevede că persoanele cărora li s-au eliberat autorizații de securitate sau permise de acces sunt instruite, atât la primire, cât și în mod regulat, cu privire la conținutul reglementărilor privind protecția informațiilor clasificate. Fiecare persoană trebuie să semneze angajamentul de confidențialitate prin care recunoaște prevederile legale privind protecția informațiilor confidențiale și clasificate. Procedurile operaționale ale ONPCSB-UIF prevăd ca activitățile de instruire a personalului să fie înregistrate în fișele individuale de instruire. Obligația de a păstra confidențialitatea informațiilor în timpul activității în cadrul ONPCSB-UIF, precum și interdicția de a utiliza aceste informații pentru uz personal sunt prevăzute în Legea CSB/CFT (Legea CSB/CFT, art. 41 alin. (2) și (3)). Sunt prevăzute sancțiuni pentru încălcări (a se vedea litera (a) de mai sus).

(c) (Baza de date internă a ONPCSB-UIF utilizată pentru prelucrarea și gestionarea informațiilor financiare este un sistem închis și nu este conectată la Internet. Legea 182/2002 prevede regulamentul de limitare a accesului în incintă și în infrastructura informatică, unde informațiile clasificate sunt stocate sau accesate numai în cazuri aprobate (art. 11). HG nr. 585/2002 prevede, de asemenea, restricții pentru sistemele informatice și spațiile în care sunt stocate și gestionate informațiile clasificate. Ordinul președintelui ONPCSB-UIF nr. 79/2022 reglementează și limitează accesul în incinta ONPCSB-UIF și Ordinele nr. 128/2011 și 192/2011 reglementează accesul restricționat la sistemele informatice.

Criteriul 29.7 – În ceea ce privește independența și autonomia operațională:

(a) ONPCSB-UIF este înființată prin lege ca o entitate juridică independentă din punct de vedere operațional și funcțional și autonomă [Legea CSB/CFT Art. 39(1)]. Președintele și Vice-Președintele ONPCSB-UIF sunt numiți prin hotărâre a Guvernului pentru o perioadă de 4 ani, care poate fi prelungită o singură dată. ONPCSB-UIF are autoritatea și puterile de a-și îndeplini funcțiile în mod liber, inclusiv decizia autonomă de a analiza, solicita și/sau transmite sau difuza informații specifice (Legea CSB/CFT, capitolul IX).

(b) ONPCSB-UIF poate încheia protocoale și/sau acorduri de cooperare cu autoritățile naționale competente, precum și cu alte instituții naționale sau internaționale cu responsabilități similare (Legea CSB/CFT Art. 39 alin. (7); Art. 38¹ alin. (6)). ONPCSB-UIF are dreptul de a încheia tratate internaționale la nivel departamental sau de a iniția încheierea de tratate internaționale la nivel de stat sau guvernamental în domeniul său de responsabilitate (HG 491/2021 Art. 1 alin. (4)).

(c) ONPCSB-UIF este un tip administrativ independent de UIF subordonat MF. ONPCSB-UIF are funcții de bază distincte care sunt stipulate în Legea CSB/CFT (Legea CSB/CFT, capitolul IX).

(d) Președintele și Vicepreședintele ONPCSB-UIF sunt numiți prin hotărâre a Guvernului pentru o perioadă de 4 ani care poate fi prelungită o singură dată (Legea CSB/CFT Art. 40 alin. (2)-(3)). Sunt alocate resurse adecvate pentru activitățile ONPCSB-UIF, inclusiv pentru cooperarea cu alte UIF, pentru implementarea tehnologiilor de ultimă generație pentru compararea anonimă a datelor cu instituții similare (Legea CSB/CFT Art. 41 alin. (11)). ONPCSB-UIF elaborează și fundamentează propunerile de cheltuieli pentru bugetul propriu și le înaintează MF. Finanțarea cheltuielilor curente și de capital ale ONPCSB-UIF se asigură integral de la bugetul de stat prin bugetul MF [H.G. 491/2021 art. 2 alin. (1)].

Criteriul 29.8 – ONPCSB-UIF, în calitatea sa de unitate de informații financiare a României, este membră a Grupului Egmont din mai 2000.

Evaluare și concluzie

ONPCSB-UIF este prevăzut cu toate puterile indispensabile pentru a-și îndeplini funcțiile sale principale. De asemenea, dispune de toate resursele în ceea ce privește independența și autonomia operațională. Singurul neajuns minor este legat de lipsa cerinței explicite de a utiliza

canale dedicate, sigure și protejate pentru diseminarea analizei sale și comunicarea cu autoritățile naționale competente. (c.29.5). Din aceste motive, **R.29 este evaluată cu LC.**

Recomandarea 30 – Responsabilitățile autorităților de aplicare a legii și de anchetă

Actuala R.30 a fost evaluată în cadrul R.27 anterior în MER 2014, care a fost evaluată cu LC din cauza deficiențelor legate de eficacitate.

Criteriul 30.1 – România are o serie de autorități care au responsabilitatea de a ancheta SB, infracțiunile principale asociate și infracțiunile de FT care permit anchetarea corespunzătoare a acestor infracțiuni, în cadrul politicilor naționale de CSB/CFT. Legea CSB/CFT reglementează cadrul național de prevenire și CSB/CFT și prevede cooperarea între autoritățile relevante (Legea CSB/CFT, articolul 1 alineatul (1) și articolul 1¹⁾).

Organele de cercetare penală sunt: a) parchetul; b) organele de cercetare penală ale poliției judiciare și c) organele speciale de cercetare penală (CPP, art. 55). În exercitarea funcției de urmărire penală, parchetul și organele de urmărire penală colectează probele necesare pentru a constata dacă există motive de punere sub acuzare (CPP, art. 3 alin. (4)).

IGPR este unitatea centrală pentru prevenirea și detectarea criminalității prin diferite direcții (a se vedea punctul 1.4.2 Cadrul juridic și instituțional). Principalele structuri care investighează SB în cadrul Poliției sunt Direcția pentru Combaterea Criminalității Organizate și Direcția de Investigare a Criminalității Economice.

PICCJ investighează cazurile SB prin: (i) parchetele de pe lângă tribunale; (ii) parchetele militare; (iii) DIICOT; și (iv) DNA. PICCJ prin DIICOT este autoritatea competentă să investigheze infracțiunile de FT. Împărțirea competențelor/jurisdicției este următoarea:

- DNA cercetează și urmărește penal infracțiunile de corupție și SB: (a) dacă prejudiciul din infracțiunea de corupție depășește 200 000 EUR sau dacă valoarea sumei sau a bunurilor care fac obiectul infracțiunii de corupție depășește 10 000 EUR, indiferent de calitatea (statutul) infractorului; (b) infracțiunea de corupție este săvârșită de o persoană care are una dintre capacitățile (statutul) speciale menționate la art. 13 alin. (1) lit. b) din OUG nr. 43/2002 (deputați; senatori; membrii români ai Parlamentului European; membrul desemnat de România în cadrul CE; membrii Guvernului; secretari de stat; consilieri ai miniștrilor; judecători și procurori; etc.) indiferent de valoarea prejudiciului material sau de valoarea sumei sau a bunurilor care fac obiectul infracțiunii de corupție; (c) infracțiuni împotriva intereselor financiare ale UE; (d) infracțiunile menționate la art. 246 (deturnarea licitațiilor publice), art. 297 (abuz în serviciu) și art. 300 (abuz în serviciu) ale CP, atunci când a fost cauzat un prejudiciu mai mare de 1 000 000 EUR (Legea nr. 78/2000 privind prevenirea, descoperirea și sancționarea infracțiunilor de corupție, art. 13 alin. (1)- (3)).
- DIICOT investighează și urmărește penal infracțiunile principale (de exemplu, delapidare, furt calificat, tâlhărie, tipuri de fraudă, trafic de persoane; pornografie infantilă, infracțiuni împotriva securității statului; trafic de droguri¹⁰⁸ etc.) și SB, dacă se încadrează în sfera de aplicare a unui grup infracțional organizat

¹⁰⁸ De exemplu, traficul de droguri intră numai în competența DIICOT. În cazul în care, în timpul anchetelor, se săvârșește o infracțiune de corupție în legătură cu acest caz (de exemplu, mituirea poliștilor de frontieră pentru a intra/ieși

indiferent de capacitatea (statutul) persoanei. Numai DIICOT se ocupă și de anchetele și urmărirea penale ale FT (OUG 78/2016, art. 11 alin.(1) alin. (1)).

- *Parchetele de pe lângă Tribunale sau Tribunalele de primă instanță* anchetează și urmăresc penal SB în următoarele cazuri: a) dacă este anchetată ca infracțiune de sine stătătoare sau b) SB este investigată cu infracțiunea predicat dintre cele care intră în competența Parchetului de pe lângă un tribunal de primă instanță sau a Parchetului de pe lângă un tribunal (de exemplu, o infracțiune de corupție care nu intră în competența DNA) (CPP, art. 56 alin. (6), cu referire la CPP, art. 36 alin.(1)).

- *Parchetele de pe lângă Curțile de apel* anchetează și urmăresc penal infracțiunile predicat și SB săvârșite de o persoană care are capacități speciale (cu condiția ca infracțiunea principală să nu intre în competența DNA sau DIICOT), de exemplu judecătorii instanțelor de fond, tribunalele și procurorii parchetelor care funcționează pe lângă/în scopul acestor instanțe; avocați, notari publici, executori judecătorești etc. Competența de urmărire penală a cauzelor privind infracțiunile săvârșite de SB aparține, indiferent de natura infracțiunii predicat, Parchetului de pe lângă Curtea de apel atunci când infracțiunea este săvârșită de judecător de la tribunalele de primă instanță, tribunale, tribunale militare sau de procuror de la parchetele de pe lângă aceste instanțe (CPP, art. 56 alin. (6), cu referire la art. 39 alin. (1) lit. c)-(g) din CPP și Legea nr. 49/2022 privind desființarea Secției pentru cercetarea infracțiunilor în cadrul sistemului judiciar (Legea nr. 49/2022), art. 3 alin. (2)).

- PICCJ, *Secția de urmărire penală și criminalistică (SUP)* (cu condiția ca infracțiunea predicat să nu fie de competența DNA sau DIICOT) - SB sau infracțiunea predicat să fi fost săvârșită de un membru al Senatului, un membru al Camerei Deputaților, un membru al Parlamentului European, membri ai Guvernului, judecători ai Curții Constituționale, membri ai Consiliului Superior al Magistraturii, judecători ai Înaltei Curți de Casație și Justiție și procurori ai PICCJ, judecători ai Curților de Apel și ai Curții Militare de Apel, precum și procurori ai Parchetelor de pe lângă aceste instanțe (CPP, art. 56 alin. (6), cu referire la CPP, art. 40 alin. (1) și Legea nr. 49/2022), art. 3 alin. (1).

- *Parchetele militare* - infracțiunile de SB comise de militari sunt cercetate și urmărite penal de către procurorii militari. Procurorii militari din parchetele militare sau din compartimentele militare ale parchetelor efectuează urmărirea penală potrivit competenței parchetului din care fac parte, cu privire la toți participanții la săvârșirea infracțiunilor săvârșite de militari, indiferent de statutul acestora. [CPP, art. 56 alin. (4) și (5)].

Criteriul 30.2 - Anchetatorii (care în România pot fi procurori) ai infracțiunilor predicat sunt autorizați să continue anchetarea oricăror infracțiuni conexe SB/FT în timpul unei anchete financiare paralele, în măsura în care departamentul de urmărire penală are autoritatea de a face acest lucru, așa cum este descris la punctul c.30.1. Nu există nicio cerință explicită pentru efectuarea unei anchete paralele, dar, în același timp, nimic nu împiedică autoritățile să le efectueze (a se vedea IO.7 pentru eficacitate). CPP nu prevede anchete financiare paralele în mod specific, astfel încât toate anchetele, inclusiv anchetele financiare împreună cu sau în contextul unei anchete penale (tradiționale) privind SB, FT și/sau infracțiunea(infracțiunile) predicat, să fie efectuate ca

Drogurile din România) atunci DIICOT poate ancheta infracțiunea de luare de mită în baza art. 43 din CPP și a art. 11 alin. (1)(5) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 78/2016.

parte a procesului penal de către procuror și/sau organele de cercetare penală, în măsura în care acestea au autoritatea de a face acest lucru așa cum este prevăzut în tabelul de mai sus.

În vederea efectuării anchetelor financiare, specialiștii antifraudă care lucrează în cadrul parchetelor, numiți în conformitate cu prevederile art. 116 alin. (5) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, pot fi chemați în legătură cu identificarea bunurilor și valorilor (în legătură cu faptele cercetate și persoanele cercetate în dosarul penal) care vor face obiectul ordinelor de înghețare (CPP, art.306 alin. (7)). Aceasta prevede că specialiștii din domeniile economic, financiar, bancar, vamal, IT și alte domenii pot fi numiți în cadrul parchetelor prin ordin al procurorului general al PICCJ în scopul clarificării aspectelor tehnice ale unei anchete penale.

Criteriaul 30.3 – Art. 249 alin. (1) din CPP: procurorul, în cursul urmăririi penale, judecătorul de cameră preliminară sau instanța, *din oficiu* sau la cererea procurorului, în cursul procedurii de cameră preliminară sau pe tot parcursul procesului, poate dispune indisponibilizarea bunurilor, printr-o ordonanță de urmărire penală sau, după caz, printr-o hotărâre judecătorească motivată, pentru a evita ascunderea, distrugerea, înstrăinarea sau disiparea bunurilor care pot face obiectul confiscării speciale sau extinse. Organul de urmărire penală este obligat să strângă probele necesare pentru identificarea bunurilor și valorilor supuse confiscării speciale și confiscării extinse, conform CP (CPP, art. 306 alin. (7)). Nu este desemnată nicio AAL specifică pentru această sarcină, deoarece este o datorie generală a tuturor organelor de anchetă. În ceea ce privește stabilirea sechestrului, identificarea și urmărirea bunurilor care fac obiectul confiscării speciale sau extinse, a se vedea c.4.2. a) și b). Dispozițiile art. 249 alin.1 (1) din CPP privind ordinele de înghețare a activelor se aplică tuturor categoriilor de active, indiferent de natura lor, inclusiv VA.

Criteriaul 30.4 – În România, numai AAL (IGPR sau Parchetul) sunt abilitate să se ocupe de anchetele financiare ale infracțiunilor principale.

Criteriaul 30.5 – DNA este AAL specializată anticorupție desemnată să investigheze infracțiunile de SB care decurg din sau au legătură cu infracțiunile de corupție în temeiul R.30. DNA are puteri suficiente pentru a identifica, urmări și iniția înghețarea și indisponibilizarea activelor. Este organ de urmărire penală care funcționează în baza OUG nr. 43/2002, dar independent de instanțe și alte parchete, precum și cu celelalte autorități publice. DNA are competențe suficiente pentru a identifica, urmări și iniția înghețarea și indisponibilizarea activelor (CPP, art. 249). DNA nu investighează cazurile FT, deoarece aceasta este exclusiv atribuția DIICOT, așa cum este descris mai sus la punctul c.30.1.

Pondere și concluzie

R.30 este evaluată cu C.

Recomandarea 31 - Atribuțiile autorităților de aplicare a legii și de anchetă

Actuala R.31 a fost evaluată în cadrul R.28 anterioară în MER 2014, cu C.

Criteriaul 31.1 – Autoritățile competente care desfășoară anchete de SB (Poliție sau Parchet), infracțiunile predicat asociate și de FT în România sunt descrise la c.30.1. Aceste autorități pot obține acces la toate documentele și informațiile necesare pentru a fi utilizate în cadrul acestor anchete și în cadrul urmăririlor penale și al acțiunilor conexe, care includ atribuția de a utiliza măsuri obligatorii pentru: obținerea de date deținute de IF, DNFBP și alte persoane fizice sau juridice; percheziționarea persoanelor și a spațiilor; luarea de declarații ale martorilor; sechestrarea și obținerea de probe; operațiuni sub acoperire; interceptarea comunicațiilor; accesarea sistemelor informatice și predarea controlată. Aceste măsuri sunt următoarele:

(a) Ofițerii de poliție și procurorii au autoritatea de a utiliza o gamă largă de metode speciale de supraveghere și anchetare care permit prezentarea tuturor documentelor și informațiilor necesare deținute de IF, DNFBP și alte persoane fizice sau juridice pentru a fi utilizate în aceste anchete, urmăriri penale și acțiuni conexe (CPP, art. 1 alin. (1), art. 138 alin. (1) și (9)).

Parchetul, pe baza unei aprobări prealabile din partea judecătorului de drepturi și libertăți, poate solicita unei instituții de credit sau oricărei alte instituții care deține date privind situația financiară a unei persoane, să le furnizeze în cazul în care există o cauză probabilă cu privire la săvârșirea unei infracțiuni și există motive să se creadă că datele solicitate reprezintă probe (CPP, art. 153 alin. (1)). Instituția relevantă este obligată să pună imediat la dispoziție datele solicitate [CPP, art.153 alin.(3)]. Ofițerii de poliție trebuie să solicite procurorului prezentarea înregistrărilor deținute de IF, DNFBP și alte persoane fizice sau juridice prin adresarea unei cereri formale, care, dacă este justificată în mod corespunzător, determină următorul pas – solicitarea permisiunii unui judecător de a obține înregistrările.

(b) Perchezițiile pot fi efectuate asupra: (i) locuințelor (CPP Art.159(1-2)); (ii) persoanelor (CPP Art.61(2)); (iii) calculatoarelor (CPP Art.168) sau (iv) vehiculelor (CPP, Art.156(1)).

(c) Secțiunea 4 din CPP prevede norme pentru audierea martorilor. Orice persoană care are cunoștință de fapte sau împrejurări de fapt care constituie probe în cauza penală poate fi audiată în calitate de martor (CPP, art.114 alin.(1)). Martorii sunt obligați să se înfățișeze în fața organului judiciar pentru a depune sub jurământ sau declarație pe proprie răspundere în fața instanței și pentru a spune adevărul asupra faptelor sau circumstanțelor de fapt care fac obiectul probei în cauza în care a fost citat (CPP, art.114 alin. (2) lit. a)-c) și art.116 alin. (1)). Mărturia mincinoasă se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă (CP, art.273).

(d) În cursul urmăririi penale, organul de urmărire penală colectează și administrează probe atât în favoarea, cât și împotriva suspectului sau inculpatului, din oficiu sau la cerere (CPP, art. 100 alin. (1)). În cursul judecății, instanța ia probe la cererea procurorului, a persoanei vătămate sau a părților și, alternativ, din oficiu, atunci când consideră necesar pentru formularea condamnării sale (CPP, art.100 alin. (2)). Autoritățile competente au competența de a colecta orice probe legate de infracțiune, inclusiv de a efectua percheziții la domiciliu pentru colectarea probelor (CPP, art. 159), precum și de a confisca probele (obiecte și documente care au legătură cu infracțiunea) (CPP, art. 159(13)).

Criteriaul 31.2 – Autoritățile competente care efectuează anchete pot utiliza o gamă largă de tehnici pentru anchetarea SB, a infracțiunilor principale asociate și a FT, inclusiv operațiuni sub acoperire, interceptarea comunicațiilor, accesarea sistemelor informatice și predarea controlată, după cum urmează:

(a) Dispozițiile generale ale CPP au în vedere utilizarea anchetatorilor și informatorilor sub acoperire și participarea autorizată la utilizarea activităților specifice de către autoritățile competente care desfășoară anchete privind SB, infracțiunile principale conexe și FT [CPP, art. 138 alin. (1) lit. (g) lit. (h) și art. 138 alin.(10)]. Participarea autorizată la activități specifice înseamnă comiterea de acte similare componentei obiective a unei infracțiuni de corupție, efectuarea de tranzacții, operațiuni sau orice alt tip de aranjament referitor la un bun sau la o persoană despre care se presupune că a dispărut, victimă a traficului de ființe umane sau a răpirii, efectuarea de operațiuni care implică droguri, precum și prestarea de servicii, în baza unei autorizații din partea organelor judiciare competente în scopul obținerii de probe (CPP, Art.138 (11)).

Utilizarea anchetatorilor și informatorilor sub acoperire și participarea autorizată la activități specifice poate fi dispusă de procurorul care supraveghează sau efectuează urmărirea penală, pentru o perioadă de timp și în conformitate cu normele specificate în CPP (CPP, art. 148 și

150).

(b) Autoritățile competente care efectuează anchete de SB, infracțiuni predicat și anchetele FT pot utiliza diferite metode speciale de supraveghere sau anchetare în conformitate cu art. 138 din CPP, inclusiv următoarele metode: (i) interceptarea convorbirilor telefonice; (ii) supravegherea video, audio sau foto; (iii) urmărirea sau urmărirea cu ajutorul dispozitivelor tehnice; (iv) reținerea, livrarea sau căutarea livrărilor prin poștă și obținerea datelor generate sau prelucrate de furnizorii de comunicații electronice publice (CPP, art. 138 alin. (1) lit. (a) lit. (c) pct. (d) lit. (f) pct. (j))).

Supravegherea electronică este dispusă de judecătorul de drepturi și libertăți numai atunci când cerințele specifice din CPP sunt îndeplinite în mod cumulativ (CPP, art.139 alin. (1)) și poate fi dispusă în cazul infracțiunilor împotriva securității naționale prevăzute de CP și de legi speciale, precum și în cazul traficului de droguri, traficului de arme, traficului de persoane, actelor de terorism, SB, falsificării de monedă sau valori mobiliare, contrafacerii instrumentelor de plată electronică, infracțiunilor împotriva proprietății, șantajului, violului, privării de libertate, evaziunii fiscale, infracțiunilor de corupție și infracțiunilor asociate corupției, infracțiunilor împotriva intereselor financiare ale UE, infracțiunilor săvârșite prin intermediul sistemelor informatice sau al dispozitivelor de comunicații electronice sau în cazul altor infracțiuni pentru care legea prevede o pedeapsă de cel puțin 5 ani de închisoare (CPP, art.139 alin. (2)).

(c) Metodele speciale de supraveghere sau anchetare includ și accesarea unui sistem informatic (CPP, Art.138 (1)(b)), Art.138(3) și Art.168(1)).

În cursul urmăririi penale, judecătorul competent poate dispune efectuarea unei percheziții informatice. Ordinul se acordă la cererea procurorului, atunci când anchetarea unui sistem informatic sau a unui suport de stocare a datelor informatice este necesară pentru descoperirea și colectarea probelor (CPP, art.168 alin. (2)).

(d) Metodele speciale de supraveghere sau anchetare includ, de asemenea, predarea controlată (CPP, art.138 alin. (1) lit. (i) și art. 138 alin. (12)). O predare controlată poate fi autorizată de procurorul care supraveghează sau efectuează urmărirea penală, printr-o ordonanță de urmărire penală, la cerere (CPP, art. 151(1-3)). Un procuror stabilește, coordonează și controlează executarea unei predări controlate (CPP, art. 151 alin. (6)), iar executarea predării controlate nu constituie în sine o infracțiune (CPP, art. 151 alin.(7)).

Criteriul 31.3 – România dispune de mecanisme capabile:

(a) să identifice, în timp util, dacă persoanele fizice sau juridice dețin sau controlează conturi

Instituțiile de credit, IP și IEME sunt obligate să comunice zilnic, la solicitarea organului fiscal central, pentru fiecare titular care face obiectul solicitării, toate rulajele și/sau soldurile conturilor deschise la acestea, precum și informații și documente privind operațiunile efectuate prin intermediul acestor conturi (Codul de procedură fiscală, art. 61 alin. (1) și (2)).

ONPCSB-UIF trimite lunar rapoarte către ANAF a operațiunilor cu numerar, rapoarte privind transferurile externe în și din conturi, precum și rapoarte privind activitățile de remitere primite de la entitățile raportoare care au obligația de a transmite informațiile respective către ONPCSB-UIF (Codul de procedură fiscală, art. 61 alin. (3)).

Pe baza datelor și informațiilor primite, ANAF gestionează Registrul electronic central pentru conturile de plăți și conturile bancare identificate prin IBAN (Codul de procedură fiscală, art. 61¹ alin. (1)). Registrul prevăzut la art. 61 alin. (1) permite identificarea în timp util a tuturor persoanelor fizice sau juridice care dețin sau controlează conturi de plăți și conturi bancare identificate prin codul IBAN, astfel cum sunt definite în Regulamentul (UE) nr. 260/2012 al Parlamentului European și al Consiliului sau valorile mobiliare deținute la o instituție de credit de pe teritoriul României [Codul de procedură fiscală, art. 611 alin. (2)]. AAL au acces direct la acest registru.

(b) să se asigure că autoritățile competente au un proces de identificare a activelor fără notificarea prealabilă a proprietarului.

Autoritățile competente au un proces de identificare a activelor fără notificarea proprietarului. Nicio astfel de interogare nu implică notificarea prealabilă a persoanei fizice sau juridice implicate (a se vedea mai multe detalii la punctul c.4.2)

Criteriul 31.4 - Autoritățile competente (PICCJ), organele de cercetare penală și SRI) care desfășoară anchete privind SB, infracțiunile predicat asociate și de FT pot solicita toate informațiile relevante deținute de ONPCSB-UIF, care este obligată să le difuzeze la cererea acestora (CSB/CFT, art.35).

Evaluare și concluzie

R.31 este evaluată cu C.

Recomandarea 32 – Cărașii de bani

Actuala R.32 a fost evaluată anterior în temeiul vechii Recomandări Speciale (SR) IX în 2014, care a fost evaluată cu PC din cauza următoarelor deficiențe tehnice: (i) nicio putere de a opri și de a restrânge valuta sau instrumentele negociabile la purtător atunci când există o suspiciune de SB sau FT; (ii) ANV nu a avut puterea de a opri sau de a restrânge numerarul pentru situațiile în care a existat o declarație falsă (sau au fost furnizate informații incomplete sau incorecte); (iii) Nu a fost clar dacă sistemele de raportare a tranzacțiilor transfrontaliere au făcut obiectul unor garanții stricte pentru a asigura utilizarea corectă a informațiilor sau a datelor raportate sau înregistrate cu privire la baza de date vamală; (iv) sancțiunile nu au fost proporționale și disuasive și (v) nu au fost puse în aplicare proceduri pentru a se asigura că publicul era conștient de faptul că transportul transfrontalier de numerar care depășește pragul urma să fie declarat.

Criteriul 32.1 - Persoanele care transportă *numerar* în valoare de 10 000 EUR sau mai mult trebuie să declare acel numerar către ANV atunci când intră sau iese din UE prin România și să îl pună la dispoziția ANV pentru control [Regulamentul (UE) 2018/1672¹⁰⁹, art. 3]. „Numerar” înseamnă: (i) monedă; (ii) instrumente negociabile la purtător; (iii) mărfuri utilizate ca rezerve de valoare foarte lichide; (iv) carduri preplătite [Regulamentul (UE) 2018/1672, articolul 2 litera (a)]. În cazul în care *numerarul* neînsoțit în valoare de cel puțin 10 000 EUR intră sau iese din UE prin România, ANV poate solicita expeditorului sau destinatarului *numerarului* sau unui reprezentant al acestuia să facă o declarație de informare în termen de 30 de zile (aceasta include transportul transfrontalier prin poștă și mărfuri) [Regulamentul (UE) 2018/1672, art. 4]. Regulamentul (UE) 2018/1672 este direct aplicabil și, în plus, transpus în legislația română prin art. 156 alin. (3) din Regulamentul de aplicare a Codului Vamal Român¹¹⁰. Materialele informative sunt publicate pe site-ul web al ANC ¹¹¹ România nu a completat cerințele Regulamentului (UE) 2018/1672 și, prin urmare, obligațiile relevante de declarare sau divulgare se aplică numai atunci când *numerarul* intră sau iese din UE prin România.

¹⁰⁹ Regulamentul (UE) 2018/1672 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 octombrie 2018 privind controlul numerarului la intrarea sau ieșirea din Uniune și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1889/2005.

¹¹⁰ Regulamentul de aplicare a Codului Vamal Român), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 707/2006 cu modificările și completările ulterioare.

¹¹¹ <https://www.customs.ro/info-publice/protejarea-frontierei/controlul-numerarului>

Criteriile 32.2 și 32.3 - A se vedea analiza de la punctul c.32.1. Deficiențe identificate la c.32.1. Formularele redactate în limbile română și engleză pot fi găsite pe site-ul web al ANV¹¹².

Criteriul 32.4 - La descoperirea unei declarații false sau divulgarea monedei sau a BNI sau nedeclararea sau nedivulgarea acestora, ANC are autoritatea de a solicita și de a obține informații suplimentare de la transportator cu privire la originea monedei sau a BNI și la utilizarea preconizată a acestora în temeiul articolului 15 din Regulamentul (UE) 2018/1672.

Criteriul 32.5 - Orice declarație falsă, incompletă sau incorectă, sau lipsa unei declarații (așa cum este prevăzut în Regulamentul (UE) 2018/1672, Art.3 și Art.4) se pedepsește cu amendă de la 3.000 LEI la 50.000 lei (aproximativ 600 euro la 10.000 euro), dar nu mai mult de 60% din valoarea numerarului nedeclarat, orice neîndeplinire (HG 707/2006 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Codului Vamal român cu modificările și completările ulterioare, Art. 653, alin. (1¹)). Deși aceste sancțiuni pot fi considerate proporționale (de dezvoltat ulterior), ele nu sunt considerate a fi disuasive.

Criteriul 32.6 - Informațiile obținute prin procesul de declarare/divulgare sunt disponibile pentru ONPCSB-UIF printr-un sistem prin care ONPCSB-UIF este notificat de către ANV cu privire la incidentele suspecte de transport transfrontalier. ANC înregistrează electronic informațiile obținute în conformitate cu Regulamentul (UE) 2018/1673 articolele 3, 4, 5 alin. (3) și 6 și le transmite către ONPCSB-UIF în conformitate cu normele tehnice menționate la art. 16 alin. (1) lit. (c) din Regulament (prin intermediul modulului CASH + al aplicației OLAF - AFIS).

Criteriul 32.7 - ONPCSB-UIF primește informații obținute prin procesul de declarare/divulgare, inclusiv incidente suspecte de transport transfrontalier, așa cum este descris la c.32.7). Există un protocol de cooperare bilaterală încheiat în 2010 între ANV și Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, cu scopul de a dezvolta cooperarea între instituții și de a face schimb de date și informații privind controlul migrației ilegale și al criminalității transnaționale, cum ar fi contrafacerea și SB. Cu toate acestea, acest protocol nu include în mod specific schimbul de informații obținute prin procesul de declarare/divulgare sau notificarea incidentelor suspecte de transport transfrontalier.

Criteriul 32.8 (a) și (b) - ANV poate reține temporar numerarul printr-o decizie administrativă în cazul în care obligația de declarare a numerarului însoțitor sau obligația de divulgare a numerarului neînsoțit nu este respectată sau există indicii că numerarul, indiferent de suma în cauză, este legat de o activitate infracțională. Perioada de reținere temporară a numerarului este strict limitată la timpul necesar autorității pentru a determina dacă circumstanțele cazului justifică reținerea ulterioară. Perioada de reținere temporară nu poate depăși 30 de zile. După o evaluare aprofundată a necesității și proporționalității prelungirii perioadei de reținere temporară, autoritățile competente pot decide prelungirea perioadei de reținere temporară la maximum 90 de zile. În cazul în care nu se ia nicio decizie privind reținerea în continuare a numerarului în această perioadă sau în cazul în care se decide că circumstanțele cauzei nu justifică o nouă reținere, numerarul se restituie imediat (Regulamentul (UE) 2018/1672, art. 7, aplicat în România în baza Ordinului președintelui ANAF nr. 1958/2021 din 10 decembrie 2021).

¹¹²<https://www.customs.ro/info-publice/protejarea-frontierei/controlul-numerarului/formular-declarare-numerar>

Criteriul 32.9 (a) – (c) - ANV utilizează aplicația OLAF pentru sistemul de declarare/divulgare - AFIS - modulul NUMERAR + CIS) care permite ANV să ofere cooperare și asistență internațională în conformitate cu Recomandările 36-40 și să furnizeze pe cale electronică autorităților competente din toate celelalte state membre informațiile privind: (a) declarațiile *din oficiu* (privind declarațiile false sau divulgările false) (acoperă c.32.9 (b)); (b) sumele de numerar nedeclarat/divulgat sub prag atunci când există o suspiciune legată de activități infracționale (acoperă c.32.9 (a) cu limitarea de a partaja „atunci când există o suspiciune legată de activități infracționale”); (c) declararea sau divulgarea de numerar obținute, în cazul în care există indicii că numerarul este legat de o activitate infracțională (acoperă c.32.9 (c), dar numai cu privire la o numerar declarat/divulgat) și (d) informațiile de risc anonimizate și rezultatele analizei riscurilor (acoperă c.32.9 pentru orice suspiciune) Regulamentul (UE) 2018/1672, Art. 10 (c) și (1).

ANV poate, de asemenea, să facă schimb de informații atunci când acestea sunt solicitate de alte autorități, chiar și atunci când nu există indicii că numerarul are legătură cu o activitate infracțională, în conformitate cu dispozițiile Convenției de la Napoli II, ale art. 4 alin. (1) din Regulamentul (CE) nr. 515/97 al Consiliului din 13 martie 1997 privind asistența reciprocă între autoritățile administrative ale statelor membre și cooperarea dintre acestea și Comisiei pentru a asigura aplicarea corespunzătoare a legislației în domeniile vamal și agricol și ale Regulamentului (UE) 2018/1672 și cu acordurile de asistență reciprocă ale UE cu țările terțe.

În conformitate cu art. 11 alin. (1) din Regulamentul 1672/2018, statele membre sau Comisia pot transmite informații unei țări terțe, în cadrul asistenței administrative reciproce, sub rezerva acordării unei autorizații scrise de către autoritatea competentă care a obținut inițial informațiile, iar această transmitere respectă dreptul intern și dreptul Uniunii privind transferul de date cu caracter personal către țări terțe.

De asemenea, în conformitate cu art. 11 alin. (2) din Regulamentul 1672/2018, statele membre notifică Comisiei orice transmitere de informații în conformitate cu dispozițiile menționate anterior.

În conformitate cu art. 13 alin. (4) din Regulamentul (UE) 2018/1672, autoritățile competente și unitatea de informații financiare stochează datele cu caracter personal obținute în conformitate cu art. 3 și 4, cu art. 5 alin. (3) și cu art. 6 pentru o perioadă de 5 ani de la data obținerii datelor. La sfârșitul perioadei respective, aceste date cu caracter personal sunt șterse.

Criteriul 32.10 - Cerințele de divulgare/declarare nu restricționează: (i) plățile comerciale între țări pentru bunuri și servicii sau (ii) libera circulație a capitalului. Regulamentul (UE) 2018/1672 prevede garanții pentru a asigura utilizarea corectă a informațiilor colectate prin intermediul sistemelor de declarare/divulgare, fără a restricționa în niciun fel plățile comerciale între țări pentru bunuri și servicii sau libera circulație a capitalurilor. Acest lucru se realizează prin măsura care prevede că perioada de reținere temporară este strict limitată la timpul necesar ANV pentru a determina dacă circumstanțele cazului justifică reținerea ulterioară. Perioada de reținere temporară nu poate depăși 30 de zile. După o evaluare aprofundată a necesității și proporționalității unei prelungiri a perioadei de reținere temporară, autoritățile competente pot decide să prelungească perioada de reținere temporară la maximum 90 de zile. În cazul în care nu se ia nicio decizie privind reținerea continuă a numerarului în această perioadă sau în cazul în care se decide că circumstanțele cazului nu justifică reținerea ulterioară, numerarul se restituie imediat [Regulamentul (UE) 2018/1672, art. 7 alin. (1) și (3)].

Criteriul 32.11 - (a) și (b) Persoanele care efectuează un transport fizic transfrontalier de monedă sau BNI care sunt legate de SB/FT sau de infracțiuni principale sunt supuse aceluiași sancțiuni și măsuri de confiscare menționate la R.3, R.4 și R.5.

Evaluare și concluzie

România, fiind țară a UE, aplică Regulamentul (UE) 2018/1672 ca bază supranațională pentru punerea în aplicare a cerințelor din R.32 și există unele deficiențe. România nu a completat cerințele Regulamentului (UE) 2018/1672 și, prin urmare, obligațiile relevante de declarare sau divulgare se aplică numai atunci când *numerarul* intră sau iese din UE prin România (c.32.1 - 32.3). Sancțiunile pentru prezentarea de declarații sau dezvăluiri false nu sunt descurajante (c.32.5). Coordonarea dintre ANV și Poliția de Frontieră nu include schimbul de informații obținute prin procesul de declarare/divulgare sau notificarea incidentelor suspecte de transport transfrontalier (c.32.7). Având în vedere contextul României (țară care folosește intens numerarul), aceste deficiențe sunt majore. În consecință, **R.32 este evaluată cu PC.**

Recomandarea 33 – Statistici

În cea de-a patra rundă MER, România a fost evaluată la PC în cadrul R.32 anterioară din cauza deficiențelor în păstrarea statisticilor cuprinzătoare.

Criteriul 33.1 – Legea CSB/CFT prevede că autoritățile relevante (organele judiciare, ONPCSB-UIF și autoritățile de supraveghere) vor păstra date statistice relevante pentru eficiența măsurilor de prevenire și combatere a SB și FT în domeniul lor de specialitate (Art.1(9)). România păstrează statistici cu privire la următoarele:

(a) Se păstrează statistici limitate privind RTS și alte rapoarte, primite și diseminate (de exemplu, nu se păstrează statistici privind acțiunile de urmărire și statisticile păstrate privind RTS și alte rapoarte nu sunt defalcate pe SB, infracțiunile predicat asociate și suspiciunile de FT). Acest lucru se întâmplă în ciuda faptului că, în plus față de cerința generală descrisă mai sus (Legea CSB/CFT, art.1 alin. (9)), există, de asemenea, cerința de a păstra date pentru măsurarea diferitelor faze de raportare, inclusiv numărul de rapoarte privind tranzacțiile suspecte transmise către ONPCSB-UIF și privind acțiunile ulterioare efectuate (Legea CSB/CFT, art.1 alin. (9) lit. b)). În plus, legea impune ca, în funcție de disponibilitate, ONPCSB-UIF să stocheze datele care indică numărul și procentul rapoartelor¹¹³, care au condus la o anchetă suplimentară, împreună cu raportul anual către entitățile raportoare care detaliază utilitatea și urmărirea rapoartelor prezentate (Legea CSB/CFT, Art.1(9)c)). Nu se păstrează statistici privind acțiunile de urmărire, iar statisticile păstrate pe RTS și alte rapoarte nu sunt defalcate în funcție de suspiciunile SB și FT.

(b) Statistici cuprinzătoare privind anchetarea, urmărirea penală și condamnările SB/FT, defalcate pe infracțiuni principale, nu sunt întocmite, deși există o dispoziție legală generală privind păstrarea statisticilor așa cum s-a menționat mai sus și o cerință specifică pentru autoritățile relevante de a păstra statistici privind cazurile de anchetare, numărul persoanelor urmărite penal, numărul persoanelor condamnate pentru SB sau FT (Legea CSB/CFT, art. 1 alin. (9) și (9)b)).

¹¹³ Există patru tipuri de rapoarte pe care le poate primi ONPCSB-UIF, inclusiv RTS și trei tipuri de rapoarte bazate pe praguri – RTN (tranzacții în numerar egale/peste 10 000 EUR echivalent), RTE (tranzacții transfrontaliere egale/peste 10 000 EUR echivalent) și RTF (tranzacții de remitere de bani egale/peste 2 000 EUR echivalent).

Departamentul de Resurse Umane și Documentare a PICCJ colectează date statistice atât de la secțiile care funcționează în cadrul acestei unități, cât și de la alte parchete (a se vedea c.30.1), iar aceste statistici judiciare includ date privind cazurile care implică infracțiunile de SB și FT. Având în vedere modul de colectare a datelor, statisticile compilate nu furnizează date complete pentru SB deoarece unele cazuri, deși legate de infracțiunea de SB, nu sunt evidențiate în această categorie, ci doar în categoria infracțiunii predicat mai grave. Separat de aceasta, unele date statistice sunt colectate și prin intermediul aplicației disponibile în rețeaua Intranet a Ministerului Public. Cu toate acestea, acest lucru nu înseamnă nici menținerea unor statistici cuprinzătoare cu privire la aspectele relevante.

(c) Autoritățile au obligația de a păstra date statistice despre valoarea în euro a bunurilor care au fost blocate sau confiscate, pe lângă cerința generală menționată mai sus (Legea CSB/CFT, art. 1 alin. (9) și (9)b)). În practică, autoritățile păstrează doar statistici parțiale privind bunurile confiscate, în timp ce nu există nicio defalcare pe infracțiuni predicat, nu se păstrează statistici privind bunurile confiscate defalcate pe infracțiuni predicat, precum și nu există statistici disponibile privind tipurile de bunuri înghețate, indisponibilizate și confiscate.

(d) Autoritățile nu mențin statistici cuprinzătoare privind MLA sau alte cereri internaționale de cooperare (pentru AAL, autorități judiciare și autorități de supraveghere), inclusiv cu privire la extrădare, sechestre, confiscări și informații privind BR. Acest lucru se întâmplă în ciuda cerinței generale menționate mai sus (Legea CSB/CFT, art. 1 alin. (9)).

Evaluare și concluzie

România nu păstrează statistici cuprinzătoare cu privire la toate părțile cheie relevante pentru eficacitatea și eficiența sistemului său de CSB/CFT. Din aceste motive, **R.33 este evaluată cu PC.**

Recomandarea 34 – Îndrumări și feedback

În cea de-a patra rundă MER, România a fost evaluată cu LC în cadrul R.25 anterioară din cauza: (i) lipsei de îndrumări practice pentru IF nebankare, IP și IEME; (ii) naturii generale a orientărilor emise, în special cu privire la natura riscurilor de SB/FT în România și (iii) disponibilității limitate a informațiilor privind normele și orientările.

Criteriul 34.1

Orientări

În calitate de autoritate de supraveghere, ONPCSB trebuie, de asemenea, să emită reglementări sectoriale pentru a pune în aplicare Legea privind combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului (Legea CSB/CFT, art. 59 alin. (1)) (a se vedea mai jos). A emis Regulamentul ONPCSB CSB/CFT (Regulament) pentru sectoarele pe care le supraveghează (art. 37 explică faptul că dispozițiile reglementează aplicarea corectă a Legii CSB/CFT, iar nerespectarea acestora este sancționată în conformitate cu legea respectivă).

În îndeplinirea funcțiilor sale (UIF și supraveghetor), ONPCSB trebuie să adopte o serie de reglementări/orientări specificate (Legea CSB/CFT, art. 39 alin.(3) lit. (k)). În consecință, a emis următoarele reglementări: (i) Regulamentul privind transmiterea informațiilor către ONPCSB (2021); (ii) Regulamentul privind furnizarea de feedback cu privire la informațiile transmise către ONPCSB (2022) și (iii) Regulamentul privind înregistrarea entităților raportoare. De asemenea, a emis următoarele ghiduri: (i) ghid privind indicatorii și tipologiile de suspiciune (2020 și 2022) și (ii) ghiduri privind criteriile și regulile de recunoaștere a SB/FT cu risc ridicat sau scăzut (2021). Separat, Hotărârea Guvernului nr. 603/2011 prevede aprobarea Normelor privind supravegherea de către ONPCSB a implementării sancțiunilor internaționale.

În plus, se așteaptă ca ONPCSB să emită instrucțiuni, recomandări și puncte de vedere pentru a asigura punerea în aplicare eficientă a obligațiilor din Legea CSB/CFT (Legea CSB/CFT, art. 39 alin. (3) lit. (j)). În acest sens, ONPCSB a emis următoarele: (i) orientări pentru identificarea BR – în colaborare cu alți supraveghetori și inclusiv SRB-uri și Asociația Română a Băncilor (2022); (ii) ghid pentru dezvoltatorii imobiliari (2022); (iii) recomandări privind identificarea situațiilor care prezintă risc de asociere cu un caz de tip laundromat (2021) și (iv) procedura de furnizare a feedback-ului privind RTS(2021).

De asemenea, ONPCSB a emis Ordinul nr. 14 (2021) pentru aprobarea formei și conținutului RTS. Această comandă conține formularul RTS, care oferă entităților raportoare detalii despre ce și cum să depună.

Actele de reglementare sunt emise de ONPCSB pe baza și în executarea legilor, hotărârilor și ordonanțelor guvernamentale. Acestea interpretează și stabilesc cerințe detaliate ale obligațiilor prevăzute. Cu toate acestea, autoritățile nu au explicat consecințele nerespectării unor astfel de acte. Orientările sunt recomandări pe care entitățile raportoare să le adopte pentru a asigura punerea în aplicare uniformă a dispozițiilor legale din cadrul CSB/CFT.

În plus, ONPCSB publică tipologii pe site-ul său web. Ultima dată a făcut acest lucru în martie 2022. Acestea sunt emise separat ca descrieri ale cazurilor specifice, inclusiv grafice.

Alte autorități de supraveghere și SRB-urile trebuie, de asemenea, să emită reglementări sectoriale pentru a pune în aplicare Legea CSB/CFT (Legea CSB/CFT, art. 59 alin. (1)). Acestea interpretează și stabilesc în continuare cerințele detaliate ale obligațiilor prevăzute de lege. În cazul BNR și ASF, aceste reglementări trebuie să acopere: (i) măsurile CDD; (ii) cadrul de control intern; (iii) recrutarea, formarea și verificarea angajaților și (iv) măsurile de atenuare a riscului de SB/FT și de abordare a deficiențelor (Legea CSB/CFT, art. 59(3)). BNR a emis Regulamentul BNR privind CSB/CFT, iar ASF a emis Regulamentul ASF nr. privind CSB/CFT pentru a sprijini punerea în aplicare a Legii CSB/CFT. Nerespectarea reglementărilor poate fi sancționată în același mod ca și nerespectarea Legii CSB/CFT (Regulamentul BNR privind CSB/CFT, art. 28 alin. (3) și Regulamentul ASF privind combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului, art. 45).

De asemenea, BNR și ASF sunt obligate să emită reglementări privind monitorizarea implementării sancțiunilor internaționale referitoare la înghețarea fondurilor (Regulamentul BNR nr. 28/2009 privind monitorizarea implementării sancțiunilor internaționale referitoare la înghețarea fondurilor și Regulamentul ASF nr. 25/2020 privind supravegherea implementării sancțiunilor internaționale).

IF sunt, de asemenea, obligate să aplice orientările emise de ESA, în măsura în care acest lucru este stabilit de autoritățile de supraveghere (Legea CSB/CFT, art. 59 alin.(4)). BNR a emis instrucțiuni care, deși nu sunt obligatorii din punct de vedere juridic, ar putea fi aplicate indirect, deoarece nu gestionează suficient riscurile. În conformitate cu această cerință, BNR a emis următoarele: (i) instrucțiuni privind măsurile pe care PSP ar trebui să le ia pentru a detecta informațiile lipsă sau incomplete despre plătitor sau beneficiarul plății și procedurile pe care ar trebui să le pună în aplicare pentru a gestiona un transfer de fonduri lipsit de informațiile necesare (ESAs Joint GL JC/GL/2017/16) și (ii) instrucțiuni privind factorii de risc de SB/FT (ESAs Joint GL JC/2017/37). ASF a emis Regulamentul ASF privind combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului pentru a sprijini punerea în aplicare a Orientărilor privind factorii de risc de SB/FT ale ESA (ESA Joint GL JC/2017/37).

ONJN a emis Ordinul nr. 370/2021 privind instrucțiunile de prevenire și combatere a SB/FT în domeniul jocurilor de noroc din România (Legea CSB/CFT, art. 59 alin. (1)).

SRB-urile sunt, de asemenea, obligate să emită reglementări în conformitate cu noua Lege privind CSB/CFT, art. 59 alin. (1). Până în prezent, doar UNNPR a făcut acest lucru¹¹⁴. UNNPR publică, de asemenea, informații suplimentare legate de CSB/CFT pe site-ul său - în principal link-uri către site-ul web ONPCSB și informații publicate. Normele emise în 2012 de CCF în temeiul legii anterioare privind combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului rămân în vigoare.

Feedback

Se așteaptă ca ONPCSB-UIF să ofere feedback IF reglementate și DNFBP acoperite cu privire la eficacitatea și acțiunile întreprinse de ONPCSB, în urma rapoartelor pe care le primește (Legea CSB/CFT, art. 34 alin.(9), ordinele ONPCSB nr. 6/2021 și nr. 91/2022). Acesta din urmă include un formular care trebuie utilizat pentru furnizarea de feedback; feedback-ul este furnizat trimestrial.

BNR utilizează trei canale pentru a oferi feedback: (i) recomandări personalizate și foarte detaliate pentru IF specifice/individuale, pe baza constatărilor de supraveghere sau ca răspuns la anumite solicitări de îndrumare; (ii) recomandări/măsuri specifice pentru sectorul/subsectoarele/clusterele IF supravegheate atunci când sunt detectate riscuri comune (șapte în 2020 și 2021) și (iii) întâlniri/corespondență cu asociațiile/organismele reprezentative ale industriei, de exemplu, pentru a discuta modificările legislative. ASF utilizează scrisori de îndrumare pentru a oferi feedback în urma solicitărilor de îndrumare cu privire la anumite puncte.

Nu au fost furnizate informații cu privire la mecanismele de feedback de către alte autorități competente sau SRB-uri.

Instruire

ONPCSB are obligația de a organiza cursuri de formare în domeniul combaterii spălării banilor și a finanțării terorismului (Legea CSB/CFT, art. 39 alin.(3)lit. (p)).

Evaluare și concluzie

ONPCSB, BNR și ASF sunt active în ceea ce privește informarea sectorului privat, sub numeroase forme (reglementări, îndrumări, feedback, instruire etc.).

Cu toate acestea, temeiul juridic pentru impunerea respectării reglementărilor sectoriale ale ONPCSB nu este clar, iar majoritatea SRB-urilor trebuie încă să emită reglementări sectoriale pentru sectoarele lor. De asemenea, nu au fost furnizate informații cu privire la mecanismele de feedback utilizate de alte autorități competente sau SRB-uri. Aceste deficiențe sunt minore.

R.34 este evaluată cu LC.

Recomandarea 35 – Sancțiuni

În cea de-a patra rundă MER, România a fost evaluată cu PC în cadrul R.17 anterioară din cauza: (i) sancțiunilor care nu acoperă toate cerințele relevante sau care nu sunt practicabile și (ii) sancțiunilor prevăzute în cadrul juridic CSB/CFT care nu sunt proporționale sau disuasive.

R.10 și R.23 enumeră activitățile cărora nu li se aplică Legea CSB/CFT și care nu sunt supuse reglementării și supravegherii.

¹¹⁴ Normele sectoriale pentru profesioniștii contabili au intrat în vigoare în ianuarie 2023.

Criteriaul 35.1 -

Legea CSB/CFT (R.9 la R.23)

Încălcarea Legii CSB/CFT de către entitățile raportoare poate atrage sancțiuni penale, civile, disciplinare (de exemplu, în cazul unui SRB), contravenționale¹¹⁵ sau administrative (Legea CSB/CFT, art. 42(1)). În cazul în care o încălcare constituie elementele constitutive ale unei infracțiuni, organele de urmărire penală sunt sesizate.

Răspunderea penală pentru încălcările Legii CSB/CFT este stabilită, în principiu, în condițiile CP. Astfel, ori de câte ori o încălcare a prevederilor Legii CSB/CFT intră în sfera de aplicare a unei infracțiuni în temeiul CP, va fi angajată răspunderea. De exemplu, în cazul în care personalul ONPCSB nu are permisiunea de a transmite informații confidențiale, cu excepția celor permise în temeiul Legii CSB/CFT (art. 41 alin. (2)), dar face acest lucru, această faptă poate constitui, de asemenea, o infracțiune în temeiul CP (art. 304 alin.(1)). De asemenea, în cazul în care o IF reglementată nu își respectă obligația de a raporta suspiciunea de SB/FT și această neîndeplinire are ca scop prevenirea sau împiedicarea cercetării într-o cauză penală, răspundere penală, executarea unei pedepse sau a unei pedepse privative de libertate, această faptă poate constitui o infracțiune de complicitate și instigare a unui făptuitor, prevăzută în CP [art. 269 alin. (1)].

Nerespectarea restricțiilor privind informarea constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare pe o perioadă cuprinsă între șase luni și trei ani sau cu amendă dacă fapta nu constituie o infracțiune mai gravă (Legea CSB/CFT, art. 47 alin. (1)). Neraportarea suspiciunii de SB/FT nu este întotdeauna supusă unei sancțiuni penale.

BNR este autorizată să impună o serie de sancțiuni contravenționale și administrative entităților raportoare în circumstanțele enumerate la punctul c.27.4. Autorizarea de a impune sancțiuni poate fi limitată în ceea ce privește unele încălcări care nu sunt grave, repetate sau sistematice, inclusiv raportarea suspiciunilor. În cazul unei încălcări, se pot aplica următoarele sancțiuni: (i) avertismente scrise; (ii) avertismente publice; (iii) o amendă de până la 10% din cifra de afaceri sau 23 de milioane RON (4,6 milioane EUR), oricare dintre acestea este mai mare; (iv) un ordin de încetare a comportamentului ilegal sau de abținere de la repetarea acestuia și (v) retragerea licenței acordate unei IF reglementate (Legea CSB/CFT, art.27 alin. (8) și (9)).

ASF este autorizată să impună sancțiuni contravenționale entităților raportoare pentru nerespectarea Legii privind combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului, a reglementărilor sau a altor acte emise în temeiul legii respective care nu constituie infracțiune (Legea CSB/CFT, art. 28 alin. (5) și art. 43). În cazul unei încălcări, trebuie aplicată o avertizare sau o amendă cuprinsă între 10 000 RON (2 000 EUR) și 23 milioane RON pentru persoane fizice și 10 000 RON până la cea mai mică dintre 23 milioane RON sau până la 10% din cifra de afaceri anuală totală pentru persoane juridice [Legea CSB/CFT, art. 43(7)]. Aceste sancțiuni se aplică atât nerespectărilor izolate (unice), cât și celor repetate și sistematice.

ONPCSB este autorizată să impună sancțiuni contravenționale entităților raportoare pentru nerespectarea Legii privind combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului și a Regulamentului (UE) 2015/847 care nu constituie o infracțiune (Legea CSB/CFT, art. 43) în ceea ce privește toate IF, DNFBP și VASP reglementate care nu sunt supravegheate de BNR sau ASF. În cazul unei încălcări, trebuie aplicat un avertisment sau o amendă [Legea CSB/CFT, art. 43 alin. (3) și (4)]. Amenzile aplicabile variază de la 10 000 RON (2 000 EUR) la

¹¹⁵ Răspunderea contravențională este o formă de răspundere juridică care se constituie din dreptul statului de a-l urmări penal pe contravenient, precum și din obligațiile acestuia de a răspunde pentru fapta sa și de a se supune sancțiunii aplicate în vederea restabilirii autorității legii. Cadrul legal de reglementare a contravențiilor este constituit de Ordonanța Guvernului nr. 2/2001. De obicei, sancțiunile contravenționale constau într-un avertisment complementar și o amendă.

150 000 RON (30 000 EUR) (în funcție de tipul încălcării și de puterea discreționară a supraveghetorului), a căror limită superioară este majorată în cazul persoanelor juridice cu 10% din venitul anual total [Legea CSB/CFT, art. 43 alin. (3)]. Limita superioară a acestor amenzi poate fi majorată în cazul unor încălcări grave, repetate și/sau sistematice cu încă 50 000 RON (10 000 EUR) pentru persoanele fizice și 5 milioane RON (1 milion EUR) pentru persoanele juridice (Legea CSB/CFT, Art. 43(5)). În cazul IF reglementate supravegheate de ONPCSB care sunt persoane juridice, limita superioară a acestor amenzi poate fi majorată cu până la 10% din cifra de afaceri anuală totală (dar nu mai puțin de 23 milioane RON). În cazul IF reglementate supravegheate de ONPCSB care sunt persoane fizice, limita superioară a acestor amenzi poate fi majorată până la 23 de milioane RON (Legea CSB/CFT, art. 43(6)).

În plus față de aplicarea unei amenzi de către ASF și ONPCSB, una sau mai multe măsuri administrative suplimentare pot fi aplicate entităților raportoare (Legea CSB/CFT. Art. 44(1)): (i) confiscarea bunurilor desemnate, utilizate sau care rezultă din încălcare; (ii) suspendarea unei licențe pentru desfășurarea unei activități sau suspendarea unei activități pentru o perioadă cuprinsă între una și șase luni; (iii) retragerea unei licențe sau avizarea operațiunilor pentru o perioadă cuprinsă între una și șase luni sau permanent; (iv) blocarea unui cont bancar pentru o perioadă cuprinsă între 10 zile și o lună; (v) anularea unei licențe pentru desfășurarea unei activități; (vi) închiderea unei sucursale sau a unei alte unități secundare; (vii) declarație publică care identifică persoana și natura încălcării și (viii) un ordin care impune unei persoane să înceteze comportamentul și să se abțină de la repetarea acestuia. Nu toate aceste măsuri suplimentare sunt disponibile pentru BNR (a se vedea mai sus).

În general, o gamă suficientă de sancțiuni administrative poate fi aplicată proporțional cu încălcările mai mari sau mai mici ale Legii CSB/CFT. Cu toate acestea, nu există nicio sancțiune penală sau administrativă clară disponibilă pentru nerespectarea mai puțin gravă și izolată de către IF supravegheate de BNR a raportării suspiciunii de SB/FT și nicio infracțiune penală generală pentru neraportare.

Nu au fost furnizate informații cu privire la sancțiunile civile sau disciplinare care pot fi aplicate.

Sanțiuni financiare specifice (R.6 și R.7)

Încălcarea sancțiunilor ONU și UE (SFS) și neraportarea fondurilor și resurselor economice care fac obiectul unor astfel de sancțiuni de către entitățile raportoare pot atrage sancțiuni penale, civile, disciplinare (de exemplu, în cazul unui SRB) sau administrative (OUG nr. 202/2008 privind punerea în aplicare a sancțiunilor internaționale, art. 26 alin. (1)).

Nerespectarea SFS (legată de R.7 și R.8) poate face obiectul unei amenzi între 10 000 RON (2 000 EUR) și 30 000 RON (6 000 EUR) și confiscarea bunurilor terților destinate, utilizate sau care rezultă din încălcare (OUG nr. 202/2008 privind punerea în aplicare a sancțiunilor internaționale, art. 26). Aceste sancțiuni sunt aplicabile pentru nerespectarea sancțiunilor internaționale pentru toate tipurile de entități raportoare. În plus, se pot aplica una sau mai multe dintre următoarele sancțiuni administrative complementare: (i) suspendarea aprobării de a exercita o activitate sau, după caz, suspendarea activității unei persoane juridice pentru o perioadă cuprinsă între una și șase luni; și (ii) retragerea aprobării pentru anumite operațiuni sau activități pentru o perioadă cuprinsă între una și șase luni sau permanent (OUG nr. 202/2008 privind punerea în aplicare a sancțiunilor internaționale, art. 4). Deși există o gamă suficientă de sancțiuni, nu este clar că acestea pot fi aplicate proporțional cu încălcările mai mici ale cerințelor de către IF și DNFBP mai mari, în cazul în care numai o amendă poate fi adecvată (și nu suspendarea sau încetarea activităților) în cazul în care suma maximă care poate fi aplicată este limitată la 6 000 EUR.

De asemenea, pot fi aplicate sancțiuni pentru nerespectarea OUG 603/2011, care impune entităților raportoare să aplice măsuri CDD pentru a determina dacă baza de clienți include

persoane sau entități desemnate sau dacă tranzacțiile efectuate implică active în sensul OUG 202/2008). Aceste sancțiuni sunt mai mici decât cele prevăzute pentru nerespectarea SFS (legate de R.7 și R.8).

Nu au fost furnizate informații cu privire la sancțiunile penale, civile sau disciplinare care pot fi aplicate.

ONG-uri (R.8)

ANAF este responsabilă pentru impunerea de sancțiuni în cazul încălcării legislației contabile, care include cerințe legate de documentația care trebuie menținută. Cu toate acestea, nu există niciun mecanism pentru aplicarea unor sancțiuni eficiente, proporționale și disuasive pentru încălcările de către ONG-uri sau de către persoanele care acționează în numele acestor ONG-uri.

Criteriul 35.2 -

Legea CSB/CFT (R.9 la R.23)

În cazul unei IF supravegheate de BNR care este o persoană juridică, pe lângă sancțiunile care pot fi aplicate entității raportoare (a se vedea c.35.1), sancțiunile administrative pot fi aplicate și: (i) directorilor și conducerii superioare a persoanei juridice – retragerea aprobării (Legea CSB/CFT, art. 27 alin. (7) și art. 27 alin. (8) lit. (e)); și (ii) persoanei responsabile pentru încălcare – amendă între 10 000 RON și 23 milioane RON și retragerea aprobării (Legea CSB/CFT, art. 27 alin. (8) lit. (d) și (e)). Prin urmare, o amendă poate fi aplicată unui director sau administrator numai dacă acesta a fost considerat responsabil pentru încălcarea respectivă.

În cazul entităților raportoare supravegheate de ASF sau ONPCSB care sunt persoane juridice, în cazul în care persoana juridică respectivă este avertizată sau amendată, aceleași sancțiuni pot fi aplicate, de asemenea, separat fiecăruia dintre membrii organului de conducere și oricăror alte persoane fizice responsabile pentru nerespectarea de către persoana juridică a prevederilor Legii CSB/CFT sau ale Regulamentului (UE) 2015/847 (Legea CSB/CFT, art. 43 alin. (3)) – indiferent de vechime. Cuantumul amenzii care poate fi aplicată unei persoane responsabile este în conformitate cu amenda care poate fi aplicată entităților raportoare care sunt persoane fizice (a se vedea c.35.1). În plus, o interdicție temporară poate fi impusă exercitării funcțiilor de către orice persoană responsabilă de o încălcare (Legea CSB/CFT, art. 44(1)(i)).

Sanțiuni financiare specifice (R.6 și R.7)

Aceleași sancțiuni care se aplică entităților raportoare (a se vedea c.35.1) pot fi aplicate și unei persoane angajată a unei autorități publice (OUG nr. 202/2008 privind punerea în aplicare a sancțiunilor internaționale, art. 26 alin. (2)). Sancțiunile nu pot fi aplicate directorilor și conducerii superioare a IF sau DNFBP.

Evaluare și concluzie

În general, supraveghetorii au la dispoziție o gamă largă de sancțiuni pentru încălcarea obligațiilor de CSB/CFT, deși se observă deficiențe în sancționarea neîndeplinirii obligației de raportare a suspiciunii de încălcare a obligațiilor de CSB/CFT. Nu este clar dacă sancțiunile pot fi aplicate proporțional cu încălcările mai mici ale cerințelor SFS de către IF și DNFBP mai mari, iar sancțiunile nu pot fi aplicate directorilor și conducerii superioare a IF sau DNFBP. De asemenea, nu există un mecanism de aplicare a unor sancțiuni eficiente, proporționale și disuasive pentru încălcările de către ONG-uri. Acestea sunt deficiențe moderate.

Decalajul în aplicarea măsurilor preventive la păstrarea și administrarea numerarului și la unele DNFBP este minor.

R.35 este evaluată cu PC.

Recomandarea 36 – Instrumente internaționale

În cea de-a patra rundă MER, România a fost evaluată cu LC în cadrul R.35 anterioară și cu PC în cadrul SR.I din cauza: (i) ratificării și punerii în aplicare numai a majorității dispozițiilor Convențiilor de la Viena și Palermo; (ii) ratificarea, dar neimplementarea integrală a Convenției CFT; și (iii) deficiențe în punerea în aplicare a RCSONU.

Criteriul 36.1 - România este parte la Convenția de la Viena (semnată la 20.12.1988 și ratificată prin Legea 118/1992 la 30.12.1992), Convenția de la Palermo (semnată la 15.11.2000 și ratificată prin Legea 565/2002 la 8.11.2002), Convenția de la Merida (semnată la 9.12.2003 și ratificată prin Legea 365/2004 la 5.10.2004) și Convenția internațională pentru suprimarea finanțării terorismului (semnată la 26.09.2000 și ratificată prin Legea 623/2002 la 9.01.2003).

În plus, România a ratificat un număr de convenții ale Consiliului Europei, inclusiv Convenția Consiliului Europei privind spălarea, depistarea, sechestrarea și confiscarea produselor infracțiunii (Convenția de la Strasbourg) și Convenția Consiliului Europei din 2005 privind spălarea, depistarea, sechestrarea și confiscarea produselor infracțiunii și finanțarea terorismului (Convenția de la Varșovia).

Criteriul 36.2 - România a ratificat Convenția de la Viena fără rezerve și a implementat prevederile Convenției de la Viena în legislația internă prin Legea 118/1992. Cerințele Convenției de la Palermo sunt implementate în legislația română prin Legea 39/2003 privind prevenirea și combaterea criminalității organizate. Convenția Merida este pusă în aplicare prin Legea 365/2004. Convenția privind finanțarea terorismului este pusă în aplicare prin Legea privind terorismul și prin anumite dispoziții ale Legii 286/2009 (CP) și ale Legii 135/2010 (CPP).

Evaluare și concluzie

R.36 este evaluată cu C.

Recomandarea 37 - Asistență judiciară reciprocă (MLA)

În cea de-a patra rundă MER, România a fost evaluată cu LC atât în cadrul R.36 anterioară, cât și în cadrul SR.V, deoarece deficiențele infracțiunii de FT ar fi putut afecta MLA în cazurile în care dubla criminalitate a fost o condiție prealabilă.

Criteriul 37.1 - România are temeiul juridic pentru a oferi o gamă largă de MLA în legătură cu SB, infracțiunile predicat asociate și FT în baza tratatelor internaționale, a acordurilor bilaterale și a dispozițiilor Legii 302/2004 (privind cooperarea judiciară internațională în materie penală; Titlul VIII) în combinație cu legi specifice care au dispoziții specifice privind cooperarea judiciară internațională. Nu există impedimente legale care să împiedice autoritățile să furnizeze rapid MLA.

Criteriul 37.2 - România are 2 autorități centrale care se ocupă de cererile MLA primite și trimise: (i) MJ este responsabil pentru cererile MLA care sunt formulate în etapa de judecată și în etapa de executare a sancțiunilor¹¹⁶; (ii) Ministerul Justiției este responsabil pentru cererile MLA formulate în etapa de urmărire penală și urmărire penală. Pe baza competenței materiale, solicitările MLA formulate în cursul urmăririi penale și al urmăririi penale sunt împărțite între substructurile PICCJ, și anume, SCJI (Serviciul de Cooperare Judiciară Internațională), DNA și

¹¹⁶ Excepție fac cazurile în care tratatele bilaterale specifice stipulează că Ministerul Justiției este autoritatea centrală pentru MLA.

DIICOT. Autoritățile competente în cadrul regimului de cooperare directă a UE sunt substructurile PICCJ, și anume SCJI, DNA, DIICOT și 235 de parchete regionale.

Legea 302/2004 (art. 336) prevede termene maxime pentru executarea ordinelor europene de anchetă (EIO). Deși acest lucru nu este stipulat în mod explicit pentru solicitările din partea statelor care nu sunt membre ale UE, România respectă dispozițiile generale din CPP dacă sunt stabilite astfel de termene. MJ nu are procese formalizate clare și criterii exprese pentru prioritizarea cererilor MLA primite. Cu toate acestea, autoritățile au informat că, în practică, de la caz la caz, ordinea de prioritate este determinată de instrumentele internaționale aplicabile, legile, tipul de măsuri avute în vedere și termenii specificați în cererile MLA primite. PICCJ a informat că atribuie volumul de muncă procurorilor în funcție de specializare, abilități, experiență, numărul de dosare la care se lucrează și gradul lor de complexitate, specificul fiecărui caz în parte, cazurile de incompatibilitate și conflict de interese (în măsura în care sunt cunoscute). Aceleași criterii sunt utilizate pentru identificarea personalului care să lucreze cu solicitările MLA (Regulamentul de organizare și funcționare a unităților de urmărire penală, art. 19 alin. (2)). Nu există un sistem central de gestionare a cazurilor care să permită monitorizarea progresului și, prin urmare, executarea la timp a cererilor MLA primite de către autoritățile centrale.

Criteriul 37.3 - Legea 302/2004 (Art. 3) privind cooperarea judiciară internațională în materie penală stabilește motivele de respingere a cererilor MLA. Art. 335 din aceeași lege prevede motivele și criteriile de nerecunoaștere și neexecutare a ordinelor europene de anchetă și acestea nu prezintă condiții nerezonabile și restrictive în mod nejustificat.

Criteriul 37.4

(a) Legislația românească nu oferă motive pentru a refuza cererea MLA în cazul în care aceasta implică aspecte fiscale.

(b) Legislația română nu include cerințele privind secretul profesional și confidențialitatea ca motiv de refuz.

Criteriul 37.5 - Art. 9 din Legea 302/2004 precum și Art. 285 (2) din CPP prevăd obligațiile de confidențialitate necesare pentru solicitările MLA. În cazul în care confidențialitatea din orice motiv nu poate fi asigurată, statul solicitant va fi notificat în acest sens.

Criteriul 37.6 - Dubla incriminare nu este o condiție pentru acordarea asistenței, atunci când solicitările nu implică acțiuni coercitive. Legea 302/2004 nu enumeră un astfel de motiv pentru refuzul de a furniza MLA.

Criteriul 37.7 - Autoritățile au informat că dubla incriminare este necesară pentru măsuri coercitive (de exemplu, sechestru și confiscare, percheziții, informații privind secretul bancar), dar dacă infracțiunea prin circumstanțe de fapt constituie o infracțiune în temeiul legislației din România, MLA va fi livrată indiferent de denumirea infracțiunii în țara solicitantă. Legislația (CPP și CP) nu impune ca infracțiunea să se încadreze în aceeași categorie sau să utilizeze aceeași terminologie în legislația țării străine solicitante. Cu toate acestea, pot exista impedimente atunci când se furnizează MLA în legătură cu actul de auto-spălare care a fost considerat neconstituțional de către RCC (IO.7).

Criteriul 37.8 -

(a) Toate competențele specifice necesare în temeiul R.31 sunt disponibile autorităților române pentru a răspunde cererilor MLA (Legea 302/2004, art. 233, 237, 241, 267-269 și CPP, art. 139-148).

(b) Cererile MLA fac obiectul aceleiași dispoziții a legislației naționale ca și activitățile de anchetare pentru anchetele locale în cadrul național și, prin urmare, gama largă de alte competențe și tehnici de anchetare sunt disponibile pentru executarea cererilor MLA.

Evaluare și concluzie

România îndeplinește majoritatea criteriilor din această recomandare. Cu toate acestea, România nu are un proces clar formalizat pentru prioritizarea și executarea la timp a cererilor MLA; nu există un sistem de gestionare a cazurilor care să vizeze monitorizarea progresului cererilor (c.37.2).

R.37 este evaluată cu LC.

Recomandarea 38 – Asistență judiciară reciprocă (MLA): înghețare și confiscare

În cea de-a patra rundă MER, România a fost evaluată cu LC în cadrul R.38, deoarece înființarea unui fond de confiscare a activelor nu a fost luată în considerare.

Criteriul 38.1 - Cadrul legal permite autorităților competente din România să ia măsuri rapide pentru identificarea, înghețarea, sechestrarea și confiscarea bunurilor, produselor și instrumentelor ca răspuns la cererile de MLA și EIO - ordinele europene de anchetă (Legea 302/2004 Art. 231, 242; Titlul V CPP Capitolul III; CP Art 112 și 112¹). În plus, România utilizează convențiile și cadrul UE, CE și ONU, precum și tratatele bilaterale pentru înghețare, sechestrare și confiscare.

Criteriul 38.2 - România poate utiliza temeiul juridic prevăzut în Regulamentul (UE) 2018/1805 privind recunoașterea reciprocă a ordinelor de indisponibilizare și a ordinelor de confiscare atunci când este solicitat de alte state membre ale UE. Deși legea penală română nu prevede confiscarea fără bază de condamnare, legea privind cooperarea judiciară internațională în materie penală prevede că măsurile echivalente confiscării, care potrivit legii române nu sunt sancțiuni penale, pot fi dispuse dacă măsurile au ca rezultat dispunerea definitivă a bunurilor, care sunt produse conexe sau instrumente ale actelor penale (art. 146 alin. (3)).

Criteriul 38.3 – Autoritățile române pot coordona sechestrul și confiscarea prin canale formale și informale de cooperare. Rețelele Eurojust, RJE, ARO și CARIN, precum și JIT (echipele comune de anchetare) și ofițerii de legătură sunt utilizate pentru a coordona identificarea, înghețarea, sechestrarea și confiscarea bunurilor. CPP prevede înființarea pentru gestionarea și dispunerea bunurilor înghețate și sechestrate în timpul procedurilor penale (Titlul V Capitolul III). ANABI – autoritatea centrală, care joacă rolul ARO, este, de asemenea, responsabilă pentru gestionarea bunurilor înghețate, sechestrate și confiscate, precum și pentru înstrăinarea acestor bunuri atunci când este necesar.

După punerea sub sechestrul a bunurilor, proprietarul bunurilor este informat că bunurile pot fi vândute înainte de verdictul final. Ca urmare a modificărilor CPP din 24 iulie 2022, vânzarea provizorie a bunurilor imobile este posibilă numai după primirea cererii sau aprobării proprietarului (art. 2521 alin. (1)). Cu toate acestea, bunurile confiscate (atât cele mobile, cât și cele imobile) sunt trecute în proprietatea statului și pot fi înstrăinate sau, în cazul bunurilor imobile, pot fi reutilizate în scopuri sociale sau publice.

Criteriul 38.4 – După aprobarea Ministrului Justiției, ANABI este autorizată să negocieze și să faciliteze încheierea de acorduri bilaterale de partajare a bunurilor confiscate (art. 324, Legea nr. 302/2004 coroborată cu art. 42 din Legea nr. 318/2015).

În cazul în care suma confiscată este mai mică de 10 000 EUR (sau echivalentul în valută), activele sunt transferate la bugetul de stat. În cazul în care valoarea bunurilor confiscate este mai mare decât echivalentul a 10 000 euro, 50% din bunurile confiscate vor fi transferate statului care a emis ordinul de confiscare. În cazul în care cauza se referă la confiscarea în jurisdicție străină în baza hotărârii judecătorești române, ANABI este autorizată să negocieze procentul de bunuri confiscate care urmează să fie împărțite cu statul solicitat care a executat confiscarea.

Evaluare și concluzie

R.38 este evaluată cu C.

Recomandarea 39 – Extradarea

În cea de-a patra rundă MER, România a fost evaluată cu C în cadrul R.39.

Criteriul 39.1 - Extradarea poate fi acordată sau solicitată în baza unui tratat internațional la care România este parte sau în baza reciprocității potrivit legii (art. 14 CP). Legea 302/2004 prevede detaliile verificării regularității în ceea ce privește cererile MLA primite pentru extradare; în ceea ce privește țările din afara UE, cererile de extradare trebuie să respecte tratatele internaționale pe care România le-a ratificat sau tratatele bilaterale pe care România le-a semnat pentru a asigura reciprocitatea cererilor de extradare (art.38). În calitate de stat membru al UE, România a pus în aplicare MEA (mandatul european de arestare) (Legea 302/2004 art. 89 și 97). Cu țări din afara UE, România a semnat și ratificat 14 tratate bilaterale, care acoperă extradarea. În plus, România a ratificat Convenția europeană de extradare și trei protocoale suplimentare, dar nu și al patrulea protocol. Legea 302/2004 privind cooperarea judiciară în materie penală prevede diferite termene privind procesul de extradare, asigurând astfel din punct de vedere tehnic executarea fără întârzieri nejustificate (art. 23 alin. (2), 38 alin. (2), 38 alin. (5), 40, 43-46, 49-50, 52 alin. (4), 52 alin. (7-8), 53 alin. (2-3, 5), 56 alin. (3), 57 alin. (5), 65, 67 alin. (1), 68 alin. (1)).

(a) SB și FT sunt ambele infracțiuni care pot face obiectul extradării.

(b) MJ este autoritatea centrală responsabilă pentru primirea cererilor de extradare și a mandatelor europene de arestare (Legea 302/2004 art. 10). Deși România nu dispune de un sistem cuprinzător de gestionare a cazurilor și de orientări aprobate în mod oficial pentru prioritizarea cererilor de extradare, urgența prelucrării cererilor de extradare și termenele scurte sunt prevăzute în Legea 302/2004 (art. 37 alin. (2), 38 alin. (5), 43).

(c) Limitările cooperării internaționale sunt prevăzute în Legea 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală și nu par a fi nejustificat sau nejustificat de restrictive (art. 3, 21, 22 și 38).

Criteriul 39.2 - (a) Legea 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală permite extradarea cetățenilor români în condiții limitate. Extradarea trebuie să se bazeze pe convențiile și condițiile internaționale multilaterale conform cărora persoana care poate fi extrădată are dublă cetățenie, română și a statului solicitant sau își are reședința pe teritoriul statului solicitant la data depunerii cererilor de extradare. În ceea ce privește statele membre ale UE (în calitate de solicitant), există condiții suplimentare, și anume, dacă persoana extrădabilă a comis fapta pe teritoriu sau împotriva unui cetățean al unui stat membru al UE (art. 20, Legea 302/2004).

(b) Legea 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală prevede obligația de a prezenta cauza autorităților judiciare competente din România, în vederea efectuării urmăririi penale și a judecății la cererea țării a cărei cerere de extradare a fost refuzată (art. 23 alin. (1), Legea 302/2004). În cazul în care România refuză să extrădeze un cetățean străin, care este suspectat, acuzat sau condamnat de țara solicitantă într-o infracțiune cu o pedeapsă minimă cu închisoarea de 5 ani, România trebuie să efectueze (fără excepție și fără întârziere) propria examinare în aceleași condiții ca și în legislația română (art. 23 alin. (2), Legea 302/2004).

Criteriul 39.3 – Art. 24 din Legea 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală impune dubla incriminare pentru executarea cererii de extrădare. Cu toate acestea, se precizează, de asemenea, că diferențele de calificare juridică și denumire a infracțiunii prin aceeași terminologie în țara solicitantă și în România nu sunt restricții pentru executarea cererii de extrădare.

Criteriul 39.4 – Legislația prevede un mecanism simplificat de extrădare care renunță la necesitatea prezentării unei cereri oficiale de extrădare, în cazul în care o persoană care poate fi extrădată își dă în mod voluntar consimțământul de a fi extrădată și predată autorităților competente ale statului solicitant, ceea ce este același pentru țările UE și non-UE (art. 47 și 48, Legea 302/2004). În plus, România a încorporat mandatul european de arestare (2002/584/JAI: Decizia-cadru a Consiliului) în legislația sa națională (Legea 302/2004; Titlul III), care permite procedura simplificată de predare în locul extrădării între statele membre ale UE.

Evaluare și concluzie

Absența unui sistem de gestionare a cazurilor pentru executarea la timp și prioritizarea cererilor de extrădare reprezintă o limitare tehnică minoră (c.39.1). **R.39 este evaluată cu LC.**

Recomandarea 40 – Alte forme de cooperare internațională

În cea de-a patra rundă MER, România a fost evaluată cu LC în cadrul R.40. Principalele deficiențe legate de lipsa aspectelor tehnice pentru cooperarea internațională pentru unele autorități de supraveghere și obligațiile limitate de confidențialitate aplicabile fostului personal al ONPCSB-UIF care ar fi putut pune în pericol protecția informațiilor furnizate de UIF externe.

Criteriul 40.1 - ONPCSB-UIF are autoritatea de a face schimb de o mare varietate de informații în legătură cu SB, infracțiunile predicat asociate și FT cu UIF externe precum și cu celelalte autorități competente, atât în mod spontan, cât și la cerere [Legea CSB/CFT art. 36 alin. (1) și art. 39 alin. (3q)]. Registrele centrale și ONPCSB-UIF au capacitatea de a furniza informații privind beneficiarii reali ai persoanelor juridice autorităților competente și unităților de informații financiare din alte state membre ale UE; aceste informații trebuie comunicate în timp util și gratuit [Legea CSB/CFT art. 19 alin. (1), (5), (11)]. Legea CSB/CFT prevede, de asemenea, posibilitatea cooperării între autoritățile de supraveghere financiară și autoritățile competente pentru a asigura o supraveghere eficientă; un accent deosebit pe cooperarea cu autoritățile competente din alte state membre ale UE pe teritoriul cărora entitatea supravegheată cu sediul în România își desfășoară activitățile economice (art. 26 alin. (7)). În plus, Legea CSB/CFT permite autorităților de supraveghere să încheie acorduri de cooperare cu autoritățile competente din țări terțe care au responsabilități similare față de autoritățile de supraveghere din România (articolul 38¹ alin. (6)). ANABI este autorizată să schimbe o mare varietate de informații cu celelalte ARO, precum și cu entitățile străine responsabile cu gestionarea activelor (Legea nr. 318/2015 art. 20-23). Poliția Română poate face schimb de informații financiare (art. 11 și 12 din Ordonanța Guvernului 9/2021).

ASF poate răspunde solicitărilor de informații pentru anchete care nu constituie încălcări ale legii române, ci reprezintă încălcări în acele state care sunt semnatare ale acelor acorduri internaționale la care ASF este parte (OE 93/2012 Art. 3 (6)).

Legea 39/2003 privind prevenirea și combaterea criminalității organizate oferă o bază generală pentru cooperarea internațională, stipulând că MAI, MJ și Ministerul Public cooperează direct și indirect, cu instituții cu atribuții similare din alte țări, precum și cu organizații internaționale specializate în domeniu (art. 24). Cu toate acestea, această cooperare este limitată la prevenirea și combaterea criminalității transnaționale săvârșite de grupurile infracționale organizate, care ar putea exclude persoane și entități care nu aparțin GIO.

Criteriul 40.2 - (a) Legea CSB/CFT, Legea 302/2004 și Legea 39/2003 stipulează baza legală pentru cooperarea internațională (a se vedea, de asemenea, Criteriul 40.1).

(b) Autoritățile competente nu sunt împiedicate să utilizeze cele mai eficiente mijloace posibile pentru cea mai largă gamă de asistență. Cooperarea polițienească și schimbul de informații criminale sunt disponibile 24/7 prin canalele Interpol și Europol. Legea privind combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului prevede că ONPCSB-UIF dispune de resursele adecvate pentru a aplica tehnologii de ultimă oră pentru cooperarea cu unitățile de informații financiare străine utilizând canale securizate și anonime (art. 41 alin. (11)).

(c) Legea CSB/CFT prevede că ONPCSB-UIF face schimb de informații în mod spontan sau la cerere, prin canale securizate, cu unități de informații financiare străine și autorități competente străine (articolul 36 alineatul (1)). ONPCSB-UIF utilizează rețele securizate (ESW și FIU.Net) pentru trimiterea și primirea cererilor și a dezvăluirilor spontane. Cooperarea polițienească și schimbul de informații criminale sunt disponibile prin canale clare și sigure, de exemplu, I 24/7 (Interpol) și SIENA (Europol), precum și prin atașatii pentru afaceri interne și ofițerii de legătură, atât români acreditați în străinătate, cât și străini acreditați în România, toți reuniți de Centrul de Cooperare Polițienească Internațională din subordinea Poliției. BNR utilizează bazele de date EuReCA și E-Gate și, împreună cu ASF, Platforma de partajare a informațiilor privind colegiile CSB EBA, unde securitatea informațiilor și a funcționării este garantată de EBA.

(d) Schimbul de informații financiare cu unitățile de informații financiare străine și cooperarea poliției cu AAL externe nu necesită aprobarea altor autorități naționale. Legea CSB/CFT impune ONPCSB-UIF să colecteze cu promptitudine informațiile solicitate de la IF, DNFBP și VASP și să răspundă în timp util solicitărilor UIF externe (art. 36 alin. (5) și (6)). ONPCSB-UIF dispune de orientări interne pentru prioritizarea cererilor (OP 09.02 nr. 447/2021). În plus, ONPCSB-UIF respectă principiile Egmont pentru prioritizarea executării la timp a cererilor. Prelucrarea și termenele limită pentru cooperarea polițienească internațională sunt prevăzute în mod expres (OUG nr. 103/2006), iar prioritizarea cererilor se realizează în funcție de urgența aplicată de solicitant. Unele autorități, cum ar fi SRI, autoritățile de supraveghere, ANABI, nu au furnizat informații cu privire la actele juridice sau orientările interne, în care sunt prevăzute procesul de prioritizare și termenele de răspuns (de exemplu, termenele de răspuns) pentru alte forme de cooperare internațională, în special în ceea ce privește țările din afara UE. SRI informează că, de obicei, termenul limită pentru răspuns este de până la 30 de zile.

(e) Legea CSB/CFT oferă ONPCSB-UIF și altor autorități de supraveghere un proces clar pentru protejarea informațiilor primite (art. 36 alin. (1), (3), (8), art. 38¹ alin. (1) și (7)). În protejarea informațiilor primite de la omologii străini, IGPR se bazează pe Regulamentul privind prelucrarea datelor de către Interpol precum și pe Regulamentul Europol, Legea 363/2018. Unele autorități, cum ar fi SRI, autoritățile de supraveghere, ANABI nu au furnizat informații cu privire la procesul de protejare a informațiilor primite de la omologii străini.

Criteriul 40.3 – România dispune de instrumentele UE, precum și de instrumente multilaterale și bilaterale pentru cooperarea internațională. Semnarea memorandumurilor de înțelegere cu autoritățile competente străine nu este o condiție prealabilă pentru schimbul de informații financiare în România.

Legea CSB/CFT prevede că autoritățile de supraveghere pot încheia acorduri de cooperare și schimb de informații confidențiale cu autoritățile competente din țări terțe cu responsabilități similare (art.38¹ alin. (6)).

ONPCSB-UIF a încheiat memorandumuri de înțelegere privind cooperarea în domeniul schimbului de informații financiare referitoare la SB/FT cu 55 de jurisdicții în baza competențelor prevăzute în Legea CSB/CFT (art. 39 alin. (7)).

BNR a încheiat¹¹⁷ memorandumuri de înțelegere bilaterale multiple cu autoritățile naționale străine corespunzătoare, precum și mai multe acorduri multilaterale cu BCE și autoritățile

naționale competente ale UE în baza competențelor stipulate în GEP 99/2006 (art. 184). În mod similar, ASF, ANABI au autoritatea de a negocia memorandumuri de înțelegere și acorduri cu contrapărți străine.

Criteriul 40.4 – Nu există cerințe legale specifice pentru a oferi feedback autorităților competente externe solicitante cu privire la utilizarea și utilitatea informațiilor și asistenței obținute de la acestea. În calitate de membru al Egmont, ONPCSB-UIF este obligată să respecte Principiile Egmont pentru schimbul de informații care prevăd că feedback-ul către unitățile de informații financiare străine trebuie furnizat la cerere și, de asemenea, în mod spontan, iar acest lucru este stipulat și în procedurile interne ale ONPCSB-UIF (OP 09.02) Regulamentele pentru poliție prevăd că fiecare cerere din partea autorităților străine trebuie abordată și tratată; autoritățile au informat că cererile privind feedback-ul sunt tratate ca orice alte cereri (OUG nr. 103/2006). Pentru Poliție și pentru ANABI, obligația de a oferi feedback derivă din utilizarea instrumentelor internaționale de cooperare internațională. Cerința de a oferi feedback este, de asemenea, încorporată în mai multe acorduri de cooperare bilaterale și multilaterale.

Criteriul 40.5 - (a) Organismele judiciare, organismele de control financiar și fiscal (inclusiv ONPCSB-UIF și autoritățile vamale) și autoritățile de supraveghere nu pot refuza o cerere din partea statelor membre ale UE pe motiv că cererea implică aspecte fiscale [Legea CSB/CFT Art. 36¹ (1) și (2a)]. Nu există nicio restricție explicită care să limiteze refuzul cererii în cazul în care implică chestiuni fiscale pentru jurisdicții din afara UE.

(b) Organismele judiciare, organismele de control financiar și fiscal (inclusiv ONPCSB-UIF și autoritățile vamale) și entitățile de supraveghere nu pot refuza o cerere din partea statelor membre ale UE pe motiv că legislația națională impune IF, DNFBP și VASP să păstreze secretul profesional sau confidențialitatea [Legea CSB/CFT articolul 36¹ alin. (2b)]. Cerințele aplicabile anumitor DNFBP nu sunt nerezonabile sau nejustificat de restrictive (Legea CSB/CFT, art. 5 (1f) și 9 (3)). Actele juridice nu prevăd o astfel de cerință explicită în legătură cu statele care nu sunt membre ale UE. În ceea ce privește țările din afara UE, condiția de a nu refuza o cerere de asistență în legătură cu cerințele de secret profesional și confidențialitate ale IF și DNFBP este stipulată în convenții, tratate și memorandumuri de înțelegere care au o acoperire limitată și nu includ toate jurisdicțiile.

(c) Organismele judiciare, organismele de control financiar și fiscal (inclusiv ONPCSB-UIF și autoritățile vamale) și entitățile de supraveghere nu pot refuza o cerere din partea statelor membre ale UE pe motiv că există o anchetă, investigație sau procedură în curs de desfășurare, cu excepția cazului în care asistența ar împiedica ancheta, investigația sau procedura în cauză (Legea CSB/CFT Art. 36¹ (2c)). Nu există nicio restricție explicită care să limiteze refuzul cererii în cazul în care implică aspecte fiscale.

(d) Ca regulă generală, România nu refuză o cerere numai din motive legate de natura (sau statutul) autorității omologului solicitant. Organele judiciare, organismele de control financiar și fiscal (inclusiv ONPCSB-UIF și autoritățile vamale) și entitățile de supraveghere nu pot refuza o cerere din partea statelor membre ale UE pe motiv că natura sau statutul autorității competente solicitante cu competențe similare este diferit de cel al autorității competente

¹¹⁷ Banca Națională a României, Memorandumuri de înțelegere <https://bnro.ro/Memorandumuri-de-întelegere-2164.aspx>

autoritatea sau instituția căreia îi este adresată cererea (Legea CSB/CFT Art. 36¹ (2d)). Actele juridice nu prevăd o astfel de cerință explicită în legătură cu statele care nu sunt membre ale UE. În ceea ce privește țările din afara UE, condiția de a nu refuza o cerere de asistență în legătură cu cerințele de secret profesional și confidențialitate ale IF și DNFBP este stipulată în convenții, tratate și memorandumuri de înțelegere care au o acoperire limitată și nu includ toate jurisdicțiile.

Criteriul 40.6 – Legea CSB/CFT prevede că ONPCSB-UIF evaluează, procesează și analizează informațiile primite într-o manieră confidențială (art. 39 alin. (3d)). În mod similar, acesta prevede că informațiile schimbate de ONPCSB-UIF cu UIF externe și alte autorități competente străine pot fi diseminate autorităților naționale române competente (PICCJ, SRI, organe de cercetare penală) numai cu autorizarea prealabilă a ONPCSB-UIF care a furnizat informațiile și pot fi utilizate numai în scopul pentru care au fost solicitate (art. 34 alin. (1-3) și 36 alin. (1), (3)).

Informațiile Poliției schimbate prin intermediul canalelor dedicate Europol și Interpol și accesul la aceste canale respectă procedurile și reglementările internaționale care acoperă controalele și garanțiile pentru utilizarea informațiilor. AT nu a primit nicio informație cu privire la faptul dacă cerințele privind astfel de controale și garanții care vizează asigurarea faptului că informațiile schimbate sunt utilizate numai în acest scop sunt aplicabile tuturor autorităților de reglementare și de supraveghere.

Criteriul 40.7 – Solicitățile de informații din partea omologilor străini sunt tratate în mod confidențial, iar informațiile sunt divulgate numai pe baza necesității de a cunoaște. Regulamentul general prevede că autoritățile trebuie să asigure confidențialitatea cererilor de asistență juridică internațională (Legea 302/2004, art. 9). Autoritățile aplică dispozițiile Regulamentului general privind protecția datelor (UE) 2016/679 și ale Directivei UE 2016/680 și pot refuza să transmită datele și informațiile către jurisdicții care nu îndeplinesc standardele solicitate privind confidențialitatea și protecția datelor.

Legea CSB/CFT prevede că ONPCSB-UIF evaluează, procesează și analizează informațiile primite într-o manieră confidențială (articolul 39 alineatul (3d)). ONPCSB-UIF poate face schimb de informații cu unitățile de informații financiare străine și cu alte autorități competente străine dacă acestea sunt obligate să respecte cerințe de confidențialitate similare (Legea CSB/CFT, art. 36 (1)). Principiile Egmont, precum și cerința de reciprocitate și trimiterea la cerințe similare de păstrare a secretului din Legea CSB/CFT oferă motive ONPCSB-UIF de a refuza furnizarea informațiilor în cazul în care autoritatea competentă solicitantă nu poate proteja informațiile în mod eficient.

Autoritățile de supraveghere precum și auditorii și experții care acționează în numele acestor autorități sunt obligați să respecte secretul profesional (Legea CSB/CFT, art. 38¹ (1)).

În scopuri de supraveghere și control, autoritățile competente pot încheia acorduri de cooperare cu autoritățile competente din țările terțe pe bază de reciprocitate și numai cu condiția ca informațiile divulgate să facă obiectul unei garanții de respectare a secretului profesional (Legea CSB/CFT, art. 38¹ (6)).

Criteriul 40.8 - Legea CSB/CFT prevede că ONPCSB-UIF are dreptul de a suspenda tranzacțiile timp de 48 de ore pe baza RTS primite, a cererilor din partea autorităților judiciare naționale sau a unităților de informații financiare străine în scopul analizei și verificării suspiciunilor (art. 8 alin. (4)). ONPCSB-UIF are dreptul de a solicita date și informații, inclusiv informații clasificate de la IF, DNFBP și VASP reglementate, autorități sau instituții publice sau entități private; are acces direct la informații financiare, fiscale, administrative, precum și la orice alte informații de la AAL și de la organele de urmărire penală, pentru a-și îndeplini în mod corespunzător sarcinile [Legea CSB/CFT art. 39 alin. (3c), (5)].

Nu este clar dacă toate celelalte autorități (cu excepția ONPCSB-UIF) sunt capabile să efectueze anchete în numele omologilor străini.

Criteriul 40.9 – ONPCSB-UIF este persoană juridică independentă din punct de vedere operațional și funcțional și autonomă, subordonată MF. Temeiul juridic pentru schimbul și cooperarea internațională de informații este prevăzut la articolele 36, 36¹ și 39 din Legea CSB/CFT.

Criteriul 40.10 – Legea CSB/CFT prevede că ONPCSB-UIF poate face schimb de informații, din proprie inițiativă sau la cerere, pe bază de reciprocitate cu unități de informații financiare străine sau cu alte autorități competente străine, dacă astfel de comunicări sunt efectuate în scopul prevenirii și controlului SB și FT (Legea CSB/CFT art. 36 alin. (1). Cu toate acestea, legislația nu reglementează în mod specific furnizarea de feedback și a rezultatului analizei efectuate. Cu toate acestea, ONPCSB-UIF este obligată să respecte Principiile Egmont pentru schimbul de informații, care prevăd că ar trebui să se ofere feedback UIF-rilor externe. Regulamentul intern al ONPCSB-UIF prevede că prelucrarea formularelor de feedback pentru UIF externe urmează același proces ca și solicitările de informații (Procedura operațională PO-09.02, aprobată prin Ordinul președintelui Oficiului nr. 447/27.10.2021).

Criteriul 40.11 - (a) ONPCSB-UIF poate face schimb de informații cu UIF externe și cu autoritățile străine competente pe bază de reciprocitate și din proprie inițiativă sau la cerere, dacă astfel de comunicări sunt efectuate în scopul prevenirii și controlului SB și FT (Legea CSB/CFT Art. 36 (1)). ONPCSB-UIF are obligația de a transmite cu promptitudine RTS-urile primite, care se referă la un alt stat membru al UE, către UIF din statul membru respectiv (Legea CSB/CFT Art. 36 (4)).

(b) ONPCSB-UIF are abilitatea de a schimba o mare varietate de informații, care pot fi accesate direct din mediul financiar, fiscal, administrativ, precum și din AAL; de asemenea, are puterea de a solicita informații de la entități private și publice (Legea CSB/CFT, art. 39 alin. (3c), (3q) (5)).

Criteriul 40.12 – Legea CSB/CFT prevede cooperarea supraveghetorilor financiari cu autoritățile competente pentru a asigura o supraveghere eficientă. Cerințele explicite se referă la cooperarea cu autoritățile competente din alte state membre pe teritoriul cărora entitatea cu sediul în România își desfășoară activitățile economice; al cărei scop este de a asigura supravegherea eficientă a respectării CSB/CFT. Legea privind CSB/CFT prevede, de asemenea, că supraveghetorii financiari pot încheia acorduri de cooperare și schimb de informații cu autoritățile competente din țări terțe cu responsabilități similare în scopuri de supraveghere [art. 38¹ alin. (6)].

Pe lângă participarea la colegiile de supraveghere, BNR a semnat mai multe memorandumuri de înțelegere și alte acorduri de cooperare¹¹⁸. În cazul nerespectării conformității de către entitățile care fac parte din grupul internațional, BNR diseminează informațiile autorității competente din celălalt stat membru al UE (CSB/CFT art. 27 alin. (16), (16¹).

ASF are temeiul juridic și principiile generale de cooperare cu omologii străini care sunt stipulate în Regulamentul ASF nr. 13/2009 (art. 43¹ și 43²). ASF cooperează, de asemenea, prin intermediul colegiilor de supraveghere și în temeiul acordurilor bilaterale și al memorandumurilor de înțelegere. Din 2013, memorandumurile de înțelegere (MoU) privind titlurile de valoare, asigurările sau fondurile de pensii private au fost semnate cu un număr mare de UE

¹¹⁸ Lista MoU este disponibilă pe <https://www.bnr.ro/Memorandums-of-understanding-2164.aspx> și lista altor acorduri de cooperare pe <https://www.bnr.ro/Acorduri-in-domeniul-supravegherii-2205.aspx>

țări, precum și omologii din afara UE, de exemplu precum Qatar, Ungaria, Emiratele Arabe Unite, Kazahstan, Serbia, Ucraina, Albania, Muntenegru, Brazilia, Egipt, Turcia, Moldova, China, Macedonia de Nord etc.

Criteriul 40.13 – Legea CSB/CFT oferă supraveghetorilor financiari dreptul de a încheia acorduri de cooperare și schimb de informații confidențiale cu autoritățile competente străine cu responsabilități similare; în condițiile în care informațiile vor fi utilizate în scopuri de supraveghere. Acordurile de cooperare se încheie pe bază de reciprocitate și numai cu condiția ca informațiile divulgate să facă obiectul unei garanții de respectare a secretului profesional (art. 38¹ alin. (6)).

ONPCSB-UIF efectuează schimb de informații din proprie inițiativă sau la cerere și pe bază de reciprocitate cu instituții care au funcții similare sau cu alte autorități competente din alte state membre sau țări terțe care au obligația de a păstra secretul informațiilor în condiții similare [Legea CSB/CFT Art. 39 (3q)]. ONPCSB este autorizat să obțină informații suplimentare de la entitățile raportoare și să le împărtășească cu omologii străini (Legea CSB/CFT, art. 36 alin. (6)). ASF este în măsură să facă schimb de informații deja obținute în timpul desfășurării activității sale de supraveghere cu alte autorități competente din statele membre ale UE și din țări terțe (Legea CSB/CFT Art. 36¹ și Regulamentul ASF nr. 13/2009 Art. 43¹ și 43²). Condiții similare se aplică BNR [Legea CSB/CFT, art. 36¹ și art. 38¹ alineatele (2), (4) și (6)].

Criteriul 40.14 – Legea CSB/CFT prevede cooperarea supraveghetorilor financiari cu autoritățile competente pentru a asigura o supraveghere eficientă. Accentul special este pus pe cooperarea cu autoritățile competente dintr-un alt stat membru al UE pe teritoriul căruia entitatea cu sediul în România își desfășoară activitățile economice, pentru a asigura supravegherea eficientă a respectării cerințelor legislației de transpunere a Directivei UE 2015/849 (art. 26 alin. (7)). Legea permite furnizarea de informații cu privire la activitățile de supraveghere și efectuarea de inspecții comune.

Legea CST/CFT prevede că IF, DNFBP și VASP reglementate care fac parte dintr-un grup trebuie să pună în aplicare politici, proceduri și formare la nivel de grup, inclusiv politici de protecție a datelor și politici și proceduri pentru schimbul de informații în cadrul grupului pentru a controla SB și finanțarea terorismului, care se aplică sucursalelor, agenților, distribuitorilor și filialelor deținute în majoritatea statelor membre ale UE și a țărilor terțe (articolul 24 alineatul (7)).

Supraveghetorii financiari – BNR și ASF - sunt în măsură să facă schimb de informații de reglementare și prudențiale colectate în scopuri de supraveghere (Legea 312/2004 Art. 3 alin. (6), 3 alin. (7), Legea 209/2019 Art. (59), Regulamentul ASF privind CSB/CFT Art. 43¹ și 43² și Legea 10/2015 Art. 71 (2)). În plus, după cum s-a subliniat mai sus, Legea CSB/CFT permite, de asemenea, schimbul de informații cu privire la activitățile de supraveghere și efectuarea de inspecții comune.

UIF are dreptul de a schimba o mare varietate de informații, inclusiv informații de reglementare, informații prudențiale și informații privind CSB/CFT cu instituții care au funcții similare sau cu alte autorități competente din alte state membre ale UE sau țări terțe [Legea privind combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului art. 39 alin. (3q)].

Criteriul 40.15 – Legea CSB/CFT impune entităților raportoare să furnizeze date și informații supraveghetorilor care își îndeplinesc atribuțiile (art. 26 alin. (4)). Legea privind combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului permite supraveghetorilor financiari să coopereze cu omologii din UE, ceea ce include, printre altele, și posibilitatea de a efectua anchete în numele autorității de supraveghere solicitante, precum și schimbul ulterior de informații (Legea CSB/CFT, articolul 38¹ alin.(5), a se vedea OUG 111-2020). Pe baza acordurilor de cooperare încheiate, autoritățile de supraveghere pot face schimb de informații confidențiale cu autoritățile de supraveghere competente din țări terțe care nu sunt membre ale UE (Legea

CSB/CFT, art. 38¹ alin. (5) și (6), a se vedea OUG 111-2020). Prin urmare, capacitatea de a efectua anchete în numele omologilor străini și de a face schimb de informații cu aceștia face obiectul unor acorduri de cooperare încheiate. Cu toate acestea, IF din România au o prezență foarte limitată în străinătate (a se vedea Capitolul 1 pentru mai multe informații) și nu există obstacole în scopul unei supravegheri la nivel de grup. Pentru mai multe informații despre acordurile cu omologii străini ale BNR și ASF, a se vedea c.40.12.

Criteriul 40.16 – Supraveghetorii financiari (BNR, ASF, ONPCSB-UIF) au dreptul de a încheia acorduri de cooperare care să prevadă cooperarea și schimbul de informații confidențiale cu autoritățile competente străine cu responsabilități similare; în condițiile în care informațiile sunt utilizate în scopuri de supraveghere. Acordurile de cooperare se încheie pe bază de reciprocitate și numai cu condiția ca informațiile divulgate să facă obiectul unei garanții de respectare a secretului profesional (Legea CSB/CFT, art. 38¹ alin. (6)). Legea CSB/CFT prevede că informațiile primite de la un alt stat membru al UE pot fi divulgate numai cu acordul expres al autorității competente care le-a transmis și, după caz, numai în scopurile pentru care autoritatea respectivă și-a dat acordul (art. 38¹ alin. (7)).

Criteriul 40.17 – AAL pot face schimb de informații disponibile pe plan intern cu omologii străini în scopuri de informații. Informațiile în scopuri investigative pot fi furnizate omologilor străini numai prin cooperarea judiciară prin intermediul procesului MLA de către parchete. Centrul de Cooperare Polițienească Internațională este autoritatea națională centrală în domeniul cooperării polițienești internaționale. Fiind parte a cooperării și schimbului de informații dintre Interpol și Europol, IGPR poate face schimb de informații disponibile pe plan intern cu omologii străini. În mod similar, ANABI, ca parte a rețelelor ARO și CARIN, poate face schimb de informații disponibile pe plan intern cu omologii străini (Legea 318/2015). Nu au fost furnizate informații cu privire la schimbul de informații cu omologii străini în scopuri de informare și/sau anchetare.

Criteriul 40.18 – Actele juridice prevăd condițiile în care autoritățile competente din România pot transmite informații relevante, atât la cererea unui stat, cât și din proprie inițiativă. Centrul de Cooperare Polițienească Internațională este unic punct de contact (SPOC) pentru Europol. Legea 56/2018 prevede că autoritățile române competente vor pune la dispoziția Unității Naționale Europol, din proprie inițiativă sau la cererea acesteia, datele necesare pentru prevenirea și combaterea infracțiunilor din sfera de competență a Europol (art. 7 alin. (2)).

Ministerul Public cooperează cu Eurojust și EPPO în conformitate cu prevederile Regulamentului (UE) 2018/1727 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 noiembrie 2018. Regulamentul de mai sus prevede că, în cazul cooperării judiciare internaționale în cadrul UE, parchetele au competențe comparabile cu cele utilizate în anchetele interne. În ceea ce privește cooperarea internațională cu țările terțe (non-UE), capacitatea de a-și exercita competențele este supusă unor condiții specifice prevăzute în tratatele internaționale și acordurile bilaterale și multilaterale de cooperare. Prin urmare, autoritățile judiciare și AAL nu își pot folosi competențele disponibile pe plan intern pentru a efectua anchete, a obține informații și a utiliza tehnici de anchetare într-o măsură deplină atunci când cooperează cu țări din afara UE.

Criteriul 40.19 – România este capabilă să formeze echipe comune de anchetă din proprie inițiativă (de exemplu, pe baza propriei analize) sau pe baza solicitării Eurojust sau EPPO.

Criteriul 40.20 – ONPCSB-UIF are competențe relevante de a face schimb de informații, din proprie inițiativă sau la cerere, pe bază de reciprocitate, prin canale securizate cu instituții străine cu funcții similare sau cu alte autorități competente din alte state membre sau țările terțe care sunt obligate să păstreze secretul similar, dacă astfel de comunicări sunt făcute pentru a preveni și combate SB și FT, inclusiv în ceea ce privește recuperarea produselor infracțiunilor (art. 36 alin. (1)). Prin urmare, este posibil schimbul de informații legate de SB, infracțiunile principale asociate sau FT cu autoritățile competente străine, indiferent dacă

acestea sunt unități de informații financiare.

Centrul de Cooperare Polițienească Internațională este autoritatea națională centrală în domeniul cooperării polițienești internaționale, atât cu țările UE, cât și cu cele din afara UE, prin intermediul canalelor securizate dedicate schimbului de informații (INTERPOL, Europol, ofițer de legătură), cu specializarea schimbului de informații operative, inclusiv în legătură cu SB, infracțiunile predicat asociate și, de asemenea, FT.

ASF are dreptul de a face schimb de informații cu orice autoritate publică, fără a se limita la zonele geografice (OUG 93/2012). Nu au fost furnizate informații de către alte autorități (de exemplu, Parchet, SRI, unele autorități de supraveghere) cu privire la schimbul de informații în mod indirect cu persoane care nu sunt parteneri contractuali.

Evaluare și concluzie

Următoarele deficiențe au fost identificate: (i) unele autorități, cum ar fi SRI, autoritățile de supraveghere, ANABI, nu au furnizat informații cu privire la actele juridice sau orientările interne, în care sunt prevăzute procesul de prioritizare și promptitudinea (de exemplu, termenele de răspuns) pentru alte forme de cooperare internațională, în special în ceea ce privește țările din afara UE; precum și nicio informație cu privire la procesul de protejare a informațiilor primite de la contrapărțile străine; (c.40.2); (ii) Nu există cerințe legale specifice pentru a oferi feedback autorităților competente străine cu privire la utilizarea și utilitatea informațiilor (c.40.4); (iii). Nu există dispoziții legale explicite care să vizeze acoperirea circumstanțelor în care țările nu ar trebui să interzică sau să impună condiții restrictive nejustificate asupra schimbului de informații cu entități din afara UE (c.40.5); (iv) Nu a fost furnizată nicio informație dacă cerințele privind deținerea de controale și garanții menite să asigure că informațiile schimbate sunt utilizate numai în acest scop, sunt aplicabile tuturor autorităților de aplicare a legii, SRI și supraveghetorilor (c.40.6); (v) Nu este clar dacă toate celelalte autorități (cu excepția ONPCSB-UIF) sunt capabile să efectueze anchete în numele omologilor străini (c.40.8); (vi) Anchetele în numele omologilor străini din țările terțe de către supraveghetorii financiari fac obiectul unor acorduri de cooperare (c.40.15); (vii) Nu au fost furnizate informații cu privire la schimbul de informații cu omologii străini în scopuri de informare și/sau anchetare (c.40.17); (viii) Autoritățile judiciare și autoritățile de supraveghere nu sunt în măsură să își utilizeze competențele disponibile pe plan intern pentru efectuarea de anchete, obținerea de informații și utilizarea tehnicilor de anchetare într-o măsură deplină atunci când cooperează cu țări din afara UE (c.40.18); (ix) Nu au fost furnizate informații de către alte autorități (de exemplu, PICCJ, SRI, unele autorități de supraveghere) cu privire la schimbul de informații indirect cu non-omologii (c.40.20). **R.40 este evaluată cu LC.**

REZUMATUL CONFORMITĂȚII TEHNICE – DEFICIENȚE

ANEXĂ: TABELUL 1. RESPECTAREA RECOMANDĂRILOR GAFI

Recomandări	Rating	Factorul (factorii) care stă (stau) la baza ratingului
1. Evaluarea riscurilor și aplicarea unei abordări bazate pe riscuri	LC	<ul style="list-style-type: none"> Deși România dispune de un mecanism tehnic de coordonare a acțiunilor de evaluare a riscurilor, nu toate autoritățile competente relevante sunt membre ale CI și ale Comitetului director care coordonează ENR (c.1.2). Cerința de a furniza autorităților publice (cu excepția autorităților de supraveghere) și SRB-urilor informații cu privire la rezultatele evaluării riscurilor nu este explicită (c.1.4). La momentul vizitei la fața locului, un plan de acțiune pentru atenuarea riscurilor naționale era în curs de desfășurare (c.1.5). Deși cerințele minime CDD pe care entitățile raportoare trebuie să le îndeplinească atunci când efectuează CDD simplificate sunt prevăzute în reglementări, autoritățile ar trebui să se asigure că unele prevederi, cum ar fi „obținerea de mai puține informații despre BR”, sunt interpretate de entitățile raportoare într-un mod uniform (c.1.8). Nu există nicio cerință legală explicită pentru a îmbunătăți controalele care vizează gestionarea riscurilor de SB/FT, dacă este necesar (c.1.11).
2. Cooperare și coordonare națională	PC	<ul style="list-style-type: none"> Nu există nicio interdicție explicită de a aplica măsuri simplificate de precauție ori de câte ori există o suspiciune de SB/FT (c.1.12). România nu are o politică națională de ansamblu fundamentată pe riscurile identificate de CSB/CFT, și care să fie revizuită periodic; la momentul vizitei la fața locului, un plan de acțiune pentru atenuarea riscurilor identificate în raportul ENR era „în curs de desfășurare” (c.2.1). Deși există un mecanism de coordonare în ceea ce privește politicile naționale de CSB/CFT, care permite și schimbul de informații, SRI nu este obligat să facă schimb de informații privind eforturile de atenuare și să coopereze cu celelalte autorități; în plus, CI, care servește drept platformă de coordonare, nu cuprinde toate autoritățile care sunt obligate din punct de vedere legal să contribuie la proces atât la elaborarea politicilor, cât și la nivel operațional (c.2.2-2.3). Nu există o cooperare și o coordonare formală între autoritățile competente să asigure compatibilitatea cerințelor CSB/CFT cu cerințele de protecție a datelor (c.2.5).
3. Infrațiuni de spălare a banilor	C	
4. Confiscarea și măsurile provizorii	C	
5. Infrațiunea de finanțare a terorismului	C	
6. Sancțiuni financiare specifice legate de terorism și FT	PC	<p>Sunt identificate următoarele deficiențe, în special:</p> <ul style="list-style-type: none"> Absența unui mecanism formal de identificare a subiecților pentru desemnare, pe baza criteriilor de desemnare prevăzute de RCSONU. Absența unor norme speciale privind standardul probatoriu pentru prezentarea propunerii de desemnare și nici informații cu privire la condiționarea desemnărilor de existență procedurilor penale. Lipsa unui mecanism formal de respectare a procedurilor stabilite prin RCSONU. Absența cerințelor explicite pentru identificarea persoanelor sau entităților pentru desemnare pe baza unor motive rezonabile sau pe o bază rezonabilă. Absența procedurilor sau mecanismelor de operare <i>ex parte</i> împotriva unei persoane sau entități care este luată în considerare pentru desemnare; La nivel național, mecanismul de înghețare nu se extinde la fonduri sau alte active ale persoanelor și entităților care acționează în numele,

Recomandări	Rating	Factorul (factorii) care stă (stau) la baza ratingului
		<p>sau la indicațiile persoanelor sau entităților desemnate; și nicio dispoziție care să interzică punerea la dispoziție a oricăror fonduri sau alte active, direct sau indirect, integral sau în comun, în beneficiul persoanelor și entităților desemnate; nicio cerință pentru comunicarea de orientări clare entităților raportoare, inclusiv DNFBP care pot deține fonduri și resurse economice reglementat, cu privire la obligațiile acestora de a lua măsuri.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Absența procedurilor disponibile public pentru depunerea cererilor de eliminare a listei la comitetele de sancțiuni relevante ale ONU. • Niciun mecanism pentru asigurarea comunicării în timp util a acestor delistări și dezghețare către IF și DNFBP și îndrumări privind retragerea de pe listă sau deblocarea. <p>Trebuie remarcat faptul că majoritatea deficiențelor enumerate mai sus sunt atenuate într-o oarecare măsură de existența cadrului juridic al UE pe care se bazează România, cu toate acestea, rămân deficiențe semnificative.</p>
7. Sancțiuni financiare specifice legate de proliferare	PC	<p>Următoarele deficiențe sunt identificate la nivel național, în special:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Absența unui mecanism de înghețare care să se extindă la fonduri sau alte active ale persoanelor și entităților care acționează în numele sau la ordinele persoanelor sau entităților desemnate; absența unor dispoziții legislative care să interzică punerea la dispoziție a oricăror fonduri sau alte active, direct sau indirect, integral sau în comun, în beneficiul persoanelor și entităților desemnate. • Absența unor proceduri sau mecanisme cunoscute public care să permită persoanelor și entităților incluse pe listă să depună cereri de scoatere de pe listă în conformitate cu RCONU 1730. • Absența mecanismelor de tratare a contractelor, acordurilor sau obligațiilor care au apărut înainte de data la care un cont a devenit obiectul SFS legate de FP. <p>Majoritatea deficiențelor enumerate mai sus sunt atenuate într-o oarecare măsură de existența cadrului juridic al UE pe care se bazează România, cu toate acestea, rămân deficiențe semnificative.</p>
8. Organizații non-profit	PC	<ul style="list-style-type: none"> • Absența identificării ONG-urilor care sunt expuse riscului de abuz al FT, amenințări FT relevante pentru ONG; precum și a cerințelor legale specifice pentru reevaluarea și atenuarea periodică a vulnerabilităților legate de FT ale sectorului ONG. • Nu a fost efectuată o analiză sistemică a caracterului adecvat al măsurilor, inclusiv a legilor și reglementărilor care se referă la subsetul de ONG-uri care pot fi abuzate pentru sprijinul FT. • Absența unor politici clare care să promoveze responsabilitatea, integritatea și încrederea publică a organizațiilor nonprofit; concentrare limitată asupra riscurilor de FT atunci când se desfășoară activități de informare a ONG-urilor; precum și nicio activitate întreprinsă cu ONG-urile pentru a dezvolta cele mai bune practici pentru a aborda riscurile și vulnerabilitățile FT menite să protejeze ONG-urile de abuzul FT. • Lipsa inițiativelor specifice menite să încurajeze ONG-urile să efectueze tranzacții prin canale financiare reglementate. • Absența măsurilor specifice bazate pe riscuri care se aplică ONG-urilor vulnerabile la abuzul FT (deoarece nu a existat o astfel de evaluare a riscurilor efectuate), prin urmare, supravegherea și monitorizarea unor astfel de măsuri nu pot exista. • Nu există niciun mecanism de aplicare a unor sancțiuni eficiente, proporționale și disuasive pentru încălcările de către ONG, altele decât sancțiunile pentru neînregistrarea ONG-urilor. • Nu au fost stabilite puncte specifice de contact și proceduri menite să răspundă solicitărilor internaționale care implică ONG-urile suspectate de abuz de FT (c.8.6).
9. Legislația privind secretul instituțiilor financiare	PC	<ul style="list-style-type: none"> • Autoritățile nu au demonstrat că secretul bancar și profesional nu sunt opozabile: (i) atunci când fac schimb de informații cu autoritățile competente la nivel național sau în afara statelor membre ale UE; sau (ii) atunci când IF implementează R.13 sau R.17.

Recomandări	Rating	Factorul (factorii) care stă (stau) la baza ratingului
10. Măsuri de cunoaștere a clientelei (CDD)	LC	<p>Păstrarea și administrarea numerarului nu fac obiectul Legii CSB/CFT (R.10, R.11, R.12, R.15, R.18-R.21, R.26 R.27 și R.35).</p> <ul style="list-style-type: none"> Nu există nicio interdicție explicită privind utilizarea numelor fictive (c.10.1). Transferurile bancare în valoare de 1 000 EUR nu fac obiectul CDD (c.10.2). În cazul IF reglementate supravegheate de ONPCSB, nu există nicio cerință explicită de a utiliza surse de încredere pentru verificarea BR în Legea CSB/CFT (c.10.5). În cazul IF reglementate supravegheate de ONPCSB, nu există nicio cerință explicită pentru a înțelege scopul și natura unei relații de afaceri (c.10.6). În cazul IF reglementate supravegheate de ONPCSB, nu există nicio obligație specifică de a înțelege profilul comercial al clientului (c.10.8). IF reglementate supravegheate de BNR și ONPCSB nu sunt obligate în mod explicit să dețină informații cu privire la locul principal de desfășurare a activității, dacă diferă de adresa sediului social sau a sediului central (c.10.9). În cazul IF reglementate supravegheate de ONPCSB, nu este clar ce informații trebuie colectate pentru construcțiile juridice cum ar fi trusturile (c.10.9). Definiția BR pentru fundații nu se aplică beneficiarilor individuali (c.10.10). Un element al definiției BR (tipul 3) nu respectă principiile stabilite la c.10.10) (c.10.10). Nu există nicio cerință explicită ca EDD să includă măsuri rezonabile pentru identificarea și verificarea identității beneficiarului real al beneficiarului, la momentul plății. (c.10.13). Cu excepția IF reglementate supravegheate de ASF, nu există dispoziții clare care să impună ca amploarea CDD aplicate de IF să depindă de materialitatea și calendarul aplicării pentru a lua în considerare dacă și când au fost întreprinse anterior măsuri CDD și caracterul adecvat al datelor obținute (c.10.16). Cu excepția instrumentelor financiare acoperite supravegheate de ASF, nu există nicio dispoziție care să abordeze riscul de informare legat de performanța CDD (c.10.20).
11. Păstrarea datelor	LC	<ul style="list-style-type: none"> Nu există nicio cerință explicită pentru păstrarea evidențelor tranzacțiilor care sunt suficiente pentru a permite reconstrucția tranzacțiilor individuale (c.11.3).
12. Persoane expuse politic (PEP)	PC	<ul style="list-style-type: none"> Nu este necesar ca măsurile EDD să fie aplicate fostelor PEP care continuă să prezinte un risc PEP standard sau mai mic – în cazul în care riscul PEP nu a fost încă stins complet (c.12.1 și c.12.2). Definițiile pentru asociatul apropiat și membrul de familie al PEP sunt prea restrânse (c.12.3). Cerința de a lua în considerare depunerea unui RTS ori de câte ori o PEP este beneficiară a unei polițe de asigurare de viață se bazează pe identificarea unor elemente neobișnuite, mai degrabă decât a unor riscuri mai mari (c.12.4).
13. Corespondent bancar	PC	<ul style="list-style-type: none"> Unele cerințe pentru băncile corespondente sunt considerate automat îndeplinite în cazul în care respondenții se află în statele membre ale SEE (c.13.1 și c.13.2).
14. Servicii de transfer de bani sau valori	PC	<ul style="list-style-type: none"> Autoritățile nu au explicat cum iau măsuri comune pentru a identifica și sancționa serviciile MVTS neautorizate (c.14.2). Nu există nicio cerință pentru identificarea instituțiilor prestatoare de servicii poștale de tip giro (c.14.4). Nu s-a explicat dacă instituțiile prestatoare de servicii poștale giro supravegheate de ONPCSB sunt obligate să includă agenți în programul lor de CSB/CFT și să monitorizeze respectarea acestora (c.145)

Recomandări	Rating	Factorul (factorii) care stă (stau) la baza ratingului
15. Noi tehnologii	PC	<p>ENR nu include o analiză separată, cuprinzătoare a riscurilor SB/FT care pot apărea în legătură cu dezvoltarea de noi produse și noi practici de afaceri (c.15.1).</p> <ul style="list-style-type: none"> Nu există nicio cerință explicită pentru IF supravegheate de ASF de a identifica și evalua riscurile SB/FT care pot apărea din utilizarea tehnologiei în curs de dezvoltare (c.15.1). Nu există nicio cerință explicită pentru IF supravegheate de BNR sau ONPCSB de a efectua evaluări ale riscurilor mandatate în conformitate cu c.15.1 înainte de lansare (c.15.2(a)). Nu există nicio cerință explicită pentru IF supravegheate de BNR sau ONPCSB de a lua măsuri adecvate pentru gestionarea și atenuarea riscurilor (c.15.2(b)). Nu există o evaluare cuprinzătoare a riscului prezentat de VA și VASP (c.15.3). Autoritățile nu au rezumat măsurile luate pentru a aborda riscurile identificate (c.15.3). ONPCSB nu are competențe de a împiedica infractorii sau asociații acestora să dețină sau să fie beneficiarul real al unui interes semnificativ sau de control într-un VASP sau să dețină o funcție de conducere (c.15.4) ONPCSB nu a explicat ce măsuri sunt luate pentru a identifica activitatea ilegală (c.15.5). Frecvența și intensitatea efortului de supraveghere nu iau în considerare gradul de discreție permis IF în temeiul ABR (c.15.6). Orientările personalizate pentru VASP sunt limitate (c.15.7). Gama de amenzi care pot fi aplicate pentru SFS nu pare să fie proporțională (c.15.8). Gama de sancțiuni pentru tratarea neîndeplinirii obligației de raportare a suspiciunii de SB/FT nu este suficient de proporțională, deoarece nu face în mod direct obiectul unei sancțiuni penale (c.15.8). Nu toate măsurile preventive se aplică VASP reglementate (c.15.9). Pragul desemnat pentru tranzacții ocazionale pentru VASP este de 15 000 EUR (în loc de 1 000 EUR) (c.15.9(a)). Nu există dispoziții pentru a face față transferurilor VA (c.15.9(b)).
16. Transferuri bancare	LC	<ul style="list-style-type: none"> Instituțiile prestatoare de servicii poștale giro nu sunt responsabile pentru activități efectuate de agenți (c.16.16).
Recurgerea la terti	LC	<ul style="list-style-type: none"> IF reglementate nu sunt obligate să se asigure că terții pe care se bazează aplică măsuri CDD și de păstrare a evidențelor care sunt în conformitate cu R.10 și R.11 (c.17.1). Riscul prezentat de țările SEE ia în considerare numai cerința ca acestea să aplice aceleași reguli ca și România (pe baza CSBD) - și nu alte informații care pot fi relevante pentru o evaluare a riscului (c.17.2). Nu se specifică faptul că, în cazul în care se acordă încredere unui terț care face parte din același grup financiar, ar trebui aplicată o măsură preventivă în conformitate cu R.10-R.12 și R.18 (la nivel de grup) (c.17.3). Încrederea nu poate fi acordată unei părți a unui grup situat într-o țară terță cu risc ridicat, spre deosebire de atenuarea riscului prezentat de o țară cu risc mai ridicat.
18. Controale interne și sucursale și filiale străine	LC	<ul style="list-style-type: none"> Cerințele pentru procedurile de verificare nu acoperă toți angajații (c.18.1(b)). În cazul IF supravegheate de ONPCSB, obligația de a institui o funcție de audit independent nu este absolută (c.18.1 (d)). Măsurile care trebuie acoperite de programele la nivel de grup împotriva SB/FT nu sunt clar articulate, de exemplu, nu există nicio referire explicită la schimbul de informații în scopul CDD sau al gestionării riscurilor (c.18.2). Nu există nicio cerință de aplicare a măsurilor de combatere a spălării banilor/finanțării terorismului din țara de origine în cazul în care o filială se află într-un stat membru care aplică cerințe mai puțin stricte (c.18.3).

Recomandări	Rating	Factorul (factorii) care stă (stau) la baza ratingului
19. Țări cu risc crescut	LC	<ul style="list-style-type: none"> Nu se specifică faptul că măsurile de contracarare ar trebui să fie proporționale cu riscul (c.19.2). Țara nu este în măsură să aplice contramăsuri independent de GAFI sau CE. (c.19.2).
20. Raportarea tranzacțiilor suspecte	LC	<ul style="list-style-type: none"> IF reglementate, cu excepția entităților care își desfășoară activitatea în sectoarele asigurărilor și valorilor mobiliare, nu sunt obligate în mod explicit să raporteze tentativele de tranzacții. Unele servicii legate de VA, unele servicii oferite de profesioniști din domeniul juridic, TCSP și contabili, precum și păstrarea și administrarea numerarului – astfel cum sunt definite de GAFI – nu fac obiectul măsurilor preventive de CSB/CFT. Acest lucru are un impact asupra R.20 (c.20.2).
21. Informare și confidențialitate	LC	<ul style="list-style-type: none"> Unele servicii legate de VA, unele servicii oferite de profesioniști din domeniul juridic, TCSP și contabili, precum și păstrarea și administrarea numerarului – astfel cum sunt definite de GAFI – nu fac obiectul măsurilor preventive de CSB/CFT. Acest lucru are un impact asupra R.21.
22. DNFBP:măsuri de prevenție pentru clienți	PC	<ul style="list-style-type: none"> Nu există nicio cerință explicită pentru a se asigura că cazinourile trebuie să poată lega informațiile CDD pentru un anumit client de tranzacțiile pe care clientul le desfășoară în cazinou (c.22.1(a)). Nu există nicio cerință explicită ca măsurile CDD să fie efectuate de un agent imobiliar atât pentru cumpărătorul, cât și pentru vânzătorul proprietății pentru care acționează agentul (c.22.1(b)). Pentru avocați, notari și alte profesii juridice, nu există nicio referire la gestionarea conturilor de titluri de valoare (a se vedea punctul 22.1 litera (d)). Pentru contabili, nu există o definiție pentru „chestiuni fiscale și financiare” și, prin urmare, nu este posibil să se confirme că sunt îndeplinite toate elementele (a se vedea punctul 22.1 litera (d)). Activitățile enumerate ale TCSP nu acoperă acționarea în calitate de secretar (a se vedea c.22.1(e)). <p>R 10</p> <ul style="list-style-type: none"> Nu există nicio interdicție de a păstra conturi anonime sau conturi deschise în nume evident fictive (c.10.1). Nu există nicio cerință explicită de a utiliza surse de încredere pentru verificarea BR în Legea CSB/CFT (c.10.5). Nu există nicio cerință explicită pentru a înțelege scopul și natura unei relații de afaceri (c.10.6). Nu există nicio obligație specifică de a înțelege profilul de afaceri (c.10.8). Nu există nicio cerință explicită de a deține informații cu privire la locul principal de desfășurare a activității, dacă este diferit de adresa sediului social (c.10.9). Nu este clar ce informații trebuie colectate pentru structurile juridice (c.10.9). Definiția BR pentru fundații nu se aplică beneficiarilor individuali (c.10.10). Un element al definiției BR nu respectă principiile stabilite la c.10.10 (c.10.10). Nu există dispoziții clare care să impună ca amploarea CDD aplicată să depindă de materialitatea și calendarul aplicării pentru a lua în considerare dacă și când au fost întreprinse anterior măsuri CDD și caracterul adecvat al datelor obținute (c.10.16). Nu există nicio prevedere care să abordeze riscul de informare legat de performanța CDD (c.10.20). <p>R 11</p> <ul style="list-style-type: none"> Deficiențele pentru IF reglementate în conformitate cu R.11 se aplică în egală măsură DNFBP reglementate. <p>R 12</p>

Recomandări	Rating	Factorul (factorii) care stă (stau) la baza ratingului
		<ul style="list-style-type: none"> Deficiențele pentru IF reglementate în conformitate cu R.12 se aplică în egală măsură DNFBP reglementate. <p><u>R.15</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ENR nu include o analiză separată și cuprinzătoare a riscurilor SB/FT care pot apărea în legătură cu dezvoltarea de noi produse și noi practici de afaceri (c.15.1). Nu există nicio cerință explicită de a efectua evaluări de risc ale noilor produse și practici de afaceri și de a utiliza tehnologia înainte de lansare (c.15.2(a)). Nu există nicio cerință explicită de a lua măsuri adecvate pentru gestionarea și atenuarea riscurilor din astfel de evaluări (c.15.2(b)). <p><u>R.17</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Deficiențele pentru IF reglementate în conformitate cu R.12 se aplică în egală măsură DNFBP reglementate.
23. DNFBP: măsuri	Alte LC	<ul style="list-style-type: none"> Decalajul în aplicarea măsurilor preventive la DNFBP evidențiate la R.22 este, de asemenea, relevant aici. <p><u>R.20 și R.21</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Deficiențele pentru IF reglementate conform R.20 și R.21 sunt aplicabile în egală măsură DNFBP reglementate. <p><u>R.18</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Nu există nicio cerință explicită pentru ca ofiterul de conformitate să fie numit la nivel de conducere (c.18.1 (a)), iar cerințele pentru procedurile de verificare nu acoperă toți angajații (c.18.1(b)). Obligația de a institui o funcție de audit independent nu este absolută [c.18.1(d)]. Cerințe pentru a se asigura că sucursalele străine și filialele deținute majoritar aplică măsuri de CSB/CFT în conformitate cu cerințele din țara de origine (c.18.3) <p><u>R.19</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Deficiențele pentru IF reglementate în conformitate cu R.19 se aplică în egală măsură DNFBP acoperite.
24. Transparența beneficiarii și reali ai persoanelor juridice	PC	<ul style="list-style-type: none"> Procesele pentru obținerea și înregistrarea informațiilor de bază și BR pentru asociații și fundații nu sunt disponibile publicului (c.24.1). Raportul ENR ia în considerare amenințările și măsura în care persoanele juridice sunt deținute de nerezidenți, dar nu precizează clar ce riscuri de SB sunt prezentate de diferite tipuri de persoane juridice. Evaluarea FT se bazează pe o serie de factori contextuali, mai degrabă decât pe amenințări și vulnerabilități (c.24.2). Persoanele juridice nu sunt obligate să păstreze informațiile specificate la c.24.3 sau să le actualizeze (c.24.4 și c.24.5). Societățile cu răspundere limitată nu sunt obligate să înregistreze informații cu privire la natura drepturilor de vot (c.24.4). Registrele locale ale comerțului nu au competența de a solicita evidențele persoanelor juridice pentru a se asigura că obligațiile de înregistrare a modificărilor sunt respectate (c.24.5). Nu există măsuri pentru a se asigura că informațiile de bază pentru asociații și fundații sunt corecte sau actualizate în timp util (c.24.5). Nu este stabilit un termen pentru înregistrarea transferului de proprietate în registrul acțiunilor unei societăți pe acțiuni (c.24.5). Nu s-a explicat ce înseamnă „actualizat” în contextul cerinței ca persoanele juridice să dețină informații privind BR și cât de curând sunt obligați beneficiarii reali să raporteze modificările persoanei juridice (c.24.7). Nu este stabilit un interval de timp explicit pentru ca informațiile privind BR să fie actualizate în registrul ținut de Ministerul Justiției pentru asociații și fundații atunci când există o modificare (c.24.7). În cazul persoanelor juridice constituite în fața celor două registre au intrat în vigoare dispoziții tranzitorii referitoare la schimbările de

Recomandări	Rating	Factorul (factorii) care stă (stau) la baza ratingului
		<p>raportare a informațiilor privind BR sunt neclare și pot servi la limitarea cazurilor în care sunt raportate modificări ale BR (c.24.7).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nu a fost pus în aplicare niciun mecanism personalizat pentru a se asigura că societățile cooperează cu autoritățile competente în cea mai mare măsură posibilă în determinarea BR (c.24.8). • Nu sunt impuse cerințe persoanelor juridice (sau administratorilor sau lichidatorilor) de a menține informațiile privind BR după dizolvare (c.24.9). • Nu există dispoziții care să acopere mandatele pentru acțiuni la purtător (c.24.11). • Nu există niciun mecanism pentru divulgarea sau înregistrarea statutului de nominalizat al unui administrator (acolo unde este permis) sau al unui acționar (c.24.12). • Nu se aplică sancțiuni pentru: (i) nefurnizarea informațiilor de la c.24.3 la 24.5 către registrul respectiv; (ii) nefurnizarea de către persoane juridice a informațiilor enumerate la c.24.3 și (iii) nefurnizarea informațiilor de la c.24.9 (c.24.13). • Nu există politici sau proceduri care să acopere monitorizarea calității asistenței primite sau dovezi ale monitorizării (c.24.15).
25. Transparența și beneficiarii reali ai construcțiilor juridice	LC	<ul style="list-style-type: none"> • Nu există nicio cerință de a deține informații despre alți agenți abilitați și furnizori de servicii pentru fiducie (c.25.1 (b) și (c)). • Gama de sancțiuni pentru fiduciarilor persoane juridice cu o cifră de afaceri foarte scăzută și care nu aplică cerințele din Legea CSB/CFT înseamnă că amenda aplicată fiduciarului respectiv ar fi scăzută (c.25.7). • Gama de sancțiuni pentru fiduciarilor profesioniști care sunt persoane fizice și care nu aplică cerințele din Legea CSB/CFT nu pare proporțională (c.25.7).
26. Reglementarea și supravegherea instituțiilor financiare	LC	<ul style="list-style-type: none"> • Domeniul de aplicare al infracțiunilor care pot fi luate în considerare pentru casele de schimb valutar este prea restrâns și nu există o definiție a „acționarului semnificativ”. Dispozițiile legale care se referă la modificările ulterioare autorizării inițiale a caselor de schimb valutar nu sunt suficient de clare (c.26.3). • Competența de a solicita un extras din cazierul judiciar pentru casele de schimb valutar depinde de consimțământul scris expres (c.26.3). • Nu există măsuri pentru a împiedica infractorii să controleze sau să dețină o funcție de conducere la un furnizor de servicii poștale (c.26.3). • Nu au fost furnizate informații cu privire la dispozițiile existente pentru a împiedica infractorii sau asociații acestora să dețină (sau să fie beneficiarul real) un interes semnificativ sau de control într-un organism de plasament colectiv care își promovează unitățile (c.26.3). • Pentru principiile IOSCO și IAIS, nu au fost furnizate dovezi suficiente pentru a demonstra că reglementarea și supravegherea sunt în conformitate cu principiile de bază (c.26.4). • Frecvența și intensitatea efortului de supraveghere nu iau în considerare gradul de discreție permis IF în temeiul ABR (c.26.5).
27. Competențele supraveghetorilor	LC	<ul style="list-style-type: none"> • Autorizarea utilizării sancțiunilor BNR poate fi limitată în ceea ce privește unele încălcări care nu sunt grave, repetate sau sistematice, inclusiv pentru raportarea suspiciunilor (c.27.4).
28. Reglementarea și supravegherea DNFBP	PC	<ul style="list-style-type: none"> • Competențele de acordare a licențelor ONJN nu se adresează conducerii superioare în general sau cazurilor în care un beneficiar real sau un reprezentant legal este asociat cu un infractor (c.28.1 (b)). • SRB-urile nu au competențe exprese în temeiul Legii CSB/CFT de a efectua inspecții la fața locului (c.28.4 (a)). • Nu există măsuri sectoriale în vigoare pentru a împiedica infractorii sau asociații acestora să dețină interese sau funcții de conducere în agenții imobiliare sau DPMS (c.28.4(b)). • Măsurile sectoriale în vigoare pentru avocați nu acoperă în mod clar SB, FT sau toate categoriile de infracțiuni care sunt desemnate de GAFI

Recomandări	Rating	Factorul(factorii) care stă (stau) la baza ratingului
		<p>și nu se ocupă de asociații avocaților care sunt infractori (c.28.4(b)).</p> <ul style="list-style-type: none"> Măsurile sectoriale în vigoare pentru contabili nu acoperă în mod clar FT sau toate categoriile de infracțiuni care sunt desemnate de GAFI, nu se aplică directorilor firmelor de contabilitate și nu se ocupă de asociații contabililor care sunt infractori (c.28.4(b)). Măsurile sectoriale în vigoare pentru consultanții fiscali nu acoperă în mod clar SB, FT sau toate categoriile de infracțiuni care sunt desemnate de GAFI, nu se ocupă în mod adecvat de firmele de consultanță fiscală și nu se ocupă de asociații consultanților fiscali care sunt infractori (c.28.4(b)). Supraveghetorii TCSP se bazează pe competențele generale de supraveghere pentru a efectua evaluări continue ale reputației și integrității, care nu sunt efectuate pentru toate TCSP sau pe o bază ex-ante (c.28.4(b)). Măsurile sectoriale nu se aplică profesioniștilor acoperiți care nu sunt membri ai unui organism profesional sau care dețin o calificare străină, de exemplu, contabili (c.28.4(b)). Măsurile instituite în temeiul Legii societăților pentru a împiedica infractorii să înființeze persoane juridice sau să dețină o funcție de conducere nu acoperă în mod clar FT sau toate categoriile de infracțiuni care sunt desemnate de GAFI și nu se aplică acționarilor care dobândesc interese după constituire (c.28.4(b)). Procedurile ONPCSB bazate pe riscuri nu iau în considerare în mod adecvat controalele, politicile și procedurile interne (c.28.5(b)). Acordurile de cooperare dintre ONPCSB și SRB-uri nu abordează evaluarea caracterului adecvat al controalelor, politicile de proceduri (c.28.5(b)).
29. Unitățile de informații financiare:	LC	<ul style="list-style-type: none"> Nu există nicio cerință explicită de a utiliza canale dedicate, sigure și protejate pentru diseminarea analizei sale și comunicarea cu autoritățile naționale competente (c.29.5).
30. Responsabilitățile autorităților de aplicare a legii și de anchetare	C	
31. Competențele de aplicare a legii și de anchetare	C	
32. Cărașii de bani/numerar	PC	<ul style="list-style-type: none"> Romania nu a completat cerințele Regulamentului (UE) 2018/1672 și, prin urmare, obligațiile relevante de declarare sau divulgare se aplică numai atunci când <i>numerarul</i> intră sau iese din UE prin România (c.32.1). Deficiențele identificate la c.32.1 se aplică și pentru c.32.2 și 32.3. Sanțiunile pentru prezentarea de declarații sau divulgări false nu sunt disuasive (c.32.5). Coordonarea dintre ANV și Poliția de Frontieră nu include schimbul de informații obținute prin procesul de declarare/divulgare sau notificarea incidentelor suspecte de transport transfrontalier (c.32.7).
33. Statistici	PC	Romania nu menține statistici cuprinzătoare cu privire la toate componentele cheie relevante pentru eficacitatea și eficiența sistemului lor CSB/CFT.
34. Îndrumări și feedback	LC și feedback	<ul style="list-style-type: none"> Baza legală pentru impunerea respectării reglementărilor sectoriale ale ONPCSB nu este clară. Majoritatea SRB-urilor nu a emis încă reglementări pentru a sprijini punerea în aplicare a noii Legi CSB/CFT. AAL și SRB-urile nu au furnizat informații cu privire la mecanismele de feedback.

Recomandări	Rating	Factorul(factorii) care stă (stau) la baza ratingului
35. Sancțiuni	PC	<ul style="list-style-type: none"> • Se aplică deficiențele de la c.27.4 și c.28.4 (c) (c.35.1). • Nu există nicio sancțiune penală sau administrativă clară disponibilă pentru nerespectarea mai puțin gravă și izolată de către IF supravegheate de BNR a raportării suspiciunii de SB/FT și nicio infracțiune penală generală pentru neraportare (c.35.1). • Nu este clar dacă amenzile pot fi aplicate proporțional cu încălcările mai mici ale cerințelor SFS (c.35.1). • Nu există niciun mecanism pentru aplicarea de sancțiuni eficiente, proporționale și disuasive pentru încălcările de către ONG-uri sau persoanele care acționează în numele acestor ONG-uri (c.35.1). • Sancțiunile nu pot fi aplicate directorilor și conducerii superioare pentru încălcarea cerințelor SFS (c.35.2).
36. Instrumente internaționale	C	
37. Asistență judiciară reciprocă (MLA)	LC	<ul style="list-style-type: none"> • România nu are un proces clar formalizat pentru prioritizarea și executarea la timp a cererilor MLA; nu există un sistem de gestionare a cazurilor care să vizeze monitorizarea progresului cererilor (c.37.2).
38. Asistență judiciară reciprocă: înghețare și confiscare	C	
39. Extradarea	LC	<ul style="list-style-type: none"> • Lipsa unui sistem de gestionare a cazurilor pentru executarea la timp și prioritizarea cererilor de extradare este o limitare tehnică minoră (c.39.1).
40. Alte forme de cooperare	LC	<ul style="list-style-type: none"> • Nu au fost furnizate informații cu privire la cea mai largă gamă posibilă de cooperare internațională de către SRI și Poliție (c.40.1). • Unele autorități, cum ar fi SRI, autoritățile de supraveghere, ANABI, nu au furnizat informații sau orientări interne, în care sunt prevăzute procesul de prioritizare și promptitudinea (de exemplu, termenele de răspuns) pentru alte forme de cooperare internațională, în special în ceea ce privește țările din afara UE; precum și nicio informație cu privire la procesul de protejare a informațiilor primite de la omologii străini. (c.40.2). • Nu există cerințe legale specifice pentru a oferi feedback autorităților competente străine solicitante cu privire la utilizarea și utilitatea informațiilor (c.40.4). • Nu există dispoziții legale explicite care să vizeze acoperirea circumstanțelor în care țările nu ar trebui să interzică sau să impună condiții restrictive nejustificate asupra schimbului de informații cu entități din afara UE (c.40.5). • Nu au fost furnizate informații cu privire la faptul dacă controalele și garanțiile menite să asigure că informațiile schimbate sunt utilizate numai în acest scop sunt aplicabile tuturor AAL, SRI și supraveghetorilor (c.40.6). • Nu este clar dacă toate celelalte autorități (cu excepția ONPCSB - UIF) sunt capabile să efectueze anchete în numele omologilor străini (c.40.8). • Anchetele efectuate în numele omologilor străini din țările terțe de către supraveghetorii financiari fac obiectul unor acorduri de cooperare (c.40.15). • Nu au fost furnizate informații privind schimbul de informații cu omologii străini în scopuri de informare și/sau anchetare (c.40.17). • Autoritățile judiciare și AAL nu sunt în măsură să își folosească competențele disponibile pe plan intern pentru a efectua anchete, a obține informații și a utiliza tehnici de anchetare într-o măsură deplină atunci când cooperează cu țări din afara UE (c.40.18). • Nu au fost furnizate informații de către alte autorități (de exemplu, PICCJ, SRI, unii supraveghetori) cu privire la schimbul de informații în mod indirect cu non-omologii (c.40.20.).

GLOSAR DE ACRONIME¹¹⁹

Legea CSB/CFT	Legea nr. 129/2019 pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, revizuită ulterior prin Legea nr. 315/2019, Legea nr. 101/2021 și Legea nr. 102/2021
Legea asociațiilor și fundațiilor	Ordonanța Guvernului nr. 26/2000 privind asociațiile și fundațiile
CECCAR	Corpul Experților Contabili și Contabililor Autorizați din România (SRB)
BRA	Evaluarea riscului de afaceri
CARIN	Rețeaua Camden Inter-agenții de Recuperare a Creanțelor
CP	Codul Penal
CEP	Procedurile de îmbunătățire a conformității ale MONEYVAL
Legea societăților comerciale	Legea 31/1990 privind societățile comerciale
CPP	Codul de procedură penală
CCF	Camera Consultanților Fiscali (SRB)
RTN	Raport de tranzacții cu numerar
DIICOT	Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism
IEME	Instituție emitentă de monedă electronică
RTE	Raport de tranzacții externe
ANAF	Agentia Națională de Administrare Fiscală
Cod de procedură fiscală	Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală;
ASF	Autoritatea de supraveghere financiară
Regulamentul ASF privind CSB/CFT	Regulamentul ASF nr. 13/2019 privind stabilirea unor măsuri de prevenire și combatere a SB și FT prin sectoarele financiare supravegheate de ASF
RTF	Raport de transfer de fonduri
CI	Consiliul interinstituțional
Legea privind terorismul	Legea 535/2004 privind prevenirea și combaterea terorismului
Ministerul de Finanțe	MF
Ministerul Afacerilor Externe	MAE
Ministerul Afacerilor Interne	MAI

¹¹⁹ Acronimele deja definite în Recomandările GAFI 40 nu sunt incluse în acest Glosar.

Ministerul Justiției	MJ
DNA	Direcția Națională Anticorupție
ANABI	Agenția Națională de Administrare a Bunurilor Indisponibilizate
UNBR	Uniunea Națională a Barourilor din România
BNR	Banca Națională a României
Regulamentul BNR privind CSB/CFT	Regulamentul BNR nr. 2/2019 privind prevenirea și combaterea SB și FT
ANV	Autoritatea Națională Vamală
ONJN	Oficiul Național pentru Jocuri de Noroc
ONPCSB	Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor
Norme ONPCSB privind CSB/CFT	Norme metodologice aprobate prin Ordinul președintelui Oficiului nr. 37/2021
ONPCSB-UIF	Unitatea de informații financiare
ONRC	Oficiul Național al Registrului Comerțului
UNNPR	Uniunea Națională a Notarilor Publici din România
Entitate raportoare	Persoană (persoane) care face (fac) obiectul Legii CSB/CFT
GIO	Grup Infrațional Organizat
IP	Instituție de plată
PICCJ	Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție
Poliția/IGPR	Inspectoratul General al Poliției Române
PSP	Prestatori de servicii de plată
Ministerul Public	Constă din PICCJ, Parchetele de pe lângă Curțile de Apel, Parchetul Militar de pe lângă Curtea Militară de Apel, Parchetele de pe lângă instanțele de judecată (inclusiv Parchetul de pe lângă Tribunalul pentru minori și familie Brașov), Parchetele de pe lângă instanțele militare și Parchetele de pe lângă Tribunalele de primă instanță.
ABR	Abordarea bazată pe risc
SRI	Serviciul Român de Informații
Legea registrului comerțului	Legea nr. 26/1990 privind oficiul registrului comerțului

MONEYVAL.

www.coe.int/MONEYVAL

Mai 2023

Măsuri de Combatere a Spălării Banilor și a Finanțării Terorismului

România

Raportul de evaluare reciprocă runda a cincea

Acest raport oferă un rezumat al măsurilor de CSB/CFT în vigoare în România la data vizitei la fața locului (21 septembrie - 4 octombrie 2022). Acesta analizează nivelul de conformitate cu recomandările GAFI 40 și nivelul de eficacitate al sistemului CSB/CFT din România și oferă recomandări cu privire la modul în care sistemul ar putea fi consolidat.